

122

1433

ΤΩ
ΕΛΛΟΓΙΜΩΤΑΤΩ ΚΑΙ ΞΟΦΩ
ΚΛΗΡΩΤΗ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΚΩΝΤΟΓΟΝΗ
ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΑΥΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο Έκδοτης.

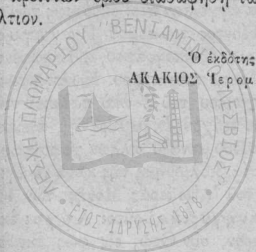
Πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐδημοσίευσα ἀγγελίαν περὶ ἐκδόσεως τῶν τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ Πανηγυρικῶν Λόγων ἐξ ἀπογράφου, ἀντιγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε΄ ἀπὸ παλαιοῦ τινος χειρογράφου τεύχους ἐκ μεμβράνης, ἀνευρεθέντος ὑπ' αὐτοῦ μεταξὺ ἄλλων χειρογράφων ἐν τῇ πλουσίᾳ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ τὸ ἁγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἁθω ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰδίων. Οἱ Πανηγυρικοὶ οὗτοι Λόγοι ἐκδίδονται σήμερον, σὺν Θεῷ, εἰς φῶς ἐκτυπωθέντες, ὅσον τὸ ἐπὶ τῇ ἐμῇ φροντίδι καὶ σπουδῇ, καὶ εἰς χάρτην καλὸν καὶ διὰ χαρακτῆρων εὐαναγνώστων, ὥς διὰ τῆς τότε ἀγγελίας μου ὑπεσχόμην.

Οἱ λόγοι οὗτοι ὁμῶς ἀντιγραφέντες ἐσχάτως ἐκ τοῦ ἀπογράφου μὲν ἐκείνου τῆς Αὐτοῦ ἀειμνήστου Παναγιότητος, ὅπερ ὑπάρχει σωζόμενον ἐν τῷ καλουμένῳ τῶν Μωραϊτῶν κελλίῳ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἱερᾷ μονῇ σκήτεως

τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ οὐδέποτε πρέπει
νὰ μετακινήθῃ ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἐξ ἑτέρου ἀντι-
γράφου, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἔγινεν ἵνα χρησιμεύ-
σῃ εἰς τὴν τύπωσιν, ἔχουσι μέρη τινὰ σκοτει-
νὰ, τὰ ὅποια ἐν τῷ ἀντιγράφῳ ὑπῆρχον, ἀλλ'
οὐδόλως ἀλλοιοῦται ἡ ἔννοια καὶ ἡ καλλιέ-
πεια αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο ἔξαιτοῦμαι τὴν ἐπιεικῇ τῶν ἀνα-
γνωστῶν συγγνώμην, εὐχόμενος ὅπως ἄλλος
τις κρείττων ἐμοῦ διασαφήσῃ ταῦτα ἐπὶ τὸ
βέλτιον.

ΛΕΩΝ ΣΟΦΟΣ.

Βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ.

Λέων ὁ σοφὸς βασιλεὺς ἦτον υἱὸς τοῦ βασιλέως Βασιλείου τοῦ Μακεδόνο^ς ὅστις, ἀγαπῶν τοῦτον πλεόν τῶν ἄλλων αὐτοῦ τέκνων διὰ τε τὴν φρόνησιν καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη, ἤθελε καὶ πρῶτον νὰ ὑπανδρεύσῃ, ἀλλὰ δὲν εὗρισκε κόρην εὐμορτον καὶ σώφρονα κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ· ἐρευνήσας ὁμῶς ἀκολούθως ἔμαθεν ὅτι ἦν τις τοιαύτη, ἡ θεοφιλὴς Θεοφανώ.

Τοῦτο μαθὼν ἐνετείλατο καὶ ἦλθεν ἡ Θεοφανώ εἰς τὰ βασίλεια, ἣν καὶ ἐστεφάνωσε μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Κατήγετο δὲ αὕτη οὐχὶ ἐξ οὐτιδανοῦ καὶ ταπεινοῦ γένους, ἀλλ' ἀπὸ ἐνδόξου καὶ ἐπιφανοῦς μάλιστα, τοῦ γένους τῶν Μαρτιανῶν, οὕτω καλουμένων. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτῆς, ὅστις ἦν καὶ ὅλης τῆς Ἀνατολῆς αὐθέντης, ὠνομάζετο Κωνσταντῖνος, ἡ δὲ μήτηρ Ἄννα, ἔχοντες αὐτὴν καὶ μόνην τὴν κόρην.

Εἶχε δ' ὁ Βασιλεὺς φίλιν στενὴν μὲ τὸν Θεόδωρον Σανταβαρινόν, ἐπίσκοπον Εὐχαίτων ὄντα, καθεκάστην δὲ εἰς τὸν βασιλέα ἐρχόμενον καὶ περὶ διαφορῶν καὶ πολλῶν ὑποθέσεων ὁμιλοῦντα μετ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁμῶς ὅσῃν φίλιν εἶχεν οὗτος μὲ τὸν βασιλέα, τόσον περισσότερον ἐμίσουν αὐτὸν αἱ αὐλικοὶ, λέγοντες πλάνον καὶ ἀπατεῶνα. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐμισήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Λέοντος ὅστις, ὑβρίσας αὐτὰν ποτε ἀπεκάλεσε μάγον, ψεύστην κτλ. αὐτὸς ὁμῶς σιωπῆσας ἐδείξε μεγάλην πρὸς τὸν βασιλέα ἡμερότητα καὶ εἰλικρίνειαν ἀγάπης τότε.

Μιᾶ δὲ τῶν ἡμερῶν, ἀφοῦ ἐπέρασε καιρὸς, ἦλθεν ὁ Σανταβαρινὸς Θεόδωρος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ὁμιλήσας μετ' αὐτοῦ κατὰ μόνας ἔλεξε τάδε· «ὦ βασιλεῦ, διατί οὐκ ἔχεις αὐτὴν τὴν καλὴν συνήθειαν ἵνα βαστᾷς ἐπάνω σου πάντοτε ὄπλον τι διὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἢ ἐπιβουλὴν καὶ σοῦ καὶ τοῦ πατρός σου»; Ἀκούσας ὁ Λέων καὶ μὴ νοήσας τὸν δόλον τοῦ πλάνου, ὃν κατ' αὐτοῦ ἐτεκταίνετο, ἐπείσθη εἰς τοῦτο καὶ οὐδέποτε τοῦ λοιποῦ πλέον ἐξήρχετο ἐκ τοῦ παλατίου ἀοπλος, ἀλλὰ πάντοτε καὶ ἐντὸς ὧν εἶχεν ἓν ἐγχειρίδιον κρυμμένον εἰς τὸ ὑπόδημα, ὡς πλέον κρυφὸν μέρος. Τότε ὁ Σανταβαριανὸς ἰδὼν ὅτι κατώρθωσεν ὅ,τι ἐπεθύμει προσῆλθεν ἡμέραν τινα εἰς τὸν πατέρα τοῦ Λέοντος καὶ λέγει μυστικῶς τὸ τρόπῳ· «Μεγαλειότατε, ἤξευρε ὅτι ὁ υἱός σου Λέων ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν σου καὶ ἵνα πεισθῇς εἰς τοῦτο ὑπαγε εἰς τὸ κυνήγιον, ἴδε εἰς τὰ ὑποδήματα τοῦ Λέοντος καὶ θέλεις εὐρεῖ παραμάχαιρον διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν».

Ταῦτα ἀκούσας παρ' ἐλπίδα ὁ πατὴρ τοῦ Λέοντος ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἡ ὄψις του ἠλλοιώθη. Μεταβὰς δὲ εἰς τὸ κυνήγιον ἔστη εἰς τι μέρος καὶ προσεποιεῖτο ὅτι ἐξήτει ἐγχειρίδιον, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν ἀκολουθούντων εἶχε τοιοῦτον. Τότε ὁ Λέων μακρὰν πονηρίας τινὸς, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ὑποδήματος τὸ ἐγχειρίδιον καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν πατέρα, ὅστις ἰδὼν ὅ,τι τῶνόντι ἤκουσεν ἐξέστη καὶ ἔμεινεν ὡσεὶ νεκρός. Οὕτω δὲ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοδώρου Σανταβαρινοῦ καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὰ βασίλεια εὐθὺς ἀφείλετο ἐκ τοῦ Λέοντος τὴν βασιλικὴν πορφύραν καὶ εἰς τὰς φυλακὰς ἀπήγαγε.

Δὲν ἠρκέσθη εἰς τοῦτο ὁμως ὁ πανοῦργος Σανταβαρινὸς, ἀλλ' ἠνάγκαζε τὸν βασιλέα ἵνα τυφλώσῃ τὸν Λέοντα, εἰς ὃ καὶ συνήνεσεν. Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης Ἰγνάτιος καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἄρχοντες ἀπέτρεψαν τοῦ τοιοῦτου συμβουλεύσαντες ἵνα ἐξορίσῃ εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

σταλείς ἐκαὶ ἐξόριστος μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Θεοφανοῦς καὶ κρατηθεὶς τρεῖς χρόνους ἔγκλειστος, καθ' οὓς συνέθετο καὶ τὰ ἐωθινά. Τὰ δὲ ἐξαποστείλάρια συνέθετο μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς τοῦ Κωνσταντίνου. Ἴσως δὲ τότε καὶ τοὺς παρόντας τριάκοντα τρεῖς λόγους, διὸ καὶ εἰς τὸν Μεγαλομάρτυρα Δημήτριον ἔχει δύο πανηγυρικοὺς τοιοῦτους.

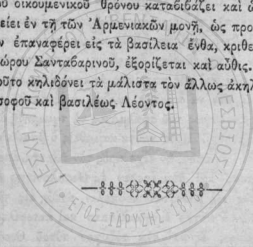
Κατὰ τὴν πολυχρόνιον ταύτην τοῦ Λέοντος ἐξορίαν οὐδέποτε ἐπαύσατο κλαίουσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὴν στέρησίν του. Καὶ εὐθυμοῦντος τοῦ βασιλέως ποτὲ, ἐκάλεσε τοὺς πρῶτους τῶν ἀρχόντων ἵνα γευθῶσι καὶ συνευθυμήσωσι μετ' αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Καὶ ἀνακειμένων ἐν τῇ τραπέζῃ, πολλοὶ καὶ διάφοροι λόγοι διελέχθησαν ἐν τῷ μεταξῷ, ὧν τινες ἐμνήσθησαν καὶ τῆς πολυχρονίου τοῦ Λέοντος ἀπουσίας, ἧς ἔνεκα παρεκλήθη ὁ βασιλεὺς ὅτι ἦν καιρὸς πλεόν ἵνα ἐπανέλθῃ ὁ Λέων ἐκ τῆς ἐξορίας· ὅτι φθάνει ἡ τηλικαύτη τῶν βασιλικῶν αὐλῶν καὶ τῆς πατρικῆς ἀγάπης ἀπομάκρυνσις, καὶ ὅτι πρέπει μὲν νὰ δικαιοθῇ, ἀλλὰ νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἀναλόγως τοῦ σφάλματος νὰ τιμωρηθῇ ὡς καὶ οἱ νόμοι διατάττουσι. Πρὸς ταῦτα καμφοεῖς ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπολήσας τὴν ἀγάπην, ἣν εἶχε πρὸς τὸν Λέοντα, ἐπεμψεν εὐθὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπανάφερεν ἐκ Θεσσαλονίκης αὐτόν. Φθάς δὲ οὗτος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνέβη εἰς τὰ βασιλεία, ὃν ἰδὼν ὁ πατὴρ ἐνηγκαλίσατο καὶ κατεφίλει δακρυρροῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Θεοφανώ. Εἶτα δὲ περιβαλὼν αὐτοὺς τὰ βασιλικά ἡγάπα ὡς καὶ πρότερον καὶ παρὰ πάντων τὰς βασιλικὰς τιμὰς ἀπελάμβανον.

Βασιλεύσας δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Λέοντος Βασίλειος ὁ Μακεδὼν χρόνους δεκαεννέα, ἀπέθανεν ἀφήσας τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ βασίλειον εἰς τὸν Λέοντα, ὡς πρῶτον τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ὄντα. Λαβὼν δὲ οὗτος τὸ σκῆπτρον ἐκηρύχθη αὐτοκράτωρ τὸ 886 ἀπὸ Χριστοῦ, καθ' ὃ ἐκινήθη καὶ εἰς ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Θεοδώρου Σανταβαρινοῦ, καὶ φοβούμενος μήπως συμφωνήσῃ καὶ ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Φώτιος μετὰ τὸν Σαντα-

βαρινόν, κατεβάξει αὐτὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ ἐξο-
ρίξει εἰς τὸ τῶν Ἀρμενιακῶν μοναστήριον, ἔνθα σήμερον
εἶναι, ὡς νομίζω, ἡ θεολογικὴ σχολὴ Χάλκης ἐπ' ὀνόματι
τῆς Ἀγίας Τριάδος· τὸν δὲ Σανταβαρινὸν Θεόδωρον ἐφυ-
λάκησεν εἰς τὰ τῆς αὐλῆς βασιλεία, εἴτα τὸν ἐξώρισεν εἰς
τὰς Ἀθήνας, ἔνθα ἔστειλεν ἀνθρώπους καὶ τὸν ἐτύφλωσαν.
Μετὰ καιρὸν δὲ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὰ ἑαυτοῦ βασιλεία πάλιν
καὶ περιποιήθη μεγάλως.

Ἀγνώμων δὲ καὶ ἀχάριστος ἐράνη ὁ Λέων εἰς τὸν δι-
δάσκαλον καὶ πνευματικὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ δὴ καὶ κοι-
νὸν τῆς ἐκκλησίας φωστῆρα τὸν Φώτιον· ἀκρίτως γὰρ αὐτὸν
ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καταβιάζει καὶ ὡς κακοῦργον
ἐγκλείει ἐν τῇ τῶν Ἀρμενιακῶν μονῇ, ὡς προείπομεν, καὶ
πάλιν ἐπαναφέρει εἰς τὰ βασιλεία ἔνθα, κριθεὶς μετὰ τοῦ
Θεοδώρου Σανταβαρινοῦ, ἐξορίζεται καὶ αὐθις.

Τοῦτο κηλιδώνει τὰ μάλιστα τὸν ἄλλως ἀκηλίδωτον βίον
τοῦ σοφοῦ καὶ βασιλέως Λέοντος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο Ε΄.

Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΘΝ. ΠΛΗΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΝΕΣΒΙΟΣ"

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΞΟΦΟΥ.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
λόγος εἰς τὴν ἐν τάφῳ τοῦ τὴν πάντων
ζωὴν κρατοῦντος, ὡς πνοῆς ἀμοιροῦντος,
μετάθεσιν.

Λ Ο Γ Ο Σ Α'.

*Ὡ φρικτοῦ μυστηρίου πάση τῇ χρίσει, ὅση ὑπερουράνιος καὶ ὅση ἐγκόσμιος! Ὡ μυστηρίου πᾶν εἴ τι παράδοξον ἐξ αἰῶνος ἐπράχθη ἀποκρύπτοντος τῷ παραδόξῳ! Ἐκπληξίς μὲν γὰρ Θεὸν ἐν μήτρᾳ γυναικὸς χωρηθῆναι, καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα εἰς ἡμῶν σωτηρίαν ὠκονομήθη· ἀλλὰ τὸ εὐδοκῆσαι θανάτῳ ὁμιλῆσαι, ὅσον εἰς συγκατάδασιν ταπεινὸν, τοσοῦτον εἰς ἐκπληξιν ὑψηλόν. Τί ἀνταποδῶμεν τῷ οὕτως ἡμᾶς ἀγαπήσαντι; Οὐκ ἤρκει τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι πλαστοουργῆσαι μὴ ὄντας παλάμη οἰκεία, οὐδ' ἐνυδρίσαντας καὶ μετὰ τοῦ ἀντιπάλου γενομένους μυρίαῖς ἐπιβουλαῖς μεθέλκειν πρὸς ἑαυτὸν, μηδὲν ἐκ τοῦ τοσαύτας ἀπολαύσαντας χρηστότητος οὕτω κακῶς διαχεισθαι παροργισθέντας, ἀλλὰ καὶ μέχρι παθῶν καθεῖναι δι' ἡμᾶς εὐδοκεῖ· καὶ οὐς οὐχ ἐνὶ θανάτῳ, ἀλλὰ μυρίοις δοθῆναι,

ἴν' οὗτοι θανάτου λυτρωθῶσιν, ὁ Δεσπότης θανάτῳ συμπλέ-
 κεται. Συμπλέκεται, ἀλλ' οὐ κρατεῖται· εἰ γὰρ καὶ πρὸς
 συμπλοκὴν τῷ θανάτῳ διώκοντι τὸ γένος καθίησιν ἑαυτὸν,
 ἀλλ' ἴν' ἐπίσχη δεσμοῖς ἀλύτοις αὐτὸν τῆς ἐπὶ τὸ πρόσθεν
 ὁρμῆς καὶ διώξεως, μηδὲν τῆς θείας δυνάμεως ἐκ τούτου
 καμούσης. Τοῦτο ἄρα καὶ θεοφορούμενα χεῖλη πάλαι πρού-
 λεγεν. α' Ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθην εἰς θάνα-
 π τον· ὑπὲρ τοῦ πλάσματος ὁ πλάστης· ὑπὲρ ἀδίκων ὁ
 δίκαιος· ὑπὲρ τῶν δούλων ὁ Δεσπότης· ὑπὲρ τῶν κατακρί-
 των ὁ βασιλεύς· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν τὴν σω-
 τηρίαν πραγματεύεται, ὑπὸ τούτων τραυματίζεται. Ἵνα
 γὰρ ἄνθρωπος ἀπαθανατισθῇ, γεύεται θανάτου Θεός, καὶ
 τολμῶσιν ἄνθρωποι τὸ ἐγχειρίημα· ὁ λυτρωτὴς παραγίνεται
 τοῖς αἰχμαλώτοις, καὶ οἱ ἀχάριστοι δεσμοῦσι τὸν λύοντα·
 ἐπέστη τοῖς ἀσθενοῦσιν ὁ ἱατρός, καὶ ἀντὶ τοῦ χάριν εἰδέ-
 ναι τῆς θεραπείας, τραυματίαν δεικνύουσιν. Ἦλθε τοῖς ἀ-
 πολωλόσι διὰ ξύλου Σωτὴρ, καὶ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου τανύουσι·
 καὶ οὐδὲ μέχρι τούτου τὴν ἀδικον ὀργὴν καταλύουσιν, ἀλλ'
 ἐποργίζονται καὶ θανόντι· καίτοι καὶ πρὸς ἐχθρούς εὐμέ-
 νειαν φέρει θάνατος· νῦν δὲ τὸν εὐεργέτην θανατώσαντες,
 οὐ πράττουσι τοὺς θυμούς. Πάλαι μὲν οὖν ὁ δημαγωγὸς
 Ἰσραὴλ Μωϋσῆς, ὁ τὸν ἡμέτερον, μᾶλλον δὲ κάκεινου δε-
 σπότην εἰκονίζων, οἷς ῥάβδῳ τὴν θάλασσαν λαῶν ταλαιπω-
 ρουμένῳ ἐδείκνυ βετὴν, καὶ τοὺς διώκοντας ἐκρυπτεν ἐν
 αὐτῇ, εἰς τὰ νῦν τελούμενα βλέμματι θεωρίας ἀποσκοπῶν,
 ἄλλοις τε πολλοῖς τῆς ἐπὶ θεομαχίαν ὁρμῆς ἀναστέλλειν
 αὐτοὺς ἐπειράτο οὐχ ἥτιον δὲ κάντεῦθεν, λέγων, ὡς ἴδοιεν
 ἐπὶ ξύλου κρεμασμένην αὐτῶν τὴν ζωὴν, οἷον εἰκόνι γράφων
 ἐν ὄφει χαλκῷ τοῦ πράγματος τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' ἦν ἄρα
 τοῦ Ἰουδαίου καλύμματος μὴ μόνον τὴν εἰκόνα, ἀλλὰ μηδ'
 αὐτὴν ὅρῳ τοῦ πράγματος τὴν ἐνέργειαν. Πᾶσα γὰρ ἡ
 κτίσις τῷ δεσποτικῷ θαυμβουμένη πάθει, καὶ μονονουχί φω-
 γὴν ἀφείσα, καὶ τῶν μισφόνων στηλιτεύουσα τὴν τόλμαν,

γῆς θεμέλια τρέμοντα, πέτραι ῥηγνύμεναι, φωστῆρες εἰς ζόφον τὴν λάμπιν ἀμείβοντες, οὐδ' οὕτως εἰς συναίσθησιν εἴλκε τῇ μέθῃ τῆς μανίας κεκαρωμένους αὐτοὺς. Ἀλλὰ μανίαν ἄλλην ἐπὶ μανίαν μαίνονται. Ἐπεὶ γὰρ ὑπὸ Ἰωσήφ τῷ χωρίῳ τῆς ἀρθαρσίας τὸ θεῖον κατετέθη σῶμα, τί φασὶ τὰ χεῖλη τὰ μάτια; «Ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ » πλάνος εἶπεν ἐτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι». Ὡ πώρως καρδίας τῶν ἀψύχων ἀναισθητοτέρας! Οὐρανὸς καὶ γῆ συνήσθοντο τὴν δεσποτικὴν ὕβριν καὶ ἐφριξαν, καὶ λαὸς Ἑβραίων ἐπὶ πλεῖον τῇ ἀπονίᾳ βακχεύεται. Οὐκ εἶπεν, Ἰουδαῖε, πρὶν γενέσθαι, ὅτι μαστιγώσεις καὶ ῥαπτεῖς, καὶ ἐπὶ ξύλου κρεμάσεις; πῶς τὴν ἐκδασιν τῶν προειρημένων ἐκεῖ οὐκ ἐνθυμήθης; ἀλλ' ἐδρασας ἅπαντα, μηδὲν τὴν πρόβρῃσιν ὑπολογισάμενος; Τί οὖν ἐνταῦθά σε ὁ τῆς ἀναστάσεως θορυβεῖ λόγος; οὐκ ἔθου φροντίδα τῶν ἐκδάντων μέχρι τοῦ σταυροῦ; Μηδὲ τοῦτό σοι πράγματα παρεχέτω· ἀλλ' ἐν εἰς μὲν ἐσλέγου διψῶν τοῦ δεσποτικοῦ αἵματος, οὐδὲν ἐπὶ διάνοιαν ἐβάλου ὧν προεῖπε μὲν ἐκεῖνος, ἐπλήρους δὲ σύ· οὐδὲ γὰρ συνεχώρει τῆς μαιφρονίας ἡ λύσσα λογιζέσθαι τὸν λογισμόν· ἐπεὶ δ' ὥσπερ τὸ δίψος τοῦ δεσποτικοῦ φόνου μικρὸν ὑπανῆκεν, εἰς μνήμην ὧν περ προεῖπε καὶ ὧν ἐδρασας ἐλθῶν, οἷον προκύπτουσιν ὀρῶν τὴν ἀλήθειαν ὅσον οὐπω, δέδωκας ὅλην αὐτῆς τὴν φανέρωσιν, καὶ τοῖς περὶ τῆς ἀναστάσεως λόγοις τοὺς λογισμοὺς κατασεῖεις; «Ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἐτι ζῶν». Τί λέγεις; πῶς δι' ὧν ἐμνήσθης ὅτι προεῖπεν ἀναστήσεσθαι πλάνον κελῶν, οὐκ ἀναμνήσκῃ ἅπερ ἐτέλεσας εἰς αὐτόν, ὅτι καὶ αὐτὰ εἶπε, καὶ τὸ μιὰρὸν ἐμπράττεεις στόμα; Ἀλλὰ πλάνος· καί τί τοσοῦτον φροντίζεις αὐτοῦ; τὸ σπουδαζόμενον ἤνυσας· ἔλυσας τῷ θανάτῳ τὴν ἀφορμὴν τῆς πλάνης· οὐκ ἀκούει χειλέων ἐκείνου λαὸς ὃν ὡς εὐλογον εἰς ἀπάτην ὑπὸ κατάραν ἐτίθει· οὐχ ὀρῶσι τὰ παράδοξα τῶν τεραστίων· πόθεν ἔξει τὴν ἀφορμὴν ἡ πλάνη; Ναί, «Μὴ ποτε ἐλθόν-

πτες οίμαθηται κλέψουσιν αὐτόν, καὶ εἵπωσι τῷ λαῷ ὅτι
 ἡγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν. Οἱ μαθηταὶ κλέψουσιν; οἱ μη-
 δέπω τὸ βραχύτατον ἀκολουθήσαντες ἐλκομένω; Ἐκεῖνοι
 τοσαύτην σπουδὴν περὶ τὸν νεκρὸν σχήσουσιν, οἱ ζῶντα μὴδ'
 αὐτὴν ὑμῶν τὴν ὁρμὴν ὑπομείναντες, μὴδ' ὥστε πόρρωθεν
 ἰδεῖν ποίῳ θανάτῳ ὁ Διδάσκαλος παραδίδοται; οὗτοι τάφῳ
 κρυδέντος καταφρονοῦσιν ὑμῶν, καὶ χωρήσουσιν ἐπὶ σώμα-
 τος νεκροῦ κλοπὴν; οὐκ ἀγαπητὸν ὑπὸ δειλίας ἡγούμενοι
 εἰ μὴδὲν νεωτερίζουσιν αὐτοῖς περιέσται λαθεῖν, ἀλλ' εἰς
 ἔρευνας καὶ τιμωρίαν φονῶντες ἀνθρώπους ἀνακαινίσουσιν.
 Εἴτα ἵνα καὶ τί ποιήσωσι κλέψαντες; οὐχ ἵνα ὅπου δεῖ με-
 ταθέντες ἔχωσι παραμύθιον τοῦ φίλτρου καὶ τιμῶσι τὸ σῶ-
 μα, ἀλλ' ἵνα φημίσωσιν ἀνάστασιν, πρᾶγμα οἷον οὕτω τε-
 θέατο ἥλιος, νεκρὸν οἰκείῳ κράτει ἀναδιδούντα, ὥσπερ τι τῶν
 καθ' ἐκάστην γινομένων κατασκευάζοντες; Καὶ μὴν τού-
 ναντίον ἅπαν εἰκὸς αὐτοὺς ποιεῖν ὅσα γε λογισμὸς ἀνθρώ-
 πινος ἐπιτρέπει. Εὐχεσθε βραγῆναι τούτοις τὴν γῆν, τῷ δέει
 πανταχοῦ καταδεέσθαι, πάντα μηχανᾶσθαι μὴδὲ ἐπὶ μνή-
 μῃ ὑμῶν αὐτοὺς ἡκεῖν· καὶ μὴν καὶ μῖσος ἀναλαβεῖν ἀντὶ
 τοῦ προτέρου φίλτρου κατὰ τοῦ ἀπαντήσαντος. Ἐπὶ τίνι
 γὰρ καὶ ἐμελλον οὕτω κηδεσθαι τοῦ διδασκαλοῦ; ὅτι ἐφ'
 οἷς αὐτῷ συνησαν ἐν ἀπολαύσει διέζων; ἀλλὰ καὶ ἦν εἶχον
 πενιχρὰν ὑπαρξιν τοῖς ἐκείνου πειθόμενοι λόγοις ρίψαντες,
 λιμῷ καὶ δίψει καὶ τοῖς ἄλλοις ἐτήκοντο· τί δέ, ὅτι πλα-
 σόμενοι τὴν ἀνάστασιν εὐθύμως ἐμελλον βιώσεσθε; ἀλλ'
 οὕτω γε πλέον ἢ ἀθυμία ἐκέντει, οἷς ἐπλάσαντο θαρρῆναι
 οὐκ ἔχοντας. Ἀντὶ τίνος οὖν εἰς τοσοῦτον κινδύνου καθιε-
 σαν ἑαυτούς; ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὡς σὺ λέγεις, ὃ πλάνε ἀλη-
 θῶς! ἀλλ' ὅφει καὶ ἄκων τῆς ἀναστάσεως τὸ φέγγος πᾶσαν
 περιλάμπον τὴν οἰκουμένην, καὶ ἔτι βαρύτερον εἴης ἐπὶ τῆς
 καρδίας φέρων τὸ κάλυμμα. Τέως δὲ νῦν τίς ἡ ἀσφάλεια,
 ἦν ἐν τῷ τάφῳ περινοεῖς, σφραγίδας ἐπιτιθεῖς, καὶ κου-
 στωδίας περικαθίζων; Τί ποιεῖς, ὦ Ἰουδαῖε; λησθάνεις σε-

αὐτῷ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀνοίας ἀφικνιότερον κατασκευάζων. Εἰ μὲν γάρ, ὥσπερ οἶει, πλάνος ὁ τῆς ἀναστάσεως λόγος, τίς ἢ περὶ τὸν τάφον διάκηνος σπουδή; εἰ δ' ὡς ἀληθῆ, ὅπερ ἐστὶ, δέδοικας, τί δι' ὧν ἐκείνη ἡ μάχη, σαυτὸν ἀνατρέπεις; μὴ γὰρ οὕτω περικροτοῦντί σοι τὴν φυλακὴν, ἴσως ἂν ἡ ἀναΐδεια ἐπὶ τὸ συκοφαντεῖν τὴν ἀνάστασιν ὠρμημένῳ, οὐκ ἂν μετὰ τοσαύτης αἰσχύνῃς προύχῳρει. Ἀλλ' ἐρρίφθωσαν ταῖς αὐτῶν λέσχαις Ἑβραῖοι· ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἄμωμος Ἐκκλησίαι μετὰ Μωϋσέως τῆς καταπαύσεως τὴν ἱερὰν ἡμέραν τιμᾶται, περὶ ἧς ἔλεγε· «Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν » τὴν ἐβδόμην, ἐν ᾗ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων » αὐτοῦ». Τί γὰρ καὶ τὴν ἐξ ἔργων, ὧν ὁ κόσμος ὑπέστη, δηλοῖ κατάπαυσιν; Ἀλλ' οὐν αὐτῇ τῷ ὄντι τῆς καταπαύσεως ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐξ ἔργων τοῦ ἡμετέρου προσλήμματος ἐκὼν ὁμιλήσας θανάτῳ κατέπαυσεν· ἐν ᾗ τοῦ θανάτου ἡ αἰώνιος τυραννία κατελύθη, καὶ οἱ ὑπ' ἐκείνῳ ταλαιπωρούμενοι ἀνάπαυσιν εὗραντο· ἐν ᾗ τῶν σπιλᾶδων τῆς ἁμαρτίας ἐξελθοῦσα ἡ φύσις, δι' ὧν πρὸς φθορὰν ἐνχυάγει καθωρμίσαι πρὸς ἀφθαρσίαν, καθ' ἣν ὁ κραταῖος ὡς ἐξ ὕπνου τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπνώσας τραυμάτων, τὸν ὑπερήφανον ἐχθρὸν τραυματίαν εἰσγάσῃτο, καὶ τοὺς αἰχμαλωτοὺς ἀπέλυσεν τῆς πολυχρονίου φρουρᾶς. Τίς ὁ πλοῦτος τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας; τί τὸ ἀπειρον τῆς συγκαταβάσεως; Ἐγευσάμην ἐγὼ βρώσεως γλυκείας, ἥ με κατέστησεν ὑπόδικον τῷ θανάτῳ, καὶ γεύεται θανάτου Θεός, ἵν' ἀρπάσῃ θανάτου τὸν ἄνθρωπον. Ἡ κόνις ἀγαθότητος ὕψει πρὸς θεῖαν ἀνήχθην δόξαν, καὶ οὐκ ἔστερξα τὴν τιμὴν· καταβαίνει Θεὸς πρὸς τὴν ἐμὴν ἐσχατιάν, ἵνα μὴ μόνον ἐγείρῃ πεσόντα, ἀλλ' ἵνα τῆς ἐμῆς ἀνασχόμενος φθορᾶς καταπλουτίσῃ τὸ ἀφθαρτον, καὶ τὴν μετὰ νεκρῶν κατάρθῃ· ἡ ζωὴ ὑπομένει, ἵνα πρὸς ζωὴν τὸν ἐμὸν θνητὸν μεταταγῇ· καὶ νεκροσόλοις ὀθόνηις εἰλίσσεται, ἵνα ἐγὼ σωτηρίας ἱμάτιον περιβάλωμαι· καὶ χεροὶ πηλίναις ἐνταφιάζονται, ἵνα ἐγὼ

ἐπ' ὧμων καθίσω *χερουδικῶν, χερσὶν Ἰωσήφ τοῦ σεμνοῦ· οὗτος γάρ, ἀπάντων καταλιπόντων γινώσκων, τὸν διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐπιγινόντα ἡμᾶς λαμβάνει πρὸς τὴν ταφὴν. Ποῦ μοι νῦν ἡ Πέτρου παρρησία; ποῦ δὲ τὸ πρόθυμον τοῦ Θωμᾶ· καὶ ποῦ τῶν ἄλλων μαθητῶν τὸ φίλτρον; Νῦν ἐλέγετε· « Ἀ-
 νγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ », καὶ νῦν οὐκ ἀκολουθεῖ τις ἀπίοντι τῷ διδασκάλῳ πρὸς τὴν σφαγὴν; Καὶ γυναῖκα μὲν τέως, εἰ καὶ μακρόθεν, ἔστηκε καὶ θρηνεῖ, οἱ δὲ μαθηταὶ οὐδὲ γυναῖων λαμβάνουσι τόλμαν· τί οὕτω πα-
 σαν ἐκείνην τῆς στοργῆς ὑμῶν τὴν φλόγα ἐσθεσε τὸ δει-
 λόν; οὐδὲν ἐγείρει τὴν ψυχὴν ὧν τε εἶπεν, ὧν τε ἐτέλεσεν ὁ διδάσκαλος, ἀλλ' οὕτω διέθηκεν ὁ φόβος, ὥς μηδενὸς ἔ-
 χειν λόγον ὑμᾶς; μὴ τῆς τοσαύτης ἀγάπης, μὴ τῶν ὑπερ-
 φυῶν θαυμάτων, ἀ ἐξ αὐτοῦ ἐπλουτήσατε, μὴ τῆς τῶν δαι-
 μόνων ὑποταγῆς, ἣν ὑπὸ πόδας ἡμῶν ἔθηκεν, ἀλλ' οὕτω ῥί-
 ψαντας ἅπαντα μόνως εἶναι τῆς σκυθρωπότητος; Οὐδὲ τῆς
 μητρός ἐστι λόγος ὑμῖν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ μονογενεῖ παιδὶ οὕτω
 κρεμαμένῳ ἀπαρामυθῆτω ἄλγει διεσπαράχθαι τὰ σπλάγ-
 χνα, ἢ κἂν ἄλλος τις τῶν οὐκ εἰδόντων συνήλγησε τῇ ψυχῇ,
 καὶ ἀγαπητῶς τῇ ἐν λόγῳ ἰατρείᾳ τὴν ὀδύνην ἐπειράθη
 διαπραῦναι. Ἠλίκις γὰρ τότε ἡ ἄμωμος ἐμερίζετο πάθεισιν;
 οἷοις ἐκρυμνίετο λογισμοῖς νῦν μὲν τὸν ὑπερφυῖ τόκον ἐν-
 θυμουμένη· νῦν δὲ τῶν ἄλλων ἔργων τὰ παράδοξα· καὶ νῦν
 μὲν τὸν θρόνον Δαβὶδ, ὃν Γαβριὴλ ἀρράχωνιζεται· νῦν δὲ
 βλέπουσα τὸν σταυρὸν, καὶ γυμνὸν κρεμαμένον τὸν Υἱόν,
 καὶ τότε μετὰ ληστῶν. Διὰ τοῦτο οὐδὲ τελευταῖα προσφθέγ-
 γεται ῥήματα· οὐδ' οἷα μήτηρ ἐπὶ παιδὶ θανατουμένῳ βοᾷ,
 ἀλλ' ἔστηκεν ὑπὸ ἐκπλήξεως οἷον παγεῖσα τῇ γῇ, μόνον
 πλυνομένη τοῖς δάκρυσι· τὸ γὰρ σφοδρὸν τῷ πάθους ὄλην
 ὑπὸ ἀμηχανίας καταποθεῖσαν αὐτῆς ἀφείλετο τὴν φωνήν.
 Ἄρ' οὖν ἐν τούτῳ οὖσαν τὴν παρθένον Μητέρα ἐώητε παντε-
 λῶς, ἢ προσελθεῖν αὐτῇ μετὰ ταῦτα βουλήσεσθε καὶ πῶς
 ἂν ὀρώητε λίποῦσαν οὕτω μόνον πρὸς θάνατον ἐλχόμενον

τὸν υἱὸν, ὃς, ὥσπερ πόθῳ τῷ πρὸς ἀνθρώπους τῶν πατρῶων οὐκ ἐκστάς κατέβη κόλπων, οὕτω καὶ μητρικῆς στοργῆς ὑμᾶς προϋτίθει λέγων· «Οὗτοι εἰσὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελμοί μου; Τί τοσοῦτον ἡλλοίωσθε; οὐχὶ συνὼν ταῦτα ὠμίλει, ὡς δεῖ περαδοθῆναι ἀνόμοις, καὶ ἐπὶ ξύλου ὑψωθῆναι, καὶ ἐν καρδίᾳ γενέσθαι τῆς γῆς; Τί οὖν; μέχρι τούτων ἐστήκεν ἡ προαγύρεσις, ἡ ἔχει καὶ ἑτέραν ἀγαλλιᾶσεως προσθήκην; οὐκ εἶπε καὶ τριήμερος ἀναστήσεσθαι; πῶς τὴν ἐκ τοῦ πάθους δειλίαν τῇ ἐλπίδι τῆς ἀναστάσεως οὐ καταλύετε; Ἔστω σφραγισμένοι οὐκ ἠκολουθήσατε, τί καὶ πρὸς τάφον νικῶσι πάλιν ἀπιστοῦσαι γυναῖκες; Εἴτα καὶ αὗται μὲν ὀθρίζουσιν, ὑμῖν δ' οὐ μόνον οὐ διαπραττέται τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἀκούοντες ἀναστάσεως εὐαγγέλια, λήθρον ποιῆσθε τὰ εὐαγγέλια. Καὶ Ἰουδαῖοι μὲν λέγουσι περὶ ὑμῶν, ὡς κλέψαντες τὸν νεκρὸν φημιεῖται τὴν ἀνάστασιν· ὑμεῖς δὲ τελεσθεῖσαν ἤδη ἀκούοντες, διαπιστοῦντες κήρυξθε σκυθρωποὶ ἀκούεις, Ἰουδαῖε, ὅπως οἱ μαθηταὶ κλέψαντες τὸν νεκρὸν διεφῆμισαν τὴν ἀνάστασιν· οἱ δὲ καὶ γενομένης διαπιστοῦντες ἐκάθηντο.

Ἀλλὰ γὰρ ἐνταφιάζει τὸν Δεσπότην ὁ Ἰωσήφ· κρύπτει τάφῳ τὸν ἥλιον. Ὁ τάφος μιμούμενος οὐρανόν· ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν θρόνῳ καθήμενος ἐν σοὶ ὡς ἐν παστᾷ ἀνεπαύσατο· ὁ τάφος, δι' οὗ τὴν φθορὰν ἀποκαθαίρονται τάφοι, καὶ πολλῷ πρότερον ἡ μήτρας οἱ ἐν αὐτοῖς διαλυθέντες προσέρχονται· ὁ τάφος, δι' οὗ τοὺς δερματίνους χιτῶνας ἀπεδυσάμενη καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐστολισάμενη εὐπρέπειαν· ὁ τάφος, τὸν τῆς ζωῆς πλουτῶν θησαυρόν· εἰ καὶ Ἰωσήφ ὡς ἄπνουν ἐν σοὶ κατακρύπτει αὐτόν· ἀλλ' ὁ μὲν φόβῳ καὶ πόθῳ τῇ ἐνούσῃ τιμῇ περιστέλλει τὸ σῶμα τὸ δεσποτικόν, καὶ Ἰουδαῖοι σφραγίζουσιν· οὐ κρατοῦσι δὲ σφραγίδες θν̄ θανάτου πύλαι κρατῆσαι οὐ δύνανται γυναῖκα δὲ μετὰ μύρων ὡς ἐπὶ νεκρῷ τῷ τῆς ζωῆς ταμίᾳ πορεύεται. Γυναῖκες σεμναὶ, ἐπαινετὴ ἡ προαίρεσις· καλὴ ἡ σπουδὴ, καλῶς ἐπὶ τὸν τάφον

σπεύδετε· ἀλλὰ τί μετὰ μύρων παραπλησίως τοῖς μαθηταῖς τῶν τῆς ἀναστάσεως ἐπιέλησθε λόγων ; τοῖς μὲν εἰκὸς ἐγγίνεσθαι λήθην, προσδοκίᾳ τῆς τῶν μαιφόνων ἐπιθέσεως συγχυθέντων τῶν λογισμῶν ὑμῖν δὲ πόθεν ἡ λήθη; οὐ γὰρ δὴ καὶ ὑμᾶς Ἰουδαῖοι κακῶς ποιεῖν μελετῶσι; τί οὖν ἐπιλαθόμεναι ὥς ἐπὶ νεκρῷ, τῷ τοὺς νεκροὺς ἀναδιοῦντι, μύρα κομίζετε ; Ἄλλ' εἰ καὶ μὴ προσδοκίᾳ τοῦ παθεῖν κακῶς, ἀλλ' ὅρκεν ἡ λύπη εἰς τὸ λαθεῖν ὑμᾶς τὴν ἀνάστασιν διαθεῖναι· διὰ τοῦτο καὶ τοῖς δάκρυσι πλύνει τὰς παρειάς. Ἄλλὰ μὴ κλαίετε· οὐ δέχεται δακρύων σταγόνας τῆς χαρᾶς ἡ πηγὴ. οὐδὲ καλὸν ἐπιγεῖν ἐντάφια μύρα τῷ τὴν ἀφθαρσίαν εὐωδιῶντι χωρίῳ. Ὅρατε τοὺς λευχειμονοῦντας δορυφόρους· οὗτοι τοὺς φυλάσσοντας στρατιώτας ἐνέκρωσαν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ζητουμένου μηνύουσιν· αὐτῶν κεκραγόντων ἀκούετε· « Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν » καὶ στήτω τὰ δέκρυα.

Δευρό μοι, πονηρὰ Ἰουδαίων συναγωγὴ· δευρό μοι λαὸς, κενὰ φρυαζόμενος, κατὰμινθε τὰς σφραγίδας, ἃς ἔθηκας· ἐπερώτα τὴν κουστωδίαν, ἣν φυλάσσειν διέταξας. Ποῦ ἔστιν ὁ θησαυρὸς, ὃν ἡσφαλίσω; ἐρεύνησον ἣν ἐπλάσω κλοπὴν· ἔχεις παρὰ σοὶ τοὺς εἰς κλοπὴν διαβαλλομένους· οἳ γε τοσοῦτον ἦσαν ὅξεῖς, αὐτουργήσαντες κλοπὴν, τὴν ἀνάστασιν διαφημιεῖν, ὥσθ' ἑτέρων ἀπαγγελλόντων αὐτήν, ἐπὶ ἐσχυρώπαζον, οὐκ ἐπαίοντες ὑπὸ πολλῆς δειλίας τῶν ῥημάτων τῆς ἀγαλλιάσεως. Τοῖς στρατιώταις ὕπνον περιβάλλεις, ἐντεῦθεν ἐλπίζων συκοφαντεῖν τὴν ἀνάστασιν; καθεύδεις αὐτὸς τῷ ὄντι τὸν ὄλεθρον ὕπνον, μὴ βουλόμενος τὰς τῆς σωτηρίας ἀκτῖνας ἰδεῖν. Ἄλλὰ γὰρ Ἰουδαίους ἐῷμεν τῷ ἑαυτῶν σκότει προσκόπτειν. διεφημίσθη γὰρ οὕτω παρ' αὐτοῖς μέχρι τῆς σήμερον; Τιμήσωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τὴν θεῖαν ταφήν· τιμήσωμεν δὲ, οὐκ ὀθόναις αὐτὸν περιστέλλοντες, οὐδὲ τάφῳ κατατιθέντες· ἅπαξ γὰρ τοῦτο ὑπὲρ τοῦ σκυλευθῆναι τὸν ἄδην ἔδει γενέσθαι, καὶ γέγονεν· ἀλλ' ἡμᾶς αὐ-

τοὺς περιβάλλοντες ἀρεταῖς· σὺ μὲν γὰρ ἡμᾶς ὁ Δεσπότης διὰ τοῦ ταφέντος καὶ ἀναστάντος ἐποίησε σώματα· εἰς μέλη κατέταξεν ἑαυτοῦ· ναὸν κατεσκεύασεν ἑαυτῷ. Κοσμήσωμεν τοιγαροῦν τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐσμὲν ἡμεῖς· ὅσοι τῆς παντίμου νηστείας κρόκοις τῶν ἀρετῶν στολὴν ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ ταύτην ἐγρηγοροῦσι λογισμῷ καθαρὰν κηλίδος ἐτήρησαν, μακάριοι τῆς περιβολῆς, ὁ μόνον διὰ τὴν ἐκείθεν δόξαν, ἀλλὰ καὶ δι' ὧν ἐντεῦθεν ὡς φῶς ἐν κόσμῳ φαίνουσιν. Ὅσοι δ' ἀμόλυντον αὐτὴν οὐκ ἐσχόμεν διαφυλάττειν τῶν βιωτικῶν σπίλων, ἀλλ' ἡμεῖς γε καὶ σήμερον ἐκπλυνώμεθα· ἔτοιμος βουλομένοις ἡ καθάρσις· παρ' ἡμῖν τὰ ρεῖθρα· οὐ δεήσει παρ' ἄλλου ταῦτα ζητεῖν. Περιβάλλε τὸν γυμνὸν οἷς διὰ σέ ὤφθη γυμνός, ὁ φῶς ὡς ἱμάτιον περιβαλλόμενος· δὸς πεινῶντι τροφήν, ὁ λιμῷ κινδυνεύων, καὶ τῷ ἐξ οὐρανοῦ καταβάντι ἄρτῳ τραφεῖς· λύσον τὴν κατὰ τοῦ πλησίον ἐχθραν, ἐνθυμηθεῖς ὅτι ὁ Δεσπότης ἡμῶν τῶν ἀτάκτων δούλων τὸ μεσότοιχον τῆς ἐχθρας οἰκείους συνέκοψε τραύμασιν. Ὅσοι δ' ὥσπερ ἐνεθισθέντες τῷ ῥάκει τῆς ἀμαρτίας ἡλόγησαν τῶν ἀρετῶν τῆς στολῆς· ἀλλὰ μηδενὶ εἶη τοιοῦτος ὁ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν σφαγιασθεῖς· μηδ' οὗτοι ἀπογινωσκέτωσαν, τὸν καιρὸν ὀρώντες τῆς ἐργασίας παρήκοντα. Ἔστι γὰρ βουληθεῖσι, καὶ διὰ μιᾶς τῆς νῦν ἡμέρας, μὴ ἀναξίαν τῆς ἀναστάσεως περιποιήσασθαι στολήν. Μόνον διαναστῶμεν· μόνον ἐπὶ λογισμὸν ἀρετῆς ἀναβῶμεν· μόνον τῆς καλῆς ἐργασίας ἀψώμεθα. Αὐτὸς ἡμῖν συνεπικουρήσει, ὁ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν· καὶ σύντομον καὶ ἀταλαίπωρον ἀπαρτίσει τὸ μακάριον περιβόλαιον· πάντως δ' ἅπαντες, εἰ καὶ μὴ ὁμοία πᾶσιν ἡ εὐπορία, στολισθῶμεν, ἵνα ἄξιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δεικνύμενοι σώμα, τῆς αὐτῆς δόξης μετέχωμεν· νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ τῷ δι' ἀναστάσεως κόσμον ἀεθαρτίσαντι βασιλέως, λόγος εἰς τὸ μέγα καὶ σωτήριον κατὰ τοῦ θανάτου τρόπαιον.

Λ Ο Γ Ο Σ Β'.

Ἀνάστασις τοῦ ἑμοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ, καὶ τοῦ νεκρωθέντος Ἀδάμ ἀναβιώσις· ἐν φαιδρότητι ζωῆς τῆς ζωῆς τὴν πανήγυριν ἐορτάσωμεν. Χριστὸς ἀνέστη, τὸν ἄδην αἰχμαλωτίσας, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἐλευθερίαν κηρύξας· δοξάσωμεν τὸν ἐλευθερωτὴν· εἰς νίκος τῷ θανάτῳ θάνατος κατεπόθη, καὶ φθορὰ φυγαδεύεται, καὶ πολιτεύεται ἀεθαρσία· Ἀλλάξατε τῷ Θεῷ πᾶσα ἡ γῆ· ἀνκθοᾶτε τὴν δυναστείαν αὐτοῦ· καθήρηται ὁ ἀντίδικος, ὁ ὑπερήφινος τεταπεινῶται· ὁ δεσμίους κατέχων δεσμοῖς περιδέδληται· ὁ τὸ γένος ἀφνίζων ἀπώλετο. Χριστὸς ἐξ ἁδου τροπαιοφόρος· τίς οὐ προῦπαντᾷ τοῦ τοιοῦτου τροπαίου, ποσὶ καὶ φωναῖς ἀξίας τῷ νικητῇ; Ἀδέτω ἄνωθεν ὁ οὐρανὸς, καὶ γῆ κάτωθεν τὰ νικητήρια ἄσμεντα. Νῦν Ἀγγελοὶ δοξολογεῖτωσαν· νῦν ἄνθρωποι χορευέτωσαν, εἰρήνης αὐτοῖς ἀναφαιρέτου δεδωρημένης. Ἐκτείνει γὰρ τὴν ἐχθραν ἐν τῇ σαρκὶ συναποκτείνας αὐτῇ τὸν ταύτης πατέρα, ὁ σήμερον ὡς ἐκ παστάδος προελθὼν τοῦ τάφου, δεσμῶν αἰωνίων καὶ πολῶν τοῦ θανάτου κρείττων γενόμενος. Νῦν ἡμῖν πασῶν ἐορτῶν, ὅση ἐν ὀρατοῖς καὶ ὅση ἐν νοητοῖς, ἐορτὴ θειοτέρα καὶ ὑψηλοτέρα· καὶ εἴτις γὰρ ἄλλη ἐστὶν ὑπερουράνιος ἀγαλλίασις, ἣν διὰ παντὸς αἱ περὶ Θεὸν ἐορτάζουσιν δυνάμεις εὐφραίνονται, κάκείνην ὑποληπτέον ταύτῃ παραχωρεῖν, οὐ μόνον διὰ τὸν ἀναστάντα, ἀλλὰ καὶ δι' οὓς ἑαυτῷ συνεξήγειρεν. Εἰ γὰρ ἐπὶ ἐνὸς ἐξεγέρσει χαρὰ τούτοις γίνεται, τί χρὴ σήμερον ὑπολαμβάνειν αὐτοῖς γίνεσθαι, κόσμου παντὸς ἐξεγειρομέ-

νου; Σήμερον ἡμῖν ἡ τῆς χαλεπῆς Αἰγύπτου ἐξοδος ἐορτάζεται, καθ' ἣν τῆς ἐπωδύνου τοῦ πλητοῦ δουλείας ἠλευθερώθημεν, καὶ τὸν βραχὺν ἐλίπομεν Φαραὼ, καὶ Θεοῦ λαὸς εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι ἡξιώθημεν· καὶ τῆς φερούσης ὁδοῦ πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς κληροδοσίας ἐπέβημεν γῆν· ὕψιγον μὲν τῷ θαυμαστῷ νομοθέτῃ, καθοδηγούμενοι τῇ τοῦ σταυροῦ ῥάβδῳ τερατουργοῦντι. Ἐώρταζε πάλαι Ἰσραὴλ ἐξόδιον ἐορτὴν, ἀλλ' εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς ἐορτῆς συνεκλείετο. Ἐώρταζεν ἐορτὴν, ἥς τί δεῖ λέγειν; ὡς οὐδὲν γὰρ τοῖς τὴν ἄνω ἐορτάζουσιν· ὅπου γὰρ οὐδὲ πρὸς τοὺς μικρῶ διωκισμένους αὐτῶν εἰ κάτω διέβαιναν ἢ φαιδρότης, εἰκότως γέ τοι πολλῶ πρὸς τοὺς ἄνω οὐκ ἐφθανε· σωματικὰ γὰρ ἦν τὰ τελούμενα, καὶ τοῖς αὐλοῖς ἐπιστροφή οὐκ ἐγένετο.

Ἦν ποτε καὶ Ἕλλησιν ἐορτάζειν, ἀλλὰ τί τὸ κάλλιστον τῶν παρ' αὐτοῖς ἐορτῶν; Ἐπίδειξις αἰσχροτήτος, καὶ τῷ δοκοῦντι φαιδρῷ τοῦ τῆς γνώμης ἀνοήτου δημοσίευσιν· τίνας γὰρ αἰσχους, ἢ ποίας ἐννοίας ὑπερβολῆς ἐλάττον ἔχει ὁ τῶν θεῶν (ὡς αὐτοὶ φασιν) ὑπατος, ταῦρος γενόμενος, καὶ τὰ παιδικὰ φέρων ἐπὶ νώτου, καὶ τέμνων πορεῖαν ὕγρὰν ὁ θεόταυρος μυκῆματι ἀπαλῶ δελεάζων τὴν κόρην, καὶ πείθων ἀναθαίνειν ὡς ἐν ὀχήματι; ἢ μεираκίου δύσεως ἔρωσ ὄρνιν δεικνύων, ἢ οὗτος ἀναληφθεὶς Γανυμήδης τὸ νέκταρ αἰνοχοῆσαι αὐτῷ; ἢ γυναιῶν ἀσελγῆς ἔρωσ, νῦν μὲν εἰς χρυσὸν αὐτὸν μεταμείδων, καὶ τὸν πάντας ἀνέλκεις θεοῦς ἀπειλοῦντα σειρᾷ πρὸς κόλπον τῇ Δανάῃ κατάγων· ἄρτι δὲ κύκνον δεικνύς, ἢ ὡς εἴοικε, ταῖς ὠδαῖς κατακηλοῖτο. Ἐκεῖνο δὲ πῶς οὐ λίαν φαιδρὰ ἐορτὴ, χρόνου πατὴρ ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀτυχῶν, καὶ τὸ εἶναι πατὴρ ἐτι ἀποκειρόμενος; καὶ τελευταία· πάλιν ἐκεῖθεν γονῇ, αἰσchrῶς καὶ φρεῖσα καὶ τοὺς γνωρίμους διατεθεῖσα; Προσθετέον ἐφ' ὁμοίοις ὅμοια· τὸν ἐκ τῆς πανσπερμίας, ὡς ἡ ἐκείνων σεμνότης βούλεται, καὶ γενόμενον Πᾶνα καὶ ὀνομασθέντα, καὶ τὴν ὀπλοφόρον παρθένον τῆς κεφαλῆς ἀποκτινομένην, ἥς τὴν μητέρα κα-

ταπιῶν ὁ θερμὸς ἐραστής, αὐτὸς ταῖς ὠδίαισι καινότατον ὑπηρετεῖ τρόπον, ἐνοπλον, ἥ περ ἔφην, τῆς κεφαλῆς ἀποκύνων γονὴν, ἵνα δὴ καὶ σύμβολον ἡ παῖς φέρῃ μήνυμα τοῦ τεκόντος· οἷς ἐκεῖνος τῷ φῦντι πολέμιος ὤφθη, καθαιρῶν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς, καὶ κατακλείων ταρτάρῳ.

Ἄξιόν γε οἱ θεῶν φῦντες ἀντέδοσαν γεννητήρια· τί δὲ τὸν Ποσειδῶνος νῦν μὲν ἐπὶ Φρυγίᾳ μεираκείῳ οἴστρον, ὃν παρὰ πλησίως καὶ αὐτὸς τὰ δελφῶ εἰς ἀτοπον ἀρπάζει διακονίαν· οὕτω γὰρ τοῖς Ἑλλήνων θιασώταις δοκεῖ πειρωμένοις ἐπανορθοῦν ἀσχημονεστέροις ἀσχήμονα, οἷς ἀπορον τὸ γαστριμαργον μακάρων τινὰ εἰπεῖν, καὶ διὰ τοῦτο βούλεσθαι τὸν ἀγλαοτριάιναν ἀρπάζειν τὸν Πέλοπα· καὶ φεύγοντες ἀνθρακας, τὸ τῆς παροιμίας, φλογὶ περιπίπτουσι. Τί δὲ τὴν ἄλλην ἀντις ἀριθμῆσαι μανίαν, ἣν ἐπὶ γυναῖοις ἐκμέμηνεν, ἄλλο τε πρὸς ἄλλο εἶδος μεταποιούμενος. Λέγε καὶ τὸν Δάρηνος ἐραστήν τὸν Πύθιον, ὃς, καίτοι ἐτέροις μηνύων τὰ ἀδηλα, οὐκ ἐπὶ χρησεν ἑαυτῷ, ἀλλ' ἠγνόησεν ὥς διαφεύξεται τοῦτον ἡ ἐρωμένη, καὶ ἀνήνυτα κλαύσει ἐπὶ φυτῷ, οὐδὲν πλέον ἢ ὅσον ὑπέκκαυμα τῆς ὀδύνης ἔχων, καίτοι τὸν Ἄρην ἀσελγαίνοντα μηνύει, καὶ δεσμοῖς περιβάλλει. Τί δὲ τὰς πάντων ὁμοῦ θεῶν ἐφ' ἑτέρα εἶδη μεταποιήσεις, ἵνα τὴν κόρην διαιρευνομένην τῇ Δήμητρι μὴ εἴη τῆς πλάνης ἀποπαῦσαι, οὐκ ἔχαύσῃ παρ' ὅτου μάθαι· πάντων ὁμοῦ τὰς οἰκείας διαμειψάντων ιδέας, καὶ πρὸς ἐτέρους οὐ γνωρίμους μεταθεμένων; Οὐκ οἶδα τί φῶ, τὴν κλοπὴν τῶν γάμων συγκρυπτόντων τῷ Πλούτῳ, ἢ ἀγνοούντων, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ζήτησιν ἀγωνιόντων καὶ μεταμορφουμένων; Ἄλλ' οὐτοί μὲν ὥσπερ ἐπισφαλῶς ἐξεῦρον οὓς ἤδεσαν θεοὺς οὕτω καὶ περὶ τῶν τελουμένων φαύλως ὑπελάμβανον, καὶ οὐκ εἶχον συνιέναι, ὅτι πρὸς αἰσχύνῃν αὐτοῖς καταστρέφουσιν αἱ πανηγύρεις καὶ τὴν ἑαυτῶν ἐορτάζουσιν ἀνοίαν.

Ἄλλ' οὐδ' ὥσπερ εἰς καλὸν τὸ γινῶναι Θεὸν, μᾶλλον δὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ γινῶσθαι ἡμᾶς, οὕτω καὶ τὸ ἐορτάζειν· διὰ

τοῦτο σήμερον ἡμῖν πᾶσα ὁμοῦ συνεορτάζει ἡ κτ' αἰς· πάντα δ' ὁμοῦ συνέρχεται τὰ καλὰ, ἐλευθερία, ἀφθαρσία, δόξα τοῦ δι' ἔλεον ἐπεγνώκως ἡμᾶς· εὐφροσύνη τῶν ἐπὶ τῇ εὐρέσει ἀγαλλιωμένων δρχμῆς· σκυθρωπότης τῶν εἰς τέλος καταβελημένων ἄδου καὶ θανάτου καὶ τῶν στυγερῶν δαιμονίων, οὓς Ἕλληνες αἰσχρῶς ἐπιγνόντες, αἰσχίον ἐτίμησάν τε καὶ ἐσεδάσθησαν. Ἄλλ' ἀπίωμεν ἐπὶ τὰ θεῖα ὄντως καὶ ἡμέτερα, οἷον ἐφ' ἱερᾶς σκοπιᾶς ἀναγαγόντες τὸν λόγον, καὶ ὁμματι εὐλαδεῖ τὴν ἐν ἀρχῇ δόξαν τοῦ ταύτης ἡμῖν αἰτίου τῆς ἐορτῆς θεωροῦντες, οὕτω τε πρὸς τὴν ἐπ' ἐσχάτων διαβαίνοντες οἰκονομίαν.

Θεός, οὗ σήμερον ἡ πανήγυρις, ἦν μὲν ἐξ αἰδίου συνῶν τῷ τεκόντι, οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγησάμενος κατὰ τὸ λόγιον τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· ἀλλ' ἔχων μὲν ἐξ αὐτοῦ τὸ εἶναι, κληρονομῶν δ' ὥσπερ τῆς συμφοῖας καὶ τῆς αἰδιότητος, οὕτω καὶ δόξης καὶ πάντων ὅσα τοῦ γεννήτορος· ἐπρεπε γὰρ δόξης καὶ κυριότητος ἀπ' ἀρχῆς ὁμοτιμία τῷ Ἰῷ· ὅτι τέλειος ἐκ τελείου, καὶ ὅτι οὕτω μᾶλλον σώζοιτ' ἂν δόξα τῷ ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ, ἐν τῷ μηδὲν ὑποβεβηκέναι δόξης καὶ τιμῆς τὸν Ἰόν· ἄνθρωποι μὲν γὰρ ἐπεὶ κατ' οὐδὲν τέλειοι, ἐνδεόντες τίκτουσιν ἐνδεεῖς· ὁ δὲ τέλειος ὢν, μᾶλλον δ' ὑπερτελής, ἀπροσδεῖ γεννᾶ, ἢ οἰκεία ἢ μεγαλοπρεπειᾶς Θεοῦ ἢ γέννησις, εἰ καὶ μὴ τῆς ἐκείνου φύσεως ἀπρεπῆς· ἐπεὶ δὲ κληρονόμος ἦν ἀπάντων ὅσα τοῦ γεννήτορος, ἀγαθός ἦν ἐξ ἀγαθοῦ. Ἐδεῖ δὲ τὸν πλοῦτον ὀφθῆναι τῆς ἀγαθότητος μὴ μόνον ἐν τῷ δημιουργῆσαι τὸν χοῦν εἰκόνη Θεοῦ, μηδὲ ἀφ' ὧν ὑπέρπλουτος ὁ τιμηθεὶς ἐχρημάτιζεν, ἀλλ' ἐπεὶ ῥοπαῖς οἰκείαις θανάτῳ δεδούλωτο, καὶ ἀπορον ἢ λύτρωσις ἦν, εἶναι καὶ τοῦτο δῶρον τῆς ἐκείθεν ἀγαθότητος· ἐβούλετο δ' ἄρ' ὑπερβαλέσθαι αὐτὸς ἑαυτὸν φιλανθρωπίας ὑπερβολῇ· διὰ τοῦτο εὐδοκεῖ πόνων οἰκειῶν οὐ χωρὶς δοῦναι τὴν ἐλευθερίαν. Ἦν δὲ τοῦτο βουλευθέντι ἔτοιμον· πάντα γὰρ εἰκει Θεῷ· ἀλλ' ἐν τῷ κοινωῆσαι μὲν τοῖς καταδίκαις τῆς συνκναστρο-

φῆς, οὕτω δὲ πείραν τῆς κακώσεως λαβόντα διαλύσαι τὴν κακώσιν. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο πραχθῆναι ἄλλως οὐκ ἦν, ἡ πλασθῆναι τῷ ἐμῷ τὸν πλάστην φυράματι, τελεῖται τὸ πᾶν μυστήριον ἀπόκρυπτον μυστήριον, καὶ λαμβάνει ἀρχὴν κατ' ἐμὲ ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ Λόγος· καὶ ὁ τῆς μεγάλης βουλῆς ἀγγελος ἐν ἡμετέρῳ εἶδει ἐπιφοιτᾷ, τό τε ὕψος τῆς ἀγάπης ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς ὁ πατήρ, δι' ἑαυτοῦ γνωρίζων, καὶ τῇ σαρκὶ διδούς οἰκειῷ δικαιώματι τῆς τῷ θανάτῳ δοκούσης εὐλόγου κατοχῆς ἀπολελυσθαι· καὶ δι' ἐνὸς ἀμαρτήματος, κατὰ τὸ λόγιον, τὴν τυραννίδα πηξάμενος, δι' ἐνὸς καταλύεται δικαιώματος. Οἰθηεῖς γὰρ τῷ τοῦ ἡμαρτηκότος Ἀδάμ ὁμοιώματι τὸν ἀμαρτίαν μὴ γνόντα κατασχέσαι Ἀδάμ, ἔλαθε τῷ καθαιρέτῃ τῆς πολυχρονίου τυραννίδος προσομιλῆσαι. Τοῦτο τῆς ἡμῶν πανηγύρεως τὸ κεφάλαιον. Θεός, οὐ ψήφοις χειροτονητὸς ἀνθρωπίναις, ἀλλ' ἰδίῳ θεϊκῷ δοξαζόμενος κράτει, δι' ἔλεον τὸν πρὸς ἀνθρώπους γενόμενος ἀνθρώπος, καὶ σαρκεὶ τῷ ζοφερῷ διδούς προσεγγίζειν θανάτῳ, ἵν' ἡμεῖς τῷ φωτὶ τῆς ἀθανασίας ἐλλαμρθῶμεν. Οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸς ἐκείνου γενόμενον ἐν κακοῖς παριδεῖν ὃν οὐκ ὄντα κατ' εἰκόνα δημιουργεῖ, οὐδὲ ἀθεράπευτον κάμνειν τοῦ ξύλου τῷ ἀρρώστηματι, οὐδὲ τοῦ παραδείσου πολίτην ἀφεῖναι κατατρυχόμενον ἐν φρουρᾷ. Ἀλλ' ἐπεὶ οὐδὲν ἔξαπορήσεται βοήθειας, ἐκτείνει τὴν χεῖρα Ἰησοῦς ἔργον ἀνθρώπος εἰς βοήθειαν, καὶ γίνεται προσωπολήπτης ὁ δίκαιος· καὶ ὅπερ ἐγράφη ἔννομον ψήφισμα κατὰ τοῦ μὴ τετηρηκότος τὴν ἐντολὴν, τοῖς οἰκειοῖς δωροδοκηθεῖς οἰκτιρμοῖς, ἀπαλείφει, καὶ οἰκείῳ θανάτῳ τὴν καθ' ἡμῶν τοῦ θανάτου ἵστησιν ἔφοδον. ὦ ἀπόρου ἀγαθότητος! ὦ σπλάχνων! ὦ φίλτρου οἷς οὕτω Θεὸς ἀνθρώπου ἐρά.

Ἐκ χορὸς ἀναπλάττεις, ψυχὴν τῷ σῶ διδούς ἐμψύηματι, οἶκον παντοδαποῦς τέρψεως ἀφορίζεις μεστόν· οὐκ ἐμέτρησα τὴν ἀγαθότητα· οὐκ ἐγενόμην εὐχάριστος τοσούτου δώρου μεγέθει· οὐκ ἔστερξα τὴν τιμὴν· προῦδωκα βρώσεως θεῖον

διάγγελμα, ὃ μοι ἀνώλεθρον ὑπισχνεῖτο ζωὴν· τὸ βερότατον τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων, ἠγνόησα τὴν δημιουργὸν δεξιάν· ἔδωκα τοῖς ποιήμασι τοῦ ποιήσαντος τὴν τιμὴν. Καὶ τί γίνεται ἀντὶ τούτων; τὴν ἐμὴν πηλίνην ὁ πλάστης ἀμορφίαν λαμβάνει· καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀτιμίας οὐκ ἐπαισχύνεται συγκατελθεῖν, καὶ γεύεται τοῦ πικροῦ πόμπτου τοῦ θανάτου, ἢ ἐγὼ τῆς γλυκύτητος τοῦ χειμάρρου τῆς ἀθανασίας πῶν, τὴν πικρίαν τῆς φθορᾶς ἀποθῶμαι. Τίς ὁ παράδοξος τῆς φιλανθρωπίας τρόπος; ἐξέπεσεν οὐρανὸς ὁ ἑωσφόρος ὁ πρῶτος ἀνατέλλων, καὶ ζόφος ἐγένετο· ἐξέπεσον ἐγὼ θείας ζωῆς, καὶ πᾶσαν ὕδρευς ὑπομένεις ἰδέαν, ἵνα τοῦ προτέρου ποιήσης θειοδέστερον. Τί τὴν φλογίνην ῥομφαίαν ἐθου τῆς ζωῆς τὸ ξύλον φυλάσσειν, ὅπως μὴ φαγὼν ἐξ αὐτοῦ ζήτω εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ ἢ ἐπὶ σεαυτῷ ἐλκύσας τὸν θάνατον δι' ἐμέ, οὕτω ζωὴν αἰώνιον δωρήσῃ; Τί δέ με εἰς γῆν ἀποστρέφεις δι' ἐπιθυμίαν θεώσεως, ἢ ἵνα πρὸς ἐμέ παραγενόμενος οὕτω θεοποιήσῃς; Ἀλλὰ γὰρ ἐνικῆθης τοῖς σοῖς οἰκτιρμοῖς, καὶ οὐκ ἔφερεις ὁρᾶν θανάτῳ κατανεμόμενον τῆς σῆς παλάμης τὸ φιλοτέχνημα, οὐδὲ τοῦ σοῦ εἶναι περὶ ἐμέ φίλτρου κρίσιν ποιῆ καταλιπεῖν ἀδοθήτητον· ἀλλ' εὐδόκησας ἀντιλυτρον δοῦναι σεαυτὴν τῆς ἐμῆς σωτηρίας, καὶ κατέρχῃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἐσχατιάν, ἢ ὁ δι' ἐπιδουλῆς πρὸς ταύτην καταπεσὼν, μὴ μόνον τῆς ἐσχατιᾶς ἀνακομισθῶ, ἀλλὰ πρὸς οὐρανὸν, οὐ μὴ πρὶν ὥκονν, ἐγκατοικισθῶ· οὕτω τὴν ἐπιδουλήν ἐμοὶ πρὸς κέρδος μεταποιεῖς, καὶ τὴν ἐμὴν μαλακίαν φέρεις, καὶ τὰς ἐμάς ἀναδέχῃ ὀδύνας, ἢ ἐγὼ πρὸς ἀνώδυνον βίον μετασκευάσωμαι. Προδίδωσι μαθητῆς καὶ οὐκ ὀργίζῃ· τύπτουσι μαιφρόνοι χεῖρες, καὶ οὐκ ἀμύνῃ· κρίνει Πιλάτος, καὶ σιγᾶς ὡς κατάκριτος· ἐμπύττουσι καὶ οὐκ ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπον· ἔλκουσιν ἐπὶ σφαγὴν ὡς ἀμνόν, καὶ οὐκ ἀνοίγεις τὸ στόμα· καθηλοῦσι τῷ ξύλῳ, καὶ ὑπερεύχῃ. Νῦν τὸν βασιλέα χλευάζουσιν· « Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, » καὶ καταδίτω ἀπὸ τοῦ σταυροῦ· » νῦν τὸ οὐδὲ φωνοῦσι στόμασι

μικροῖς· σὺ δὲ πάντα βυθῷ καλύπτεις φιλοστοργίᾳ· ὥς περ ἐπὶ τούτῳ δημιουργῶν ἐκ πηλοῦ ζῶον, ἔν' ἐκεῖνος μὲν μηδὲν ὑδρεως παραλείποι, σὺ δὲ μηδένα τρόπον εὐεργεσίας, οἷς οὐ πάθοι ὁ ὑβριστής· οὐ γὰρ εἰς τὴν παροινίαν, ἀλλ' εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀχαρίστων δούλων ἀποσκοπεῖς. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ θεοκτόνος παλαμᾶται συναγωγῇ· ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ τῷ ὄντι λαὸς πάσχα τὸ θεῖον ἐορτάζει καὶ σωτήριοιον, τῇ σφαγῇ καὶ τῷ τιμίῳ χρίσματι ἀπαθῆς μὲν τοῦ ὀλοθρεύοντος συντηρούμενος, ῥυόμενος δὲ τῶν κακούργων, καὶ πρὸς τὰς ἐπαγγελίας μετοικιζόμενος. Πάλαι μὲν οὖν τῶν Ἑβραίων γένος Μωϋσῆς ἐλευθερῶν τῆς Αἰγυπτίων κακώσεως, οἷον σκιαγραφία τὰ παρόντα εἰκόνιζε· καὶ μαστίζει μὲν Αἴγυπτον ἐπ' ἄλλαις πληγαῖς, βαρυτέρᾳ τέως πληγῇ τῶν πρωτοτόκων θανάτῳ· δίδωσι δὲ τοῖς κακουμένοις ἐλευθερίαν καὶ μικρὸν ὕστερον τέμνει πορείαν, ἡ τάφος τοῖς διώκουσι γίνεται. Ταῦθ' ἡ παλαιότης εἰς μνημόσυνον τῆς εὐεργεσίας τιμᾶν, ἐκελεύετο· ἐπεὶ δ' ἄλλως εἶχεν ἡ σκιά καὶ αὐτὴν ἔδει τιμᾶσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γένος οὐχ ἓν, ἀλλ' ὁμοῦ πάντας ἐορτάζειν τὴν ἐλευθερίαν ἀνθρώπους, τελεῖται τὸ μέγα τοῦτο τοῦ κόσμου πάσχα, οὐ προβάτων ἐνιαυσίων πολλῶν θυομένων, ἀλλὰ τοῦ ἑνὸς ἀμνοῦ, ὃς τὰ βέρη πάντων ἐδάστατ' ἐπὶ τῶν ὁμῶν· καὶ χρίεται τῷ τιμίῳ αἵματι οὐ καταλυομένων οἰκῶν φλιά, ἀλλὰ σοφίας ἀθανάτου ἔργον ἀκατάλυτον, ἡ διὰ πίστεως οἰκοδομή· οὐ προσεγγίζειν οὐκ ἓνι τῷ ὀλοθρεύοντι· ἦν ἐφ' ἑαυτῷ ἐποικοδομηθεῖσα ὥς θεμελίῳ διὰ τὴν κάτω πῆξιν, συνέχει ὥς λίθος ἀκρογωνιαίος διὰ τὴν ἄνωθεν τὰ πάντα συνέχουσιν αὐτοῦ δύναμιν, ἣν ἀγιάζει μὲν τῷ τιμίῳ αἵματι ὥς ὑπὲρ ἡμῶν σφάγιον· σώζει δ' ὥς λυτρωτῆς, ξένην ἄγων ὁδὸν, οὐ κάτω βυθοῦ τεμνυμένου· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνον ἀγείρει τὸν βυθὸν ὁ λυτρωτής· ἀλλὰ τοῦ ἄνω, οὐ παριέναι τοῖς διώκταις ἀμήχανον, αὐτὸς εἰς τὴν ἐπηγγελμένην ἀπάγων κληρονομίαν· οὐχ ἕτερος, ἐνθα οὐ Χαναναῖος, οὐδέ τις ἄλλος τῶν μεμισημέ-

νων οἰκεῖ· μόνοι δὲ οἱ τὸν κληροδότην ἐπιγινώσκοντες, καὶ οὓς ἐκεῖνῳ ἐγκυκλοικίζει, λαβὼν κληρον παρὰ τοῦ Πατρὸς, ἀντὶ τῶν τραυμάτων καὶ τοῦ αἵματος, ὃ προσήνεγκε· προσάγει γὰρ τῷ Πατρὶ τὸ αἷμα, ὃ καὶ τὴν ψυχὴν παρατίθησιν. Εἰ γὰρ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ἀντίλυτρον ταῦτα δοῦναι λέγεται· ἀντίλυτρον γὰρ ἀληθῶς, ὅτι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομένων θάνατον λυτροῦται· ἀλλ' ἢ γε προσένεξις τῷ οἰκείῳ πατρὶ παρὰ τοῦ παιδός. Ἀλλὰ φέρε δὴ, ὥσπερ τὴν ἄνω διάδασιν καὶ τὴν κληρονομίαν μυστικῶ διανοίας κατείδομεν ὀφθαλμῶ, οὕτω θεωρήσωμεν καὶ τὰ κάτω τελούμενα· διττὴ γὰρ ἡ τῶν τελουμένων θεωρία· δίδωσι μὲν γὰρ τὰ ἄνω· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ πρὸς αὐτὰ μετὰγων ἡμᾶς παρεγένετο· βαδιζει δὲ καὶ διὰ τοῦ κατωτάτω, μηδὲν ταπεινὸν ἐκεῖθεν προσκτώμενος, ἵνα κακεῖθεν ὀφθῇ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν ἀκούσης βοῶντα «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες», μὴ συνκρπατθῇς· βοᾷ «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες», ἀλλὰ ῥήγνυται τὸ καταπέτασμα οἴκου τοῦ πατρικοῦ, δεικνύντος τοῦ Πατρὸς ὅπως ἐπὶ τῷ μονογενεῖ ὀργίζεται πάσχοντι, καὶ ὡς, ἀνθ' ὧν ἐπήρθησαν λύσειν αὐτῷ τοῦ σώματος τὸν ναὸν, διαβρῆξει αὐτοὺς οἴκου τοῦ ἑαυτοῦ, διαβρῆξει δὲ καὶ τῆς περιφρουρήσεως ἐποπτικῆς θείας προνοίας. Κεντεῖται πλευρά, ἀλλ' ὅρα τῆς ἀθανασίας τοὺς κρουνοὺς, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ἐκεῖθεν ἐκβλύζοντας. Ἐνταφίους ἐλίσσεται, καὶ γῆ κρύπτεται, καὶ μετὰ νεκρῶν ἀυλίζεται, ἀλλ' ἐκὼν παρὰχωρεῖ πειρωμένῳ τῷ ἅδῃ ἵνα ἐν τῇ οἰκείᾳ πρὸς βραχὺ κατοχῇ τοὺς αἰωνίους ἐξαγάγῃ κατόχους· ἀλλὰ γὰρ ἔλαθεν ἅδης προσθήκην ἐλπίσας, καὶ οὓς πρόκατειχε ζημιωθείς· ἔλαθε κατὰσχῆσθαι οἰηθείς παρ' ἑαυτῷ τὴν ζωὴν, τοὺς νεκροὺς τῶν ἐγκάτων ἀποκενώσας· ἐπεφάνη γὰρ τοῖς ἐν σκοτεινοῖς καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις ἡ ἀδυτος ἀνάτολη, καὶ πρὸς τὸ φῶς ἐξέδραμον τῆς ζωῆς· οὐκ ἔστερξαν οἱ πυλωροὶ τὸν εἰς ἐκδίκησιν τῶν κακουμένων παρὰγενόμενον. Εἶδον παναλκαῖ δεξιᾷ τὰ ἀθέατα σκυλευόμενα τρυφεῖα καὶ

ἐφριξαν· εἶδον ἀνθοῦσαν τὴν ἀφθαρσίαν καὶ τὴν φθορὰν μαραινομένην, καὶ ταύτῃ συναπεμαράνθησαν· εἶδον μνημεῖα δεικνυγόμενα καὶ νεκροὺς τῶν ἀφύκτων πυλῶν ἀκμαίῳ ποδὶ ἐξιόντας καὶ τὴν ἐλευθερίαν χορεύοντας, καὶ πρὸς ἑαυτοὺς συνεφύροντο· εἶδεν ἄδης τὸ πικρὸν κέντρον, ὃ τῷ γένει καθήλωσεν ἢ παράδασις, ἐξαιρούμενον, καὶ πρὸς τὸ οἰκτεῖον ἀνακομιζομένην τὴν φύσιν τῆς ἐπινεμομένης αὐτὴν ἀναβῶσθεῖσαν νόσου· καὶ ὥς οὐκ ἔτι συναγάγοι ῥέοντα τὸν ταύτης καρπὸν ἐννοῶν, ὀδύνης τὴν ἀπληστον ἀνεφέρει γαστέρα· τὸ φῶς ξενίζει τὸν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ τὴν σαπρίαν τῶν τάφων ἀποδυσόμενοι, νεαρὰν στολὴν τῆς ζωῆς οἱ ἐκεῖ κατασαπέντες ἐνδύονται. Ἀλλ' ἵνα καὶ γυναῖκες ἐκ τάφου χαρᾶς εὐαγγέλια δεξωνται, ὧν ἔργον ἡ λύπη καὶ ἡ πρὸς τάφον κατοίκησις· ἦν γὰρ δὴ καὶ τοῦτο τοῦ παντὸς ἔργου τῆς σωτηρίας ἀκόλουθον· ἐκεῖθεν ἀκούουσι «μὴ κλαίετε», οὐ διὰ τὴν ἀπόφασιν τὰ δάκρυα ἀνεπήγαξε, καὶ ζωῆς ἐκεῖθεν λαμβάνουσι μηνύματα, οὐ νέκρωσις ἀπεχωρίαζεν.

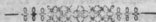
Ἀλλ' ὦ μακάριαι γυναῖκες καὶ τῆς ἐπὶ τὸν τάφον ὀρθρίσεως, καὶ τοῦ καλοῦ ἐκείνου καὶ φθέγματος καὶ θαύματος· αἱ πρῶται μὲν τὸ χωρίον τῆς ἀφθαρσίας ὠραίῳ ποδὶ κατεβάλετε, πρῶται δὲ τὸ μέγα τρόπαιον ἀνηκόατε, ἄδην σκυλευθέντα καὶ νεκρωθέντα τὸν θάνατον, καὶ φθορὰν κατὰ δῦσαν· οὐκ ἔτι ἐναντίον διὰ τὸ πτώμα τὸ θηλυ γένος· δι' αὐτῶν γὰρ εὐηγγελίζετο ἡ ἀνάστασις· αὗται φοιδρῶ καὶ προσώπῳ καὶ γλώσσει πρῶται τὴν χαρὰν ἀπαγγέλλουσιν. Ὡς ἀκοῆς, ἢ πρὸ τῶν ἄλλων ἐνηχῆθη τοσαύτην ἀκοήν· ὦ ὀφθαλμῶν, οἱ τὴν ζωὴν ἄρτι τοῦ τάφου ὥσπερ ἀνατολῆς ἀστράψαντες θεάσαντο· ὦ χειρῶν, ποδῶν ἀψαμένων καταπατησάντων φθορὰν. Ἀλλ' ἀπιτε, καὶ μὴ μόναι τρυφᾶτε· ἀπιτε, καὶ τῷ καλῷ σκυθρωπάζοντι χορῷ τῆς ἀγαλλιάσεως τὸ ἐνδόσιμον εἶπατε· ἀπιστήσουσιν ἴσως τοῖς ῥήμασι, τὴν παλαιὰν ὑποπιτεύοντες ἀπάτην, ἀλλ' ὀφθαλμοῖς οἰκείοις πιστεύουσιν· οὐκ ἀξιοπίστον τὸ ὑμέτερον νομιοῦσι κήρυγμα· ἀλλ' αἰδεσθή-

πονται, οὐχ ὅτι μόνον εἰς τὴν τοῦ διδασκάλου τιμὴν ἀπολείπονται, ἀλλὰ καὶ ὡς πρῶτα φερούσας τῷ ἀξιωματί τοῦ κηρύγματος. Ἀπέλθετε, καὶ οὐ παταχθέντος ποιμένος ἐσκόρπισατε τὰ πρόβατα, νῦν εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν ἀναστάντος μηνύσατε προσδραμεῖν ἐσκόρπισε τῶν παταξάντων ἡ μαιφονία· συναγάγοι ἡ ἐκείνου δυναστεία τοῦ ἐν τῷ πατάχθαι τοὺς ἐχθροὺς ἀπολέσαντος· ἐκρύβησαν, ὡς εἶδον τραυματισθέντα τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς βραχὺ τὸν ἐκείθεν ὑπνώσαντα προΐτωσαν. Ἀνέστη γάρ, καὶ τραυματίας τοὺς ὑπεναντίους δείξας, τροπαιοφόρος προάγει. Δεῦρό μοι, παρθένε Μητερ, ἐξελοῦσα τὴν ῥομφαίαν, ἢ τὴν καρδίαν διέτεμνε κρεμάμενον τὸν Υἱὸν ὁρώσης, νῦν οἷα ἐπραγματεύθη καθόρα, καὶ τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς δόξης ἀπόλαυε.

Τὰ κλεῖθρα καὶ αἱ πύλαι αἱ ἀφρευκτοὶ συνετριβήσαν· ὁ πειρασθεὶς τὸν ῥύστην τοῖς ἑαυτοῦ συντάττειν δεσμίοις ἐδέθη· ἐξ οἴκου φυλακῆς οἱ πεπεδημένοι ἐξήχθησαν· προήλθεν ἐκ ταφῆς ἀπαθής, ὁ τὴν μήτρην ἀπαθῆ ἐν τῷ προσελθεῖν φυλάξας, ὥσπερ ἐρχόμενος, οὕτω καὶ τελειῶν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν πανάφριστον ἔργον, τοὺς τῆς φύσεως νόμους ὑπερπηδῶν. Καὶ τηρεῖ κἀκεῖ τὸν χρόνον τῆς διαπλάσεως, ἵνα μὴ φαντάσαι δόξη τὴν πρόσληψιν· χάνταῦθα τὴν ἐν τάφῳ τριήμερον καταδέχεται ξενίαν, θειοτέρῳ μυστηρίῳ διοικονομουμένην· δοκεῖ γάρ μοι, τριπλῆς οὐσης τάξεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀφ' οὗ τῆς πατρίδος ἠγάθημεν, τῶν μὲν πρὸ νόμου, τῶν δὲ ὑπὸ νόμον, τῶν δὲ μετ' ἐκεῖνον, τῶν τὴν ἐν χάριτι ζωὴν ἀπολαχόντων, τὸν ὑπὲρ τῆς πίντων σωτηρίας θανεῖν ἐλόμενον τριήμερον ἐγκαινίσαι τὴν ἀνάστασιν τῷ κόσμῳ, ἐκάστη μοῖρα τοῦ γένους τὴν ἐλευθερίαν ἐπισφραγίζοντα τῆς φθορᾶς ὁμολόγῳ μέρει τῆς πρὸς τὸν ἄδην αὐτοῦ συγκαταθέσεως. Εἰ δὲ τῷ φίλον καὶ τὴν οἶον τοῦ γένους ἀναστοιχείωσιν καὶ ἀνάστασιν εἰς αἰτίας ἄγειν τῆς δεσποτικῆς ἀναστάσεως, καὶ διὰ τὸ ταύτην ἐνεργουμένην ὑπὸ τῆς τελεσιουργοῦ Τριάδος, τρισὶ καταλεῖσθαι τὸν θά-

νατόν ὑπὸ τοῦ Δεσπότου τῶν ὅλων ἡμέραις, οὐδὲ τὰ παρ' ἡμῶν εἰς τὸ συμφωνεῖν ἀντερεῖ. Πῶς οὖν ὁ φίλος ἐγείρεται τεταρταῖος ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς ἀναστοιχειώσεως καὶ παλιγγενεσίας τύπος ὢν, ὁ Ἰησοῦς τῇ καθ' αὐτὸν ἀναδιώσει διατρανοῖ· ὅτι πάλιν ἀνιστῶν αὐτὸν ὁ δημιουργήσας καὶ φιλήσας εἰς τὴν ἐπίκληρον ἐπανάγει τάξιν, ἣν στοιχειώδεσιν ἰσαριθμοῖς ἀρχαῖς αὐτὸς διατάξατο.

Προῆλθε τῶν ἀφεγγῶν χωρίων τὸ πρὸ ἡλίου φῶς ἐξανατεῖλαν τριήμερον, καὶ λύπην αἰώνιον καὶ δῶρον κατηφείας παρέσχετο· τοῖς μὲν γὰρ ἔδωκεν αἰδίδιον πτώσιν καὶ κατήφειαν, ταῖς ἀποστατικαῖς δυνάμεσι καὶ τοῖς, ὅσοι πρὸς αὐτοὺς ἀπονεύοντες τὸν ἐλθόντα σῶσαι Δεσπότην ἐπιγνῶναι οὐκ ἠδουλήθησαν· τοὺς δὲ, ὅσοι τὸν εὐεργέτην συνῆκαν, ἑαυτῷ συνήγειρέ τε καὶ κατελάμπρυνε· τὸν Ἀδὰμ ἀνεσώσατο· τῇ Εὐὰ τὴν λύπην ἡμεῖψεν εἰς χαρὰν, πᾶσαν τὴν κτίσιν ἐκαινοποίησεν· οὐδὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένειν ἀφείθη, πλὴν ἂ τὴν Ἰουδαίων στηλιτεύει μηχανίαν. Διὰ τοῦτο πᾶσα ἡ κτίσις τὸ σωτήριο ἐορτάζουσα, ποῦ σου, ἄδῃ, τὸ κέντρον; ἀναβοᾷ· ποῦ δὲ τὸ νίκός σου, θάνατε; Κατήργηται, καταλέλυται, μετ' ἡχοῦ ἀπώλετο τῇ θεϊκῇ ἐξουσίᾳ τοῦ σαρκὶ παθόντος καὶ ταφέντος καὶ ἀναστάντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος, ὅτε φέρων τὴν τοῦ πλάσματος καταλλαγὴν ὁ Υἱὸς τῷ Πατρὶ μετὰ τοῦ ἐξ ἡμῶν προσχήματος τοῖς πατρικοῖς ἐνεθρονίσθη κόλποις.

ΛΟΓΟΣ Γ'.

Τῇ μὲν ἀναστάσει τὸ θνητὸν κατεπόθη, καὶ ταῖς τῆς ἀφθαρσίας ὡδῖσιν ἀνεγεννήθημεν, καὶ τὸ κατ' εἰκόνα ἀπολαβόντες, τοὺς δερματίνους χιτῶνας ἀπεδυτάμεθα. Νυνὶ δ' ἐπὶ θείοις θειώτερον Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς χαρίζεται· νυνὶ μὲν οὖν καὶ θείων ἀληθῶς οἰκτιρμῶν ἀνσπῆσαι πεσόντας, καὶ διαφθαρέντας ἀναπλάσαι, καὶ τὴν πρώτην ἀποδοῦναι μορφήν, οὐδὲν πρὸ ἡμῶν λαβόντα· οὐδὲ γὰρ εἰσηνέγκαμέν τι, ἀλλ' ἔδωκε τὰ οὕτω μεγάλα οὐ μόνον προῖκα, ἀλλὰ καὶ πόρους αὐτὸς ἵνα δῶ ὑπομείνας. Ἐπρεπε γὰρ τῷ δι' οἶκτον ὑποστήσαντι ἡμᾶς οὐ μόνον δημιουργῆσαι παλάμιας οἰκείας, ἀλλὰ καὶ παθόντι κακῶς τῷ δημιουργήματι οἰκείοις ἀμῦναι ἀγῶσι. Τίτι γὰρ ἂν τοσαύτη παρέστη κηδεμονία, ὅση ὑπὲρ τοῦ οἰκείου πλάσματος τῷ δημιουργῷ; Τὸ δ' οὐ μόνον ἐγγεῖραι πεσόντας, ἀλλὰ καὶ σύνθρονον ἑαυτῷ ποιῆσαι, ποίων σπλάγχχνων, ἢ τίνος κηδεμονίας; ὁ δὲ ἡ σήμερον ὁ μονογενης Υἱὸς ἐκπληρῶν λείπει μὲν τὴν μετὰ τῶν κάτω ὥς ἀνθρώπος συνκναστροφήν, πρὸς δὲ τὸν ἀποστείλαντα ἀναβαίνει Πτετέρα, ἀπρχὴν αὐτῷ καὶ διαλλακτῆριον ἦν ἐξ ἡμῶν ἐφόρεσε σάρκα φέρων. Σήμερον γὰρ ὁ ἡμέτερος ἰχθὺς ἐπ' ὤμων ἀνχλαμβάνεται Χερουδίμ, καὶ τῶν ἐνδοτάτῳ παραπετασμάτων τῶν οὐρανίων ἀνακτόρων γενόμενος, τῷ βασιλικῷ ἐνιδρύεται θρόνῳ· σήμερον αἱ ἄνω δυνάμεις ὀρῶσαι μορφήν ἐνυλον ἐπὶ νώτων ἐποχομένην αὐλῶν, καὶ δεσποτικῶς πρὸς τὰς ὑπερκοσμίους ἀνιούσαν ἀψίδας, εἰς ἄπορον

περίστανται· σήμερον ὁ Σωτὴρ τοῖς μαθηταῖς ἐν τῷ ὄρει τῶν ἔλαιων τὰ ὕστατα ὡς ἄνθρωπος ὁμιλῶν, ἀνέπτη ἐπ' αὐτῶν ὡς Θεὸς εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀλλὰ γὰρ παραλαμβάνει τοὺς μαθητάς ὁ Σωτὴρ, καὶ ἀνεισιν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἔλαιων, τοῦτο μὲν, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν ὄρος τῶν μυστικωτέρων ἔργων Ἰησοῦ χωρίον εἴητο γίνεσθαι· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὑψηλῆς πολιτείας, καὶ διὰ τοῦτο δόγματα ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐγγράφειν ψυχαῖς· οὐδεμία γὰρ σωτήριος πράξις, ἐν ἣ οὐχὶ θεωρία μυστικωτέρᾳ ἐγκέκρυπται. Τί οὖν ἐντεῦθεν; παιδεύει χρῆναι τοὺς ὅσοι τῶν οὐρανίων ἀψίδων ἐπιδαίνειν ἔχουσι, τῶν περιγείων καὶ χαμαιζήλων ὑπεράνω γενέσθαι, καὶ ὕψει βεβηκέναι τῆς ἀρετῆς μάλιστα μὲν διὰ παντός, εἰ δὲ μὴ γε, ἀλλ' οὖν γε τὴν ἀπὸ τοῦ γεώδους οἰκητηρίου ἀποδημίαν ποιουμένους, εἴπερ μέλει ἡμῖν ἀποδημοῦσι καλῶς εἶξιν. Βούλεσθε καὶ περὶ τοῦ τῶν ἡμερῶν ἀριθμοῦ θεωρήσωμεν; οἶμαι γὰρ οὐκ ἄχαρι τοῖς θεωρητικωτέροις δεῖξαι τὰ τε θεωρημένα. Ἐγὼ γὰρ οὐχ ἀπλῶς οὕτω μετὰ τὴν ἐγερσιν συμπεράνασθαι τοῦτόν φημι τὸν ἀριθμὸν τὸν Δεσπότην, οὐδὲ χωρὶς λόγου τινὸς μυστικωτέρου αὐτίκα μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν εἰς οὐρανοὺς ἀναπτῆναι τὸν Λόγον.

Ἀλλὰ τί φημι; ὀρῶμεν τὸν νόμον τύπον τῶν μελλόντων ἐπέχοντα, καὶ τὴν ἐκεῖθεν κατάστασιν τοῖς μὴ παντελῶς τὸν νοῦν ἀναπήροις τῇ καθ' ἑαυτὸν ὑποφαίνοντα καταστήσει. Ἐπεὶ οὖν οὗτος τοῖς ἐκ φθορᾶς ἀποτικτομένοις διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ὥσπερ τινὸς εἰσαγωγέως τὴν πρὸς τὸ ἅγιον ἐχαρίζετο εἰσοδόν, διὰ τοῦτο καὶ νῦν πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν Χριστὸς γεγονὼς καὶ τὴν ἀφθαρσίαν ἐγκαινίσας τῷ πλάσματι, πρὸς τὸν ὑπερουράνιον αὐτοῦ εἰσελάσαι ἀναλαμβάνεται. Τὰ μὲν οὖν τῆς θεωρίας, ἴσως οὐκ ἂν τῇ φιλοθεωρῷ διανοίᾳ δυσέντευκτα ἐσόμενα, τοσοῦτον ἐχέτω· ἡμεῖς δὲ πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἱερὸν ὄρος ἀπίωμεν, οὐ ἀπλῶν τὰς χεῖρας τὸν εὐλογίας κληρὸν διανέμει τοῖς μαθηταῖς ὁ Σωτὴρ. Ξυναριθμηθῶμεν τῷ θεῷ χορῶ, καὶ τὰ ἐν τῷ ὄρει συμμυσταγωγηθῶμεν

τελούμενα· ὑποβῶμεν χεῖρας ἐκείνας, αἱ διαπλούμεναι τὴν εὐλογίαν τοῖς φίλοις, καὶ δι' αὐτῶν παντὶ τῷ κόσμῳ κληροδοτοῦσιν· ἀπλοὶ γὰρ χεῖρας Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς οὐκ ἔτι δικπηρουμένας, οὐδὲ ἵνα διὰ τοῦτο κατέρα κληθείη, τῆς κατέρας ἐκλύων ἐμέ· ἀλλὰ ἵνα τὴν εὐλογίαν διὰ τῶν μαθητῶν ἢ οἰκουμένην πλουτήσῃ, ἵνα τὴν ἀπανταχοῦ γῆς ἐξαπλωθεῖσαν χεῖρα τοῦ διαδόλου ἀνενέργητον δείξῃ. Ἀπλοὶ χεῖρας τελευταίας παρκινέσεις ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἐπισφραγίζων πρὸς τὸ μέγα τοῦ Εὐαγγελίου ἔργον· ὡς εἰ τις πατὴρ ἐπὶ παισὶ φλέγοιτο μὲν τῇ ψυχῇ τῷ φίλτρῳ, ὅμως δ' ἐφ' ἕτερα πράγματα ἀμείνω μεταχωρῶν, κατὰλίποι τούτοις, ἃ τῶς ἐκεῖνος διακχεῖτο. Ἄλλ' οὖν οὐδὲν, οἷον αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν ἱερῶν λογίων· τί οὖν ἐκείνᾳ φησιν, «Ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέσκη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν». Ὡ θεάματος ἡδίστου μὲν διὰ τὴν τοῦ παρακλήτου ἐπαγγελίαν, φέροντος δέ τι στυγνόν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, τοῖς μαθηταῖς, διὰ τὴν οὐκ ἔτι μετ' αὐτῶν ἔσομένην σαρκὶ γλυκεῖαν τοῦ διδασκάλου παρουσίαν καὶ ἀναστροφὴν· εἰ γὰρ καὶ πάντων ἀνθρωπίνων ἀπωτάτως διεστήκεσαν, ἀλλὰ τοῦτό γε οὐκ ἂν φαίην αὐτοὺς μὴ παθεῖν, τὸ μὴ ὀριμεῖν ὁδὸν διὰ τῶν ἐγκάτων ἐλάσαι αὐτῶν, οἷς ἐώρων τὸν ἐφ' ὃν ἀνέθεσαν ὅλους ἑαυτοὺς, τοῦτον ἀπ' αὐτῶν διίστάμενον. Εἰ γὰρ, ἐπεὶ πρὸ τοῦ πάθους ὁ Σωτὴρ ἔλεγεν ὡς εἴη καιρὸς ἐκείνους μὲν λιπεῖν, ἀπελθεῖν δὲ πρὸς τὸν ἀποστείλαντα Πατέρα, τοῦτον ἀκούοντες ὑπ' ἀθυμίας κεκάρωντο, καίτοι ὑπ' ὀφείουσιν αὐτῶν ὁμιλοῦντα ὀρῶντες, τίνες ἂν ἐγεγόνεισαν τότε, μόνους αὐτοὺς ὀρῶντες καταλειπομένους; Ἐνεόουν μὲν γάρ, ὡς εἰκὸς, τὸ θεῖον τῆς ἀνόδου, τὴν κυριότητα πάσης κτίσεως τοῦ διδασκάλου· οὐκ ἀπέβαλλον δὲ τῆς μνήμης, ὃ ἐπέταξεν ἡδὺ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἡ ἐκεῖνου μετὰ σαρκὸς παρουσία. Ἀνείσι τοιγαροῦν ἐπὶ τῶν νεφελῶν ὁ Σωτὴρ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὥσπερ σὺν ἐκείνῳ ἀφιέντες, τοῦ μακαρίου ἐκεῖνου θαύματος ἐξεκρέμαντο, οὐ βουλόμενοι κατέλκειν ἐ-

καίθεν τὰς κόρας· ἤκουον δὲ ἄνωθεν βοῶντων· τί οὕτως ἐστήκατε βλέποντες; καὶ ὡς ἴδοιεν πάλιν ἤξοντα, καθὼς ὀρῶσιν ἀναλαμβάνόμενον Ἰησοῦν. Τί τοῦτο; μέγα καὶ τοῦτο παρὰ μύθιον τοῖς μαθηταῖς· μονονουχὶ γὰρ ἡ φωνὴ ἐλάλει· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, οὐκ εἰς ἅπαξ ἡμῶν ὁ διδάσκαλος χωρίζεται· οὐδ' ὥσπερ ἦν συνὼν ὑμῖν, ἀποσκευασάμενος, ἐμποιήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑμῶν διακοπὴν αἰκειότητα· ἀλλ' εἴ γε ἀκριβεῖς τῶν ἐντολῶν κατέστητε φύλακες, ὤψεσθε πάλιν αὐτὸν, ὡς ὀράτε, μηδὲν τι τῆς νῦν διαστάσεως ἄλλοιον διατιθείσης αὐτόν. Μή τις οὖν ὑμᾶς κατασειλάτω λογισμός· μνημονεύετε ὧν εἶπεν ἐτι συνὼν ὑμῖν, ὡς σὺν ἐκείνῳ ἐπὶ θρόνου καθήμενος κρινεῖτε τὸν Ἰσραὴλ· εἰ δ' ἐπελάθεσθε, ἀλλὰ νῦν οἷς ἀκούετε, ἐκείνων ἀναζωπυρεῖτε τὴν μνήμην. «Οὗτος» ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν». Ταῦθ' οἱ μὲν ἐπεφώνουν, οἱ δὲ τὴν τῶν πυλῶν ἐκέκραγον ἐπαρσιν, ταῖς ἀνωτέραις δυνάμεσι τὸν δόξης οἰκεῖν βασιλέα μηνύοντες. Αἱ δὲ τῷ ξένῳ τοῦ πράγματος ἐκπλητόμεναι, τίς ὁ τῆς δόξης ἐπυνθάνοντο βασιλεὺς; ἅτε τὴν κατάδοξιν μὴ συνείσαι, ἐπαποροῦσαι πρὸς τὴν ἀνάδοξιν· ὁμῶς δ' οὖν ἐπαίρουσι πύλας, καὶ τῷ βασιλεῖ προσυπαντῶσι, καὶ δορυφοροῦσιν τὴν ἡμῶν προσάγοντι ὑποταγὴν τῷ Πατρὶ, καὶ ἐν δόξῃ τῆς μεγαλωσύνης παρεστήκασιν καθήμενῳ. Αὕτη τῆς περὶ ἡμᾶς οἰκονομίας συμπλήρωσις· τοῦτο ἦν ἄρα τοῦ σαρκωθέντος ὁ πολὺς, ἐν οὕτως εἶπω, ἀγών· τὸν φθονηθέντα καὶ πρὸς τὰς γεώδεις κῆρας καταπεσόντα, μὴ μόνον πρὸς τὴν ἀκήρατον ἐπαναγαγεῖν πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς δεῖξαι, καὶ οὐρανοῖς ἐνθρονίσαι, ὧν ὁ φθονήσας κατέπεσεν.

Ἄλλ' ὦ Λόγε Θεοῦ, ὁ πρὸς τοσοῦτον δόξης τὸν ἡμέτερον χοῦν ἀνυψώσας· ὁ πάντα πληρῶν ὡς Θεός, ὁ τοῖς ἀνέχουσιν εἰς σὲ συμπαρεῖναι δι' αἰῶνος ἐπαγγειλάμενος· αὐτὸς ὃν ἐταξας λαόν σου διακυβερινᾶν, συμπάρων ἡμῖν τῇ σῇ

διακυβερνήσῃ δεξιᾷ, ἄγων ἐν τρίβοις τῆς σωτηρίας, καὶ πάντα κίνδυνον, ὅσος μάλιστα ψυχᾷς φέρει τὴν κάκωσιν, ἀπαμύνων, δὸς τοὺς πολεμοῦντας ἡμᾶς διὰ τὸ σὸν ὄνομα, τὸ σὸν ἐπιγινόντας κράτος, ἅμᾳ ἡμῖν ὑμνεῖν σε· ὅτι διὰ τὴν πάντων σωτηρίαν τὴν ἄφατον ἐτέλεσας οἰκονομίαν· καὶ σοὶ πρέπει πᾶσαν γλῶσσαν φέρειν τὴν αἶνεσιν· ὅτι σου ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
λόγος εἰς τὴν ἐν εἵδει γλωσσῶν πυρίνων
τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς μαθη-
τάς καταφοίτησιν.

ΛΟΓΟΣ Δ΄

Ἐπεὶ περ καὶ νῦν θεία ἐπέστη πανηγυρίς κατὰ τὴν θείαν χορηγίαν, τὰ εἰς τιμὴν τῇ πανηγύρει συνοίσομεν· οὐχ ὅτι μὴ ἀποχρῶντα ἡμῖν ἔχει τὰ πρὸς τὴν συντέλειαν, διὰ τοῦτο πρὸς τὸ ἐγχείρημα ἀποκνουῦντες· ταύτῃ γὰρ οὐδεὶς πρὸς θείαν αὐτάρκης τιμὴν· ἀλλ' ἐφ' ὅσον εὐπορον ἐν τῷ ἐλέσθαι τιμᾶν τὰ οἰκεῖα τῇ ἑορτῇ συνεισφέροντες. Τίς δὲ ἄλλη συνεισφορὰ λόγου οἰκειοτέρα; οὐ μόνον ὅτι πάντων ἐντιμότερον λόγος, ἀλλ' ὅτι καὶ πρόντι καιρῷ ἀκριδῶς ἡ τοῦ λόγου ἀρμόσει προσένεξις· οἷς γὰρ τῶν γλωσσῶν τὸ δῶρον σήμερον κατεπέμφθη, σήμερον ἀκριδῶς εὐλόγως ἡ τοῦ λόγου προσενεχθήσεται δωρεά. Οὗτος μὲν οὖν ὁ τῆς προαιρέσεως λόγος· αἰτείσθω δ' ἡμῖν τὴν τεχνίτιν συνεργάζεσθαι δύναμιν, ἥ σήμερον τὰ ἀμαθῆ τῶν ἀλίεων διανοίξασα στόματα, καὶ κατὰ τῶν ἀμαχῆτων ἐν τῷ λέγειν ὀπλίσασα, ἐ-

μοῦ τε ἐκείνους καὶ ἦν ἐλάλουν σοφίαν ὑπερήκοντας ἔδειξε· ταύτης γὰρ καὶ νῦν ἔργον ἀμαθῆ γλῶσσαν παρακροτῆσαι καὶ δοῦναι εἰπεῖν μὴ πολλῷ φαυλότερον τῆς ὑποθέσεως. Ἐλθὲ δὴ οὖν ἡ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως διδάσκαλος σοφία, τὸ πνεῦμα τοῖς ἀληθείας, καὶ σὲ θειάζειν προαλομένοις, φθέγγει περὶ σεαυτοῦ ἐν τῷ πληρῶσαι τὸ στόμα ἡμῶν· ἐξουσία γὰρ πρὸς πρὸς ἀποστολικήν, καὶ τὴν σὴν, ὅσην βούλει, δίδως ἐπίπνοιν, εἰ καὶ παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς διὰ φιλανθρωπίαν ἀνδρὸς γεγονότος Λόγου πρὸς τὸν συνέδρον ἀναπτάντος Πατέρα καταπέμψη· οὐ γὰρ ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς συγγενὲς αὐτοῦ. Αὐτοῦ γὰρ ἡμῶν ἀναπτάντος, σὺ παραγίνῃ πρὸς οὓς σὺν ἐκείνῳ ἐδημιούργησας· ἦκε δὴ οὖν ἡμῖν τὴν ἐργασίαν τοῦ λόγου καὶ χορηγῶν καὶ διακοσμῶν· καὶ πάρει γε πάντως ὁ πάντα διακοσμῶν· καὶ γ' οὖν ὑπὸ σοὶ κυβερνήτῃ τὸν πλοῦν ἐπιτρεπτεόν τῷ λόγῳ.

Ἄρτι μὲν ὁ μονογενὴς πρὸς οὓς οὐκ ἔλιπε τοῦ Πατρὸς ἀνὴρ κόλπους, τὸ μέγα ἔργον τὴν ἡμετέραν αὐτῷ προσκομίσων καταλλαγὴν, καὶ τόπον ἡμῖν ἐτοιμάσων ἐκεῖ· ἔδει δὲ ἄρα, ἐκείνου ἐξ ἡμῶν ἀναπτάντος, ἄλλον ἴσον ἐκείνῳ καὶ δόξης καὶ τιμῆς ἔχοντα εἰς τὴν τῆς εὐεργεσίας ἀντικταστήναι χώραν, ὡς μὴ λάθοιμεν πάλιν τὴν καταλλαγὴν εἰς ἔχθρην διαλυσάμενοι. Εὐκόλον γὰρ πῶς τὸ γένος πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπαγωγὴν, ἅμα δὲ, καὶ γνωρισθέντος ἀνθρώποις τοῦ ἀχρόνως γεννηθέντος Υἱοῦ, ἔδει καὶ τὸ συνάναρχον γνωρισθῆναι Πνεῦμα, ἐν οὗτῳ καλῶς τιμῶτο Θεὸς ἐν τῇ τῶν προσώπων τριάδι, τῆς ὅλης ἡμῖν θεαρχίας τιμωμένης, καὶ ἵνα δοξάσῃ τὸν μονογενῆ, φανερῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν τὴν ἐκείνου μεγαλειότητα, καὶ τὰ καλὰ τῆς ζωοποιου διδασκαλίας αὐτοῦ πληθύνων σπέρματα. Ὡς περ γὰρ ὁ Υἱὸς σαρκὶ ὁμιλήσας ἐδόξασε τὸν Πατέρα, οὕτως ἔπρεπε καὶ τὸ Πνεῦμα τὸν Υἱὸν δοξάσειν οὐσιωδῶς ἡμῖν παραγεγονώς. Μηδεὶς διὰ τοῦτο μικρολόγος παρεισείτω, μηδὲ τὴν τοῦ πατρὸς δεσποτείαν εἰς δουλείαν καταβιβαζέτω. Ἐδόξασε τὸν

Θεὸν καὶ Πατέρα ὁ γεννηθεὶς πρὸ ἑωσφόρου Θεός· δοξάζει τὸν μονογενῆ ὁ συναϊδίως ἐκείνῳ προῖων Θεὸς ἐκ Πατρὸς· οὐ δοῦλον, οὐδὲ κτίσμα, οὐδὲ τῆς θεϊκῆς δοξῆς ἀλλότριον τὸ θεοποιῶν τὴν κτίσιν. Μὴ τάξεις ἀτάκτους, μηδὲ βυθμούς ἐπινοήσῃς, μηδὲ τούτῳ μὲν τὴν ἐλάττονα, τούτῳ δὲ τὴν ὑπερχειμένην ἀπονείμας χώραν· οὐδὲν πρὸς τὴν ἀκήρατον φύσιν αἱ τῶν κηρίνων ἐπίνοιαι λογισμῶν· μὴ ἀφ' ὧν ἐτιμήθημεν, ἐκείθεν κατὰ τῆς ἀνωτάτω φύσεως πάσης καὶ τιμῆς καὶ δόξης τὴν ὕβριν ἐπινοῶμεν. Ἀπεστάλη μὲν ὁ Υἱὸς πρὸς τὴν τοῦ πλάσματος σωτηρίαν, οὐχ ὡς ὑποβεβηκὼς τοῦ Πατρὸς, ἀλλ' ὅτι ἐπρεπεῖν ὡς κληρονόμῳ συγκληρονόμους βουλομένῳ ποιήσῃν ἡμᾶς ἡ οἰκονομία. Ἀποστέλλεται δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα· οὐχ ὡς ἐλάττον ἔχων τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ὡς παράκλητος καὶ αὐτὸς, καὶ τὴν ἡμῶν συνεργαζόμενος τούτῳ υἱοθεσίαν. Μὴ τομαῖς μηδὲ διαιρέσεσιν ὑποβάλλῃς τὸ, δι' οὗ σὺ θεὸς κοινωνίαν φύσεως λαμβάνεις· μίαν Πατρός καὶ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ἡ τιμὴ, ὅτι μία φύσις καὶ βασιλεία. Θεὸς ἀπροσδεὴς ὁ Πατήρ, ἴσον αὐτῷ γεννᾷ Θεὸν τὸν Υἱόν, καὶ ἴσον προάγει Θεὸν τὸ πανάγιον Πνεῦμα, οὐ τεμνομένης τῆς θεότητος τῇ διαιρέσει τῶν προσώπων, ἀλλ' ἐνουμένης ἀσυγχύτως ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῆς Τριάδος· οὐδὲ ὕστερον οὐδ' ἐξ οὐκ ὄντων γεγονὸς, καὶ διὰ τοῦτο νεώτερον· ἀλλὰ συνἀναρχα καὶ ὁμοταγῇ καὶ ὁμοτίμα, τούτῳ μόνον διαφέροντα, τῷ αἰτίῳ, τῇ γεννήσει καὶ τῇ προόδῳ· Πατρός μὲν Υἱοῦ καὶ Πνεύματος τὴν αἰτίαν ἀνηρημένου, Υἱοῦ δ' ἀπαθῶς γεννωμένου, καὶ ἐκπορευομένου τοῦ Πνεύματος· ἀλλὰ τούτων μὲν ἀπόχρη τῶν λόγων ἐν τῷ παρόντι.

Ἐρχεται δὲ, περαίνοντος τοῦ λόγου, ἡ ἐπαγγελία, ἣν οἶονδὴ τινα τοῖς οἰκείοις ἀρράβωνα κατέλιπεν ἡμέρα μὲν τῆς ἀνελεύσεως δεκάτῃ, τῆς δ' ἀναστάσεως συμπληρουμένη πεντηκοστῇ. Τί τοῦτο; ἄρ' οὖν ἔχει καὶ τὰ παρόντα τῆς Ἰησοῦ κρυφιότητος ἐπάξιόν τι μυστήριον, ἢ ἀπλῶς τοῦτο παραδέχεσθαι χρή; οὐμενουν· οὐδὲν εἰκῇ, οὐδὲ ἀθεώρητον ὁ

λόγος ἐπλήρου. Καὶ γοῦν εἰ βούλεσθε συγχωρητέον τῷ λόγῳ, εἰς τὸ βάθος τῶν τελουμένων ἐγκύψαντι, ἐκείθεν εἴ πως δύνχται πειρᾶσθαι ἀνελεύσκει, ἴσως οὐ φαῦλον θεωρεῖς ὀφθαλμοῖς θέαμα. Εὐρίσκω δ' οὖν τιμωμένην τὴν πεντηκοστήν οὐ μόνον, ὅτι ὡς περ ἱερὰ ἐξ ἱερᾶς ἔχει ρίζης τὴν γένεσιν, ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐν τῷ πρὸς αὐτὴν ἀνακυκλεῖσθαι ταύτην γεννώσης, ἥ ἀπὸ πάντων ἀνεπαύσατο ὁ Δημιουργός, ὁποτέρων βούλει τῶν τῆς ἐπιδημίας ἢ τῶν τῆς δημιουργίας ἔργων· ἀλλ' ὅτι καὶ τύπον ἐπλήρου τῆς ἀφασίμου καὶ ἀνεσπέρου ἡμέρας. Διὰ τοῦτο καὶ παρ' οἷς τὸ παλαιὸν ἐπολιτεύετο γράμμα, ὥς περ ἐν σκιᾷ προφαينوμένη ἐδίδου πάντων ἐλευθερίαν, ἐπὶ τοῦτο ἀριθμοῦ τοῦ τῶν ἐν αὐτῶν κύκλου καθισταμένου· δηλούντων, οἶμαι, τῶν τελουμένων, ὡς μετὰ τὴν ἐδόδοματικὴν ταύτην περίοδον τῆς ἐπικαίρου καὶ δουλικῆς ἡμῶν ζωῆς ἐπιστήσεται ἐκείνη ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν τὴν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκτάσασιν ἀναλαβεῖν δεήσει, καὶ τὴν ἀνωθεν καὶ πρώην ἐλευθερίαν. Ἐπεὶ οὖν καὶ νῦν ἡ τοῦ Πνεύματος ἐπιδημία νέαν ἡμῖν ἤλθε βίου κατὰστασιν διατιθεῖσα, καὶ πρὸς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς ἐν τῷ παρόντι βίῳ νυκτὸς διεγείρουσα, διὰ τοῦτο ἐν ταύτῃ παραγίνεται τῇ ἡμέρᾳ· τὸ θέγε μετὰ τὴν ἀνοδὸν εἶναι δεκάτην, ὅτι, ὡς περ ἡ ἐδόδομη, οὕτω καὶ ἡ τρίτη ἐφ' ἑαυτὴν ἀνακυκλουμένη, ταύτην ἡμῖν τὴν ἱερὰν ἡμέραν ἀνέτειλεν. Ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο ἀκόλουθον, οὐ μόνον διὰ τὴν τῆς ἱεραρχίας τριττὴν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ μέγα ἔργον τῆς τοῦ κόσμου ἐγέρσεως τριταῖος ὁ λόγος διεπραγματεύσατο. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν κείσθω οὐ πάρεργον ἴσως τοῖς φιλακροάμοσιν ἀκουσμα· ἐπαναχωρητέον δ' ὅθεν παρεξελλύθμεν.

Ἐρχεται δὴ πληρῶν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Υἱοῦ ὁ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἀγαθὸν ἐπὶ τοὺς μαθητάς, καὶ δι' ἐκείνων ἀγιάσων τὴν κτίσιν, τὴν ὑπὸ τῶν πονηρῶν διαλελυμασμένην πνευμάτων· οὐκ ἔτι καθ' ἑν, ἢ κατὰ μέρος ἀγιάζειν, οὐδὲ ἐνὶ γένει τὰς εὐεργεσίας ἐπιδαψιλεύεται, ἀλλ' ὁ-

μοῦ πάντα πληροὶ κόσμον τοῦ ἁγιασμοῦ. Οὐδ' ἔτι μόνος ὁ ἀγνώμων Ἰουδαῖος τοῦ θείου πλοῦτου κατατροφῆ, πάντας εἰς τὸν αὐτοῦ κληρον εἰσαγαγόντος τοῦ κακῶς ὑπ' ἐκείνου παθόντος κληρονόμου· οὐδὲ μόνος εἰδείη τὴν θεῖαν δόξαν, πάσης μανθινούσης σαρκὸς τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ· οὐδὲ κείσεται παρ' αὐτῇ τῆς προφητείας τὸ χάρισμα, ἐπὶ πᾶσαν σάρκα χεομένου τοῦ Πνεύματος, καὶ προφητευόντων υἱῶν καὶ θυγατέρων ὠδινθέντων ἀχράντοις ὠδίσιν. Νῦν ἐξεχύθη πλουσίως τοῦ Πνεύματος, ὅπερ τις πάλαι βλέπων ἐν Πνεύματι προὔλεγε· διὰ τοῦτο χειλέων ἀδιδάκτων σοφίας προχέεται νάματα, καὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ἀκούουσι διηγούμενα. Νῦν τῇ ἐξ ὕψους, οἱ καλοὶ ἐργάται δυνάμει ῥωσθέντες, τοῦ δεσποτικοῦ γεωργίου τὸ τῆς πονηρίας ἀποκαθίρουσι ζιζάνιον, καὶ τῇ οὐρανίῳ ἄλῳ τὸν καρπὸν εἰς πλῆθος αὐξήσουσι· νῦν γλῶσσαι πυρὸς διαμεριζόμεναι τοῦ πάλαι μερισμοῦ τὴν ἐνότητα διαπραγματεύονται· διὰ τοῦτο ἔμοιγε καὶ τοιούτῳ εἶδει τὰς γλώσσας ὀφθῆναι δοκεῖ, εἰ καὶ κατ' ἄλλας αἰτίας ἀκώλυτον τῷ βουλευμένῳ θεωρεῖν. Ἰὼς δ' ἂν τινι γένοιτο πρὸς ἐπίσταςιν οὐ μόνον τὸ τῶν γλωσσῶν πυρῶδες, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τοῦ Πνεύματος ἡ ἐν γλώσσαις κατάπτησις. Καὶ δὴ τοῦτο φήσομεν, ὡς ἡ τῆς διδασκαλίας ἀξία, πρὸς ἣν ἄρτι καθίσταντο, τῷ θεάματι παρεῖχε τὴν αἰτίαν· τυχὸν δὲ καὶ λίαν φιλικῶς διὰ τῆς ὀρωμένης γλώσσης ἀνακινεῖ τὴν μνήμην τοῖς φίλοις ἐπὶ πλεον ὁ σωτήριος λόγος, ὡς οὔτε διεψεύσθησαν τῶν ὑποσχέσεων. Καὶ νῦν εἰ καὶ λανθάνει τὴν ὥψιν, ἀλλ' οὖν καὶ συνομιλεῖ τοῦτοις, καὶ σὺν τῷ Πνεύματι πάρεστιν· ἐπεὶ καὶ λόγος ὁ καθ' ἡμᾶς, ὅτε μὴ ληπτὸς ὁράσει, γλώσση διαγιγνώσκεται. Καὶ μὴ τις πέρα βουλευθείη τοῖς ἀσυγκρίτοις τὰ σωματικὰ προσαρμόζειν· ἀρέσκει γὰρ εἰ πρὸς ἀμυδράν τινα τοῦ ζητουμένου πρὸς λύσιν εἰκόνα ληψόμεθα. Πλὴν σκόπει μοι καὶ ἔτι τοῦ Πνεύματος τὰ μυστήρια. Πάλαι μὲν διῶστων ἐξ ἀλλήλων Θεὸς τῶν ἀνθρώπων τὴν γενεάν, τί ποιεῖ;

«Δεῦτέ, φησι, καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν τὰς γλώσσας», τῇ προφορᾷ τοῦ «καταβάντες» μερίζων εἰς πλήθη τοὺς οὐ καλῶς ἠνωμένους· νῦν δὲ τῶν πυρίνων γλωσσῶν τὴν διανομὴν εἰς ἓνα ἐπισυνάγει τὸν μερισμόν. Ἐπιτήρει δέ μοι τὸ πῦρ ἠνωμένον εἰς ὅποσα καὶ ἂν μερίζηται, καὶ μὴδ' ἐκείνῳ λείπε ὀπίσω τηρήσεως, ὥς καὶ κατ' οὐδὲν ἔλαττον ἐκ τοῦ τρόπου τῶν νῦν διαπραττομένων τῷ Πνεύματι· ὅθλον τὸ καὶ τὸν Υἱὸν συγγενὲς τῆς φύσεως καὶ ὁμόθεον χωρὶς σπορᾶς ἐκεῖ τίκεται βρέφος, ἐνταῦθα δίχῃ γραμμάτων σοφία προέρχεται· κακεὶ φύσεως ἐπραγματεύετο ξένα· ξένον γὰρ παρθένος ὀρωμένη μήτηρ, καὶ μὴ κελευούσης τῆς φύσεως παῖδα θηλάζουσα· κινετομεῖται καὶ νῦν τοῦ πυρὸς φυσικὴ τάξις ἄνω βλίνειν εἰδυῖα· λειτουργοῦσα τῇ καθόδῳ τοῦ Πνεύματος, ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους καταδατικὴν ἐνέργειαν δείκνυσιν. Ἀλλ' ἡμῖν μὲν ὧδε καὶ τοῦτο τετήρηται· ἠκούετο δὲ γλῶσσα φθεγγομένη ἐν πολυγλώσσοις ἔθνεσιν, ἐκάστῳ οἰκεία, ἀνδρῶν μὲν ὅσοι ἐν τῇ ἐνεγκαμένῃ ὤκουσιν πρὶν σὺν τῷ Ἰησοῦ γενέσθαι γινωσκομένων· καὶ τὸ πρᾶγμα παρὰδοξον· οὐ γὰρ ἦν τῶν συνήθων, οὐδ' εἶχεν οἰκείως πρὸς τὴν τῶν λαλούντων φύσιν· διὰ τοῦτο τοῖς πάντα ἀτόποις ἐώκει ἄτοπον, εἰς τερατεῖαν τὸ θυμὸν διχθαλλόντων καὶ μέθην ἐγκαλούντων τῶν ἀθεράπευτα μεθυόντων. Ἀρχαῖος οὗτος τῶν Θεῶν μαχομένων σκοπὸς, μὴ μόνον ἀπιζεῖν ἔργοις τοῖς θεϊκοῖς, ἀλλὰ καὶ πειρᾶσθαι ὑπὸ τῆς οἰκείας φαυλότητος φαύλην ὑποψίαν τῶν ἀμωμήτων κατασκευάζειν· ἐποίει τὰ ὑπὲρ ἀνθρωπίνον ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ὁ Λόγος σάρκα φορῶν, εἰς Βεελζεβοὺλ ἀνῆπταν τὴν δύναμιν· ἐνεργεῖ νῦν κατὰ τὴν αὐτῷ πρέπουσαν ἐξουσίαν τὸ Πνεῦμα, καὶ γλεύκους εἶναι τὸ ἔργον ληροῦσιν, οὕτω τὸ θυμὸν διασύρειν νομίζοντες. Ἀλλὰ νικᾷ τὴν παροινίαν ἡ σοφία, καὶ στόματα λαλοῦντα φθόνῳ, στόμα φθεγγόμενον πνεύματι· ὁ γὰρ τὸν κάλαμον ἄρτι λιπῶν καὶ τὰ δίχτυα ἀλιεὺς ἀπλοῦν καὶ ἄτεχνον ἀνοίξας στόμα, τὸν λῆρον τῆς πανουργίας σῶφρονι λόγῳ διέλυεν. Ἀλλὰ πόθεν

γλεῦκος τὰς καινὰς γλώσσας δημιουργεῖ, ὁ τῇ μανίᾳ με-
θύει; Καταμάνθανέ μοι τὸν δειλὸν δημηγοροῦντα Πέτρον, καὶ
μετάθεσ εἰς φρικτὸν θαῦμα τὴν συκοφαντίαν, καὶ δόξαν τοῦ
ἐν αὐτῷ λαλοῦντος Πνεύματος. Οὐκ ἔστι γλεῦκος ἡ παρ-
ρησία, ἀλλὰ τῆς ἄρτι κατελθούσης δυνάμεως ἄνωθεν, ἡ καὶ
νοῦν καὶ γλῶσσαν αὐτῷ διανέστησε. Πόθεν τοῦτο γέγονε
τολμηρὸς, ἐνθυμοῦ, ὁ μὴ τῆς παιδείας ὑπονοήσας τὰ ῥή-
ματα; Ἀλλὰ γὰρ ὅσοις ἀργοῦσα καὶ ἀκοή καὶ διάνοια, οὕτω
τοῦ φθόνου ἐξειργασμένου αὐτοῖς, τῶν τοῦ Πνεύματος οὐ
συνέσαν ῥημάτων· οἷς δ' ἀνεμπόδιστος αἰσθησις ἦν, οὕτοι
καὶ συνῆκαν καὶ τοῦ ἀλιείως τῶν χειλέων, καὶ τοῦ Πνεύμα-
τος ἦσαν θήραμα. Ὡ μακαρίως σαγηνευθέντες· ὦ τῆς σα-
γήνης ὀλεθρίως ἀπολειφθέντες· ὦ πρὸς ζωὴν ἀπαχθέντες
ἐν τῷ ἁλῶναι· ὦ πρὸς θάνατον ζωγρηθέντες ἐν τῷ τὴν θή-
ραν διαφυγεῖν!

Ἄλλ' ἐκάθητο πυρίνη γλώσση τὸ Πνεῦμα ἐφ' ἓνα ἕκαστον
τῶν μαθητῶν· συνὸν μὲν καὶ πρῶν αὐτοῖς, νῦν δὲ μᾶλλον
τὴν παρουσίαν ποιούμενον, καὶ πᾶν εἴτι τῶν κάτω καὶ χοϊ-
κῶν παρῆν αὐτοῖς καταλύον, καὶ πρὸς τὴν θεϊκὴν αὐτοῦς
ἀναλαμβάνον συγγένειαν· τοὺς γάρ τοι καινοποιήσιν
τὸν κόσμον ἀπεσταλμένους, εἰκὸς ἦν τῆς δημιουργοῦ μετα-
λαβεῖν θεότητος. Οὐκ οὖν ἐτι ζητήσουσι μαθεῖν τὸν Πατέρα,
οὐδ' ἦν ἐξ αὐτῶν ὁ διδάσκαλος ὁδὸν ἐπορεύετο· οἶδασι
καὶ τὸν Πατέρα, καὶ τὸν αἰεὶ μὲν ἐκείνῳ ἀχωρίστως συνόντα
Υἱόν· ἄρτι δὲ τὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς αὐτὸν διηνυκτότα ὁδὸν,
οὐκ ἀγνοοῦν τὸ γὰρ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐρευνῶν, ἐκεῖ-
νο πάντα ἐπιδημήσαν ὑπαναμιμνήσκει, ὅσα τε παρὼν ὁ δι-
δάσκαλος ἐμυσταγώγησε, καὶ ὅσα μὴ χωροῦσιν αὐτοῖς εἰς
τὴν νῦν ἐταμιεύθη διδασκαλίαν.

Ἄλλ' οἱ μὲν ἱερώτατοι μαθηταὶ τοιαύτης ἀπέλυσαν ἐν
τῷ ἱερῷ χάριτος ἐν τῇ ἱερᾷ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ· πάντως
δὲ καὶ νῦν, εἰ καὶ μὴ τοιαύτης, ἀλλά γε ἀξίως τοῦ Πνεύματος
ὅσοι τιμῶν ἐγνώκασιν, μετασχήσουσι. Τιμῶμεν δ' αἰεὶ τὸ Πνεῦμα

οί Θεὸν εἰδότες ὁμοτίμῳ δόξῃ καὶ κυριότητι Πατρὶ συμπροσκυνούμενον καὶ Υἱῷ πάντων κοινωνόν, πλὴν εἰ τὰ πρόσωπα διιστέλλεται πάντα ἔχον, ὅσα θείαν φύσιν εἰκὸς, δημιουργόν, ἄκτιστον, συνέχον τὴν κτίσιν, ἀγιάζον, πάντα πληροῦν ἀπεριλήπτως, καὶ μὴ μόνον περὶ τὴν φύσιν οὐ καινοτομοῦντες, ἀλλὰ μηδ' εἰς αἰτίαν αὐτὸ διπλὴν ἀναφέροντες· ἐκάτερον γὰρ ἀπειρή γνώμης ὀρθῆς· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ τῶν εἰς κτίσμα τὴν δημιουργικὴν καταγόντων οὐσίαν, τὸ δὲ τῶν πολυαρχίαν ἐν τῇ μοναρχικῇ Τριάδι παρειαγόντων. Τιμητέον οὖν θεϊκῶς τὸ Πνεῦμα· Θεὸς γὰρ οὐχ οἷον ἢ πρὶν ἀπὸ Θεοῦ διπλάσασα πλάνη νομίζειν ἡπάτησε μικρῷ καὶ μεγάλῳ μέρει τὸ θεῖον διαιρουσα, ἀλλ' οἷον ἢ δι' ἧς ἡνώθημεν Θεῷ γίνωσις ἐδίδαξε, τὴν ἀγνώσιν τῆς πλάνης ἀποκαθήρασα. Μὴ πάλιν ἐπὶ τὰ κτίσματα καταβαίνωμεν πρὸς τὸν ὄντα Θεὸν ἀνεληλυθότες· κτίσμασιν ἐστὶ λατρεύειν τὸ κτίσμα νομίζειν τὸ Πνεῦμα· μηδὲ τὴν ἄφατον τοῦ θεοποιῦ Πνεύματος εὐεργεσίαν ἐλαττώσης λυπηνάμενος σεαυτῷ· οὐ γὰρ ἐστὶν ὅπως φύσεως κτιστῆς τὴν ἀνάπλασιν ἀπολάβῃς, οὐδ' ἔνωσιν τὴν πρὸς Θεόν· ἀλλ' ἐκείνου, παρ' οὗ καὶ οὐκ ὦν δημιουργεῖ, καὶ διαφθαρεῖς θεῖῳ κράτει καινοποιεῖ. Ἄλλ' οἷς μὲν εὖ εἰδόσιν ἢ σὴ, παράκλητε, σώζεται τιμὴ, καὶ τῆς παρὰ σοῦ τιμῆς ὑπάρξει ἀντιλαβεῖν· ὅσοι δ' ἐναντίως ὑπολαμβάνοντες ἐν τῷ πειρᾶσθαι δόξης ἀποστερεῖν, ἑαυτῶν ἀφαιροῦνται τὴν ζωὴν. Ἀλλὰ σύ γε καὶ τούτους, μακρόθυμε, δοίης τῆς λώβης ἀνενεγκεῖν, ἵνα πάντες ὀρθῇ πίστεως συμφωνίᾳ οὐς ἐφ' ᾧ οὐρανοῖς συνάψῃ παραγέγονεν ὁ Λόγος, σύ τε, ἀναστάντος ἐκείνου, ἐπεδήμησας, εἴημεν ἡνωμένοι, καὶ πάντες τῶν σῶν θείων μεταληψώμεθα δωρεῶν, τῇ μιᾷ βασιλείᾳ καὶ κυριότητι τοῦ ἑνὸς ἐν Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Πνεύματι Θεοῦ, μίαν καὶ τὴν λατρείαν καὶ τὴν προσκύνησιν ἀναφέροντες, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
λόγος εἰς τὸ σύνθρονον, παρ' οὗ καὶ δι' οὗ
καταφοιτῆσαν αὐτοδεσπότης παρέσχε τὴν
υἱοθεσίαν ἀνθρώποις, θεῖον Πνεῦμα.

Λ Ο Γ Ο Σ Ε'.

Τὴν μὲν χθὲς ἐποίει πανήγυριν ἐπιδημῶν ὁ παράκλητος
φαιδρὰν ἡμῖν τὴν ἡμέραν τελῶν, ἐν τῷ κομίζειν τῆς πρὸς
τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα καταλλαγῆς φαιδρὰν τὴν ἀπόδειξιν.
Σήμερον ἡμεῖς τὴν πανήγυριν συνιστῶμεν, καθάπερ λειψά-
νων τινῶν τῆς χθεσινῆς ἱερᾶς ἡδονῆς ἀπολαύοντες. Χθὲς
ἐκεῖνος ἡμᾶς ἐτίμα τῇ παρουσίᾳ· σήμερον ἡμεῖς τὴν αὐτοῦ
τιμῶμεν ἐπιδημίαν. Χθὲς ἡμῖν ὑπόθεσις τῆς πανηγύρεως ἡ
ἡμετέρα εὐεργεσία· σήμερον ἀφορμὴ τοῦ πανηγυρίζειν ἡ
τοῦ Πνεύματος δοξολογία. Τίς οὖν ἐκείνῳ πρέπουσα γέ-
νοιτ' ἂν δοξολογία, ἢ τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἡ ὁμολογία,
δι' ἣν ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ Υἱοῦ πραγματουσόμενος τοῦ-
το αὐτῷ; Ἐκεῖνον γὰρ δοξάσον ἐλήλυθεν· ἦκε δὲ, καὶ τὴν
οἰκείαν τιμὴν ἐμφανίσον τῷ πλάσματι· ἐπεὶ περ ἔδει τὴν
πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι τιμωμένην Τριάδα καὶ ὑπὸ τῶν
ἐν κόσμῳ ἅμα τιμᾶσθαι, ὁ σήμερον προθυμούμενος λόγος
ποιεῖν οὕτω τοῦ ἔργου ἀπάρχεται.

Εἷς Θεὸς ἐν Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, ὑποστά-
σεων Τριάς, εἰς ἓν συνιοῦσα μονάδι φύσεως, αὐτοτελής,
ὑπερπλήρης αἰεὶ οὐσα, καὶ τοῖς οὐσι τὸ εἶναι παρασχοῦσα·
οὔτε τοῦ Πατρὸς ἀκρωτηριαζομένου, οὔτε τοῦ Υἱοῦ ἐν τῷ
καταυγάσαι ὀψιαιτέρον μείον φέροντος τοῦ Πατρὸς, οὔτε
τοῦ Πνεύματος, εἰ καὶ τρίτην ἐν τῇ θεολογίᾳ τάξιν ἔχει,
μεταγενεστέραν λαχόντος τῆς ὑπαρξίν, ἀλλ' ὁμοῦ τῶν
τριῶν συνόντων, καὶ ὁμοτίμως δοξαζομένων. Καὶ ὁ μὲν, ὡς
ἀρχὴ καὶ ρίζα· Υἱὸς δὲ καὶ Πνεῦμα οἷον βλαστοὶ τινες αἰ-

δίως συνεκτεθήλασι. Τοῦτο δὴ τὸ περὶ Θεοῦ δόγμα πάλαι μὲν τινες ἐμυήθησαν, φιλανθρώπως ἑαυτὴν ἐκκαλυπτούσης τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος· πλὴν ἀμυδρῶς ὥσπερ τισὶ χρώμασι στυγνοτέροις γραφομένου τοῦ κάλλους τῆς εὐσεβείας, καὶ ταμειευομένης εἰς τὸν καθήκοντα καιρὸν τῆς τρανωτέρας λαμπρότητος. Οὕτω δὴ πρότερον ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ὑπὸ τοῦ μόνον ἐκεῖνον εἰδέναι λέγοντος ἐτιμᾶτο λαοῦ, μὴ ποιουμένων αὐτῶν συμμερίτην τῆς τιμῆς τὸν πάντα, ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ, κεκτημένον Υἱόν, εἰ καὶ πλείσταῖς ὅσαι ἐμφράσεσιν ἑαυτὸν διεδείκνυεν· οὕτω τοῦ ἀχρόνως σὺν τῷ γεννητορὶ ἀνασχόντος φωτὸς ἐν χρόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ὁραθέντος, τὸ συναστράπτειν αὐτῷ Πνεῦμα οὕτω τῆς προσηκούσης παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκκληρονόμει τιμῆς· ἐπεὶ δὲ ἅμα μὲν ἡ τοῦ Πατρὸς δόξα διὰ τοῦ μονογενοῦς φανερωτέρα γεγέννητο, ἅμα δὲ καὶ αὐτοῦ πεφανέρωτο τοῖς πρὸς τὴν σφῶν καμμύσασσι σωτηρίαν ἡ θειότης, ἤδη λοιπὸν καὶ τὸ συμβασιλεῦσθαι ἐμφανίζεται Πνεῦμα. Καὶ πρὶν μὲν ἐν σώματι συναναστρεφομένου τοῦ Λόγου, συμπάρῶν αὐτὸ καὶ συνεργαζόμενον τὰ θεοπρεπῆ, καὶ προσμαρτυροῦν τὴν υἰότητα, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ μαρτυρίαν ἀντιλαμβάνων, ὕστερον δ' ἐξ ἡμῶν ἀναστάντος ἐκεῖνου, αὐτὸ καθόδῳ πυρίνῃ ὁραθὲν ἐμφανέστερον. Νῦν γὰρ ἐμφανῶς ὤφθη καταπαῖς, ὁ, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα παρακλήτου ἀναπτάντος, ἄλλος παράκλητος, πληρῶν μὲν ἐκεῖνου τὴν ὑπόσχεσιν, πληρῶν δὲ καὶ ἅ περὶ ἑαυτοῦ θεοφορουμένων ἀπέειπε χεῖλεσι, τὴν ἐπὶ πᾶσιν σάρκα διέκχυσιν νῦν ἀμερίστως ἐν τοῖς μαθηταῖς μεριζόμενον τὸ οἰκεῖον ἐμφανίζει ἀξίωμα, οὐχὶ συνεργοῦν ὥσπερ πρότερον, ἀλλ' αὐτὸ ἐργαζόμενον τὰ θαυμάσια καὶ τῇ συγγενείᾳ τῶν ἔργων τῆς φύσεως πιστούμενον τὴν συγγένειαν. Πρώτῃν ἐκ χειλέων ἀγραμμάτων τοῦ διδασκάλου σοφίας ἠκούετο ῥήματα· ἄρτι γλώσσης τῶν μαθητῶν ἀμαθοῦς γνωστικῇ διηχεῖται φθογγή· ἴσον τὸ θεϊκὸν ἀξίωμα. Διὰ τοῦτο πάλαι καὶ νῦν ὅμοια τὰ γινόμενα· πρώτῃν τῷ συνδεσπόζοντι Λόγῳ

τὴν θεραπείαν τοῦ πράγματος συνειργάζετο, νῦν τοῖς ὑπηρέταις ἐνδημοῦν, ἐνεργεῖ τὰ τεράστια. Τιμάσθω τοιγαροῦν ὁμοτίμως τῷ ἴσον τῇ ἐνεργείᾳ καὶ διὰ τοῦτο ἴσον καὶ τῇ οὐσίᾳ πανάγιον Πνεῦμα ὑπὸ τῶν εὐγνωμονεῖν εἰδότων καὶ τῆς δεσποτικῆς μεγαλειότητος φυλαττόντων ἀνύβριστον τὸ ἀξίωμα. Δοξαζέσθω θεικῶς ὑπὸ τῶν συνιέναι ἡξιωμένων τῆς δόξης αὐτοῦ τὴν θειότητα. Ἰουδαῖος μὲν γὰρ τῷ τοῦ φθόνου ζόφῳ περισκοτιζόμενος, καὶ ὅστις ἄλλος σκότει ἀπιστίας τὸ βλέπειν ἀφῆρηται, ἀντὶ τοῦ θειάζειν διασύρει τὰ τελούμενα καὶ κατειρωνεύεται τοῦ μυστηρίου, οὐ συνιεὶς ἐξ ἀπονοίας ἀθεραπεύτου τὸ παράδοξον τῶν τελουμένων, οὐδὲ τὸ ἀναιδὲς ἐμφράττων στόμα, δι' ὧν ἄνδρας ὀρθῶ, μὴδ' αὐτῇ πρότερον εἰδότας τῇ οἰκείᾳ χρῆσθαι γλῶσση, ἀθρόον ἐν ταύτῃ τε τὸ πρωτεῖον κατὰ πάντων ὁμογλώσσων ἔχοντας, καὶ ταῖς ἄλλοτρίαις ὡς ἐθάσι διαλεγόμενους· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πρὸς πίστιν ὀδηγεῖσθαι τῷ θαύματι, πρὸς γλεῦθον ἀνασοδεῖται τὸ οἷς ἐμπνέον ἐνεργεῖ τὰ παράδοξα. Τί λέγεις; ὁ τῇ μανίᾳ μεθῶν! ὕψ' ἧς ἅπαξ ὁ λογισμὸς σκοτοδινήσας, οὐ δύναται, γεγωνὼς ἐκυτοῦ, ἀνανῆψαι, ἀλλ' ἐπὶ προλαβοῦσι πταίσμασιν ἐπισυνάπτει νεώτερα πταίσματα· Γλεῦκος οὕτω τὰ ἀμαθῇ διετράνωσε στόματα, καὶ ποταμοὶ σοφίας μέθην πηγάζουσιν; Ὡς τῆς δυσσεβοῦς ἀναισχυντίας· Ἰουδαῖς ἀνόητε, ἐπειδὴ τοῖς πάλαι προσομιλῶν θεολόγοις, μὴ οἷος γέγονας ἐκεῖθεν χειραγωγηθῆναι πρὸς κατανόησιν τῶν σήμερον γινομένων, φθόνῳ ἀποστερούμενος ἐκὼν τῆς χειραγωγίας, πρόσχες τοῖς ἄρτι θεολογοῦσι χεῖλεσιν ἀγραμμάτοις, καὶ μάνθανε παρ' αὐτῶν ὅτι μὴ γλεῦκος, ὡς σὺ ληρεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν ἐπίπνοια τὸ εὐλαλον ἀπειργάσατο· Παιδεύου νῦν καὶ ἄκων ἂ οὐκ ὀρθῶς ἐμελέτας ῥήματα, τὴν σήμερον τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἐκχυσιν πάλαι προμεμνηνυκότα, τοῦ ἀλιέως σοὶ τὴν ἐρμηνείαν ἐξηγουμένου. Σὺ μὲν οὖν τυχὸν, καθὼς τὸ πρότερον, ἐκ κηκούργου τυφλώττων γνώμης, οὕτω δὲ καὶ νῦν βῶν τὰ ὧτα, οὐ βούλει τῶν λεγομένων ἐ-

παίειν, οὐδὲ πρὸς τὴν σὴν σπένδεσθαι σωτηρίαν· ἀλλ' ὃν ἐπὶ τῷ οἷ κακῷ πόλεμον ἤρω, τοῦτον καὶ ἐτι παρακροτήσεις καὶ πολεμήσεις ὥσπερ τῷ Ἰησοῦ καὶ Θεῷ μου, οὕτω δὲ καὶ τῷ συμφυεῖ αὐτοῦ Πνεύματι· καὶ ἐπεὶ μὴ κατ' ἐκείνου χειράς ἐπιβλεῖν οἷός τε εἶ, τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν καταπτάντος ἐργάσασθαι· ἅπαξ γὰρ ἔδει παθεῖν σαρκὶ Θεὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ πλάσματος σωτηρίας, καὶ τὴν παροινίαν ὑπὴνεγκεν ὁ μονογενὴς, κατὰ τῶν οἷς ἐπιπνεῖ μαθητῶν ὀπλιζόμενος· τὴν σὴν δείξεις ἡκονημένην πονηρίαν· ἀνύσεις δὲ τοσοῦτον, ὅσον σοῦ μὲν τὴν θεομαχίαν καὶ τὰς ἐκ ταύτης σε περιστρησομένης συμφορᾶς, τῶν δὲ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξάκουστον γενέσθαι τὸν φόβον, τῆς σῆς ἀθεραπεύτου κακίας καλῶς αὐτοὺς ἐπὶ τὴν τῶν ἔθνων συνάθροισιν διασπειρώσης, ἃ τῶν σωφρονούντων ἀληθῶς στομάτων εἰσεται τὴν σοφίαν, καὶ τὸ ἐκείθεν ἡδὺ τῆς πίστεως πίεται νόμα, τὸ πικρὸν τῆς ἀλμυρᾶς ἀπιστίας ἀποκλυσάμενα, ὑφ' ὧν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἐν τῷ τιμᾶσθαι μὲν τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ Υἱόν, τιμᾶσθαι δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ Πνεῦμα, ἡσθήσεται τιμώμενός τε καὶ λατρευόμενος, καὶ πρὸς ἑαυτὸν οἰκειῶν ἀντιδοξάσει, σὲ μὲν καὶ τὰς σὰς ἀπαθούμενος λατρείας, αὐτῷ δὲ τῇ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι θεραπευόμενος λατρεῖα τῷ σήμερον ἐν πυρίναῖς γλώσσαις καταφοιτήσαντι· δεῖ γὰρ ὁμοῦ μὲν τὴν σὴν δεινὴν γλωσσᾶλγίαν, ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν φλόγα τῆς ἄλλης ἀσεβείας, κατανεμομένην τὸν κόσμον, πυρίνῃ διακοπῇ φωνῇ, ἣ τῶν γλωσσῶν ἀπηχῆθήσεται τοῦ πυρός· Ἀλλ' Ἰουδαῖος μὲν ληρείτω, καὶ εἰ τις ἐκείνῳ, παραπλησίως ἐσκοτισμένος, οὐχ ὁρᾷ τὴν ἐναργῶς ὀρωμένην χάριν τοῦ Πνεύματος.

Ἡμεῖς δ' οἱ τῷ θεῷ αὐτοῦ περιλαμφθέντες φωτὶ, καὶ δι' ὧν φιλανθρώπως τὴν ἐν ἡμῖν ποιεῖται ἐνοίκησιν τῆς ἐμπρανείας τρανῶς ἀπολαύοντες, θεοπρεπῶς καὶ τιμήσωμεν καὶ δοξάσωμεν· οὕτω δοξάζομεν, ὡς ἐδιδάχθημεν· οὕτω τιμῶμεν, ὡς προστετάχμεθα, Πατρὶ καὶ Υἱῷ συντεταγμένον

εἰδότες, ἐξ αἰδίου συνὸν, οὐχὶ νεωτέρως πρὸς τὴν σύνταξιν προσελθόν, οὐ κεχωρισμένον τῆς ἐξουσίας, οὐκ ἡλλοτριωμένον τῆς συμφύσεως, οὐκ ἀπόκληρον τῶν ὅσα κοινῇ Πατὴρ ὁ γνωρίζεται καὶ Υἱὸς, ὁμόθρονον, ὁμόδοξον ὃν, συνδημιουργοῦν, συμβασιλεύον. Μὴ τις γλῶσσα τολμηρὰ κατὰ τοῦ βασιλεύοντος καὶ δημιουργοῦ Πνεύματος, πρὸς ἃ μὴ θέμις περὶ ἐκείνου λέγειν, πτακεκινήσθω. Τῷ πάντα κτίσαντι θεῷ Λόγῳ ἐστερεώθησαν οἱ οὐρανοί, ἀλλὰ καὶ τὸ Πνεῦμα συνεργὸν εἶναι τῆς δυνάμεως αὐτῶν πεπαιδευμένα. Οὐδεὶς γινώσκει τὸ Πατέρα εἰ μὴ ὁ Υἱός, ἀλλ' οὐκ ἀπολείπεται ταύτης καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς γνώσεως· ἐρευνᾷ γὰρ τὰ βῆθη τοῦ Θεοῦ· δίδωσιν ἀφ' ἑσθ' ἀμικρῶν ὁ Υἱός, τῆς αὐτῆς ἐξουσίας τὸ Πνεῦμα· ἐλευθεροὶ οὗτος, ἐλευθεροὶ καὶ τὸ Πνεῦμα· ἐξευγενίζει τοὺς δούλους τῷ τῆς υἰοθεσίας ἀξιώματι. Αἰσχυνέσθωσαν οἱ πρὸς δουλεῖν, τὸ δι' οὗ ἡ ἐλευθερία καταβιδάζοντες, οἱ οὐ παφρίκασιν μετὰ τῶν κτισμάτων συναριθμεῖν τὸ τῆς κτίσεως αἷτιον. Ὡς τῆς φρενοδολαθείας! οὐ συνίσκιν οἱ πνευματομύχοι ἑαυτοῖς πολεμοῦντες· κατ' ἑαυτῶν ἀκονῶσι τὰς γλῶσσας καὶ οὐκ αἰσθάνονται.

Εἰ κτίσμα τὸ Πνεῦμα, ὡς σκαιὸν κτίσμα, πῶς ἐλευθερίαν χαρίζεται; καὶ μὴ Θεός, πῶς θεϊκῆς χάριτος μεταδίδωσιν; Εἰ μὴ βασιλεύει, πῶς ἂν κληρονόμος βασιλείας ἐργάσαιτο; Εἰ μὴ συμφυὲς, πῶς δι' αὐτοῦ σύμφοιτοι Θεοῦ καθιστάμεθα; Τί βιάζει τὰ εἶδη, καταλυθέντος τυράννου; τοῦ ἀποστάτου φημὶ δαίμονος βιαιότερος ἀναπέφανται τύραννος· μετ' ἀφθαρσίαν πάλιν ἐγχειρίζει φθορὰν τὸ πλάσμα; οὐ γὰρ δὴ τὰ κτίσματα ὑπὸ κτίσματος ἀφθαρτίζεται. Εἶπερ οὖν δοῦλον τὸ Πνεῦμα, εἴ τι τὸ πλάσμα δεδούλωται τῇ φθορᾷ, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τοσαῦτον ἐδόθη ἀντίλυτρον· ὁ μὲν γὰρ Υἱός ὡς ὁμοδύναμον καὶ συνεργὸν εἰς τὴν ἀνάπλασιν παραλαμβάνει σὺν αὐτῷ τε καὶ τῷ γεννήτορι καταπραξόμενον ἡμῖν τὴν ἀναστοιχείωσιν· εἰ δὲ μετὰ τῶν κτισμάτων ἡρίθμηται, οὐκ ἔστιν ὅπως ἐκεῖνο ἐνεργήσῃ τὸ, δι' ὃ παραλαμβάνεται.

οὐ γὰρ δὴ φαίης ὅτι περ οὐδὲν κωλύει καὶ κτίσμα ὑπολαμβάνειν τὸ Πνεῦμα καὶ παρ' αὐτοῦ ἡμᾶς ἡλευθερωθῆναι. Πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ τὸ διεφθορὸς ἀνεπλάττετο διὰ κτίσματος, τίνος ἔνεκεν ὁ κτίστης οὕτω φιλοτίμως ἐπὶ τὸ πρᾶγμα χωρεῖ καὶ τοσαύτην ἐνδείκνυται τὴν προαίρεσιν εἰς ἔργον, ὃ δυνατόν ἦν καὶ κτίσματι ἀποχρωμένῳ διακόνῳ τελεῖν; Τί δὲ μήτραν οἰκεῖ, καὶ σπαργάνοις ἐλίσσεται, καὶ κατὰ βραχὺ ὁ πλήρης λαμβάνει τὸ πλήρες τῆς ἐμῆς πλάσεως; Τί δὲ σταυρὸς πηγνυται, καὶ φονόντων χεῖρες τολμῶσιν ἀτόλμητα, καὶ ὁ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν κρύπτεται γῇ, ἐν χωρίῳ φθορᾶς ξενιζόμενος; Τί; οὐ γὰρ ἦν ἐτέρως βοηθῆσαι τῷ πλάσματι, οὐδ' ἦν εἰς τοσαύτην εὐεργεσίαν δούλου παραστήσαι, οὐδὲ δι' ἐκείνου τῆς φθορᾶς ἀπαλλάττειν, οὐδὲ παρὰ κτίσματος τοιοῦτον δῶρον λαμβάνειν, ἀλλὰ μόνου Θεοῦ· ὃς ἐπειδὴ σπλάγγχοις οἰκτιρμῶν παρακέκλητο, καὶ πόνων ἀπαλλάττει καὶ κυρύττει τὸν ἀπηγορευκότα τῇ κακώσει, καὶ ἐπεὶ μὴ δυνατόν ἦν ἀλλέως εἰς ἔργον ἐκβαίνειν τὰ κεκρυμμένα, πρὸς ἐκπλήρωσιν ὧν παρεκάλεσεν ἑαυτὸν ἐχώρησε· πῶς οὖν; ὅτι μὴ δυνατόν ἦν κτιστῇ φύσει τὸ τῆς ἀναπλάσεως ἔργον διακονεῖν, διὰ τοῦτο αὐτὸς διακονήσας, εἰ μετὰ τῶν κτισμάτων τὸ Πνεῦμα συντέταχται, συνεργὸν αὐτὸ εἰς τὴν τοῦ φθαρέντος ἀνάπλασιν παραλαμβάνει; Ἐπειτα δὲ, τίς ὁ τρόπος ἐτέρῳ μὲν ἡμᾶς ἡμαρτηκέναι, λαμβάνειν δὲ παρ' ἐκείνου τὴν τοῦ πταίσματος ἄφεσιν, ὧ γε μὴδὲν ἡμεν ὑπεύθυνοι; οὐ γὰρ κτίσματι, ἀλλὰ Θεῷ ἡμαρτεν ἄνθρωπος, τὴν παρ' αὐτοῦ δεδομένην οὐ τετηρηκὼς ἐντολήν. Τί οὖν ἐμὲ τοῦ χρέους ἀπολύει φύσις κτιστῇ, ἥς ὑπόχρεως οὐ γεγέννημαι; Μηδαμῶς οὖν, ὧ ἀδίκως μὲν περὶ τῆς Τριάδος λογιζόμενοι, ἐπισφαλῶς δὲ τὰ οἰκεία διατιθέντες, τῆς οἰκείας δόξης ἀποστερεῖτε τὸ Πνεῦμα, μὴδὲ τῆς θεϊκῆς Πατρὸς καὶ Υἱοῦ διίστινόντες ἰσοτιμίας, τῇ τῶν κτισμάτων τάξει καταμιγνύετε. Δυσωπήθητε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀξιώματος, εἰ μὴ γε ἐκ τῶν ἄλλων βούλεσθε, ἀλλ' ἐξ ἧς ὁ συγ-

γενῆς Λόγος διὰ μαρτυρίας προφέρεται· «Πορευθέντες», φησὶν (οἷς ἀναληφθεὶς πρὸς τὸν Πατέρα τὴν διακονίαν παρέθετο), «μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος».

Οὐ δύναται δεσποτικῆς συντάξεως τὸ δοῦλον μεταλαγχάνειν. ὡς συνδεδεσπόμενον οὖν, ἀλλ' οὐχ ὡς δοῦλον, εἰς τὴν σύνταξιν παραλαμβάνεται· ὡς συνδημιουργὸν τὴν ἀνάπλασιν τοῦ δημιουργήματος συνεργάζεται· ὡς Θεός, τῆς ἑαυτοῦ θείας δόξης κοινωνίαν χαρίζειται, ἀλλ' οὐχ ἑτέρου ποθεῖ δόξης, ἧς κατὰ τὸν δυσσεβῆ λόγον ὑπάρχει ἀλλότριον. Ὡς ὑπεράγαθον, βρῦει τὴν ἀγαθότητα· ὡς ὑπεράγιον, πηγάζει τὴν ἁγιότητα· ὡς κτίσαν, ἀγιάζει τὰ κτίσματα· οὐμενοῦν οὐχ ὡς διὰ κτίσεως ἁγιασμοῦ μεταδίδωσι· πῶς γὰρ ἐκείνου ποιήσεται τὴν μετάδοσιν, ὃ μὴ παρ' ἑαυτοῦ κέκτηται, καὶ οὐ παραπλησίως ἅπαν κτιστὸν ἐπιδέεται; Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἑμοῦ λαμβάνει φησὶν· καὶ ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν καὶ τοιαῦθ' ἕτερα τὰ ἀδίκῃ φθέγγεται χεῖλη, συνήγορον τῇ βλασφημίᾳ ποιούμενα τῆς ἑαυτῶν δυσσεβείας τὸν ἑλεγχον. Οὐκ εἶπεν· ἐκ τοῦ ἑμοῦ λαμβάνει, ἵνα σὺ ἀφορμὴν ὕδρεως λάβῃς· οὐδ' ἵνα αὐτὸν μὲν οἰηθῇς δεσποτικῶς πλουτοῦντα διδόναι, τὸ Πνεῦμα δὲ χρῆζοντα δουλικῶς λαμβάνειν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῶν προσόντων καὶ ἀμερίστων παρίστησι διὰ τῶν εἰρημένων· ὁμοία λέγων περὶ τοῦ Πνεύματος τοῖς εἰρημένοις αὐτῷ περὶ τῆς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα οἰκειότητος· «Ἐγὼ ἐλήλυθα, πέν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου»· καὶ· «ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ πτῆς γῆς»· καὶ· «πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐσί»· καὶ ἰδίως μὲν περὶ τῶν μαθητῶν· «σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς πᾶς δέδωκας». Τί οὖν; Ἄρ' ἐπειδὴ ἐν τῷ τοῦ Πατρὸς ἐλήλυθεν ὀνόματι, καὶ δοξάζει αὐτὸν, καὶ πάντα παρ' αὐτοῦ λαμβάνει, ἀλλοτριώσεις αὐτὸν τοῦ συνδεδεσπόμενον καὶ τῆς συμφύτας; Ἀλλ' ὑπόθεσις καὶ κείνοις τοῖς ῥήμασι τὸ οὗς· «Πάντα πτὰ ἐμὰ σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς»·

καὶ τῶν πενιχρῶν ἀπόστηθι λογισμῶν. Μὴ νόμιζε τὸν Πατέρα διδόναι ὡς χρήζοντι, ἀλλ' ὡς κοινῇ δεσπόζοντι συνεπιτρέπειν, εἰ καὶ σοὶ τύπον εὐγνωμοσύνης καὶ μετριότητος ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα τῷ μετρίῳ καταλιμπάνει τῆς διαλέξεως.

Οὐ τοίνυν οὐδὲ περὶ τοῦ Πνεύματος δίδωσι τὰ εἰρημένα τοῖς μὴ τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν ἐπίδειξιν ποιουμένοις ἀφορμὴν τινα πρὸς τὴν ὑπόβασιν· ἀλλὰ τὸ συμφυὲς καὶ τῆς δόξης τὴν συγκληρονομίαν, ἣν ἔχει πρὸς τὸν Πατέρα, ταύτην προσεῖναι καὶ τῷ Πνεύματι διατρανοῖ. Ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει· ὅτι ἂ ποιεῖ ὁ Υἱός, ταῦτα καὶ τὸ Πνεῦμα ποιεῖ, ὥσπερ ἐκεῖνος λαμβάνει παρὰ τοῦ Πατρὸς· ὅτι ἂ βλέπει τοῦτον ἔργα ποιοῦντα τελεῖ. Ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, οὐχὶ μετάδοσιν τινα δηλοῖ οἷς ἐστὶν ἐπιδεές, ἀλλὰ ταυτοβουλίαν καὶ σύμπνοίαν οἷς οὐδέπω κεχώρισται. Οὐκοῦν οὐδ' ὅπερ ἡ νῦν νεωτεροποιία τῶν καινὴν εἰσαγόντων ὑπαρξίν τοῦ Πνεύματος βούλεται, τὸ, «ἐκ τοῦ Υἱοῦ λαμβάνει τὸ Πνεῦμα», τὴν προβολὴν σημαίνει τὰ ῥήματα· οἱ τὴν μίαν ἀρχὴν κακῶς εἰς πολυαρχίαν μετατάττειν ἐπιχειροῦσιν, οὐκ οἶδα πόθεν ἐπὶ ταύτην ἐλθόντες τὴν ὑπόληψιν, πότερον, ἢ ἐν τῷ καθίστασθαι τὸν Υἱὸν εἰς τὴν τοῦ Πνεύματος πρόοδον συναίτιον ποιήσῃσι τῷ Πατρὶ τῆς τοῦ Πνεύματος προβολῆς, ἢ ἵνα καὶ τὸν Πατέρα τοῦτο ἀφαιρέσωνται; Εἰ γὰρ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, πῶς οὐκ ἂν εἴη καὶ ἐξ ἑαυτοῦ; Ἐπειδὴ πᾶν ὅπερ ἐστὶ Πατὴρ καὶ Υἱός, τοῦτο καὶ Πνεῦμα. Εἴτα τί συμβαίνει; μὴ μόνον εἶναι ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλὰ μὴδ' ἐκ τοῦ Πατρὸς; ὦ γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ τὸ εἶναι, τοῦτο τί δέοι ἐτέρωθεν αἰτίας; Ἐτι εἰ ὁμοδύναμον τὸ Πνεῦμα, πῶς οὐ καὶ ὁ Υἱός ἐκ τοῦ Πνεύματος, ὥσπερ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα; ἢ γὰρ οὐχὶ ὁμοδύναμον αὐτῷ λαμβάνει ἢ διδοῖ, ἢ, εἴπερ ὁμοδύναμον, ἔξει τι καὶ ὁ Υἱός τοῦ Πνεύματος, ὥσπερ τῷ Πνεύματι δίδωσιν αὐτός· πῶς δὲ καὶ τούτου μόνου στερεῖται τὸ Πνεῦμα, τοῦ εἶναι ἐξ αὐτοῦ, μὴδὲ τῶν

ἄλλων ἀφαιρούμενον, ἂ Πατρὶ πάρεστι καὶ Υἱῷ; εἰ γὰρ καὶ ἑτέρων στέροιτ' ἂν, ἵνα ἡ περιφανεστέρα ἡ ὕδρις, εἰ μὴ ἄλλων, μηδὲ τοῦ εἶναι ἐξ ἑαυτοῦ· τίς γὰρ ἐπὶ μόνου τούτου ἡ ἀποκλήρωσις;

Εἴτα Πατὴρ καὶ Υἱὸς τὸ Πνεῦμα προῖον, καὶ προεθήκη ἰδιότητος τῆς ὑποστάσεως διακρινόμενον, πῶς οὐκ ἔλαττον συμφυΐας καὶ οἰκειότητος τοῦ Υἱοῦ ἔξει πρὸς τὸν Πατέρα, εἴπερ ὁ μὲν ἐκ Πατρὸς ἔχει τὸ εἶναι, τῷ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ αἰτία προστίθεται; Εἰ δὲ καὶ πάντα, ὅσα ἔχει ὁ Υἱός, ἐκ τοῦ Πατρὸς λαμβάνει, ἐκεῖθεν ἂν εἴη ἔχων καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ τὸ πνεῦμα πορεύεσθαι· τῷ Πνεύματι δὲ μὴ δοῦναι μήτε τὴν ἐξ ἑαυτοῦ ἐκπόρευσιν, μήτε μὴν τῆς τοῦ Υἱοῦ μετέχειν γεννήσεως; Καὶ εἰ μείζων ὁ Πατήρ τῷ εἶναι αἰτίος τοῦ Πνεύματος, πῶς οὐκ ἂν λάθοι ἡ τοῦ Πνεύματος σμικρυνομένη ὑπόστασις, τοῦ μὲν Υἱοῦ πρὸς ἑναῖτιον ἀνκφερομένου, τοῦ Πνεύματος δὲ πρὸς δύο τὴν ἀνκφορὰν ἔχοντος; καὶ εἰ ἐκ ταύτης τῆς ἀκολουθίας μείζων τοῦ Πνεύματος ὁ Υἱός, πῶς ἢ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον βλασφημία μείζων τῆς εἰς τὸν Υἱὸν βλασφημίας; Τοῦτο γὰρ ἐδίδαξεν ὁ Σωτὴρ, τὴν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον βλασφημίαν καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀφευκτον εἶναι δίχης εἰπῶν.

Ἄλλ' εἰ ἐκ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, ποῦ τὸ τῆς μοναρχίας εὐσεβές; πῶς δ' οὐ πολυαρχία χώραν λάθοι; Τί γὰρ κωλύει, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, καὶ τὸ Πνεῦμα ἕτερον αἰτίον εἶναι, καὶ ἐκεῖνο πάλιν ἑτέρου; καὶ οὕτως ἡμῖν πάλιν τὸ πολυαρχον ἀνακύψει, εἰ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα πορεύεται· καὶ πῶς ὁ τὸν Πατέρα γινώσκων, καθὼς ἐκεῖνος τὸν Υἱὸν γινώσκει τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, φησὶν, ὁ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται; Ἄλλ' ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα; τὴν αὐτὴν πρόοδον, ἢ τοῦ Πατρὸς ἑτέραν; ἀλλ' εἰ μὲν τὴν αὐτὴν, τί δεῖ τῆς ἀμφοτέρων προβολῆς, ὑπάρχουσας ταύτης; εἰ δ' ἑτέραν μὲν Πατὴρ, ἑτέραν δὲ Υἱὸς ἀλλὰ τὸ ἐξῆς σιωπάσθω. Τί δέ; τίς μᾶλλον αἰτίος, ὁ Πα-

τῆρ, ἢ ὁ Υἱός; ἀλλ' εἰ μὲν ὁ Πατήρ, πῶς μᾶλλον τοῦ ἡττονος ἐδέησεν; εἰ δὲ ὁ Υἱός, οὐ μόνον, ὥς ἔοικε, τῆς αἰτίας τοῦ Πνεύματος κοινωνεῖ τῷ Πατρὶ, ἀλλὰ καὶ μόνος αὐτός ἀντὶ τοῦ Πατρὸς τοῦ Πνεύματος αἰτίος. Εἴτα ἐκπορεύεται τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα πῶς; ἐξ αὐτοῦ τοῦτο δίδωσιν ὁ Υἱός; καὶ πῶς πάντα λαμβάνει παρὰ τοῦ Πατρὸς; Ἄλλ' ἐκ τοῦ Πατρὸς ἔχει ὡς αἰτίαν λαβών· καὶ τίνα τρόπον οὐ δίδωσι καὶ αὐτός τῷ ἐξ αὐτοῦ αἰτιατῷ Πνεύματι γενέσθαι αἰτίῳ; ἴν', ὥσπερ ἐκεῖνος τὸ τοῦ ἰδίου αἰτίου ἔχει προνόμιον, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα μὴ ἄμοιρον ἢ τῆς τοιούτης τιμῆς· οὐ γὰρ δὴ γε τὸν Πατέρα κωλύειν ἄν τις εἴποι· πῶς γάρ; ὁ γε τὸ μόνον ἴδιον αὐτοῦ κατὰ τὸν ὑμέτερον λόγον κοινοποιησάμενος. Ταῦτα μὲν ὁδοῦ φασὶ πάρεργον εἰς ἐλεγχον τῆς νεωτεροποιίας.

Ἰμεῖς δὲ τῶν ἀμεινόνων γενόμενοι λογισμῶν, μὴ τὴν ἐλευθερίαν ἀποδύσαθε, μηδὲ πρὸς τὴν δουλείαν τῆς φθορᾶς ἐλπεινῶς ἀποστραφῆτε, οἷς ἐξαρνοὶ γίνεσθε τῆς δεσποτείας τοῦ δεσποτικῶς ἐλευθεροῦντος· ἀλλ' οὐ βούλονται, ἐχόντων οἷς προτιμῶσιν· οἱ μὲν εἰ..... τῶν ἐπινοιῶν τὴν δεινότητα· ἐπεὶ δ' ἂν αὐτοῖς τὰ ἀναπόδραστα δεινὰ περιστῇ, λόγον ὑπέχουσι τῆς εἰς τὸ Πνεῦμα ἀσυγχωρήτου βλασφημίας. Οἱ δὲ τῇ υἰοθεσίᾳ καλῶς διαπρέποντες, ἐν τῷ καλῶς τὴν τιμὴν εἰδέναι τοῦ υἰοθετήσαντος, οἷα δὴ τέκνα Θεοῦ, τὸ συμφυὲς αὐτοῦ Πνεῦμα θειάζομεν, τὸ ἀληθινὸν φῶς, τὸ φωτίσαν τὰ πέρατα, τὸ εὐθὲς καὶ πρὸς εὐθύτητα σωτηρίου καθοδηγήσάν τοὺς πλανωμένους ἐν τρίβοις σχολιαῖς ἀπωλείας, τὸ βρύον τὴν ἀγαθότητα, καὶ τοῖς μετασχοῦσι τὸ ἀγαθύνεσθαι χαριζόμενον· τὴν ἀκατάληπτον πηγὴν τῆς ἀγιότητος· οὗ τοῦ ἀγιασμοῦ μεταλαβοῦσαι ἀγιαζονται μὲν ἄρτι παρισῦσαι πρὸς γένεσιν αἱ νοεραὶ δυνάμεις... καλλωπίζεται δὲ τῇ μεταλήψει τῆς καλλονῆς τοῦ ἀγιασμοῦ τὰ λοιπὰ σύνδουλα χτίσματα· οὕτω γὰρ ἅπαντα καλὰ λίαν ἐστί τε καὶ εἴρηται, δημιουργηθέντα μὲν παρὰ Πατρός δι' Υἱοῦ,

τελεσιουργηθέντα δὲ τῇ ἀγίᾳ τοῦ Πνεύματος μεταδόσει· ἃ καὶ διὰ τὴν ἐπεισελθοῦσαν ἁμαρτίαν ἀπρεπῇ τῇ φθορᾷ γεγονότα, πάλιν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος κατακοσμεῖται ἀμείνονι καταστάσει τῆς προτέρας ἀνακαινίζόμενα, εἰ γε μετ' ἐκείνην μὲν συνετρίβη, μετὰ δὲ ταύτην ἀνώτερα συντριβῆς τὰ ἔργα. Ὅρᾳς ὅπως δοῦλον τὸ Πνεῦμα, τὸ τὴν κτίσιν εὐπρεπεστέραν ποιῆσαν ἥς μετειλήχει πρότερον καταστάσεως; Οὐ γὰρ ἔτι φθορὰ κατὰ ταύτης χωρεῖ τῷ ἀναιρέτῃ Λόγῳ πρᾶσομιλήσασα καὶ καταποθεῖσα, καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀφθαρσίας ἐγκαινισθείσης ὡς ἐπὶ τροπαίῳ τοσοῦτω πρὸς τὸν, οὐ μὴ διέστη, θρόνον πατρῶον καθίσας, τὸν σύνθρονον παράκλητον ἐξαπέστειλεν· ἅμα μὲν τὴν ἐκείνου δόξαν τρανώσαντα, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν . . . τὸ πλάσμα χειραγωγήσας, καὶ ἰν' ἐν τῷ τοῦ Πατρὸς ἀπαυγασματι τῆς σκοτομῆνης τῆς ἀσεβείας ἐκκωρηκυίας, ἥδη ἐν τῷ ὁμοουσίῳ αὐτοῦ τῷ φωτιστικῷ Πνεύματι καταυγασθῶσιν οἱ ἀλαμπεῖς.

Φοιτᾷ δὲ γλῶσσαις ἐν πυρίνας σωματικῶς ὁμοῦ καὶ θεϊκῶς, τὸ μὲν, ἵνα τὴν θεϊότητα γνωρίζῃ· πῦρ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν καταναλίσκον· τὸ δὲ, τῷ συγγενεῖ Λόγῳ πράγματα τελοῦν συγγενῇ, καὶ ποιοῦμενον τὴν παρουσίαν ἐν σώματι, ὥσπερ ἐκεῖνος ὤφθη μετὰ σώματος· ἐν γλῶσσαις δὲ, ἐν οἰκείῳ τῶν ἐσομένων πραγμάτων αἰνίγματι, ὥσπερ πρότερον ἐν τῷ βαπτίσματι περιστερᾷ ὠπτάνετο εἶδει, τὴν λήξιν τοῦ τῆς ἁμαρτίας κατακλυσμοῦ ἀπαγγέλλοντι· εἰ καὶ ταύτῃ πρὸς τὸν θεῖον Λόγον τῶν τελουμένων ἀναφέρεται ἡ αἰτία, δεικνῦντος τοῦ φανέντος εἶδους ὅτι τοῦ Λόγου ἔργον ἡ τοῦ Πνεύματος κάθοδος. Τάχα δὲ καὶ ἵνα τοῖς μαθηταῖς τὴν τῶν ἐπηγγελμένων ἐκπλήρωσιν ὡς συμπαρὼν ὁ λόγος ὀρῶτο, καὶ διδοὺς αὐτοῖς, ὥσπερ τὸ πρότερον συμπαρὼν ἐδίδου τὸ Πνεῦμα, ἄλλοτε μὲν ῥήματι μόνῳ, ἄλλοτε δὲ φυσῶν τὸ δῶρημα, αἰνιγματιζομένης τῆς οὐχ ὀρωμένης αὐτοῖς παρουσίας τοῦ διδασκάλου, δι' ὧν ἐν γλωσσῶν σημεία

τῆς θείας ἐπληροῦντο δυνάμειος. Καὶ μηδεὶς ἐπιδραμεῖν δυσσεδῆς καὶ ἀνόητος ὡς θηρά... τοῖς εἰρηνέμοις ἀνασοδεῖσθω· μὴδ' ὀργανικὴν τινα χρεῖαν πληροῦν ὀργιζέτω τὸ Πνεῦμα, ἐκ τῆς ἐν ἡμῖν τοῦ λόγου καὶ τῆς γλώσσης σφαλλόμενος διοικήσεως· ἢ οὕτω γ' οὐ μόνον μετὰ τῶν κτισμάτων τάξει τὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν σωμάτων, καὶ προσέτι ἄνω καὶ κάτω φέρειν τὸ πᾶν τῆς εὐσεδεῖας ἀπονενοήσεται. Τ. δ' ἡ βίβλια πνοή; ἢ τὴν σωστικὴν ταραχὴν τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς ἀθείας πλωιζομένων καταμηνύει, καλῶς ταραττομένων καὶ πρὸς τὸν σωτηριώδη τῆς θεογνωσίας λιμένα καταγομένων ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων κυβερνητῶν, οἷς ἐφιδρυόμενον ὠρεῖται τὴν ἐπιστήμην.

Τί λέγεις, ὦ τῶν θαυμασίων συκοφάντα καὶ τῇ ἐπιπνοίᾳ ἐκ μέθης ἡμῖν δημιουργοῦν τὰ παράδοξα; γλεῦθ' ἢ ποιῇ τὰ ὑπερφυῖ, καὶ τοὺς ἐμφορηθέντας τοῦ Πνεύματος ἐκ τῆς σοῖ εὐθηνούσης ἀναισθησίας τὸ γλεῦκος προφέρων μεθύσκεῖς; Ὡς λίαν σὺ νηφαλέως ἔχεις· ὁ ἔφ' οἷς ὄρας τὴν πρότερόν σοι μόνῳ παροῦσαν χάριν τοῦ Πνεύματος ἐπὶ πᾶσαν χορηγομένην σάρκα· μὴ τρόπον περιβολῇ ταύτης περιεχόμενος, μὴδὲ μετανοίᾳ τὴν προλαβοῦσαν θεομαχίαν διδοὺς, ἵνα μὴ, θεῶν ὠρεῶν πλουτούντων ἐτέρων, οἱ μέχρι νῦν πένητες καθεστήκεισαν, σὺ, ὁ πάλαι ταύταις πλουτῶν, ἔρημος καταληφθείης καὶ ἄπορος. Ἦδη γάρ σοι πρὸς ἀνάβρουν χωρεῖ τὰ πρῶην καλὰ· καὶ σοῦ πᾶσα μὲν ἐκδημεῖ δωρεὰ, πᾶν δ' ἀφαιρεῖται τίμιον· ἀντὶ δὲ τῆς πρότερον περιουσίας τῶν θεῶν ἐσχάτη σε περιστοιχιεῖ ἀπορία· εἰς τοῦτο γάρ σοι φέρει ὃν ἐξ ἀρχῆς οὐ λήγεις φθόνον ἐγκυμονῶν, καὶ κατὰ τῆς σῆς διεξοιδῶν σωτηρίας· ὅφ' οὗ καὶ νῦν στενοχωρούμενος, καὶ ῥῆξι πῆλιν τὴν συνήθη τῆς θεομαχίας ὠδὶνα βιαζόμενος, προάγγελον τῆς τῶν παλαμναίων χειρῶν ἐπιχειρήσεως τὴν τῶν δυσσεδῶν χειλέων λοιδορίαν προπέμπεις. Ἀλλὰ κατὰ σεαυτοῦ παρατάξῃ· οὐ γὰρ ἐτι τοὺς τοῦ Εὐαγγελίου φοβήσῃ προμάχους, οὐδὲ τῆς σῆς ἀ-

πονοίας ὅψει λόγον ποιούμενος· ἀλλὰ τῆς ἀρτίως κατελθούσης ὑπ' αὐτοὺς πυρίνης δυνάμεως ὑποπλησθέντες, καὶ νηπίων ἀγῶνα τὸν σὸν ἀγῶνα ποιούμενοι, καταπρήσουσι μὲν ἐπὶ πλεῖόν σε πυρπολούμενον τῇ μανίᾳ, τῆς δ' εὐσεβείας τὸ φέγγος ἀπανταχῇ ἀναλάμψουσι. «Γλεύκους εἰσὶ μεμεστωμένοι». Πυνθάνου τῶν ἐκ στόματος ἐκείνων τῇ διδασκαλίᾳ σωφρονιζομένων, οἱ καθάπερ ἡδίστῳ συρρέοντες νόματι τῷ ἐκείθεν δροσίζονται πόματι. Νῦν μὲν σὺ ὄρᾳς δῆμους ἀρύοντας, μικρὸν δὲ ὕστερον ὅψει τῆς βλύσεως πληρούμενα πάντα τὰ πέρατα, κατακλυζομένης τῆς δυσσεβείας τοῖς λογικοῖς χεύμασι· τοσαῦτα ἢ παροῦσα ἐπὶ σωφρονισμῷ τοῦ πλάσματος μέθη. Ὡς τῆς θεομάχου μέθης, ἥς οὐ βούλει λῆξαι οὐδ' ἀνανῆψαι, ὥστ' ἐπιγινῶναι τὸν ἐληλυθότα σῶσαι Δεσπότην. Ἀλλὰ γὰρ οἱ τὰς αἰσθήσεις τοῦ φθόνου τῷ πάθει νεκρώσαντες, καὶ διὰ τοῦτο τῶν τελουμένων θαυμασίων ἀφρημένοι τὴν σύνεσιν, ἑρρέιν μετὰ τῆς οἰκείας ἀναισθησίας ἀφείσθωσαν.

Ἡμεῖς δὲ τῷ παναγίῳ ζωοποιηθέντες Πνεύματι, ἱερῶς ἀλλοιωθέντες ὥσπερ λόγοις θεοπρεπέσιν, οὕτω δὴ καὶ θεαῖαι πράξεις τὴν τιμὴν πληρῶμεν αὐτῷ, ἥ διαφερόντως χαίρει τιμώμενος ὁ Θεός. Σχολάσωμεν ἀπὸ τῶν παθῶν τῶν νεκρῶν ἔργων· ἐμπρακτον τὴν ζωοποιὸν ἐνέργειαν τῶν ἀρετῶν σχῶμεν. Ἀμείψωμεν τὴν ἀσχήμονα τῆς ἀμαρτίας μορφήν· μορφωθῶμεν τὴν θεοειδῆ καλλονήν· ἔλυσε τῆς ἐχθρας τὸ μεσότοιχον ὁ μονογενὴς μεσιτεύσας· κατήλλακται ὁ Θεὸς καὶ Πατήρ. Προσωκείωσεν υἱοθετῶν ὁ παράκλητος· γενέσθω ἡμῖν ἀσφαλὴς ἡ οἰκείωσις. Πῶς οὖν γενήσεται; μιμησώμεθα τὴν τοῦ πεποιηκότος οἰκείους χρηστότητα. Μὴ ψευσώμεθα τὴν υἰότητα διὰ τῆς τῶν τρόπων μορφώσεως· ἐκεῖνα πρὸς ἀλλήλους ποιῶμεν, ἃ πρὸς ἡμᾶς ὁ οἰκτίρων Πατήρ ἐπεδείξατο. Μεταδῶμεν φιλανθρωπίας οἱ πολλῆς τυχόντες φιλανθρωπίας. Μὴ κλείσης ἀσυμπαθῶς τὰ σπλάχνα, ὁ μὴ μόνον συμπαθείας, ἥς ἐχρηξες, ἤξιω-

μένος, ἀλλὰ καὶ ἐπέκεινα τετυχηκῶς συμπαθείας ἐν τῷ παρρησίαν Υἱοῦ πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Δεσπότην λαβεῖν. Μὴ κατεπαρθῆς ὁ τιμὴν τῶν ἄλλων ὑπερτέραν λαβὼν· μὴδ' ὀφείλων εἰς παρὰ Θεοῦ πλεόν εἴληφας, πλεόν αἰτήσης· σὺ δὲ, διότι μᾶλλον εὐεργεσίας τετύχηκας, διὰ τοῦτο ἐξυβρίζεις; Μίμησαι τὸν ἐξ ἀπείρου ὕψους καταβεβηκότα ἵνα τὴν σὴν ἀδοξίαν τιμήσῃ· μὴ τὴν ἐφ' ᾧ περιέπειν ἦσσι τοὺς ἀσθενεστέρους ὑπόθεσιν ἀφορμὴν ποιήσῃ τοῦ κατ' ἐκείνων προπηλακισμοῦ. Μίμησαι τὸ Ἰησοῦ συμπαθές· ὃς οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἐκένωσεν ἑαυτὸν, ἵνα σοὶ μεταδῷ συμπαθείας. Μὴ τῶν εἰς ἡμᾶς χρεῶν ἀπαραίτητοι γενώμεθα λογισταί, οἱ ἀπείρων ὧσων ἀφειμένοι χρεῶν, ἵνα μὴ ἀπαραιτήτως ἂ κεχρεωστήκαμεν εἰσπραχθῶμεν. Τὸν ἀγαθὸν Δεσπότην, ἀλλὰ μὴ τὸν πονηρὸν δοῦλον ζηλώσωμεν· ὃς τὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ Δεσπότου γνῶμην οὐ μιμησάμενος ἐν τῷ πρὸς τὸν σὺνδουλον ὀφθῆναι συμπαθῇ, τὸν ἴλεον αὐστηρὸν ἐποίησε· καὶ ἐπεὶ ἀπαραίτητον ἐποίηετο τὴν εἰσπραξίν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ, πᾶσαν καὶ αὐτὸς εἰσπράχθη τὴν ὀφειλήν. Μισήσωμεν τὸ πονηρὸν ὑπόδειγμα, ἵνα μὴ εἰς ἀνάγκην ὁμοίας καταστῶμεν εἰσπράξεως· «ἀφετε γάρ, φησιν ὁ χαρισάμενος ἡμῖν ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, ἀκαὶ ἀφεθήσεται ἡμῖν»· καὶ· «Γίνεσθε οἰκτίρμονες, ὥσπερ καὶ ὁ Πατὴρ ὁ μῶν ὁ οὐράνιος οἰκτίρμων ἐστίν». Θρέψον πεινῶντα διὰ τὸν ἵνα σε θρέψῃ πεινήσαντα· περιέβαλε γυμνόν· συμπάθησον ἐφ' οἷς ὀρεῖς τὸν ὁμοίως σοι τῇ αὐτῇ δημιουργηθέντα παλάμη οὐχ' ὁμοίας ἀνέσεως ἀπολαύοντα, μᾶλλον δὲ ὅσον αὐτὸς οὐ χρήζεις ἐτέρων συμπαθείας, εἰ γέ τις οὕτως εὐπλοῆσαι τεθάρρηκε τοῦ βίου τῇ ἄλλῃ, τοσοῦτον συμπαθείας ἐτέροις μετάδος. Μὴ παρίδης, μὴδὲ καταφρονήσης τῆς σοὶ ὁμοτίμου ἐρρίμμενης ἀτίμως εἰκόνας· εἰκὼν ἐστὶ καὶ οὗτός σοι παραπλησίως Θεοῦ· εἰ καὶ ὁ μὲν ἐν ὑπαίθρῳ ἐρρίπται, σὺ δ' ἐν θαλάμοις πολυωρεῖς· καὶ ἴσως γε ὁμοιότερον τοῦ ἀρχετύπου τὸ κίλλος ἔχουσα· καὶ τοῦ λόγου μαρτύριον ὁ

γυμνός Λάζαρος, καὶ ὁ τὴν βύσσον ἐνδεδυμένος· οὕτω δια-
σωσόμεθα τὴν πρὸς τὸν Πατέρα ἡμῶν οἰκειότητα. Τοιού-
τοις χαρακτηῖσιν διχμορφώσαντες ἑαυτοὺς μὴ ψευσώμεθα
τὴν υἰότητα· οὕτω τὸν ἀδελφούς ἡμᾶς προσλαβόμενον καὶ
ἀποκαταλλάξαντα Υἱὸν θεραπεύσωμεν· οὕτω τὸν κεκομικότα
τῆς καταλλαγῆς τὸ ἐχέγγυον παράκλητον τιμήσωμεν τῇ
ἑαυτῷ τιμῇ καὶ θεραπείᾳ καὶ σωτηρίᾳ, δι' ἣν ἅπαντα οἰκο-
νομεῖται καὶ πράττεται.

Ἄλλ' ὦ σύνθρονε τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Λόγῳ παράκλητε,
τοσοῦτον μὲν τὴν σὴν ἐπιδημίαν τιμῶν ὁ λόγος ἐχέτω. Σὺ
δ' ἡμῖν τῷ σῷ ἡγεμονικῷ τὸν ἡγεμόνα νοῦν στηρίζαις, μηδὲ
τὴν ὑπὸ σοῦ ἀπεληλασμένην σκοτόμαιναν εἰσὶν αὐτοῦ κατο-
χεῖσθαι, μηδὲ τὴν ἐνέργειν σφάλλειν, ἐν παντὶ μὲν κατὰ
τὸν βίον ἐπιχειρήματι, μάλιστα δ' ἐν τῇ κυβερνήσει τῆς κο-
σμικῆς ὁλκάδος, ἣν ἡμῖν ἐνεχείρισας. Ὡ· νοῦ καὶ σοφία καὶ
Πνεῦμα πανάγιον, ἡ μία φύσις καὶ ἄτμητος βασιλεία, ἥς τὸ
κράτος αἰώνιον, δίδου πρὸς τὸν ἔγκον τῶν ἐγχειρισθέντων
καὶ τῶν ἐπινοιῶν τὴν ἀντίληψιν, ἄγων σὺν ἡμῖν καὶ διόπων
ὦν τὴν ἐπιστάσιαν ἐπέτρεψας· ἵνα δεξιῶς ὑφ' ἡμῶν ὁ σὸς
περιούσιος λαὸς ἐπιτροπευόμενος, καὶ τῶν ἐνταῦθα συμπι-
πτόντων κακῶν μὴ πειρῶτο πραγμάτων, καὶ τῆς ἐκείθεν
μετάσχοι τῶν δεξιῶν ἀπολαύσεως· ἥς ἀπολαύσαιμεν ἅπαν-
τες τῇ σῇ καὶ χάριτι καὶ χρηστότητι, κάκει τὴν σὴν δοξά-
ζοντες θεαρχίαν, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος, ὅτε τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς τὸν ἀλάστορα τοῦ γένους οἰκείοις ἄθλοις καταβάλοντας καλλινίκους ἀριστέας ἢ πάντιμος νύμφη, ἡ Ἐκκλησία, τιμᾷ.

Λ Ο Γ Ο Σ ΣΤ'.

Πρότερον ἢ τοῦ πναγίου Πνεύματος ἐπανηγυρίζετο πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημία, ἥδη τοῦ Λόγου τὴν εἰς οὐρανούς ἀνοδὸν τελεσαμένον· νῦν ἡμῖν συγκροτοῦσι τῆς ἐορτῆς τὴν ὑπόθεσιν οἱ ὑπὲρ τοῦ Λόγου ποικίλλαις βασάνων ἰδέαις τὸν δερμάτινον χιτῶνα διεξαχθέντες, ἵνα τὸ ἀκέραιον τῇ στολῇ τῆς ψυχῆς συντηρήσωσι. Χθές τὸν παράκλητον ἐθειλόμεν ἐνδημοῦντα τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ δι' αὐτῶν ὥσπερ τισὶ ποταμοῖς ἀενάοις τὴν οἰκουμένην ἀρδεῖν πληροῦντα· σήμερον τὰ ἀμάραντα ἄνθη, ἃ γῆ μὲν ἐξανέτειλεν, ὑπεδέξατο δὲ οὐρανός, ἀνευφημοῦμεν τοὺς Μάρτυρας. Ἀλλὰ τίς εὐχὸς γλῶσσα, τίς διαρκὲς νοῦς πρὸς εὐφημίαν; Εἰ τις ἄρα ἐστὶ γλῶσσα Ἀγγέλων, ταύτην ἐχρῆν δικπλέκειν τὴν εὐφημίαν· οἷς γὰρ ὑπὲρ φύσιν ἡ πάλῃ, πῶς τούτοις ἀποχρῶν πρὸς τιμὴν ὀφθεῖν ὁ ἐκ τῆς φύσεως ἐπαινος; Ἀλλ' Ἀγγελοι πάντως τῇ καθ' ἑαυτοὺς πνηγύρει τοὺς ὑπερφυεῖς τιμῶσι γεννάδας· μὴ ποτε δὲ οὐχ ὅσιον ἡμᾶς τοὺς ἐν γῇ, ὅτι μὴ τῆς ἀξίας ἀφικνούμεθα, ἥδη παντελῶς κατολιγωρεῖν τῆς τιμῆς· χρῆναι δὲ μᾶλλον συνεισενεγκεῖν ὅσον ἤκεν εἰς δύναμιν. Οὐκοῦν ὥσπερ εἰς ἀρχὴν τινα καταστήσαντες τὸν λόγον, τοῦ ἔργου ἐπιληψόμεθα.

Ἦδη μὲν οὖν τῆς ἐπαρδούσης θείας γνώσεως τὰς ψυχὰς ἀνιχμον ἦν παντελῶς τὸ ἀνθρώπινον, εἰδωλομανίας δὲ ἐκέκαυτο πυρί· τὰ δὲ ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ σωτηρίας σπέρματα ἀνενέργητα ἦν· οὐδ' ἦν ἀνασχεῖν βλάβστην

γενήσιν τῆς φύσεως, οὐδ' οἷα προέλθοι ἂν σπέρματος ἀγα-
θοῦ· ἀλλὰ πᾶν, ὅπερ ἐπεφύκει, ἀλλότριον καὶ ξένον ἦν
γνωρίσματος οἰκείου πλέον, καὶ ὅσον τῶν γεννώντων τὰ
τέρατα· δαιμονίων γὰρ ἔτικτε θεραπευτὰς, καὶ οὐ τῆς δη-
μιουργοῦ τῶν ὅλων αἰτίας, ἀπάντων καταλειπομένων, μι-
κροῦ δεῖν, ἀνθρώπων τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν, καὶ πρὸς ἐκείνους
μεταταξαμένων. Ἐπεὶ δ' ὁ ἐξ ἀρχῆς πλάσας δι' οἶκτον τὸν
ἀνθρώπου οὐκ ἔφερε βλέπειν τὴν τοσαύτην ἐπὶ τὰ χεῖρω
ρόπην, οὐδὲ τὴν οὕτω πικρὰν τοῦ πλάσματος τυραννίδα,
ἀλλ' εὐδόκησε, γενόμενος ἀνθρώπος, ἐν ὁμοίᾳ σχήματι ἐ-
πακύνειν τοῖς ἀνθρώποις, ἄρτι μὲν θείου ῥανίσιν αἵματος
ἀπεσβέννυτο τῆς εἰδωλομηνίας ἢ φλόξ, ἔδρουζέτο δὲ τῶν
ἀνθρώπων ἢ φύσις, καὶ κατὰ βραχὺ πίνουσα τῶν σταγόνων,
ἀνέφερε πρὸς ἐκυτὴν, καὶ καρποὺς ἐνηνόχει οὐκ ἀλλοτρίους,
ἀλλ' εὐοκότες οἷς ἐξ ἀρχῆς ὁ γεωργήσας ἡμῖν ἐγκατέθετο
σπέρμασι. Καὶ ἤδη μὲν κατεπεφρόνηντο δαίμονες, ἐπανῆκε
δὲ πρὸς τὸν κτίστην ἡ τιμὴ, καλῶς ἀπὸ τῶν κτισμάτων ἀ-
ναχωροῦσα. Τοῦτο οὖν ἐπεὶ περ ἐγεγόνει, ἡσχαλλεν ἀνιώ-
μενον τὸ δαιμόνιον γένος, οὐδ' ἠνείχετο βλέπειν ἐφ' οὕτω
χρηστὴν μεταβολὴν ἐπακύνοντα τὸν πρὸς τὰ χεῖρω τραπέν-
τα, διὰ τοῦτο καὶ ἀκήρυκτον ἀνείλετο πόλεμον. Καὶ ἐ-
πειδὴ προβάτων καὶ βοῶν αἵματ' αὐτοὺς βομβοὺς ἐπελελοι-
πει, ἀνθρωπίνους αἵμασι φέρεσθαι τὴν γῆν παρσκευάσας·
καὶ ὅτε σφαγίων ἐνεδεῖτο πλήθους, ἐπὶ τὰς ἀνθρώπων ἐχώ-
ρει σφαγὰς. Ἀλλ' ἦν δαίμοσιν ὀλεθρος, καὶ τῆς αὐτῶν ἰσχύος
καθάρσεις· ὅσον γὰρ οἱ χρονοὶ τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων
ἐκενοῦντο, τοσοῦτον τῶν ἐπιθωμίων αἱμάτων αἱ ῥοαὶ ἀνε-
κόπτοντο· ὅσον τοῖς ἀτμοῖς τῶν μαρτυρικῶν θυσιῶν ὁ ἀήρ
ἡγιάζετο, ἐπὶ πλέον τῇ κνίσσῃ τὸ δυσῶδες διεσκεδάννυτο.
Ἀλλὰ γὰρ ἀπανταχοῦ τῆς εὐσεβείας ἐξαστραπτούσης τὸ
φέγγος, καὶ τῆς σκοτομήνης ἀπελαυνομένης, ἀπανταχοῦ ὁ
ἄρχων τοῦ σκότους διέτρεχε, καὶ δόγμα ἐγράφετο ἡ δαί-
μοσι φέρειν τὸ σέβας, ἢ, καταρρονοῦντας τοῦ δόγματος, τοῦ

ζῆν ἀπελαύνεσθαι.

Εἶλκετο δ' οὖν ἐπὶ τὰς σφαγὰς τὰ ἀμώμητα θύματα πα-
ραδίδονται τοῖς θηρίοις, τοῖς πικροῖς τυράννοις, τὰ τοῦ Χρι-
στοῦ πρόβατα. Πολύτροπος δ' ἦν αὐτοῖς καὶ ποικίλη ἡ, ὅπως
μετέλθοιεν τοὺς Ἀγίους, περίνοια· τοὺς μὲν γὰρ, καὶ πρὶν
ὀραθῆναι ὅτι τὴν ἀληθινὴν ὡμολόγουν ζωὴν, τῷ θανάτῳ
παρεδίδουν· ἔχαιρον δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ γενναῖοι ἀγόμενοι,
ὥσπερ εἰς ἱερὸν ἀπιόντες, τελειουμένην αὐτοῖς ὀρῶντες τὴν
ἐφεσιν, καὶ αὐτίκα τῷ ποθουμένῳ καθαρώτερον ὁμιλήσειν
προσδοκῶντες, μηδὲν ἔτι τοῦ σαρκίνου παραπετάσματος
διατοιχίζοντες· τοῖς δὲ ὥσπερ φλογὸς καπνὸν τὸν θυμὸν
ὑπέκρυπτον, καὶ συνδιεπλάττοντο πρὸς τὸ ἥπιον, καὶ κη-
δόμενοι ἐώκεσαν καὶ φιλοῦντων ποιεῖσθαι παραίνεσιν, ἐνθεν
μὲν προτιθέντες ἀπόλαυσιν τῶν τοῦ βίου τερπνῶν, ἐκεῖθεν
δ' οἰκτιζεσθαι λέγοντες· μὴ κακῶς ἀπόλοιτο· νῦν μὲν φεί-
δεσθαι νεότητος ἀνθους, οὕτως ἀώρως ἀποχειρομένου· νῦν
δὲ μὴ ἀφειδεῖν τοῦ τῆς ἀνδρείας χρήματος, ὅτι μὲν στεφά-
νων, ἀλλ' οὐ τιμωρίας οὐδ' αἰκισμῶν ἔστιν ἄξιον· ναὶ μὴν
ἀγαπᾷ καὶ τὰ ἐκ βασιλέως ἀγαθὰ, ἃ θεωρεῖται τοῖς ἐκεῖ-
νου παιθαρχοῦσι τῷ δόγματι· ἀποβλέπειν δὲ καὶ τὸ γλυκὺ
τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ μὴ καθάπερ ἀπομόσαντας χωρεῖν
πρὸς τὸν θάνατον. Ταῦθ' ἡ τυραννικὴ κακεντρέχεια· τούτοις
τῶν τυράννων ἡ παιδαριώδης ἐπίνοια τῆς ἀληθινῆς σοφίας
τοὺς ἐραστάς ἐπειρᾷτο παραλογίζεσθαι· τῶν δὲ ἄλλως, ἄλ-
λην ἱερὰν ἀφίει φωνήν.

Ὁ μὲν γὰρ ἔλεγεν· οὐδὲν τῶν ὀρωμένων ἐμοὶ τερπνόν,
ὅλης τῆς ἐπιθυμίας εἰς τὸ παθεῖν ὑπὲρ Χριστοῦ κεκενωμέ-
νης· ὁ δὲ· νῦν ἐπιτήδειον ἦκειν μοι τὸν καιρὸν τὸ ἀνδρεῖον
ἐν τοῖς ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως ἀγῶσιν ἐνδείξασθαι·
καὶ ἄλλος· νῦν προσῆκειν ἐν ἀνθει τῆς νεότητος ὀφθῆναι τῷ
ποθουμένῳ, πρὶν ἢ καταμαρανθῆναι τῷ γήρει· ἕτερος δὲ,
ἐπὶ πλέον κινούμενος τὴν διάνοιαν καὶ οἷον ῥέων τὸν λό-
γον, τοιαῦτά τινα ἐφθέγγετο· εἶναι μὲν ταῦτα καλὰ, ἅπερ

ἔφης καλὰ, καὶ ἡμεῖς σύνοισμεν· καὶ παρὰ Θεοῦ δεδόσθαι μέντοι ἐφ' ᾧ χάριν εἰδέναι· πῶς δ' ἂν εἰδείημεν χάριν, εἰ τῷ πρόθῳ τούτων ἐκείνου διεξευγνύμεθα; ποῦ δὲ φρενὸς εἰδυίας καλὸν, τὸ μὲν δῶρον ἐθέλειν τιμᾶν, τῆς δὲ τοῦ δεδωκότος τιμῆς καταλοιδορεῖν; καλὰ ταῦτα· ἀλλ' εἰ τις ὅλον τὸν νοῦν πρὸς αὐτὰ στρέφει, καὶ τούτων τῷ ἔρωτι τοῦ ὄντος καλοῦ τὸν ἔρωτα ἀποσβέσει, οὗτος κάκιστος μὲν ἑαυτῷ, ἀθλιος δὲ τῆς ἀπολύσεως, ἀθλιώτερος δὲ τῆς ζημίας, ἣν ἐπὶ μικρὰ δελεάζουσιν ἀντηλλάξαιτο. Οὐκοῦν ὑμῖν ἐν καιρῷ τὸ τῆς γνώμης κηδόμενον· οὐ γὰρ κτῆσιν, ἀλλ' ἐκπτώσιν ἀγαθῶν εἰσηγεῖται· ἔχει τι ταῦτα θελκτικόν καὶ ἐπαγωγόν, ἀλλὰ τὸ κάλλος ἀσύγκριτον τῆς ψυχῆς· οὐ δεῖ τοῦ κρείττονος ἀφεμένους, περὶ τὸ ἥττον τὴν σπουδὴν ἐπιστρέφειν. Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος, ἀλλ' οὐδὲ σκιὰν τῆς ἡμῖν ἀποκειμένης γλυκύτητος ἀναπληροῖ· οὐ μέχρι τούτων ἔστηκε τὰ ἡμέτερα· ἐκδέχεται ἡμᾶς ἄλλη ζωὴ, ἥς οὐχ ἀπτεται λύσις, οὐκ οἶχεται πρὸς τὸ μὴ ὂν οὐθ' οὗτος ἡμῶν ὁ πῆλινος ἀνδριάς, κἂν ξένηται διὰ πικρὸς, οὔτε πολλῷ πρότερον ἢ ψυχῇ· ἀλλὰ τῇ μὲν, ἄλυτος ἡ διαμονή· τῷ δὲ, διὰ τῆς ὀρωμένης λύσεως πρὸς τὸ ἄλυτον ἢ μετάδασις· καὶ τῇ μὲν, μὴ ἀπολισθοῦση τῆς ὄντως γνώσεως, ἐν μακαρίᾳ καταστάσει ἢ δικηγωγῇ· ὑπυχθείσῃ δὲ πρὸς τοῦναντίον, λῆξις ἀπαντᾶ τιμωρίας· τῷ δὲ, ἀνάγκη συναπολαύειν ὧν ἂν ἐκείνη δεξιῶν ἢ φύλων μετέχοι. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ παρόντι κάλλος τηρήσομεν τῆς ψυχῆς· τηροῖτο δ' ἂν, εἰ μὴ προδοίημεν τὴν εὐσέβειαν· ἔσται ἡμῖν, ἔσται καὶ ταῦτα δὴ τοῦ σώματος ἐν ἀμείνονι διαμειδόμενα σχήματι· εἰ δὲ τῇ ψυχῇ παραχωρήσομεν τὰς τῆς ἀσεβείας κῆρας λυμῆνασθαι, καὶ ταύτῃ κάκεινῳ ἐπιβουλεύοντες ἂν ὀφθείημεν. Τί οὖν ἡμῖν ἐκεῖνα εἰσηγεῖσθε, ἃ μηδετέρῳ μέρει πρὸς καλὸν ὀρᾷ; εἰ μὲν καὶ ὑμῖν μέλει τῶν τερπνῶν, ζητήσατε τὴν ὁδόν, ἣ διαβιβάζει πρὸς τὰ ὄντως τερπνὰ· εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἡμῖν γε, ὅλον τὸ φρόνημα πρὸς ἐκεῖνα μεταθεμένοις, μὴ τὰ παρόντα

προτείνετε· οὐδὲν ἡμᾶς ἐκείθεν μεθέλκειν δύναται, οὐχ ὅσα φέρει τέρψιν, οὐχ ὅσα λυπεῖ. Τί δόξαν ἡμῖν ὑπισχνείσθε, ἥς οὐκ ἐστέ κύριοι; τί δίδετε ἅ καὶ ὑμᾶς θᾶπτον ἀπολείπει; τί δ' ὡς φοβερόν τὸν θάνατον ἀπειλεῖτε, ὃς μᾶλλον ὑμῖν ἀπκντᾷ φοβερός; Ἐν ἡμῖν τερπνόν, τὸ μετὰ Χριστοῦ εἶναι· ἐν δὲ φοβερόν, τὸ ἐκείνου χωρίζεσθαι. Ταῦθ' ὁ μὲν τις τῶν ἀθλητῶν οἷον νιφάδας ἀφιεῖς, περιίστη τὰς συνηγόρους τῆς πλάνης γλώσσας· ἕτερος δὲ τὰ μέλη προὔτεινεν εἰς ἔκτομήν, καὶ πρὸς σφαγὴν τὸν αὐχένα ἐδίδου, καὶ μὴ μέλλειν πρὸς τὴν πείραν τῶν βασάνων διεκελεύετο.

Ἀλλὰ τῶν μὲν προμάχων τῆς ἀληθείας οὕτως ἡ ἀκατάπληκτος παρρησία· ἡ δὲ ποικίλη τῶν δικαστῶν κακόνοια, τοῖς μὲν εὐθέως ἐπεφύη τὰ δεινὰ, καὶ διὰ τῶν παλαισμάτων ἐλχόμενα δοκιμὴν τῆς τε ἀητιότητος τῶν ἀθλητῶν ἀνδρείας καὶ τῆς σφῶν ἡττης· οἱ δὲ, καίτοι πρὸς φόνους τεθηγμένοι, καὶ ἡδιστα τοῦ μαρτυρικῶ ἂν αἵματος πίνοντες ἡ ὕδατος, ἔτι τὸ μειλίχιον ὑπεδείκνυσον, καὶ τῶν βασάνων ἀνείχον τὴν πείραν, καὶ πρὸς λαβὰς λόγων πρᾶως δοκοῦντες ἔχειν, ἔτι συνεπλέκοντο· εἰ καὶ ὑμῖν, λέγοντες, οὐ βουλομένοις ὄραν τὸ συμφέρον, περισπούδαστός ἐστιν ὁ οὕτω πικρὸς θάνατος, ἀλλ' ἡμᾶς γὰρ οἶκτος εἰσέρχεται καὶ οὐ βουλόμεθα κακῶς ὑμᾶς ἀπολωλέναι, χρῆναι δὲ μᾶλλον ὥσπερ διακαθάραι τῷ ἐκ λόγων φωτὶ τὴν περισχοῦσαν ὑμᾶς πλάνην, ὡς ἂν οὕτω τῆς ἐπικινδύνου δόξης ἀποστάντες, θεοὺς μεθ' ἡμῶν τιμώητε, καὶ τῶν βασιλέως ἀγαθῶν κοινωνοίητε. Ἰησοῦς μὲν γὰρ ἐκεῖνος, ὃν ἑαυτοῖς βασιλεῖα χειροτονεῖτε, τὸν τῶν κακούργων θάνατον ὑποστάς, οὐκ ἔσχεν ἑαυτῷ βοηθεῖν· πῶς οὖν ὑμῖν ἐπαμυνεῖ, ὃς μὴδ' ἑαυτῷ ἤμυνεν; ἢ πῶς τῶν εἰς τιμὴν ἡκόντων τι μεταδῶ ὁ οὕτως ἀτίμως θανών; Ἐπίγινωτε τοὺς εὐεργέτας καὶ σωτῆρας θεοὺς· οὐχ ὁρᾷτε ὅθεν τὰ κάλλιστα παραγίνεται; Ἥλιος οὕτοσί τὰ πάντα πληροῖ φωτός, πάντα πληροῖ ζωῆς· ἀγνοεῖτε τούτου τὴν δύναμιν; Οὐ νῦν καὶ ἡμέρα τοῖς ἐκείνου ἀκαμάτοις δρόμοις

μερίζεται; Ὡ τῶν θαυμασίων ὥρων, αἱ ὥσπερ σεμναί τινες κόραι ἀλλήλως περιχορεύουσιν, οὗτός ἐστιν αἰτιώτατος· ἄρ' ὀλίγου τινός ἀξια ταῦτα καὶ οὐ θείας τιμῆς; Οὐδὲ σελήνην ἴστε, ἡ ἀνθρώποις χαρίζεται ὅσα συμβάλλεται τῷ παντί; Προσφέρειν οὖν δεῖ καὶ ταύτῃ τὸ σέβας· καὶ μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις φωτῆρσιν, ὧν ἡ ἐπιτροπὴ διοικονομεῖ τὰ ἀνθρώπων· ἐπὶ πᾶσι δὲ τῷ θεῶν ὑπάτω Διὶ, ὃς ἀπάντων εἴληχε τὴν ἀρχήν.

Πρὸς ταῦτα οἱ μὲν τῶν Μηρτύρων σιωπῇ τὴν αὐτῶν πλάνην κατέστειλλον· οἱ δὲ καὶ δάκρυσι κατεκλήφοντο, τοῦτο μὲν τοῦ Δημιουργοῦ τὴν ὕβριν οὐ φέροντες ἀδακρυτῇ, τοῦτο δὲ καὶ τοὺς πλυνωμένους τῆς ἀπωλείας οἰκτεῖροντες. Ἄλλος δέ τις γλῶσσαν πολύφθογγον ἀνακινήσας τῷ πνεύματι, τῶν λόγων τὸ μάταιον λόγοις ἀληθείας ἐρρύπιζε, περὶ μὲν τῆς τοῦ ἡμετέρου βασιλέως θυνάμειος λέγων· ὦ δικαστὰ, ὃν ἔφησ' τὸν τῶν κακούργων θάνατον ὑπομῖναι, εἴγε βουλομένῳ σοι ὁ λογισμὸς πρὸς τὸ ὕψος αὐτοῦ τῆς μεγαλειότητος ἐνητένιζεν, ἔγνωσ' ἂν οἷός τις ἐστὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὸν θάνατον, ὃν χλευάζεις, ἡλίαν ζωὴν προσέξνησεν, ἀλλ' οὐ φίλον ὑμῖν ἀπηλλέγχθαι τῆς φίλης πλάνης· οἷς δὲ περὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων συνείρεις, οὐκ ἀγνοοῦμεν τοὺς λόγους, οὗς αὐτοῖς ἔθετο ὁ Δημιουργός, οὐδ' ὅσα χορηγεῖ δι' αὐτῶν ὡς λειτουργοῖς ἀναβεβηκόσι, τὴν ἄλλην ὑποβεβηκυῖαν διατάττων κτίσιν. Ἐνεῖσι μᾶλλον ἡμῖν ὁφθαλμοὶ τηλευγέστερον διαβλέποντες· διὰ τοῦτο καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτοῖς ἀρμόζομεν λόγους. Καὶ καλὰ μὲν ταῦτά φαμεν καὶ τῶν καλλίστων παρτίτι· πῶς γὰρ οὐκ ἐμελλε, τοῦ ἀγαθοῦ ὄντα δημιουργήματα; ὑμῖν μὲν ὥσπερ παρλόγος ἡ περὶ ταῦτα τιμὴ, οὕτω πολὺ τὸ παράλογον ἔχει καὶ ὁ τῆς αἰτίας λόγος· οἷα γὰρ καὶ δοκεῖ ὑμῖν περὶ τούτων. Νῦν οἱ μὲν αὐτὰ τὰ καλὰ φέρουσιν ὑμῖν· νῦν δ' οἱ αὐτοὶ πάλιν τῶν χειρόνων εἰσὶ δημιουργοί· καὶ νῦν μὲν ἐν τούτῳ μέρει ἐπιβατεύοντες ἄμαχον ἔχουσι τόδε τι γενέσθαι

ρόπῃν· νῦν δ' ἐκείθεν ἀναχωρεῦντες, ἀναχωροῦσαν ἔχουσι τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἄξιον τοιαύτας περὶ τοῦ θεοῦ φέρειν τὰς ὑπολήψεις. Ἀλλὰ ἀφείσθω τοῦτο· τὸ δ' ἐκείθεν φάσκειν ἂν τὴν ψυχὴν κακὸν ἐπ' αὐτὴν ἦκειν ὥσπερ τινὶ ἀναγκαίῳ κλήρῳ τῷ αὐτῶν σχήματι, πῶς οὐ παντάπασι μετὰ τοῦ νοσεῖν ἀθεότητα καὶ ταῖς ἀπάντων ἀνθρώπων, ὅσοι νόμοις ἄγονται, δόξαις καὶ ταῖς ὑμῶν αὐτῶν πολεμιωτάτους ἀποφαίνει; Ἀγαθὸν μὲν οὐνεῖναι τὸν Θεόν, οὐκ ἂν ἐπὶ τοσοῦτον κακίαις οἰμαί τινα ἐλάσαι μὴ κατάρθουσιν δοῦναι· πῶς οὖν ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ γίνονται ἂν τὰ κακά; Εἰ μὴ ἄρα σὺ καὶ τὸ πῦρ φύχους αἴτιον φήσεις, καὶ τὸ φῶς σκότους· ἀλλ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῦτο ὑγιαίνουσα αἰσθησις. Τί δὲ καὶ γράφεις νόμον δίκας τοῖς φύλοις ὀρίζοντα; εἰ γὰρ τοῖς τῶν ἀστέρων σχηματισμοῖς ἀναγκαίως ἢ τοιαύτε προαίρεσις συνηνέχθη, τί δίκην οὗτος εἰσπράττεται ὑπὲρ οὗ, καὶ βουληθέντι, φυγεῖν τὴν πρᾶξιν οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι; Ὅπως ὅπως μετὰ τοῦ μὴ σῶζειν τὴν Θεῷ πρέπουσαν δόξαν καὶ τὰ ὑμῖν δοκεῦντα καταλύεται; Ἡμῖν δ', ὥσπερ εἴρηται, κάλλιστα τε νομίζεται Θεοῦ δημιουργήματα, καὶ τὰ κάλλιστα ποιεῖν τὴν οἰκειὰν πληροῦντα λειτουργίαν, ἣν ἐξ ἀρχῆς διέταξεν ὁ δημιουργήσας. Ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδ' ὅτι δοκοῦν, οὐ μὲν ἀναφάρετος ἡ τιμὴ, τοσοῦτον πειρᾶσθε ταύτης ἀποχειροτονεῖν· οἷς δὲ οὐδοτιοῦν μετέστη ταύτης, ὡς αὐτῇ ἀναφέρουσιν ἀνατίθετε. Τί οὖν ἐχέγγυον λαβόντες θείας αὐτὰ τιμῆς ἀξιοῦτε; ποίαν δὲ δύναμιν, εἰ Θεῷ προσμαρτυρεῖτε κατανόησαντες ἐν αὐτοῖς, τῆς θείας προσηγορίας μετέδωκε; Λαμπρὸς οὗτος ὁ ἥλιος καὶ ζωογόνους ἐνέησιν ἐνεργείας· ἐξαίρετα ταῦτα, καὶ μαρτυρεῖ κτισμάτων αὐτῶν εἶναι ἐξαίρετον· ἀλλ' οὐκ εἰς θεϊότητά ποθεν ἀναδιδάξει. Οὐχ ὁρᾶτε οἷς ὑποκίπτει πάθουσιν; ποῦ δ' ὅσιον πάθος προσνέμειν Θεῷ; Οὐχ ὁρᾶτε μεριζομένην αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν; ποῦ δὲ φρενὸς ὑγιοῦς μεριστὸν ἐν θεῷ φύσει νοεῖν; Τὸ δὲ διάφορον τῶν ὥρων, ἅς τῷ διαφόρῳ δρόμῳ ποιεῖ, πῶς οὐχὶ καὶ τοῦτο τὴν δουλείαν αὐτοῦ βεβαιεῖ; Τί

γὰρ δεῖ Θεῷ τόπων διαφορᾶς, ἵνα νῦν μὲν τοῦτο, νῦν δὲ ἐκεῖνο ποιήσῃ; Ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων μόνον οὐ φωνὴν ἀφίησιν, ἐπαίειν δὲ ἄρα οὐ δύνανται οἱ κωφοί, ὡς ἀπόρρητος λόγος δημιουργίας αὐτῶν τὰς διαφόρους ἐπιτρέπει μεταβάσεις εἰς ἐργασίαν τῆς τῶν ὥρων εὐταξίας; Θυμαστόν τι καὶ σελήνη χρῆμα, καὶ χορηγὸς ἀνθρώποις θαυμασίων, λευκαίνουσά τε τὸ σκυθρωπὸν τῆς νυκτὸς καὶ ἄλλα ἅττα διοικονομουμένη· ἀλλ' ὁμολογεῖ καὶ αὕτη τὴν δουλείαν, καὶ σιωπῶσα τὴν ἔνδειαν κέκραγεν· οἷς μὲν λαμβάνουσα μεταδίδωσι τοῦ φωτός, οἷς δ' οὐ λαμβάνουσα οὐκ ἔχει τι μεταδῶ. Συμπληροῦσί γε μὴν τῷ παντὶ χρειάν καὶ φωστῆρες ἄλλοι· συμπληροῦσι δ' οὐχ ἦν ὁ μάταιος δίδωσι λόγος, οὐδ' ἦν ἀποκληροῖ τούτοις ἡ πλάνη δεσποτεῖαν, ἀλλ' ὑπηρετικὴν τινα τοῦδε τοῦ παντός διακόσμησιν. Μὴ τὴν εὐγένειαν ἀφαιρεῖσθε ἑαυτοὺς, ἦν χειρὶ Θεοῦ πλασθεὶς τετίμηται ἄνθρωπος, καὶ οὕτω κακῶς ἀγαθοὶ δοῦλοι κτισμάτων γίνεσθε· μὴ τῆς προαιρέσεως τὸ ἐλεύθερον καταδουλοῦτε· τίνα γὰρ ἔχει λόγον ἄρχειν τῆς ἐν ἡμῖν αὐτεξουσίου ὁρμῆς, ἢ προαιρέσεως ἀμοιρεῖ; Ἀλλ' ἦν ἄρα καὶ τοῦτο ἀκόλουθον, ἐκπεπτωκότας τῆς Θεοῦ οἰκειότητος, καὶ σφῶν αὐτῶν ἐκπεσεῖν, ἵνα μὴ μόνον Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἑαυτῶν ὦσιν ἄλλοτριώτατοι· παντάπασιν ἀδοθηθῆτους ὄντας ἡ πλάνη ἀνδραποδίζει, πρὸς μηδεμίαν ἔχοντας ἐπιστροφὴν ἀνενεγκεῖν. Οὐκ ἀπέχρη δ', ὡς εἴοικε, τὸ ἐν ἀγνοίᾳ εἶναι μόνον τοῦ ὄντος Θεοῦ, ἀλλ' εἰ καὶ μὴ πλήθη θεῶν ἐξεύροίτε, οὐδέν τι μέγα ἔσεσθε διακονηθῆναι, ὡς καὶ νῦν ἐπιτάσσετε θεοὺς τιμᾶν· δεῖ γὰρ, ὡς εἴοικε, πλήθη θεῶν ἐφιστάνειν ὑμᾶς, ἵνα μὴ τῶν ἐπιτροπευόντων ἀσθενεῖα κάμοι τὰ πράγματα. Ἀλλὰ κακῶς μὲν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως Θεοῦ παρηνέχθητε, πολὺ δὲ χεῖρον τὸ ἐν τῆς θεότητος εἰς πλῆθος ἀπομερίζετε· ἀφθονίαν γὰρ θεῶν ἀνευρίσκοντες, εἰς τὸ παντελὲς ἄθεον περιίστασθε· παντὶ μὲν οἶμαι, τῷ περὶ Θεοῦ ἀδιαστρόφους εὐνοίας σώζοντι, χρῆναι ἀνομολογεῖσθαι ἀπροσδεῆτε εἶναι

τὸν Θεόν, καὶ ἐπὶ πάντα τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐξαρκεῖν δύναμιν, μηδενὶ πέρατι ὀριζομένην. Εἰ μὲν οὖν τοιαύτη τις ἔννοια ὑμῖν ἐνέσπαρται, τί κοινωνοὺς αὐτοῦ τῆς ἐξουσίας δωρεῖσθαι ἔσται, οἷς κατ' οὐδὲν ταύτης μετέχει ἀπάντων ὑπὸ τῷ πρώτῳ περιδεδραγμένων; εἰ δ' ὅτι ποτὲ πρώτην ἀρχὴν οἶσθε, εἴθ' ὁ ὑπατος ὑμῖν Ζεὺς, εἴτε τις ἄλλος, οὐ διχρῆς ἐστὶ καθ' αὐτὸν, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ κοινωνοὺς λαβεῖν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς, πῶς ἂν εἴη θεός, ὃς παραπλησίως ἀνθρώποις οὐκ ἀποκεχώρηκεν ἀσθενείας, ἀλλ' εἰς τὰ δοκοῦντα δεῖται τοῦ ἐπικουρήσοντος; ἢ πῶς συνάρχειν ἐτέρους ἐγκαθιστῶντες αὐτῷ, οὐχ ἅμα τε τοῦτον τῆς ἀρχῆς ἀφαιρεῖσθε καὶ οὖς συνάρχειν καθίστατε; Εἰ μὲν γὰρ πάντες ὁμοίως ἀρξοῦσι, τί τούτου μᾶλλον ἢ ἐκείνων ἡ ἀρχή; εἰ δὲ μὴ πάντες ὁμοίως, πῶς, ἐν ᾧ ὑποβεβήκασιν, οὐκ ἐν τῇ τῶν ἀρχομένων εἰσὶ μερίδι; εἰ δὲ μὴ ἀρχοί, πῶς ἂν εἴη θεός; Οὕτως ὑμῖν τὸ ἄθεον τῷ πολυθέῳ συνέρχεται· οὐδαμῶς οὖν χρὴ εἰς πλῆθος τὸ θεῖον ἀπομερίζειν, οὐδὲ ἐξ οὗ τοῖς ἄλλοις ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνός. Ἐκείθεν γὰρ κἄτεισι τὸ ἐν ἐν τοῖς σκεδαστοῖς, τοῦτο ἀπαστερεῖν, ὃ δίδωσι τοῖς ἄλλοις. Μὴ τομαῖς τὸ ἐνιαῖον τῆς κυριότητος ὑποβάλλετε· μηδὲ τὸ μὲν τι ταύτης ὑπερκεῖσθαι, τὸ δ' ὑποβεβηκέναι νομίζετε· μηδ' ἀφελόμενοι τοῦ κτίστου τὴν προσκύνησιν, τοῖς κτίσμασι ταύτην δίδετε. Ἀναβλέψατε, ἄνθρωποι, λογισμῷ εἰς τὸν οὐρανόν· καταμάθετε τίς ὁ τανύσας αὐτόν· τίς ὁ ποικίλας αὐτόν τῷ ἀστρώῳ ἄνθει· τίς ὁ διατάξας δρόμον φωστῆρος· τίς ὁ θέμενος τάξιν τῷ παντί· τίς ὁ ἀπείρῳ ἐπιστήμῃ οὕτω τοῖς πᾶσιν ἀρμονίαν θέμενος, δι' ἧς ὥσπερ τεταγμένου χοροῦ ἥτε σοφία τοῦ ποιήσαντος ἀναφωνεῖται, καὶ τὰ κάλλιστα πλουτεῖ ἄνθρωπος. Καταμάθετε ταῦτα, καὶ τούτοις ἀνανεύσαντες τῆς τῶν κτισμάτων δουλείας, μάθετε τὸ μέγα τῆς περὶ ἀνθρώπους οἰκονομίας μυστήριον τοῦ Θεοῦ, πῶς μὲν διὰ σωτηρίαν ἀνθρώπου Θεὸς ἄνθρωπος γίνεται, πῶς δ' ὁ θάνατος, ὃν χλεῦν ποιεῖσθε, ζωῆς αἰτιώτατος γέγονεν. Ἀσθένεια

ὑμῖν ἔδοξε τοῦ προσηλωσθαι σταυρῷ; Ναὶ μὴν ἄμχος τοῦ σταυροῦ ἢ δύναμις· ἅμα τε γὰρ σταυρὸς ἐπεπήγει, καὶ τῶν παρ' ὑμῶν σεβομένων δαιμονίων ἐξ ἐκείνου μέχρι καὶ νῦν ἡ δύναμις ὑπολήγει· ἐκεῖνος ὁ θάνατος τὸ πικρὸν τοῦ θανάτου εἰς γλυκύτητα μετενήνοχεν· ὥς καὶ νῦν ἡμῖν οἶόν τι γλυκὺ πόμα δι' ἐπιθυμίας ἐστὶ, δι' αὐτοῦ πρὸς ζωὴν μεταβαίνουσιν· ὥς εὐεργέτην προσμένομεν αὐτὸν, ὅτι τοῦ πηλίνου μετοικίζων σκήνους εἰς τὰς οὐρανίους ἐγκατοικίζει σκηνάς.

Εἰπέ τις ταῦτα τῶν μακαρίων, γενναίῳ μὲν παρασῆματι, εὐλόλῳ δὲ καὶ σοφῇ τῇ γλώσσῃ, καὶ τοῦ τυράννου ἐξέκασσε τὸν θυμὸν· οἷς ἀντειπεῖν ἠπόρει, καὶ, ποῦ αἱ στρεβλώσεις, ἐδόξα, ποῦ δὲ αἱ μάστιγες; Ἀχθήτωσαν δὴ οἱ τροχοί, ἐξαπτίσθωσάν τε καὶ αἱ χήμινοι, καὶ τούτοις ὥς περὶ χρυσὸν τοὺς χρυσοὺς οὕτως ἀνδριάντας τῆς εὐσεβείας ἐδοκίμαζον. Τίς τὴν πρὸς τὰ δεινὰ καρτερίαν αὐτῶν παραστήσει; Εὐτρέπισο τὰ βασανιστήρια ὄργανα, καὶ χαίροντι προσώπῳ καθάπερ πρὸς θεραπείαν τὰς τῶν δημίων χεῖρας ἀπέδλεπον, ὥσπερ οὐ πόνων, ἀλλ' ἡδονῆς οὔσης ἐξ αὐτῶν προσδοκίμου. Καὶ οἱ μὲν ἔξεον μέχρις ὀστέων· οἱ δὲ ὥσπερ φυτὰ κατὰ βάθος παινόμενα, εὐανθεστέραν τὴν πίστιν ἐδείκνυσον. Ἀπέκειρον τὰ μέλη· οἱ δὲ τὴν εἰς Θεὸν ζοζολογίαν καθάπερ καρποὺς ἀναφέροντες, οἷς ὁ τῆς εὐσεβείας οὐκ ἐπεσκότει γνόφος, ωραιότεροι ἀνεφαίνοντο. Καὶ οἱ μὲν διεσπάρασσον ὄνου· οἱ δὲ ἔλεγον· λειπτύνατε τὸν τῆς σαρκὸς χιτῶνα, ὃν ἡ ἁμαρτία ἐπάχυνεν· ἀποξέεσθω διὰ τούτων κακία, ἥ ὁ πονηρὸς τῷ θεῷ ὑφάσματι ἐλυμήνατο· νῦν ἡμῖν, δι' ὧν ἀπογυμνοῦται τῆς σαρκὸς τὰ ὀστέα, χιτῶν ἐκεῖνος ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἐτοιμάζεται· νῦν ἡμῖν τὸ μακάριον τῆς εὐεξίας, ὃ δι' ἡδονῆς ἀπωλέσαμεν, ἐν τῇ δοκούσῃ πικρότητι τῶν βασάνων ἀποκαθίσταται· πόσα ἂν τις, βασιλείας ἀπολέσας ἀξίωμα, ἡδέως ἀνάλωσεν ἂν, ἵνα τοῦτο πάλιν ἀνακτήσῃται· νῦν ἡμῖν τὸ θεῖον ἀξίωμα τῇ ὀλίγῃ ταύτῃ ἀναλώ-

σει τοῦ σώματος ἀποδίδεται· μᾶλλον δὲ οὐδ' ἀνάλωσις τοῦτ' ἐστίν, ἀλλ' οἷον σπορά τις εὐανθέστερον τὸ σῶμα προϊσχυοσθαι. Τί μέγα τοσαύταις ἐνεργείαις καταπλουτισθέντας ἡμᾶς ὀλίγον, ὑπὲρ οὗ τὸ πᾶν ἔχομεν, ἀποθέσθαι; Μὴ γὰρ βασάνους ἡγούμεθα τὰς βασάνους ὑμῶν; ἐμπορεῖαν τὸ πρᾶγμα γνωρίζομεν. Κεῖρετε οὖν ἀφειδῶς, ἵνα ἡμῖν ἀναδλαστήσῃ ἀκμαιότερον. Λάμβανε μὴ καθ' ἐν διακόπτων τὰ μέλη, ἀλλ' ὁμοῦ πάντα τέμνε, ὡς ἡμᾶς γε πλεόν ἀποτέμνεις, πλεόν εὐφραίνεις. Καὶ οἱ μὲν ἔλεγον ταῦτα· ἕτεροι δὲ τοῦ πνεύματος τὰ ἄσματα ἐμελπον, ὥσπερ οὐκ ἐν βασάνοις ὄντες, ἀλλ' εὐωχοῦμενοι. Ἄλλοι διδασκαλίας ἥδιστα νάματα ὠμβρίζον, πολλῆς τῆς δυνστεθείας τὸν αὐχμὸν διαλύοντες· εἰποὶς ἂν ἰδὼν οὐκ αὐτοὺς, ἀλλ' ἑτέρους τοῖς δεινοῖς ὑποκεῖσθαι· ἐμιμοῦντο δ' ἄρα κωφὴν ἀσπίδα οἱ τύραννοι, ὑπ' οὐδενός· ἐπαδόμενοι, ἀλλὰ πρὸς μόνους τοὺς σπαραγμοὺς τῶν ἀθλητῶν θηριούμενοι.

Ἄλλὰ γὰρ ὁ μὲν τις, ὡς ἄμπελος ἐκ κλήματος ἀποτεμνόμενος, οἷά τις βότρυς, τὴν εἰς Θεὸν ἔφερεν εὐχαριστίαν· ἄλλος δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὀρυσσόμενος, τοιαύτην ἀφίει φωνήν· προτφερέσθω θυτίαν ὀφθαλμὸς τῷ φωτί· καλῶν τῷ ἀληθινῷ φωτί, ὅπερ ἐν ἡμῖν ἔκτισε φῶς, προσφορὰν γενέσθαι. Ἄλλ' εὐπρόσδεκτος εἴη ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου Κύριε· οὐδὲν ἀπεικός, παρ' οὗ τοσούτῳ κάλλει διεστολίσθη ὀφθαλμὸς, ὑπὲρ ἐκείνου τῶν ἰδίων ἐξελθεῖν θαλίμων· νῦν ὠραιότερον θιλαμεύεται· νῦν μᾶλλον πλουτήσῃ τὸ φῶς· νῦν ἀποστιλψουσιν αἱ κόρραι λαμπρότερον, πάντων τῶν ἐπιπροσθούτων ἀπηλλυχμένας. Καὶ ἄλλων... οἱ δὲ ἀντὶ τῶν καλλίστων τῆς φύσεως, ἔλεγον, ὅ ὁ Δημιουργὸς τῇ κεφαλῇ ἐθησαύρισε, τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως τηρήσωμεν ἄσυλον· μὴ γὰρ, κἂν δοκῇ τοῖς τυράννοις, ἔσχορπιεῖται τῆς κεφαλῆς ἢ ὑπόστασις; συνάγεται μενοῦν πλασουργῷ δεξιᾷ, καὶ τῶν μυελῶν ἢ τῆξιν ὡς ὁσμὴ εὐωδίας σπουδασθήσεται. Καὶ ὁδελίσκοις ἄλλος ἐπερονᾷτο τὴν ἀκοήν· ἀλλὰ νῦν τρα-

νώτερον ἀκούσειν ἔλεγε, τῆς τοῦ δρακοντείου πορώσεως ἰοῦ τοῖς ὀφελίσκοις τούτοις δικαθαιρομένης· νῦν εἰς ὑποδοχὴν ἐπιτηδαιοτάτη τοῦ ἄσματος τῶν Ἀγγέλων ἡ ἀκοή, διὰ τοῦ πυρὸς τούτου τῇ προοίῳσῃ τῶν φλογερῶν στομαχίων ὑμνολογίᾳ προσοικειούμενη. Ἄλλω ἀνασπώμενοι ῥιζῶν ὀδόντες, εὐφροσύνην ἀνέβλυζον· νῦν δὲ τραπεῖσονται, λέγοντι, τροφὴν Ἀγγέλων, καὶ μέχρι που τὴν μὴ μένουσαν σιτιοῦμαι· ἄρτι δώσει τροφὴν ὁ Δεσπότης οὐ κενουμένην, οὐδ' ὀδόντων προσδεομένην· μὴ μοι τὸ πρᾶγμα βάσκανος λεγέσθω· εὐεργεσίαν ἐγὼ τοῦτό φημι. Καὶ ἄλλων τὰ νῶτα ἀμύθητον πλῆθος ἔφερε πληγῶν ἐκ βουνεύρων, ἀλλ' ἐδοξολογουν, ἀλλ' ἔχαιρον ἀντὶ τῆς πολλῆς λέγοντες ῥώμης, ἣν ἔθετο νῶτῳ ὁ πλάσας, τοσούτοις συνδέσμοις συσφίγγας αὐτὸν, ὑπὲρ τῆς ἐκείνου δόξης τὸ μικρὸν τῶν μαστιγῶν φορτίον φερέτω. Ἄλλοι τὰ σπλάγχνα μέχρις αὐτῶν μυστηρίων τῶν ἐγκάτων ὠρύσσοντο· ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον τῆς εὐσεβείας τὸ θεμέλιον ἐνεβάθυναν· ἕτερος τὴν γλῶσσαν ἀπετέμνετο, καὶ τῆς δοξολογίας οὐκ ἔληγεν, ἀλλ' οἶα δὴ δῶρον τὸ κάλλιστον προσφέρων Θεῷ ἐπευφήμει σεμνυνόμενος· καὶ τινες ἐπὶ ξύλου ἐτανύοντο· ἀλλ' ἦν αὐτοῖς καὶ πρὸ τῶν στεφάνων μειζῶν ἡ ἀπόλαυσις, ὅτι τῷ ὁμοίῳ πάθει ὑπεβέβληντο τοῦ Δεσπότητος. Ἔτεροι καθάπερ σκοπὸς χερσὶν ἀνάγκοις τὰ ἀγνότατα σώματα βέλεσι διεπείροντο, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν τραύμασιν ὡς λίθοις πολυτίμοις περιανθιζόμενοι ὠραίζοντο· τοῖς δὲ οἱ τύρανοι πρὸς τὰς βασάνους ἀπαγορεύοντες, ἦν ἐλάτρευσον κτίσιν πρὸς τιμωρίαν ἐξώπλιζον, καὶ οὐ· μὲν ὕδατι, οὐς δὲ πυρὶ, καὶ ἑτέρους αἰθρίῳ κρύει παρεδίδοσεν. Ἄλλ' ἦν ἐκείνων ταῦτα μᾶλλον συναίσθησιν ἔχοντα· ἐπεγίνωσκε γὰρ τοὺς τιμῶντας τὸν κτίστην, καὶ πλέον ἐτίμα ἢ κατετόλμα λυπεῖν· τὸ μὲν γὰρ πῦρ πολλάκις τοὺς ἐξω καταβόσκόμενον, αὐτῶν τὰ σεβάσμια σώματα ἀκέραια διεφύλαττε· τὸ δ' ἐκαστῇ τὴν ψυχὴν οὐκ ἦν τῆς τοῦ πυρὸς τιμωρίας, ἀλλὰ τῆς ὑποδεδεγμένης αὐτῶν τοῦ κρείττονος εὐδοκίας.

Καὶ τοῦτο δῆλον ἄφ' ὧν ἐνίοτε τὴν μαρτυρικὴν ἐσθῆτα ὡς περ ἐν κιθωτίῳ σώαν ἦν καθορᾶν, ἀλλ' οὐκ ἐν φλογὶ καμίνου παντὸς ἵχνους πυρὸς ἀπαθεῖ· ἡ δ' ὕγρα τοῦ ὕδατος φύσις θεραπευτικῶς ἐδίδου τὰ νῶτα· τοῖς μὲν γὰρ τὴν μακαρίαν ψυχὴν παραθεμένοις Θεῷ στρωμνὴ ἀπολαύσεως ἐγίνετο, τῶν μυρίων αὐτῆς καμμάτων ὥσπερ εἰ δικναπαύουσα· τοῖς δὲ ἔτι περαιομένοις τὴν ζωὴν, ὁδὸς τις λεία καὶ μηδὲν ἐπίπονον φέρουσα· ἀλλ' οὕτω μὲν ταῦτα μετεποιεῖτο εἰς θεραπείαν τῶν ἁγίων.

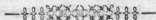
Πῶς δ' οἱ Μάρτυρες πρὸς αὐτὰς ἐχώρουν; ὥσπερ εἰς ἀφθαρσίας λουτρὸν, φαῖδροι πρὸς τὸ ὕδωρ εἰσῆσαν, ὡς εἰς παστάδας τὰς καμίνους ἀνέβαινον, καὶ τῷ αἰθρίῳ κρύει, ὡς ἱλαρῷ ἐπαυριζόμενοι ἐγεγάνωντο πνεύματι· τοιαύτη ἡ τῶν ἀητιῶν παράστασις ἀγωνιστῶν· οὕτως ἀπάντων φοβερῶν κατεγέλων· οὕτω νεανικῶς τροπούμενοι τὴν πλάνην, τὸ τῆς εὐσεβείας ἀνίσταν τρόπαιον. Ἀπαντα ρίψαντες βίου τερπνὰ, ἄπασαν ἀνάγκην φύσεως ἀποθέμενοι, τοῦ ὑπὲρ Χριστοῦ θανεῖν ἀντεχόμενοι, ἐσφάττοντο, καὶ οἱ σφάττοντες ἐπιπτον· ἐδεσμοῦντο, καὶ ἀνενεργήτους ἐδείκνυσαν τοὺς δεσμεύοντας· ἐμψιγοῦντο, καὶ αἱ ὀδύναι τοὺς μψιγοῦντας ἐλάμβανον. Ἐξηπόρησαν πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν βρασάνων οἱ τύραννοι· ἐξενευρίζοντο τὰς χεῖρας οἱ δῆμιοι· φαῖδροτέραν εἰργάσαντο τοῖς ἰδρωσιν αὐτῶν τῆς εὐσεβείας τὴν ὥραιότητα· τὸ σκυθρωπὸν τῇ δυσσεδεῖα κατεπράξαντο· δαίμονες ἀπῆσαν ὀδυρόμενοι, τῆς ὀφρύος αὐτῶν ἐν σώματι πατουμένης. Μετέβαλλεν εἰς σιγὴν τὴν ἀπάτην ὁ πονηρὸς ὄφις, τὸ πᾶν τῆς ἐπιβουλῆς καθορῶν, ἐπιστρεφόμενον πρὸς αὐτόν· ἡδὴ γὰρ καὶ γυναῖκες ἀποδυσάμεναι πρὸς παλαίσματα, τῆς προμήτορος αὐτῶν εἰσέπραττον τὴν ἀπάτην, νεανικῶς τὴν κεφαλὴν πατοῦσαι, τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, ἣ τὸν ἐσμὸν τῆς πονηρίας ἀπέτεκε. Νῦν τὸ μεμηχανημένον αὐτῷ ψεῦδος τὸ «ἔσεσθε ὡς θεοί», παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα πρὸς ἀλήθειαν ἐξελθὼν, δριμυτάταις ἀληθείαις αὐτὸν περιβάλλει· οἱ γὰρ

Μάρτυρες, συμμορφούμενοι ἐν τοῖς πάθεσι τῷ Χριστῷ, καὶ τῇ θεῇ δοξῇ συνεμορφώθησαν· νῦν εἰς διεδάσκηκε τῆς ἀπα-
 θεῆς μακαριότητος, ὑπὸ τούτων περιβάλλεται πάθεσιν· οὐ
 γὰρ μόνον δι' ὧν μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς στρατιᾶς συμπλε-
 κόμενος αὐτὸς κατησχύνετο, ἐπέσχε· ἀλλ' οἷα πάσχει καὶ
 νῦν ταῖς ἐκ τάφων προΐούσαις δυνάμεσι. Νῦν τῶν πολυά-
 θλων ὁσίων ἐκείνων πυρὸς βολίδες πεμπόμεναι, τὰ τούτων
 καταφλογίζουσι πρόσωπα· καὶ τῆς σαρκὸς τὴν κόνιν, ἣν πο-
 λυτρόπως διώξουναν, συσφίγγουσιν ψυχὰς ὀρώντες καὶ σώ-
 ματα, αὐτοὶ ἀλύοντες καὶ παρειμένοι πορεύονται. Ἀλλὰ
 γὰρ αὕτη τῶν ἀοιδίμων ἡ νίκη· τοιοῦτον τῆς ἀληθείας τὸ
 τρόπαιον· οὕτως οἱ τῆς ἀσεθείας ὑπηρεταὶ σὺν τῷ σφῶν
 ἀρχοντι καὶ πρωταγωνιστῇ διαβόλῳ ὑπὸ τῶν προμάχων
 τῆς ἀληθείας ἡττήθησαν. Ἐκρότησαν ἐπὶ τούτοις ἀνωθεν
 Ἀγγελοι· εὐφήμησαν, καταπεσόντων τῶν ἀλαστόρων· ἐκ-
 πλήξει καὶ χαρὰ ἐμερίζοντο· ἔχαιρον ἐφ' οἷς τοῦ βασιλέως
 ἡ παράταξις· τοὺς ἐχθροὺς ἔργοις καὶ λόγοις ἐτροπώσαντο·
 ἐξεπλήττοντο σαρκίνους ὀρώντες τῶν Ἀσωμάτων περιγενο-
 μένους· ὁ βασιλεὺς, ὑπὲρ οὗ οἱ ἄθλοι καὶ τὰ παλαισμάτα,
 τὰ βραβεῖα εὐτρέπιδεν· ἠνοίγοντο πύλαι τῶν οὐρανῶν, καὶ
 τοὺς ἀοιδίμους θερμαῖς ἐτι σταγόσι ῥέοντας ὑπεδέχοντο,
 παντοκράτορι δεξιουμένους δεξιᾷ.

Ἀλλ' ὦ γενναῖοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, τί προσεροῦ-
 μεν ὑμᾶς; ἀνθρώπους; ἀλλ' ἡ φύσις ἰλιγγίᾳ οικειοῦσθαι
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας ὑμῶν, καὶ τὴν αὐτῆς δύναμιν ἀποσκο-
 ποῦσα· φωστήρας; ἀλλὰ ταῖς ὑμετέραις αὐγαῖς τὸ φέγγος
 ὑμῶν ἀποκρύπτετε· Ἀγγέλους; ἀλλὰ τὴν καρτερίαν εἰς
 τὴν νίκην ἐξέστησαν Ἀγγελοι. Εἰς ποίαν οὖν ἄλλην μετα-
 ποιηθέντες φύσιν, οὕτω πάντα ὑπερβάλλεσθε; οὐκ ἐμάλα-
 ξαν τὰ θελκτήρια; οὐκ ἐκλάσθητε τοῖς φοβεροῖς; ποῖον το-
 σούτω πυρὶ δυνάμει τὸ πῦρ τῶν πικρῶν βρασάνων ἐσβέσατε;
 Δρόσος ὑμῖν μᾶλλον ἢ πῦρ ἐφλογίζετο· ἢ δῆλον, ὡς τῷ
 πυρὶ τῆς θεῆς ἀγάπης πυρπολούμενοι, ἐκεῖνο τὸ πῦρ ἐνερ-

γαῖν τὰ οἰκεῖα οὐ συνεχωρεῖτε· ἀλλ' ἀντὶ μὲν τοῦ φλέγειν, δρόσος ἐγνωρίζετο· τοῦ δ' ἐν ὑμῖν θεοῦ πυρὸς ὑπέκκαυμα γενόμενον, λαμπροτέραν ἀνῆπτε φλόγα τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως· οὐ νῦν οἰκεῖοις ποσὶ τὸν φαιδρὸν νυμφῶνα χοροστατοῦντες, εὐφραίνεσθε, ἀντὶ τῶν δριμυτάτων ἀλγηδόνων ἡδυτάταις ἐντρυφῶντες ἀπολαύσεσιν· ἀντὶ τοῦ πυρὸς, μετὰ τῶν φλογερῶν συμπάριστασθε τάξεων, ἣ που καὶ τούτων ἐγγυτέρω· τολμήσει γὰρ καὶ τοῦτο εἰπεῖν ὁ λόγος· ἀντὶ τῆς ἐν λιμῷ καὶ δίψῃ ταλαιπωρίας, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέδθη, προτίθεται τράπεζα, φέρουσα ἀγαθὰ· ἀντὶ τῆς ἐν γυμνότητι πῆξεως, στολισμὸν φωτὸς περιβάλλεσθε· ἀντὶ τοῦ σκορπισμοῦ τῶν μελῶν, τῆς ἀρχαίας ἀπελάβετε πλάσεως· ἀντὶ τῶν κερωθέντων αἱμάτων, τὰς πηγὰς προχεῖτε τῶν ἱματίων. Χαίρει ἡ γῆ τοῖς ὑμῶν ἀγωνίσμασιν· εὐφραίνεται οὐρανὸς, τοιοῦτοις στεφανίταις χοροστατούμενος. Μετὰ Ἀγγέλων εὐφραίνεσθε, καὶ ἡμῶν οὐ χωρίζεσθε· οἱ ἐν πειρασμοῖς πρὸς ὑμᾶς καταφεύγοντες, ἐτοίμην τὴν λύσιν εὐρίσκουσιν· οἱ ἐν εὐθυμίᾳ ὑμῖν τὰς ἀγκύρας ρίψαντες, ἱλαρῶς τὸν βίον ἀποσαλεύουσιν· οἱ ἐν πολέμοις, ὑμᾶς ἔχοντες πύργους, διασώζονται· οἱ ἐν εἰρήνῃ, τῆς ὑμῶν ἐπιστάσις ἀμείωτα τρυγῶσι τὰ ἀγαθὰ· ἔχει τὰ πλήθη χορηγοὺς ἐλευθερίας ὑμᾶς· τοὺς γὰρ ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας διωκομένους, ἔτι καὶ νῦν ἐγείροντες τρόπαια, τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολυτρεῦτε, καὶ τῶν παθῶν τὸ σκότος ταῖς ἀνατολαῖς τῶν ὑμῶν ἱερῶν μνημοσύνων διασκεδάζετε· ἔχουσι μύρον ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι, τοῦ ἐπὶ τῶν πώγων καὶ τὴν ὡαν Ἀαρὼν καταβαίνοντος εὐωδέστερον· στολῆς εὐπρέπειαν οἱ ἱερεῖς· διὰ δὲ μαχθόξης οἱ βασιλεῖς· πᾶσα ἡ οἰκουμένη σωτήρας· δι' ὑμῶν ὃν ἐξαπέστειλεν ἀγαπητὸν Υἱὸν ὁ Πατήρ, τὸ μέγα καὶ σωτήριον ἤγειρε τρόπαιον, καὶ ἥς ἐτυράννει κτίσεως τὸν ἀλάστορα καθελὼν, καλῶς αὐτὴν πάλιν ὑπέταξε τῷ Θεῷ καὶ Πατρί· ὃς, ἀντὶ τῆς καλῆς ὁμολογίας, ἣν ἐνώπιον ἀνθρώ-

πων ὡμολογήσατε, ἐνώπιον τοῦ πατρὸς κοινωνοὺς τῆς βασιλείας ὁμολογῶν, τῷ στεφάνῳ τῆς δόξης κατακοσμεῖ· ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
Λόγος εἰς τὸν ἐξ ἀστραπῆς τῶν οἰκείων λόγων τῆς ἀλογίας διώξαντα τὴν σκοτόμαιναν, τὸν μέγαν τῆς οἰκουμένης Ἀπόστολον Παῦλον.

ΛΟΓΟΣ Ζ΄.

Εἰ μὲν οὖν ἐστὶν ἄξιον τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ὑπερνεφελήκοσι τοσοῦτον προσεῖναι τὸν ἐπαινον, οἷς δύνασθαι πρὸς τὸ τῶν ἐπαινουμένων ὕψος συνανιέναι, οὐκ ἄγνοῶ· καὶ γὰρ ἀπανταχοῦ ὁ τῆς ἀρχαιότητος λόγος ἀκριδῶς ἔχειν μοι δοκεῖ· καὶ οὐ μόνον τὸν λίθον ἀγχειν πρὸς τὴν οἰκοδομὴν, ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον προσάγειν κατὰ χρεῖαν τῶν ἐπαίνων τῆς ἀρετῆς. Πλὴν ἀλλ' ὅτι ὧν ἡ ἀξία ὑπὲρ ἐπαινον, τούτους οἶδα μὴδὲν ζημιουμένους ἐκ τῆς τῶν ἐπαίνων ἐλαττώσεως, οὐδ' ἀγανακτοῦντας, διότι μὴ συμβαίνει τοῖς ἐπαίνοις ἡκεῖν ἐν ἴσῳ τῆς δόξης αὐτῶν. Πῶς γὰρ ἂν ἀγανακτοῖεν καὶ πάθοιεν τὰ τῶν ἐνδεῶν, οἱ τῇ περιουσίᾳ τῶν προσόντων ἐξαρχεῖν τοῖς ἐπαίνοις οὐκ ἔδοσαν; Διὰ τοῦτο, καίτοι εἰδῶς κατὰ πολὺ ἐλάττω τὸν λόγον, κρείττονος ἢ ἐκείνου ἡ ψήμην· οὐ δὲ που δὲ διὰ τοῦθ', ὅτι μὴ ζημιώσω (οὐδ' ἀγανακτεῖν ἐμελλεν ὁ τοὺς ἐπαίνους ὑπερῆκων), ἀνευλαβῶς ἐπὶ τούτῳ ἐλήλυθα· οὐδὲ γὰρ οὕτως εὐχερῆς ἦν· οὐτ' ἐκείνο μὴ συνιεῖς ἐτύγχανον, ὅτι καὶ μὴ ζημίᾳ τοῖς κρείττοσιν ἐκ τῆς ἐνδεείας

τοῦ λόγου γίνεται, ὅμως πρὸς γε τὴν ἐγγείρησιν τῶν ὑπὲρ δύνάμιν καλὴ ἢ εὐλαβεία· ἀλλὰ τοῦθ' ὑπολογισάμενος ἱκανῶς, πόθω φιλονεικοῦντι οὐ ἔπαινος· ἦν δὲ ἄρα παντὸς μᾶλλον χαλεπώτερον φίλτρου πείσαι φιλονεικίαν· ὑπείξας, ὑποστῆναι διέγνων τὸν κάματον. Παντὶ μὲν γὰρ Θεοῦ φίλῳ κεχρεωσθημένον οἶδα τὸ φίλτρον, καὶ πάντων ἐξήττημαι· πλὴν ἔλκει με πλέον ἢ θεία τῶν Παύλου τρόπων . . . μαλιστα δ' ἡ φιλανθρωπία, ἐφ' ἣ διακρίρει τῶν ἄλλων ἀπάντων. Ἐδόκει δέ μοι καὶ ἑτέροις Θεοῦ φίλοις κατὰ δύναμιν τῶν ἡμετέρων λόγων προσαγαγόντι τι δῶρον, εὖ ἔχειν διαφυλάττει καὶ ἐπ' ἐκείνῳ τὴν προκίρῃσιν, ὅς με τοῖς ἡδίστοις ἐδεσμοῖς τοῦ πρὸς αὐτὸν φίλτρου πλέον τῶν ἄλλων ἐκράτει. Ἡ μὲν οὖν γνώμη τοῦ παρόντος λόγου τοιαύτη· ἔστι δὲ τῆς αὐτῆς φιλανθρωπίας εἰς τὴν προθυμίαν ἰδόντα συμμετέχειν τοῦ καμάτου, ὡς μήτ' ἐκείνου τῆς ἀξίας κατὰ πολὺ ἀτιμότερον τὸ ἔργον ὀφθῆναι, μήθ' ἡμῖν, ὡς εἰκός, τὴν περὶ τὸ δῶρον προθυμίαν μέμψεως αἰτίαν τραπῆναι ἐκ τοῦ τοσοῦτον αὐτῷ μὴ προσήκειν τὸν ἔπαινον. Τῷ μὲν οὖν ἐπιτρέπτεον περὶ τούτου διωκηκέναι τοῦ μέρους· ἡμῖν δὲ μετ' ἀμείνονος ἐλπίδος ἐπιχειρητέον τὸ πρᾶγμα, τὴν ἐπικουρίαν οὐκ ἀπογινώσκουσιν. Οὐτ' οὖν εἰκός ἐν τῷ παρόντι τῷ ἐπαινέτῃ πείθεσθαι νόμῳ, οὔτ' εἰ πειθαρχεῖν μέλλοιμεν, καὶ βλαδιῆται ταύτην ὁ λόγος, ἦν ἐκείνος ἐπιτρέπει τῶν λόγων ἄρχεσθαι τῶν ἐγκωμίων, ἀπκντήσῃ τις, πρὸς τὴν ὑπόθεσιν χρεία. Ποῦ γὰρ εἰκός τὸν μὴ ζῶντα τῷ κόσμῳ ἐκ τῆς ἐν κόσμῳ γενέσεως ἐπαινεῖν; ἢ τί τῶν συντελούντων εἰς τὴν παροῦσαν χρείαν ἐκ τῶν σαρκίνων ὑπάρξει λαβεῖν; περὶ ἀσάρκου διαλαμβάνουσιν. Εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐνίων διαμνημονεύει, φημί δὴ τοῦ ἐξ Ἑβραίων σπέρματος, καὶ φυλῆς τῆς Βενιαμίτιδος, καὶ τῆς κατὰ Φαρισαίους ἀγωγῆς, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα ὁ λόγος ἀξιῶσαι περιλαμβάνειν· ὅτι μηδ' αὐτὸς ἐκὼν ἐπὶ ταύτην ἤλθε τὴν προκίρῃσιν, οὐδ' ἵνα τι δοξῆς ἐντεῦθεν κτῆτο, ἀλλ' ἄκων, καὶ ἵνα

τῶν νεανικῶς ἐν τούτῳ φιλοτιμουμένων τῷ μέρει τὸ φιλό-
τιμον καταβάλλῃ. Ὡς περ οὖν εἴ τινα πρεσβύτην ἔχομεν
ἄνδρα, καὶ γνώμῃ ἐμδριθεῖ, νεανίαις ἔργων ἐπίδειξιν περι-
ποιουμένην, εἰς ἀμιλλαν καταβεβηκότα, οὐχ ἵνα τοῦτο αὐτὸ
δόξης ἐκ τοῦ πράγματος κληρονομήῃ· τίς γὰρ δόξα πρε-
σβύτην κατὰ παῖδας ἐπιτηδεύειν; ἀλλ' ἵνα τῶν κομψουμέ-
νων συστειλῇ τὸ φύσημα· οὐκ ἂν αὐτὸν ἐπαινέσαι βουλόμε-
νοι, τῷ λοιπῷ ἔργῳ τῶν ἐγκωμίων καὶ ταύτην ἐκείνου τὴν
πραῆξιν συνηρμόσαμεν, εἰδότες ὡς οὐ μετὰ τρόπων οὐδὲ
κατὰ πρεσβυτικὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ἐτέρῳ λόγῳ τοιαύτην ἐπί-
δειξιν ἀνεδέεχτο· οὕτω καὶ ἐνταῦθα εὖ ποιήσῃν ὑπολαμ-
βάνω· οὐκ οὖν, ἥπερ ἔφην, ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ὁ ἐπαινος τῷ
ὑπὲρ ἄνθρωπον προσαχθήσεται, οὐδ' ἐκ τῶν κάτω πῆξωμεν
τὴν κρηπίδα τῆς εὐφημίας· ἀλλ' ὅθεν; ὅθεν αὐτῷ τοῦ κρείτ-
τονος ἢ κατὰ λόγον ἐγκωμίων βίου ἢ ἀφορμῇ. Τοσοῦτον δὲ
προειρήσθω, ὅτι, εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι ὀρίων ὑπερήλαντο
τῶν θνητῶν, οὗτος ὁ τρόπος τῶν ῥημάτων ἀρμόσει, ἀλλ'
ὁμως ἐπὶ οὐδενὶ τῶν πάντων ὥς περ ἐκείνῳ συνέρχεται.
Ἀλλὰ μέχρι τίνος κύκλον ποιεῖμεν; δέον ἔργου ἀπάρχε-
σθαι.

Ἦδη μὲν οὖν ὁ τῶν αἰώνων πρεσβύτερος τοῦ Θεοῦ Παῖς,
σταυρῷ καὶ θανάτῳ στήσας τὸ μέγα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τρό-
παιον, ἐκ δεξιῶν τοῦ Γεννήτορος μετὰ τοῦ ἐξ ἡμῶν καθῆξο
προσλήμματος· παραμύθιον δὲ τοῖς ἡττημένοις οὐκ ἦν τῆς
ἡττης, ἀλλὰ τοῖς μὲν αἰεὶ προὔχῳρει ἐπὶ τὸ μείζον κληρο-
νομεῖν συμφοράς· τῷ δ' ἐστηκότι νέῳ καὶ θαυμαστῷ τροπαίῳ,
ὥς περ ἀνθρῳ δένδρῳ πεφυτευμένῳ, οἷά τινες παραφυάδες
προσεβλάστανον ἕτερα τροπαία, ἐπὶ πλέον ἐπιταττομένων
ἀνθρώπων τῷ δυνατῷ τοῦ μεγάλου τροπαίου ἐργάτῃ, καὶ τῆς
ἐκείνου γιγνομένων κυριότητος. Πλὴν ἀσύνετον ἢ κακία· οὐδ'
ἐμελλον ἄρα συνήσῃν τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν οὐς τὸ ἡττᾶ-
σθαι οὐκ ἐπιλελοίπει· διὰ τοῦτο καὶ τοῦ πολεμεῖν οὐ μεθεῖν-
τα· ἀλλὰ κατὰ τῶν ζώων τὰ φονικώτατα, ἃ μέχρις ἂν παντε

λῶς νεκρά πέσῃ, ἐπιπηδᾷ, οὐδ' ἐπιστρέφεται πρὸς ἅς λαμβάνει πληγὰς, ἀντέδκινον Ἰουδαῖοι τῷ κράτει τοῦ κηρύγματος· ὧν ὁ ἐμὸς καὶ θεῖος Ἀπόστολος οὐ τι παραπλησίῳ γνώμῃ, οὐδ' ἐθελόντως ἀγνοῶν τοῦ πολεμουμένου τὸ μεγαλεῖον, οὐδὲ πράγματι θεϊκῷ τῷ κηρύγματι, ἀλλ' ὑπὲρ θείων τῶν τέως οἰκείων μάχεσθαι ὑπολαμβάνων, εἰς ἐχρημάτιζε· μᾶλλον δὲ οὐχ εἰς, ἀλλ' ἀντὶ τοσούτων, ὅσοις ἐκείνου τῷ μεγέθει τῆς φύσεως παρῆν ἐξαρκεῖν. Πόσους δὲ ἄρα δήμους πρὸς τὸ ἐπιδέξιον ἀντισηκοῦντας δοίη τις τῷ περιλαβόντι τὰ πέρατα; ἀλλὰ γάρ, εἰ καὶ μὴ ἐξ ὁμοίως προαιρέσεως, ἀφόρητος δ' ὁμῶς ἐχώρει κατὰ τῆς ἄρτι ἀνατρεφομένης ἀμπέλου, ἥ καὶ πρὶν θείου ῥανίσιν αἵματος ποτισθεῖσα, καὶ νῦν ζωοποιῶ ὕσαντος ὁμοῦ, πνεύματος ἀνθηροτέρᾳ ταῖς παραφυαῖσι, καὶ τῇ ἐκτάσει τῶν κλημάτων ὠραιότερα ἐδείκνυτο. Καὶ οὐ μόνον γλώσση καὶ χειρὶ, οὐδ' ὅπλῳ ἐχρῆτο κατ' αὐτῆς, ἀλλ', ἥ φησι, καὶ ποδὶ· οὐδ' ἀποχρῶσαν ἤγεῖτο τὴν ἄμυναν· οὐ μόνον τοῖς κατὰ χώραν βαρὺς ἐπέκειτο, ἀλλὰ καὶ δρόμους ὑπερορίους διέθει ὑπὲρ τοῦ τὸν δρόμον ἐπισχεῖν τοῦ κηρύγματος· καὶ τοὺς ὠραίους πόδας, οἱ ἐμελλον ὑπὲρ εὐσεθείας δραμεῖσθαι, ἐν τῇ διώξει τῆς εὐσεθείας ἐγύμναζε, καθάπερ εἰ τις κατὰ πεδιᾶδος ὁμαλῆς τρέχειν βουλόμενος, τέως τὴν ἐναντίαν ἐλάνοι, ἐν τῷ ἐναντι μελετῶν τῆς εὐθείας τὸν δρόμον· ἢ εἰ τις στρατιώτης ὑπὲρ ὧν προμάχεσθαι μέλλοι, πρὸς ἐκείνους τὴν ἐπιδειξιν τῆς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐμπειρίας ποιοῖτο, καὶ πρὸ τῶν ὑπερμαχικῶν πόνων αὐτὸς ἐν ἀντιπάλῳ ὀπλιζοίτο γνώμῃ, οὕτως ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρμαχος τὰ τῶν ἀντιπάλων τότε ἐδείκνυ τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐκ ἀρκούμενος, ἥ περ ἔφην, οἷς ἐν Ἱερουσαλὴμ βαρὺς ἐπέκειτο τοῖς Ἀγίοις, οὐδ' ἀξίωμαχον αὐτῷ τὴν ἀγωνίαν ὑπολαμβάνων, εἰ μὴ καὶ ὑπερορίους συστήσει κινδύνους.

Ὁ μὲν οὖν μετὰ τοσούτου φρονήματος τῷ μεγάλῳ πολεμεῖν Ἰησοῦ τὴν εἰς Δαμασκὸν ἀπῆει καὶ τοὺς ἐκεῖ κχ-

κώσων ἁγίους. Τί δὲ ὁ πολεμούμενος; ποίῳ σχήματι μάχης τῷ ἀνταγωνιστῇ παρατάσσεται; πῶς δ' ὁ πολέμιος ἀλώσιμος γίνεται; τίνι βληθεὶς; τίνι ληφθεὶς; καὶ τί ἄλλο τοῦ πράου καὶ εἰρηνικοῦ ὅπλου γίγνοιτ' ἂν, ἡ ὅπερ δι' ἄφατον οἰκτον λαβῶν τὴν ταπεινώσιν, τὸν δυνάστην ἐν πονηρίᾳ κατέβαλε; Τούτῳ καὶ νῦν τὴν νίκην ἐργάζεται, οὐ μαχητὴν αὐλον ἐξ οὐρανῶν ἀνθοπλίζων τῷ ἐναντίῳ, οὐ σκηπτὸν καταρρήγνυνων, οὐχ ἑτέρῳ τινὶ τοῦ τολμήματος ἀπαιτῶν τὴν ποινήν· ἀλλ' οὕτως ἐν μετρίῳ ῥημάτων φθειγγόμενος σχήματι πρὸς αὐτὸν, ὡς εἰ πρὸς διαλύσεις ἀμφισβητήσεων ἐξ ἰσοῦ γιγνομένων, μᾶλλον δ' οὐκ ἐξ ἰσοῦ, ἀλλ' ὥσπερ εἰ τὸ ἕλαττον ἔχων κατέστη· καὶ φησιν· οὐχί τί μάτην πυκτεύεις; τί δὲ κόνις ὢν, ἐμοὶ καθημένῳ ἐν οὐρανοῖς πράγματα παρέχειν οἶει; ἀλλὰ τί; Σαῦλε, τί με διώκεις; Τιοῦτῳ ἀγωνίσματος εἶδει ἐρεῖ τὸν διώκτην ὁ διωκόμενος. Πάσχει δὲ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀμαύρωσιν, οὐκ ἐν ἀμύνης μέρει τοῦτο παθὼν παρὰ τοῦ ζωγρήσαντος, ἀλλ' οὐ δυνηθείσης τῆς κηρίνης αὐγῆς τὴν ἀστραπὴν διαμεῖναι τῶν θεϊκῶν λαμπηδόνων· ἡ ἔχρην τοῖς ἑνδον ὀφθαλμοῖς, ἀνοιγομένης τῆς πηγῆς τοῦ φωτός, ἐπιλιπεῖν τὴν ῥοὴν τὴν ἐκτός, εἰτ' ἐξ ἐκείνου δεξαμένην τοῦ φωτός τῆς πλημμύρας, τηλαυγέστερόν τε προϊέναι καὶ τιμιώτερον, οἷον ὀχετῶν τινῶν, ἄρτι βλύσεως γείτονος ἀναδοθείσης, ἐκκοπέντων τοῦ ῥέειν, ὡς ἂν ἐκεῖθεν λαβόντες δαψιλέστερον προχέωσι τὸν ὅλκον. Ἄλλ' οὕτω μὲν τῇ ὄντως οὐρανοπλόκῳ σαγήνῃ, τοῖς ἀπ' οὐρανοῦ ῥήμασιν, οὕτω δὲ δι' ἀδελφείας πρὸς φῶς ζωγρεῖται· ἀμείβει δ' ὁμοῦ πάντα τὸν Σαῦλον τοῦ ζήλου φρόνημα, καὶ οἷς ἀπῆει κινδύνους συστήσων, τούτοις προσθήκη δυνάμεως γίνεται. Ἐφύκει δὴ οὖν παρὰ πλῆσιον ὁ τῆς κηκίας δημιουργὸς πεπονθέναι διάβολος, οἷον εἰ τις ἕτερον ἡρημένος βαλεῖν, ἐκεῖνον μὲν διζυμάριοι πληξῆαι, αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ ἀφιγμένου βέλους ἀντιλαμβάνοι πληγὴν· ἡ ὥσπερ ἐν λίθου ἀφέσει, ὃν ὁ βληθεὶς γενναίᾳ χειρὶ ἀβλαβῶς ὑποδεξάμενος,

πρὸς τὸν ἐξ ἀρχῆς βεβληκότα καιρίαν ἀντιπέμποι βολήν· οὕτω χερσὶν ἐντίμοις τὸν ἐντιμον ὑποδεξαμένη λίθον ἢ Ἐκκλησίᾳ, δι' ἐκείνου πειραθέντι τῷ δαίμονι πλῆξαι καιριωτάτην εἰργάσατο τὴν πληγὴν.

Ἐπεὶ γὰρ τῷ καινοποιῷ καὶ θείῳ λουτρῷ τῆς τε ψυχῆς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν λύσιν ἐκάθηρε, καὶ τηλαυγῶς διαβλέψας ἔκρινε τοῖς παροῦσιν ὀρθῶς, καὶ κατείδεν οὐ προσήκον εἶναι τὸν ζῆλον, ἀντιστρέφει τὴν κατὰ τοῦ λόγου δίωξιν εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ λόγου βοήθειαν, καὶ ὃν ἐλαύνειν παρ' Ἰουδαίων ἐπέμπετο, τοῦτον κηρύττων Ἰουδαίοις συνέδραμεν. Οἱ μὲν οὖν τὸν λόγον ὀρῶντες μεγάλην ἐπίδοσιν προσειληφότα, δι' οὗ προσεδόκησαν ἐλαττώσαι, καὶ τοῦτον ἀντιστρατεύομενον σφίσιν, ὃν καθάπερ τινὰ πελταστὴν κατὰ τῶν πολεμουμένων ἐξενηνόχασιν, ἀνύποις οἱ τινες ἦσαν, τὴν προσθήκην τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως ἐπιθήκην τῇ ὀργῇ προσλαμβάνοντες· ὁ δὲ τῶν ἤδη κτηθέντων πάντας μὲν ἔχειν κοινονοὺς ἀγαπῶν, μάλιστα δ' Ἑβραίους διὰ τὸ τῆς σποράς συγγενές, ἐνίκα φίλτρῳ τὰ φοδερά, καὶ πρώτους ἐκάλει συμμετέχειν τῶν ἀγαθῶν. Ἄλλ' ἦσαν ὑπὸ πολλῆς φρενοβλαθείας ζημίαν τὸ πρᾶγμα ἡγούμενοι· καὶ τὸν γνώμη δεξιωτάτῃ ἐφ' οὕτω μεγάλα κέρδη προσκαλούμενον φαυλοτάταις γνώμαις ἡμείδοντο· καὶ τὸν ἵνα σώσῃ πάντα ποιοῦντα ἴν' ὀλέσῃσι πάντα λίθον ἐκίνουν. Ἐπεὶ δὲ φαύλως οὕτω διακειμένους εἶδε, καὶ τὸ λευχὸν τῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελίου καθάπερ τὰ νυκτερινὰ τῶν ζώων ἐπιστρεφόμενους, τηλικαῦτα καταλιπὼν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἐπιπροσθούντος καλύμματος, τῆς τῶν ἐθνῶν γίνεται κλήσεως, καὶ ἀντὶ τῆς οἰατρηλατουμένης συναγωγῆς τῷ ἀχράντῳ νυμφίῳ τὴν τῆς Ἐκκλησίας πραγματεύεται νυμφαγωγίαν, καὶ ἤδη τὴν βαθεῖαν νύκτα τῆς ἀθείας ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ὀλεθρίως ὑπνούντων ἀπομειοῦν ἀρχεται τῇ φωτοβόλῳ ἀνατολῇ τοῦ κηρύγματος. Ὁ ζόφος δὲ καὶ κατὰ τῶν περάτων χύσας τὸν ζόφον, αἰσθόμενος χώρην αὐτῇ ὑπολειπομένην, οὐδαμῇ τῶν

τῆς θεογνωσίας λαμπηδόνων εἰς τὴν οἰκουμένην προφαινομένων, ἅτε δὴ κινδύνου εἰς ἐσχάτον καθεστώς, τοὺς ἐσχάτους εἰς ἄμυναν ἀνεδέχετο πόνους· καὶ πολὺς ἦν τὴν ἰδίαν ἀντεπεγείρων σκοτόμαιναν τοῖς τε δαδουχοῦσι φωσῆρσι καὶ τοῖς ἡγαπηκόσι τὸ φῶς· μάλιστα δὲ τῷ νῦν ἀνατεταλκότε καὶ πρὸς ὅλον κόσμον ἀποστέλλοντι τὰς μαρμαρυγὰς. Εἶχε μὲν γὰρ τῷ ἀλάστορι καὶ πρότερον τὰ οἰκεία λίαν κακῶς, ὑπὸ τῶν ἄλλων σοφῶν ἀλιέων τῆς ἐκείνου λύμης ἀνθρώπων ἀναρχίζόντων, καὶ πρὸς τὴν ὑγιᾶ τοῦ Θεοῦ γνῶσιν ἀνακομιζομένων· νῦν δὲ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀληθόνων, δι' οὐ μέγα τι μέρος ἕξιν θεραπείας ὀλίγῳ πρόσθεν ἤλπισεν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν καθορῶν, ἀφόρητός τε ἦν, καὶ ὧν ἐπασχεν ἀντίρροπον ἐκείνῳ προσάγειν τὴν τῶν κινδύνων ἡγωνίζετο πείραν· καὶ διὰ τῶν περάτων ὑπ' αὐτοῦ διωκόμενος, διὰ πάντων ἀντικρούειν ἐμμηχανᾶτο, ἐφ' ὅσοις αὐτός ἐφθανε τῇ αὐγῇ τοῦ κηρύγματος, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκχέειν τῆς ἰδίας σκαϊότητος φιλονεικῶν τὸν ζῆλον. Ἐπανίστη τοιγαροῦν ὅση μέραι τρόπον νεφῶν ἀμαυρῶν τῷ τοῦ κόσμου φωτὶ τοὺς, ὅσοι τὰς ψυχὰς τῇ αὐτοῦ μεμηχάνωντο κακίᾳ· ἀλλ' ἐνῖκα τὸ φῶς καὶ διέλυε πᾶσαν ἐπισύστασιν τῇ λάμπει ἐπιπροσθοῦσαν· ἐμιμείτο χειμερίους θαλάσσης τρικυμίας ὁ καταποντιστὴς τῇ συνεχείᾳ τῶν ἐπιβουλῶν, ἀλλ' εἰς ἀφρόν αὐτῷ τὰ κύματα διελύετο· ἐσκέδαζεν ἀμύθητον, ὡς ὤετο, κοινορτὸν πειρασμῶν, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐλάνθανεν ἐκτυφλῶν· κατωτέρῳ γὰρ ἦν τῆς κακομηχανοῦ πείρας ἡ κόνις τῆς ὑψηλῆς Παύλου κεφαλῆς.

Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅσοι βίον ὑπερφυᾶ ἐπεδείξαντο, ὑπάρχει ἐκ τῶν ὀρωμένων ἐν κόσμῳ πραγμάτων λαθεῖν παρδείγματα, πρὸς ἅπερ ἕξεσι τὴν τῶν εὐφημομένων ἀρετὴν ἀπεικάζειν· οἷόν τί φημι, τῷ μὲν, ἥλιος παραληφθεὶς εἰς ὑπόδειγμα ἤρκεσε πρὸς τὴν χρείαν· τῷ δὲ, πηγὴ· ἐτέρῳ, ποταμοὶ ἀένναοι ῥέοντες· καὶ ἄλλῳ, ἄλλα, οἷα πολλὰ πρὸς τὰς εὐφημίας οἱ ἐπαινέται παραλαμδάνου-

σιν. Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἔστιν, ὃ παραλαβοῦσιν ἡμῖν κατὰ τρόπον ἀρκέσει· προθυμεῖται μὲν γὰρ ὁ λόγος πρὸς τι τῶν ἑτέροις ἀποχρώντων προσάγειν αὐτόν· εἶτα δὲ κατὰ βραχὺ ἐξετάζων, ἐπέχει τὴν προθυμίαν, πολλῆς ἐλλείψεως ἐκ τοῦ ληθέντος ἀναφαινομένης. Ὅτ' ἂν τὰ μεγέθη καὶ τὴν συνέχειαν τῶν κινδύνων καὶ τὴν ἀνένδοτον καρτερίαν θεῶμαι, βούλομαι πρὸς πέτρην κατὰ κυμάτων ἐμβολῶν ἐστῶσαν ἀπεικονίζειν· ἀλλὰ τὴν μὲν εὐρίσκω πρὸς τὰς συνεχεῖς οὐκ ἀντέχουσαν διὰ τέλους ἐμβολὰς, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν διηνεκῶς προσπιπτόντων μηδὲν μηδαμῇ πεπονθότα κινδύνων, ἀπαγορεύω ὥς οὐκ οἰκίω τῷ παραδείγματι. Ὅτ' ἂν εἰς τὴν ὑπέρβλυσιν ἀποσκοπήσω τῆς ἐν αὐτῷ θείας γνώσεως, δοκῶ μοι πηγῶν καὶ ποταμῶν ἀένναα ῥεύματα εἰς εἰκόνα παραλαμβάνειν τῆς χάριτος· ἀλλ' ὁρῶν πολὺ πλεον τὸ μέρος τοῦ ὑστερήματος, ἢ τὸ συμβαῖνον ἐκ τοῦ παραδείγματος, πάλιν καταλείπω τὰ δόξαντα, καὶ ζητῶν ἕτερα περιέρχομαι. Ἐπειδὴν δὲ εἰς τὸν ἐξ ἑω δρόμον μέχρι δυσμῶν ἐπιστρέψω τὸν λογισμὸν, οἰκείας εὐπορηχέναι εἰκόνας ὑπολαμβάνω τοῦ φαιδρου τούτου καὶ ἀκαμάτως τὸν οὐράνιον περιθέοντος γυρον· ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὥς περ ὑπ' ἀκριβοῦς δημιουργοῦ τοῦ λόγου δοκιμαζόμενος, ἐνδεῶς ἔχων εἰς τὴν χρεῖαν εὐρίσκεται· καὶ γὰρ, εἰ καὶ φαιδρὸς καὶ τὸν μέχρι δυσμῶν ἐκ τῆς ἑω δρόμον ἐλαύνει, ὁμως ἐνίοτε καὶ βραχεῖ κρύπτεται νέφει, καὶ ἀεὶ προκόπτων τῇ πορείᾳ τῶν μερῶν, ὅθεν ἀφίσταται, συναναχωροῦσαν ἔχει καὶ τὴν λαμπάδα· ὧν οὐδέτερον ἐνταῦθα γίγνεται. Τί οὖν; ἄρ' ἐτι σπουδάσομεν εὐρεῖν εἰκόνα, οὕτω καὶ τοῦ πάντων ἐξαιρέτου τῶν ὁρωμένων πίπτοντος ἔξω τῆς χρείας; καὶ τί δεῖ κάμνειν ἐπ' ἐλάττωσιν; ἔοικε δὴ ὁ λογικὸς τῶν περάτων ἥλιος, τῷ μόνος ἀτεχνῶς κρείττων ὀφθῆναι θνητῆς γενεᾶς, ἀμείνων εἶναι καὶ παραδείγματος ἐπικήρου. Ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀκόνην τρίβομεν τὸν χρυσόν, καὶ μὴ ἐκ λόγων, ἀλλὰ βρασάνῃ τὴν μαρτυρίαν φερέτω τῆς ἀρετῆς.

Ὡς περ οὖν ἐφάμην, ὁ πᾶν γένος καταδεδουλωμένος τύρηνος, ὁρῶν ἑαυτῷ λυομένην τὴν τυραννίδα Παύλου τοῖς πόνοις, καὶ οὓς τῇ πολυπλανεῖ ἀγνωσίᾳ διέσπειρεν, εἰς μίαν ἐνουμένους ἐπίγνωσιν, καὶ οἷα δὴ νύμφης προσαρμολομένους Θεῷ τοῖς πολυτίμοις τοῦ Εὐαγγελίου ἔδνοις, οὐκ ἀνεκτὸν ἐνόμιζε τὸ γινόμενον, οὐδ' ἐπὶ τῇ τοσούτῃ νυμφαγωγίᾳ δεῖν ἡρεμεῖν ὑπελάμβανεν· ἀλλ' ἐμποδῶν ἴστη τὴν οἰκείαν κακοβουλίαν, παντοδαπὰς ἐπάγων πειρατηρίων τῷ Θεῷ νυμφοστογῶν τὰς προσβολάς· Ἰουδαίους εἰς τὸν κατ' αὐτοῦ φόνον . . . πάλιν δι' Ἑλλήνων πλέον τι προσδοκῶν ἀνύσειν ἐκείνους, ἀντικαθίστη πρὸς τὴν παράταξιν· νῦν ἐκ τῶν ἐγκολπίων ἐσκεύαζε τὰς ἐπιβουλάς· νῦν τῶν ἐκτὸς ἢ ἐπήρεια κατελάμβανεν· ἄρτι παρὰ βασιλεῦσιν, ἄρτι παρὰ τοῖς τὰς ἄλλας διωκηκόσιν ἀρχαῖς, ἄρτι παρ' ἰδιώταις ἡνώχλει· νῦν τὰ δεσμὰ, νῦν τὰς φρουράς, νῦν προὔξεναι τὰς πληγὰς, καὶ ταῦτα ἐπιπονωτέρα διεδέχετο πᾶρα, καὶ βαρυτέρα πάλιν ἐκείνην· ὧν ἀπάντων ὁ μέγας Ἀπόστολος αἰεὶ τινα γλυκυτέραν αὐτὸς τρυγῶν ἡδονὴν, τῷ ἐπηρεαστῇ πικρὰν ἐκίρνα χολήν· ἐκ γὰρ τοῦ ἀλήκτου πολέμου, τῷ μὲν λαμπροτέρας τῆς νίκης, τῷ δὲ γενναιοτέρας ἡττῆς προσγινομένης, ὅπερ εἶπον, συνέβαινεν· Ἐδέχετο δὴ τῶν συχνῶν ἐπηρειῶν τὴν ὠφέλειαν, αἷς ἐγκόπτειν τὸν αἷμα-λωτίζοντα ὤετο τὰς συχνὰς ἐκ τῶν γενῶν φυγαδεύεις, καὶ τῆς διηνεκοῦς ἐπισυναγωγῆς τῶν ἐπιβουλῶν ἢ διηνεκῆς ἀλγηδὼν τῷ παλινανταγῶ κατωρθοῦτο, διεβρύθηκυϊαν ἤδη καθ' ἐκάστην θεωμένῃ τὴν τυραννίδα· Ἦλγει τοῦδε τὴν ἐπικράτειαν ἀφαιρούμενος γένους, καὶ ὥς περ τραυματίας φυγαδεύμενος, καὶ πάλιν ἕτερον ἐκεῖθεν ἐπικατελάμβανεν ἄλλος, ἐκ γένους ἀπεληλαμένου ἑτέρου Ῥωμαῖος τὴν ἀρχαίαν πλάνην τῶν πτυχῶν τῆς καρδίας ἐξαφανίζων, τὴν Παύλου διδασκαλίαν ἐνέγραφε.

Βάρβαρος Ἕλληνας τὸ πάτριον τῶν δαιμονίων ρίπτων σέδας, τὰ Παύλου ἐθησαύριζε δόγματα. Τί καθ' ἐν ἐπιχειρῶ

διηγείσθαι; μέχρι γὰρ πόσων οὐ κάμοι καθ' ἐν ὁ λόγος τὰ γένη διερχόμενος; Ὅμοῦ πᾶν ἔθνος τοῖς αὐτοῦ ὁμιμήτοις ἀγῶσι καὶ τῇ ἀνανταγωνίστῳ ῥώμῃ τῆς χαλεπωτάτης δουλείας τῶν δαιμονίων ἀπηλλάττετο. Οὐκ ἐκράτει δεσμὰ τὴν βοήθειαν· οὐ συνέκλειεν εἰρκτὴ τὴν ὠφέλειαν, οὐχ αἱ πληγαὶ τῆς θεραπείας ἀπεστέρουν τοὺς τὰς ψυχὰς πεπληγμένους· ἐκ τῶν δεσμῶν, ἐκ τῆς εἰρκτῆς, ὡς ἐκ θώκου βασιλικοῦ χρηματίζων, τῷ μὲν διαβολῷ τοὺς ὀξεῖς πρὸς ἀπώλειαν ἐδέσμευε πόδας, τοῖς δ' ὑπ' ἐκείνου πεπεδημένοις τὰς πέδας συνέτριβε· ἐκ τῆς ὁσμῆς τῶν τραυμάτων τὸν μὲν ἐνέκρου, τῶν δὲ ἀνεβίου τὸν νοῦν, ἀνιστῶν καὶ ἐλευθερῶν τῆς θανατηφόρου νεκρώσεως· διὰ πάντων ὁμοίως ἐνήργει, τοῖς μὲν ἐπαμύνων, τοὺς δὲ πλήττων, καὶ διεκθέων μὲν πᾶσαν κωλύμην, ὥςπερ οὐκ ἔχων φύσιν κρατεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν ἀναγκῶν ἀμείνων, ὅσαι τὴν θνητὴν ἐλέγχουσι φύσιν, φθάνων δ' ἀπανταχοῦ, οὐ μὲν ὠραίοις ποσὶν, οὐ δὲ τῇ πνευματορῆτορι γλώσσῃ, καὶ . . . παντὶ γένει τὴν σωτηρίαν. Συνῆν Ἰουδαίῳ, καὶ Ῥωμαῖος οὐκ ἐζημιούτο τῇ ἀπουσίᾳ· ἤρυστό τις ἐνταῦθα τῆς ἡδίστης βλύσεως τὰ ζωήρρυτα νάματα, καὶ ἄλλος, μὴ παρὼν τῇ βλύσει, ὡς παρ' αὐτῇ ὦν, ἀρύεσθαι οὐκ ἐκωλύετο· ἐνταῦθα ἐφοίτα, καὶ ἀλλαχοῦ ὡς διεσθηκώς . . .

Ἄρ' οὖν ἐστὶν εὐρεῖν τοῦ ἀνδρὸς ὁμοιότητα, ἢ δύναιτ' ἂν τεκμηριῶσαι τῆς ἀρετῆς τὸν ὠραϊσμόν; Ἄλλ' ἄγε μοι καὶ τὴν ἄλλην διάσκεψαι καλλονὴν, ἣν οὐκ ἔτι παρ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου τῶν ῥημάτων ἐκθέσεως λαβὼν ὁ λόγος σοι δείξει· τὰ γὰρ ἐκείνου ῥήματα γίγνοιτ' ἂν ὥςπερ εἰ παρὼν ἡμῖν ἐωρᾶτο· ἔπου δὲ καὶ αὐτὸν τοῖς ἑαυτοῦ κατὰ μὲν θανεν. «Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ» καί· «Οἶδα ἄνθρωπον ἄρπα-» γέντα ἕως τρίτου οὐρανοῦ· καὶ ἤκουσεν ἁρρήτα ῥήματα, » ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ἐσχάτος ἐστὶ τῶν Ἀπο-» στόλων, καὶ ὡς ἐκτρώματί πάντων ὑστέρω Χριστὸς ὁπτά-» νεται. Καὶ περισσότερον ἀπάντων κοπιᾷ, καὶ τοῦ Διδα-

» σκάλου τὰ ὑστερήματα ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ ἀναπληροῖ. Τίς
 » ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ
 » πυροῦμαι; » Ἄρ' ἐστι σοι κόρος; ἡ ἀπλήστως ἔχεις καὶ
 δυσάποσπástως τῆς ὠραιότητος; Ἐξέστω δὴ σοι καὶ ἐτι
 τρυφᾷν. Τίνος ἐτέρου ἢ μέριμνα τῶν ἐκκλησιῶν; ἡ καθ' ἡ-
 μέραν ἐπισύστασις; ἡ διὰ πάντων φθάνουσα πρόνοια, κατὰ
 πόλεις, κατ' οἴκους, κατὰ δήμους, καθ' ἕκαστον; ἡ πρὸς ἀρ-
 χοντας, ἡ πρὸς ἀρχομένους, ἡ πρὸς τοὺς ἐν πενίᾳ, ἡ πρὸς
 τοὺς ἐν πλούτῳ, ἡ πρὸς πάντας ἀπλῶς ἀνθρώπους, ὥν ἵνα
 πραγματεύσῃται τὴν σωτηρίαν, τὸ μέγα τῆς ἐνανθρωπήσεως
 ἔργον ὁ προκινῶν Λόγος ἐν ἐσχάτοις αἰῶσιν εἰργάσατο;
 Τίς ἕτερος ἀδάπανον ποιεῖται τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τῶν οἰ-
 κείων χειρῶν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς συνοῦσι τὴν τροφὴν πορί-
 ζει; Πόσον τοιοῦτον ὠραϊσμόν, εἴγε τῷ λόγῳ ἐξῆν, συνει-
 λοχῶς προσέμειξεν ἑαυτῷ; ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ οἰκεῖον σχῆμα
 λάθῃ φαυλίζον, παρήσῃ· καὶ γὰρ ἐράσμιον τὸ κάλλος,
 ἀλλ' ὅμως ἐνταῦθα ἡ περιουσία πρὸς οὐκ ἐλευθερον μέμ-
 ψεως σχῆμα μορφώσῃ τὸν λόγον· ἐνίοτε γὰρ τὰ καθ' ἑαυτὰ
 κάλλιστα, ὅταν ἄλλοις πρὸς ἀμετρίαν συνέλθῃ, αὐτὰ, μη-
 δὲν ζημιούμενα τῆς οἰκείας ἀρετῆς, κινδυνεύει μὴ εὐσχη-
 μόνως τὰ ὑποδεχόμενα διατιθέναι· ὁ νῦν ὁ Λόγος μὴ πάθῃ
 διευλαθούμενος, τῆς τοιαύτης ἀφίσταται προκίρσεως.

Ἄλλὰ γὰρ, ὡς τῇ ὑψηλῇ ἐκ τῆς δυσσεβοῦς ἀμορφίας πρὸς
 τὴν εὐσεβῆ τοῦ Θεοῦ διαμορφώσεως ἐπίγνωσιν! ποίῳ δακτύλῳ
 τοιούτους ἐγγράφεις χαρακτῆρας; οὐδενὶ τῶν ὀρωμένων
 πρᾶχῳ τὴν σὴν εἰκονίζειν φύσιν; ἡ δὴλον, ὡς ὁ ἀφο-
 ρίσας πρὸ τῆς ἐν μήτρᾳ πλάσεως εἰς τὸν ὑπερφυτῆ τῆς κλή-
 σεως τῶν ἐθνῶν δρόμον, οἷς πρὸς ἐνοποιὸν κατὰστασιν τὰς
 θείας ῥανίδας ἐκένωσεν, οὗτος καὶ τοὺς ὑπερφυεῖς ἐγράψε
 χαρακτῆρας; οὐ σὺ καὶ τὰ στίγματα φορεῖς, καὶ τῆς στορ-
 γῆς, δι' ἣν ἄνθρωπος γέγονεν ὁ φιλόανθρωπος, τῇ θερμό-
 τητι πυρπολῇ. Διὸ καὶ τῇ ἱερᾷ ταύτῃ φλογὶ τὰ σπλάγγνα
 κχιόμενος, οὐ μόνον πᾶσι γίνῃ τὰ πάντα, ἵνα τινὰς σώσῃς,

οὐδ' ὑπὲρ ὧν, ἵνα εὖ πύθωσι, τοὺς διηνεκεῖς ἀνεδέχῃ πό-
 νους, ὑπὸ τούτων πάσγων κακῶς, πάσης ἀλγηδόνος δριμύ-
 τητος τὸ ἡδὺ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἐπίπροσθεν ποιῇ· ἀλλὰ
 καὶ δι' ὧν ἡγήσασθαι σκύβαλα πάντα, ἵν' ἐκεῖνον μόνον κερδή-
 σῃς, καὶ τοῦτο εὐχῇ ἀνάθεμα γίνεσθαι τῶν σφᾶς ἄλλο-
 τριούντων οἰκειουμένων. Τίς τῶν πάντων, ἀφ' οὗ ἀνθρω-
 πος καὶ ὠδίνες τὸ γένος πληθύνουσai, τοιοῦτον ἐγνώρισε
 τρόπον, ὅσοι τε πρόην καὶ ὅσοι τοῦ τὸν κόσμον ἡγαπηκό-
 τος τοῖς ἰχθεσιν ἡκολούθησαν; τίς οὕτω διετέθη; τίς το-
 σαύτην ἀφῆκε φωνήν; Μωσῆς ὁ πάλαι παρὰ τοῦ κρείττονος
 προβεβλημένος δημαγωγός, τὴν ἀπειλὴν παραιτούμενος,
 εἰ μὲν ἀφίης τῷ κεχείροτονηκόσι, ἄφες, βοᾷ· εἰ δὲ μὴ, κάμῃ
 ἐξάλειψον. Ἀλλ' οὐκ ἴσον, οὐδ' ὁμοῖον· ὁ μὲν γὰρ οὐχ ὑπὲρ
 φονῶντων ἀνθρώπων, οὐδ' ὑπὲρ τῶν κατ' ἐκάστην ζητούν-
 των πιεῖν τοῦ αἵματος, ἀλλ' ὑπὲρ λαοῦ, ὡς εἰκός, παρκαπι-
 κρίνοντος μὲν, ὁμῶς δ' ὑποτακτομένου, προήκατο τὴν φω-
 νήν· ὁ δὲ ὑπὲρ τῶν πάντα πολεμιοτάτων καὶ οἷς οὐδὲν οὐ-
 τως ἡδὺ, ὡς Παύλου τῶν αἱμάτων χύσις. Ἐξεστὶν οὖν τῷ
 βουλομένῳ σκαπεῖν τὸ διάφορον. Ὅντως ἀτεχνῶς μιμητὴς
 τοῦ διδοσκάλου ὁ μαθητὴς· προῖκα καὶ οὗτος, ὥς περ ἐκεῖ-
 νος, ὑπὲρ τῆς ἀνθρώπων πονεῖ ὠφελείας· οἶδε μὲν γὰρ ἀντὶ
 τοῦ καμάτου ἄφατον ἐαυτῷ ἀποκαιμένην ἀμοιβὴν, ἀλλ' ὁ-
 μῶς προαιρεῖται, κληρονομούντων ἐτέρων τὰ Χριστοῦ, αὐ-
 τὸς ἔξω εἶναι τῶν ἀμοιβῶν, καὶ μηδὲν ἀντὶ τῶν πόνων κλη-
 ρονομεῖν.

Ποία προαίρεσις ἐπαινῶν τῇ τοσαύτῃ παρισωθείῃ προ-
 αἰρέσει; ποία γηγενὴς γλῶσσα, ποίου δὲ θνητοῦ στόμα-
 τος ἀποχρῶσα ἡ δύναμις πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἐγκωμίων ὁ-
 φθείη; Οὐκ οὐν οὐδέκα μόνον γλῶσσαι, οὐδ' ἰσάριθμα στό-
 ματα, ὃ τινι τῶν ἄνω τοῦ χρόνου εἴρηται, ἀλλ' οὐδ' εἰ πολ-
 λάκις τοσάυτα συνέλθοι, ἀρμόζων γίγνοιτ' ἂν τῇ ἀξίᾳ ὁ ἑ-
 παίνος· ἀλλ' ἐκείνης δεῖ τῆς δυνάμεως, ἥς αὐτὸς ἀκουστὴς
 τῶν ἀρρήτων ἐγένετο. Μόνη γὰρ οὐ ταπεινώσει τὸν ἑπαι-

νον ἢ ἐν ᾧ ἡρπάγη ὕψει παιδεύσασα χάρις αὐτὸν, καὶ τῇ οἰκουμένῃ διδάσκαλον ἀποστείλασα· παρ' ἧς καὶ πρὸς μέτρον τοῦ πλήθους τῆς κοσμικῆς διαδόσεως τὸν θησαυρὸν τῆς γνώσεως πιστευσθεὶς, εἰς τὸν κόσμον τὰ πιστευθέντα διέδωκε, παντὶ διανείμας γένει τὴν εὐεργεσίαν· ἧς τοὺς ἀχάλκους καὶ ἀστέγους ὁ τὴν κεφαλὴν ποῦ κλίνει μὴ ἔχων, διανομέας ἐχειροτόνησεν· ὧν ὑστέρας τυχὼν προβολῆς, ὑπερῆκε τοῖς πόνοις. Ποῖος γὰρ τόπος τῶν ὡραίων ποδῶν ἀνεπίδρατος; τίς δ' οὐχὶ τῶν ἰδρώτων ἡγιασθῆ ῥάνισι; ποῦ δὲ οὐχὶ τῆς ἐκείνου γλώσσης ἀρότρω τοῦ λόγου κατεβλήθη τὰ σπέρματα; Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῆς γῆς μέρη κατειληφότες καὶ πρὸς σφῶς τὴν κοσμικὴν ἐργασίαν διανειμήμενοι, ἕκαστος τὸ διελκχὸν μέρος τοῖς ἐπιβάλλουσι πόνοις εἰργάσαντο, ἐπιμελείαις μὲν, αἷς ἦν εἰκὸς, ἐπέκεινα δὲ ὧν διέλαχον τοῖς καμύτοις οὐ φθάσαντες· ἐφ' ὅσοις δὲ οὗτος ἐφθασε πάντα μέρη καὶ γῆς καὶ θαλάσσης τῷ περὶ τοῦ φίλτρου διῆπτάμενος, τίς ἂν ἐκμετρῶν τῷ λόγῳ οὐ κάμοι; Καὶ τῶν μὲν, ὡς ἕκαστοις ὑπῆρξε διακεκληρωῆσθαι, ὁμοῦ τε παρόντων ἀπήλαυσαν, καὶ ἀπεληλυθότων καλλωπισμὸν ἔχουσι τὰ κεῖμενα παρ' αὐτοῖς διηγήματα· τούτῳ δὲ, ὡς πάντων περάτων ὄντι κληρωτῷ, ἅπασι καὶ συμβαίνει τὰ παρ' αὐτοῦ μεταλαγχάνειν, καὶ μόνον ἐν γλώσσει φέρουσι πάντες, εἰδότες οὐχ ἥττον ἢ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ τὰ ἄλλα, ὧν κοινῇ μέτεστιν ἀπολαύειν ἀνθρώποις. Ἀκριβῶς γὰρ, ὡς περ εἰς κοινὴν χρεῖαν πάντων ἀνθρώπων παρελθὼν εἰς βίον, οὕτω διέδειξεν ἑαυτὸν κοινὸν ἀπάντων κτήμα, οὐ βιῶν ἑαυτῷ, οὐ τιμίαν ἡγούμενος τὴν ψυχὴν, οὐ φειδόμενος τῆς σαρκὸς, ἀλλὰ καὶ βίον καὶ ψυχὴν καὶ πάντα εἰς κόσμου ὠφέλειαν δεδωκώς. Διὰ τοῦτο οὐ μόνον τοὺς μυρίους διηνεκῶς ἐνηνόχει πόρους, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκδημίας καὶ τοῦ διαβροχέναι τῆς ἀλμυρᾶς ταύτης καὶ ἀστάτου τῶν κάτω περιφορᾶς πρὸς τὴν ἡδίστην καὶ μακαρίαν τῶν ἄνω βιοτῶν τὰ διαμεμενηκέναι προκρίνει, ἵνα περὶ τοῖς ἐκείνου πάθεσιν

εὐπαθεῖν ἑτέροις, καὶ οὐ σπεύδει πρὸς τὰς ἀμοιβὰς, οὐδὲ πρὸς τὴν τῆς βασιλείας ἀνάρρησιν, ἣν ἐπαθλον οἶδε τῶν ἀγώνων ἀποκειμένην αὐτῷ, ἀλλ' εἶναι θέατρον ἔτι προτιμᾶ.

Τί λέγεις; προτιμᾶς τῆς δόξης τῶν στεφάνων, τῆς βασιλείας, τὴν ἄλυσιν; καὶ τῆς εὐφημίας τῶν ἄνω δῆμων τὸ πᾶσιν εἶναι περίφημα; καὶ οὕτω καθάπερ μαγνήτιδι τῷ πρὸς ἀνθρώπους ἐμπέφυκας φίλτρῳ, ὥς μὴ βούλεσθαι, τῆς ἐκείνων ἕνεκα στοργῆς, τῶν καθημερινῶν θανάτων ἀνακωχὴν εὔρεῖν; Ὡ γνῶμης φιλανθρώπου! ὦ ψυχῆς ἀγάπῃ μεθουούσης καὶ τῆς ἀμείψεως τὸ διάφορον οὐ κρινούσης! Ἄλλ' οὐ βούλεται σε, μακάριε, ἀθλεῖν ἀπέραντα ὁ μέγας ἡμῶν ἀγωνοθέτης, οὐδ' αἰετὰς ἀτμίσι νοτίζεσθαι. Κατέμαθεν ἱκανῶς τῆς σῆς τὸ μαρτύριον γνῶμης ὁ καὶ πρὸ τῆς ἐν κοιλίᾳ εἰδῶς σε πλάσεως, καὶ τῶν ἐπάθλων ἐπινεύει τῇ τέρψει τῶν ἀθλῶν τὸ ἐπίπονον διαλύειν· καί σοι τοῦ τέλους τὸ ἐνδόσιμον τῷ σκάμματι δίδωσι, καὶ τὸ αἷμα συμμιζάντα τῆς σφαγῆς τοῖς ἄλλοις στίγμασι μετακαλεῖται· πρὸς ὃν ἀνέρχῃ τὸ πῆλινον σκήνωμα λελοιπῶς, ἐράσμιος μὲν τοῦ ἔρωτος, δι' ὃν ὡς σκύδαλα πάντα κέρδη ἀπέρριψας, θαυμαστός δὲ τοῦ δρόμου, ὃ τὴν οἰκουμένην ἐκύκλωσας, τίμιος δὲ τῶν στιγμάτων, οἷς ὡς βασιλείῳ καλλωπίζῃ κόσμῳ. Νῦν τρανῶς ἀπολαύεις τοῦ ποθομένου, τῶν παραπετασμάτων ἀρθέντων, ἃ πρὶν τὴν καθχρὰν ἀπόλαυσιν διετείχιζε. Νῦν κατὰ πρόσωπον Ἰησοῦν ὁρῶν τὸ πατρικὸν φῶς, οὐ πάλαι τὴν αὐγὴν οὐχ ὑπέμεινας, καὶ τῆς τούτου φωτοχυσίας πληρούμενος, ἀρρήτως σὺν αὐτῷ ἐκλάμπεις. Νῦν ὡς οὐκ ἀξία τὰ κάτω παθήματα πρὸς τὴν ἄνω δόξαν τῇ πείρᾳ, οὐ λογισμοῖς, καταμανθάνεις, ἀντὶ τῶν δεσμώντων, Ἀγγέλους περιέποντας ἔχων· ἀντὶ τῶν φυλακῶν, τὰ τοῦ Δεσπότη βασιλεῖα· ἀντὶ τῆς ἀλύσεως, τὸ διαδήμα· ἀντὶ τῶν καθημερινῶν θανάτων, τὴν ἀπαυστον ζωὴν. Νῦν ἔστις τοῦ διώκειν, καταλαβὼν τὰ διωκόμενα· καταλαβὼν ὅ,τι κατὰ σκοπὸν ἐδίωξας· διώξας δὲ ὅ,τι πολὺ ἡγάπησας· διὰ τοῦτο καὶ κατὰ μέτρον τῆς ἐφέσεως ἢ ἀπό-

λαυσις δέδοται. Νῦν ἤς πρὸς τὴν κατασκοπὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου δημαγωγοῦ καὶ Θεοῦ προκεχειρίσαι γῆς, ἄλλος ἀναπεφηνῶς Ἰησοῦς, καὶ τὰ τῶν ἐπαγγελιῶν ἀγαθὰ εὐσταλεῖ καὶ ὡραίῳ κατασκοπεύσας ποδὶ, λαμβάνεις τὴν κτῆσιν καὶ κατασκήνωσιν· ὧν ἀγαθῶν χρηματίζων ἐξαγγελεὺς, πρὸς τὴν διάβασιν ἐθέλγεις τοὺς, ὅσοι μὴ τὴν γνώμην πρὸς ἔρωτα τῆς αὐτῶν ἀπολαύσεως ὑπὸ μοχθηρίας νενάρκωντο.

Ἄλλ' ὦ σκεῦος ἐκλογῆς, ὅλης χωρητικὸν τῆς τοῦ παναγίου Πνεύματος μυρωδίας, ἐξ οὗ κόσμος ὅλος τὴν ζωτικὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ ὡσφράνθη, τὸ θανατηφόρον τῆς ἀπιστίας ἐκτιναξάμενος ἱλιγγον· ὦ ἐξ ἀπορροίας τοῦ ἀδύτου φωτὸς φῶς ἀναλάμπων καὶ τὸ ἀντίπαλον σκότος τῶν περάτων ἐκδεδιωχὼς, τοῦτό σοι δῶρον οὐκ ἄξιον μὲν, ὅμως δὲ παρ' ἡμῖν προσάγεται τοῦ σοῦ προτρέψαντος ἔρωτος. Σὺ δ' ἡμῖν τῆς σῆς εὐωδίας ἀντίδος, νῦν μὲν τὸ πιστευθὲν ποιμνιον ὁδηγεῖν ἐπιστημόνως διδούς, ὁ πάντων μάλιστα τὴν ποιμαντικὴν ἐπιστήμην συνειλοχῶς· ἐπειδὴν δ' ὑπεκβῶμεν τῆς σαρκὸς τῆς αἰθάλης, πρὸς ἄσκιον λῆξιν κατανησάσαι ἡμᾶς ἀξιῶν. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος, ὅτε σπινθῆρσι θεότητος ἐν Θαδῶρ καταλάμπας τὸ πρόσλημμα, παραδόξως ὤφθη μεταμορφούμενος.

ΛΟΓΟΣ Η'.

Τίς ἂν με πρὸς ὕψος τῶν Ἰησοῦ μυστηρίων ἀναγάγοι, καὶ τὰ ἐκείνῳ σήμερον δείξει τελούμενα; τίς δὲ πρὸς ἐποψίαν διατρανώσει τὸν ὀφθαλμόν, καὶ δῶ τοῦ μεγίστου θεάματος τὴν ἀπόλαυσιν; εἰ καὶ αἶροντος τοῦ πνεύματος καὶ τὸν ὀφθαλμόν τρανούντος φιλανθρώπως, προθυμηθήσομαι τὴν ἀνίδωσιν, καί, ὥς οἶόν τέ ἐστίν, ἐν ὕψει θείας περιωπῆς ἀναδεδηκώς, ὄψομαι τὸν σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ θέμενον τῷ ἐμῷ σερκίῳ κρυπτόμενον· καὶ κείθεν ὥς παραπετάσματος ἑαυτὸν ἐμφανίζοντα, ὄψομαι τὸν ἀνθεὶ φωτὸς οὐρανὸν ἀγλαΐσαντα τὸ πᾶν μοι σύγκριμα καταλάμποντα, καὶ ἀναζωπυροῦντα τῇ ὑπὲρ λόγον λάμπει τὸ σφοδρὸν τῆς ἐξ ἀρχῆς ὠραιότητος. Χριστὸς ἐν ὅρει τῆς οἰκείας δόξης ἀκτινοβολεῖ τὴν ἐμφάνειαν· τίς οὐχὶ πᾶσι κωλύμασι χαίρειν εἰπὼν, ἐνὸς μόνου γίνεται τῆς ἐκεῖ ἀναβάσεως; ὁ χαρακτήρ τῆς δόξης τὴν οἰκείαν δεικνύων εὐπρέπειαν, τὴν γεηρὰν ἐξωραΐζει πλάσιν. Τίς οὐκ ἐρᾷ τοσαύτης καλλονῆς ἐντρυφῆσαι. Ἰησοῦς ὁ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὁ εἷς ἐκ δύο, τὸ μὲν ὧν συντίθεται παρὰ γυμνῶν, τὸ δὲ ἀλλοιῶν, ἀπορρήτως ἐν Θαδῶρ ἐξαστράπτει. Ἐπειχθῶμεν καταμαθεῖν τὸ μυστήριον· ἀνίωμεν καὶ θεωροὶ γενέσθαι, καὶ συναλλοιωθησόμενοι καὶ συνεξαστράπτοντες; κοινωνήσωμεν καὶ τῆς λαμπρότητος καὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τοῦ μὴ ἀπαξιώσαντος κοινωνῆσαι τῆς ἡμῶν εὐτελείας. Ἰδωμεν τοῦ δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντος τὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πτωχείᾳ κρυπτόμενον πλοῦτον· ἰδωμεν τὸν οὗς ἐνέθηκε τῷ χοῖ ἀχράντῳ παλάμη τύπους ὠραίους διαφθαρέντας ἰδόντα, καὶ, ἐπεὶ περ εἶδεν,

ὦ βάθους ἐλέους καὶ ἀγαθότητος! οὐκ ἐνεγκόντα οὕτως ὄραν τὸ μέγα τῆς αὐτοῦ σοφίας ἔργον ἀχρειωθέν, ἀλλ' ἐπὶ δευτέραν ἐργασίαν τῆς πρὶν ἀμείνω χωρήσαντα, οὐκ ἐκ πηλοῦ κατὰ τὴν τοῦ τεχνίτου εἰκόνα πλαττομένου ζώου, ἀλλ' αὐτοῦ κατ' ἐκεῖνο γινομένου καὶ τὸ ἄμορφον οἰκειουμένου, καὶ τοιαύτῃ ἀρρήτῳ οἰκειώσει καὶ πλάσει τοὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνακαινίζοντος τύπους τοῦ ἰδίου ἀγάλματος. Τοῦτο γάρ νυν τελῶν ἐν Θεῷ, καὶ οἷα χρώματος στίλβει τῷ τῆς Θεότητος ἀμαρύγματι περιανθίζων τὸ πρόσλημμα, ἡλίου αὐγὰς ἀποκρύπτει τῷ σελαγίσματι. Ὡς μικτῆς ἐκ φρικτῶν καὶ ἡδίστων θεάς! γῆθεν ἐκπεμπομέναις λαμπηδόσιν αἰούραναι ὑπεξίστανται· ἀνατολὴ ὀφθεῖσα κάτω τὴν ἄνω ἀπέκρυψεν· ἀνατολὴ τοῦ ἐμοῦ Θεοῦ Ἰησοῦ, τοῦ κάλλει παρὰ πάντας ὠρχίου, εἰ καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν δύσμορφον γεγονότα συμπάθειαν φέρει τὴν ὁμοιότητα, εἰ καὶ ὅσον οὐπω, δυσμενεῖα τῶν ἀναξίων ἀπολαύειν τοῦ κάλλους, ἀτιμον ἔχων εἶδος καὶ ἐκλείπον ὀφθίσσεται. Ἡδὴ γὰρ οὐκ ἐτι καθεῖξει ἐκνὸν ὁ φθόνος, οὐδ' ἐν παραδύστῳ καθεδεῖται τὰ βουλευόμενα στρέφων, οὐδ' ἄχρι τοῦ βᾶλλειν δυσφήμοις χεῖλεσι κόρον ἔξει, οὐδ' ἕως τούτου ὀρίσει τὴν πονηρίαν, ἀλλ' ὥς περ ἐπίδειξιν ταύτης ποιούμενος, εἰς ἔργα μικροφονίας χωρήσει· ἡδὴ μαθητῆς ἀργυρίων ἀμείδων τὸ πρὸς τὸν Διδάσκαλον εὖνουν, προδότης ἀναφανήσεται· καὶ Πιλάτος νίψεται μετὰ τὴν κοινωνίαν τῆς μαιφονίας ἐκκλίνων, παραδώσει δ' ὥμως ἀθάνατον ὃν εἶδεν ἀδίκῃ πάσχοντα. Ταῦτα μὲν ἕτερος δραματουρούμενα καιρὸς ὀψεται, καὶ λόγος ἄλλος εἰς ὑπόθεσιν οἰκειώσεται.

Νῦν δὲ πρὸς τὸ ὅρος ἀνιόντι τῷ Δεσπότῃ συνέλθωμεν, καὶ τοῖς τελουμένοις ἐκεῖ συγγενώμεθα. Μηδεὶς ἐκὼν ἀπολειφθῇ, μηδὲ ῥάθυμος ἔστω πρὸς τὴν ἀνάβασιν· οὐδὲ γὰρ βούλεται κάτω μένειν τινὰ, ἀλλὰ πάντας ἀνιέναι, καὶ τὸ ἐκεῖνου μυηθῆναι μυστήριον. Ἀπολαυέτωσαν ὀφθαλμοὶ θεάματος, οὐ μὴ γέγονε θεατῆς μέχρι καὶ σήμερον ἡλίας·

ιδέτωσιν τὸν φῶς περιβαλλόμενον ὡς ἰμάτιον τῇ περιβολῇ φωτοβολοῦντα, καὶ σπινθήρσιν αὐλοῖς τὸ γεῶδες περίβλημα καταστράπτοντα· καὶ στῶμεν συνόμιλοι· τῇ τῶν μαθητῶν λογάδι, καὶ τῶν προφητῶν τοῖς ἀκροθινίοις, καὶ συμμετάσχωμεν τῆς γλυκείας αὐτοῖς ἀπολαύσεως. Πάρεισιν ἐκεῖ οἱ μὲν, ἅπερ διὰ συμβόλων προεμμοῦντο εἰκονιζόμενα, νῦν καταμανθάνοντες περαινόμενα· Θεὸν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ πλάσματος οὐκ ἐξ ὕψους τῆς ἐχυτοῦ ὁμιλοῦντα δόξης, οὐδὲ πλῆξι δακτύλῳ ἐγχαράσσοντα θέσμια· ἀλλ' αὐτὸν ὅλον οἶον πλῆξι τῇ σαρκὶ ἀπεριλήπτως συντιθέμενον, καὶ ταύτῃ θεσμοθετούμενον ἡμῖν τὸ σωτήριον. Εἶδον ὕλη μιγέντα τὸν ἄσπεκτον, καὶ τῷ θεϊκῷ πυρὶ καταπυρσεύοντα τὴν ὕλην, οὐ καταφλέγοντα, ὡς ἐκ λεπτῆς αὔρας τῆς πραείας καὶ ἀπερικτυπῆτου διὰ σαρκὸς ὁμιλίας, Θεοῦ παρουσίαν. Ἀλλὰ γὰρ οἱ μὲν τὰ παλαι σκιαγραφήματα ἐξειργασμένα θεῶνται· οἱ μαθηταὶ δὲ τὸ τοῦ Διδασκάλου ἀξίωμα, ἡλικίον καὶ ὅσον, κίντεῦθεν ἐκπαιδεύονται. Ἔδει γὰρ μὴ μόνον ἐξ ὧν ὁ βασιλεὺς ἐτέρους ἐδείκνυ φαιδροὺς, ἀποδύων μὲν οἶον σαπρῶντα ῥάκη τὰς λώδας τοῦ σώματος, ἀμριεννῶν δὲ τὴν ὀλοκληρίαν τῆς πλάσεως, τὴν αὐτοῦ γινώριμον εἶναι βασιλείαν, ἀλλὰ καὶ οἷς ἐκεῖνος τῇ βασιλείᾳ καὶ τέως ἀθεάτω στολῇ διαπρέπων ἐνεφανίζετο. Ἔδει καὶ πάλιν θείαν δόξαν ὀφθῆναι· καθ' ἐκυτὴν, ἐφ' ὅσον ὄψις ἐχώρει θνητῇ, χαλεπῆς δουλείας καὶ πάλιν ἀπολυτρώσεως ἔσεσθαι μελλούσης καὶ τοῖς πρὸς τὸ ἔργον ἀποστελλομένοις τοσοῦτον χαρίσασθαι τὸν Θεόν· εἰ καὶ μὴ πᾶσιν, ὅσοις τὸ ἀπεστάλθαι ἢ ἐποφία τῆς δόξης δεδῶρηται, τὸ μὲν, ὑπερβολῇ μετριότητος λανθάνειν ἐθέλοντος· τὸ δὲ, ἀγαθότητι φειδομένου τῶν φονῶντων, ἢ καὶ μὴ, ὡς εἰκὸς, ἐκπίστου γεγονότος τοῦ πράγματος· οὐ γὰρ ὁμοίως φιλεῖ μένειν ἀπόρρητον, ὃ πολλοῖς παρατίθεται· ἐπὶ πλεόν κατατρύχῃ τοῦτο μαθόντας αὐτοὺς φλεγμῆναι ὁ εὐθόνης· τάχα δὲ καὶ ἡμᾶς παιδεύοντος, μὴ πρὸς ἐπίδειξιν ἀφορᾶν, μηδὲ περὶ πολλοῦ δόξαν ἀνθρωπίνην ποι-

εἶσθαι. Ἀλλὰ τὰ μεγάλα τῶν ἔργων, καὶ ὧν ἡ φανέρωσις ἐξ ἀνθρώπων τιμὴν ἐπισπᾶται, τῶν μὴ παρὰ φαύλων ποιουμένων τὰ τίμιχα κρύπτειν ἐν τῷ λανθάνοντι· πλὴν ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐλευθερίας οἰκονομουμένης, καὶ λαοῦ βραχυτάτης ταλαιπωρίας ἀπαλλττομένου κατὰ πρόσωπον Θεοῦ δόξης κόρχι θνηταί, ὅσον ἐπαρκοῦσι, προσομιλοῦσι. Πέτρος, ἡ τῆς ἀποστολικῆς χορείας ἀκρότης, Ζεβεδαίου ἡ ξυνωρίς, τοῦ φρικτοῦ ἀξιοῦνται θεάματος.

Ἐπεὶ γὰρ ἐμελλεν αὐτοῖς ὁ καιρὸς τοῦ πύθους ὑπ' ὅψιν ἄγειν πραγμάτων εὐτέλειαν, ἀγωνιῶντα καὶ ἰδρωτὶ περιβρέόμενον τὸν Διδάσκαλον, καὶ τὸ ποιήριον περελθεῖν ἐξαιτούμενον, προσφαλίζονται τῇ τῶν παρόντων μεγαλειότητι, ἵνα μὴδὲν τοῖς τότε πράγμασι πείσωνται, μὴδὲ λάθοιεν πρὸς τὰ ὀρώμενα μεταβάλλοντες τὸ φρόνημα, καὶ ταῦτοις ἐναπομένοντες, ἀλλ' ἔχωσιν ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ὑπερφυέσι θεάμασι καὶ ἐντεῦθεν ἀνάμνησιν τῆς ἀξίως τοῦ τοῖς εὐτελέσιν ἐξετχζομένου, καὶ ὧσιν ἐν ὕψει βεβηκότες τῶν θεοπρεπῶν λογισμῶν, ἀλλὰ μὴ συνταπεινούμενοι τῶν οἰκονομουμένων τῇ ταπεινότητι. Νῦν αὐτοῖς ἡ πατρικὴ ἀνωθεν ὑψηλὴ μαρτυρίχ, ἣν ἡ τότε μετὰ τῶν κακούργων τοῦ Υἱοῦ συγκατάταξις μὴδὲν τοῖς οἰκείοις ἐμποιήσῃ πάθος, οἷς ἐθέλον τοῖς ... εἰς τὸ πάσχειν καθίσταται· ἵνα τοὺς νῦν αὐτῶν παρεστηκότας θεασάμενοι, τοῦ μὲν εἰς τὴν πρᾶστασιν ἐξ οὐρανοῦ καταπτάντος, τῷ δὲ μὴδὲν εἰς τὴν συμπαρουσίαν ἐμποδῶν τὸν κατέχοντα θάνατον γεγεννημένον, εἶψαν οἷς ἐθεάσαντο, ἐπειδὴν ὑπ' ἀνόμων ἰδῶσι συνεχόμενον, καὶ βήματι παριστάμενον, τοῦ κράτους μὴ ἐπιλεησμένοι τοῦ τὴν συσκευὴν ὑποφέροντος. Ἀλλ' ὥς ἡδὺς ὁ Πέτρος, καὶ ἡδέχ ρήματα φθέγγεται· πανταχοῦ τῇ περὶ τὸν Διδάσκαλον προθυμίχ νική· πανταχοῦ τῇ περὶ ἐκείνου σπουδῇ ἐσικε τῶν συμμαθητῶν κρατεῖν καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων ἐξηρητῆσθαι, καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἀναπνεῖν. Τίνχ με λέγεται εἶναι; καὶ Πέτρος ἀρπάζει τὴν ἀπόκρισιν, στόμα πάντων γινόμε-

νος· ἂν περὶ τοῦ πάθους ἀκούσῃ προλέγοντος, οὐ δέχεται τὸν λόγον, ἀλλ' ἀπαρέσκεται· καὶ τὴν ἀντιλογίαν οὐκ εὐλαβεῖται τοῦ φίλτρου τῷ ζέοντι· ὅρξ' τὸν Δεσπότην κάλλει ἀστράπτοντα, καὶ τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ τὴν δεσποτικὴν καλλονὴν ἐθεάσατο, καθάπερ οἱ τινος ἐρῶντες, δυσάποσπαστως ἀντέχεται· οὐ βούλεται μεταβαίνειν ἐκεῖθεν, ἀλλὰ τὰς ἐν αὐτῷ διατριβὰς ἀγαπᾷ· ἵν' ἔχῃ τῷ τοῦ ποθομένου κάλλει διαπαντὸς ὁμιλεῖν· τούτῳ γὰρ αὐτῷ ἢ περὶ τὰς σκηναὺς προθυμία νοεῖ, οἰομένῳ τῶν θεαθέντων ἔχειν τὴν διαμονήν, ἐκ τοῦ διατρίβειν αὐτοὺς ἐν Θιβώρ. Καλὴ γε ἡ προαίρεσις, μαθητὰ, ἀλλὰ πόρρω τοῦ σκοποῦ φέρεי τοῦ Διδασκάλου· ὁ μὲν γὰρ πρὸς ἄλλα πράγματα ἐπειγόμενος, τὰ νῦν ὀρώμενα δείκνυσιν· σὺ δὲ πρὸς ἑτέρα ἕκαστος τὸν λογισμὸν ἀποτείνειν· ὁ μὲν, ἐπειδὴ πρὸς τὸν σταυρὸν ἀναβαίνειν ἐγγίζει καιρὸς, ἐνταῦθα προανίων τὴν σὴν προδιοικονομεῖται ἀσφάλειαν· σὺ δὲ φεύγεις ἐκεῖνα, διὰ τῶν παρόντων ἡδέα.

Ἀλλὰ Πέτρος μὲν τέως· διὰ σκηνῶν διαλέγεται καὶ τῆς ἐν τῷ ὄρει φιλοχωρήσεως· ἡμεῖς δὲ τί διαλεξόμεθα; ποῖα, τίνα τῷ μεταμορφουμένῳ προσφθεγξόμεθα; ποῖα; Μεγαλύνωμεν τὸν ἐν μεγέθει ἀσύγκριτον· ὑψώσωμεν τὸν οὐ ἀνύψωσεν ἡμᾶς ἢ ταπεινώσιν· δοξάσωμεν τὸν ἀδοξίας ἡμᾶς ἀπαλλάξαντα, τὸν μετὰ δούλων συναριθμηθέντα, τῆς δ' ἐαυτοῦ δεσποτείας οὐκ ἐκστάντα, τὸν ὅπερ ἦν, ἐκ Πατρὸς ἀμετάβλητον διατηρήσαντα, εἰ καὶ τοῦθ', ὅπερ οὐκ ἦν, ἐκ παρθενικῆς ὤφθη γαστρὸς γεγονώς· οὐ ἢ νῦν μεταμόρφωσις καὶ λάμψις προδείκνυσιν ἥς ἀξιωθήσεται τὸ πλάσμα λάμψεως, ὅτε Θεὸς ἐν μέσῳ θεῶν στήσεται, διακρίνων τοὺς ἀξίους τῆς ἐκείνου δόξης καὶ θεώσεως. Ἡδὴ γὰρ πρὸς τοῖς εἰρημένοις συννεύει κανταῦθα τὸ τῆς ἡμέρας μυστήριον· ὥσπερ τῇ δεσποτικῇ ἀνσχτάσει τῆς ἡμετέρας ἀναστάσεως ἐγκαινιζομένης, οὕτω καὶ τῇ μεταμορφώσει τῶν θείως ἀλλοιωθησομένων τῆς δόξης προοιμιαζομένης, ὑπ' ἀπείρου φιλανθρωπίης τοῖς ἀξίοις τοῦ δώρου καὶ πρὸ τοῦ λαβεῖν

χαριζομένου τοῦ φιλανθρώπου Δεσπότου, ἵνα μὴ μόνον λαβόντες ἡδωνται, ἀλλὰ καὶ προεκπολεύωσι τῆς ἱερᾶς ἡδονῆς ἐκ τοῦ προειδέναι ὅση τις ἡ ἀναμένουσα τούτους εὐεργεσία καὶ χάρις. Τοσοῦτον ἐμοὶ σήμερον ὁ Δεσπότης μεταμορφούμενος βούλεται· τοῦτό μοι ἀρχαῶνιζεται ἀλλοιούμενος.

Βούλεσθε τερατευμάτων ἐλληνικῆς ἀθεότητος μνησθῶμεν, καὶ ἅς τῶν ἰδίων θεῶν ἰσχυσιν ἐκεῖνοι μεταμορφώσεις λαλῶμεν; οὐχ ἵνα πλεον ἢ πανηγυρις προσλάβῃ σεμνότητος· οὐδὲ γὰρ ἡλίω προσθήκη φαιδρότητος ἐκ τοῦ σκότους ἔρχεται· ἀλλ' ἵνα ὡς ἐνὶ μάλιστα οἱ εὐθέως πανηγυρίζοντες ἐνθεοὶ τε καὶ σεμνοὶ καθιστώμεθα ἐν τῇ τῶν ἀτίμων ἀνακαλύψει. Οὕτω μᾶλλον τὴν αἰκεῖν τιμὴν ἐκμετροῦντες, καὶ ἀκολούθως τὴν κατάστασιν ἐνδεικνύμενοι, λέγομεν, μᾶλλον δὲ λεγέτωσαν οἱ τὰ σκότους ἄξια ἐκπομπεύοντες καὶ πανηγυρίζοντες, ἐφ' οἷσις πράγμασι καὶ ὅπως μεταμορφούμενοι τὸ μαρτύριον αὐτοῖς οἱ θεοὶ παρέχονται τῆς θεϊότητος. Νῦν ἔστω πτηνός· νῦν ἔστω χρυσός· νῦν δὲ μυκάσθω ὁ πάντα ῥῶον γινόμενος δυσάρεστος· μεταμορφοῦντες αὐτὸν καὶ μεταπλάττοντες ἔρωτος. Ἄλλος εἰς ῥεῦμα ποτάμιον διὰ τοῦ πυρὸς οἷστρον ἀποτικέσθω, ἵν' οὕτως ἐν αὐτῷ νηχομένης κλέψῃ τὴν ὁμιλίαν τῆς ἐρωμένης. Καὶ Ἄρτεμις ἔλαφος ὀφθῇτω, ἵνα τοὺς θεοὺς ἐξαίρησται φοβεράς ἐπιθέσεως, ἣν οἱ περὶ τὸν Ἐφιάλτην ἐμελλόν συστήσεσθαι εἰ μὴ τὸν κίνδυνον ἐπήμυνεν ἡ ἔλαφος φθάσασα εἰς τὴν ἐαυτῆς θήραν, τοὺς κατὰ τὸν Θεὸν ἀναδαικνόντας ἐπιστρέψασα, καὶ τῶν σφῶν ὀλεθρὸν καταπραΰναι ἠθροῦσι τοῖς κατ' ἐκείνης ἀκοντίσμασιν. Ἀπολαβέτω καὶ Δερκετὼ τῆς Ἀσσυρίων ἀνοίας, ἰχθὺς ἐξ ἀνθρώπων γινομένη, τοῦτο διαφέρουσα τῶν ὑπᾶτων θεῶν ἐν τῇ μεταμορφώσει, ὅτι μὴ, ὥσπερ οὗτοι, ἵν' αἰσχροὶ ὄντες, αἰσχιστε, πρᾶγματεύωνται, τὰς μορφὰς διακρίδουσιν, ἀλλ' ἵνα πρᾶξιόν τι τῆς αἰσχύνῃς εὖρῃ ἐφ' οἷς ἡ πρᾶξις αὐτὴν κατήσχυνεν, ἐκ τοῦ

φυγεῖν ἐκείνο τὸ γένος, ὃ τὴν τοῦ αἰσχύνεσθαι ἐδίδου συναίσθησιν. Μεταδότησαν καὶ ἀνθρώποις τῆς τοιαύτης οἱ θεοὶ δόξης, ἵν' ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ θαυμάζοιντο. Καὶ ἄρτι μὲν ἡ Καλλιστῶ διὰ τὸν πάντᾳ σώφρονα Δία εἰς ἄρκτον διαμειδέσθω· ἄρτι δὲ πρὸς δάμαλιν ἡ Ἰὼ καὶ βουκόλον αὐτῇ τὸν Ἄργον ἡ ζηλοτυποῦσα ἐφισανέτω, καὶ τεῦτον, οὐ γὰρ εἶχεν ὅπως περιῶν ὁ ἐραστὴς χάριν καταθεῖτο τῶν παιδικῶν, τῇ δαμάλει δι' Ἑρμοῦ ἀναιρεῖτω, καὶ οὕτω πρὸς Αἰγυπτίους μεταρερέτω τυχτὴν, καὶ τῷ παρ' αὐτῶν φιλοτιμεῖτω σεβάσματι· καὶ πάλιν εἰς ὄρνιν ὁ βουκόλος μεταποιεῖσθω, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τῆς φυλακῆς αὐτῷ καὶ ἄγρυπνον τὸ πτερὸν μαρτυρεῖτω περιανθιζόμενον τύποις ὀμμάτων. Ἀριθμεῖταισαν καὶ τὰς Πρωτέως παντοδαπὰς μεταμορφώσεις· καὶ τὸν ἐκ τηρήσεως ἐποπα, καὶ τὰς χελιδόνας καὶ ἀηδόνας, εἰ βούλονται· καὶ τοὺς ἐξ ἀλιέων δελφίνας, καὶ τοὺς Δημομήδους ὄρνεις, καὶ ἄλλους, ὅσοις ἐπὶ διαφόροις κατασχούσαις τύχαις, ὥς φασιν, οἰκτεῖραντες οἱ θεοὶ τοιαύτην ἔδοσαν ἀντίληψιν, τὴν ἐν τετραπόδοις καὶ ὀρνέοις καὶ ἰχθύσιν, ἀντὶ τοῦ γνωρίζεσθαι ἀνθρώποις, μετὰταξιν. Καὶ ἀπεικὸς οὐδὲν τοιοῦτοις φιλοτιμεῖσθαι, οἷς ἐκεῖνοι φιλοτιμούμενοι φαίνονται· ἵνα μὴ μόνον ἐξ ἧς αὐτοὶ μετέχουσι θειότητος, ἀλλὰ καὶ δι' ὧν ἑτέροις μεταδιδόασι ταύτης, βδελυκτοὶ ὥσι παρ' οἷς τὸ λογικὸν διασωῖζεται. Ἐλλῆσι μὲν οὖν τοιαῦτα ἐρεσχελεῖν καὶ τούτοις σεμνολογεῖσθαι παρήσομεν, εἰς τίμιον ἢ ἀτιμία, καὶ τὰ αἰσχιστὰ σεμνολόγημα.

Ἡμεῖς δὲ τὰ θεῖα θειάζομεν συναλλοιούμενοι καὶ συνεκλάμποντες τῷ σήμερον ἐν Θαδῶρ ἐξαστράπτοντι, νοῦν καὶ ψυχὴν καὶ πᾶσαν αἴσθησιν τῆς ζοφώδους ἐπιστάσεως τῆς ἀμαρτίας ὑπεραναβιδάσκοντες, ἐφ' ὅσον τῷ πληθῶ βαρυνόμενοις περίεστιν αἰρεσθαι, καὶ φωτὶ σημειωθέντες, ὧ καὶ ἄλλος τις σημειωθείς, τὰ σήμερον προθεωρήσας ἀνόμνησε, Θαδῶρ καὶ Ἑρμῶν ἐν τῷ ὀνόματί σου, λέγων, ἀγαλλιάσονται. Τί τεῦτο λέγων; ἢ τὸ μέγεθος τοῦ μυστηρίου παρα-

στῆσαι βουλόμενος, οὐ διὰ τὴν ὑπερβολὴν καὶ τοῖς ἀψύχοις αἰσθήσεως μεταδίδωσιν, ὡς κακείνων τῷ ἡδίστῳ θεάματι κινουμένων πρὸς ἀγαλλίασιν. Τάχα δὲ καὶ περὶ ἄλλων ὁρέων αἰνίσσεται, οἷα καὶ ἀλλαχοῦ σκιρτῶντα εἰσάγεται· τίνων; τῶν τέως ἐν κακίᾳ ἐπηρμένων ἐθνῶν καὶ τῶν, ὅσοι τῆς Ἰσμηλίτιδος ὄντες μερίδος, τὸ τραχὺ καὶ ἀνώμαλον τῆς γνώμης τῇ τοῦ Εὐαγγελίου ἐξομχλισθέντες ἀρόσει, καὶ τὸν σπὸρον τῆς εὐσεβείας δεξάμενοι, κοινῇ τῷ μεγάλῳ ἀγαλλιώνται ὀνόματι. Ἀλλὰ μοι, ὦ μακαριώτατε, ἃ προβλέπων εὐφρόσυνα προκινύμενσας, τούτοις ἡμᾶς ἄρτι ἀγαλλιωμένους ἤκεις ὀφόμενος, καὶ τῇ πανηγύρει τὰ οἰκεία συνοίσων, καὶ συμμεθέξων τῆς ἀγαλλιάσεως, μᾶλλον δὲ τὸ πλεονεξείς, ὅσῳ καὶ τῆς σῆς ὁσφύος προκύπτει ἡ ἀγαλλίασις, καὶ κατιδεῖν τὰ παρόντα προέφθασας· ἢ πᾶρει, καὶ μεθ' ἡμῶν συμπνηγυρίζεις, καὶ συνδραμεῖν οὐκ ἀναβάλλῃ πρὸς τὰ παρόντα, οὐδὲ τῆς πανηγύρεως ἀπολειφθῆναι βούλει, εἰ καὶ τούτοις ὧν ἔργον ἀληκτος ἑορτῇ, συνεργάτης εἶ καὶ συμπνηγυριστής· πάντων γὰρ, ὧν γενόμενος ἐν ἐμφάσει προκινύμενσε τὴν ἡδύτητα, τούτων ἐπὶ τοῖς πράγμασι τὸ ἡδὺ κατασταζόντων συντρέχει καὶ ἐποφόμενος τοὺς τρυφῶντας τῆς ἡδύτητος, καὶ συνηθησόμενος. Τὸ μὲν οὖν, οὕτως εὐλόγου τῆς παρουσίας καθιστώσης, οὐκ ἔστι μὴ οὐχὶ παρεῖναι· ἡμῖν δὲ πανηγυριστέον καὶ τῶν μεγίστων πραγμάτων οἰκείως καὶ ἀνυβρίστως, καὶ τῶν πρὸς τὴν πανήγυριν ἀοράτως συνδεδραμηκότων τῆς τιμῆς ἀξίως.

Νοῦς μὲν ἐν ὕψει κατὰ τὴν θεωρίαν, καὶ τῆς φαντασίας, ὅσαι πρὸς τῆς χαμερπεῖς κατασπῶσι κῆρας, λιπῶν, καὶ τῷ λόγῳ συνανιέτω, καὶ τῇ πρὸς αὐτὸν συννεύσει ἔνδον τῆς νεφέλης χωρεῖτω, καὶ Μωτῇ καὶ Ἠλίᾳ συμπρεστηγέτω· ὀφθαλμοὶ δὲ, τῷ φωτὶ τοῦ θεοῦ προσώπου καταλαμπόμενοι, πρὸς ἐκεῖνο μόνον τὸ ὄντως ἐράσμιον κάλλος ἐπιστρέψαντες, τῶν ἄλλων, ὅσα πλανᾷ τὴν αἴσθησιν, ἀπονεύοντες· ἀκοή, προσμαρτυροῦντος τοῦ Γεννήτορος, ἐνηχεῖσθω, καὶ,

παρεγγυωμένου τοῦ ἀγαπητοῦ τοῖς ἐντάλλμασιν ἔπεσθαι, ἀκροάσθω σὺν εὐλαθείᾳ, καὶ ἀκουέτω δὲ καὶ ὅσα ἄλλα μυστικώτερα λέγεται, ἵνα μὴ μόνον ὁ Δεσπότης τῷ θεῷ μεγαλείῳ θαυμάζεται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄκρας ταπεινώσεως τὸ θαῦμα συμπλέκηται. Προμυηθῶμεν τῶν ἀγνωμόνων τὸ τόλμημα, τὸ τοῦ Δεσπότης μακρόθυμον, καὶ δι' ἀμφοῖν, οἷς τε ὁπτάνεται καὶ οἷς ὑπὲρ ἡμῶν ὅτι πείσεται ὁ τοσαύτος ἐνδόξη ὑπὸ τῶν προειδόντων τὸ μυστήριον ἀναγγέλλεται, τὰ τῆς ἀκαταλήπτου αὐτοῦ οἰκονομίας δοξάσωμεν. Μωσῆς καὶ Ἡλίας πάλαι καὶ πρῶν ἔγνωσμένον αὐτοῖς τοῦτο ἀπαγγέλλουσιν· ἐκείνων διηγουμένων ἀκούωμεν, οἱ πάρεσι μὲν καὶ ὡς Δεσπότην λειτουργήσαντες, πάρεσι δὲ κἀκεῖνα διασημανοῦντες, ἃ παρὰ τῶν ἀχαρίστων ὑποίσει δούλων· δεῖ γὰρ τοὺς μαθητάς, οὕτω μεγάλων πραγμάτων θεατὰς γεγονότας, τέως προμαθεῖν τὰ ἐπόμενα, ὡς ἂν τῷ διδασκάλῳ περὶ αὐτῶν ὑφηγουμένῳ συνέπωνται, καὶ μὴ πρὸς ἕτερον φρόνημα φέροντο, ἐκ τοῦ μεγέθους ὧν εἶδον τὸ δύσπιστον προσλαμβάνοντες καὶ μάλιστα Πέτρος, ὃς ὀξύτερον ἐκ θερμοῦ τοῦ φίλτρου κινούμενος τοῦ διδασκάλου τοῖς ῥήμασιν ἀντιφθέγγεται.

Ἀλλὰ γὰρ τῶν τελομένων μύσαι καὶ τῆς ἱερᾶς παρασάσεως μοῖρα γενώμεθα τέως ὅρει καὶ νεφέλῃ ἀκτινοβολοῦντα θεώμενοι· τὸν, ὃν ὕστερον ἐκ ταρῆς ἀπαστράψει τὴν ἀφθαρσίαν· ὃν παίζουσι μὲν καὶ χλευάσουσι παρὰ νόμων συνέδριον, φρίξει μὲν τοῦ πλάσματος ἰδὼν ὁ τύραννος θάνατος, στολῇ τῇ νῦν φαιδροτάτῃ, τότε βαφείσῃ λύθρῳ τοῦ αἵματος, εἰς ἐκδίκησιν ἐπιστάντα τῶν αἰχμαλώτων. Τούτοις προμεμυσταγωγημένοι, ἐπειδὴν ἐκεῖνα εἰς τόλμαν προσάγῃται, μηδὲν ἕλαττον αὐτὸν ἐκ τῆς τότε ἀσθενείας, ἢ τῆς νῦν μεγαλοπρεπειᾶς θαυμάζομεν, σὺν ἀφάτῳ μακροθυμίᾳ τὸν προπηλακισμὸν ὑποφέροντα, δι' ὧν ἀκούομεν μαρτυροῦντα, οἷς προσκυνήσομεν κατακρινόμενον, ὅτε χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν ὑφίσταται καὶ παρὰ νόμους τῷ ἡγαπημένῳ Υἱῷ, καὶ κληρονόμῳ

τῆς τοῦ γεννήσαντος κυριότητος· εἰ βούλει δέ, καὶ ὅτε ἀδελφὰ μεμνηνότεων χεῖλη δύσφημα ὕδριν κατὰ τοῦ Μονογενοῦς ἐξερεύεται, καὶ τὸν Δεσπότην συντάττει δούλοις, καὶ τὸν ποιητὴν τοῖς ποιήμασι, καὶ πολυπραγμονεῖ τὸ εἶναι τοῦ δόντος τοῖς αἰῶσι τὸ εἶναι, ὀρίζειν αὐτῷ βαθμούς καὶ τάξεις τερατευόμενα. Τούτοις ἴδωμεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ, καθ' οὗ τῶν ἠκονημένων γλωσσῶν ἡ ἐπήρεια· ἔχομέν τε δι' ὧν τὸ γνήσιον ὁ Πατὴρ τῷ Υἱῷ μαρτυρεῖ· οἷς τῶν μὲν τὴν μισαιφονίαν, τῶν δὲ τῶν συλλογισμῶν μυσταχθῶμεν τὴν ματαιότητα, καὶ τῷ πάσης τιμῆς ἀνωτέρῳ ἄχραντον τὴν τιμὴν συντηρήσωμεν· τοῦτο ὑπὲρ ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν ὁ Δεσπότης ἀνταποδιδόντες αὐτῷ, τὴν εὐγνωμοσύνην, καὶ ταύτης μὴ ἐξιστάμενοι, ἐν τοῦτο μόνον ἐξιστάμενοι, τῆς ἀπονοίας τῆς κατὰ τοῦ Ὑψίστου γιγαντιασάσης· ὅπερ οἶμαι καὶ Δαβὶδ προῖδόμενον ἐκστῆναι, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐκστάσει ψευδεῖς ἅπαντας φάναι τοὺς, ὧν ἡ κατὰ τοῦ Μονογενοῦς πονηρία διάψευσται ἑαυτήν. Οὗτοι μὲν τῆς ἑαυτῶν τόλμης ἐκεῖθεν ὄψονται ταμειεύμενα τὰ ἐπίχειρα, ὅτε τοὺς καταφρονητάς τῆς χρηστότητος ὁ νῦν ὑπ' αὐτῶν συσκευαζόμενος, ἀμείδων εἰς νίκην τὸ μακρόθυμον, τῷ ἑαυτοῦ παραστήσει βήματι. Ἡμεῖς δὲ ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι μεταμορφουμένῳ συνηλλοικώθημέν τε καὶ συνεξελάμψαμεν, οὕτω καὶ τῇ ἀνακαλύπτεσθαι μελλούσῃ τοῖς ἀξίοις φαιδρότητι, τὰ τε ἄλλα καὶ δι' ὧν τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην εἰλικρινῇ διασώζομεν, σπουδάζομεν κακεῖθεν ἁλλοιωθῆναι τε καὶ συνεκλάμψαι, αἰεὶ μὲν τῆς πρὸς ἀνθρώπους στοργῆς τοῦ Θεοῦ μεμνημένοι, αἰεὶ δὲ τὰ πράγματα, οἷς ὑπὲρ ἡμῶν εὐδόκησε τὸν ἀγαπητὸν Υἱὸν συγγενέσθαι, τὸν σταυρὸν καὶ τὸν θάνατον μελετῶντες, καὶ τούτοις κατ' ἴχνος ἐπόμενοι τῷ ἐν τόποις ἡμῶς τρίβοις ἀπωλείας πλανηθέντας ἐξιχνεύσαντι καὶ ἀνευρόντι, καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀναλαβόντι, μὴ πόρρῳ τῆς ἐκείνου καὶ λήξεως καὶ φαιδρότητος καταστῶμεν.

Ἄλλ' ὦ ζωὴ καὶ φῶς καὶ ἀπαύγασμα, ἐν ᾧ τὸ ἀμέρι-

στον φῶς, τὸν Πατέρα, καὶ δι' οὗ τὸ συνεκλάμπον φῶς, τὸ πανάγιον ἐγνώμεν Πνεῦμα· ὦ Λόγε καὶ ἄνθρωπε, ὦν τὸ μὲν ἐξ αἰδίου, τὸ δὲ οἰκτῶ τοῦ πλάσματος ὕστερον γίνῃ· σὺ τὴν ἀγλὺν τῆς γεώδους αἰθάλης τῇ σῇ λαμπηδόνι διασκεδάσας, καὶ τὸ ἡγεμονικὸν ἡμῶν τῷ ἡγεμονικῷ σου πνεύματι καταλάμψας, νῦν μὲν δίδου ἡν ἔδωκας διέπειν μεγάλην σου κληρονομίαν, λυσιτελῶς ἡμῖν τε καὶ κείνοις ἀγειν· ἐπειδὴν δέ σοι πραστῇ λύειν τοῦ βίου τὸν σύνδεσμον, καὶ τὸ σὸν ἐμπύσθημα διακρίνειν τῆς ὕλης, δοίης τῆς σῆς γλυκυτάτης ὠραιότητος καὶ μεθέξεως τὴν ἀπόλαυσιν, μεταμορφῶν εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος, ὃ παρὰ σοῦ μορφωθέντες, τοῖς πάθεσιν ἐκίβδηλεύσαμεν τε καὶ ἡχρειώσμεν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία εἰς τὴν ἐν Θαβὼρ παραγυμνωθεῖσαν θεϊκὴν δόξαν, καὶ οἰκεῖα λαμπηδόνι τὸ ἡμέτερον ἄμορφον ὑπερφυῶς κατασγράψασαν.

Λ Ο Γ Ο Σ Θ'.

Πᾶσα μὲν σωτήριος ἐορτὴ ἀφατόν τινα τῶν φιλοθέων ἐνίησι ταῖς ψυχαῖς εὐφροσύνην· ἡ δὲ γε παροῦσα ἐορτὴ ἐπὶ τοσοῦτον τῷ ἡμετέρῳ στέφει κατέταξε τὸ ἡδὺ, καὶ οὕτως οἷς διέθηκεν ἐνθεόν τινα παρесеκέασεν, ὥστε πλείστων ὄντων, ἃ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, εἰς σιωπὴν ἀποστρέφει, μηδενὸς τούτων ὑπὸ λόγον ποιησάμενος, εἰς τὴν ἐκ τῶν λόγων κοινωρίαν τοῖς καλοῖς ὑμῖν ἀκροαταῖς κατέστην· καί τοι γε, ἵνα μὴ λέγω τὰ ἄλλα, ἀλλ' οὖν ἡλίχη ἀγωνία ἐν οὕτῳ συγκεκροτημένῳ ἀρχιερέων Θεοῦ συλλόγῳ, καὶ πρε-

σδύτῃ ῥητορεύειν, μὴ ὅτι γε οἷος ἐγὼ, ἀλλ' οὖν, ὅπερ ἔφην, ἐπὶ τοσοῦτον ἐγὼ σήμερον ἀνεπτέρωμαι, ὥστε τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα μηδὲν ὑπολογισάμενος, εἰς μέσους τοὺς λόγους ἐμαυτὸν καθήκα. Καὶ προσιμίων μὲν ἄλλης· οὐδὲ γὰρ μακροτέρων ἀνέχεται ὁ καιρός. Δεῦρο δὴ μοι λαὸς τῷ Θεοῦ περιούσιος, καὶ τῷ λόγῳ Θεῶρ τὸ ὅρος καταλαβόμεθα· ὅρος ἐκεῖνο, ἐν ᾧ προσβάς Ἰησοῦς ὁ Θεὸς τῆς αὐτοῦ θεότητος τὴν μαρμαρυγὴν διεδείκνυ, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐκ παθῶν ἀμορφίαν πρὸς τὸ ἀρχέτυπον ἀναζωγραφῶν, ἀῤῥήτῳ τινὶ ἀγλαΐᾳ διαλάμπει. Συνοδεύσωμεν Ἰωάννη καὶ Πέτρῳ καὶ Ἰακώβῳ· οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐστὶ τις Ἰούδας, μηδὲ γέννηται, ἵνα, ἐκείνου φειδοῖ, τοῦ μακαρίου ἀπολειφθῶμεν θεάματος. Βούλεσθε; τολμᾷ τι ὁ λόγος. Μὴ κατακλιθῶμεν εἰς γῆν, τὸ ὑπέρλαμπρον ἐκεῖνο θεώμενοι φῶς· ἀλλὰ μᾶλλον οἷόν τινα ζωογόνῳ λαμπηδόνι ἀναζωπυρούμενοι, ὁπτικώτεροι γενώμεθα, καὶ μὴ μύσωμεν τὰς ὀψεις, μηδὲ ἀποστραφῶμεν τὸ θαῦμα, ἀλλ' ἐνατενίζωμεν συμμιγεῖ τινα διαθέσει· ἐξ εὐλαβείας καὶ παῤῥησίας· τῶν γὰρ οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀτενίζόντων ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος ἡμῶν οὐκ ἀμαυροῖ τὰς κόρας, ἀλλ' ὅσῳ πρὸς αὐτὸν ὁ εὐλαβὴς ἀνατείνεται πόθος, τοσοῦτον τῆς οἰκείας λαμπρότητος μεταδίδωσι.

Μωσῆς καὶ Ἠλίας ἐκεῖ συμπρέσονται· τερπνὸν ἄρξ, τερπνὸν καὶ τῆς ἐκείνων λαλίδας ἐπακοῦσαι, ἀνθρώπων τὸ θεοειδὲς ἀγαλμα συντηρησάντων, σπύλων ἀμορφούντων ἀχράντων. Μωσῆς ἐκεῖνος, ᾧ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ὤφθη Θεός· Ἠλίας οὗτος, ὃς γλώσση τὸν οὐρανὸν ἔδησεν· ὃς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀθανασίαν ταῦ γένους πιστωσάμενος, ἐτι καὶ νῦν ἀθανασία τιμηθεὶς τὸν οὐρανὸν ἠνιοχεῖ. Φωτεινῇ νεφέλῃ περιλαμφθῶμεθα. Ἀκούσωμεν καὶ φωνῆς· εἴη δὲ καὶ τῆς τηλικαύτης φωνῆς ἀξίαν λαβεῖν ἀκοήν, διατρανούσης ἡμῖν τὸν ἀγαπητόν. Εἶδες ὅση τῆς πανηγύρεως ἡ παιδρότης; ἄρ' οὐκ εὐλόγως ἐγὼ πᾶσαν ρίψας ἀγωνίαν, ἐπὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο τῶν λόγων προῆλθον θέατρον; Ἀλλ' ἀκου-

σώμεθα τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, « Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ » ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα, » δικημαρτυρουμένου. Ὡ πόσην ἀπὸ τῶν ῥημάτων τούτων τρυγῶμεν ὠφέλειαν ! ὁ Πατὴρ Υἱοῦ ἀγαπητοῦ, δι' οὗ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, οὐκ ἐφείσατο δι' ἡμᾶς, δι' ἡμᾶς τίνας ; τοὺς ἐκπεπολεωμένους αὐτῷ, τοὺς αὐθαίρετον τυραννίδα μὲν τῆς ἀμαρτίας ἐλομένους, ἀποσκιρτήσαντας δὲ τῆς ἐκείνου βασιλείας, ἣ καὶ φιλονεικήσαντας προξενήσιν αὐτῷ λύπην· ὁ πατὴρ Υἱοῦ ἀγαπητοῦ οὐκ' ἐφείσατο τοῦ ἀγαπητοῦ διὰ τοὺς παροργίσαντας· τοῦ βασιλέως, διὰ τοὺς οἰκτροὺς καὶ ταπεινοὺς τοῦ δυνατοῦ, διὰ τοὺς παρειμένους τοῦ πλάτου, διὰ πηλὸν καὶ κόνιν. Ἄνθρωποι δὲ τί ; οὐ μόνον οὐ στέργομεν τοὺς μισοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλοῦντας ἀποστρεφόμεθα. Καὶ ὁ μὲν Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Υἱοῦ οὐ φείδεται, ἵνα ἔχθρους ὄντας ἡμᾶς οἰκειοποιήσῃται· ἡμεῖς δὲ πολλάκις ὥστε εἰς ἔχθραν διασεῖσαι, οὓς ἐχρῆν φιλάτους ἡγεῖσθαι, οὐ φειδόμεθα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀλίγον παρεκβᾶς ὁ λόγος, καὶ οἶον παρόδιά τινα ἀνθη τῆς παρούσης δρεψάμενος ἐορτῆς, τῷ καλῷ ἐμοὶ πληρώματι, μᾶλλον δὲ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ βασιλέως ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπήνεγκεν· ἐπενεκτέον οὖν αὐτὸν ὅθεν ἐξέβη.

Φθέγγεται καὶ Πέτρος ἡ κορυφαία κρηπίς· « Ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς »· περιχαρεῖς τὰ ῥήματα, « εὐγνώμονος διαθέσεως φιλοῦντος τὸν διδάσκαλον, καὶ βουλὴν εἰσηγουμένου τῆς ἐκ τῶν φθονούντων ἐπιβουλῆς ἀναχωρεῖν· πλὴν τὸ μὲν φίλτρον Πέτρου τοιοῦτον· αὐτὰ δὲ φησι τὰ σωτήρια λόγια· τοῦτο δὲ εἶπε, μὴ εἰδώς ὁ λέγει. Ἐβουλόμην μὲν τὸν καιρὸν ἐπαρκεῖν τῷ λόγῳ· οὕτω γὰρ ἂν ἅμα τε ἡμῖν ἀγαπητοῖς συγκατετρίψων τοῖς ἡδίστοις τῆς παρούσης ὑποθέσεως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν κατασχοῦσαν ἡμᾶς θείαν ἐνστασιν ἐπὶ πλεῖον τῷ λόγῳ ἐγνώκειτε· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐθέλει πρὸς τε τὸν ἡμέτερον λόγον καὶ τὴν ἱεράν τελετὴν τῆς μυστικῆς παστάδος συνεπεκτείνεσθαι ὁ καιρὸς, τοῖς ἐκείνου

μυστηρίοις ὑπεξιστάμενος ὁ λόγος· οὕτω γὰρ ὅσιον· εἰς
 ἑαυτὸν συσταλήσεται· τοῦτο δὲ ὑμῖν προσεθέγγεται.

ὦ λαὸς τοῦ Θεοῦ! μὴ ἡμεῖς γε τὰς κάτω περινοῶμεν
 σκηνάς· ἀλλ' ὥσπερ θεωρία ἐν Θιβῶρ ἐγενόμεθα, οὕτω
 δὴ καὶ πρὸς τὰς οὐρανίους σκηνάς τῷ λόγῳ ἀναφερώμεθα,
 τῆς ἀρετῆς κουφιζόμενοι τῷ πτερῷ, καὶ τὰς ἐκεῖθεν ζητῶ-
 μεν μονάς, ὅπως τῆς θείας φωτοχυσίας καθαρώτερον ἀπο-
 λαύσωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ὧ ἡ δόξα καὶ
 τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
 Λόγος εἰς τὴν ἐν ταῖς φαινοτάταις καὶ
 ἀκηράτοις λέξεσι μετάδασιν τῆς, δι' ἧς ὁ
 ἀμαυρὸς καταπεπάζεται θάνατος, ἐξ ἀκη-
 ράτου γαστρὸς ἀνασχούσης τὸν ἄδυτον ἡ-
 λιον.

Λ Ο Γ Ο Σ Ι'.

Μητρὸς Θεοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν· ποία γλῶσσα τὴν τιμὴν
 ἀξιώσει πρὸς τὴν ἀξίαν, οὐκ ἐνδέουσα τῆς εὐφημουμένης;
 Δεσποτικὴ καὶ νῦν ἐκτελεῖται πανήγυρις· ἡ γὰρ πάντων
 δεσπόζουσα χορηγεῖ τὴν ὑπόθεσιν· Τίς λόγος τῷ μεγέθει
 ταύτης συνεπεκταθήσεται; Εἰ γὰρ καὶ ἐπ' ἄλλων, δι' ἀρε-
 τὴν εὐδοκίμων, ὧν ἡ ἀξία τοσοῦτον ἔχει τὸ ἔλαττον, ὅσον
 εἰκὸς δεσπότου ἡλαττώσθαι δοῦλον, ὅμως ἡ τοῦ λόγου εὐ-
 φημία κατόπιν ἔρχεται, τί χρὴ τοῦτο παθεῖν τῇ τῶν ἀρετῶν
 ἀκρότητι προσιόντα; Πλὴν εἰ καὶ μὴ ἐλπίς, ὅσον ἀξίον ὑπη-
 χῆσαι, ἀλλ' ἡμεῖς γε παρέχομεν ἑαυτοὺς εἰς τιμὴν τῆς δι'
 ἣν ἑορτάζειν ἡξιώμεθα λελυτρωμένοι τῆς ἀνεόρτου κατη-
 φείας καὶ σκυθρωπότητος. Παρέξει δὲ τὸν λόγον, ὅποιον καὶ

ἡλικὸν ἂν βούληται, ὁ χρηματίσαι τούτης Υἱὸς εὐδοκήσας λόγος. Ἀλλὰ τί τὸ τελούμενον; τί δὲ πανηγυρίζομεν; Ἡ πρῶν ἐκδημοῦσα τῶν ὄρων τῆς φύσεως ἐν τῷ κρείττον ἢ κατὰ βούλημα κύειν τῆς φύσεως, νῦν, καθὼς ὁ ἐκείνης νόμος, τῆς ἐνύλου ζωῆς ἐκδημεῖ πρὸς τὴν αὔλον, τῆς μόνης κεχαριτωμένης πρὸς τὴν ἄληκτον χαρὰν τὴν μετάδασιν ἑορτάζομεν· ἐκδημοὶ τοίνυν ὥς οἶόν τε τῆς σαρκὸς καὶ τῷ πνεύματι ἀλλοιωθέντες, δοξάσωμεν τὴν ἐκδημίαν, καὶ πρέπουσαν τοῖς τελουμένοις τὴν κατάστασιν ἐνδειξώμεθα.

Πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς ἐν χαρμονῇ ἀλαλαξάτω, ἵν' οἰκείως ὁ ἀλαλαγμὸς τῆς ἀγαλλιάσεως ᾗ. Ὁ οὐρανὸς κοινωνοῦν τῆς χαρμῶν φαιδρτέρῳ ἀνθεὶ περιλαμπόμενος, καὶ πρὸς ὑποδοχὴν οὐρανοῦ τοῦ ἐντιμωτέρου ἐξανοιγόμενος· πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ ἐπευφημεῖτω διάκοσμος. Γαβριὴλ ἐξαρχέτω τῆς εὐφημίας, ἅτε δὴ πρὸς τῶν ἄλλων συνήθης ὢν ἐν τῷ λειτουργημένῳ τοῖς ἀχράντοις νυμφεύματι· μᾶλλον δὲ ἐξάρχει ἐπιφθεγγόμενος τὰ ῥήματα τῆς χαρᾶς, οἷς ὁρᾷ τὴν τοῦ Δεσπότης Μητέραν εἰς τὰ τοῦ Υἱοῦ ἐγκατοικιζομένην βασιλείαν. Ἡ γὰρ θεοχώρητος σκηνὴ, τῶν λυομένων ἀπαίρουσα σκηνωμάτων, πρὸς τὰ μένοντα μετοικίζεται, καὶ τοῦ βέοντος βίου ἀμείδει τὸν ἄρρευστον, γῆθεν πρὸς οὐρανοὺς διαπορθμευομένη, ἢ διαβατήριον τοῖς ἐν γῇ γινομένη πρὸς τὰ οὐράνια. Ὡ τοῦ θαύματος! τῷ ἀμείδει θανάτῳ προσομιλεῖ ἢ τῆς φρικτῆς ἐκείνου ὁμιλίας τὴν ἀπαλλαγὴν τῷ γένει παρεχομένη, καὶ λαγόνες κρύπτουσι φθοροποιοί, οἷς ἐξεφάνη λαγόνων ἡ ἀφθαρσία, καὶ ἀφεγγεσί ξενίζεται κενεῶσιν, ἢ τοὺς ἐν ἀλχηπεῖ ταλαιπωρουμένους στενοχωρίᾳ φαινοτάταις ἐν λήξεσιν ἀναπαύσασα. Τί τοῦτο; ἢ βούλεται ἢ τοῦ πράγματος οἰκονομία τὴν κοινὴν τῆς τοῦ πλάσματος ἀναπλάσεως αἰτίαν τῇ κοινῇ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐκείθεν ἀναχωρήσεως συνηθείᾳ καὶ αὐτὴν ἀπαίρειν, ἵνα μὴ τῷ πάντα καινοτομεῖν τὴν φύσιν τῆς συγγενείας χωρίζεται; Ταύτη ἄρα τοῦ παλάμαις ἀγναῖς ἐποχρησμένου Υἱοῦ χερσὶ θεϊκαῖς

τὴν πανακήρατον ἐποχεῖσθαι δοῦσα ψυχὴν, τῶν προσκαίρων ἐπανισταμένη, τὰς αἰωνίους καταλαμβάνει διατριβὰς, καὶ πρὸς τὴν ἄσκιον μεταποιεῖται λῆξιν ὁ τοῦ Θεοῦ ταῖς λαμπρότησι δεδοξασμένος οἶκος, ἣν ὑποδέχεται πύλας οὐρανὸς ἀναπετάσας, προσθήκην δεχόμενος εὐπρεπεστέρας καταστάσεως τῇ ταύτης ὑποδοχῇ. Ἄρτι γὰρ τῶν ἐκεῖ ἐορταζόντων ὅσοι τε ἄνθρωποι αὐτοὶ καὶ ἀθάνατοι, καὶ ὅσοι τοῦ θνητοῦ γένους, ἐκείνοις συνεπολιτογραφήθησαν ἐπὶ τῇ συνδιαιτήσει τῆς βασιλίδος Μητρός, τῷ βασιλεῖ καὶ Υἱῷ κοινῶς ἀδόντων τὴν εὐφημίαν· τῇ θαυμαστῇ περιηχούμενος συμφωνίᾳ τερπνοτέραν ἢ πρόσθεν, καὶ οὕτως εἰσα δέχεσθαι τὴν κατάστασιν. Ἐκείθεν ἡ τῶν Ἀγγέλων τάξις εὐφημεῖ ὑπὸ ταξιάρχῃ ταττομένη τῷ Γαβριήλ· ἐντεῦθεν ὁ τῶν μακαρίων προφητῶν σύλλογος, ἥς πόρρωθεν τῇ δόξῃ ἐνατενίζων προεμελέτα τῶν ἐπαίνων, ταύτῃ προσίων εὐλαδῶς τὰ τερπνὰ ὑπηγεῖ μελετήματα· ἐκαστέρωθεν μετὰ τοῦ θιάσου τῶν μαθητῶν τὰ μυρία τῶν Μαρτύρων στρατεύματα αἰδοῖ ἀλαλάζει καὶ φόβῳ· Ὡ τῶν ἐκεῖ τελουμένων! ὦ τῆς ἐν οὐρανοῖς τῇ ἀειπαρθένῳ Μητρὶ κροτουμένης τιμῆς! ἐνθα τὸν Υἱὸν ὁρῶσα ἐν μέσῳ θεῶν οὓς ἐθέωπε δοξαζόμενον, καὶ τὸ μεγαλεῖον ἑαυτῆς ὅσον καταμνηθάνουσα, εἰς τοσούτου Υἱοῦ ἐχρημάτισε Μήτηρ, τῶν παναχράντων ὠδίνων ἑαυτὴν μακαρίζουσα χαίρει, καὶ τὸν ἄπειρον ἐν μεγαλωσύνῃ τόκον, ὃν πρότερον σαρκικῶς πτωχεύσαντα θαυμάζουσα ἐμεγάλυνεν, ἐν τῷ πλούτῳ τῆς οἰκείας θειότητος διαπρέποντα μεγαλύνει. Ταῦτα μὲν ὁ ἄνω κόσμος ἔχει πραγματευόμενα· φέρε δὲ καὶ ἡμεῖς, ὁ κάτω κόσμος, ὢν ἀπάρασα οὐ συναπῆρε τὴν εὐεργεσίαν, ἀφ' οὐσους δὲ περιέπει τῆς προστασίας· τῇ πτέρυγι, τὰ ἡμῖν ἐπιβάλλοντα συντελῶμεν, καὶ τὴν μετᾴθεσιν τῆς Παρθένου τιμῶμεν, καὶ, πρὸς ὑπερκόσμια χωρούσης αὐτῆς, προπομπεύωμεν ὡς οἷόν τέ ἐστίν ὑπερκοσμίως, καὶ τῆς βαρυνούσης καὶ κατὰσπώσης ὕλης, ἐφ' ὅσον αἶρει τὸ πνεῦμα, μετατιθέμενοι καὶ τοῖς αὐτοῖς συνεπιρόμενοι.

Τίσιν οὖν πομπικαῖς εὐφημίαις χρησόμεθα; καὶ πῶς κατὰ τρόπον προσενεχθήσεται ἡ τιμή; ἢ καλῶμεν ἐκ τῶν ὑψίστων κορυφαίους, καὶ μάλιστα τὸν τῆς τιμωμένης βασιλέα προπάτορα, καὶ παρ' αὐτῶν πυθόμενοι, οἷς οὗτοι καταρτίζουσι τὴν ἱερολογίαν, κατὰ τρόπον ἐκείνον ἀποδῶμεν τὸν ἐπαινον; Πῶς οὖν οὗτοι πληροῦσι τὴν τιμὴν; οἶμαι δὲ αὐτοὺς οἷς καὶ πρόσθεν ἀνύμνουν, τούτοις καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑμνοῦντας προσάγειν τὴν εὐφημίαν, ἐπεὶ μὴδ' ἦν ἐκ τῶν ἡμετέρων τὰ τότε ἡχοόμενα· καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐκρούετο, ἀλλ' οὐρανόθεν ὑπήχουν οἱ ἄδοντες· εἰκὸς οὖν καὶ σήμερον αὐτοὺς ἐκείναις ταῖς προλαβούσαις φθογγαῖς, ἅτε δὴ οὐρανίαις, τὴν Θεομήτορα τιμᾶν παραγενομένην ἐν οὐρανοῖς, ἧς καὶ ἡμῖν παραληπτέον· ἔξεστι γάρ, καὶ οὐδεὶς κίνδυνος εἰς τὴν αὐτὴν χρεῖαν ταύτας παραλαμβάνειν. Ἀλλὰ μικρὸν ὁ λόγος παρόρησιαξέσθω καὶ μὴ μόνον τούτῳ τὴν εὐφημίαν, καθάπερ οὐδὲν ἄλλο θάρρειν οὐκ ἔχων, ἐπόμενος πληρούτω, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ προσίων τῇ εὐφημουμένῃ προσμιλείτω. Τί σοι ὁ τὰ μεγαλεῖα ποιήσας μέγας Υἱός, ὑπερευλογημένη, σήμερον ποιεῖ; τί γίνεται; τί τὸ ὀρώμενον; ἢ τὴν κιβωτὸν σὲ τοῦ ἁγιάσματος, τὸν εὐπρεπῆ νυμφῶνα, τὸν θεϊότατον θρόνον εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ ἀνάκτορον μετατίθῃσιν; τὴν, ἐξ ἧς λαβὼν τὴν σαρκίνην στολὴν μετ' ἀνθρώπων ἐπολιτεύσατο, ἐν ὑψίστοις φέρει συνδιατριβὴν τὴν σαρκίνην ἀναλαμβάνων· καὶ σοὶ πάρεσι λειτουργοῦντες πᾶσα ἢ ἐκεῖνα λειτουργοῦσα τάξεις, Ἀγγέλων δῆμοι, προφητῶν χορεῖται, οἱ ὠραῖοι τοῦ σοῦ ὠραιοτάτου παιδὸς μαθηταί, τὰ τῶν καλλινίκων Μαρτύρων συστήματα, ἅπανα παρθένος ψυχῇ, καὶ πρὸς τὴν νυμφικὴν ἀπόλεκτον παστὰδα σοῦ τοῦ τῆς παρθενίης ἀγάλματος προΐασιν ἐν εὐφροσύνῃ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῆν ἀνασχοῦσαν θνητῆς γεωργίας, ἀκολούθως σὲ τῇ βλάστῃ πρὸς τὰ θεῖα συγκομισθῆναι ταμεῖα, λειτουργεῖς νόμῳ θνητῶν, καὶ ὁμιλεῖς, ὦ τοῦ ἡλίου φαινοτέρᾳ, τῷ σκυθρωπῷ προσιόντι θανάτῳ πλὴν τῆς ἀρρήτου φειδρό-

τητος ἡ παρουσία οὐδὲν συγχωρεῖ τῇ σκυθρωπότητι ἐνοχλεῖν, χειρῶν μὲν ἐκείνων, αἷς πάντα συνέχεται, τὴν πανάμωμον δεχομένων ψυχὴν, τοῦ δὲ καθαροῦ καὶ ἀσπίλου σώματος ἐν καθκρωτάτοις μεθισταμένου χωρίοις. Ἐθάσταςας Θεὸν σάρκα ἡμφισμένον· βαστάξῃ Θεοῦ παλάμαις ἀπημφισμένη τὴν σάρκα· προσενηνοχας δορυφορίαν μητρικὴν πρὸς κόσμον εἰσιόντι τῷ ἀπάτορί σου Ὑῖῳ. ἀντιδορυφορῇ κόσμου ἐξιούσα, πάσης τῆς περὶ αὐτὸν χοροστασίας προπορευομένης καὶ τῇ λιτανείᾳ τιμώσης, ὥσπερ καὶ πρόσθεν ἐτίμων λιτανευομένην, ἄρτι τῶν τῆς Ἀννης λαγόνων εἰς βίον προκύπτουσαν· ἀλλὰ τότε μὲν ἄλλο τὸ γινόμενον, καὶ ἄλλως ἐλιτάνευον παροῦσαν ἐν σώματι μετὰ σώματος τιμῶσαι παρθένοι, καὶ τῷ καιρῷ συμβαίνοντα προπομπεύουσαι, νῦν δ' ἐκδημούσης ἐκδημοὶ τῆς σαρκίνης πέδης αἱ παρθένοι ψυχαὶ ἐντιμωτέραν ποιοῦσι τὴν προπομπήν.

Ἀλλὰ τί φῆς, ὦ τῆς ἱερωτάτης προπομπῆς κορυφαῖε, ὅς καὶ τότε, οἷα δὴ συγγενῆς, εἰ καὶ ὁδοῦ τῆς ἐν βίῳ πόρῳ διέτριβες, ὅμως εἰς τιμὴν συνέτρεχες τῆς θυγατρὸς καὶ αὐλῶς συνεπανηγύριζες τοῖς ἐνύλοις· καὶ νῦν μάλιστα οἰκειῶς τῆς ἐχούσης σε καταστάσεως ὁρῶν τὰ γινόμενα, συγχροτεῖς τῇ θυγατρὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν δόξαν ὀρωμένην προφανῶς ἐπαινεῖς, ἀλλ' οὐκ ἔσωθεν αὐτὴν τοῦ παραπετάσματος τῆς σαρκὸς οὔσαν θεωρῶν ἀνυμνεῖς· ὥσπερ τότε ἐποίεις ὕμνων, καὶ τὴν ἐν τοῖς χρυσοῖς τῶν ἀρετῶν κροσσωτοῖς ἐξυφασμένην στολὴν ἐγγύθεν κατανοῶν, ὑπερηδύνη μὲν τῇ εὐπρεπείᾳ τῆς θυγατρὸς, προαναφωνεῖς δὲ τῇ ἱερωτάτῃ χορεῖα τὸ ἐνδόσιμον· ἄρ' ἐστὶν ὅπως καὶ ἡμῖν ἀξιώσης παρελθὼν διατάξαι τὴν εὐφημίαν, καὶ συνεπιλήψῃ τῆς προθυμίας βουλομένοις τῇ θυγατρὶ ὥσπερ τι δῶρον ἐόρτιον προσενηνοχέαι τὸν λόγον; ἢ παραιτήσῃ καὶ οὐκ ἐθελήσεις αὐτὸς ταῖς ἀκηράτοις ἐνδιατρίβων λήξαι πρὸς ἡμᾶς κατιέναι; Πάρεστι δὲ καὶ συμμετέχειν τοῦ πράγματος· καὶ συγκτασκευάζει τὸ ἔργον οὐδὲν τι νεμεσιῶν τοῖς ἐκείνου φθέγ-

μασιν, ἀποχρωμένοις ἡμῖν, εἰς τὴν τοῦ λόγου κατασκευήν· οἷς οὖσι προσφορωτάτοις κεφαλὴν ἐπιθέντες τὴν τοῦ καλοῦ νυμρευτοῦ φωνὴν τῆς χαρᾶς, κοινῇ τῇ Παρθένῳ ποιῶμεν τὸν ἔπαινον. Εἰπώμεν τοίνυν αὐτῇ· μᾶλλον δ' ὁ ταῦτα προανυμνήσας λεγέτω· Χαῖρε ἡ κιβωτός, δι' ἧς ὁ Θεὸς ἐν τῷ διὰ σοῦ ἀνκιστῆσαι τὸ πλάσμα τοῦ πτώματος, ἐφ' ᾧ κειμένῳ τὰ τῆς στοργῆς ἐτρύχετο σπλάγγνα, κέντεῖθεν ἀνεστηκότος ἀναπυσάμενος, εἰς τὴν ἐκυτοῦ ἀνέστη ἀνάπυσιν. Χαῖρε πῖον ὄρος, οὗ τὴν πῖότητά κχιτῶν ὁ τῆς φύσεως χορηγός, ἐκ σοῦ ἡμῖν ἐγεώργησε τὴν ἀφθονίαν τῶν ἀγαθῶν. Χαῖρε, δι' ἧς ἐξ ὁσφύος θνητῆς ἐπὶ τὸν αἰώνιον θρόνον αἰωνίως καθίσων ἐνίδρυται βασιλεὺς. Χαῖρε, ἐν ᾗ ὕσας ὁ τῆς ζωῆς ὑετός αὐχμῶν κινδυνεύοντα θανάτου τὰ πέρατα διεσώσατο. Χαῖρε, ὁ δεξιώτατος τόμος τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου γραφῆς· ἐπισυνήρθω γὰρ τοῖς προπτορικοῖς ἱερολογήμασι καὶ ἃ τῷ αὐτῷ πνεύματι χειλέων ἐτέρων ἱερολογήθη, τῇ αὐτῇ προσαρμόζοντα χορεῖα, δι' οὗ τετρυχωμένοις ἡμῖν τῷ βαρεῖ τῆς δουλείας ζυγῷ ἀνσφαίρετος ἐγράφη ἐλευθερία. Χαῖρε ῥάβδος, ἐξ ἧς, τοῦ ζωηροῦ ἀνθους τῆς εὐλογίας ἐξηθηκότος, ἡ φθοροποιὸς ἀπεφθάρη κκτάρη. Χαῖρε, ἡ τὸν ἄστεκτον ἀνθρακα περισχοῦσα λαβὴς, δι' οὗ τῆς ῥυπαρᾶς ἀμαρτίας ἐν τῇ τῶν χειλέων προσψύσει ἐκκαθαίρομεθα. Χαῖρε, ἡ τῶν κοινῶς καὶ ὑπερφυῶς γεννηθέντα ἄρτον φέρουσα τράπεζα· οὐ τραφέντες οἱ τῇ γεωργίᾳ τῆς ἀκάνθης λιμῷ ἀπολλύμενοι, τοῦ κινδύνου διασσεσώμεθα. Χαῖρε πύλη, ἡ μόνῳ τῷ βασιλεῖ εἰς εἴσοδον τῆς καθ' ἡμᾶς ἀφωρισμένη ζωοπλαστίας, τῶν κλείθρων σοι τῆς σεπτῆς παρθενίας ἀκινήτων μεμενηκότων. Χαῖρε πλῆτιον, ἐξ οὗ ἐν ταπεινῷ σχήματι προεληλυθὼς ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν ἀνηρημένον τὸ καθ' ἡμῶν κράτος θάνατον ἀνελών, τὸ τῆς ἐκείνου τυρηνίδος ὀδυνηρὸν καὶ ἐπίπονον εἰς ἀνάπυσιν ἡμειψεν· ἥ καὶ αὐτὴ σήμερον προσομιλοῦσα πρὸς τὴν διὰ σοῦ κεχορηγημένην διαβάνεις ἀθλησίαν. Πολλὰι θυγατέρες

ἐποίησαν δύναμιν· προκείσθω γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς ἐγκωμίοις τὸ μέρος, ἐπεὶ περ οὐδαμῇ ἐτέρωθι συμβαίνει τῶν ῥημάτων τὸ ἀληθές· πολλὰ ἐκτῆσαντο πλοῦτον, κρατεῖ δ' ἀπασῶν ἢ παρὰ πάντα ὑπερδεδοξασμένη· οὐκ οὖν ἐν τῇ κάλλει αὐτῆς ψευδομένη ἀρέσκει· διὰ τοῦτο καταστάς εἰς ἀρέσκειαν αὐτῆς ὁ Θεός, ἐκ πασῶν γενεῶν ἑαυτῷ Μητέρα ἐκλέγεται, καὶ τῶν ἐκείνης αἱμάτων μορφοποιούμενος εἰς τὸ ἀρχαῖον τὴν διαβρῦσαι τοῦ πλάσματος ἀνακαίνιζει μορφήν.

Τῷ ὄντι μόνη ἐν γυναιξίν εὐλογημένη, ἡ μόνη τῇ προμήτορι καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς βοηθήσασα· τῇ μὲν εἰς διπλὴν οὖσαν τὴν κατῆφειαν ἑαυτῇ τε καὶ τοῖς τέκνοις λυμνηναμένην διελύσατο· τοῖς δὲ, δι' ὧν τοὺς τε κατόχους ὄντας τῶν κακῶν ἀπελυτρώσατο, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα οὐκ εἶπας κατασχεθῆναι τῇ συμφορᾷ, οὐκ ἔτι κερωρηκυίας ἐπὶ τὸ πρόσθεν τῆς πρώην τὸ πλάσμα κατανεμομένης ἀρᾶς, ἀλλ' εἰς ἀνάρρουσιν στραφέντος τοῦ κακοῦ ρεύματος, ἐπιστάσης τῆς εὐλογημένης· οὐδ' ἔτι κρατουμένων ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἀφύκτοις τοῦ θανάτου λίνοις, ἀλλὰ χρωμένων αὐτῷ διαβατηρίῳ πρὸς τὴν ζωὴν. Τοῦτο δὴ τὸ ἐπὶ τῇ εὐλογημένῃ ἀρτίως πανηγυριζόμενον· ἦν διὰ θανάτου πρὸς ἑαυτὸν διαβιδάζων ὁ βασιλεὺς καὶ Θεὸς ὁ Υἱὸς τῆς ἰδίας δόξης / τῇ μετοχῇ, παρὰ πᾶσαν κτίσιν ἐνδοξοτέραν δεικνύει, ἀντιστηκῶν οὕτω τὴν ἐξ αὐτῆς μετοχήν, ἣ παραπλησίως ἡμῖν ἐμορφώθη ὁ τοῦ Πατρὸς ἀναλλοίωτος χαρακτήρ, σαρκὸς καὶ αἵματος ἡμῖν παραπλησίως μετεσχηκῶς, καὶ τῆς μητρικῆς θεραπείας τῇ πρὸς αὐτὸν παρρησίᾳ καὶ τῇ ἐγγύτητι ἀντιθεραπεύει· δι' ἣν ὡς μὴ ῥαγεῖσα κόσμου, μηδ' ἀφ' ἡμῶν μακρυνθεῖσα, οὐκ ἐξημιώσῃ τὸν κόσμον τῆς ἰδίας ὁμιλίας, ἀλλ' ὧν ἐπ' ὠφελείᾳ κοινῇ τῆς εἰς βίον εἰσόδου μετέλαχε, τούτων καὶ παροδεύσασα κοινὴν ἐργάζεται διηνεκῶς τὴν ὠφέλειαν. Συνδιατρίβει καὶ ἐπὶ περινοστοῦσα τοῖς κάτω, μᾶλλον δὲ νῦν ἀπανταχοῦ φθάνει ὁ ἐμφυχὸς οὐρανός· ὁμοίως ἅπαντας περιέχουσα, καὶ

τῆς εὐεργεσίας χέουσα τὰς ῥανίδας, καὶ λύουσα τὴν αὐχμηρὰν τῆς ἡμετέρας ζωῆς κατάστασιν, ἣν ἡ φλογώδης ἀμαρτία συνίστησι. Νῦν ἐπὶ πάντας διήκει, ἐτοιμοτέρας οὕσης τῆς πορείας, καὶ συμπαθῶς ἐπισκεπτομένη τοὺς συγγενεῖς, πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ὀχληρῶν ἐτοιμοτάτη βοήθεια γίνεται, πάντων ὑπὲρ σωτηρίας ἐστῶσα, πάντων ὑπεραπλοῦσα τὰς παναχράντους παλάμας, αἷς ἡ τῶν ὄλων ἐπωχῆσατο σωτηρία. Διὰ τοῦτο πλήρες ἅπαν στόμα τῆς αἰνέσεως τῶν αὐτῆς μεγαλείων, καὶ ὑποδέχεται παρὰ πασῶν γενεῶν τὸν μακαρισμὸν, ὃν καὶ πρὶν θεωμένη πόρρωθεν προφερόμενον, ἐμεγάλυνεν ἐν ἀγαλλιάσει τῶν θυμαστῶν μεγαλείων τὸν ποιητήν. Ἀλλὰ γὰρ παρέστηκεν, ὦ μακαρία, ἐπὶ τῶν πραγμάτων τὰ σὰ παναληθῆ ῥήματα. Ἴδε γάρ, πᾶσα φυλὴ τὰς σὰς αἰνέσεις ποιούμενη, τὸν μακαρισμὸν σοι προσάγει, μάλιστα μὲν ἐν παντὶ καιρῷ, διαφερόντως δ' ἐν τῷ παρόντι, ἐν ᾧ πρὸς τὸν Υἱὸν μετασκηνομένη, καὶ ἀδιάστατον λαχούσα τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαν, τῇ σῇ μεσιτείᾳ οὐ λήγεις τοῖς ἐν γῇ διαπεραιούσα τὰς ἀντιλήψεις. Μακαρίζουσι δὴ σε τὰ πέρατα, διὰ σοῦ πραγμάτων ἀπορρήτων πεπραγμένων ἐν τῷ διὰ σοῦ τὸν τοῦ Ὑψίστου βραχίονα τὸ οἰκεῖον γνωρίσαι κράτος, ἐκ σοῦ ὑπὲρ λόγον σωματωθέντος, καὶ τῇ ἐαυτοῦ ταπεινώσει τὸν μὲν ὑψηλὸν ἐν ὑπερηφανείᾳ καταβεβληκότος, τοὺς δὲ ταπεινοὺς ἀνυψώσαντος. Μεγαλύνουσί σε οἱ μέχρι τοῦ σοῦ ἀσπόρου πονήσαντες στάχυος, ἐκείνου δὲ τῇ φυῇ ἀφθόνως τοῖς ἀγαθοῖς ἐντροφῆσαντες.

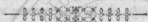
Ἦν μὲν οὖν Ἰσραὴλ τῷ γηραιῷ τῆς σῆς δόξης εἰκὼν, κιβωτὸς ἐπίκουρος ἐλαττουμένοις, καὶ τὸ ἐκείνων ἐνίοτε ἐνδεὲς ἀναπληροῦσα· ἀλλ' ἦν εἰκὼν ὡς ἀληθῶς τὰ γινόμενα, καὶ πολὺ τῶν διὰ σοῦ γενομένων λειπόμενα· διὰ τοῦτο οὐδὲ βοηθείας ἀεὶ πρ' αὐτῆς ἤξιοῦντο. Ἀλλ' ὀρθῶς μὲν τὰ πρὸς Θεὸν διακείμενα, καὶ μὴ τῆς εὐθείας τῶν θεσπισμάτων τρίβου ἀποπλανωμένοις ἀπῆντα ἡ σωτηρία· δίκης δὲ ἐνόχοις αὐτοῖς γεγεννημένοις, οἷς κατωλιγώρουν τῶν προσ-

ταγμάτων, οὐ μόνον οὐ παρῆν ἡ ἐπικουρία, τῶν κινδύνων ἀπαμύνουσα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τούτοις συνεκινδύνευεν. Οὕτω ποτὲ ἀλώσιμος τοῖς ἀλλοφύλοις ἐδείκνυτο, τῶν τοῦ λαοῦ πταισμάτων ἐπικρατησάντων τῆς ὑπ' αὐτῆς χορηγομένης ἀντιλήψεως· καὶ πρὸς τὴν χεῖρα τῶν πολεμίων τὸ κατὰ τοῦ ἔθνους χωρεῖ τρόπαιον· καὶ αὐτὴ δοριάλωτος γίνεται, εἰ καὶ Θεὸς κἀκεῖ τὸ τίμιον αὐτῇ διασώζων, νόσου πληγῇ τοὺς αἰχμαλωτεύσαντας τιμωρεῖται· καὶ οἱ φαύλως ὑπ' ἐκείνων τιμώμενοι θεοὶ κέρδος τῆς τοσαύτης λαφυραγωγίας τὴν σφῶν λαμβάνουσι πτῶσιν, οὐ δυνηθέντες ἐπὶ τῆς ἰδίας ἴσασθαι βάσεως, ἀλλ' εἰς γῆν συντριβόμενοι ὁμοῦ τῇ τῆς κιβωτοῦ παρ' αὐτοὺς εἰσελεύσει. Ἄλλ' οὐχὶ τὰ σὰ τοιαῦτα, οὐδὲ τοιαύτης τῷ νέῳ λαῷ παρὰ σοῦ μέτεστι ἀντιλήψεως· ἀλλὰ καὶ πρότερον παντελῶς οὐσι καταπεπολεμωμένοις ὑπὸ τῶν κακῶν ἀπημύνω, καὶ νῦν οὐχὶ μόνον ἐπ' εὐθείας τῶν ἐνταλμάτων ὁδοῦ βαδίζειν προαιρουμένοις ἢ παρὰ σοῦ βοήθεια συνέπεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐναντίαν ἐκτρεπομένοις, καὶ ταύτῃ ἐνδίκως ἂν ὀφλουσι ποινὴν, εὐρίσκει ἀποχρῶσα καὶ δίκης τοὺς ἐνόχους ἐξαιρουμένη. Δυσωπεῖται γάρ σε Θεὸς τὴν πανιερωτάτην αὐτοῦ κιβωτόν, καὶ χρηστεύεται πρὸς τοὺς οὐκ ὄντας ἀξιόους χρηστότητος, καὶ τῆς δίκης ἀφίησι παρακλίνοντα τὰ τῆς δίκης ζυγὰ, προσωπολήπτης διὰ τὴν σὴν ἀξίαν γινόμενος, καὶ τῶν χειρῶν τὴν ἐκτασιν εὐλαβούμενος, αἱ τούτου γεγονάσιν ὄχημα· οὐ γὰρ ἀνέχεται παρορᾶν αὐτῶν αἰρομένων· πρὸς ἔλεον διακλᾶται, καὶ λύει συμπαθῶς τὰ χρέα, τῆς παρ' αὐτοῦ ἀξίων εὐμενείας, ἀνθ' ἧς ἦν ἀξίον ὑποσχεῖν τιμωρίας. Οὐκουν, ὅπη ἡ σὴ παβήρησι, τῶν ἐναντίων ἢ ὁμιλίᾳ λαμβάνει τὴν παβήρησιν, οὐδ' εὐρίσκει χώραν τὰ σκυθρωπὰ, τῆς σῆς ἐπιχωριαζούσης φαιδρότητας· ἀπ' ἀρχῆς γὰρ εἰς κόσμον παριοῦσα ἐπὶ φαιδροτέρᾳ τούτων καταστάσει, τὴν αὐτὴν αἰεὶ διασώζεις προαίρεσιν, τῆς τῶν δεξιῶν χορηγίας οὐ λήγουσα. Ἦν αὐτοῖς καὶ λυχίᾳ φώτων ἐβδομάδι περιαυγάζομένη, καὶ στέγνος τοῦ

μύνα ταμῆεν, καὶ ῥάβδος τῆς σῆς ἀνθοφορίας προανθοφοροῦσα τὸ κήρυγμα, καὶ τὰ ἄλλα εἰς μέγα εἰκότως ἐφρόνει τὸ ἔθνος παρὰ πάντα τὰ ἔθνη· ἀλλ' ὑπεχώρησε μετὰ τοῦ κλεινοῦ ὀνόματος αὐτῶν καὶ τῆς σεμνότητος· σὲ γὰρ σκιαγραφοῦντα τῇ σῇ ἐκρύβη ἐπιφανείᾳ. Φαίνεις δὲ ἄρα ἡ αἰφωτος οὐ λυχνία, τοῦ σκοτεινοῦ καὶ ῥυσαμένη καὶ ῥυομένη θανάτου τῆς ἀμαρτίας· εὐωδιάζεις τὸν κόσμον τῇ σῇ τῶν καλῶν ἀνθοφορίᾳ, ἢ τὸ ἀνθος ἀνασχοῦσα τῆς σωτηρίας. Τρέφεις τῷ ἐκ σοῦ πεφυραμένῳ ζωηρῷ ἄρτῳ· πηγάζεις ἀδιαλείπτως τὰς δωρεάς, καὶ τῇ ἀενάῳ βλύσει τῶν χρηστοτέρων τὴν τῶν περιστάσεων φορὰν ἀνακόπτεις. Σκεδάζεται τῆς ἀθυμίας τὰ νέφη διὰ σοῦ, αἰθρίας τὸν βίον ἀγλαϊζούσης· ἐλαύνεται πάθη· τὸ φοβερὸν τῶν κινδύνων εἰς ἄνεσιν μεταβάλλεται· οὐδὲν, ὃ μὴ παραγίνεται τῶν χρηστῶν, σοῦ βουλομένης, καὶ οὐδὲν, ὃ μὴ φεύγει τῶν ἐναντίων, σοῦ ἀμυνούσης· κατανέυει γὰρ αἰεὶ ἐπὶ πᾶσι, καὶ δίδωσι πάντα διὰ σοῦ ὃ ἐπ' εὐεργεσία τοῦ πλάσματος τὴν σὴν εἰς τὸν βίον πάροdon δεδοκώς· ἐξ οὗ πρὸς τὸν ἀπέραντον διαπεραιουμένη βίον, κοινῇ προετρέψω πανηγυρίζειν οὓς τε ἐκεῖνος ἐν βαθείᾳ γαλήνῃ προσορμῶντας ἔχει, καὶ οὓς οὕτως ἀστάτοις ἐτι περιφέρει ταῖς παλιρροίαις· ὥς γὰρ αὐτῶν τε δεσπόζουσα καὶ ἡμῶν, ὑφ' ἑκατέρας λήξεως ἀνυμνῇ.

Ἄλλ' ὦ παρθένε καὶ Μητὲρ, ἡ παρθενίαν καὶ τόκον, τὰ πολὺ ταῦτα διεστῶτα, ἐπὶ σοὶ δεῖξασα ἠνωμένα· ὦ σκέπη καὶ καταφύγιον καὶ ἀγκυρὰ, κόσμον ὅλον ἐν ἑαυτῇ κρατοῦσά τε καὶ περισώζουσα· αὕτη σοὶ παρ' ἡμῶν ἡ τοῦ λόγου προσένεξις, τὴν σὴν, ὅσον ἡμῖν ἐξήκει, τιμῶσα μετὰστασιν· πρὸς ἣν παρ' ἐλπίδας τῶν οὐκ εὖ τὰς ἡμέρας, ὧν οὐκ εἰσὶ χορηγοὶ, τῆς ἡμῶν βιώσεως ἐπιμετρούντων, τὸν ἡμέτερον βίον διαρκέσαι εὐδόκησας. Σὺ δ' ἡμῖν δοίης ἀντὶ τῆς προσενέξεως οὐ μῆκος βίου· οὐχ οὕτως ἐρῶ, οὐδ' ἀχορέστως ἔχω τοῦ ἀλμυροῦ τούτου πλοῦ καὶ τῆς ἐνταῦθα περιφορᾶς· ἀλλ' εἰ κέκριται, μεταναστεύειν ἡμᾶς τοῦ φόρτου

τῶν ἁμαρτημάτων τὴν ἐλαφρότητα. Εἰ δὲ καὶ ἔτι, κἂν εἰς ἄχθος ἐνίοις τοῦτό γε, παραμένειν χρή τῇ σαρκί, ἀλλὰ σύ γε παράσχοις λυσιτελῶς αὐτοῖς τε καὶ ἡμῖν ποιμαίνειν τὸ ποιμνιον, αὐτὴ καὶ συμποιμάνουσα καὶ συνδιεξάγουσα, ὥς ἂν μὴ ἐπὶ τῇ τῶν ἄλλων ἔργων εἰσπράξει καὶ ἡ ὑπὲρ ἐκείνων προσέλθοι κατάκρισις, ἀξιοῦσα πάντας ἅμα κίκειθεν ὥσπερ καὶ ἐντεῦθεν ἀλήκτως ἐορτάζειν καὶ συνευφραίνεσθαι ἐν τῇ πανηγύρει τῶν πρωτοτόκων, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ σὺ πρωτοτόκῳ Υἱῷ καὶ Κυρίῳ πάσης τῆς κτίσεως· ὃ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος, ὅτε ἡ ἐξ ἐρήμου φωνὴ τῶν σαρκίνων ὀρίων μεταχωρήσασα π: χ: πρὸς τοὺς ἐν ἄδῃ σκυθρωπάζοντας, φωνὴ πρόδρομος καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς κατηφείας κηρύττουσα ἐδείκνυτο.

ΛΟΓΟΣ ΙΑ΄.

Τίς δώσει λαβίδι προφητικῇ διεστομῶσθαι, καὶ τῷ ἀν-
θρακι τὰ χεῖλη καθηρᾶσθαι; ἐκείνων γάρ μοι τανῦν μάστιγα
δεῖ τῷ λόγῳ περιηχοῦντι, ὃν ὁ μεγαλοφωνότατος προανήχη-
σεν ἐν προφήταις. Τίς οἶον ἐπ' ὄρους ὑψηλῇ διανοίᾳ ἀναδι-
βάσει ὠρμημένον, κηρύσσων τὴν φωνὴν τοῦ λόγου, τοῦ βα-
σιλέως τὸν κήρυκα; Πάρεστι γάρ καὶ νῦν ἡ μεγάλη τῆς
μετανοίας σάλπιγξ, τὰ θεῖα σαλπίζουσα παραγγέλματα,
οὐκ ἐρημικῶν προΐσχουσα χωρίων, ἀλλὰ τῶν ἀνθηφόρων
τῆς Ἐκκλησίας κοιλάδων· πάρεστιν ἀπειλῶν τὴν ἀξίνην καὶ

τὴν τομὴν τοῖς ἀκέρποις, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀχύρου καῦσιν, καὶ τὴν τοῦ σίτου εἰς τὰ θεῖα ταμεῖα καταγγέλλει ἀπόθεσιν. Ὁράται οὐχ ἐνὶ μέρει γῆς, ἀλλ' ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· οἷς ὄφει ἀξία τοῦ τοιοῦτου θεάματος· τοῦ φωτὸς ὁ λύχνος τῆς σωτηρίας προπέμπων τὰς λαμπηδόνας, προχειρίζεται καὶ νῦν τῆς ἐκείνου γλώσσης, ὥσπερ πηγῆς καθαρᾶς, τῆς διδασκαλίας τὰ νάματα. Εἰ γὰρ καὶ τὴν κεφαλὴν πάλαι τύραννος, μᾶλλον δὲ μοιχικοῦ δούλος ἄγους ἐκτεμεῖν ἐφρυάξατο, ἀλλ' οὐ συναπέτεμε τὴν εὐλαλον γλῶσσαν· ἐς ῥά φη τὴν τομὴν τὸ ξίφος, ὅξυτέραν περιτυχοῦσαν τομῇ τῆς τοῦ Βαπτιστοῦ γλώσσης· ποῦ γὰρ ἦν θεμιτὸν διατεμόντα πᾶσαν ἀνάγκην τῆς φύσεως, ἢ τῷ γενέσθαι ξίφους τομὴν; ποῦ δ' εἰκότως τὸν ἐν σπαργάνοις νηδύος φθεγγόμενον, τοῦτον, λυθέντων τῶν σαρκίνων καμάτων, τὴν εἰσογγῆν κωλυθῆναι; Οὐκοῦν οὐκ ἐτμήθη ἡ γλῶσσα, οὐδ' ἡ φωνὴ ἐπεσχέθη, ἀλλ' ἐτι καὶ νῦν τὴν Ἡρώδου μοιχείαν λαλεῖ. Ἄλλ' ἄνω πρὸς τὰς ἑαυτοῦ γονὰς ἀνίων ὁ λόγος, ὅλον ἡμῖν τὸν ἐκείνου βίον ἀπαγγεिलाίτω, καὶ ὅλη τῆς ἐκείνου βιώσεως εὐωδία τὴν λογικὴν αἰσθῆσιν κατατερπέτω· μάλιστα μὲν μέγα κέρδος τὸ καὶ μέρος τινὸς τοῦ ἐκείνου βίου λαβεῖν τὸ ὠφέλιμον· ἄπειρον δ' ἐτι, τὸ σύμπασαν τὴν ἐκείνου ἐπιόντα ζῶν σοὶ λέγειν τὰ ἀγαθά.

Ἦδη μὲν οὖν τοῖς δούλοις ὁ βασιλεὺς ἐν ὁμοίᾳ μορφῇ προσομιλεῖν ἐκεκρίκει, καὶ τοῦ ὕψους τῆς θεϊκῆς συγκαταβάς τὰ δόξης ἐνδνημῆσαι τῇ ἀνθρώπου ἐσχατιᾷ· ἔδει δὲ ἄρα τῆς ὑπὲρ λόγον ταύτης ἐπιδημίας μέγαν τινὰ γενέσθαι προάγγελον. Γίνεται Ἰωάννης, οὗ μείζων οὐδεὶς ἐν γεννητοῖς γυναικῶν· καὶ προφθάνει τόκον ὑπερφυῆ παρθένου τόκος στεριευούσης παράδοξος, καὶ προκινθεὶ στάχυος ἀσπόρου μαραινομένης ῥίζης βλαστὸς, καὶ λύει ὥσπερ νηδύος τὴν στείρωσιν, οὕτω καὶ γλώσσης δεσμά· οὐδὲ γὰρ ἔχει, φωνῆς ἀποτεχθείσης, τὸν τεκόντα φωνῆς ἀμοιρεῖν, οὐδ' ἀεθογγον εἶναι τὸν τῆς σάλπιγγος αἴτιον. Λύεται τοί-

δεσποτικῇ καὶ θεῇ διδασκαλίᾳ· καὶ ἀπηχεῖ μὲν τῆς μετανοίας τὸν φθόγγον· οἷα δὲ τοῦ σωτηρίου λόγου φωνή, καὶ τοὺς δεομένους καθάρσεως καθαίρει λόγῳ καὶ ὕδατι, ἀναφανεῖσθαι δ' ὅσον οὕτω προκαταγγέλλει τὸν ὀπισθεν μὲν τῇ δι' ἡμᾶς ἐν χρόνῳ γεννήσει, μεῖζονα δὲ τῷ ἀπειροδυνάμῳ κράτει, ὃν καὶ βαπτίσειν μαρτύρεται τελειῶς ἐν πνεύματι. Καὶ γ' οὖν φανέντα τὸν ἄμὸν ὑποδεικνύει, οὐ ῥανίδες αἷματος τοῦ λύθρου τῆς ἀμαρτίας τὴν οἰκουμένην ἐκάθηραν· ὃν καὶ περὶ τὰ σκοτεινὰ τῆς γαστρὸς ἐπὶ χωρία γνωρίζει εἰλούμενος, καὶ τοῖς Ἰορδάνου ρείθροις παραπλησίως τὸν Δεσπότην λούει τοῖς δούλοις, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐπὶ τῷ παιδί φωνουμένην τοῦ Γεννήτορος ἐνηχεῖται.

Ἔδει δὲ ἄρα οὐ μόνον ἐν ῥῶσι πρόδρομον Ἰωάννην ὀφθῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ἁδου προσθάνειν καὶ φέρειν κάκεινοις τῆς ἐλευθερίας τὰ εὐαγγέλια, τὴν δεσποτικὴν εὐαγγελιζόμενον παρουσίαν. Τοιγαροῦν τῇ γεωργίᾳ τοῦ λόγου τὰς κεχερσωμένας γεωργῶν καρδίας, ἔρχεται καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐκεῖνο λαχόντος καιροῦ τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους κρατεῖν, τὴν θεραπείαν τῆς ἀκάρπου καρδίας εἰσηγούμενος, μᾶλλον δὲ τὸν φθοροποιὸν ἐκτέμνων τῆς ἀμαρτίας καρπὸν τῇ τῆς παύρησίᾳς τῶν ἐλέγχων τομῇ.

Ὁ γάρ τοι πάντων μέλιστα νομοφυλακὴν ὀφείλων, καὶ τῇ καθ' αὐτὸν συντηρήσει τοῦ νόμου εἰς τιμὴν αὐτοῦ τὸ ἀρχόμενον προσκαλεῖσθαι· πέφυκε γάρ πως τὸ ἀρχόμενον ταῖς ἀρεταῖς ἢ κακίαις ὥς ἐπὶ πολὺ τῶν κρατούντων συνδιατίθεσθαι· οὗτος δὲ παρανομῶν, καὶ μοιχείας ἄγει καταμολυνόμενος, εἰς ἑαυτὸν παροινῶν οὐκ ἡσχύνετο· καὶ οὐ τοῦτο μόνον μοιχείας, ἀλλὰ καὶ ἀδελφοῦ ἐνύδριζε κοίτην ἣν ἔδει, καὶ τινος ἀλλοτρίου ὑδρίζοντος, ἐπαμύνοντα τῷ δικαίῳ τῆς συγγενείας ἀνεπιδούλευτον πειρᾶσθαι διατηρεῖν ἣν ἔδει περιέπειν ὡς οἰκείαν, ταύτην αὐτὸς ἀνώρυσσε δι' αὐτοῦ, μὴ τοῖς ἐξ αἵματος, μὴ τοῖς ἐκ νόμου ἔχων ἐπιλογισμὸν ἀναφέρειν καὶ τοῦ μιάσματος ἀποστῆναι, ἀλλ' ὅλως

τῆς ἡδονῆς ὡν ἀνδράποδον, καὶ πρὸς τὸ βάραθρον τῆς πικρανομίας ὥσπερ δὴ μύων καταφερόμενος· ὅτε δὴ ὅτε ἡ μεγάλη τοῦ λόγου φωνὴ σιγᾶν οὐκ ἠνείχετο, ἀλλ' ἐξήλεγχε, καὶ τῆς πράξεως τὸ ἐκθεσμον ἐστηλίτευεν. Ἦν δὲ καὶ τοῦτο Ἡρώδου, μὴ μόνον μὴ ἐθέλαιν καθίστασθαι πρὸς διόρθωσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κακὸν αὐξάνειν μεῖζονος προσθήκη κακοῦ· ἀκριβῶς γὰρ τὸν φονευτὴν ἐμιμεῖτο πατέρα, καὶ ὡς ἐκείνου γνησίᾳ εἰη σπορά ἐδεδαίου· ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἡλικιώτας τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς νηπιόσαντος οἶα δὴ στάχυας ἁώρους τῆς ζωῆς ἀποκείρει· ὁ δὲ τὸν κήρυκα, τὴν θεραπείαν εἰσηγούμενον καὶ τὴν σηπεδόνα τέμνοντα τῆς ψυχῆς, ἀποσφάττει καὶ ὁ δειλαιός, τὴν λύσιν αὐτὸν δεσμῶν παθῶν βεβουλημένον, δεσμοῖς ὑποβάλλει, καὶ τὸν ἀποκαθαίροντα τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἐξ ἡδονῆς ἀγλὴν σκότῳ φρουρᾶς κατακλείει.

Εἶτα γενεσίων ἑορτὴν συγκροτεῖ, ᾧ ἄμυνον ἦν μὴδ' ὅλως πρὸς αὐγάς ἡλίου ἐλθεῖν· καὶ παῖδα τῆς συμφοιρομένης εἰς ὄρχησιν προῦκαλεῖτο, καὶ ἐπὶ θεαταῖς ἐτέρπετο· ἥς ἔδει καὶ μόνον ὀρωμένης ἀποστρέφειν τὰς ὄψεις, ὡς φεροῦσης τινὰ ἐρυθρίασιν, ἐφ' οἷς τῇ ταύτης μητρὶ συνησέλγαίνεν· ὁ δὲ καὶ εἰς ἐπίδειξιν ἄγει, καὶ θεατὰς ἔχων τῆς πικρανομίας σεμνύνεται· προσέτι καὶ τιμῆς ὠνεῖται τὴν ὄρχησιν, καὶ τὴν βασιλείαν μερίζεται, ἐρώτων καὶ μέθης τὸν ἄθλιον λογισμὸν ταλαντευόντων· καὶ δίδωσι κεφαλὴν κειμήλιον τοῦ πνεύματος, ἄθλον ὀρχήσεως ἐναγοῦς ἀντὶ τοῦ τῆς βασιλείας ἡμίσεος, ἥς οὐκ ἦν ὅλος ὁ κόσμος ἀντάξιός· καὶ δείκνυσι φοβερὸν ἅμα καὶ σκυθρωπὸν τοῖς εὐωχουμένοις θέαμα.

Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; εἶγε δεῖ καλεῖν ἄνθρωπον τὸν πάντα λογισμὸν ἀφηρεμένον ἀνθρώπινον. Καλεῖς ἐφ' ᾧ εὐφρανεῖς; ἑορτάζεις ἵνα φαιδρότητα ἐμποιήσης, καὶ οὕτω κατηφείας καὶ σκυθρωπότητος τὸ συμπόσιον δεικνύεις μεστόν; Τίς γὰρ οὐκ ἂν τῶν παρόντων τότε κατηφείας ἐνεπλήσθη;

τίς οὐκ ἂν ἤλγησε τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῷ ξένῳ καὶ οἶον οὐκ εἶδε ποτὲ τράπεζα θεάματι; ὁπότε δὴ καὶ σύ γε αὐτὸς χωρὶς λύπης δικτεθεῖσθαι προσποιῇ; Τίς ἐκείνην θεωρῶν τὴν κεφαλὴν, οὐκ ἂν οἷς ἐκόμα ἀγαθοῖς ἐννοῶν θάμβει τε κατεσχέθη, καὶ τὴν σὴν τῶν γενεσίων ἡμέραν ἐπηράσατο; Καλῶς γε σὺ τῆς σῆς ἀνοσίῳ γονῆς τὴν ἡμέραν τιμᾶς, ἐν ἣ ἔχρην καὶ τὸν αἰτιώτατον ἀπολύειν θανάτου, ἐν ταύτῃ τὸν μείζονα πάντων προφητῶν ὑπάγων θανάτῳ· καθ' ἣν ἐτι κάλλιστον καὶ πρὸς χαρμονὴν ἐπιτηδειότατον ἔχρην προτιθέναι, ἐν ταύτῃ κεφαλὴν τοῦ τῆς σφαγῆς ἀποσταῶσαν αἵματος προτιθείς· ὥς δαίλαιος μὲν τῶν ὠδίνων, αἷς ἐπὶ τῷ σαυτοῦ ἔλυσας κακῶ· ὥς δαίλαιος δὲ τῶν ἀκαθάρτων ἐρώτων, οἷς κάτοχος ὅλος γενόμενος, πρὸς οὕτω προήχθης ἐκτοπὸν τόλμημα, οἶον δὴ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ μὴ ἐθέλειν ἀναεύσειν πρὸς τὴν σφαγὴν, μηδὲ τὴν αἰτησὶν ἀσελγούς γυναικοῦ διακρούσασθαι. Διὰ γὰρ τοὺς ἀνακειμένους, καὶ ἵνα τοὺς ὄρκους ἐμπεδώσῃται, τὴν σφαγὴν ἐπιτρέπει· καὶ μὴν, εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο, διὰ γε ταῦτα ἔχρην τὸ γύναιον ἀποπέμπεσθαι, ἵνα τε μὴ ἀνιαθεῖεν οὕτως ἀπανθρώπως οἱ ἀνακειμένοι εὐωχούμενοι, καὶ ἵνα μὴ γέλωτα ὄφλοι ἀντὶ τοῦ δοκεῖν εὐορκεῖν. Τίς γὰρ ὥφθη ποτὲ τοιοῦτον δῶρον ὑπεσχημένος; Ἀλλ' οὐ μόνον ἀνόητον ἡ μανία, καὶ μάλιστα ὅσοις ἐξ ἐρώτων καὶ μέθης, ἀλλὰ καὶ δόκησιν ἐμποιεῖ τοιούτους ἐταίρους ἡγεῖσθαι, οἱοί περ αὐτοὶ τῇ ἀληθείᾳ εἰσὶν, ὥς καὶ νῦν Ἡρώδης, τοῦ προφητικοῦ διψῶν αἵματος, παρχαίων εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας αὐτῷ τοὺς συνανακειμένους προβάλλεται, ὥς οὐκ ἂν ἐκείνων οἶων τε ὄντων τὴν ἀνόητον ταύτην διαγινῶναι προσκύνῃσιν.

Πλὴν ὁ βαπτιστὴς ἀποτέμενεται τὴν κεφαλὴν, καὶ προθύεται τοῦ αἵροντος ἁμνοῦ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας, ὥσπερ τῷ τόκῳ μετέχων τοῦ θεοῦ τόκου τοῦ θύματος, δι' ὧν ἐκ στεριευούσης προήλθε γαστρός, οὕτω καὶ τῇ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω μεταχωρήσει κοινωνῶν τῇ πορείᾳ, δι' ὧν τοῦ

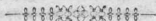
ἀθύτου σφαγίου προσφαγιάζεται, καὶ γίνεται ὥσπερ τῇ λύσει τῶν ὠδίνων, οὕτω καὶ τῇ εἰς ᾧδου φοιτήσῃ τοῦ Δεσπότου προάγγελος, καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς καὶ στενοχωρίᾳ μνηύει τὴν ἀπολύτρωσιν, καὶ προαντελλεῖ τῆς ἀγαλλιάσεως τὰς αὐγὰς, τοῖς ἐν σκιᾷ θανάτου καὶ σκότῳ θλίψεως καθημένοις ὁ ἐωσφόρος μνηύων τοῦ Δεσπότου τὴν παρουσίαν. Τὰ μὲν δὴ κάτω τελούμενα, τοιαῦτα, ἐπὶ προλαβούσῃ μυστηρίοις μυστήρια ἀπορρήτοτερα· ἃ δὲ Ἡρώδης ἀνω διατίθῃσιν, ὅποια; πινάκιον δέχεται ἥς οὐδὲν δοχεῖον ἐπάξιον κεφαλῆς· κεφαλῆς ἐκείνου, τοῦ κρατήσαντος τὴν ἀψαυστον κεφαλὴν καὶ φέρει κόμην κόρη σεσοδημένη, κόμην, ἣν Ἄγγελοι κατηδέσθησαν· καὶ λαμβάνει ταύτην δῶρον· πονηροῦ τέκνου μήτηρ πονηροτέρα, οἰκθεῖσαν μὲν τῇ ταύτης τομῇ διακόμενους τοὺς ἐλέγχους, οἳ τὴν αὐτῆς καρδίαν συνέστρεφον, ἐλύθη δὲ μᾶλλον αὐτοῖς ἀφυκτοτέροις περιπίπτουσα. Πονηρὸν θηρίον, πῶς τοῦτο διανενόησαι; καθαιρήσῃ ἐβουλήθης τῆς σῆς ἀσελγείας τὴν στήλην; Ἄλλ' ἀκίνητα σαλεύειν ἐπεχείρησας· ἔστηκε γὰρ μᾶλλον εἶον ἐπιδαύρα περιφανέστερα, οἷς τῇ μοιχείᾳ τὸν φόνον προστέθεικας τὸν σὸν οἶστρον σπηλιτεύουσα. Σβεγνύειν ἐπιχειρεῖς τὸν λύχνον, τὰ σὰ τοῦ σκότους ἔργα ἐλέγχοντα; ἀλλ' ἀναφλέγεις πλέον τὴν λαμπάδα τὴν σὴν ἀρρήτοποιῶν δεικνύουσαν. Ἰλιγγίᾳς πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς προφητικῆς γλώσσης, ἥς ἡ σπηδὼν τῆς σῆς ἀκολασίας διασπαράττεται; ἀλλὰ νῦν δριμυτέρων αἰσθάνῃ τῶν ὁδυνῶν. Ἔεμεας, Ἡρώδη, τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' οὐ συναπέεμεας τῶν ἐλέγχων τὴν φωνήν· ἀκούεται καὶ νῦν δικπρύσιον ἐκβοῶσα· «οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου»· νῦν οὗς ἐπειράθης ἐλέγχους ἀποκρύπτειν, ἀπανταχοῦ γῆς τὴν σὴν ἀθεμιτουργίαν περιηχοῦσιν. Ἄλλ' οὗτοι μὲν μετὰ τῆς αὐτῶν ἀρρήτοποιῶς ἀφείσθωσαν· ἐπὶ δὲ τὸν βχπτιστὴν ὁ λόγος ἀναχωρεῖτω, ἐξιόντι σήμερον τοῦ γηίνου σκηνώματος συνακολουθῶν, καὶ πρὸς τὰς αὐλούς μονὰς ἀπιόντι, αἷς συνώκει καὶ μετὰ σώματος, ὅσον οἶόν τε τεμὼν καὶ προ-

πομπεύων· εἰ γὰρ καὶ μείζονος ἢ κατὰ γλῶσσαν ἀνθρωπί-
νην δεῖ τῆς εὐφημίας αὐτῷ, ἀλλ' οὖν οὐκ ἔστι δέος ἀπαξιώ-
σειν τὴν τοῦ λόγου προαίρεσιν διὰ τὰ ἄλλα, καὶ ὅτι τοῖς
πάντων εὐτελεστάτοις ἐξαρκούμενος ἔχαιρεν.

Ἀλλὰ τίνων ὁ λόγος ἐγκωμίων ἄψαιτο; τίνα εὐφημίαν
προσοίσει, ἢ τοὺς ἐπαίνους ἢ τοῦ Θεοῦ σοφία διέπλεξε; τί
δέ σοι προσειπὼν, μετρίαν εἰς τιμὴν ἤκουσαν ἐξεύροι προση-
γορίαν; ἢ οὐδὲν μὲν ἴδιον, οὐδὲν νέον εὑρημα, ἀλλ' αὐτὰ
ταῦτα, ὅσα πᾶσα γλῶσσα φθέγγεται περὶ σοῦ, τὰ παλαιὰ ἐ-
κεῖνα, ἃ σε θεοὶ χρησμοὶ προανύμνησαν. Τίνα; φωνὴν βοῶσαν
ἐν τῇ ἐρήμῳ, πᾶσι δὲ πέρχσιν ἀπηχουμένην· εὐτρεπίζοντα
τρίδους τὰς εὐθείας Κυρίου, τὰς σκαλιὰς κατευθύνοντα· εὐ-
αγγελιστὴν σωτηρίας τῷ Ἰσραὴλ, ὑψοῦντα τὴν φωνὴν ἐν
ἰσχυρί τῇ Σιών. Λεγέτω δὴ καὶ τοῦ γεννήτορος τοὺς ἐπιτο-
κίους ἐπαίνους, βραχύ τι μεταποιήσας αὐτοὺς πρὸς τὸ τῷ
καιρῷ προσφορώτερον. Πρὸ τοῦ Ὑψίστου πεπόρευσαι, προ-
φήτης χρηματίζων ἐν νηπίῳ τῷ γάλακτι, καὶ γινῶσιν σωτη-
ρίας τῷ λαῷ ἐκήρυξας οὐ μόνον ἐν σώματι, ἀλλὰ καὶ δεσμὰ
τῆς σαρκὸς ἀποθέμενος. Προσθῶμεν ὥσπερ τινὰ κορυφὴν
καὶ ἀ τῆς πηγῆς τῆς σοφίας ἔχεις προσσρήματα. Μείζων ἐν
γεννητοῖς γυναικῶν οὐδεὶς ὥφθη σου ἐξεγνηγερμένος· προ-
φητῶν ἀπάντων ἀποφέρει τὸ περισσώτερον, ἐκεῖνα θεωρήσας,
ἐκεῖνα μηνύσας, τούτοις λειτουργήσας, ἃ διὰ συμβόλων αὐ-
τοῖς ὥπτανετο· τούτων ἀπολαύσας, ὧν ἐπεθύμησαν μὲν ἄ-
παντες, ἔτυχε δὲ οὐδεὶς. Ἄρτισοι, Βαπτιστὰ, τὸ βάπτισμα
παραγίνεται, ὃ πάλαι τῆς δεσποτικῆς ἐξήτεις παλάμης, οὐ
νάμκσι ποταμίῳις, ἀλλὰ ρείθροις τοῦ σοῦ λουομένου αἵμκ-
τος· πλὴν καὶ οὕτω πρὸς σὲ ἔρχεται, ἢ πάλαι τὸ πολὺ τῆς
συγκαταβάσεως ἐνεκάλεις. Φθέγγξαι κάκει, ὅπου νῦν ἄπει,
τοῦ θεοῦ ἄμνου τὴν ἐνέργειαν, τὴν δι' ἐκείνου τῶν ἁμαρ-
τιῶν ἄρσιν καὶ ἀπολύτρωσιν· μᾶλλον δ' ἐπὶ τούτου προσφθά-
νεις, ἵνα καὶ τούτοις τὸ σὸν ἡχῆσῃ κήρυγμα, κήρυγμα ἐ-
λεύθερον ἀπειλῆς· οὐ γὰρ δεήσει τῇ ἀξίνῃ καὶ τῇ τομῇ τοὺς

ἐκεῖ ταλαιπωρουμένους φοβεῖν, οὐδὲ τὸ πῦρ καὶ τὸ ἄχυρον προσεπιλέγειν, ἀλλὰ φθέγξη φωνὴν ψυχαγωγίας μεστήν, χαρὰν ἀποσταζούσαν· ὀφθήσῃ τοῖς ἀπ' αἰῶνος ἐν ἄδου δεσμίοις θέαμα ποθαινὸν, προφῆταις, πατριάρχαις, δικαίοις· ἀναδιώσεις αὐτοὺς τοῖς εὐαγγελίοις καὶ πρὸ τῆς ἐκεῖ καταβάσεως τῆς ζωῆς· ἡσθήσονται Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν, ἰδόντες τὸν συγγενὴ τὸν ἐκ τῆς Ἀαρωνίδος. Ἀκούσεται δὲ καὶ Ἡσαΐας φωνούσης τὰ θεῖα μυστήρια, ἧς πάλαι πνεύματός ὡτι θεῖω φωνῆς ἐπήκουεν. Ἄσεται δὲ καὶ Δαβὶδ ὁ προφῆτης καὶ βασιλεὺς, καὶ κρούσει τὴν λύραν γλυκύτερον· σκιρτήσουσι πάντες οἱ δίκαιοι καὶ φίλοι Θεοῦ, τὸν Βαπτιστὴν καὶ φίλον καὶ δίκαιον πρὸς αὐτοὺς ἐληλυθότα θεώμενοι.

Ἄλλ' ὦ παραδόξως μὲν τεχθεῖς, παραδοξοτέρην δὲ δυνάσας ζωὴν, καὶ διὰ μαρτυρίου πρὸς τὴν ἀθάνατον ζωὴν μεταχωρήσας, δέχου μὲν ἡμῶν ἱλεως τὴν μετρίαν ταύτην τοῦ λόγου προσένεξιν, πύθω τεθαρρήκόντων ἀψοχὰι τῶν σὼν ἐπαίνων· ἱλεων δὲ ἀπέργασαι τὸν Δεσπότην· καὶ ἡμῖν μὲν, εἰς τὸ αὐτοῦ ποίμνιον δι' ἄφατον ἐνεχείρισεν ἀγαθότητα, καὶ τῷ ποιμνίῳ, δι' οὗς τὸ καθάρσιον αἷμα ἐκένωσε· καὶ νῦν μὲν δίδου ἡμῖν ἄγειν τε καὶ ἰθύνεσθαι τῶν θηρίων, ὅσοι τε ὀρώμενοι ἐπιπηδῶσι, καὶ ὅσοι ἀφανῶς ἐνεδρεύουσιν, ἀπημύντους καὶ ἀνεπιβουλεύτους· ἔστι σοι τὸ θαρρῆν ὡς φίλῳ καὶ βαπτιστῇ· εἰ δὲ καὶ τῆς ἐντεῦθεν ζωῆς μεταχωροίμεν, δίδου ἡμᾶς ἀνεύθυνον αὐτῷ παραδοῦναι τὸν λόγον τῆς βασιλείας, ἧς ἐπιτροπεύειν κατέστησε, καὶ τῆς ἀδιαδόχου δόξης τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἀξιοθῆναι, ἧς πάντες ἀπολαύσαιμεν, ἐλέει καὶ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ τοῦ πτωχεύσαντος, καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου χρηματίσαντος δι' ἡμᾶς, ἵν' ἡμᾶς πλουτίσῃ καὶ υἱὸς Θεοῦ ἀπεργάσῃται. Ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὴν ἐκ στεριώτικων λαγόνων ἀνθήσασαν σωτήριον ἀνθρώποις γονήν, τὴν ἀειπάρθενον τοῦ Θεοῦ Μητέρα.

ΛΟΓΟΣ ΙΒ'.

Αὕτη ἡμέρα Κυρίου· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ· χρὴ γὰρ τοῦ βασιλείου ἄσματος τῇ βασιλίδι τὸν ἐπαινον προσιμιάσασθαι, οὐ διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι βασιλὶς ἡ εὐφρυνομένη, ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἐκείνου προήλθεν ὁσφύος· δι' ἕτερον δὲ, ὅτι καὶ τῆς προγονικῆς κατηφείας νῦν ἡμῖν τῆς παντελοῦς ἀπαλλαγῆς ἐνέχυρον δίδοται τῶν εὐωδίνων κόλπων Ἰωακείμ καὶ Ἀννης, ὡς περ ἐκ τινων προαχθὲν θησαυρῶν, κόλπων ἐκείνων, οἱ πρὶν μὲν τῆς ἀγωνίας παρ' ὁμοφύλοις ἔφερον τὰ ὀνειδῆ· νῦν δ' εἰς τὴν οἰκουμένην τῆς εὐγονίας τὴν δόξαν ἐπλήθυναν· ἐξ ὧν τῆς ἐλευθερίας τὸν τόμον ὁ βασιλεὺς διατίθῃσι, δι' οὗ τῆς πολυχρονίου δουλείας τὴν ἀπολύτρωσιν ἀνακηρύξει. Νῦν προσίμια τῷ κόσμῳ ἐγνωρίσθη χαρᾶς· ἐφάνη γὰρ δι' ἧς ἀναιρεθήσεται ἡ ἀρά· ἡδὴ τῶν πόνων καὶ τῶν μόχθων, οἷς ἐκτρυχόμενοι τῇ ἀκάνθῃ διεταλαιπωροῦμεν, προεμηνύθη ἀνάπαυσις· παρεγένετο γὰρ ἐξ ἧς πάνσοφος γεωργὸς παρέσται ἡμῖν. Νῦν τοῦ μεγάλου μυστηρίου ἐγγίζει ἡ φανέρωσις, καὶ τῆς Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους συγκαταβάσεως ἀρχὴν ἡ οἰκονομία λαμβάνει· τοῦ γὰρ ἀμήτορος πρὸ αἰώνων, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἀπάτορος Υἱοῦ ἡ ἀνάνδρος ἐτέχθη Μήτηρ, καὶ τοῦ τρέφοντος πᾶσαν πνοὴν ἡ τροφὸς τιθηνεῖται· καὶ ὁ νυμφῶν τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ μονογενοῦς ἐτοιμάζεται. Ἄρτι διὰ σπλάγχχνα ἐλέους ὁ φιλόανθρωπος, τῆς οἰκειᾶς χειρὸς τὸ πλάσμα μηκέτι φέρων ὄρῃν τυραννούμενον, τὴν μήτραν, ἣν ὑπερφυῶς οἰκῇσιν, ἐκ στειρίας προάγει μήτρας· ἔδει γὰρ θαῤμαθύμα-

τος προτελείσθαι, τοῦ μεϊζονος καὶ ὑπερφυῶς τὸ ἐλαττον καὶ, εἰ μὴ ὑπερφυῶς, ἀλλ' οὖν ὑπὲρ ἐλπίδα· ἔδει τὴν μέλ-
λουσάν τὴν καινὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον λύειν ὠδίνᾳ, καὶ αὐτὴν
μὴ κοινῶν ὠδίνων, μηδὲ τὸ σύμπαν σαρκὸς καὶ αἵματος
εἶναι θελήματος, ἀλλ' ἔχειν τι κρείττονος ἢ κατὰ συνήθη
ἐνεργείας.

Προέρχεται τοίνυν ἡ ἄσπορος Μήτηρ ἐξ ἀκάρπων λαγό-
νων ὀψίγονος, ἵνα τοῖς ὄνειδεσι τῆς ἀτεκνίας οἱ γεννήτορες
περιστοιχιζόμενοι, τῇ ἐκεῖθεν στενοχωρίᾳ τῆς σαρκίνης πε-
ριπλανήσεως τὸν νοῦν συστειλάντες καὶ πρὸς τὸν καρποδό-
την ἀναδιόσσαντες, ἐκεῖθεν τοῦ καρποῦ τὸ δῶρον καταγά-
γῃσι. Διὰ τοῦτο ταῖς ἀκίσι τῆς ἀπαιδίας ἐνύττοντο, ἵνα ὅλη
γνώμη Θεῷ πλησιάσωσιν· ὅτι πέφυκε τὰ λυπηρὰ οὐ μόνον
τοὺς περὶ Ἰωακεὶμ καὶ Ἄνναν πρὸς θεῖαν φέρειν ἐγγύτη-
τα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀποπηδᾶν ἐθέλοντας, καὶ τούτους ἐπει-
δὲν περιλάβῃ, πλησίον ἄγειν Θεοῦ, ὥσπερ τὰ ἡδέα καὶ
διαχέοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐ μόνον διεστῶτας, ἀλλὰ
καὶ ἤδη ἐγγὺς ὄντας, πόρρω ἐλαύνειν αὐτοῦ. Ἀλλὰ γὰρ
Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννα τῆς ἀτεκνίας ὄνειδεῖ ὑπὸ τῶν κάτω ὁ-
μοδούλων βαλλόμενοι, ἄνω πρὸς τὸν Δεσπότην καὶ πλάστην
τῆς φύσεως ἀναβαίνουσιν, ἐκεῖνον ἱατρὸν τῶν νοσούντων
κόλπων γενέσθαι ἐλπίσαντες, ὅς μόνος, εἷς Δημιουργός, τὸ
αἷτιον τῆς ἐπὶ τοσούτου καιροῦ ἀκαρπίας αὐτῶν σὺν ἀκρι-
βεῖα ἠπίστατο· εἴτε γὰρ ἄμοιρος ἐνεργείας τεκνώσεως καὶ
οἷον ἀψυχος ἡ μήτρα, αὐτὸν ἡλπιζον ἀντίσειν ζωτικὴν δύ-
ναμιν τὸν ἐκ πηλοῦ ψυχῶσαντα ζῶον· εἴτε τι ἄλλο τὰς ὠ-
δίνας ἐπέχει, ἐκεῖνον ὀφθῆναι βοηθόν, τὸν ἐπὶ τοῦτο τὸ δεύ-
τερον καὶ παραπλήσιον ζῶον ὑποστησάμενον· ἐφ' ᾧ εἶναι
μὲν βοηθόν, φύειν δ' ὥσπερ τινὰ χώραν καὶ τῇ ἀνθρωπί-
νῃ τὸν στάχυν γενέσεως· ἐώρα γὰρ τὸ ἐσόμενον, ᾧ καὶ τὰ
μὴ ὄντα ὡς ὄντα παρέστηκεν.

Ἀλλὰ τοὺς μὲν τῆς ἱερωτάτης παιδὸς ἱεροὺς γονέας οὕ-
τως, ἐφ' οἷς τὴν στεῖρωσιν ὀνειδίζοντο, πρὸς ἑαυτὸν ὁ οὐ-

ράνιος μεθεῖλκε Πατήρ, ἐπὶ πλεῖστον χρόνον πρὸ τῆς γε-
 ωργίας τῶν τεκνοποιῶν κόλπων νηστείαις καὶ δεήσεσι τὴν
 ψυχὴν γεωργοῦντες· ἐμοὶ δ' ἄπορον παρίσταται στερρώσεως
 οὕτως εὐτεκνον αἰτιασθαι μήτραν, καὶ φάσκειν ἐκείνους οὐκ
 ἔχειν ἐπιτηδείως πρὸς γονάς, οἳ πάντων ἐμελλον κρατεῖν
 τῷ γεννᾶν· ἀλλ' ἐκεῖνό φημι, ὅτι περ ἐπιτήδειος ἡ Ἄννα
 πρὸς τόκον. Πῶς γὰρ, δι' ἧς ἐμελλεν ἡ σωτηρία ἔλθειν, ἀκάρ-
 ποις συνηριθμεῖτο; Ἄλλ' εἶχε μὲν εὖ καὶ καλῶς εἰς καρπο-
 γονίαν, οὕπω δ' ἄρα ἡ ὥρα παρίστατο, ἣν ὁ πάνσοφος ὁ-
 ροθέτης πρὸ πάντων αἰώνων εἰς τὸ τὴν βλάστην ἐνέγκαι
 διέταξε· πλὴν ὥς βούλεται τις ἐχέτω. Τέως δὲ ἀμείνοσιν
 ἐλπίσιν ἀνέχοντες ἰσπῶσιν ἐκείνην τὴν οὐρανομήκη κλίμα-
 κα, νηστείας καὶ προσευχῆς καὶ συντριμμοῦ καρδίας πε-
 ποιημένην, καὶ πρὸς τὸν πατέρα τῶν οἰκτιρμῶν ἀνιάσι
 καὶ τούτῳ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ πρὶν βοῆσαι εἰδότες,
 τῶν τε ὀνειδισμῶν τὰς βουλὰς καὶ τὸ ἄλγος καὶ τὴν ὀδύ-
 νην αὐτῶν ἐμφανίζουσι. Καὶ λύειν μὲν τὴν ἐξ ἀνθρώπων χα-
 λεπὴν νέμεσιν, λύειν δὲ καὶ τὴν, εἰ μηδεὶς ἄλλος ἐπέπλητ-
 τεν, ἐπιφύομένην οἰκοθεν στενοχωρίαν ἤτοῦντο. Ἀκούει δ'
 ὁ τῶν θαυμασίων Θεὸς τῆς τῶν θεραπόντων δεήσεως, καὶ
 νεύει καὶ δίδωσιν ἀντὶ τῆς προσενέξεως τῶν ὀδυρμῶν καὶ
 ἐν εὐχῇ προσεδρίας δῶρον ἐλπίδος κρείττον· δῶρον, οἷον
 οὐδεὶς ἐξ αἰῶνος ὥφθη λαθών· δίδωσι καρπὸν, ὃς οὐ μόνον
 τὴν φέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχαίαν τοῦ γένους ἀπαλλάτ-
 τει προμήτορα τῶν ὀνειδισμῶν. Καὶ φέρει χερσὶν ἡ Ἄννα
 παιδίον, ὃ τὸν δωρησάμενον τὸν ταύτης τόκον τῆς γεννη-
 σαμένης εἶναι δὴ τόκον οἰκεῖον ἐν χερσὶ βαστάσει· παιδίον, ὃ
 τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν παιδοποιήσῃ. Φέρει βλαστὸν ἢ ἄκαρ-
 πος δόξασα τέως μήτρα τῆς Ἄννης, ἧς τοῦ ἀνθους ἡ εὐω-
 δία μυρίσει τὰ πέρατα· προέρχεται πυλῶν κεκλεισμένων
 ἀτεκνία ἢ ἐσφραγισμένη πύλη τῇ παρθενίᾳ, καὶ μόνῳ τῷ βχ-
 σιλεῖ πρὸς δίοδον τηρουμένη· ἧς προσελθὼν ἀρρήτως καὶ ὑ-
 περφυῶς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέψει τοὺς κακῶς ἀπονεύσαντας.

Πάλαι μὲν οὖν, Ἰωακείμ, ἐσκυθρώπαζες οὐ μόνον οἰκο-
θεν τοῦτο ὑπομένων, οἷς τε τὴν Ἄνναν ἐώρας γονῆς ἀπο-
ροῦσαν, καὶ διὰ τοῦτο στυγνὸν ὄμμα καὶ κατηφές φέρουσας,
οἷς τε οὐδ' αὐτὸς εἶχες ἐν χερσὶ φέρειν τῶν πόνων γεώρ-
γιον· τί δ' ἂν οὕτω γλυκὺ θέαμα τοῖς κοινωνήσασι γάμων
ὡς ἡ ἐκ σπλάγχχνων φυὴ γένοιτο; Ἀλλὰ καὶ ταῖς ἐξωθεν
ἐπιπλήξῃσι πλέον τῆς κατηφείας ἡ ὁμίχλη συνείχε, δι' ὧν τὸ
ἄσπερμον καὶ ἄτεκνον οἱ συμφυλέται ὠνείδιζον. Ἀλλ' ὅρᾳς
ἄρτι φαιδρῶς φαιδρὰν τῶν σῶν σπερμάτων τὴν γεωργίαν,
δι' ἧς ἡ κατῆφεια πάντων ἡλάνθη τῶν ὀφθαλμῶν· ὅρᾳς ἄρτι
τὴν Ἄνναν σεμνὴν, σεμνῶς ἐπὶ τῷ καρπῷ τῆς κοιλίας καλ-
λωπιζομένην. Ἡσχύνου πάλαι, ἀνὰ στόμα τῶν ὁμογενῶν
θρυλλουμένης τῆς ἀτεκνίας· ἀλλὰ νῦν ἀπάσαις γλώσσαις
τερπνὸν ὑπάρχεις ἄκουσμα καὶ διήγημα, περιλαλουμένης
τῆς καλλιτεκνίας. Καὶ πάλαι μὲν, ὡς εἶκος, καὶ αὐτὴν ὑ-
πεστέλλου τὴν ἐξ οἰκίας πρόοδον, καὶ μόνον ὀφθῆναι διευ-
λαθούμενος· νῦν δὲ σύμπας ὁ τῶν Ἀγίων χορὸς καὶ τῶν
Ἀγγέλων οἱ δῆμοι ὡς πατρὶ Μητρὸς Θεοῦ συνευφραϊνόμε-
νοί σοι περιχρεαύουσιν· ἐγένου τέκνου πατὴρ, ἡ τὸ γέ-
νος ἀποδώσει τῷ προπάτορι, ὅπερ ἐκ πλευρᾶς εἰς διὰπλασιν
ἔχρησε τῇ προμήτορι· πληρώσει τοῦτο ἀνευ σπορᾶς τῶν αὐ-
τῆς αἱμάτων σάρκα δανείζουσα τῷ νέῳ Ἀδάμ, καὶ τοῦ πα-
λαιοῦ πλαστοουργῷ ἐδράδυνας κληθῆναι πατὴρ, ἀλλ' ἔχεις
ἐν πατράσι τὰ πρεσβεῖα, ἀλλ' ἔτεκες Μητέρα τοῦ πάντων
Πατρός.

Τίττει καὶ Ἀδράμ ὅψε τῆς ἡλικίας παρ' ἐλπίδα τῶν
κληρονόμων τῶν ἐπαγγελιῶν, ἐξ ὧν ὡς τὰ ἀστρα τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης πληθύνεται λαὸς,
καὶ γῆς πολλοστοῦ κυριεύει μέρους· ἀλλὰ τί τοῦτο πρὸς τό-
κον τὸν σόν; Ἐτεκες γὰρ ἐξ ἧς οὐ μόνον λαοὶ ὠδίσιν ἀ-
φθαρσίας πληθύνονται, οὐδὲ γῆς ἀπάσης κατάσχεσιν, ἀλλ'
οὐρανοῦ κληρονομίαν λαμβάνουσιν, υἱοὶ ὑφίστου γινόμενοι.
Ἄγε δὴ μοι κίλει τὴν Ἄνναν, καὶ τῶν πάλαι θρήνων τὰ

ἄσματα, ἃ κατὰ μόνας ἐπῆδες Θεῷ, ὥς περ τινὰ λύραν εὐ-
 ἄρμοστον ἀνακινούσαν εἰς εὐφημίαν μεταβαλόντες περιη-
 χούντί μοι τὴν αἰοιδίμον ὑμῶν λοχεῖν συνεφάπτεσθε· ἡ-
 μέτερον γὰρ ἐστὶν εὐπορεῖν παρασκευάσαι καὶ λόγον ἄξιον,
 ὧν ἐμαυεῦθη τὸ πανάγιον γέννημα. Φέρε τῆς κοιλίας τὸν
 καρπὸν ἐπιδείκνυε οἷς νῦν ἐπ' εὐδοξίᾳ κομᾶς, τὴν παλαιὰν
 ἀδοξίαν ἀποθεμένη. Μετέβαλεν εἰς εὐφορίαν τῆς νηδύος
 ἡ ἄφορος χώρα· ἐτρέφῃ σοι εἰς χρεὰ ἡ λύπη, οἷαν οὐδεὶς
 ἐξ αἰῶνος ἠγαλλιάσατο· ἐπλάκη τῶν ὀνειδισμῶν ἐκείνων
 ἀδιέλυτος εὐφημία· ὀψίγονος ἡ γονή, ἀλλ' ὑπερῆρε πά-
 σης φύσεως τὰς γονάς· ὑστέρητεν εἰς ἀνθρῶπιν ἡ ἄρουρα,
 ἀλλ' ἐπλήρωσε τῆς ἄλλω τὴν οἰκουμένην. Ὠδύρου ἄπαις ὀνει-
 διζομένη· καὶ τίς οὕτως ἦσθι εὐπαις γεγεννημένη; τρέφεις
 παιδίον, δι' ἧς ὁ κόσμος πλουτῇ τὴν εὐφροσύνην· παρῆλ-
 θες πάσας μητέρας· τίκτει καὶ ἄλλη τις Ἄννα, δῶρον εὐ-
 χῆς λαβοῦσα τὸν τόκον καὶ αὐτὴ· ἀλλὰ δοῦλον, ἀλλὰ λει-
 τουργόν, εἰ καὶ προφητικῶς διέπρεπε χαρίσματι. Σὺ δὲ τί-
 κτεις τὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς βασιλίδι, τὴν πρὸς πάντας λο-
 γικῆς φύσεως ὑμνουμένην, μόνη τίκτεις Θεοῦ Μητέρα, μόνη
 χρηματίζεις προμήτωρ Θεοῦ.

Ὡ μακρῶν ὠδίνων! ὦ λαγόνων, ὧν τὸ κατοικητήριον
 ἐν ἡμῖν σκηνῶσαι βουληθεὶς ὁ Θεὸς ἐξελέξατο· ὦ σύλληψις,
 καὶ τόκος, καὶ βρέφος, δι' ὧν ἡ τῆς ἀμαρτίας ὀλέθριος ὠδὶς
 ἀπήμβλωσε, καὶ τῆς σωτηρίας ἡ πολυγονία ἐγνωρίσθη· ὦ
 βρέφος, δι' ἧς ἡ καταγνηράσασα τῷ αἵσχει τῆς κακίας φύσις,
 καινὸν ἀλλαχάμενη κάλλος ἐξωραΐσατο· ὦ βρέφος, δι' οὗ τῆς
 πενιχρᾶς ζωῆς τὰ ῥάκη ἀποδυσάμενοι, τὴν πρώτην στολὴν
 ἐκείνην τοῦ θεοῦ ἀξιώματος ἐνεδυσάμεθα, δι' ἧς ἡμῖν κα-
 τηλλάγη Θεός, εἰς ἀνείκαστον διαλυθείσης στοργῆς τῆς,
 ἣν ἡμεῖς ἐκπολεμηθέντες αὐτῷ συνεστησάμεθα, ἐχθρας. Ἐξε-
 λέξατο γὰρ σε εἰς νόμῳ τῷ Μονογενεὶ ὁ Θεὸς καὶ Πα-
 τὴρ, καὶ δίδωσιν ἀντὶ μνηστρῶν τὴν πρὸς τὸ συγγενὲς
 καταλλαγὴν· καὶ οὐκ ἀναιρεῖ μόνον τὴν ἐχθραν, οὐδὲ τὴν

ἄφεςιν δίδωσι τοῦ ὀφλήματος, οὐδ' ἦν καθ' ἑαυτῶν ἐχειρο-
 γραφήσαμεν διασχίζει γραφὴν, ἀλλὰ καὶ συγκληρονόμους
 τοῦ ἀγαπητοῦ ποιεῖται, καὶ τοῦτον εἰς τὸν καθ' ἡμῶν ἐξαπο-
 στέλλει πόλεμον συνδιενεγκεῖν ἀνθ' ἡμῶν τοὺς πόνους καὶ
 τὸν δυσμενῆ τιμωρήσασθαι.

Ἀλλὰ καθίστασο νῦν, σοφιστὰ τῆς κακίας, εἰς ποιήν τῶν
 δολερῶν ἐκείνων σκαμμάτων, οἷς τῇ ψιθύρῳ γλώσση τοὺς
 ἔμοιους ἐξειργάσω προπάτορας, μᾶλλον δὲ δι' ὧν καθ' ὅλης
 τῆς φύσεως ἐτεχνάσω τὸν ὀλεθρον· οὐ γὰρ ἐτι ἀλύπως ἐ-
 χων ἀπίοις, οὐδ' ἐπὶ τῇ χλεύῃ σέμνυνόμενος· ἤδη γὰρ ἤδη
 σοι ἐπὶ τὴν κακομήχανον κεφαλὴν τὸ καθ' ἡμῶν ἐνσκήπτει
 πανοῦργον. Ἐγεννήθη τῇ Εὐᾷ παιδίον, δι' οὗ ἐκείνης ἀνακα-
 λεῖται μὲν ἡ ἥττα, καὶ τὸ σκυθρωπὸν εἰς φαιδρότητα μετα-
 χωρεῖ, σὲ δ' ἀπαράκλητος ἥττα περιστοιχεῖ καὶ βαθεῖα
 στυγνότης. Ἐγεωργήθη παράδεισος, ἐξ οὗ ἀναδρασθήσεται
 φυτὸν ἀθάνατον, τὰς κῆρας τοῦ φυτοῦ διαλύον, οὐ τὴν γεῦ-
 σιν προεξένηςας, καὶ τὸν ἐξ ἀπάτης πρὸςδοθέντα θανάτῳ
 πρὸς ἀθανασίαν ἀνακτῶμενον, κλοπῇ καὶ ψεύδει τὴν μη-
 τέρα κακοῖς περιέβαλες. Ἐκδέχου μικρὸν ὅσον οὐπὼ τῆς
 σῆς κακομηχανίας τὰ ἐπίχειρα, ἃ σοι παραγενήσεται, τοῦ
 τέκνου πρὸς τὸν πανάμωμον τόκον ἤκοντος. Ἄρτι θεούμε-
 νον ὀφεί τῷ ὄντι ὃν πάλαι πλάνῳ θεώσεως ὑποσχέσει θείας
 συνουσίας κατέστησας ὑπερόριον, καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἐκτα-
 κέντα σοι φθόνον τοῦ, καθ' οὗ τοῦτον ὠδίνεις τῆς σῆς ἐπι-
 δαίνοντος κεφαλῆς, ἔξεις ἐπὶ πλεόν σε διεσθίοντα. Ὑπέθου
 θέωσιν τῷ γυναικί, καὶ τῆς ἀλύπου ζωῆς διασπάσας λύπης
 ἀνάμεστον ζῶην προξενεῖς, οὐ μόνον εἰς ἄλλας μυρίας κῆ-
 ρας τὸν βίον περιστοιχίζουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐχρῆν ὑπό-
 θεσιν εὐφροσύνης εἶναι ἀνθρώπου πρὸς φῶς ἐξιόντος τῶν
 σκοτεινῶν τῶν ἐγκάτων χωρίων, καὶ τοῦτο δὴ λύπης αἴ-
 τιον τεκτηνόμενος· ἐν γὰρ λύπαις τίκτειν τῇ βρεῖχ καθ'
 ἡμῶν ἀποφάσει προσέκειτο. Ἀλλὰ νῦν τόκος ἐμαυτοῦ, τῆς
 λυπηρᾶς κρητῶν ἀποφάσεως, καὶ τὴν χερμονὴν τοῖς

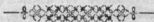
πέρασι μνώμενος, διέσφηλας τὸν γενάρχην σκελίσας γυναιῶ, καὶ τὸν φθοροποιὸν τῆς σῆς συμβουλῆς λόγον ἐπὶ κακῶ τὸ σφῶν ἐπεισας δέξασθαι· ἐτέχθη παιδίον ἡμῖν τῆς αὐτῆς μὲν τῇ Εὐφ' πλάσεως, τοῦ σφάλματος δ' αὐτῆς ἡ ἀνόρθωσις, καὶ τῆς σῆς ἡ ἀφορμὴ πτερινίσεως, οἷς τὸν ζωοποιὸν τοῦ Θεοῦ λόγον ἀβρότηως καὶ ὑπὲρ νοῦν ὑποδέξεται.

Ἄκουε, γηραιέ προπάτορ καὶ πρὸς ἀμείνονας ἐλπίδας μετὰθου· οὐ γὰρ ἔτι ἀδοθήθητος ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ διαγενήσῃ. Ἐπέστη γὰρ δι' ἧς ὁ κραταῖος ἐν ἰσχύϊ βοηθὸν ἐξαπλώσει χεῖρα, καὶ τῆς τάλαιπωρίας ἐξάξει· οὐκ ἔτι ἡ διὰ βρώσεως ἐπινεμομένη φθορὰ τὸ κατ' εἰκόνα τοῦ Πλάστου πλάσμα λωθήσεται· ὁ γὰρ δημιουργὸς οἰκείοις σπλάγχνοις ἑαυτὸν παρακαλέσας, τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὑπεστήσατο σκήνωμα, καὶ μετὰ τῶν κατοικούντων ἐν φθορᾷ γνώμην τίθεται συναναστραφῆναι, ἵνα διαμείψῃ πρὸς ἀφθαρσίαν. Ἀλλὰ λῆξωμεν τῷ Θεῷ, ὅτι τῆς πολυχρονίου τυραννίδος ἡ βαρύτης ἀρχὴν λαμβάνει τοῦ ἐλαφρύνεσθαι· μᾶλλον δὲ ὁ ἀποστάτης εἰς φυγὴν τὴν διώξειν ἐναλλάξας ἀναχωρεῖ τύραννος, ὁφθέντος τοῦ βασιλικοῦ σκήπτρου. Οὐκ ἔτι ἐφόδου χώραν καθ' ἡμῶν εὐρήσει· ἐγείρεται γὰρ ἡμῖν ἐξ οἴκου Δαβὶδ κέρως δυνάμεως, κέρας, ἐν ᾧ συντριβήσεται τῶν μέχρι νῦν ἐπὶ κακίᾳ δυναστευσάντων τὸ κέρας.

Ἀλλὰ μοι, Δαβὶδ, εἰς καιρὸν ἤκεις καὶ ἄδε τῇ ἐξ ὁσφύος ἀποκυηθείσῃ θυγατρὶ· ἄδε τῆς σῆς σοφίας τὰ ἡδύφθογγα ἄσματα, τὴν κιθωτὸν ἀναμέλπων τοῦ ἀγιάσματος· τὴν δεδεξασμένην τοῖς χρυσοῖς κροσσωτοῖς, τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησε κατοικεῖν ἐν αὐτῷ ὁ φέρων τῇ χειρὶ τῆς γῆς τὰ πέρατα. Ἄγε δὴ καὶ νῦν σκίρτησον ἐμπροσθεν τῆς θείας κιθωτοῦ σκίρτημα μώμου ἐλεύθερον· μικρὸν μενοῦν ὕστερον εἰς τὰ ἅγια εἰσιούσης, προπομπεύσεις τὴν τερπνὴν ἐκείνην τῶν νεανίδων συνιστῶν χορείαν· τέως δὲ νῦν τῷ καθ' αὐτὸ ἄλματι τίμησον ὀφθεῖσαν αὐτήν. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅς ἐπὶ τοῦτο θρασυνθεῖη μωμήσασθαι· οὐδεὶς, κατὰ τὸ Σαούλ θυγάτριον,

γλῶσσαν ἐπαφήσει γνώμη οὐκ ὀρθῇ κινουμένην, ἀλλ' ἡσθή-
 σονται, τοῦτο μὲν τὴν μυστικὴν τοῦ Θεοῦ κιβωτὸν τιμωμέ-
 νην ὀρῶντες, τοῦτο δὲ καὶ σοὶ τὸ πέρχς τῶν ὁμωμοσμένων
 παρέστηκεν· ἐκ καρποῦ γὰρ τῆς κοιλίας ὁ μέλλων εἰς τὸν
 αἰῶνα καθίσειν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας ἡδὴ τοῦ παρ-
 θενικοῦ θρόνου ἀνίσταται.

Ἄλλ' ὦ παρθένε καὶ Μήτηρ, ἡ τὰ πολὺ διεστῶτα ταῦτα
 ἠνωμένα ἐπὶ σοὶ δεῖξασα· ἡ παρ' ἐλπίδας μὲν τεχθεῖσα,
 ὑπὲρ λόγον δὲ τεκοῦσα τὸν Υἱὸν καὶ Θεόν, ἱεσουμένη μὴ
 διαλίπης ὑπὲρ ἧς ἔδωκεν ὁ Πατὴρ αὐτῷ κληρονομίας· ἧς
 καὶ ἡμῖν τὴν ποιμαντικὴν ἐπιστασίαν ἐπέστρεψε, φυλάτ-
 τεσθαι μὲν κρείττους ἐπιβουλῆς τῶν ἀρπάζσεων θηρίων, ὅσα
 τε ἀφανῆ καὶ ὅσα ὀρώμενον φέρουσι κίνδυνον· ἀγεῖν δὲ καὶ
 ἐκτρέφειν νῦν μὲν ἐπὶ τὰς ζωηφόρους τῆς εὐσεθείας νομάς,
 ἐπειδὴν δ' ἐκεῖθεν μεταφοιτῆσαι δέοι, εἰς τὰς σωτηρίου
 ἐπαύλεις διαναπαῦσαι, οὐ φόβος οὐδεὶς, οὐδὲ τάραχος, οὐδ'
 ἐπιβουλῆς μέριμνα, πᾶσα δ' ἀνεσις καὶ ἀταραξία καὶ ἀγαλ-
 λίασις· ὅτι αὐτοῦ ἐσμέν λαός, καὶ αὐτῷ μόνῳ τὴν δόξαν καὶ
 προσκύνησιν φέρομεν νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
λόγος εἰς τὴν δι' οὗ τοῦ προγονικοῦ ἀνυ-
ψώθημεν πτώματος σωτηρίου Σταυροῦ ὑ-
ψωσιν.

Λ Ο Γ Ο Σ Ι Γ'.

Πρότερον ἐν ἱερᾷ διαγόντων ἀνθρώπων ἀγαλλιάσει λύ-
της καὶ κατηφείας ὑπόθεσιν ἐχορήγησε ξύλον· νῦν δὲ διὰ
ξύλου πανήγυρις ἱερὰ, ὥς πέρ τις ἐωσφόρος ἀνατέλλουσα κό-
σμῳ, τὸ στυγνὸν ἀποδιώκει τῆς κατηφείας. Καὶ πάλαι μὲν
ἐγυμνοῦτο θείου ἀξιώματος ἄνθρωπος διὰ ξύλου καὶ φυ-
γεῖν τῆς πατρίδος κατεδικάζετο· νῦν δὲ διὰ ξύλου καὶ τὸ
θεῖον ἀπολαμβάνει ἀξίωμα, καὶ πρὸς τὴν πατρίδα ἀνακο-
μίζεται. Πρώην ὁ τοῦ ξύλου καρπὸς προὔξεναι τὸν θάνατον.
νῦν δ' ἀναβλαστάνει τοῦ ξύλου ἀθηνασίαν· ἀφ' οὗ γὰρ σταυ-
ροῦ θάνατος καὶ φθορὰ κατεπόθησαν, ἀσθαρσία δὲ πολι-
τεύεται καὶ ἀλάστωρ μὲν δαίμων εἰς δέλεαρ ἀποχρῆται
ξύλῳ, καὶ τὸ ἀπειρόκακον ἔτι πλάσμα ἐν ἀπάτῃ σκυλεύει,
καὶ τοῦ παραδείσου ἑλεεινῶς ὑφέλκει, φιλάνθρωπος δὲ Δε-
σπότης ξύλον ἡμῖν εἰς σωτήριον ὄπλον δωρεῖται καὶ τί-
θησι δι' ἐκείνου εὐχεύωτον τὸν πολέμιον, καὶ δίδωσιν οὐ
μόνον παράδεισον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ οὐράνιον οἰκητήριον. Νῦν
ἢ τοῦ ξύλου πικρία, ἢ ἐπὶ μακρὸν τῷ ἀηδεῖ ἡμᾶς συνετά-
ραττεν, εἰς γλυκύτητα μετεποιήθη, τῷ δ' ἐξαπατήσαντι
δαίμονι ἀληθῶς εἰς πικρίαν κατέστη. Νῦν ἢ τέρψις, ἐφ' ἧς
ἐγεγάνωτο ἀθεραπεύτως ἡμᾶς ὥς ὦτο διαθείς, εἰς χολὴν
αὐτῷ μετέβαλεν· ἐτέρπετο γὰρ παραδείσου μὲν ὀρῶν ἐλαυ-
νόμενον, πικρὸν δὲ μὴ γεώργιον τὴν γῆν ἀνιείσαν τὴν ἄ-
κωνθαν· ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι μοι τριβόλους καὶ ἀκάνθας ἢ γῆ
ἀνατελεῖ, οὐδ' ἐπικατάρματος ἐν τοῖς ἔργοις ἔσται· ἢ γὰρ
τοῦ ξύλου φύσις, δι' οὗ ταῦτα ἐχορηγεῖτο τὴν εὐφορίαν μοι

τῶν κελῶν ἐχορήγησεν. Ἀντεστράφη πάντα· ἡ λύπη εἰς χαρμονήν, ἡ κατάρχαι εἰς εὐλογίαν, ἡ ἀκανθα εἰς καρπὸν ἡδιστον· τοῦτο μόνον ἀμετάβλητον ἔμεινεν, ἡ τοῦ ἐχθροῦ ἐφ' οἷς ἐμὲ κακῶς διέθηκε τιμωρία. Ἐτι ἐπὶ κοιλίαν ὁ σκολὶὸς ὄφεις ἔρπει· τοῦ γὰρ θείου ὕψους ἐκὼν ἐν ἀποπτώσει γενόμενος, οὐκ ἂν οὐδέποτε τῆς χαμκί συρομένης κακίας ἀνανεύσειεν. Ἐτι τὸν χοῦν ἐσθίει, τὴν βριεῖν καὶ συμπίεζουσιν αὐτὸν ὀδύνην, ἀνθ' ὧν ἐπειράθη τὸν διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐκ χοῦς εἰς θεῖαν ἀνηγμένον μακαριότητα πάλιν εἰς χοῦν καταγαγεῖν. Ταῦτα δὴ ταῦτα ἡ τοῦ ἐχθροῦ δριμεία ὀδύνη ἀλυτος διακμένει· ἡ ἐκείνου ἀπαρამύθητος στενοχωρία εἰς εὐρεῖαν μετῆλθεν ἀνεσιν. Ἀλλ' ἦν ἄρα καὶ τοῦτο θείας κηδεμονίας, μὴ μόνον οἰκτεῖραι τὸν παθόντα κακῶς, μηδὲ δοῦναι τὴν ἐλευθερίαν τῶν περιστοιχιζόντων ἀνιάρων, ἀλλὰ κάκεῖνο, δι' οὗ τῆς λύπης ἡ ἀφορμὴ, εἰς αἷτιον μεταποιῆσαι φαιδρότητος· καὶ τὸ, δι' οὗ ὁ ἐχθρὸς ἔσχε τρωσσι, δι' ἐκείνου κειρίαν ἀντιδοῦναι αὐτῷ, ὥς νῦν ἀλύει στένων καὶ ὀδυρόμενος διὰ ξύλου, ὃ πρώην ἐμὲ φυγάδα κατέστησεν. Ἐφυγον γὰρ ἐκ προσώπου Θεοῦ τὴν γύμνωσιν συναισθόμενος. νῦν ἑαυτὸν φυγαδεύομενον ἀπὸ πάσης κτίσεως καθορῶ· καὶ ἀνθ' ὧν ἐγὼ τότε φύλλων εἰς βοήθειαν τῆς γυμνώσεως ἐδεήθην, γυμνὸς οὗτος καὶ ἔρημος πάσης βοηθείας πορεύεται· ἀλλὰ νῦν ἐγὼ ὁμοῦ καὶ τὰ φύλλα καὶ τοὺς δερματίνους ἀπεθέμην χιτῶνας· οὐδὲν γὰρ ἔτι τούτων δεῖ τῆς ἀρχαίας στολῆς μοι περιπεποιημένης, ἣν, ξύλω λελυμασμένην, διὰ ξύλου περιεποιήσαντο, καὶ τὴν ὑπαρξιν ἐκ γῆς δωρησάμεναι χεῖρες, ἐν τούτῳ διεκταθεῖται, χεῖρες ἐκείναι, ὧν τὴν ἐκτασιν καὶ τὴν ἐνέργειαν οἰκείων χειρῶν ἐκτάσει Μωϋσῆς προετύπου. Μωϋσῆς, ὃς ἔστι τρόπαιον ἔθνος πολέμιον διώκων τὸν Ἀμαλῆκ προσφωκισμένου λαοῦ τῷ Θεῷ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν Μωϋσῇ τῷ πρεσβυτέρῳ τετύπωτο· ἡμεῖς δὲ τρυφῶμεν τῶν τύπων ταῖς ἐκδόσεσιν, ὁμοῦ τῷ Ἀμαλῆκ καὶ τοῦ σκότους τοῦ ἄρχοντος πίπτοντος σὺν ᾧ

πάσῃ τῇ ἀοράτῳ αὐτοῦ στρατιᾷ· οὐ καὶ πρὶν εἰς καθαίρει-
σιν ὠπλοποιήθη σταυρὸς, καὶ νῦν ὑψούμενος ταῖς ἑαυτοῦ
μαρμαρυγαῖς οἷα ζόφου αὐτὸν ἐκ τῶν περάτων ἀποδιώκει.

Ὑψοῦται ξύλον μακαριστὸν, ἐν ᾧ πάλαι Θεὸς χερσὶ μι-
αιφόνοις ὑψωθείς ἐχλευάζετο, ὁ χλεύης ἐλθὼν ἀπαλλάξαι
τοὺς ὑβριστάς καὶ ἀγνώμονας. ὑψοῦται ξύλον, ὁ πάλαι μὲν
συναγωγὴ πονηρὰ χερσὶν ἐτεκτίνετο παλαμναίαις, θανάτῳ
διανοηθεῖσα τὴν ζωὴν προδοῦναι, σφᾶς δ' αὐτοὺς ἀποστε-
ρήσαντες τῆς ζωῆς οἱ πονηροὶ γεωργοί, οἱ τῷ κληρονόμῳ
τόλμαν ἀράμενοι πονηρὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν· οἱ γε κληρο-
νόμον ὁμολογοῦντες, φθόνῳ καὶ κακίᾳ μεθύοντες, τὴν αὐ-
τοῦ δόξαν οὐ συνίεσαν, ἥ ᾤησι τὸ λόγιον· « Εἰ γὰρ ἐγνώ-
» σαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν ». Οὐκ
ἐγνώσαν, ἐπεὶ οὐδ' ἠδουλήθησαν γινῶναι ὅλον τὸν λογισμὸν
ἐπὶ τὸν φθόνον ἀποκλίναντες, καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς δόξης,
καίτοι γε φανερόν ὄν, συνιδεῖν οὐκ ἐθέλοντες· οὐκ ἔδω-
καν τόπον τῷ λογισμῷ συνεῖναι, ὥστε τὴν τοσαύτην λύτ-
ταν ἐπισχεῖν, πρὸς μόνον τὸ κενῶσαι τὸ δεσποτικὸν αἷμα
ὀξεῖς γεγονότες· ἀλλ' εἶδον μὲν καὶ συνιᾶσι τὸν κληρονό-
μον· συνιᾶσι μέντοι ἐφ' ᾧ οὐχ ὡς Κύριον δόξης τιμῆσαι,
ἀλλ' ἐφ' ᾧ παραδοῦναι θανάτῳ ἀτίμῳ. Τοιοῦτον γὰρ ὁ θρό-
νος· οὐ καταδέχεται ἅ ὁμολογεῖ, οὐδ' ὄρᾳ βούλεται τὸ
φαινόμενον, οὐδὲ κατατίθεσθαι τούτοις, ἅ μὴ ἀρνεῖσθαι δυ-
νατόν· τούτῳ κρατηθέντες λαὸς ἀγνώμων, τὸν κληρονόμον
τῆς δόξης τὸν Κύριον οὐκ ᾔδεσαν. Πῶς γὰρ ἂν ἦν ἀγνοεῖν
τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ δόξαν, οἷς τῇ ὑπερφύᾳ τῶν θαυμάτων
διέλαμψεν; Ὡς μὴ εἰδότες ἐπὶ ξύλου ταnúουσιν, οὐ ράβδος
προμηνύουσα τὴν ἐνέργειαν, τὸν ἀλιτήριον Φαραὼ αὐτοῖς
ἄρμασι καὶ ἀναβάταις θαλάσση ἐβύθιζεν, ἐλευθερίας ὁδὸν
τέμνουσα πηλῷ καὶ πλινθείᾳ ταλαιπωρουμένῳ λαῷ. Οὐκοῦν
οὐκ ἔτι πηλῷ καὶ πλίνθῳ τῇ βαρεῖᾳ τῆς ἀμαρτίας ἐργασίᾳ
ταλαιπωρήσω· ἡδὴ γὰρ ἡ τοῦ κόσμου σωτήριος ράβδος Φα-
ραὼ μὲν τὸν δυσμενῆ αὐτῇ δυνάμει καὶ τυραννίδι τῆς ἀ-

μαρτίας κατακαλύπτει, ἐμοὶ δ' ἐξηπορημένῳ σωτηρίας ὁδὸν ἐπανοίγει.

Βιαίαν ὁ διώκτης ἐποίησε τὴν δίωξιν κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ῥύμης ἔστη περιτυχὼν κωλύματι φοβερῷ· εἶδεν ὄπλον θεῖον, καὶ συνετρίβη τὴν δύναμιν· ἀπήστραψαν αἱ τοῦ σταυροῦ ἀκτῖνες, καὶ τὸ διῶκον σκότος ἐδίωξαν· εἶδε τὸ βασιλικὸν σκηπτρον ὁ ἀποστάτης, ὁ ἀλάστωρ τύραννος, καὶ φρίκη συσχεθεῖς, ἐξηπόρησε. Τί ἔτι ; ἄρ' οὖν, ὦ τῆς κακίας εὐρετὰ, ἔτι λαλήσεις εἰς τὸ ὕψος ὑπέρογκα, καὶ μεγαλοῤῥημονήσεις ἐκτενεῖν τὰς χεῖρας, καὶ πᾶσαν ἐξαρεῖν ὡς ὠὰ καταλελειμμένα τὴν οἰκουμένην ; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ καὶ φοβερὰν εἰσπράττεται τῆς μεγαλοῤῥημοσύνης τὴν δίκην. Οὐκ οὖν περιέσται σοι μὴ ὅτι ἐκτείνειν, ἀλλ' οὐδὲ κινεῖν τὴν χεῖρα. Πάριθι γάρ, καὶ γέγονας ἀνενέργητος, τοῦ σταυροῦ εἰς τὰ πέρατα διεκταθέντος. Πάλαι μὲν οὖν τὸν ἄνθρωπον, ταῖς σαῖς σκολιαῖς παραγωγαῖς πειθαρχήσαντα, λείπει Θεὸς οὐχ ἵνα σοι τῷ παλαμναίῳ ἄρπαγμα γέννηται· οὐχ οὕτως ὁ φιλόανθρωπος Πατὴρ ἐπὶ τῷ ἐμῷ παροργίζεται σφάλματι, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον καταλείπει, ὅσον συναίσθησιν λαβεῖν τοῦ σφάλματος, καὶ μαθεῖν δι' ὧν φυλάξομαι τὸν ἐπίβουλον· μᾶλλον δ' οὐδ' αὐτὸς καταλείπει, ἀλλ' ἐμοῦ κακῶς τῶν πατρικῶν ἀποσκιρτήσαντος κόλπων, ἐπὶ βραχὺ τὴν καταδρομὴν σοι τῷ πονηρῷ διαφῆκε θηρίῳ, ἵν' ἐγὼ συσταεῖς πάλιν τῇ πατρῷᾳ προσδράμῳ ἀγκάλῃ. Σὺ δ' ἄρα ὠήθης, ἐπεὶ παρεκλάπην, παντάπασιν ἀπερρίφθαι πατρικῆς προνοίας καὶ μηκέτι παραμύθιον μηδ' ἀποστροφὴν εἶναί μοι, ἀλλὰ τὸν οὕτω Θεοῦ τιμηθέντα εἰκόνι καθάπαξ ὑποχείριον οἶα δὴ ἄρπαγμα ἐπειράθης ποιήσασθαι. Ἀλλὰ μάνθανε νῦν, ὡς μάτην μὲν ἡ κακίστη τέχνη διεσπουδάσθη σοι τῆς ἐπιβουλῆς, μάτην δέ με τῷ φυτῷ ὑποθέλξας τῆς γνώσεως, τοῦ τῆς Ἑδὲμ ἐξάγεις χωρίου, μάτην δὲ σοδαρὸς περιύτης, ἐφ' οἷς ἐπεπόνθειν ἐγὼ, κομπάζων ἐπὶ ταῖς σαῖς ἀπάταις καὶ σεμνυνόμενος. Ὅρα γὰρ οἶά μοι γέγονε, μᾶλλον δ' ὅρᾳς

καὶ περιφέρεις ὀδύνης κέντρον ἀπαρამύθητον. Ἴδου γὰρ ἐν Κρανίῳ τῆς ζωῆς μοι ξύλον ἀνεβῆ, δι' οὗ καὶ παράδειςον καὶ ἀθανασίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλάστην οἰκειότητα, τὸν ἀρχαῖον ἀπολαμβάνω πλοῦτον. Νῦν σε μᾶλλον ἢ τότε θερμότερος ἀναφλέγει φθόνος, μάλιστα γὰρ ὅ,τι καὶ δρώης ἐξαποροῦντα· πᾶσα γὰρ κακοτεχνίας μηχανὴ περιήρηται, οὐδ' ἔστι δι' ὧν ἔτι πόρον πρὸς ἀπάτην λάβοις· οὐ γὰρ μόνον ὑποψιθυρίζειν οὐ παρῤῥησιάζει, ἀλλ' οὐδὲ πόρρωθεν οἰστόν σοι μένειν τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τούτου φυτοῦ δύναμιν προἰεμένην. Ἴδού μοι τὸ βασιλικὸν σκήπτρον οἷα παιδί ἡγαπημένῳ δίδωσιν ὁ Δεσπότης, δι' οὗ σε τὸν σχολιὸν θανατώσας ὄφιν τὴν ζωὴν ἐχαρίσατο. Νῦν μοι τὸ μέγα τῆς ἀσφαλείας ὄπλον ἐχαλκεύθη, δι' οὗ πάσης ἐπιβουλῆς ἀμείνων καθίσταμαι.

Ἄλλ' ὦ ξύλον μόνον ἐκ φυτῶν θεοῦ νάματος ἀρδεῖα πιανθέν· ὦ ξύλον φυὲν μὲν ἐν Κρανίῳ, πᾶσαν δὲ γῆν περιλαβὼν τῇ σκιᾷ, ἐν ᾗ τῆς καούσης ἀμαρτίας διανεπαυσάμην· ὦ φυτὸν ἐν γῇ μὲν βλαστῆσαν, ὑπερῆκον δὲ τὸν οὐρανόν· οὗ τὸν ἀμύθητον Ἀγγελοι καρπὸν ὀρῶντες, τὴν μεγάλην σοφίαν τοῦ φυτοκόμου θαυμάζουσιν ἐκπληττόμενοι· ὀρῶσι καρπὸν τῶν ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν, τοῦ θανάτου κατάλυσιν, τὴν εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἀνθρώπων ἐπάνοδον, τῆς φλογίνης ῥομφαίας τὴν ὑποχώρησιν, τοῦ διαδόλου τὴν ἥτταν καὶ τὸν τρόπον, καὶ τὴν ἐπιμόνω τύπῳ τῇξιν αὐτοῦ καὶ ἀφανισμόν. Ταῦτα δὲ τοῦ σταυροῦ τὴν ἰσχὺν καὶ θεϊότητα πρῶην εἰκονίζον προτυποῦντες ὁμήγουρις ἱερὰ, ἄρτι μὲν ῥάβδου προφητικῆς ἀπάτης σοφίσματα καταπινούσης Αἰγύπτια, καὶ λαὸν ἐξ Αἰγύπτου δουλείας ἐξαγαγούσης, ἄρτι δ' ἀκροτόμου νάματα πηγαζούσης ῥάβδου πληγῆς, καὶ δίκης ἀνάγκην παραμυθουμένης ἐρημικῇ πορεῖᾳ διχθλοῦντος λαοῦ· καὶ νῦν μὲν ἀνθεὶ ῥάβδος καὶ τῆς ἱερωσύνης δωρεῖται τὸ χάρισμα τῷ βλαστήματι· νῦν δ' ὑπὸ γέροντος πατριάρχου προσκυνεῖται, εἰ καὶ βρασιλέως, ἀλλ' υἱοῦ χρηματίζουσα ῥάβδος.

Τοῦτο ἄρα ἦν, ἐπείπερ ἔμελλεν ἡ τοῦ σταυροῦ σωτήριος ῥάβδος οὐ μόνον ὑπὸ ἐθνῶν, οὐς δὴ κληρονομίαν ὁ Πατὴρ δίδωσι τῷ Υἱῷ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ προσκυνεῖσθαι τοῦ γέροντος Ἰσραὴλ· ὃς δὴ κατὰ σάρκα γεννήτωρ ὦφθη τοῦ γεννηθέντος ἀπάτορος. Πάντως δ' οὐδὲν ὑπεναντίον τῷ λόγῳ ἢ τούτων μέχρι τοῦ νῦν πρὸς ἐπίγνωσιν ἀναβολή· εἴπερ κατὰ τὸ λόγιον· ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα σωθήσεται· σωτηρία δ' οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ τινί, ἢ τῷ σταυρωθέντι Μονογενεῖ. Ἀλλὰ τὰ μὲν παλαιὰ, ταῦτα, καὶ ὅσα ἄλλα οὐδ' ἐπὶ νοῦν λαβεῖν ῥάδιον, μὴ ὅτι γὰρ διὰ χειλέων προαγαγεῖν, ἂ τύποι καὶ εἰκονίσματα τοῦ σταυροῦ ἐσχημάτιζον· τὰ δὲ νέα, ὅποια;

Τούτῳ μάρτυρες ὀπλισάμενοι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καθεῖλον τοῦ κοσμοκράτορος· τούτῳ καὶ γυναῖκες νευρούμεναι, καθάπερ τραυματίαν ἡγούμεναι τὸν δυνατὸν ἐν κακίᾳ, νεανικῷ ποδὶ τὴν ἐκείνου κατεπάτησαν κεφαλὴν, ἐν τούτῳ τὴν ἥτταν τῆς γυναιχείας ἀνακαλούμεναι φύσεως· τούτῳ καὶ θεῖοι ποιμένες τῆς μάνδρας ἀποσοδοῦντες τὰ θηρία, τὸ ποίμνιον ἀνεπιδοῦλετον διασώζουσι· τούτῳ τῆς σαρκὸς τὴν ἀνάγκην ἄνθρωποι λαθόντες πολλῷ συνδεδεμένοι τοῦτο θεμέλιος τῶν ἐκκλησιῶν, ἱερέων δόξα, βασιλέων διάδημα, πόλεων ὀχύρωμα, ἐθνῶν πολεμίων ἀνατροπὴ, πιστῶν συμμαχία· τοῦτο παντὸς τοῦ κόσμου φυλακτήριον· τοῦτο τὰ διεστώτα συνήγαγε, τῆς ἐχθρας διέκοψε τὸ μεσότοιχον, εἰρήνην τῇ ἐν γῇ καὶ οὐρανῷ ἐβράβευσεν.

Ἀλλ' ὦ Λόγε Θεοῦ, ὁ πλάσας μὲν ἐπ' εὐεργεσίᾳ τὸν ἄνθρωπον, φθονηθέντα δὲ καὶ διὰ ξύλον πρὸς ἐσχατιὰν τῆς ὑψηλῆς πολιτείας ἀπολισθῆσαντα, πάλιν διὰ ξύλου συναγαγὼν εἰς τὴν πρώτην ἀπάθειαν, ὁ σαγόνιν αἵματος τιμίου ἐξαγοράσας τοὺς αὐτοπροαιρέτως καταδουλωθέντας τῇ ἁμαρτίᾳ, καὶ ποίμνιον καὶ λαὸν ὑποστησάμενος περιούσιον, οὗ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ προστασίαν ἡμῖν, εἰ καὶ ἀναξίους, ἐνεχειρίσας· δίδου τὸν σὸν σταυρὸν, τὸ σωτήριον ὄπλον, εἰς βοή-

θειαν ἀπροσμάχτην· ἐχθροὺς μὲν, ὅσοι ἀόρατοι, ἀπόλεσον εἰς τέλος· οὓς δὲ ὁμοδούλους ἢ σὴ μὲν δημιουργὸς ἐπλαστούργησε δεξιὰ, γνῶμη δ' ὑπεναντία διέστησε, τούτους διὰ τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τοσοῦτον παίδευσον, ὅσον εἰς ἓν συμβιβασθῆναι τοῖς σὲ γινώσκουσιν, ὅτι ὑπὲρ τῆς πάντων σωτηρίας σταυρὸν ὑπέμεινας· ἵνα πάντες ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ τὸ σὸν ὑμνῶμεν πανάγιον ὄνομα· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δόξα, νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ τῷ τῶν ἁμαράντων στεφάνων βραβευτῇ βασιλέως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀοίδιμον στεφανίτην Δημήτριον.

Λ Ο Γ Ο Σ Ι Δ'.

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἀγίοις αὐτοῦ· καλὸν γὰρ ἐκ βασιλικῶν ἅμα καὶ προφητικῶν ἁσμάτων προοιμιάσασθαι. Θαυμαστός ἀληθῶς· οὐ γὰρ μόνον δι' ὧν ἤθλουν ἐδοξάζετο ἐν αὐτοῖς, νικωμένων τῶν ἀντιπάλων, τυράννων ἀμνηχανούντων, πληρουμένων αἰσχύνης τῶν ἀποστατικῶν δυνάμεων, σκυθρωπαζούσης τῆς ἀσεβείας, τῆς εὐσεβείας φαιδρυνομένης· ἀλλὰ καὶ νῦν δοξάζεται ἐν αὐτοῖς, ἀθανάτους τῶν αὐτῶν ἀγώνων τὰς τιμὰς συντηρῶν. Διὰ γὰρ τῆς ἐτήσιου περιδρομῆς οἷον ἀστέρων ἀνατολαὶ τῶν Μαρτύρων αἰμνεῖται ἐπιδημοῦσαι τῷ βίῳ αὐτῶν τε τοὺς ἀοιδίμους σαλπίζουσι ἄθλους, καὶ τῶν πιστῶν τὰ πλήθη πρὸς μίμησιν πολιτείας ἐνθέου διανιστῶσι, καὶ τὸν εἰς Θεὸν ἔπαινον καταρτίζουσι. Καλῶς ἔλεγεν ἡ ἀλήθεια· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐκ ὀφεται θάνατον»· ἐπέστη γὰρ Μάρτυρος μνήμη, καὶ καθάπερ οὐχ ὁμιλήσαντος

θανάτῳ, οὐδ' εἰς κόνιν διαλυθέντος, ἀλλ' ἄρτι τῶν τροπαίων ἐπανιόντος, καὶ τῶν θριάμβων τὴν ἐπίδειξιν μετὰ πολλῆς ποιουμένου φαιδρότητος, ὑφ' ἡδονῆς ἀνθρωποδιατίθενται τὰς ψυχάς. Μάρτυρος μνήμη· καὶ Ἄγγελοι μὲν ἐν οὐρανοῖς, ἀνθρωποὶ δὲ ἐπὶ γῆς ὥσπερ κοινῷ τινι χαρᾷ ἐνδοσίμῳ πανηγυρίζουσι. Πᾶσα κτίσις λαμπρύνεται· μόνος διάβολος ἄλλων καὶ κατηρῆς ἀνιάται μετὰ δαιμόνων, οἷς πολεμεῖν ἐφιλονείκησε, τούτων μετὰ θάνατον ἐπιπονωτέρας δεχόμενος τὰς πληγὰς. Μάρτυρος μνήμη· καὶ, ὥσπερ πρὸς ἄλλην τινὰ καινότεραν διαγωγὴν τῆς ἀνθρωπίνης μετατεθείσης ζωῆς, οὕτως ἱλαρᾷ ἡδονῇ γίνονται κάτοχοι, ὅποιον δὴ τι καὶ σήμερον ὁ μέγας τῆς ἀληθείας ἀγωνιστὴς διέθηκε τῇ ἑαυτοῦ μνήμῃ καθάπερ τινὶ χαρμοσύνῳ μηνύματι πρὸς ἐνθεον ἡδονὴν ἡμᾶς ἀλλοιῶσας· Δημήτριος, ὁ κκλὸς τοῦ βασιλέως Χριστοῦ στρατιώτης, ὁ πᾶσαν τὴν παράταξιν τρέψας τῶν ἐναντίων, ὁ ἀείφωτος λαμπτήρ τῆς πίστεως, ὁ ταῖς αὐτοῦ λαμπηδόσι τῆς ἀσεθείας ἀγλὺν διατήξας, ὁ ῥίψας τὴν κάτω δόξαν, ἵνα πολιτογραφῇ τῆς ἄνω, ὁ ἐν τῇ ταπεινώσει Χριστοῦ τὸν ὑπερήφανον ἐχθρὸν καταβαλὼν. Ἄλλ' ἀνέλθωμεν τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων οἱ θεαταί, ὥσπερ ἐν ὑψηλῇ τινι περιωπῇ συνανιόντες τῷ λόγῳ, ἵνα ἐμφανέστερον ἴδωμεν τὸν ἀγωνιστὴν. Ἐκέχυτο μὲν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἡ τῆς δυσσεθείας σκοτόμαινα, ἀνέτελλον δὲ ἄλλως ἐπ' ἄλλῳ οἱ λαμπροὶ τῆς εὐσεθείας ἀστέρες, οἱ ἀθληταί· ἀσπονδος δ' ἦν ὁ πολέμιος τοῖς ἐρασταῖς τοῦ σκότους, πειρωμένοις τοῦ φωτὸς κωλύειν τὴν αὐγὴν· ἀλλ' ἦν ἅπασα μηχανὴ σκότους κατωτέρω τοῦ φέγγους· Τούτων εἷς καὶ Δημήτριος ὁ ἐμός· φημί γὰρ ἐμὸν τὸν εἰς πάντας τὴν αὐτοῦ καθυπατεύοντα χάριν. Καὶ δέχεταί γε πάντως τὴν ἐμὴν ἀπλκστείαν τοῦ φίλτρου ἰδιοποιουμένην αὐτόν· οὐ γὰρ στενοχωρεῖται οὐδ' ἀφίσταται τῶν ἄλλων καλούμενος ἐμός. Ἀλλὰ γὰρ τούτων εἷς ὁ γενναῖος ὀπλίτης, ὃς ἀρετῇ σώματος καὶ ψυχῆς πάντων διενηνόχει τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, προσελθὼν μὲν γεννητόρων,

εὖ πεφυκότων, ὅσα τε σῶμα καὶ ὅσα ψυχὴν μακαριστοὺς ἀποφαίνει καὶ ζηλωτοὺς, τραπεῖς δὲ, ὡς εἰκὸς, τὸν ἐκ τοιούτων φῦντα. Ἐντεῦθεν καὶ κάλλει μὲν σώματος πολλὺς ἦν διαπρέπων· καὶ τί γὰρ ἄλλο; ἢ καθαρῶς δεικνύων ἐν ἑαυτῷ τῆς θείας χειρὸς τὴν διάπλασιν· τοῖς δὲ σωτηρίοις κοσμούμενος ἤθεσι καὶ μαθήμασιν, ὑπερφυῆ ἐδήλου τὴν τῆς ψυχῆς ὡραιότητα. Καὶ ἕως μὲν ἔτι παῖς ἦν, οὐδενὶ τῶν ἡλικίων παρεχώρει μὴ ὅτι κατ' αὐτὸν ὀφθῆναι, ἀλλ' οὐδ' ἐγγύς· οὕτω λαμπρῶς κατὰ πάντων ἔφερε τὸ πρῶτον· ἐπεὶ δ' εἰς ἄνδρας ἀφίκτο, γνώριμον αὐτὸν ταχὺ ποιεῖ βασιλεῖ τὸ τῆς ἀρετῆς περιδότητον, καὶ πρὶν ἢ καλῶς ἐπιδῆναι τῆς ἀνδρῶν ἡλικίας, ἐπὶ μέγα δόξης ἐπῆρτο, τῶν πρώτων ἀρχῶν καταλόγοις ἀριθμούμενος. Ἀλλὰ τί ἐπαθον, ἐκείθεν ἐπιχειρῶν σεμνῦναι τὸν ἀθλητὴν, ἅπερ αὐτὸς ἀντ' οὐδενὸς λογισάμενος ὡς κόνιν ἀπέθετο;

Ὅ γάρ τοι νουνεχῆς ἀληθῶς, ὀφθαλμῷ διανοίας ὀπτικωτάτῳ τοῖς ὑπ' ἀνθρώπων νομιζομένοις τερπνοῖς ἐπιθελὼν, καὶ κατανοήσας ὡς πλεόν ἐν τούτοις τὸ μάταιον, καὶ οὐδ' ὅσον εἰπεῖν πλεόν, ἐκεῖνα πάντα λιπὼν, ἐπ' ἀλλὰ τερπνὰ μετατίθῃ τὴν διάνοιαν, πάντα ὡς ἄχθος ἀποσεισάμενος, πρὸς ἐν ἔχων ἐρωτικῶς, εἰς τὸ κερδῆσαι Χριστὸν, εἰς τὸ ὑπὲρ ἐκείνου θανεῖν. Καὶ μέντοι καὶ τοῖς βαστάζουσι τὰ ὠραῖα στίγματα, καὶ πρὸ στιγμαμάτων ἑαυτὸν ἐγκαταλέγων, ἐκήρυσσε μὲν εὐπαρρησιάζων γνώμῃ τὸ σωτήριο ὄνομα, διένεμε δ' ὡς πιστὸς οἰκονόμος, οἷς ἢ ἐξ ἀσεβείας ἔνδεικα τὸν ψυχῆς θάνατον ἐπῆγεν, ἄρτον ζωῆς, τῆς εὐσεβείας τὸν λόγον, μιμούμενος καὶ τούτῳ τοὺς κοινούς τῶν περάτων ἄλλας, δι' ὧν ἡ σηπεδὼν τῆς νομῆς τῆς ἀθείας ἀπεκλήθη· καὶ οὐ μόνον αὐτὸς, εἰ κρεῖττον ὀρῶτο τῆς τῶν δυσσεβούντων σιγήνης, μέγα ἐποιεῖτο, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ ἑτέρους ἐκείθεν ἀρπάσειεν, ἐνδεῖν ἐνόμιζε τοῦ παντός. Καὶ καθάπερ τῶν ὀπλητῶν οἱ γενναϊότατοι, καὶ μηδενοῦς εἰς ἀγωνίαν καλοῦντος, αὐτοὶ τὴν οἰκείαν ἐνδεικνύμενοι ἀρετὴν, πρὸς

τὴν διαμάχην ἐρεθίζουσι τοὺς βουλομένους· οὕτω δὴ καὶ οὗτος, ἐμφανίζειν τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ἀθλῶν ἐθέλων, ἵν' ἐρεθίσῃ τοὺς ἀντιπάλους ἐπὶ τὸ συμπλακῆναι, οὐκ ἀποχρῆν ἡγεῖτο καθ' ἑαυτὸν ἀπιέναι τὴν σωτήριον ὁδόν, ἀλλὰ καλῶς ἔχειν ἐδόκει καὶ ἑτέροις ὁδηγὸν χρηματίζειν. Ὡς γάρ, εἰ μόνος αὐτὸς ἀντέχοιτο τῆς εὐσεβείας, τάχα τοὺς ἀσεβοῦντας φείσεσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐπὶ τὸ σκάμμα καλεῖν, οἶκτον λαβόντας τῆς ἐκείνῳ προσούσης δι' ἀρετὴν ὠραιότητος· πολλοὺς γάρ τοι θυμοὺς ἀγρίους ἰδέα ψυχῆς καὶ σώματος κοσμουμένη, προσπίπτουσα χάρισι, τῷ τερπνῷ θεάματι οἷον κατάγχουσα οὐ συγχωρεῖ τοῖς, καθῶν κεκίνηται, τοὺς θυμοὺς ἐπιβάλλειν· εἰ δὲ δὴ καὶ ἑτέρους πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ καλοῦ χειραγωγοίη, οὐκ ἂν αὐτοὺς πράως οἴσειν, ἔλξειν δὲ πάντως εἰς ἄμυναν, ὡς ἂν διὰ τῆς πείρας τῶν βασάνων, εἰ καὶ μὴ ἐκεῖνον, ἀλλ' οὖν γέ τινας ἑτέρους καταπτῇξωσι. Τοῦτο καλῶς ἐνθυμούμενος οὐ μεθίη τὸν οὐράνιον σπόρον ἐγκτασπεύρων αὐλαξί τῶν καρδιῶν καὶ γοῦν πολὺν ἐκ τούτου συλλέγων καρπὸν, οἷόν τι προεξέλασμα εἰς θυσίαν ἔφερε τῷ Θεῷ, ἧς αὐτὸς ἐμελλεν ὅσον οὐπω προσάγεσθαι. Ταῦτα οὖν ἐπειδὴ ἐγένετο, ταχὺ μάλα ἡ ἐπιθυμία ἐπληροῦτο αὐτῷ.

Οἱ γὰρ τῆς ἀσεβείας ὑπέρκειται ἤδη τῷ νόμῳ ρέοντι τῆς διδασκαλίας ἐπιστάντες αὐτῷ, ὡς δὴ μέγα τι βασιλεῖ χαριούμενοι, συλλαμβάνουσί τε καὶ τὰς βασιλέως φθάνουσι ἀκοάς. Μαξιμιανὸς δ' ἐκράτει κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, οὐ καὶ μόνην ἐξαρκεῖ γνωριεῖν τὴν κλησιν, αἰοιδίμου πᾶσιν οὔσης τῆς τοῦ ἀνδρὸς περὶ τοὺς εὐσεβοῦντας ὡμότητος. Οὗτος οὖν, ἐπειδὴ ἡκικόει ὡς ὁ Ἑλλάδος ἀνθύπατος· αὕτη γὰρ ἦν τῷ μακαρίῳ ἐκ τῶν κάτω τιμῇ· ἐν οὐδενὶ μὲν ἄγει λόγῳ τὴν ἐκείνου τιμὴν, οὐδὲ τὰ δοκοῦντα περὶ σεβίσματος, πρὸς ἄλλην δὲ τινα δοξάν ὀρᾷ, καὶ δόγμα παρεγγυᾷ τοῖς περὶ Θεῶν δεδογμένοις ἀπομαχόμενον· ταῦθ' ὡς ἤκουσε, κατεπλάγχθη μὲν τῆς ἀκοῆς τῇ κεινότητι, ἡνίκα δ' ἐφ' οἷς το-

σούτου τὴν ἀρετὴν ἀνδρὸς γνῶμη ἀπεναντίας ἵστατο αὐτῷ· ὠργίζετο δὲ, ὅτι τῆς δεδομένης ἡλόγει τιμῆς, καὶ οὐ παρὰ πλησίως τοῖς ἄλλοις καὶ Δημητρίῳ ἀγαπητὸν ἐδόκει σέμνον εἶναι παρὰ βασιλεῖ· ὅμως δὲ παρ' αὐτὸν ἄγειν κελεύει, ὥς ἂν τῶν λόγων τὴν ἀλήθειαν αὐτὸς ἐν ὄψει καταμάθοι. Ἐπεὶ δὲ παρέστη, καὶ τὸ πᾶν διηγγέλλετο, ὥς εἴη μὲν στρατιώτης Χριστοῦ, τὴν δὲ πολεμίαν ἀνθρώπων πλάνην, τῶν δυσμενῶν δαιμονίων εἰσήγησιν οὐσιν, πολεμοίη γενναίως, καὶ ἡδὺ μὲν αὐτῷ μυριάκις εἰπὼς ἐνῆν ὑπὲρ Χριστοῦ τὴν ψυχὴν διδόναι· τὰ δὲ παρ' ἡμῶν διδόμενα ἐν ἰσῷ κείσθαι τοῦ μηδενός· καὶ ὅτι γε, εἰ θάττον ἀπαγάγοι τοῦ ζῆν, πολλῆς ἀναπλήσειν ἡδονῆς, οἷα δὲ θάττον πρὸς τὴν ἀληθινὴν ἀπάγων ζωὴν· εἰ δὲ μέλλειν ἐπιχειροῖν, ἀνιάσειν αὐτὸν ἐγχοπτομένης πορείας· ἡδὴ γὰρ πρὸς μηδενὶ ἄλλῳ μένειν ἐθέλει, μόνον δὲ τοῦ ποθουμένου συνεῖναι τῇ ὠριότητι, καὶ ὅτι ζημίαν ἡγαῖτο, μὴ, ὅσον ἡ ἐπιθυμία βούλεται, δυναμένης ὑπηρετεῖν τῷ θανάτῳ τῆς φύσεως. Ταῦτ' ἐπειδὴ τῶν μακαρίων ἐκείνων χειλέων διήκουσε, τὴν μὲν πείραν τῶν βασάνων ἀνεῖχεν, εἰδὼς ὡς μᾶλλον τούτοις οἶον βαρὴν τι τὸν ἄνδρα στομῶσει· φυλακῇ δὲ παραδιδῶσιν, οὐ μενοῦν οὐδ' ἐκ τούτου κερδήσειν ἐλπίζων, ὅμως δὲ σοφωτέραν τὴν ἐγχείρησιν εὐρεῖν μελέτη χρόνου νομίζων.

Ὁ μὲν δὲ Μάρτυς ἐνεκὰ γε τῆς φρουρᾶς ἐγεγῆθη, καὶ ὥς περ εἰς παστάδα πρὸς ταύτην ἀπῆει φαιδρῷ μὲν προσώπων, ὁμμασι δὲ χαρμωσύνης βολίσιν ἀστράπτουσιν· ὑπῆν δὲ τις ὅμως διάθεσις, λύπην ἐμφαίνουσα τῷ φαιδρῷ, ἥ ἐώκει ἐπιφύεσθαι, ὅτι μὴ τραύμασι καλλωπιζόμενος ἀπῆει πρὸς τὴν φρουράν, ἃ ἐκεῖνος μὲν ἀντὶ παντὸς ἐπόθει φέρειν κόσμου, οὐκ ἐδέδοκτο δὲ τῇ τυραννικῇ γνῶμῃ τοῦτο τέως ποιεῖν· ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο περὶ τὸν Μάρτυρα φιλοτιμία τις ἄνωθεν. Οὐ γὰρ ἐβούλετο Θεὸς, ὥς εἶοικε, τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σῶμα πολλαῖς ἐναθλεῖν βασάνοις, ταῖς ἐκ λόγῃς σφαγαῖς πεποικίλθαι μέλλον· κατίδοι δ' ἂν τις ἐντεῦθεν

τῶν λόγων τὴν ἀλήθειαν. Ἐπεὶ γὰρ ἐγεγόνει πρὸς τὴν φρουρὰν, εἴτ' οὖν ἐκείνου τοῦ ἀρχεκάκου θηρίου εἰς σκορπίου διαμορφωθέντος ἰδέαν, εἶθ', ὡς πάλαι τὸν ὄφιν, οὕτω νῦν ὄργανον τῆς αὐτοῦ πονηρίας ὑποβελημένου, πλὴν οὐκ οἶδα σαφῶς ἥς αἰτίας τοῖς μαρτυρικοῖς ἔχνεσι πελάσας σκορπίος, πλήττειν ἔτοιμος ἦν. Οὐκ ἦν δ' ἄρα θεμιτὸν, καὶ δι' ἅπερ εἶπον, καὶ ὅτι ἐξουσίαν λαβόντι σκορπίων καὶ ὄφρων ἐπάνω πατεῖν, κέντρῳ σκορπίου πῶς ἂν ἐγεγόνει ἐπιβαλεῖν; Ὃν οὖν ὠπλιστο σταυρὸν, σημενόμενος κατ' αὐτοῦ, νεκρὸν ἀποφαίνει· ἔθνησκε δὴ οὖν σκορπίος τὸ ὀρώμενον, πικρότερον δ' ἐκείνου θάνατον ὑφίστατο ὁ ἀράτος.

Τοῦτο ἔμοιγε σημεῖον παρίσταται τὴν προσβολὴν τῶν βασάνων ψήφῳ ἐπισχεθῆναι τῇ ἀνωθεν, ἀλλὰ μὴ κρίσεως εἶναι γνώμης τοῦ πάντα ἀτόπου βασιλέως, ᾧ γε οὐδὲν οὕτως ἐδόκει ἡδύ, ὡς αἱμάτων ῥοή· ὅς, ἵνα τὴν δυστερπὴ ἐπιθυμίαν ἀναπλήσῃ, καὶ ζώων ἀλόγων παράλογον κατεψηφίζετο θάνατον· θέατρον γὰρ συγκροτήσας, παντοδαπά τε συνειλόχει ζῶα, καὶ αὐτὸς ἐξ ἀπόπτου καθήστο τοῖς φόνοις τρυφῶν, ἀναιρουμένων τῶν ζώων ὑπὸ τῶν θηριομαχεῖν λεγομένων. Πλὴν ἀλλ' οὕτω τερπομένῳ αὐτῷ εἰς ἀτερπὴ συμβαίνει διάθεσιν καταπεσεῖν τῇ αὐτῇ τῶν ἀγώνων τελετῇ· κατήεσαν γὰρ ἀνδρῶν πλεῖστοι ἕως καὶ περὶ ψυχῆς πρὸς ἀλλήλους διαγωνιζόμενοι ἐν τούτῳ δὴ τῷ θεάτρῳ· ὅτε καὶ τινος τῶν ἀκμῇ καὶ ῥώμῃ σώματος εἰς μέγα δόξης ἠκόντων, ὃν ὤετο πάντως κρατεῖν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα πεσόντος, μετέβαλε μὲν εἰς πικρὸν αὐτῷ τῆς ψυχῆς τὸ ἡδύ, ἥσχαλλε δὲ καὶ ἡνιάτο, ἐκλιπόντος τοῦ χορηγοῦ τῆς φιλοτιμίας ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς βασιλείου τέρψεως· ὅπως δὲ συνηνέχθη, ἀναλαβὼν διηγῆσομαι.

Ἦδη μὲν οὖν ὁ Μάρτυς τῇ φρουρᾷ παρεδίδото, τὸ δὲ τῆς θηριομαχείας ἐπεπλήθει θέατρον· ἀνείτο δ', ὥς περ εἰρηται, καὶ ἀνθρώποις δι' ἀγῶνος ὁ κατ' ἀλλήλων φόνος. Ἐνθα δὴ ὁ τὸ κομψὸν τῆς ἀλαζονείας αὖξων ἐν θεάτρῳ τῷ βασι-

λεῖ εἰς προὔπτον καταστάς, τὸν βουλούμενον ἐπίδειξιν ἀνδρείας πεποιῆσθαι εἰς πείραν ἤκειν ἐκάλει. Τότε οὖν ἀνὴρ, οὐπω μὲν τὴν εἰς Χριστὸν παρρησιασάμενός πίστιν, εὐσεβῶν δ' ὁμως, οὐκ ἐνεγκὼν τὴν ἀλαζονείαν, ᾤθη τὸν κίνδυνον ὑπομεῖναι, οὐ τι θαρρόων τῇ κατὰ σῶμα ἰσχύϊ· πολλοῦ γὰρ ἔδει τούτῳ παρισυῆσθαι τῷ ἀνταγωνιστῇ· ἀλλ' εἰδὼς τῆς εἰς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν πίστεως ἀμυχον οὖσιν τὴν δύναμιν διὸ καὶ πρὸς Δημήτριον ἀπιὼν, τὸν τε κόμπον τῶν μεγαλορρήμων προσαγγέλλει χειλέων, καὶ τὴν αὐτοῦ γνώμην, ὡς βούλοιο πρὸς συμπλοκὴν καθεῖναι αὐτῷ, εἶγε ὡς ὄπλον τὴν εὐλογίαν ὁ Μάρτυς δοίη· καὶ ὃς εὐλογίας τε μεταδίδωσι, καὶ χειρὶ καθοπλίζει τῷ τοῦ διαδόλου ἀνιρέτῃ ὄπλῳ τῷ σωτηρίῳ τσαυρῷ. Ἀπεισι γοῦν μετὰ λαμπρῶν τῶν ἐλπίδων, ὑπειπόντος αὐτῷ τοῦ Μάρτυρος, ὡς καταβαλεῖ τε τὸν ἀντίπαλον, καὶ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ δι' αἵματος ἀναθήσεται στέφανον· καὶ δὴ ἐπὶ τὸν τῆς ἀγωνίας τόπον κατέναντι Μαξιμιανοῦ γυμνὸς τοῦ χιτωνίσκου παρέστη.

Ἰδὼν δὲ τοῦτον καὶ συνεῖς τὴν εὐτολμίαν, καὶ ὡς καθήκεν εἰς διαμάχην τῷ προσκαλοῦντι, νεανίσκε, ἔλεγεν, ἐφ' οὕτῳ προφανῇ κίνδυνον ἐπιθυμία κέρδους καθίστασθαι, οὐκ ἔστι φρενὸς ὑγιεὺς· τίτι γὰρ ἄδηλον, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ πρώτην ὁρμὴν ὑποσταίης Λυαίου; τούτῳ γὰρ ἦν ὄνομα τῷ θαυμαζομένῳ ἀγωνιστῇ· ἀπὶθι δὴ οὖν. Ἡμεῖς δέ σε καὶ μόνῃς τῆς εὐτολμίας ἡγάσθημεν, καὶ ἀμειψόμεθα μόνου γε ἕνεκα τοῦ πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐθέλειν καταστῆναι· οὐκ ἐπιτρέπεται δέ σοι ἡ ἐγχειρήσις, οἴκτου λαμβάνοντος ἡμᾶς τῆς ἀνθρωπείας ἡλικίας. Ἐπεὶ δ' ἤκουσε τὸν λόγον ὁ Νέστωρ· αὕτη γὰρ ἦν ἡ κλησις τῷ καθωπλισμένῳ τὸ θεῖον ὄπλον· τὴν σὴν φιλοτιμίαν, ἔφη, κατάθου, εἰ φίλον ἐστίν· ἡμῖν δ' ἴσθι μὴ χρημάτων ἐπιθυμίαν ὑποβαλεῖν τὸν ἀγῶνα, ἀλλ' ἔστηκα σήμερον τὴν τε τῶν λόγων ὑπερηφάνειαν οὐ φέρων, καὶ δεῖξιν ἡρημένος, ἂν ἐθέλοι Θεὸς, ἡμείνῳ τοῦ σοι θαυμάζομένου τὴν ἡμετέ-

ραν ἀρετήν. Τούτοις ὀργῇ συνείχετο βασιλεὺς, καὶ αὐτίκα κείσεσθαι κατὰ πόδας νεκρὸν προσδοκῶν, ἐνδίδωσι τὸν ἀγῶνα.

Νέστωρ δὲ πρὸς οὐρανὸν ἀνασχὼν τὸ ὄμμα, ὁ Θεὸς, ἔλεγεν, ὁ μόνος δυνατὸς, ὁ τὸν σὸν, ὡς ἀκούω, πάλαι θεράποντα Δαβὶδ ἐν βραχεὶ σώματι κρείττονα δείξας τοῦ γίγαντος Γολιάθ, ὅτι ἡ σὴ ἀήττητος δύναμις οὐκ ἐν ὀρωμένοις μέλεσιν, ἀλλ' ἐν ἀρίστη διαπλάσει τῆς ψυχῆς ἐπικάθηται· αὐτὸς καὶ νῦν ἐμοὶ τὴν σὴν ἐπιχορήγησον δύναμιν, προβαλλομένῳ μεσίτην τὸν σὸν ἀθλητὴν· εἰς σὲ γὰρ πεποιθὼς τοῦτον ἀναδέχομαι τὸν ἀγῶνα, εἰδὼς μὲν ὡς οὐκ ἔστι δυνατῷ κράτος, σοῦ μὴ βουλομένου, εἰδὼς δὲ ὡς ἡγήσαι βδέλυγμα ὑπερηφάνους· μαρτύριον δὲ θέλων καὶ αὐτὸς ταῖς ἐπειτα γενεαῖς χρηματίσειν, ἵν' εἰδῇεν ὡς τὸ σὸν ἀπειροδύναμον κράτος ἐν ἀσθενείᾳ κρατεῖ τῶν ὀφρυωμένων ἐπὶ δυνάμει. Ταῦτ' εἰπὼν, ὁρμᾷ κατὰ τοῦ ἀντιπάλου, καὶ βαλὼν καιρίαν, ἔρημον ἔδειξε μιᾷ πληγῇ τῆς ζωῆς. Ἐπὶ τούτοις ἀμυχανία βεβλήκει βασιλεῦς καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ φλόγες θυμοῦ περιχίουςαι τὴν καρδίαν πρὸς φόνον ἀνηπτον, ὥς τὰ ἐκ νίκης βραβεῖα ὠφείλετο. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐτι Μαξιμιανὸς οἷός τε ἦν τῷ θεάτρῳ καθῆσθαι· ὥχετο οὖν ἀπὼν ἐκείθεν, καὶ τὸν ἀριστεύ μετὰπεμπτον εἶναι κελεύσας, εἰς μαγγανείαν τὴν ἀριστείαν διέσυρε· καὶ ποίαις γοητείαις, ἡρώτα, τοῦ ἀηττήτου κρατήσας ὤφθη; Ὁ δὲ Νέστωρ, μαγγανείας, ἔλεγε, βασιλεῦ, μετεῖναι μηδὲν ἡμῖν· ἔσφηλε δ' αὐτὸν Θεός, οὐ θεράπων ἐγώ, τῶν ὑπερηφάνων κόμπων μισήσας καὶ ὄπλον ἐκείνου κραταῖον, ὃ τοῦ Δημητρίου λαβὼν χειρὸς, ὑπέστην τὴν συμπλοκὴν· εἰρηταί μοι συντόμῳ λόγῳ ἢ τε ἡμετέρα νίκη, καὶ τοῦ πεσόντος ὁ θάνατος· σὺ δέ γε, εἰ δοίης ἐπινίκιον βραβεῖον τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον, πάντων ἂν εἴης ἐπάθλων τὸ κἄλλιστον δεδοκώς, ἵνα μὴ μόνον ὀρωμένου, ἀλλὰ καὶ ἀοράτων ἀντιπάλων ἀμείνω εἴην. Ταῦτ' ἐπέειπερ ἡχηκόες Μαξιμινὸς, πρὸς τὴν σφραγὴν ἐπὶ μᾶλλον ἡρέθη, *

καὶ αὐτίκα τὸν διὰ ξίφους θάνατον ὑπόσχειν κελεύει. Νέστωρ μὲν οὖν ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆει διπλοῖς τροπαίοις σεμνυνόμενος, νίκη νίκην ἐπιθείς, θαυμαστῇ πολλῶ θαυμασιωτέραν· ἐχώρει δ' ἐντεῦθεν ἅπαν τὸ πῦρ τοῦ θυμοῦ ἐπὶ Δημήτριον, μᾶλλον δ' ἐπὶ πλεῖον ἐξήπτο, οἷον ὑπεκκαύματος προσαχθέντος τῶν εἰρημένων Νέστωρ.

Οὐκ οὖν ἐδόκει Δημήτριον ἰδίας μόνον αἰτίας ἀπαιτεῖν δίκας, ἀλλ' ἅπερ ἐκείνῳ εἰρητό τε καὶ πέπρακτο, καὶ τούτων παρὰ Δημητρίου λαβόντα ποινὴν ἀποχρῶσαν μόλις κορέσειν τὸν θυμόν. Καὶ γοῦν ἀπιόντα προστάττει, ἐν ἧ τετήρητο φρουρᾷ, λόγχαις κατασφάττειν αὐτόν. Καὶ ὅρα μοι τὴν καὶ θηρίων ὡμότητα γνῶμην νικῶσαν· ἐπεὶ γὰρ αὐτὸς διασπῆν ὁδοῦσιν οὐκ εἶχε τὸν ἀθλητὴν, ἅτε δὴ καὶ ἄκων ἐπεσχημένος τῷ βασιλείῳ ὄγκῳ τῆς ὀρμῆς, οἷς ὠφρυωμένος τὴν παρὰ πάντων ἐξαίρετον ἀπῆται τιμὴν, τούτοις ἐκεῖνα πράττειν ἡρυθρία, ἃ καταφρόνησιν ἐνεργεῖ. Διὰ τοῦτο, ἐπεὶ περ οὐκ εἶχε τὰς ἀκμὰς τῶν ὀδόντων τῷ μαρτυρικῷ σώματι προσενεγκεῖν, κελεύει τὰς λόγχας ἐπιβαλεῖν. Καὶ ὁ μὲν οὕτω τὴν παροῦσαν, ἣ τὸ πλεον νενέκρωτο, ἀπολιπὼν, εἰς τὴν ἀληθινὴν μετέβαινε ζωὴν, μακαρίως μὲν τῶν τροπικῶν, μακαρίως δὲ τῶν στεφάνων, μακαριώτερος δὲ τοῦ τέλους, οὐ μόνον ὅτι τῷ κοινῷ τῶν Μαρτύρων νόμῳ κοινωνὸς ἦν τοῦ ποτηρίου, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο σωτηρίων πληγῶν ἐκοινωνεὶ λόγχαις πεπερονημένος, ἥ περ καὶ σῶμα τὸ δεσποτικόν.

Ἦνεσαν Ἀγγελοὶ στέφος ὀρῶντες ἡτοιμασμένον τῷ ἀθλητῇ· ἐδόξασαν οἱ ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσαντες Θεῷ, εἰς αὐξήσιν ἀριθμοῦ προσλαβόντες τὸν Μάρτυρα· εὐφράνθη τῶν πρωτοτόκων ἡ μήτηρ εἰς λειτουργίαν τοῦ βασιλέως, ὃν ἱεραῖς ὠδίσιν ἀπέτεκεν ἐξειλεγμένον· ἐσχίρτησε τῶν πιστῶν τὰ πλήθη· ἐπεσε τῶν δυσσεβῶν τὰ φρονήματα· ἠλάλαξαν τῶν Μαρτύρων οἱ δῆμοι· διάβολος μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς καὶ δυνάμεως ἀπωλοφύρατο· Θεὸς ἐν μέσῳ θεῶν τοῖς

συγκληρονόμοις τῆς δόξης αὐτοῦ δεξιούμενος τὸν ἀγωνιστὴν ὑπεδέχετο. ὦ μακαρίου θαύματος! ὦ γλυκεῖας ἀπολαύσεως! ὦ δόξης καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἥς οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ παρόντος αἰῶνος. Οὕτω μὲν οὖν ὁ Μάρτυς τῶν ὁστρακίνων ἐλύτρων περιῤῥηξάμενος τὰ κωλύματα, πρὸς τὰς αὐλούς ἀπέπητ μονάς. Εὗρεν ἐκεῖ τοῦ πόθου τὸ τέλος· εἶδε καθαρῶς ὃν τοῖς ἐσόπτροις ὁρῶν οὐκ ἠνείχετο μένειν· ἀλλὰ καὶ τελῶν ἔτι κάτω, ὅλον εἶχε τὸν νοῦν τοῖς ἄνω συναπαιρόμενον· ἐκληρονόμησε δόξαν, δι' ἣν τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀπέθετο δόξαν· συνηριθμήθη μετὰ Ἀγγέλων, ὧν τὴν πολιτείαν ἐμιμήσατο· εὐφράνθη πετριαρχῶν χορείαις, ὧν ἠκολούθησεν ἰχνεσιν. Ἀβραὰμ ὁ πατριάρχης φωνῆς ἀκούει Θεοῦ, καὶ γῆν ἀπολείπει πατρῶν, καὶ γίνεται μετανάστης διὰ τὴν μέλλουσαν κληρονομίαν· ἀκούει δὲ καὶ οὗτος θείας φωνῆς, καὶ γῆς ἰδίης μεταναστεύει τῆς κάτω νομιζομένης ἀπολαύσεως, οὐ τῶν ἀμοιβῶν ἕνεκα τσοῦτον, ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδ' ἵνα λάβῃ ἀντιμισθίαν, εἰ καὶ ἐπόμενον ἦν, ἀλλ' ἵνα πεισθῇ τῷ καλοῦντι. Ἐχει τι καὶ ἄλλο πλεον· Ἀβραὰμ γάρ, ἐπεὶ τὴν φιλοτιμίαν ἤκουσε τῆς δεσποτικῆς ἀντιλήψεως, ὥσπερ οὐκ ἀρκούμενος τῷ δώρῳ, Δέσποτα, τί μοι δώσεις; ἔλεγεν· ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος· ὁ Μάρτυς δ' ἀπέχειν ἠγείτο, εἰ μόνον τοῖς δεσποτικοῖς καλλωπίζοιτο στίγμασιν. Ἰσαὰκ τύπος γίνεται τοῦ προσενεχθέντος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ εἰς ἐξίλασμα τοῦ παντὸς ἱερείου, καὶ εἰς θυσίαν προσάγεται· καὶ ἐτοίμῳ ὄντι τῷ Γεννήτορι τὴν χειρὰ βάπτειν κατὰ τῆς σφαγῆς, εἰς ὑποδοχὴν τὸν αὐχένα προτείνει, καὶ οὐ ναρκᾷ τὸν φόνον ἀπειλοῦσαν δεξιάν. Ἀλλ' ὅρα μοι καὶ τοῦτον ἀγαπητῶς ὑποχωροῦντα τῆς νίκης τῷ Μάρτυρι· ὁ μὲν γάρ, εἰ καὶ μὴ τις πατὴρ ἀντεῖπε βουλαῖς, ἀλλ' οὖν οὐκ ἤχθη τὸ ὅλον ἐθελοντής· ἐῷ γάρ λέγειν τανῦν, ὅτι τὸ τῆς φύσεως ἀπαλὸν οὐδ' ἀντιλέγειν ἐδίδου βουλευθέντι τῷ πατρί. Λέγεται καὶ Ἰακώβ παλαῖσαι μετὰ Θεοῦ, καὶ ἰδεῖν κλίμακα, δι' ἥς τὸ θεῖον ἐμυεῖτο μυ-

στήριον· τούτῳ δὲ κλίμακος οὐκ ἔδει, οὐκοῦν οὐδ' ὤφθη· τί γὰρ ἔδει ταύτης, οὐ μόνον Θεοῦ τοῖς κάτω ἐπιδημήσαντος, ἀλλὰ καὶ τῆς οὐρανίου τρίβου ἀνθρώποις ἐθάδος γεγεννημένης. Ἄνεισι τοίνυν εἰς οὐρανόν, καὶ τὰ βαθύτερα τῶν μυστηρίων μυεῖται, καὶ γίνεται τούτων κῆρυξ, καὶ μετὰ Θεοῦ μὲν οὐ παλαίει· οὐδὲ γὰρ ἐδεῖτο λύειν γνώμης ἀμφίδολα τῷ αἰνίγματι· παλαίει δὲ μετὰ πάσης τῆς ἀντιπάλου δυνάμεως, καὶ ἐδαφίζει τούτους, νηπίων πείραν τὴν ἐκείνων θέμενος συμπλοκήν. Μετάθα δὲ μοι ἐπὶ τὰ νέα τῆς χάριτος, τὰ παλαιὰ καὶ σκιώδη καταλιπών.

Σεμνὸν ἐδόκει Πέτρῳ δίκτυα λελοιπέναι καὶ ὀλίγα ἄττα, ὅσα ὁ πένης αὐτῷ συνειλόχει βίος· καὶ γοῦν ἔλεγε πρὸς τὸν Δεσπότην· « Ἴδού ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολούθησάμεν σοι ». Σκοπῶμεν δὲ εἰ τίνας ἐνδεῖ τῷ Μάρτυρι, ἵνα μὴ τὸ μεῖζον ἀσύγκριτον ὄν παραθῶ· ἐγὼ γὰρ τὴν ἐκ παιδικῆς δειλίαν καὶ τὰς ἐνορκίους ἀρνήσεις. Παῦλος οὐρανίῳ φωτὶ περιλάμπεται, καὶ γίνεται κύριος ἐθνῶν, καὶ μεταβάλλει τὸν κατὰ τῆς εὐσεβείας ζῆλον ὑπὲρ αὐτῆς· ἀλλ' εἶδε καὶ ὁ Μάρτυς θεῖον φῶς, οὐ πηρωθεὶς τὸ ὄμμα, ἀλλ' ὁρώσας ἐπὶ πλεόν ἐναυγασθεὶς τὰς κόρας, καὶ ζῆλον, οὔμενον οὐδ' ὅλως κατὰ τῆς εὐσεβείας κεκινημένον, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς αἰεὶ φλεγόμενον, ἐπὶ πλεόν ἀνάψας ἐναντίον Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, ἀπτοήτῳ γλώσσει ἐκήρυξεν τὸ μυστήριον. Τί δὲ μοι καθ' ἓνα τῶν μακχρίων ἀνδρῶν τὸν χορὸν παραβάλλειν; Φῶς κόσμου καὶ ἄλλας τῆς γῆς ὁ λόγος τοὺς μύστας διατρανοῖ, καὶ δὴ καὶ ἀροτῆρας τῆς πίστεως, πιστοὺς οἰκονόμους τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος ἢ τῶν πραγμάτων αὐτοὺς ἐνάργεια παριστᾷ· ἀλλ' ἔξεστι καὶ ταῦτα πάντα προσνέμειν τῷ Μάρτυρι· δι' ὧν γὰρ τῶν ἀθλῶν ταῖς λαμπηδόσι τὸ σκότος τῆς ἀθείας ἐμεῖου, ἔχει τοῦ φωτός πρέπουσαν τὴν κλῆσιν αὐτῷ· οἷς δὲ τὰς ἐκ παθῶν σηπεδόνας ἀποκαθαίρων συσφίγγει τε καὶ πρὸς ὁλοκληρίαν μεταποιεῖ, καὶ τῷ ἐκείνων σεμνύνεται ἅλατι· ἔστι γε μὴν καὶ τὴν πι-

στήν ὀρθὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ τοῦ κηρύγματος ἀροτρον, ὧς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων γεωργῶν, τοὺς στάχους ἐγε-
ώργει τῆς πίστεως, ἀνθ' ὧν ἀντιδόσει δεξιούμενος, ὧν
τοὺς ἀγῶνας ἐζήλωσε, τρυφῆς ἀπολαύει τῆς ἀκενώτου. Ὡς
μακαρίου ἀκούσματος! θεὸς ἀκούει φωνῆς· «Εὐ δοῦλε ἀγαθὲ
καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα εἰς πιστός»· βραχχεῖς γὰρ οἱ κάματοι
πρὸς τὰς ἀφθόλους ἀμοιβάς· «ἐπὶ πολλῶν σὲ κταστήσω·
εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου». Ὡς πρέπει πᾶσα
δόξα, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
ὁμιλία εἰς τὸν ἀκτῖσιν ἀγωνισμάτων ἐκ-
μειώσαντα τὸ σκότος τῆς δυσσεβείας καὶ
καταφαιδρύναντα τὴν εὐσέβειαν αἰέφωτον
ἀστέρα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ Δη-
μήτριον.

ΛΟΓΟΣ ΙΕ΄

Οὐδὲν οὕτω παρασκευάζει χαίρειν, ὥς πνευματικὴ ἐορ-
τὴ· οὐδὲν τι ἐκείθεν ἐξισοῦται τερπνότητι· τὰ μὲν γὰρ ἄλ-
λα, καὶ δοκῇ τερπνὰ, μόνον διαπαίξει τὴν αἴσθησιν· ἡ δὲ
τῆς πνευματικῆς τέρψεως ἡδονὴ ὅλην ἀναπληροῖ τὴν ψυ-
χὴν. Ἑορτάσωμεν οὖν καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ
ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, ὁ μέ-
γας μάρτυς Δημήτριος, τῶν πόνων καταπαύσας, εἰς τὴν
μακαρίαν ἀνάπυσιν μετεσκήνωσεν, ἐν ᾗ πρὸς τὸν ἀθλοθέ-
την τοὺς ἀντιπάλους κατασχόντας παρέστη, καὶ τὴν αἰοίδι-
μον κεφαλὴν τῷ στεφάνῳ τῆς δόξης κατεκοσμήθη. Νῦν
χαίρουσιν Ἄγγελοι· χαίρει δὲ καὶ Θεὸς, οὐ μόνον ὅτι δο

ξάζεται ταῖς τῶν Ἀγίων αὐτοῦ μνεΐαις, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ τι-
 μῶντες τοὺς αὐτοῦ θεράποντας οὐκ ὀλίγην τῆς ἐκείνων δό-
 ξης μετέχουσι. Τιμήσωμεν τὸν ἀριστέα δι' ὧν ἐν τῇ ἐκεί-
 νου μνήμῃ εὐφραϊνόμεθα· εὐφρανθῶμεν δι' ὧν ὁ τῶν ὅλων
 Βασιλεὺς εὐφραίνεται· εἰ γὰρ, βασιλέως χαίροντος, συνα-
 πολαύουσιν ὅσοι καθαρῶς φιλοῦσι τῆς χαρᾶς, πόσης ἡμᾶς
 εἰκὸς ἀπολαῦσαι χαρᾶς, μάλιστα μὲν ὅτι καὶ Θεὸς χαίρει·
 προσθήσω δὲ καὶ τὸ ἐμόν· ὅτι ἐγὼ, ὁ ἐν Θεῷ βασιλεὺς, ὃν
 καθαρῶς φιλεῖτε ὑμεῖς, ἀφατον ἐπὶ τῇ μαρτυρικῇ μνήμῃ δέ-
 χομαι τὴν χαράν. Ἀλλὰ γὰρ ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν-
 θῶμεν, μάλιστα μὲν τῆς ψυχῆς εὐφροσύνην· αὕτη γὰρ ἡ
 οἰκεία χαρὰ οὐδὲν κωλύει δοῦναι τι καὶ τῷ σαρκίῳ χαρᾶς·
 οὐδὲ γὰρ ἀπαικὸς συμμετέχειν τῆς ἐορτῆς, μᾶλλον δὲ καὶ
 ἀκόλουθον τῆς δεσποζούσης ἡδομένης ψυχῆς καὶ τὸ ὑπη-
 ρετοῦν συνήδεσθαι σῶμα· οἷα δὴ ἄρτι διεξίει ὁ λόγος ἐν
 βασιλέως εὐφροσύνῃ τοὺς ἐγγιστα συνευφραίνεσθαι· ἐπεὶ
 μηδὲ ἐστὶ φόβος τὴν ψυχικὴν ἀλλοιωσαι χαράν δι' ὧν ἐπι-
 τρέπει τῷ σώματι. Μεγάλην γὰρ ἔχει ῥοπὴν πνευματικὴν
 ἀγαλλίασις ἱερῶς τὰς αἰσθήσεις διατάττει· φωτίζει τὸν λο-
 γισμὸν· ὅπου δὲ φωτὸς μετουσίᾳ, ἐκεῖ τὰ τοῦ σκότους ἔρ-
 γα χώραν οὐκ ἔχει· ἐξορίζει τὴν ταραχὴν τῶν παθῶν· ἐν
 γαλήνῃ γλυκεῖα τὴν ψυχὴν καθιστᾷ· ἀναφέρει τὸν κῶν
 πρὸς ὕψος πολιτείας ἐνθέου· ὅταν δὲ οἷον ἐπὶ σκοπιᾶς ὁ
 νοῦς ἀνελθὼν τὰ τοῦ σώματος διατάττῃ, ἐπόμενόν ἐστιν,
 ἅτε ἀκριδῶς ἐπισκοποῦντος, ἀκριδῇ τε γενέσθαι τὴν διατά-
 ξιν καὶ τὰς ὑπηρετούσας αἰσθήσεις μὴ ἀταξίᾳ συμφύρεσθαι·
 οὐδὲν γὰρ πρὸς τὸν λόγον ὅσοι ἀναισθητῶς ἔχοντες ἱερᾶς
 χαρμοσύνης, μόνης τῆς σαρκίνης ἐπαισθάνονται ἀπολαύ-
 σεως. Οὐκ οὖν τοιοῦτον ἐν Θεῷ, μηδὲ γένοιτο τὸ ἡμέτερον·
 ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται, τὸ πᾶν τῆς ἐορτῆς ἀποκληροῦται μὲν
 ἡμῶν τῆς ψυχῆς, ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἀκόλουθον συνδιακεῖσθαι τὸ
 ἀρχόμενον ὅπως ἂν ἔχοι τὸ ἀρχον διαθέσεως, καὶ σώματι
 κοινωνεῖν τῆς εὐφροσύνης μετέδομεν. Αὐτίκα δὴ νῦν ἀπερ-

χόμεθα οἷα δὴ τὸν Μάρτυρα δορυφοροῦντες, καὶ ταῖς ἐπινικίοις εὐφημίαις τιμῶντες τὸ τοῦ γεννάδα τρόπκιον· ἐπὶ τούτοις τῆς ἀθανάτου τραπέζης μεταληψόμενοι ἀπιμεν, ἣν ὁ στεφοδότης προθήσει, εὐωχῶν ἡμᾶς οἰκίῳ αἵματι καὶ σαρκί, τὸν στεφανίτην τιμῶν ἐν τῇ ἑαυτοῦ σαρκὶ τὰ ἐκείνου φέροντα πάθη, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ αἷμα κενώσαντα, ὁ ἐπὶ πάντων Θεός, ὁ σώματα καὶ ψυχὰς ἐμπιπλῶν εὐδοκίας τῶν εὐαρεστούντων· νῦν τε καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία, ὅτε τῷ αἰοδίμῳ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστῇ καὶ τὰ οὐράνια περιπολοῦντι ἀνάκτορα Δημητρίῳ ὁ οἶκος ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνιερώθη.

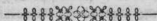
ΛΟΓΟΣ ΙΣΤ΄.

Ερῇ ὁ σωτήριος λόγος τοῖς ἐξ ὅλης ψυχῆς ἡγαπηκόσιν αὐτόν, φημί δὲ τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις· «Ἑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, καὶ οὐκ ἐτι λέγω ὑμᾶς δούλους». Τί οὖν; μή τις κίνδυνος εἰς τὴν ἐκείνου μίμησιν ἀνελθεῖν καθ' ὅσον ἡμῖν δυνατόν; ἢ κίνδυνός ἐστι καὶ κινδύνων ὁ χαλεπώτατος τὸ τῆς μιμήσεως ἀπολειφθῆναι, ἐφ' ὅσον ἡμῖν ἐξοκνεῖσθαι πάρεστιν; Ἡμῖν οὕτω δοκεῖ οἶμαι δὲ καὶ παντί· οὐκοῦν δεσποτικῶν χειλέων φωνὴν ὥς περ τι πολυτίμητον στέφος ὁ λόγος ἀναδυσάμενος προηκέτω· «Ἑμεῖς φίλοι μου ἐστέ». Διὰ τοῦτο κοινὰ πάντα, καὶ πράξεις καὶ ῥήματα, καὶ εἴτις ἄλλη ὑπόθεσις, ποιοῦμαι ὑμῖν· «Ἑμεῖς φίλοι μου ἐστέ». Διὰ τοῦτο γλυκεαῖς ῥανίσιν ἔρωτος πνευ-

ματικῷ πιαινόμενον τὸ γειώργιον τῆς ψυχῆς, καίτοι πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ λόγου σπόρον οὐκ ἔχων ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιτήδειον τὸν καιρὸν, ὅμως τὸν καρπὸν τούτου τοὺς λόγους φέρει ὑμῖν. Ἀλλὰ τίς ἡ τοῦ λόγου ὑπόθεσις; καὶ πόθεν ἡ σήμερον ἀγαλλιᾶσις; Ναὸς ἡμῖν ἀνιέρωται τῷ Θεῷ· ναὸς οὐ τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος ἄξιος· τί γὰρ ἂν ἄξιος γένοιτο, ὃ θρόνος μὲν οὐρανός, ὑποπόδιον δὲ ἡ γῆ; τίνας δ' ἂν καὶ χρήξει ὁ πάντων ἀπροσδεής; πλὴν ὅτι ἐξ ἀπείρου πρὸς τοὺς δούλους στοργῆς τὸ εὐγνώμονας εἶναι ἐπιζητεῖ· τοῦτο δ' ἂν συμδαίνοι οὐχὶ τὸ κατ' ἀξίαν τιμᾶν· τούτου γὰρ πᾶσα φύσις ἐνδεής· ἀλλ' ἐν μόνῳ τῷ προαιρεῖσθαι τιμᾶν. Τοιγαροῦν σήμερον οἶκον ἅγιον προσφέρομεν αὐτῷ, εἰδότες ὡς ἐξ ἰσοῦ καὶ τὰ μείζω καὶ τὰ ἐλάττω τῆς πανυπερτάτου πλάστιγγος αὐτοῦ ἀπολείπεται, καὶ ὅτι μόνῳ τῷ ἐγκαρδίῳ πόθῳ ταλαντεύει τὰ προσφερόμενα· καὶ διὰ τοῦτο θαρβήσαντες, ὥς περ ἀπαρχὴν τινα, ταύτην αὐτῷ τὴν τοῦ ἱεροῦ τεμένους φέρομεν προσαγωγὴν. Ἀλλ' ὑμεῖς ἄρα τῆς πνευματικῆς εὐφροσύνης κοινωνοὺς τοὺς φίλους ἔχων, ἐπὶ πλέον μὲν ταῖς τῆς ἀγαλλιᾶσεως παρειαῖς αὖραις καθιλαρύνομαι· ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τῷ θεῷ ἔρωτι ζωπυροῦμαι, ὅτι πέφυκε πᾶσα κοινωνία, καὶ μάλιστα ἀρίστων ἀνδρῶν, πρακτικωτέραν τῆς ψυχῆς τὴν κίνησιν ποιεῖν· καὶ εἰητέ μοι διὰ παντὸς τοῦ βίου τοῖς . . . ὀργίσις τελουμένοις καὶ μηδὲν ἄξιον, μηδὲ τῆς δούλης ἔχοντες διαθέσεως, οἰκτιρμοῖς καὶ χρηστότητι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλ' ὦ Λόγε Θεοῦ, ὁ ναοὺς ἡμᾶς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἐργασάμενος, αὐτὸς καὶ ἐν τῷ ναῷ, τῷ δι' ἡμῶν ἀνιερωθέντι σοι, τοῦ παναγίου Πνεύματος τὴν χάριν κατὰ πέμψον πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῷ ἐπικαλουμένοις τὸ σὸν πανάγιον ὄνομα· ἐξ ἁγίου ἁνωθεν κατοικητηρίου σου εὐήκοον ἐπὶ κλινον οὖς, πληρῶν αἰτήματα πάντα, ὅσα εἰς τὸ ἐπουράνιον σου θυσιαστήριον διὰ σπλάγγνα ἐλέους ἁξιοῖς ἀναφέρεισθαι· ἵνα καὶ ἐντεῦθεν δοξαζήταί σου τὸ πανάγιον ὄνο-

μα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
τος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασι-
λέως, λόγος εἰς τὴν ἐκ στειρωτικῶν λαγό-
νων προσαγομένην εἰς τὰ Ἅγια ἁγίαν Γο-
νὴν, τὴν ἀειπάρθενον τοῦ Θεοῦ Μητέρα.

Λ Ο Γ Ο Σ ΙΖ'.

Τίς αὕτη ἡ ἀνατέλλουσα ὡς κρίνον ἐν μέσῳ τῶν ἀκαν-
θῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἐν κακίᾳ συγχύσεως; Τίς αὕτη ἡ ξε-
νίζουσα ἀπαρχή; οὐ γὰρ συνήθης, ἀλλὰ καλλίστων ἑοι-
κυῖα καὶ καινοτάτων, ἐπὶ καινοτάτοις τῷ ἱερῷ ἀφορίζεται.
Τίς ἡ μετὰ δόξης πρὸς τὸ τοῦ βασιλείως ἀνάκτορον εἰσελαύ-
νουσα; Τίς δ' ἡ τῶν νεανίδων χορεία, αἷς μάλα σεμνῶς
περιηχουμένη, καὶ οἷα νύμφη εὐπρεπῶς ἐστολισμένη, πρὸς
τὸν νυμφῶνα ἐν φαιδρότητι παραγίνεται; Τίς αὕτη, ἥς ἐν
ταπεινώσει τῆς ἡμετέρας ἐσχατιᾶς ὠσφράνθη τῶν ἱμνίων
τῆς εὐδορίας, τῶν ἀρετῶν τῆς στολῆς ὁ ἀπείρῳ ὕψει ὑπερ-
ανυψωθῆκώς; Τίς αὕτη ἡ ἀληθῶς τῶν τιμιωτάτων ἀπαρχή;
Ἄρτι γὰρ ἡ διὰ κατάραν ἀκανθηφόρος πρὸς τὸ εὐφορον μετα-
βαλοῦσα, καὶ καρπὸν ἐνεγκοῦσα οὐ κατὰ τὸν συνήθη, κατάρ-
ας πικρίαν, ἀλλὰ γλυκασμὸν εὐλογίας ἐμφαίνοντα, ὡς
ἐντιμον ἀπαρχὴν εὐχαριστοῦσα τῷ καρποδότῃ φέρει. Αὕτη
ἀληθῶς ἡ νυμφικὴν καταπλουτοῦσα εὐπρέπειαν, καὶ πρὸς
νύμφην τοῦ Μονογενοῦς ἐξειλεγμένη· διὰ τοῦτο καὶ πρὸς
τὸν θεῖον νυμφῶνα μετὰ θεϊότητος ἐνδημεῖ· ἡ δὲ καλὴ τῶν

νεανίδων χορεία τοῦτο μὲν προπομπεύει τιμῶσα· τοῦτο δὲ, οἷα παρθένοι τῇ παρθένῳ συνήδονται. Τί δὲ ἡμεῖς; ἄρ' οὖν μόναις παρήσομεν ταῖς κίχαις νεάνισι τῆς οὕτω θείας κατα-
 τρυφᾶν ἡδονῆς; οὐδὲ ἐξὸν ἡμῖν συμμετασχεῖν τῆς χορείας, οὐδ' ἀπολαύειν τῆς εὐφροσύνης; ἢ συνεπιληψόμεθα καὶ
 συνδιαπλέξομεν τὴν εὐφημίαν, καὶ τῆς ἱερᾶς πορείας συμ-
 μετασχήσομεν, ἐκείνην τε οἷς λειτουργοῦμεν τιμῶντες, καὶ
 ἡμῖν αὐτοῖς χαριούμενοι; Μάλιστα μὲν γὰρ ὅσιον τῇ Παρ-
 θένῳ τὰ εἰς τιμὴν συντελεῖν· εἰ δ' ἄρα τι καὶ ἡμῖν μετέσται
 δόξης οἷς ἐκείνη δοξάζεται, καὶ τοῦτο δὲ σκοποῦντα συνα-
 παρτιζεῖν τὴν χορείαν καὶ τὸν ἐπικινον, εὐλογον· πάντως
 δὲ οὐκ ἀκερδὴς ἡμῖν ἔσται ἡ ἐπιχείρησις· ἀλλ' οἷς ταύτη
 δόξης εὐπορήσει, καὶ πρὸς ἡμᾶς τὰ ἐκεῖθεν σεμνὰ διακομι-
 σθήσεται· οἷς αὕτη ὡς πολύτιμον δῶρον ἐκλέγεται, τί ἐπ'
 αὐτῇ καρδανοῦμεν φιλοτιμίας;

Ἄλλὰ ποῦ μοι ὦν τὸ πολύτιμον εὐρέθη δῶρον; ποῦ δὲ
 ὦν ἡ μεγάλη αὕτη εὐκλήρεια; καλῶς γὰρ ἔχει πρῶτοις ἐ-
 κεῖνοις περιτυχόντας, οὕτω τῇ θυγατρὶ συνευφραίνεσθαι·
 ἄμχ δὲ καὶ παρ' αὐτῶν εἰκὸς ἐκμυθεῖν τῆς χαρμονῆς τὴν
 ὑπόθεσιν. Φέρε δὴ οἱ τὴν καλὴν ὠδίναν ταύτην λυσάμενοι,
 εἰτινὲς ποτέ ἐστε, κοινωνοὺς ἡμᾶς τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς
 ἐπὶ τῷ θυγατρὶ χοροστασίας ἄγετε. Τί δὲ, τῶν ὠδίνων
 εὐχαριστήσοντες ἀπιτε, ταῦτα δὴ τὰ συνήθη, καὶ τὴν θυγα-
 τέρα ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς οἷα δὴ σφραγίσιν ἐπισημανοῦμε-
 νοι, ἧς τὴν βλάστην εὐχαῖς ἐγεωργήσατε, ταύτης τὴν αὔξη-
 σιν καὶ τελείωσιν ἐκείναις καταπιστεύοντες; ἢ δι' ὧν αὐτοὶ
 τῷ εἶναι πατέρες ἐκτήσασθε, τὸν δεδωκότα ὡς δυνατόν ἀμειβό-
 μενοι, τῷ ἐκείνου οἰκῷ τῶν παρ' ὑμῖν τιμῶν εἰς κτήσιν προσά-
 γετε; ἢ μεγαλοψύχως τὸν εὐγενῆ τόκον ἀφιερύετε, ὅλον ὑμῶν
 τῷ καρποδότη χαριζόμενοι τὸ γεώργιον; Τοῦτο δὲ ἄρα δίδωσι
 κατανοεῖν ἢ τῶν παρόντων προαίρεσις. Ἔοικε δ' οὖν με-
 γάλα τινὲς ἢ προσένεξις πραγματεύεσθαι, καὶ τὴν περιεσο-
 μένην ἐκ ταύτης φαιδρότητα τὰ νῦν μηνύει γινόμενα. Ἄλλὰ

γάρ, Ἰωακεῖμ καὶ Ἄννα, ποῦ τὴν θαυμάστην εὐκληρίαν μέ-
χρι τοῦ νῦν κατεκρύπτετε ; ποῦ τὴν θεῖαν ὠδὶνα ἐπέχοντες
ἐλανθάνετε ; πῶς δ' οὕτω σκυθρωπῶν ἐκ κόλπων ἡ ἀμύθη-
τος φαιδρότης ἐξέλαμψεν ; πῶς οὕτω καὶ ἄκαρπος ἡ ὑμετέρα
χώρα, καὶ τῷ δοῦναι καρπὸν πάντα πλοῦτον καρπῶν ὑπερήλα-
σεν ; Ἀλλὰ τί ταῦτα, δέον συγχαίρειν καὶ συμφαιδρύνεσθαι,
πολυπραγμονῶ ; Πλὴν, τί λιτανεύετε τὸ θυγάτριον, τούτῳ
μόνον τιμῶντες τὴν προσένεξιν ; ἢ δὴλον ἐκείνο, ὅτι περ, εἰ καὶ
παρ' ὑμῶν δοκεῖ προσσηνέχθαι, ἀλλ' οὖν κοινὸν ὑπὲρ πάντων
ἐξίλασμα προσφερόμενον, κοινῇ καὶ τῇ λιτανείᾳ προσφέρεται·
εἰ καὶ ταμιείων ὑμετέρων προέρχεται, ἀλλ' οὖν ὑπὲρ τῆς πάν-
των εὐμενείας χαρίζεται. Ὡ δῶρου ἰσχύος ! ὦ δῶρον, ὦ δω-
ροδοκηθῆναι Θεὸς βουληθεὶς, σβέσας τε τὸν παροργισμόν, ὃν
ἐξεκαύσαμεν καθ' ἡμῶν, εἰς τινων πολυχρύσων θαλάμῳ
τῶν ὑμετέρων κόλπῳ προήγαγε· δῶρον, ὃ λαδὼν ὁ πλά-
στης δωρήσεται τὴν ἀνάπλασιν· δῶρον, δι' οὗ τὴν παράκλη-
σιν, ἣν ὑπὸ τῆς οἰκειᾶς εὐσπλαγχνίας ἑαυτὸν παρεκάλεσεν,
εἰς ἔργον ἐξοίσει.

Πάλαι μὲν οὖν Θεὸς, ὃν ἐδημιούργησεν ἄνθρωπον ὁρῶν
δαιμονίων σκαιότητι κακούμενον, εἰ καὶ ἀκόλουθον ἦν ἐν
κακίᾳ κατατρίβεσθαι· τί γὰρ ἐχρῆν ἄλλο κερδᾶναι τὸν ἀλο-
γῆσαντα μὲν δεσποτικῆς ἐντολῆς, δαιμονίων δὲ προσθέμε-
νον συμδουλῆς ; ὁμῶς ὁρᾶν οὐκ ἔφερεν ἐν κακοῖς ὃν, ἐφ' ᾧ
ἀγαθῶν ἀπολαύη, δημιουργεῖ· ἀλλὰ βουλὴν ἐπαμύνειν ποι-
εῖται ὁ ὑπεράγαθος. Ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο τῆς δεσποτικῆς ἦν
καὶ σοφίας καὶ ἀγαθότητος, μὴ μόνον προῖκα τῆς παρ' αὐ-
τοῦ βοηθείας ἐθέλειν ἀξιοῦν, ἀλλὰ καὶ τοῖς οἰκτειρομένοις
ἀφορμὴν παρασχεῖν τοῦ μὴ δοκεῖν ἐν χαρίτων εἶναι μοίρα
τὴν βοηθειαν, ἀλλ' ἔχειν τι καὶ παρ' αὐτῶν εἰς τοῦτο συν-
τελεῖν· ἠπόρουν δὲ ἄρα οἱ κάτω, ὧ τὸν ὑπεράνω παντὸς
ὕψωματος δεξιῶσονται· δίδωσι καὶ τοῦτο αὐτὸς, ἵνα μὴ μό-
νον ἡ πρὸς ἡμᾶς ὀργή, ἢ δικαίως ἡμεν ὑπεύθυναι, λύσιτο ἐν
τῷ τὸν ἀπροσδεῇ δωροδοκεῖσθαι δοκεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς

ἑαυτὸν δι' ὑπερβολὴν φίλτρου δωροδοκοίη· ὁμοίον τι ποιῶν ὁ διαφερόντως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐραστής, εἰ δεῖ τοῦτο εἰπεῖν εἰκάζοντας τὰ ἀνόμοια, τοῖς δι' ὑπερβολὴν ἔρωτος ὅπότ' ἂν ἀπορεῖν ἢ τοῖς φιλουμένοις πρὸς δεξίωσιν οἰκοθεν τὰ ἐπιτήδεια προσκαταβάλλουσιν, ἵνα αὐτοὶ τε δεξιῶσθαι δοκῶσι, καὶ τοῖς ἐρωμένοις, ὥς παρ' αὐτῶν τι διδοῦσι, σεμνύνεσθαι περιῇ. Τοιοῦτό τι ὁ φιλάνθρωπος πραγματεύεται, καὶ δίδωσι τὸ μὲν φαινόμενον Ἰωακείμ καὶ Ἀννὴν τὴν παῖδα, λαμβάνει δὲ ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, ἵν' ἔχοιμεν Θεῷ, βουλευθέντι λαβεῖν ἐξ ἡμῶν, μὴ ἀπόρως πρὸς δωρεάν.

Ἄλλ' ὦ τὴν πλουσίαν ταύτην δωρεὰν διαπορθμεύσαντες πρὸς ἡμᾶς, οἱ τῷ πρώτῳ καὶ λαβεῖν καὶ δοῦναι πάντων εὐπορώτεροι γεγεννημένοι· ὦ ταμειῶν ὀλβίων, ἐξ ὧν προελήλυθεν· ὦ μακαρίων ὠδίνων· ὦ λοχείας ὀψιτόκου, πᾶσαν ἀποκρυψαμένης εὐπαιδίαν· ὦ παιδός, ἡ τὴν μητέρα τῆς πολυχρονίου ὀφειλῆς ἀπολύσει, καὶ τοῦ γονέως τὴν γύμνωσιν περιστελεῖ ἐν τῷ δανεῖζειν τῆς σκρχὸς τὸν χιτῶνα τῷ πλαστοουργῷ, ἵν' ἐν τῷ λαμβάνειν πῆξιν τῷ νέῳ Ἀδὰμ ὁ παλαιὸς τὸ ἐκ τῆς πλευρᾶς ἀπολάβοι χρέος. Ὡ κόρη, ἥς ὁ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ὀφθήσεται ἐραστής. Ὡ δι' ἥς ὁμιλήσει Θεὸς φύσει τῇ χοικῇ· ὦ δι' ἥς ἡμῖν περιποιηθήσεται τὸ ἀξίωμα, ὅπερ οὐκ ἐν καιρῷ λαμβάνειν βουλευθέντες τῶν προσόντων ἐζημιώθημεν. Ἄλλ' ἀπίωμεν τῷ παλαιῷ καὶ ἀψύχῳ ναῷ τὸν νέον καὶ ἐμψυχον καθιερώσαντες· τῷ ἱερῷ κατοικίζοντες χωρίῳ τὸ χωρίον, ἐν ᾧ κατοικήσει πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος· τῷ ἀγίῳ σκηνώματι τὸ σκηνώμα τῆς δόξης ἐπισυνάπτοντες· τὸν θρόνον ταῦ βασιλέως τοῖς ἀνακτόροις ἀποτιθέντες. Συναπίωμεν ταῖς προθένοις, τὴν Ἀειπάρθενον πρὸς τὴν παστάδα πεμπούσαις· τῇ κοινῇ τοῦ γένους τιμῇ κοινῇ συστήσωμεν τὴν τιμὴν· τῇ κοινῇ τοῦ γένους ἀγαλλιάσει κοινῇ τὴν χορείαν κροτήσωμεν· κοινῇ τῆς ἡμῶν σωτηρίας προσκιρτῶμεν τῆς κιβωτοῦ.

Ἄγε δὴ μοι, Δαβὶδ, τῶν σῶν σκιρτημάτων χρῆσον. Σὺ γὰρ

ἂν ἄριστος εἴης χοροστάτης, μάλιστα μὲν τῷ ἐξ αἵματος
 εἶναι τὴν τιμωμένην, πάλαι δ' οὖν καὶ τῷ τύπῳ τὰ σκιρ-
 τήματα μελετήσῃς καὶ προφάσας τὸ ἄσμα, ὃ εἰς τὰ παρόν-
 τα συνετίθετο. Νῦν γὰρ ἦν ὀξυωπεῖ δικνοίας ὄμματι θυγα-
 τέρα περιέβλεπες, ἥ καὶ πατρικὴν ἐδίδους εἰσήγησιν οἴκου
 πατρώου λήθην λαβεῖν, ἐκ τῆς ὀσφύος ἐφανερώθη ἡμῖν.
 Νῦν δὴ τὸν χροσσωτὸν χιτῶνα στολισαμένη εἰς ἐπιθυμίαν
 τοῦ καλλοῦς τὸν βασιλέα καὶ Κύριον εἴλκυσε· διὰ τοῦτο,
 εἰς βασιλίδι, νεάνιδες πρὸ προσώπου αὐτῆς θεραπευτικῶς
 λιτανεύουσι. Δεῦρο δὴ ὅς τίς ποτ' ἂν ἦς, πρὸς τὰ νῦν πα-
 ραγενοῦ τελούμενα· τῆς σῆς γὰρ εὐτάκτου χορείας ἡμῖν
 δεῖ καὶ τοῦ σκιρτήματος, καὶ ἃ προλαθὼν ἐπέηδες, ταῦτα καὶ
 νῦν ἄδων τὰ εἰκότα λειτούργησον. Ὅρᾳς γὰρ τὴν σὴν θυγα-
 τέρα λιτανευομένην ἐν πράγμασιν, ἥ μόνος ἐν θεωρίᾳ ἐλι-
 τάνευες· ὅρᾳς τὴν ἐξ ὀσφύος σου κιβωτὸν τοῦ ἁγιάσματος
 εἰς κοινὴν ἀνισταμένην τῶν πεπονηκότων ἀνάπαυσιν· ὅρᾳς
 τὸ ἱερώτατον καθιερούμενον ἱλαστήριον· λέγομεν, μᾶλλον
 δὲ λέγε αὐτός· παραχωροῦμεν οὐχ ὥς βασιλεῖ· τούτου γὰρ
 μέτεστι καὶ ἡμῖν· ἀλλ' ὥς πατρὶ τῆς παιδός. Ἄκουσον, θύ-
 γατερ, καὶ κλῖνον τὸ σὺς σου· μόνη ἐξ αἰῶνος εἰς νύμφην
 ἐξελέχθης Ἐψίστου· μόνη τοῦ πληροῦντος τὰ πάντα χρη-
 ματίζεις χωρίον. Ἄκουσον, θύγατερ· οἴκου πατρώου καὶ
 λαοῦ ἐπιλάθου· εἰς οἶκον γὰρ τῷ ἐπὶ τῶν Χερουδīm προσε-
 λήθης καθημένῳ· ἄπιθι εἰς ναὸν ἅγιον, νὰς Θεοῦ χρη-
 ματίσουσα. Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου·
 πλήθους γὰρ ἀναριθμήτου τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ γῇ τὴν δε-
 σποτεῖαν ὀφθήσῃ λαχοῦσα. Πολλὰ θυγατέρες ἐποίησαν δύ-
 ναμιν· πολλὰ δόξαν ἐκκληρώσαντο· πολλὰ σεμνότητα πε-
 ριεποίησαντο· ἀλλ' ὑπέρχεισαι πασῶν, ἀλλ' ὑπεραίρεις δόξῃ
 καὶ μεγαλειότητι, ἀλλὰ πασῶν ὑπερήκεις σεμνότητι. Ταῦτά
 μοι, Δαβὶδ, τὴν σὴν ἐπαινῶν παιδὰ, συνεργάξου τὸν ὕμνον,
 καὶ τῆς ἐορτῆς συναπόλαυε, μᾶλλον δέ σοι τοῦ πλείονος
 μέτεστι.

Πάλαι μὲν γὰρ ἐπιθυμήσαντί σοι ναὸν ἐγείρειν Θεῷ, οὐκ ἐγένετο πρὸς πέρας ἐξ ἱκανοῦ τὸ ἐπιθύμιον· νῦν δέ σοι τῶν οὐρανῶν ἀμείνων ἡγέρθη ναὸς· ναὸς οὐ θυμάτων οὐδὲ κνίσσης δεόμενος· ἡδὴ γὰρ τούτων προκύπτει τὸ τέλος, τοῦ αἰωνίου ἀρχιερέως τὸν ἐκείνου ναὸν ἀγιάζοντος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ἴδιον καιρὸν ἀπαιτήσεται· νῦν δέ τοις τελουμένοις λειτουργῶμεν, καὶ τὰ συνεχῇ τῇ λιτανείᾳ προσάπτωμεν. Οὐκ ἀπενεχθήσονται παρθένοι προσάδουσαι· τοῦτο γὰρ πάλαι προέψαλλες θεωρῶν· ἀλλ' ἰδοὺ σε παρθένοι ἐν ἀγαλλιάσει περιχορεύουσαι, οἷα βασιλίδος εἰς ναὸν βασιλέως ἀπιούσης· προϊέουσιν· ἰδοὺ σε ὡς ἄσυχον ἱερὸν εἰς τὸν θεῖον προσφέρουσι θάλαμον· ἰδοὺ σε τὴν θεόφυτον ῥίζαν, ἧς ἀναβλαστήσει κλάδος, οὗ ὑπὸ τὴν σκιὰν τὰ πέρατα ἀναπαύσεται, ἐν τῷ τῆς δόξης λειμῶνι καταφυτεύουσιν· ἰδοὺ σε τὴν χαρὰν τοῦ γένους περιχορεύουσαι, εἰς τὸν τῆς ἀγαλλιάσεως τόπον οἰκίζουσι. Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ πρὸντος τῆς σῆς προοίμια χαρῆς, μικρὸν δὲ ὕστερον τελειώτερά σοι τὰ χαρμόσυνα κομιεῖ ὁ σὸς ἐξ οὐρανοῦ νυμφοστόλος, ἐπειδὴν σοι τῇ κεχαριτωμένῃ τὴν χαρὰν ἡξῇ μηνύων· ἐπειδὴν σοι μετὰ σοῦ εἶναι τὸν πνυταχοῦ πρὸντα εὐαγγελίστην· νυμφοστόλος ἐκεῖνος, ὃς τῷ ἀποκρύτῳ διακονῶν μυστηρίῳ τὴν ἀσπορόν σοι βλάστην ἀπαγγελεῖ· ὃς τοῦ ἀπάτορος παιδὸς καὶ γονέως τῶν ὅλων τὸν τόκον προανακηρύξει· ὃς νῦν ὥσπερ ἀρωμάτων εὐοσμίαν οἰκειωσάμενος, μετέπειτα τῶν σῶν προῶν λαγόνων εἰς τὴν οἰκουμένην τὴν μυρωδίαν διαχεεῖ· ὃς νῦν τὸ ἱερὸν ἄνθος εἰς τὸν ἐαυτοῦ ἀποδεχόμενος οἶκον, μετὰ ταῦτα τῆς σῆς ἀνεπάφου ἀνθήσει κοιλίας.

Ἀλλὰ Παρθέने, τῆς ἡμῶν σωτηρίας τὸ καύχημα, ἡ λαχοῦσα μὲν τὴν γένεσιν ἱερὰν, ἱερωτέρας δὲ ἀναθρέψεως καὶ ἀγωγῆς· ἐφ' ἣ τῶν ἡμετέρων ἐλπίδων τὰς ἀγκύρας ἀνέχομεν, ἐγὼ τε καὶ ὁ ποιμαίνειν ἐδωκας ποιμνιον, δίδου μὲν ἡμᾶς τῆς ἀμαρτίας τοῦ κλύδωνος περιεῖναι· δοίης δὲ καὶ τῆς τῶν ἐχθρῶν τρικυμίας ὅσοι τε ἀλλοφύλων, καὶ ὅσοι

τῶν ὁμογενῶν ἐπκνίσταται, τὸ ἀπήμαντον, καὶ τὴν σὴν προστασίην οἷα πηδάλιον ἡμῖν ἐπιδοῦσα, ἅπαντας καὶ κυβερνώμενους, καὶ τὸν ὧ τὴν κυβέρνησιν ἐνεχείρισας, εἰς τὸν ἀκύμονα λιμένα τοῦ Υἱοῦ σου καθόρμισον, ἐνθα πᾶσα φαιδρότης καὶ χαρμωσύνη καὶ ἀνεσις· ἐνθα πάντων ἑορταζόντων ὁ ἦχος, καὶ πάντων εὐφροαινομένων ἡ κατοικία, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ὧ σὺν τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ παναγίῳ Πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὸν ἐν ἀρχιερεῦσι Θεοῦ περιδόητον καὶ τῆς Ἐκκλησίας φαινότατον λαμπτήρα Νικόλαον.

Λ Ο Γ Ο Σ ΙΗ΄.

Ἐπειδὴ περ χαίρει Θεὸς ταῖς τῶν οἰκείων θεραπόντων τιμαῖς οὐ μόνον δι' ὧν τιμῶνται οὕς ἔχει παρ' αὐτῷ τιμήσας, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἐργάταις τοῦ πράγματος τὰ ἐκ τούτου κέρδη ἀσύγκριτα, τοσοῦτον ἐντιμοτέρας ἀμοιβῆς αὐτοῖς ἀντιπαραγενομένης, ὅσον εἰς τε τὸ παρασχεῖν μεγαλοπρεπῶς ἔχουσιν οἱ τιμώμενοι, καὶ μέτρα τηρεῖν εὐγνωμοσύνης εἰσὶ δεξιώτεροι· φέρε δὴ τῷ μεγίστῳ τὸν παρ' ἡμῖν τὸν μέγαν ἐν ἀρχιερεῦσι Θεοῦ τιμῶμεν ἀρχιερέα. Τί δὲ τοιοῦτον, οἷον λόγος; ὧ μόνῳ τῶν ἄλλων κρατοῦμεν καὶ ὧ τὸ θεοειδὲς τῆς γεώδους ἰλὺς ἀνακαθαίροντες, ὅσοι γε οὐ ραθύμως τοῦ οἰκείου κάλλους ἐπαισθάνονται, τῷ ἀρχετύπῳ τὴν εἰκόνα ἐξευγενίζουσι, τούτῳ Νικόλαος. Τί γάρ, εἰ καὶ μὴ πρὸς ὕψος τῆς ἐκείνου μεγαλοπρεπειᾶς τὸ δῶ-

ρον, ἀλλὰ τὴν γε προαίρεσιν οὐκ ἀτιμάσει. Ἐχει μὲν γὰρ ἤδη, ἔχει τοῖς παρὰ Θεῷ ζῶσιν ἢ ἐν οὐρανοῖς ἀποχρώντως τιμῇ, καὶ ἥκιστα προσδεῖ τούτοις γλώσσης ἐπικήρου λυομένων ἐπαίνων· ἀγαπῶσι δ' ὁμῶς καὶ τὸ γένος, ὅθεν ἀνέσχον, καὶ ἡδέως ὀρῶσι καὶ τοῖς πρὸς ἡμῶν φερομένοις, οὐ πρὸς τὴν οἰκείαν ἀρετὴν τὸ δῶρον σταθμῶμενοι, τῇ δὲ προαιρέσει τὸ πᾶν ἀπέχειν ἡγούμενοι. Καὶ δέος ἐνταῦθα πάρεστιν οὐδαμῶς ἰδίᾳ τινὶ ὡς ἀδυνάτοις ἀποβαλόντι· κοινῶς γὰρ ἅπασι μέτεστι τούτου τε πάντως ὑστερίζειν τῶν προσηκόντων ἐπαίνων, καὶ μάλιστα τις ἐπὶ λόγων δυνάμει προήκοι. Ἄλλ' ὥσπερ ἐπεικῶς ἔχοντας πλούτου πατέρας ἢ ἐκ παιδῶν χαρίζεσθαι διεγνωκότων γιγνομένη συνεισφορὰ οὐ τῇ χρεῖᾳ πρὸς ἡδονὴν καὶ τὴν ὑποδοχὴν ἀνακινεῖ, τῷ δὲ περὶ αὐτοὺς μόνῳ φίλτρῳ· οὕτω καὶ τοὺς κοινούς ἀπάντων πατέρας, οἷς οὐκ ἐκ θελήματος σαρκὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθημεν, διαχειῖσθαι πρὸς τὰς ἐξ ἀνθρώπων τιμὰς οἰεσθαι χρή· μᾶλλον δὲ, οὐ γὰρ εἰς ἀκρίθειαν ἢ εἰκὼν αὕτη σώζει τὴν μίμησιν, ὥσπερ τὸ κρεῖττον οὐδενὸς μὲν τῶν ἡμετέρων εἰς χρεῖαν καθίσταται, μόνου δ' ἔνεκεν τοῦ τῆς παρ' αὐτοῦ μεταδοῦναι χαρᾶς τὰ ἐξ ἀνθρώπων λαμβάνει, οὐχ ὡς οὐ προῖκα δωρούμενος· πάντα γὰρ οὕτω ῥέει τῆς ἀκενώτου πηγῆς· ἀλλ' ὡς ἐκεῖναι ταύτη προσεγγιζόντων ἡμῶν, οὕτω τε μᾶλλον τῶν παρ' αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς διαβαίνόντων· ὥσπερ δὴ καὶ τῷ πλησιάζειν ἡλίῳ πλουσιωτέρου φωτὸς μεταλαγχάνοντος τοῖς ἐγγίζουσιν, οὕτω δὲ ἄρα καὶ τοῖς διαβεδηκόσι πρὸς Θεὸν τὴν ἐκ τῶν κάτω φέρειν θεραπείαν. Κοινῆς δ' ἅπασιν, ὅσοι τοῖς ἀνω βασιλείοις αὐλίζονται, ταύτης οὔσης τῆς προαιρέσεως, φημί δὴ τοῦ βούλεσθαι τοῖς κάτω χαρίζεσθαι, οὐκ ἔστι λαβεῖν ὃν τινα μᾶλλον ταύτης ἴσμεν τῆς προαιρέσεως, οὐ νῦν τὴν εὐφημίαν προτεθυμήμεθα διενεγκεῖν, ὥστε καὶ τοῦτο ἀφορμὴ πρὸς τὸν ἐπαινον τῇ παρουσίᾳ τῆς τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν προθυμίας ἡμῖν ἐλαττομένου τοῦ φόβου, ὅς ὅτι μὴ πρὸς τὴν ἐκεῖνου

δόξαν ἐπικραεῖ ὁ λόγος παρῆν. Ποῖον γὰρ θαλάσσης πέλαγος ἀμέτοχον τῶν ἐκείνου καλῶν; ποῖαι δὲ γῆς ἐσχατιαὶ οὐ τὰς ἐκείνου γνωρίζουσαι χάριτας; Τοσοῦτον αὐτῷ τὸ ἐπίσημον τῷ περιόντι τῶν δωρεῶν, ὥσθ' ὅπερ πρὸς ἥλιον ἀνθρώποι μετὰ χειμερινὴν ὥραν πεπόνθασι, πάντας ἐπὶ τρυφῇ τῶν ἀκτίνων καλοῦντα, τοῦτο καὶ τῇ μνήμῃ τοῦ θείου ἀνδρὸς γινόμενόν ἐστι καθορᾶν· μᾶλλον δὲ πολὺ πλεόν ἐνταῦθα γίνεται. Ἐκεῖ μὲν γάρ εἰσιν, οἱ ἐπὶ τῆς καταλαβούσης ἀσχολίας οἷον πεπεδημένοι μένουσι, χαίρειν εἰπόντες τῇ τῶν ἀκτίνων τρυφῇ· ἐνταῦθα δὲ οὐδεμία οὕτω πραγμάτων ἀσχολία, ἢ δύναιτ' ἂν ἀπείργειν τῆς ἐκ τῶν μνημοσύνων τοῦ μεγάλου κήρυκος ἀπολαύσεως. Τίς οὕτω σάλπιγξ τὸ ἐνυάλιον ἀπηχῆσασα, παρατάξεις ἀνέθρώσεν, ὡς οὗτος διὰ τῆς μνήμης σαλπίσας ἤγειρε τὰς ψυχὰς τῶν προθύμων αὐξῶν τὸ προθυμον, τῶν ἀναπεπτωκτότων διαλύων τὸ ὀχληρόν; Ἀεὶ μὲν οὖν ὁ τοῦ γένους ἀντίπαλος ἐπὶ ταῖς τῶν Ἀγίων τιμαῖς καιρίας δέχεται τὰς πληγὰς, κατασκυθρωπίζων καὶ συμφορὰν ἰδίαν κατὰ τὴν τῶν πιστῶν εὐφροσύνην ποιούμενος· νῦν δὲ τοσοῦτον πλεόν κερδαίνει τῆς συμφορᾶς, ὅσον εἰς ἅπαντα τὰ πέρατα τὸ τῆς πανηγύρεως ἀγαλλίαμα διαδίδει.

Ἄλλ' ὥσπερ εἰς ἀρχὴν κατastὰς ὁ λόγος, πρότερον διμνημονευσάτω τῶν ἐντίμων ᾠδίνων, αἱ τὸν ἀνδρα τῷ βίῳ παρέσχον· οὕτω τε καθ' ὁδὸν ἐπὶ τὰ πρόσθεν χωρεῖται· τοῦτο δὲ προθυμείσθω οὐ νόμον ἐγκωμίων περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ὃς βουλόμενος ἀφορμὴν τοῖς ἐπαίνοις εἰς αὐξήσιν παρασχεῖν, ἐκείθεν ἐπιτάττει τούτους παρὰ κροτεῖν· οὐδὲ γὰρ εἰ καὶ τὰ μάλιστα θυμωαστοὶ οἱ γεννήτορες, τῆς ἐκείνων δόξης ἢ τοῦ παιδὸς εὐφημία προσδεῖται, ὥσπερ οὐδ' ἐμφυτον κάλλος τῆς ἐξ ἄλλοτριῶν ἀνθέων χάριτος καὶ κομμωτικῆς περινοίας, οὐδ' ἡμέρα ἡλίῳ καταπυρρυσσομένη προσθήκη ἐπιζητεῖ φαιδρότητος, ἵνα μᾶλλον ῥοδοειδὲς φέρῃ τὸ πρόσωπον· ἀλλ' ὅσον ἐπιδειξαι ὅτι περ οἷα κλῆρον ἐκ πατέρων τὴν ἀρετὴν παραλαβὼν, οὐκ ἐνέμεινε τῷ παρασχεθέντι, οὐδὲ

τοῖς ἐκείνων ἠρκέσθη ὡς περὶ παραδείγμασιν ἀκολουθῆσαι, καίτοι γε ἡλίκα, οἷα ἦν, ἀλλὰ τοσούτων ἀμεινόνων ἐπέβη κατορθωμάτων, ὅσον εἰκὸς τὸν εἰς οὐρανὸν ὅλην τὴν ζωὴν μεταθέμενον. Ἐπιτιμῶν δ' οὐκ ἂν τις τῷ λόγῳ κατόπιν τῆς τοῦ παιδὸς ἀξίας τιθέντι τοὺς γονέας· κεχαρισμένον γὰρ δῆπου καὶ αὐτοῖς τοῦτο πάντως, καὶ τοσοῦτον ἐκείνοις φέρων ἐπιθήκην εἰς κόσμον, ὅσον ἀφαιρεῖν ἔδοξε τῆς ἰσοτιμίας τοῦ ἐξ αὐτῶν πεφυκότος· ὥς τε ἐνταῦθα οὐ μᾶλλον ζημίαν ἢ κέρδος προξενεῖ ἡ ἀφαίρεσις· ὥσπερ ποταμίων ῥευμάτων ἐν κύκλῳ ῥεόντων καὶ περιχωρούντων εἰς ἄλληλα τὸ παρ' ἐκατέρου ἀφαιρούμενον πάλιν προσθήκη γίνεται τῷ δεδοκῶτι.

Ἀλλὰ γὰρ ἐκείνῳ γεννήτορες ἄκρως ἔχοντες περιφανείας, ὅση τε σωμάτων καὶ μετὰ τῆς ἐκείνων συναπολήγει λήξεως, καὶ ὅση τῷ μένοντι βίῳ συμπαρατείνεται, ἥ καὶ μᾶλλον σεμνυνόμενοι παρὰ φαύλων τὴν ἐτέραν ἐτίθεντο· διὰ τοῦτο καὶ πολιτικῶν διατριβῶν ὥσπερ χλύδωνος ἔξω διαβιοῦντες, ἀπραγμοσύνη τὸν βίον ἐσάλευον. Βούλεσθε ἐτι προσθῶμεν τῆς ἐκείνων ἀρετῆς γνωρίσματα; ἡ τί με δεῖ ὥσπερ ἐνοχλεῖν, ῥαδίου ὄντος ἐντεῦθεν τὸν ἐκείνων τρόπον ὁποῖός τις ἦν καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ προαιρουμένῳ καταμνηθάνειν· οἱ γε δυνάμενοι ἐν μεγάλῳ μέρει βασιλείου δόξης γνωρίζεσθαι, πράγματος πᾶσι περιμαχῆτου· οἱ δὲ, ὡς περ τι τῶν ἀτίμων, οὕτω παρέδραμον αὐτὸ, τοῖς παροῦσιν ἀρκοῦμενοι, οὐ πρὸς ἡδονὴν ἀποχρώμενοι τῇ περιουσίᾳ, οὐδὲ ταῖς ἐκείθεν προσανειμένοι ἀπολαύσεσιν, ἀλλὰ ταύτην μόνην εὖ εἰδότες ἀπόλαυσιν, εἰ τις ἀπίοι τῆς ζωῆς λαθὼν παραμύθιον, σπείροντες, ὃ δὴ λέγεται, χειρὶ ἐκατέρᾳ ἐν τοῖς τῶν ἀπόρων ἐγκάτοις τὸν πλοῦτον· διὰ τοῦτο μετὰ τῆς ἄλλης εὐδοξίας καὶ τοῦτο θέσθεν ἀντιλαμβάνουσι, παιδὸς χρηματίζειν πατέρες κρείττονος ἢ κατὰ θνητὴν φύσιν ὀφθῆναι μέλλοντος.

Ἄλλο μὲν οὖν μέγα μέρος εὐκληρίας ὑπολαμβάνουσι

συχναῖς λειτουργεῖν ὡδίσι πολυπαιδίᾳ χαίροντες· ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω κἀνταῦθα τερπούσης αὐτοὺς τῆς πλεονεξίας· ἤμην δ' ἂν κἀγὼ τῶν τιθεμένων ταύτῃ, εἰ ὥσπερ μιᾷς πεφυκότας ῥίζης, καὶ τῶν ὠδίνων κληρονομοῦντας, οὕτω καὶ τῶν ἄλλων, ἃ τῷ βίῳ παρέπεται, κληρονομοῦντας ἐώρων· νῦν δὲ πολὺ μᾶλλον ἀνίσως ἔχοντας, ἢ τοὺς δακτύλους ὀρῶμεν. Καὶ συμβαίνει τῷ μὲν τι παρεῖναι τῶν χρηστῶν, τῷ δὲ τῶν φαύλων· ὥστε οὐ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς τῷ παιδί χαιρήσει, ἢ ἐπὶ τοῖς χειρόσιν ὁ γονεὺς ἀνιάσεται. Καὶ γίνεται παραπλήσιον, οἷον εἰ τις τῇ μὲν στέφει χειρὶ, τῇ δὲ ῥαπίζει· ἐν τῷ λυποῦντι ἀναχωροῦντος τοῦ τέρποντος. Διό μοι φαίνεται καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, φημὶ δὴ τῆς παιδοποιίας, τοῖς πατράσι τοῦ νῦν τιμωμένου τὴν κατὰ τῶν ἄλλων πατέρων προσεῖναι ὑπεροχὴν. Ὅντως γὰρ οὐ ῥάδιον ἐν πάσῃ ἀρετῆς ἰδέα ὁμοίως εὐδοκίμεῖν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ μὲν τινα δοκεῖν ἱκανῶς ἔχειν, ἐν ταύτῃ δὲ ἀποδεῖν. Τοῖς μὲν ἄλλοις, ὅσοις ὑπῆρξε χρηματίζει γονεῦσι, τοῦ μὲν τῶν παίδων ταύτην κεκτημένου τὴν ἀρετὴν, τῷ δὲ προσούσης ἐτέρας· τὰ γὰρ χεῖρω σιγάσθω συμβαίνει ὥσπερ ἐξ ἐράνου τὸν κόσμον συλλέγεσθαι, εἰ περ ἀρετὴ παίδων κόσμον φέρει τοῖς γεγεννηκόσιν· ἐνταῦθα δὲ, ἐνὸς ὄντος τοῦ πάντα συλλαβόντος τὰ κάλλιστα, ἐξεστὶν εἰκάζειν τῷ βουλομένῳ τὸ ὑπερέαλλον τοῦ πράγματος.

Ἄλλ' εἴρηται μὲν περὶ τῶν γεννητόρων ὅσον ἐπ' ὀλίγον τῆς αὐτῶν ἀρετῆς ὡσφράνθαι βραχέα· τῷ λόγῳ· εἴη δ' ἂν καὶ τὸ νῦν εἰρημένον μαρτύριον, ὥς τὸ ἅπαξ τὴν καλλίστην ἐκείνην ὠδὴν λῦσαι ἀμείνους αὐτοὺς ἀγεί τῶν ἐπὶ συχναῖς ἐγνωσμένων· τὸ δ' ἐντεῦθεν πειράσθω τὸν παῖδα ἐκδιηγέσθαι καὶ δεῖξαι, ἂν ἄρα καὶ δύνηται τοσοῦτον ἔργον ὑποστῆναι, ὅσος καὶ ἡλικὸς ἐχρημάτισεν.

Οὗτος μὲν οὖν πρωτότοκος ἅμῃ καὶ τελευταῖος τίχτεται τῇ μητρί· αὐτίκα γὰρ αἱ τοὺς λογικοὺς στάχυν ἀνθοῦσαι λαγόνες, ἐπιλιπούσης αὐτὰς τῆς ἐνεργείας, ἀγονίαν ἤλ-

λάσσουντο· ἔμοι δοκεῖ, δεικνύντος τοῦ κρείττονος ὡς ἄλλης τινὸς θειοτέρας, ἥ κατὰ τὴν συνήθη τῆς γενέσεως αἰτίαν εἶη ὁ πεφυκώς· οἷα ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸν κατὰ τὸν βίον γίνεται παραδόξων, ἃ ἐν μακραῖς καιρῶν περιόδοις ἐπιδημεῖ. Ἡ μὲν οὖν πρώτη φυὴ οὕτω θαυμαστῇ, καὶ τῶν ἄλλων τὸ διάφορον ἔχουσα· τί δέ; κοινὰ τὰ ἐξῆς, οἷα ἐν τῇ τῶν βρεφῶν εἵθισται ἀγωγῇ; Οὐμενουν, ἀλλὰ θαῦμα, φασί, θαύματι ἔπεται. Σαμουήλ ἐκεῖνον, ὃς δῶρον εὐχῆς ὑπῆρξε, καὶ ἄλλους δὴ τινας, ἄρτι θηλῆς πεπαυμένους, ὑπὸ τῶν γεννητόρων ἀκούομεν καθιερωθῆναι Θεῷ· οὗτος ἀναμείνας τὴν τῶν τεκόντων προαίρεσιν, ἔτι τοῦ γάλακτος ἀποβλύζων, δωρεῖται ἑαυτὸν τῷ Θεῷ· δι' ὧν γὰρ κατὰ θέσπισμα τὸ ἱερὸν ἐδίου, ἐπιστοῦτο τὴν καθιέρωσιν. Οἷον δὲ τὸ τῆς καθιέρωσεως γνῶρισμα; ἐν μὲν οὖν ταῖς ἄλλαις τῶν ἡμερῶν ἡ μητρῴα αὐτὸν εἰστία θηλῇ κατὰ τὴν προσήκουσαν τῇ ἡλικίᾳ τροφήν· ἐν ἐκείναις δέ, ὧν τῇ μὲν κατὰ τοῦ Λυτρωτοῦ τὸ παράνομον συνήχθη συνέδριον, τῇ δὲ ὁ θάνατος ἀπώλετο σαρχί, θανάτῳ αὐτοῦ ὁμιλήσαντος, ἅπαξ μεταλαμβάνων τοῦ γάλακτος, τὸ ἐξῆς τῆς ἡμέρας ἀπηγόρευε τὴν τροφήν. οὕτω πόρρω τῆς ἡλικίας ἱερός τε ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ συνήη διαγγέλματος, ὃ ταύτῃ ζῆν ἐπιτρέπει. Ἡ μὲν οὖν πρώτη βλάστη ταιαύτη, καὶ οὕτως, οἷον ὑπὸ φυτοκόμῳ τεχνίτῃ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τηρουμένη, καὶ τῷ ἐκεῖθεν ἀρδομένη καθαρῷ νάματι· ἐπεὶ δ' ἦν ἐπόμενον τὴν οὕτω μὲν εὖ ἀνασχοῦσαν φυήν, οὕτω δὲ μάλιστα αὐξομένην, εὐφορῆσαι καὶ τοῖς καρποῖς, καὶ ἤδη παρῆκεν ὁ νηπιάζων καιρὸς, καὶ μειράκιον ἦν, εὐθέως παντοδαπὴ τις προὔκυπτεν ἰδέα καλῶν· οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἐγνώριζε κατὰ παῖδα τὸ ἥθος, ἀλλὰ καὶ πρεσβυτικὴν τῷ εὐσταθεῖ τῆς γνώμης ἀπέκρυπτε σύνεσιν.

Ἄει μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐκ παιδῶν εἰς κάλλος ὤφθησαν βιοῦντες, ἔθος ἐστὶ λέγειν τοῖς ἐπαινέταις, ὡς κατὰ πῆχυν αὐτοῖς συνέβαινε αὐξέσθαι· τοῦτο δὲ μέγα μέρος ὃν ἐγκωμίων, ἐπὶ μόνῳ τῷ νῦν θαυματομένῳ οὐδὲ

τὸ βραχύτατον ἀναπληρῶσαι δόξειεν ἄν. Οὐ γὰρ ἔξεστι κατὰ πῆχυν αὐτῷ προσμαρτυρεῖν ἠὲ ξῆσθαι τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ εἴ γε μέλλοι τις ἀληθῶς αὐτὸν ἐπαινέσεσθαι, αὐτὴν ὅλην φαίη ἐν ἀνθρωπίνῳ σχήματι δι' ἐκείνου ὀφθῆναι τῷ βίῳ· οὕτως αὐτῷ παρῆν ἐξ ἀρχῆς τῶν κατορθωμάτων τὸ τέλειον. Ἀπαγορεύσας δὲ πᾶσιν, ὑφ' ὧν ὁ νοῦς ὡς περ βιαίων πνευμάτων ὀχλούμενος, πολλάκις μὲν ὅλην ἀπώλεσε τὴν λαμπάδα, μέγα δὲ εἰ καὶ στυγνὸν φαίνουσα περισώσσειε, μόνοις ἐκείνοις προσήει, οἷς ἀρετὴ φίλη, καὶ ὧν ἔμελλε φωτὸς υἱὸς χρηματίζων, προσθήκην φωτὸς λαμβάνειν, ἱεροῖς μάλιστα μαθήμασι προσιῶν, καὶ Θεῷ διὰ τῶν ἀπαύστων προσευχῶν ὁμιλῶν τε καὶ εἰκειούμενος. Ἐδεῖ δὲ ἄρα, τῆς σωματικῆς ἀπληρωμένης αὐξήσεως, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς τέλειον ἐπίδηλον γεγενῆσθαι, καὶ εἰς κοινὸν ὄφελος

. ἰκνῶς καταστῆναι, ἐπεὶ καὶ Χριστὸς, ὁ τοῦ κόσμου Σωτὴρ, τότε ἀνθρώποις γνωρίζεται ὧν εἴη ἐργάτης, ὅτε τὸ μέτρον αὐτῷ οὐκ ἐνέδει τῆς ἡλικίας. Ὄντος οὖν ἐπομένου τὸν ὑπερφυῶς καὶ γεγονότα καὶ βεδιωκότα οἰκονόμον ὀφθῆναι τῶν ὑπερφυῶν, οὕτω καὶ γίνεται· ἵνα δὲ ἡ ἀμιγὲς θνητῆς ἐπικρίσεως καὶ καθαρῶς θεῖον τὸ γινόμενον, οὐκ ἀνθρώπων ἐκλογὴ τὴν ψῆφον πιστεύεται, ἀλλ' οὐράνιος χρησμὸς ἐπὶ τὸν ἀρχιερατικὸν αὐτὸν ἰδρύει θρόνον. Μικρὸν δὲ ἀνωθεν ἀναλαβὼν ὁ λόγος ἀπαγγελεῖ τὸ διήγημα.

Ὁ πρὶν λαχὼν διέπειν ἀρχιερεὺς τὴν μετὰ ἀνθρώπων ζῶν ὥχετο λελοιπῶς· ἐπιζητούσης δὲ τῆς πανάγνου παστάδος τὸν ἀντ' ἐκείνου νυμφίον, σύλλογος ἱερὸς, ὅσος ἐν ἀρχιερεῦσι καὶ ἱερεῦσι Θεοῦ, συνεληλυθὼς, βουλὴν εἴ τις ἀρίστη διαθεῖναι περὶ τῆς ἱερᾶς μνηστείας σπουδὴν ἐποιεῖτο. Οὐσης δὲ πολλῆς, ὡς εἰκὸς, ἀγωνίας αὐτοῖς· μεγίστων γὰρ ἀγώνων τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων ἡρτῆται· καὶ τοῦτο μεϊζόνων, ὅσον καὶ τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος, μὴ ἀρμολείας τῆς οἰκονομίας τὸ πράγματι, βουλὴν βουλευόν-

ται ἀληθῶς ἱερώσυνον. Τίς αὐτῇ; ἀνενεγκεῖν τὸ πᾶν εἰς Θεόν, ἐκεῖθεν τε περιμένειν ἥξειν τὸ τῆς διοικήσεως ἀσφαλῶς. Εὐχαῖς τοίνυν καὶ νηστεύειν καθάπερ ὠκυτάτοις πτεροῖς εἰς οὐρανὸν ἢ σπουδῇ αὐτοῖς ἀνιούσα, τοῦ ζητουμένου τυγχάνει· εἰς γάρ τις τῆς ἱερᾶς ἐκείνης λογάδος θεῷ χρησμῷ τῶν λογισμῶν ὑπεκλύοντι τὴν ἀπορίαν, μυσταγωγεῖται τὴν τε προσηγορίαν καὶ ὅπῃ τὸν ἄνδρα εὕρησθαι δεήσοι. Παραφυλάξας δὲ τὸν τόπον ὁ μεμυσταγωγημένος· ἦν δ' ἄρα τοῦ ναοῦ τι μέρος, οὗ προσομιλεῖν ὁ μέγας εἵθιστο Νικόλαος τῷ Θεῷ· ἐπιστάντα κατέχει, καὶ τοῖς ἐκείνου ῥήμασι τὰ ἐκ τῆς ὀψείας συμβαλὼν τὸν ἄνδρα διαγινώσκει, οὕτω τε σὺν τῇ παρουσίᾳ ἱερᾷ πληθύνῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ νυμφαγωγεῖ. Μέχρι μὲν τοῦδε ὥσπερ ἀπλὴν τινα τρίβον παριὼν ὁ λόγος, οὐ χαλεπῶς διήνεγκε· τὸ δ' ἐντεῦθεν, μυρίας ἀπαντήσεως διεκδρομῆς καὶ οὐ καθάπερ ἐπὶ τοῖς ἀπόροις λέγεται τρίβον ἀπαντηκέναι, τί χρὴ δράσαι, μᾶλλον δὲ τί παθεῖν; Ἀπείρων γὰρ ὄντων ἐκείνων καλῶν, καὶ τούτων ἑκάστου ἰδίαν ἀπαιτοῦντος λόγων ὑπόθεσιν, πῶς ἂν τις εἰς ἓν συναγάγοι τὰ μὴ ῥητά; ἢ πῶς περὶ τῶν οὕτω μεγάλων οὐχ ὅπως ἀξίως διαλαβεῖν, ἀλλὰ καὶ μετρίως εἰπεῖν τι σχοίη; Ὅμως ὀλίγα τῶν ἐκείνων κατορθωμάτων ἀπολαδοῦσιν εἰρήσθω· πρὸς γὰρ πάντα, οὐδ' εἰ τις κατ' ἐκείνον βίῳ, ὃς πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ μῆκιστον τῷ βίῳ λέγεται παραμεῖναι, διῖκνουμένην ἔξει τὴν γλῶσσαν.

Τίς οὕτω παρέστησεν ἑαυτὸν ἱεουργὸν ἄξιον τοῦ μεγάλου θύματος; μᾶλλον δὲ τίς κατ' ἐκείνον εἰς ὁσμὴν εὐωδίας ὀλοκάρπωμα προσηνέχθη Θεῷ; τίς οὗτος ὑψηλὸς ἐν σχήματι μετρίῳ, ἐν δὲ τῷ μετρίῳ ἀπρόσιτος; τὸ μὲν, διὰ τὸ τῆς γνώμης ἐπισεικὲς, τὸ δὲ, διὰ τῶν κατορθωμάτων ἀμίμητον. Τίς οὕτω πρὸς ἀκρίβειαν εἰκονίζει τὸν ἀληθῆ ποιμένα ἐν ἑαυτῷ; καὶ, ἵνα τῶν προβάτων μὴ θίγῃ κίνδυνος, αὐτὸς καθάπερ εἰς τι τῶν ἡδονῆν φερόντων χωρεῖ πρὸς θάνατον; Τίς μᾶλλον τὴν βαρεῖαν τῶν ἀδικούντων ἔθραυσε

χειρα; τίς δὲ ἐν καιρῷ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπήμυνε; μᾶλλον δ' ἐκατέρῳ μέρει; καὶ τοσούτῳ πλέον θατέρῳ, ὅσον καὶ χαλεπώτερος ἐκείνοις ὁ κίνδυνος, εἰς ψυχὴν τοῦ κακοῦ διαβαίνοντος. Ἄλλ' ἀνιώμεν ἤδη πρὸς τὴν ἀκρώρειαν. Ποῖος οὕτω τῷ λόγῳ τοῦ κηρήγματος συνεμάχησεν; Ἐντεῦθεν δαιμονίων παρατάξεις ἐλαύνων, καὶ καθαίρων τούτων τεμένων, καὶ προσάγων ὡς λάφυρα Θεῷ τοὺς ὑπ' αὐτῶν πλανωμένους· ἐκεῖθεν ἀριστεύων κατὰ τῶν μεμηνότι λογισμῷ, οὗ ἥκιστα ἔχρην ὀπλιζομένων καὶ γλώσση πρὸς βλασφημίαν ἠκονημένη εἰς κτίσμα καὶ δημιουργὸν διαιρεῖν ἐπιχειρούντων τὴν μίαν φύσιν. Παύλου μὲν ὀρίζετο τὸν δρόμον ἡ ἐξ Ἱερουσαλὴμ μέχρις Ὀλυρικῆς πορείας· τούτῳ δὲ ἐξ Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἤρχεται τὸ κήρυγμα, οὐδ' εἰς ἐκεῖνο γῆς διέδθη τὸ μέρος· σκοπῶμεν δὲ εἰ διὰ τοῦτο ἔλαττον τῷ Εὐαγγελίῳ συνεισετήνοχεν. Ὁ μὲν οὖν ὀψὲ τοῦ καιροῦ τὸν ζῆλον μεταβαλὼν, τοὺς ὠραίους πόδας τῷ κηρύγματι ἔδωκεν· ὁ δὲ μικρὸν ἐξ αὐτῆς τοῦ βίου ἀφελθείας, ἡ καὶ ὕστερον ἐγεγόνει ἐπιδηλότερος· καὶ ὁ μὲν οὐ πολὺ βραδύνας, καταλύει τὸν δρόμον· τῷ δὲ μέχρι καὶ μακροτάτων ζωῆς περάτων ἐκτείνεται· ὥστε τὰ ἐνταῦθα ἐκατέρωθεν ἄκρα οὐδὲν πλέον ἔχειν ἐκείνῳ παρὰ χωρεῖ τὴν πορείαν. Οὐκοῦν ἔστιν ἴσος ὁ ἀγὼν, ἐπεὶ καὶ παραπλησίᾳ ἐπ' ἀμφοτέρων ἡ γνώμη. Ἀλλὰ γὰρ τίς οὕτω προύνοσθη τῶν ὑπ' αὐτῶν, ὡς οὗτος ἀπάντων ὅσης προνοίας ἐδέησε; Τίς κατ' ἐκεῖνον τῷ ἀπλάστῳ ἐκέρασε τὸ ἀγχίστροφον, ᾧ μήτε τοῖς ἀπλουστέροις ἐμποιεῖν δέος τὸ ἐμβριθές, μήτε τοῖς δεινότεροις καταφρονήσεως ὑπόθεσιν εἶναι τὸ ἀπλοῦν; Τίς οὕτω φιλανθρωπία Θεὸν ἐμιμήσατο; καὶ χεῖρα στάζουσαν δεομένοις ἔλεον προὔτεινε; μᾶλλον δὲ οὐδὲ συνιεῖσιν ὅθεν πηγάζει τὸ δῶρον, ἢ εὐεργεσία ἐπέρρει. Νῦν οὖν εἰς καιρὸν ἤκον οὐκ ἂν παρέλθοι.

Ἄρτι τῶν ἀοιδίμων γεννητόρων τῶν ἐπικήρων μετακωχρηκότων, καὶ ὅσα τοῦ πλούτου τῆς ἐκείνων οὐκ ἐφθασε

σποράς ἔργον γεγενῆσθαι, τῷ τεχνίτῃ σπορεῖ τῶν τοιούτων καταλελοιπότων· οὐπω δ' ἡρμόσθη τῇ ἀσπίλῳ νύμφῃ, οὐδ' ἐπὶ τὴν λυχίναν ὁ λύχνος ἐτέθειτο· οἷα δὲ πολλὰ τῶν σπιλάδων τοῦ βίου, ἀπορίας ναυάγιον μεῖζον ἢ παρακληθῆναι τῶν ἐν ἀφρόνῳ περιουσία τινὰ τῶν τῆς ζωῆς πλοῦν διανυόντων καταλαμβάνει, καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ἀνύποιστον· περὶ αὐτῆς γὰρ τῆς ζωῆς ἠπεῖλει τὸν κίνδυνον. Διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκχυμανθείσης αὐτῷ τῆς γνώμης, οὐδὲ δυνάμενος πρὸ τὸν πάσης ἀνάγκης ἀμείνω βίον ἀνενεγκεῖν τοὺς λογισμοὺς, τὰ πάντων ἑαυτῷ τιμιώτατα ἔν' ἔχοι βιδῶναι, εἰς ἄδου πέταυρον ὤθει, ὧν ἔχρην ἀντιλαμβανόμενον, καὶ κατὰ κέντρον αὐτῶν ὑπεράλλεσθαι τοῦ θανάτου. Παίδων γὰρ ὄντων αὐτῷ ἐκείνης τῆς μερίδος, ἢ πλεονῶν τὴν ὑπαρξιν ἔλαβε, προσωδίᾳ τῆς τούτων σωφροσύνης γνώμης ἦν συγκροτεῖν ἐλεεινῶς τὴν ζωὴν, μᾶλλον δὲ τῷ ἐκείνων θανάτῳ καὶ αὐτὸς τὸν οἰκεῖον ἐνεπορεύετο θάνατον. Ἄλλ' ὁ μὲν, οὕτως ἀπογνοὺς, κατὰ κρημνοῦ ἠπεύγετο, ζόφου βαθέος τῶν λογισμῶν κατασκεδασθέντος ὑπὸ τοῦ δεινοῦ τὸν ὀλεθρον ἀνορύττειν τῆς ἀμαρτίας· τὰ δὲ τοῦ μεγάλου θεράποντος ὁποῖα; Ἐπεὶ γὰρ τὸ ἀπόφημον ἐκεῖνο μέχρι καὶ τῶν ὁσίων ἀκοῶν περιηγγέλη, ἀωρὶ τῶν νυκτῶν χρυσοῦ τι χρῆμα λαδὼν, καὶ διαθέμενος εὖ καὶ καλῶς τῇ πράξει τὸ ἀφανές, ρίπτει τῷ δώματι ἐπιστάς. Καὶ ἡμέρα παρῆν ἡδὴ, καὶ ὦ γε τὸ λαμπρὸν αὐτῆς ἀμαυρὸν ἐποίει σκότος ἢ συμφορὰ, περιτυχὼν τῷ δεσμῷ, ἀληθῶς ἡμέραν ἐώρα· καὶ ἅμα τὸν ὕπνον καὶ τὸν ἐξ ἀπογνώσεως ἀπετίθετο κάρον· καὶ τῇ μίξ τῶν παίδων ἴστησι παστάδα γαμήλιον, τῇ μὲν βίον εὐσχήμονα, ἑαυτῷ δὲ φάρμακον περιποιούμενος τοῦ κακοῦ.

Οὕτως οὖν εὐδούλως τὸν ἄνδρα διωκηκότες μαθὼν ὁ μέγας Νικόλαος, οὐχ ὀρίζει τῷ φθάσαντι τὴν τοῦ ἐλέους πηγὴν, οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον παραμυθίας ἐκτείνειν ὥς το χεῖρα· ἀλλ' ὁμοίου καιροῦ πρὸς τὴν ἐργασίαν καλοῦντος, χειρὶ με-

γαλοδώρω, τῷ δωματίῳ σπεῖρει τὴν εὐεργεσίαν λαθών. Ἐπέστη φαιδροτάτην ἑαυτὴν ἡ ἡμέρα δεικνύουσα, καὶ ὡς εἶδε παράδοξον αὐτῷ καρποφορίαν τὸν οἰκίσκον βλαστάνοντα, εἰς χαρὰν διήρει καὶ δάκρυα τὴν ψυχὴν, ἐφ' οἷς οὐκ εἶχε συνεῖναι τὸν εὐεργέτην, τοῦ ἀνιόντος καταλαμβάνοντος. Ὅμως δὲ καὶ θατέρω τῶν παιδῶν τρεῖς δ' ἦσαν αἱ πᾶσαι αὐτῷ· αἱ νυμφιστόλοι μέριμναι διηκόνουν. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἔτι δεῖν ὑπελάμβανεν, ἥ περ ὡς πρότερον, τῷ δαμάζοντι ὑπὼ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιτρέπειν· φυλάττειν δὲ καὶ αὐτὸν ἀντέχοντα τὸν καιρὸν, ὃς ταῖς θυγαστράσι προικοφορεῖ· ἐπεποιθεὶ γὰρ ἤξειν τὰ ἔδνα τῷ θυγατρὶ, περὶ τῶν οὐπω παρόντων συμβάλλων ἐκ τῶν φθασάντων· καὶ οὐκ ἐψεύσθη γε τῶν ἐλπίδων.

Πάλιν νύκτες καὶ ἡμέραι, καὶ πρὸς καταβολὴν ὁ ἐργάτης τῶν οὐρανίων ἀπῆει σπερμάτων, ἀλλ' οὐκ ἦν εὐπορον ἔτι λαθεῖν τὸν εὐγνωμοσύνη λοχῶντα· ὡς γὰρ τὸ χρυσίον ἐρρίπτο, ὡς εἶχε τάχους ἀναπηδήσας ὁ ἀνὴρ, φθάνει τὸν ἐν κρυφῇ ὑποπτεύοντα, καὶ ρίπτει μὲν εἰς τοῦδαφος ἑαυτὸν, δάκρυσι δὲ πλύνει τοὺς πόδας, δι' οὓς ἐκεῖνος μικροῦ καταπεσῶν εἰς βάραθρον ἀπωλείας, ἐπὶ πόδας ἔστη τῆς σωτηρίας· ὁ δὲ ἡρυθρία ὡς περ ἐπὶ τῶν τοιούτων καταληφθεὶς, καὶ κατέχειν ἐν ἀπορρήτῳ ἔδεϊτο, μηδὲ εἰς ἑτέρους τὸ πεπραγμένον ἐκφέρειν. Ἄρ' οὖν ὧγε παρεῖται πρὸς αὐτὴν ἀμιλλᾶσθαι; οὐκ οὐδ' ἐγγύς. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐν ἐκ τῶν πολλῶν τῶν ἐκείνου πρὸ τοῦ ἀρχιερέως κείσθω δηγημάτων, ἵνα εἰδῶμεν ὡς καὶ πρὸ ποιμνντικῆς ἐπιστασίας ἡ ποιμέσι διαφέρουσα τοῦτον εἶχε μέριμνα, εἴ γε ποιμένων ἔργον σώζειν, καὶ μὴ τοὺς τοῦτο παθεῖν κινδυνεύοντας ὀλωλέναι περιορᾶν· ἡ γὰρ ὀλίγη τι νὸς ἀπωλείας οὓς ἔφην ἄρτι ἐξέσωσεν, ἡ τὸν τυχόντα ἐπληρωμένον αὐτοῖς κίνδυνον καταλαβὼν ἀνέσχε. Καὶ τίς ἂν ἄλλος μείζων ὀφθείη; Ἐκ δὲ τοῦ νῦν εἰρημένου, εἰ καὶ παρήκαμεν τὰ λοιπὰ, πάρεστιν ὡς περ εἰ τύπου λογίζεσθαι καὶ ἡ παρεῖται. Ἀλλὰ τὸν τοσοῦτον πρὸ τῆς διπλοΐδος καὶ

τοῦ χρίσματος, τίνα εἶδος μετὰ τὸ χρίσμα ὑπολαμβάνειν;
 ἢ τοῦτο πᾶς τις συνήσι, καὶ εἴη ἂν ἐνταῦθα ἔξω καιροῦ τὸ
 ἐκ λόγων μαρτύριον. Ἐπιποθεῖτε κἂν τῇ προεδρείᾳ τοιαυτά
 τίνα φιλανθρωπίας ἀκοῦσαι διηγήματα; ἀλλὰ δέδοικα μὴ
 θάλασσαν ἀντλεῖν προθυμώμεθα. Τίς γάρ, ἢ ποία γλῶσσα
 εἰς ἐκεῖνο τὸ πέλαγος ἐπιδαλοῦσα οὐ κάμοι; Παλαιὸν ἔπος
 διεμνημόνευσα, ὃ πλήθει τινὶ δέκα στομάτων ἔλεγε δεῖν.
 ἀλλ' οὐδ' εἰ πολλάκις τοσαῦτα συνέλθοι, οὐδὲ πολλοστοῦ
 μέρος δύναιτ' ἂν μνημονεύσαι τῆς ἐνταῦθα πληθούς. Τοῦτο
 μὲν δὴ τὸ μέρος τοιοῦτον· τί δὲ τὰ ἄλλα, ὅσα σὺν ἀσκήσει
 βαθείᾳ ὄψει τῆς ἡλικίας μόλις ἐκτήσαντό τινες, οἷς Παῦ-
 λος ὡς περ χρώμασι ζωγραφεῖ τὸν ἀρχιερέα; Ἀλλὰ ταῦτα
 πάντα καθάπερ ἅμα ταῖς μητρικαῖς αὐτῷ συνεγκυμονηθέντα
 λαγύσιν, οὕτω συνείπεται· καὶ πλέον συμπάρῃν, ἢ τὸ εὖω-
 δεῖν τοῖς οὕτω πεφυκόσιν ἀνθεσιν· ὥστε εἴη ἂν ἀκαιρία καὶ
 ἢ περὶ ταῦτα διατριβή. Τοσοῦτον δὲ εἰρήσθω, ὅτι μόνος
 ἐκεῖνος τῶν πάντων καὶ πρὸ τῆς διπλοῖδος εὐπρέπειαν ἱε-
 ρωσύνης ἐστόλιστο, καὶ, εἰ οἷον τε εἰπεῖν πρὸ τοῦ χρίσμα-
 τος ἐδοθήει τῷ χρίματι, καὶ τούτῳ μᾶλλον καὶ πρὸ τῶν
 τελεστικῶν τύπων ἢ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰκῶν, ἢ τοῖς ταύτῃ
 μεμορφωμένοις ὑπῆρχαν ὁμοιοτέρα· ἐκεῖνο δὲ, εἰ καὶ διὰ
 παντὸς περιχορεύει στόματος, καὶ μέχρις ἂν γῆ καὶ οὐρανὸς
 ᾗ, οὐ λήξει χορεῦον, προσκείσθω τοῖς εἰρημένοις. Τὸ ποῖον;
 ὃ τοῖς εἰς ἄδου λαχοῦσιν ἀπιέναι κλήρῳ ἀδίκῳ τὴν ἐκεῖ
 ἀνέστειλε καθόδον, δι' ὧν ὅξει ποδὶ προφθάσας ὁ ποιμὴν ὁ
 ἀληθινός, τὴν ὅξειαν ἡμῶν τελευτήν. Τίς τῶν νῦν ἢ τῶν
 πώποτε τοιοῦτον ἐξεργασμένος ὦφθη; τίς δ' ἐπικουρησαι
 τοσοῦτος καὶ διακόψαι μὲν ἄρκυν θανάτου, ζωὴν δ' ἐπι-
 στρέψαι δημῷ ξίφει μικροῦ ἀπιοῦσαν; Ἀρ' ἔχει τις ἢ τῶν
 ἄνω ἢ τῶν κάτω τοῦ χρόνου παραγαγεῖν τοῦ πράγματος
 ὁμοιότητα; Ἀλλ' οὐκ ἐγὼ οἶμαι, πλὴν εἰ μὴ φαίη τις τὸν
 πρῶτον ἀρχιερέα τὸν ἐμὸν Ἰησοῦν· ὃ κατ' ἴχνος οὗτος
 ἐπόμενος εἰς ἀκρίβειαν, ὅξέως τοῖς ἀπολωλόσιν ἂν, εἰ μὴ

ἐπέστη, σωτηρίαν ἐκόμισεν· ἥδιον οὗτος προσεχώρησε τῷ κινδύνῳ, ἢ ταῖς ἀνέσεσιν ἕτεροι.

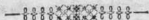
Ἄλλὰ τί πάθω; ὅπερ γάρ τις τοῖς ἐπαινέταις ἐν τοῖς λοιποῖς συνεπιλαμβάνεται καὶ οἷον ἀνίστησι προσίων τὴν γνώμην, καὶ βοηθεῖ τῷ λόγῳ, φημί δὲ ὁ τῶν ἐγκωμιαζομένων περιφανέστερος τοῦ βίου χρόνος, τοῦτο ἐμοὶ καταπαλαίων τὴν γνώμην σιγᾶν ἐπιτρέπει· οὐ γὰρ ὁμοίως ἐκείνοις ἐν τῷ παρόντι ταῖς εὐφημίαις αἱ πράξεις ἐπαίρονται· τούναντίον δὲ, μὴ ἄρκοῦντος τοῦ λόγου, ὁ τῶν πράξεων ὄγκος ἐκείνῳ συγκαταβαίνει. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ τῶν λόγων δύναμις οὐ χαλεπῶς ἐπαίρει τὰ ἔργα· ἐνταῦθα δὲ λόγοι ἔργων ἡττῶνται· καὶ οὐχ ὅπως προσθήκη εἰς δόξαν διὰ τῶν ἐπαινῶν τὰ ἔργα λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ πλείστην ὕσπιν ὑπομένει ζημίαν· Ποῖος γὰρ οὐκ ἂν ζημιώσειεν ἐπαινος ταῦθ' ὑμνεῖν προαιρούμενος, ἃ τῷ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὰ σκήπτρα διέποντι παρηγγύησε θανάτῳ μέλλοντι παροδοῦναι καθ' ὧν οὐδὲν ἦν εὐλογον θάνατος κακτημένος. Κωνσταντῖνον δ' ὁ λόγος αἰνίσσεται, ὃς πρῶτος εὐσεβείας μαργάροις κοσμεῖ τὸ διάδημα. Ὁ μὲν γηραιὸς χρόνος πολλὰς ἡμῖν ἐξηγεῖται Θεοῦ θεραπόντων ἐπιτασίας· παραπλησίαν δὲ οὐδεμίαν ἔχει ἀπαγγελεῖν. Ἦδη γάρ τινες ἀφειμένοι τῆς βαρυνούσης ταχύτητος, καὶ τῶν ὀστρακίνων διεξιόντες ἐλύτρων, καὶ τῶν ἐσόπτρων ὑποκύψαντες, καὶ τοῖς αὐλοῖς συνόντες, καὶ μηδὲν ἐπόμενον τῆς ὕλης ἐμποδῶν ἔχοντες, τοῖς πόρρωθεν καλοῦσιν ἐπέστησαν, πληρωταὶ γεγονότες ὧν ἐχρήζον ἐν καιρῷ· πρὶν δὲ τοὺς σαρκίνοὺς ἀπορρήξαι δεσμούς, ὅσον ὑπῆρξε μακρῷ διαγεγονέναι τῷ διαστήματι, τοσοῦτον καὶ τούτων καλούντων ἀκοῦσαι καὶ παρασχεῖν τὴν ἐπικουρίαν· τῷ δὲ ἔτι συνόντι ταῖς σωματικαῖς πέδαις, εἴγε χρὴ φάναι σώματι παρεῖναι οὐ ἡ βοήθεια τοῖς αὐλοῖς ἐφάμιλλος συμβέβηκεν ὡς τῆς ἐκεῖθεν ἀπηλλαγμένης λύμης, ὁμοῦ τε ἀπεῖναι, καὶ τῶν καλούντων ἀκηκοέναι, καὶ ἐπὶ ξυροῦ ἐστῶσιν αὐτοῖς παρεῖναι σωτηρίᾳ. Ἄρ'

οὐν ἀπεικότεως ἐκεῖνο ἐφάμην ὥς, ὅθεν τοῖς ἄλλοις τοῦ λέγειν ἢ εὐπορία, ἐκεῖθεν ἐμοὶ παραγίνεται ἡ ἀπορία; ἤδη γὰρ ἐν περιφανεστέρῳ τοῦ βίου τοῦ νῦν καταστάς εὐφημουμένου, οὐκ ἔχω τι χρήσωμαι διὰ δύο ταῦτα· οὔτε γὰρ ἀξίως εἰπεῖν τι ῥᾶδιον περὶ αὐτῶν, οὐθ' ὥς οἷόν τέ ἐστιν ἐξειργασμένων αὐτῶν τελευταίαν εὐρεῖν κορυφὴν, ἣν ἐπιθήσομεν. Ἐκεῖ γὰρ εἰς τὰ τιμιώτερα τῶν ἐκάστω πεπολιτευμένων γενόμενοι, εἴτα ἐκ τούτων εἰς ὕψος ἀραντες τὴν τῶν ἐπαίνων οἰκοδομὴν, τελευταῖα δὲ ταῦτα ὥσπερ ὀροφὴν ἐπιτιθέασι ῥήματα· ποῖα; Νῦν ἀμείνων εἰ ζωῆς ἐπικέρου· νῦν ἂ τοῖς ἀύλοις διαφέρει κληρονομεῖς· νῦν τῆς ἐκεῖνων εἰ μερίτης πολιτείας· καὶ λεγόμενα ταῦθ' οὕτως, οὐ μόνον ἀποπληροῖ τῶν ἐγκωμίων τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ οἷον ἀνθητινὰ ἀπειρον αὐτῶν δίδωσι τὴν λαμπρότητα.

Ἐν τῷ παρόντι δὲ τὰ μὲν εἰρημένα χρὴ οἷόν τινα θαλάμῳ εὐτυχίᾳ κίονος ὑποστῆσαι, ὃ φησιν ἡ Θεοδαία λύρα· ζητεῖν δ' ἀξίον ὑψηλοτέραν τε καὶ θειοτέραν, ἥτις ἐπικεῖσεται ὀροφῇ· ὧ γὰρ ἐτι σαρκὶ παρόντι ταῦθ' ἤρμοζε λέγεσθαι· πῶς γὰρ οὐκ εὐλογον ἂ κρεῖττω ὕλης προσειρῆσθαι τὸν ἀύλοις παρὰ πλησίως ἐπιφαινόμενον; τίς ἂν ἐκεῖνῳ προσηγορίᾳ ἀποτιθεμένῳ τὸν χοῦν ἀρμόσει; εἰ δὲ καὶ Θεὸς τὸν θεράποντα δόξῃ Ἀγγέλων τιμᾷ τῶν γιγνομένων οὐ συνιέντα, καὶ τοῦτο ἡμέτερον· τί γὰρ διοίσει πρὸς μαρτυρίαν τοῦ κρεῖττονος τιμῆς ἢ κατὰ θνητοὺς ἡξιῶσθαι παρὰ Θεοῦ, ἐτι μετ' ἀνθρώπων συνόντα; Οἶδα γοῦν ὡς ἀγίους Ἀγγέλους προσωνομάκασιν ἐπιγείους. Ἐγὼ δὲ εἶτ' ἐπαίνων ἐστὶ τρυφή, εἴτε τῷ πράγματι συμβαῖνον, παραχωρῶν ἐκεῖνο δέ φημι, ὥς, εἰ τοὺς ἄλλους οὕτω προσερούμεν, τί φῶμεν τὸν μέγαν καὶ θεῖον ὄντως Νικόλαον; πλὴν εἰ μὴ λέγοι τις ὡς μόνῳ προσήκει ἐπιγείῳ ἀγγέλῳ καὶ οὐρανίῳ προσωνομαῖσθαι, συμβαινούσης μὲν τῆς προσηγορίας καὶ τοῖς κάτω παρόντι, συμβαινούσης δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄνω γενομένῳ, ἐπεὶ μηδὲ πέφυκε τοῦ τελείου λαβεῖν τελειώτε-

ρον· καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων μεταποιουμένων τῶν ὀνομάτων, τοῦ μὲν κρείττονος ἐν τοῖς ἥττοσι, τοῦ δὲ ἐλάττονος ἐν τοῖς ἀμείνοσιν ἀρμοζομένου.

Ἄλλ' ὦ μετὰ θνητῶν ἀθανάτως βιώσας, ὦ δόξης ἀκηράτου εἴ τις ἄλλος καὶ τοῖς ἐπικήροις κληρονομήσας, ὦ ἀξίως τῷ μεγάλῳ θύματι καὶ ἀρχιερεῖ λειτουργήσας, ὦ νῦν ἐκείνων ἀπολαύων, οἷς καὶ Ἀγγέλοις ποθεινὸν παρακύπτειν, οἷς τῷ λόγῳ διὰ τοῦ προσχήματος καὶ τῆς καθαρᾶς πολιτείας συνάπτων, τούτων καὶ τῆς συνεδρίας καὶ τῆς δόξης μετέχων· ὦ ἐτοιμοτάτῃ πᾶσιν ἀποχρῶσα βοήθεια οὗτός σοι παρ' ἡμῶν ὁ λόγος, Νικόλαε, εἰργασται, νόσου πικρᾶς κατεργαζομένης, ἡμᾶς καὶ ταλαντευομένης τῆς γνώμης πόθῳ τε σῶ καὶ τοῖς ἀβρώστιας χαλεπῆς· καὶ τῆς μὲν καταδαπνίζειν φιλονικούσης καθάπερ κλύδωνος τὸν λογισμὸν, τοῦ δὲ ὥσπερ εἰ συνθαλαττεύοντος καὶ παραθάρβυνοντος καὶ τῶν ἐκείθεν ὀχληρῶν διεγείροντος. Ἄλλ' ὑπέρεσχε μὲν εὖγε τῇ τοῦ σοῦ φίλτρου ἐπικουρίᾳ ὁ λόγος· καὶ ἤδη τῆς ἐπιδαλούσης τυχὼν τελευτῆς, δῶρον εἰ καὶ ἀνάξιόν σοι προσάγεται· ὑπέρεσχομεν δὲ τῶν ἀλγεινῶν καὶ ἡμεῖς σοῦ τε καὶ θεοῦ Μάρτυρος θεραπείᾳ. Τί γάρ, εἰ κοινὴν τὴν χάριν ὁμολογήσομεν, ὣν κοινὴ ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον οἰκείωσις; μεθ' οὗ ἐξιλέου τὸν, ὃς ἐπὶ τῶν τῆς οἴκουμένης ἐκάθισεν ἡμᾶς οἰάκων, σοφὸν κυβερνήτην, εὐδοκῆσαι μὲν τὸν πλοῦν ἐν γαλήνῃ διηनुκέναι, εὐδοκῆσαι δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀκύμαντον εἰσελάσαι λιμένα πάντα ἅμα, καὶ ὀλκάδα καὶ κυβερνήτην.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία ἐν τῷ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἐπωνύμῳ ναῷ ῥηθεῖσα ὅτε τὸν κοινωνὸν τῶν σωματικῶν ὠδίνων ἡ θεία χάρις εἰς πατέρα τάξασα τῇ ἀμώμῳ Νύμφῃ συνηρμόσατο.

Λ Ο Γ Ο Σ Ι Θ'.

Νῦν δὴ καιρὸς τῷ μελωδῷ συνάδειν χοροστατοῦντας· «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ νεύφρανθώμεν ἐν αὐτῇ». Νῦν καὶ ἀλάλων γλῶσσα πρὸς εὐφημίαν τοῦ μεγάλου θαύματος τῆς θείας σκιρτᾶ σαρκώσεως. Ἀλλὰ τί πάθω; περιέστηκε γὰρ ἡμᾶς καὶ ἄλλη τις ἑορτὴ, καὶ οὐκ οἶδα τίني δώσω τὸν λόγον· ἐφέλκεται γὰρ ἑκατέρα πρὸς ἑαυτὴν τὸν λόγον· ἡ μὲν σωτήριος πρὸς ἀνθρώπους κατάδασις ὡςπὲρ τινα προπομπὴν τὴν ἐκ χειλέων ἡμῶν δοξολογίαν ἀπαιτεῖ· ἡ δὲ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἀρχιερέως συνεορτάζειν προτρέπεται· ἐγὼ δὲ ἡδέως ἂν ἑκατέρᾳ τὰ οἰκεία διένειμα, εἰ μὴδὲν ἴστατο ἐμποδίων. Νῦν δὲ τί; ὦρα γὰρ ἤδη τὸν Νυμφίον ἐμδατεύειν τῇ μυστικῇ παστάδι, καὶ τὸ χρέος ἡμῖν τῶν ἐγκαινίων καταβεβλησθαι ἀρμόδιον· ὁμως δ' οὖν, ἐπεὶπερ ὁ τῆς θείας ἐπιφανείας λόγος, ἱεροῖς ἀνεῖται χεῖλεσιν, ἐπὶ τὸ σαλπίζειν τῶν μυστικῶν νυμφευμάτων τὴν ἑορτὴν ὁ λόγος καταστήτω.

Ἀλλ' ἄνδρες οἱ παντὸς χρήματος καὶ κόσμου ἡμῖν τιμιώτεροι, ἄνδρες, οὓς ἐγὼ πατέρας οἶδα καὶ καλῶ, εἰ καὶ τῷ ἡμετέρῳ κράτει θεραπευτικῶς παρестήκατε, αἰ μὲν ἡ πρὸς ἡμᾶς ὁμιλία πολλὴν ἡμῖν ἀποστάζει τὴν ἡδονήν· καὶ οὐδὲν οὕτω τὴν ψυχὴν χαρμοσύνης πληροῖ, ὥς ἡ διὰ λόγων πρὸς ἡμᾶς κοινωνία· Νῦν δὲ οὐκ ἔστιν ἐκκαλῦψαι λόγῳ τὴν ἡδονήν, ὅσης γεγενήμεθα κάτοχοι· τοσοῦτον ἐπὶ τοῦ

πρόντος λόγου τὰ τῆς εὐφροσύνης ἡμῖν ἀναδλύει, καὶ τὸ πρᾶγμα κατὰ λόγον ἀπατᾷ· ὅσω γὰρ περὶ μεγάλων καὶ ὑψηλοτέρων ἐφέστηκεν ἡ ὑπόθεσις, τοσούτω πλέον ἡ ἡδονὴ πηγάζει. Ἀλλὰ τίς ἡ ὑπόθεσις; οὐκ ἀγνοοῦντας ὑμεῖς, οὐ μὲνουν, ὦ πατρικὴ πολιὰ καὶ τὸ ἄλλο φιλόχριστον πλήρωμα, διδάσκειν προσάγομαι· ἀλλ' ἅπερ κοινῇ πάντες ἴσμεν, ταῦτα ὁ πόθος τῆς πρὸς ἡμᾶς ὁμιλίας ἐμοὶ διδοὺς, κήρυκα τοῦτον ἡμῖν τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐφίστησιν. Ἀρχιερεὺς ἀνείται τῷ Θεῷ· ὅστις κάτω μὲν ἀνακτόροις τὰς μητρικὰς ὠδῖνας ἀπέλυσε, τῶν ἄνω δὲ βασιλείων, ὡς ὁράτε, τοιοῦτον ἐξεδέχετο στέφος· ἀρχιερεὺς, ὃν αἱ κοιναὶ μὲν πηγαὶ τοῦ αἵματος ἔδωκαν ἀδελφόν, ἡ ἄνω δὲ ψῆφος καὶ χάρις εἰς πατέρα προὔδαλετο· τοῦτω νυμφευθησομένῳ, μᾶλλον δὲ νυμφευθέντι τῇ μυστικῇ παστάδι τῆς ἀμώμου νύμφης τῆς Ἐκκλησίας συνήλθομεν τὸν πνευματικὸν ὑμέναιον συγκροτήσοντες. Διὰ ταῦτα ἄφατον ἐμοὶ καὶ πᾶσαν ἄλλην ὑπερέξέχουσαν ἀγαλλίασιν ἡ σήμερον πρὸς ὑμᾶς ὁμιλία ἀναβλαστάνει τὴν ἡδονήν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς ὑμᾶς, ὦ πατέρες καὶ πολιὰ τιμὴ ἐμοὶ καὶ τὸ ἄλλο φιλόθεον σύστημα.

Τί δὲ ἄρα ὑμεῖς, ὦ ἀρχιερέων αἰδέσιμος σύλλογος; βούλεσθε καὶ ὑμῖν προσφθέγωμαί τι; Ναι, οἶδ' ὡς οὐκ ἀνεπέραστος ὑμῖν δόξει ἡ ἡμῶν λαλιά· ἀλλὰ τί φθέγωμαι; ἡ ἐκεῖνα πάντως, ἃ ζητεῖτε, καὶ ἅπερ ἴσως σιγῶντας ἡμᾶς ἐδιδάσκαθες; ἐπειδὴ νόμος τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ μὴ ἀμάρτυρον τὸν Νυμφίον ἀρμόζεσθαι, ἀλλ' οἷα δὴ κειμήλιά τινα νυμφικὰ τὴν ἀναξέτασιν καὶ τὴν ἐρευνὰν τοῦ βίου προκταθέμενον οὕτω πρὸς συνάφειαν ἤχθαι. Ἦκω νῦν αὐτόκλητος ἐγὼ καὶ τὰς ὑμῶν ἐπερωτήσεις προφθάνω· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὴν μαρτυρίαν δοῖεν ἂν ἀξιόχρεων, ὅσοις ἐν κοινῷ ὁ βίος τῷ ἡμετέρῳ κράτει, τὸ πᾶν τῆς μαρτυρίας ταύτης διαφέρει ἂν· διατί; ὅτι μικροῦ πρὸς αὐγὰς ἡλίου τῶν μητρικῶν κόλπων ὁμοῦ προήλθομεν· ὅτι ἡ ἀνάθρεψις ἅμα καὶ μία ἀγωγή καὶ παιδεύσις κοινή· ὅτι κοινὴ ἐστὶ καὶ πρᾶξις καθ' ὅλον ἡμῖν ἐξυπηρετή-

σαντο τὸν βίον. Ταῦτα, ὡς ἔγωγε αἶμαι, τὴν μαρτυρίαν παντὸς ἄλλου παρ' ἡμῶν ἀπαιτεῖ· καὶ ἡμεῖς ἀρετῇ τοῦ μαρτυρουμένου θαρρόντες, καὶ πρὶν ἢ τὴν ἀπαίτησιν ἔχειν, πληροῦμεν τὸ ὀφειλόμενον· οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ μῶμος, οὐδὲ κηλίδος ἶχνος, οὐδ' ἐφ' ᾧ τις ἂν ἐπιλήψαιτο τῆς πολιτείας αὐτοῦ· ἀλλ' ἔχει τὸν βίον κομῶντα φαιδρότησι καὶ ἀμαράντῳ κάλλει, ἐφ' ᾧ ἂν ἡ ἁμωμος Νύμφη, ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἡσθεῖη. Εἰρήται ταῦτα τῇ ἐκ Θεοῦ βασιλείᾳ ἡμῶν οὐχ ὡς ἀδελφεῷ· ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι οὐ ψεύδομαι, φησὶν ὁ Ἀπόστολος· ἀλλ' ὡς καὶ εἰδότει καὶ τιμῶντι τὴν ἀλήθειαν. Τί οὖν; δέχεσθε τοὺς ἡμετέρους λόγους, καὶ ἀπόχρη ἡ μαρτυρία, καὶ ὑπονοίας αὐτὴν ἐλευθέραν ἡγείσθε; ἢ ἑτερόν τι περὶ ὑμῶν ὑποληψόμεθα, ὡς χρηζούσης τῆς παραδοχῆς καὶ ἐτέρων μαρτύρων εἰσαγωγῆς; Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ὑμετέραν προφθάνω ἀπόκρισιν, καὶ ἀνθ' ὑμῶν τὴν μαρτυρίαν ψηφίζομαι τὸ ἀναμρισθήτητον· οὕτω δὴ τῷ ἐμῷ συνειδότει θαρρόν καὶ τῆς ἐντίμου πολιτείας τῶν ἐμῶν πατέρων τῷ λογισμῷ. Ἀρχιερέων Θεοῦ ἱερωτάτῃ ὁμήγουρις, τί φατέ; πῶς ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ διατέθεισθε; ἐγὼ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποκρίνομαι· ὡς πάντας ψῆφον ἐκφέροιτ' ἂν ἐξ εἰδόντων ἀλήθειαν μελετᾶν χειλέων προῆλθαι τὴν μαρτυρίαν. Τί γὰρ οὐ χρὴ τοσούτου ὄντος τοῦ ἐγγυωμένου; τίνας; Θεοῦ τοῦ καρδίας ἐμβλατεύοντος καὶ νεφρούς. Ἐπεὶ δὲ λόγῳ τὴν μαρτυρίαν ἀνυπονόητον δέχεσθε, καιρὸς ἤδη καὶ πρὸς τὸν νέον ἐπεσφράσθαι ἀρχιερέα, καὶ μετρίῳ προσήσει πρὸς αὐτὸν ὑπειπεῖν, ὡς ἂν μὴ δοκεῖη ἐνδεῶς ἔχων τελευτᾶν ὁ λόγος.

Ἀλλ' ὦ φίλε, πῶς εἶπω; ἀδελφε, ἡ πάτερ ἀρχιερεῦ; ἅμφω γὰρ με περιχορεύουσιν· ὁ πρὸ συλλήψεως μὲν προσεγνωσμένος Θεῷ, ἀνατεθείς δὲ τῶν κοινῶν γεννητόρων ὑποσχέσει, εἰ καὶ μὴ πρὸ συλλήψεως, ἀλλ' ἅμα τῶν ὠδίνων τῇ λύσει· ὡς μακάριος μὲν εἴ τῆς ἐν βίῳ προαγωγῆς, ὡς μακάριος δὲ καὶ τοσαύτης παρὰ τῷ Θεῷ ἐκλογῆς· ὦ τῆς ἁμώμου Νύμφης τῆς Ἐκκλησίας ὠραιότατε νυμφίε, εὐφραίνου

καὶ κατατέρπου οἷς ἡξιώθης ἐμβατεύειν πασάδι τῇ θειοτάτῃ· ὦ θύτα τοῦ μεγάλου καὶ θύματος καὶ ἀρχιερέως, ὁρῶν οὐχ ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου τὰ σὰ τέκνα, ἀλλὰ κατακάρπους ἤδη καὶ τελειότητι κομῶντας τῶν ἀρετῶν, ἐξομολογοῦ μὲν, οὐκ ἂν εἶποιμι, τῷ Θεῷ· τοῦτο γὰρ οὐ διαλείπεις σὺ ποιῶν, ἀλλ' ἐκεῖνο ἂν φαίην, ἔχοις καὶ ἡμᾶς κοινῇ ἐξομολογουμένους Θεῷ τῷ ποιῶντι θαυμαστά ἐναντίον τῶν ὁσίων αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὦ πάτερ οὐράνιε καὶ Θεέ, ὁ τῷ αἵματι τοῦ ἡγαπημένου παιδός σου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ λαὸν εἰς λαὸν ἐκλεκτὸν τὴν ἐξ ἐθνῶν Ἑκκλησίαν ποιησάμενος σεαυτῷ, . . . αὐτὸς καὶ τανῦν, ὃν εἰς ἀρχιερέα ἐξελέξω, ἐπὶ πλεῖον ταῖς ἀρεταῖς καλλωπίζων, ἡμῖν μὲν ποθεινὸν συντήρησον, σεαυτῷ δὲ εὐήκοον πρεσβευτὴν ἀνάδειξον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, πρεσβεύας τῆς ὑπερενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν θεοειδῶν Ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ τῷ ἀθανάτῳ πάντων βασιλεῖ εὐσεβοῦς βασιλέως, λόγος εἰς τὴν ἐκ πύλης ἐσφραγισμένης αὐτοῦ Χριστοῦ τοῦ τῆς δόξης βασιλέως προέλευσιν, ἐν δούλου σχήματι τοῖς δούλοις ἐπιφανέντος.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ'.

Θεοῦ ἐν σερκὶ δοξάζομεν γέννησιν· πᾶσα δοξολογεῖται πνοή. Μητὸς παρθένου τικτόμενον τὸν πρὸ ἑωσφόρου ἐκ Πατρὸς γεννηθέντα γεραίρομεν· οὐρανὸς καὶ γῆ τῷ πράγ-
*

ματι συνεπιλαμθανέντωσαν. Ἄσωμεν μὲν κεκραγότες φωνῇ· « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη »· ὅτι τὸν κατωτάτῳ ἐν σκοτεινοῖς κείμενον ἐξ ὕψους τῆς ἰδίας ἀνατολῆς ὁ Ὑψιστος ἐπισκεψάμενος, μέχρις ἐκείνου καταδέβηκεν· ὅτι ἐκλινεν ἑαυτὸν, ἵνα τῆς ταπεινώσεως ἀναλαβὼν ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἀναβιδάσῃ. Ὡ παραδόξου καὶ κινουῦ ἐν τῷ σύμπαντι αἰῶνι πράγματος! ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας, κτιζόμενος τοῦ εἶναι ἀπάρχεται· ὁ παλαιὸς ἡμερῶν, πρόσφατος δείκνυται· ὁ πλάστης, ἐν ὕλῃ τοῦ πλάσματος διαπλάττεται· ὁ ἀπαράλλακτος τοῦ Πατρὸς χαρακτήρ, ἐπὶ τὰ χεῖρω τῆς εἰκόνος ἁλλιωθείσης, καθίστην ἐπ' αὐτήν, ἵνα τοὺς τύπους πάλιν ἀναλάβῃ τῆς ὁμοιώσεως. Δεῦτε τῷ, ἐφ' ᾧ ἀγαλλίσσιν τοῖς ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ χαριεῖται, δούλου μορφῇ ἀναλαβόντι Κυρίῳ ἀγαλλιασώμεθα· δεῦτε πᾶν, ὅσαν οὐράνιον καὶ ἐπίγειον, πλήρωμα κοινῇ μετέχωμεν τῆς ἀγαλλιάσεως. Ἀλαλάξωμεν τῷ ἤκοντι Σωτῆρι, οἷς ἀπολλυμένοις οἰκτίστως ἐνέδει σωτηρίας. Ἴδου γὰρ ἡλέησεν ὁ Θεὸς ὃν ἐξ ἀρχῆς ἀγαθότητι ἀχρύντω δακτύλῳ διέπληξε, καὶ τῆς ὑπερορίας τῆς πατρίδος φυγῆς ἔχει χαριούμενος τὴν ἐπάνοδον, οἰκτιρμῶν ἐν πλάτει καταποθέντος τοῦ τῆς παραδόσεως πταίσματος. Οὐκ ἐτι τῷ ξύλῳ ἐνέχομαι, οὐ κακῶς μετασχὼν ἐνειχόμεν· δίδωσι γὰρ τὴν ἀθώωσιν ὁ πλάστης, μετασχὼν τῆς ἐμῆς πλάσεως· οὐδ' οἷς παρὰ τῆς γυναικὸς ἐξημῶμαι, δυστυχεῖν ἀναγκάζομαι. Γυνὴ γὰρ, πρόξενος κέρδους, εἰς εὐκληρίαν μοι τὸν βίον μετέστησε· γυνὴ ἀγία καὶ καθαρὰ παιδοποιησαμένη παρθενικῶν αἱμάτων, τῷ πένητι Ἀδὰμ ἐδοθήθησε, τοῦ ἐξ αὐτῆς μεγалоπλοῦτου Ἀδὰμ φαινομένη εὐτελεῖα τῷ πενιχρῷ ὁμιλήσαντος, καὶ τῷ οἰκίῳ πλούτῳ τὴν πενίαν ἐπανορθώσαντος. Ἐπεὶ γὰρ εὐδόκησε τὸν ἑαυτοῦ ἔλεον γνωρίσαι Θεός, ταύτῃ πλουσίως τὴν χρηστότητα ἐπιδαφιλεύεται ἐν τῷ μὴ μόνον ἀξιοῦσαι συμπαθείας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν, εἰς σχῆμα καταστάντα τοῦ πταίσαντος, οὕτω τε ἀρεταῖς οἰκείαις τὴν

θεραπεῖαν τῷ πταίσματι δόντα, λῦσαι τῷ ἰδίῳ ἀθώῳ τὴν ἐνοχὴν τοῦ ἐγκλήματος. Διὰ τοῦτο μήτρα χωρεῖ τὸν ἀχώρητον καὶ σπαργάνων περιβολὴ περὶ τὴν ἀναρὰ καὶ ἀκράτητον, καὶ Θεὸς μετὰ τοῦ πλανωμένου καὶ ξενιτεύοντος συναναστρέφεται, ἵν' ἐπανακομίσῃ πρὸς τὰ ἴδια, εὖ καὶ καλῶς τὴν αἰτίαν, ἣ με ξένον τῶν ἰδίων κατέστησε, μεταποιήσας. Μὴ ἐπίχαιρε τῇ ἀπάτῃ ὁ ταύτη κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἰσχύσας, καὶ ὑποχείριον πεποιημένος τὸν ἵνα βασιλεύῃ δημιουργηθέντα. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός· μετὰ τῶν ἡπαρημένων ὁ βοηθός· μετὰ τῶν ἀδυνάτων ὁ κραταίος· μετὰ τῶν καταδουλωθέντων ὁ ἐλευθερωτής· δι' οὗ ἀντὶ τῆς πολλῆς καθ' ἡμῶν ἰσχύος ἡττήσεται. . . . καὶ τοῦ κράτους ἐκπασεῖν τῷ ἀλάστορι περιέσται, τῶν, οὓς ἐφρυάξατο βιβαίᾳ χειρὶ ὡς νοσοσιὰν καταλήψεοθαι, δημιουργῷ χειρὶ ἀναρπαζομένων τοῦ νῦν ὀφθέντος νηπίου καὶ τῆς δεινῆς ἀσπίδος τὰς τρώγλας ἐξερευνήσοντας, καὶ τὸν θανατηφόρον τόκον ἀπονακρῶσοντας, καὶ κόσμον ὅλον ἀναζωώσοντας.

Γινώτε πᾶν γένος ἀνθρώπων Θεὸν γενόμενον ἄνθρωπον, ἵν' οἰκειοποιησῇται τοὺς ἐκπεπιτωκότας τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως· ἵν' ὁ πρὸς τὰ χεῖρω φερόμενος βρότειος νοῦς, καὶ οὐ μέχρι τοσούτου κεκχωμένος, ἀλλὰ μηδ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι φέροιτο κικῶς, συνιείς, μηδ' ἐφ' ἑαυτῷ τὴν ῥύμην ποιοῦμενος, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν ἐπὶ τὸ εὖ ἀνθέλκουσαν ἡνίαν ἀπολυσάμενος, οἷον δὲ φορτίον καὶ ἄχθος ἀργὸν ὑπὸ τῆς ἡν ἐτάχθη σαρκὸς ἡνιοχεῖν ἐν κικῶν πεδιάδι περιζγόμενος, ἵν' οὕτως Θεοῦ ἐνώσει νοῦς ἐν ἐκείνῳ σύνεσιν ὧν τε πεπόνθει σχοίη, καὶ διὰ τῆς τούτου κραυγῆς, ἣ διὰ τὴν εὐλάβειαν ἀκουστὴ γίνεται, τῷ τεκόντι βοήσῃ, καὶ τῆς ἀντιληπτηρίου εὐδοκίας μετάσχη. Ἦν μὲν γὰρ καὶ δίχα σαρκὸς εὐπορον πρᾶσχειν ἀντίληψιν τῷ κινδυνεύσαντι πλάσματι· τί γὰρ οὐκ ἂν γένοιτο, Θεοῦ βουλομένου; Ὅμως γέ τοι, ἐπεὶ περ ἔδει τὸν ἀξαμαρτόντα ὧν τε ἡμαρτεν ἐν νῷ γεγονέναι, καὶ φωναῖς ἐπ' ἐλέῳ κλώσαις τὴν ἁμαρτίαν τυχεῖν

ιλεώσεως, τούτου δ' ἄτε πρὸς ἄλογον πέλαγος καταδύντι· οὐκ ἦν πρὸς ἐπιχείρησιν τῷ ἀνθρωπίνῳ νοῒ, αὐτὸς ὁλος ὁ θεὸς ἐνούμενος νοῦς, ἀνέλκει τε τοῦτον τῆς ἀτόπου τῆς ἀλογίας καταδύσεως, καὶ τὴν ἰκέσιον ἀντ' ἐκείνου κραυγὴν ὑποδαλλόμενος διὰ τῆς οἰκείας εὐλαθείας εἰς οἰκτιρμούς ἡμῖν, τὴν τῶν κακῶν πυρὰν διαλύει. Διὰ τοῦτο, οἶμαι, τὸ τῆς θεότητος ἄστεκτον πῦρ στέγει παρθένος γαστήρ, καὶ πλάττεται ἐκ τῶν ταύτης αἱμάτων ὁ πλαστοουργός, εἰ καὶ οἷς μὴ πάρεργον ἢ περὶ τούτου σκέψεις, καὶ ἄλλαι συνιδεῖν αἰτίαι προκύψουσιν. Ἀλλὰ γὰρ γινώτε τὸν Λόγον, μᾶλλον δὲ γινώμεν ἐν ἀλόγων κείμενον φάνη οἱ τῇ τῆς ἀλογίας πλάνῃ τῆς θεογνωσίας ἡλλοτριωμένοι.

Ληγέτω πλάνῃ μέχρι τοῦ νῦν ἀφιστῶσα τὸν ἀνθρωπον τοῦ ποιήσαντος, καὶ τῇ κτίσει νέμειν τοῦ κτίστου τὴν τιμὴν ἀναπέιθουσα· ἢ τὸ πλάσμα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀπαλλοτριώσασα, ὑπέταττε δῆμοις θεῶν, οὐ μόνον τῆς ἄλλης κακῶς θεοποιουμένης κτίσεως ὑπ' ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ σφᾶς θεῶν προνομίων ἀξιούντων, κἀντεῦθεν μυρίους θεοὺς ἀνευρισκόντων, καὶ καθιστώντων εἰς θεϊκὴν χειροτονίαν οὓς ἂν ἐθέλοιεν, ὥσπερ δέον μὴ μόνον ἀρεστᾶναι ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τυραννεῖν τὸν ποιήσαντα. Φεῦ τοῦ τῆς κακίας παιδευτοῦ· ἐκεῖνος ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τοῦτο ἦλθε τὸ ἐννόημα, ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ γενέσθαι· ἐκεῖνος καὶ τὸ τῆς θαίας δεξιᾶς ἀγαπητὸν ἀγαλμα τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἠρκέσθη προσκροῦσαι τῷ ἡγαπηκότη διὰ τῆς παρακοῆς πεποιηκέναι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀντικαθιστῶν, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐξεκαλέσατο μίμησιν, εἰδοποιεῖσθαι τὸ θεϊκὸν ἀναπειθῶν ἀξίωμα· θεὸς οὗτος, ἐπεὶ βαρείας ἐκύρησε χεῖρς, τῇ τυραννίδι τῶν ἄλλων κατέστη περιφανέστερος· θεὸς ἐκεῖνος, ὅτι λύθροις αἱμάτων καὶ φόνοις ἀνθρώπων ἐπίσημος, χεῖρας αὐτῶν κατὰ σφαγῆς βάπτεσθαι πεφυκυίας εὐτολμοτέρας· θεὸς πάλιν ἕτερος, ὅτι δεινότητι τῶν πολλῶν ὑπερῆλασε καὶ τινος ἄρξας ἀπεθαυμάσθη ἐπιτηδεύματος, καὶ γύναιος, ὅτι εὐφυῶς

ἀναπνίσκεται, ταύτη τιμάσθω· καὶ ἄλλη, ὅτι τῷ ἐπαγωγῷ τῆς ὥρας καταθέλῃ· καὶ τοὺς ἀκρατεῖς ἐρασᾶς ἐφειλύσατο, μισθὸν τῆς ἐτχιρήσεως καὶ ἀσελγείας παρ' αὐτῶν λαμβάνει τὴν ἐν θεοῖς συγκατάταξιν. Οὕτω Κρόνος κατὰ τοῦ φῦντος ἐπιδαλὼν τύραννον χεῖρα, οὐ μόνον τῆς ἀρχῆς ἀφαιρέσει, ἀλλὰ καὶ ζημίαν τῆς φύσεως, κείρων ἐκεῖνα, δι' ὧν αὐτὸς εἰς φῶς προσέληλυθεν, ἐκ τυραννικοῦ ἀξιώματος εἰς θεϊκὸν προκύπτει ἀξίωμα. Οὕτως ὁ ἐξ ἐκείνου Ζεὺς, τῆς πατρῴας προαιρέσεως κληρονόμος ὄφθεις, ἐκ τοῦ ὁμοίου τρόπου τὸ θεὸς εἶναι κληρονομεῖ. Οὕτω καὶ Ἄρης, ὅτι βροτολογιγὸς, εἰς θεοῦ τάξιν καθίσταται· καὶ μὴν τῷ κρατεῖν δεινότητι τῶν ἄλλων Ἑρμῆς, καὶ αὐτὸς τῷ τῶν Θεῶν ὁρμαθῷ προσπλέκεται· καὶ Διόνυσος, ὅτι δρόσου καρδίαν μαλθακευούσης ὥς τις παρ' Ἑλλήσιν ἐπὶ σοφίᾳ σεμνὸς εὐρετὴς ἐγεγόνει, θεοῦ γέρατος ἀξίος ἀναφαίνεται.

Μὴ γὰρ δὴ ταῦτά περιστέλλειν ἀλληγορίαις πειράσθωσαν Ἕλληνες, χρόνου δὴ τινος καὶ μυθοπλαστους ἐφόρους ἀντὶ τῶν χθὲς καὶ πρώην θεοποιηθέντων ἀνθρώπων παρεισάγοντες· ἔστι μὲν γὰρ καὶ οὕτως οὐδὲν ἥττον τὸ ἀτοπον ἔκτοπον· ὅμως δὲ μὴ πρὸς ταῦτα ὡς ἐπὶ εὐσχημονέστερα καταφευγέτωσαν, ἀλλὰ γυμνοῖς μένειν τοῦ τῆς ἀλληγορίας περιδλήματος συγχωρεῖτωσαν, τῶν πρώτως χειροτονησάντων Φοινίκων· οὗτοι γὰρ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν Κρόνῳ καὶ γαμετῇ καὶ τῷ λοιπῷ γένει κληθῆναι θεοῖς. Διδασκόμενοι τὴν ἀλήθειαν οἱ πρῶτοι ἐξ ἀνθρώπων, ἀποφθαρέντας αὐτοὺς βωμοῖς καὶ θυσίαις τιμήσαντες, καὶ τοῖς μετέπειτα ἐπομένοις ἀνοήτως τῷ παραδείγματι γεραίρειν κατέλιπον. Ἀλλὰ γὰρ οὕτω καὶ Ἀθηνᾶ, εὖ ἀναπνιζομένη Θεὸς νομίζεται· καὶ τότε οὐδ' εὐκλεῶν γεννητόρων φρεῖσα, κἂν Ἑλλήσι τῆς ὑπάτου κορυφῆς ἀποτετέχθαι δοκῇ. Καὶ Ἀφροδίτη θεὰ εἶναι ψῆφον, ὡς ἔφην, δῶρον λαμβάνει παρὰ τῶν ἐκεῖνη συνσελγαίνόντων, καὶ κυροῦται τὸ δόγμα κατὰ γνώμην ὄφθ' ἐν τοῖς ἀχολασταίνουσι. Καὶ τὸν κερασφόρον δὲ Πᾶνα,

πρῶτον ἐπιμέλειαν ποιμνίων εἰσηγησάμενον, καὶ νόμους ποιμαντικῆς παραδεδειχότα· οὕτω θεοῦσιν οἱ τοῦ Ἀπίδος καὶ τῶν Ἰβῶν καὶ τῶν ἄλλων κνωδάλων ὡς θείων περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν εὐλάβειαν, ὧ καὶ σημεῖα τῆς ἀνενεγκούσης αὐτὸν εἰς τὴν ἀξίαν αἰτίας, οἱ αὐλοὶ, καὶ τὸ κέρας, καὶ τῶν τραχικῶν σκελῶν τὸ ἐπίμικτον. Καὶ Ὅσιρις παρ' αὐτοῖς ἀξιοῦται τῆς αὐτῆς ἀναρρήσεως, ἐπεὶ περ αὐτῷ πρὸς οὓς ἐκπεπολέμωτο πανούργους ἐπίνοιαν ὑπερέχειν ἐδίδου, οὐ φαινομένων τῶν ὅπλων τοῦθ' ὅπερ ἦσαν, ἀλλ' ἀφαιρουμένων τῇ πανουργίᾳ τὸ ἀληθές τῆς δηλώσεως· κἀντεῦθεν τῶν ἐπιβεβουλευμένων ῥαχδίων εἰς ἄλωσιν καθισταμένων, ἐκ τοῦ μὴ συνιδεῖν τὸν ὅλον τῆς σφῶν ἀπαθείας ὀλιγορούντων, καὶ ταύτῃ προχεύως πιπτόντων εἰς κίνδυνον. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐματάιζεν ἄνθρωπος, οἷκεῖα φρονῶν τῆς ὑποχείριον αὐτὸν πεποιημένης πλάνης· οὐ γὰρ ἦν ἐτέρως, ἡ γνοσηκότα τὸν ὄντως Θεόν, ἢ οὕτω διακείσθαι, χειροτονεῖν ἑαυτῷ θεοὺς καὶ μὴ λήγειν ὑπ' ἀγνωσίας οἷον ῥεύματος πρὸς τὰ χεῖρῳ φερόμενον, ἐπεὶ περ ἐξέλειπε τῆς τοῦ κρείττονος ἐπιγνώσεως. Ἦν δὲ ἄρα τοῦ πανηγεμόνος καὶ τῶν ὅλων δεσπόζοντος, θέσθαι μὲν πρόνοιαν τοῦ πλάσματος σωτηρίας, μὴ παριδεῖν δὲ μηδὲ τὴν ἐκείνῳ μόνῳ διαφέρουσαν δόξαν, ἐτέροις ἰδιοποιουμένην, ἀλλ' ἀνασώσασθαι μὲν ἑαυτῷ τὴν τιμὴν, βοηθῆσαι δὲ οἰκτίστως διακειμένῳ τῷ ἱν' εὐκλήρως διάγῃ πεποιημένῳ.

Ἐπεὶ οὖν τοῦτο τοιοῦτον ἦν, δίδοται ἡμῖν παιδίον ὁ προαιώνιος Λόγος, καὶ τὸ τῆς δόξης ἀπαύγασμα ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ ἡμετέρου βίου ἀυγάξει, ἵνα, τοῦ τῆς πολυθείας σκότους τῇ ἐκείνου λάμπει σκεδασθέντος, ἐν θεότητος φῶς ἐν Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Πνεύματι κατοπτεύσωμεν, μήτε τοῦ διαφόρου τῶν προσώπων ἀπάγοντος πάλιν πρὸς τὸ πολύθεον, μήτε τοῦ ἐνὸς φωτὸς φέρειν ἡμᾶς βιαζομένου πὰ πρόσωπα. Οὐ γὰρ ἀνάγκη κατὰ τοὺς κοινολογοῦντας εἶναι τῶν δύο τὸ ἕτερον, ἢ τὸ ἐν τοῖς τρισὶ συνεπεκτείνεσθαι, ἢ, εἰ μὴ τοῦτο, καὶ

ταῦτα πρὸς ἐκεῖνα οὐ γὰρ τῷ ἐνὶ τοῖςδε προσώποις πρόσσεστιν ἡ τοῦ δικιρεῖσθαι ὑπόθεσις, καθ' ἣν, Τριάδος προσκυνουμένης ἡμῖν, οὐκ ἔξω μιᾶς ἐκτοπίζεσθαι κυριότητος περιγίνεται· ἡ οἷς διὰ τὸ ἕτερον τῶν προσώπων αἱ τῶν φύσεων ἑτερότητες εὐρίσκονται, καὶ κεῖνα προσευρισκέτωσαν, ἃ ἐκάστη τῶν φύσεων ἔσται, ἢ οὕτω Τριάδα φεύγοντες, ταύτην πολυπλασιάσωσιν· εἰ δὲ καὶ ἃ μὴ τῆς αὐτῆς γνωρίζεται φύσεως, ἔχει τι πάντως, ὃ ἀπ' ἀλλήλων διακρίνεται, εἴη ἂν τῆς Θεὸν τολμώσης ζυγοστατεῖν ἀπονοίας καὶ κεῖνῳ παρσχεῖν, ὃ τὴν μίαν αὐτοῦ φύσιν εἰς τρεῖς διακρίνουσιν· οὐ γὰρ δὴ τὸ ἀγέννητον καὶ τὸ γεννητὸν εἰς διαστολὴν οὐσιῶν αὐτοῖς συγχωρεῖται προτείνειν, ὅπου γε καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις καὶ μεριστοῖς ταῦτα οὐκ οὐσίας ἀφορίζει, οὐδ' εἰς διάφορα τμήματα τὸ ἐν διαιρεῖ.

Ἄλλ' οἱ μὲν ληρεῖτωσαν· ἡμεῖς δὲ πρὸς Βηθλεὲμ ἀπίωμεν, τὸν τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ πατρὸς Ἀγγελὸν ἐν ἡμετέρῳ ὀψόμενοι σχήματι· ὃν ἐκ γαστροῦ πρὸ ἐωσφόρου γεννήσας, νῦν δι' ἔλεον τὸν πρὸς ἡμᾶς Μητρὸς εὐδόκησεν ἀποτεχθῆναι, καὶ συνομιλῆσαι πτωχεύουσι, καὶ ἀτίμοις τῆς ἑαυτοῦ δόξης καὶ τοῦ πλοῦτου τὸν κληρονόμον. Καταμύθωμεν τὰ ἐκεῖ γινόμενα· μητέρα καινοτομοῦσα νέμους κηρύσσου· βρέφος τῆς φύσεως προγενέστερον· Θεὸν εἰς σπάργανα κείμενον· ἀλόγων ἐν φάτνῃ τὸν Λόγον ἐνδιδαιτῶμενον, ἢ ἐγὼ συνδιδαιτᾶσθαι τῇ ἀλογίᾳ ἀποταξάμενος, γνωρίσω Λόγον καὶ τούτῳ συναναπαύσωμαι· ἐπεὶ δὴ γὰρ τὸ τοῦ λόγου μαι εὐγενὲς ἤχρειώτο, ὑποχείριον ταῖς ἀλόγοις πεποιημένον παρακελεύεσσι, καὶ τῆς κάτω βριθούσης σαρκὸς τὸ ὥστε πρὸς τὰ ἄνω φέρειν συζευχθὲν ὑποβεβήκει, μίγνυται σαρκὶ ὁ ὑποστήσας Λόγος, ἵνα καὶ λόγος πρὸς τὸ οἰκεῖον εὐγενὲς ἀποκχταστῇ, καὶ σὰρξ μὴ πάντα φέροιτο πρὸς τὰ κάτω, ἀντὶ τοῦ συγκαθέλκειν, εἰκουσα λόγῳ, καὶ τούτῳ συνεπαιρομένη μετεωρίζοντι. Τοῦτο ἡ ἄκρα πτωχεία τοῦ γῆν μὲν πῆξαντος, οὐκ ἔχοντος δ' ὅπου σκηνώσῃται, ἐπεὶ περ αὐλίσκασθαι

ταύτη βεβούληται, ἀλλὰ σπηλαίῳ παρμυθουμένῳ τὴν ἀπορίαν ξενίζομένου. Ὡς πραγμάτων οὔτε νῦν ἐπιτρεπόντων οὔτε λόγῳ τὰ ἐκεῖ τελεῖν. Οὐκ ἔχει τικτόμενος ἐν γῇ χωρίον ὁ ταύτην ἀποκυήσας τῷ ῥήματι· φάτνη ἐγκολπίζεται τὸν τοὺς οὐρανίους κόλπους ἀπλώσαντα· πλὴν εὐτελῶς μὲν ὑποδέχεται γῆ, οὐρανὸς δὲ μηνύει τὴν δεσποτείαν ἀστέρι σπλιζων· ὀρῶν ἐν πολλῇ τῶν λειτουργούντων ἔρημίᾳ τὸν Βασιλέα μόνῃ Μητρὶ πενιχρᾷ δορυφορούμενον, καλεῖ πρὸς θεραπείαν τοὺς ὀξεῖς τὸ προσταχθὲν ἀκοῦσαι καὶ ἤκοντας ἐπὶ τοῦτο μάγους. Τοὺς μὲν οὖν ὑπ' ἀστέρι κεκραγότες καλέσας ἄγει· ἀλλὰ καὶ ποιμένες ἐπείγονται τὸν τεχθέντα ζητοῦντες, ἐκεῖθεν τὸ πρᾶγμα μαθόντες· δεῖ γὰρ καὶ ποιμέσιν ὀφθῆναι τὸν ἐλθόντα ποιμένα ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ ἀπολωλὸς ἀνασώσασθαι πρόβατον· οὐ περ εἰς ἀναζήτησιν καταστάς, ἄρτι μὲν ἐσφραγισμένης προσελήλυθε πύλης, ἐλάσει δὲ μέχρι πυλῶν ἄδου, παμφάγῳ θηρὶ συμπλακείς τῷ τυράννῳ.

Ταῦτα μὲν ἔπειτα, νῦν δ' ἐν αὐτοῖς σπαργάνοις ἀποδιδράσκειν δεήσει, οὐδ' αὐτῆς ἀκενώτου τῆς βαθείας μενούσης κενώσεως. Ἦδὴ γὰρ Ἡρώδης μανήσεται, καὶ σφάγια διὰ τὸ τεχθὲν νήπιον τῆς Βηθλεὲμ ποιήσει τὰ νήπια, καὶ βάψει κατὰ σφαγῆς ἡλικίας οὕτως ἀπαλῆς καὶ μηδ' αἰσθησιν τῶν δρωμένων ἐχούσης τὸ ξίφος, ἐγκλημα τῷ Βασιλεῖ ἂν τῶν σφαττομένων ἐχόντων. Ὡς καὶ θηρίων ὁμότητα γνώμης νικώσης! Αὐτίκα πρὸς ἑαυτῷ μεταστήσει τὸ βρέφος τὸ κράτος, καὶ τῆς βασιλείας ἔρημον ἀποφανεῖ· καὶ διὰ τοῦτο δεδοικώς, τοῖς αἵμασιν ἐντροφᾷ ἢ τοῦτο μὲν οὐκ οἶσται, ὥστε δὲ τὰ ὕστερον ἀπαντήσοντα προλαβεῖν, δεῖν ὑπολαμβάνει τὴν τομὴν τῇ ἀώρῳ ἡλικίᾳ ἐπιδαλεῖν, ἣν ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ θερίζων κακῶ, ὃν ἐπιζητεῖ, συνεκτεμεῖ· καίτοι ἐξῆν ἀναμείναντα τὸν καιρὸν, ὃς παρέσχεν ἂν ἴσως φωράσαι τὸν ἐπιζητούμενον, τότε πρὸς τὸν ἐκείνου φόνον χωρῆσαι· νῦν δὲ τῷ ἀδελφῷ αὐτὸν εἶναι, καὶν σύμπασαν τὴν Βηθλεὲμ δεῖξῃ ἔρημον τῶν νηπίων, ἀδελφῷ τυγχάνοντος εἰ μὴ λείληθεν ὁ

ζητούμενος, οὐδὲν ἤττον θράττεται, καὶ πρόσσεσιν ἢ παρὰ πᾶσι τῆς ἐμβρόντησίης ἐπίδειξις, εἰς κατὰ πάντων ἀφειδῶς ἐχώρησε τῶν βρεφῶν, καθάπερ τῶν κυνῶν οἱ λελυτηκότες κατὰ πάντων ὁμοίως ὁρμῶσι τῶν παρατυγχανόντων. Ἐμβρόντητε, νῦν εἰς προσκύνησιν ὑπισχνῇ παραγεγονέναι, καὶ νῦν τοῦ αἵματος γλίχῃ πιεῖν; Ἄλλ' ὁ μὲν, ἀφείσθω μελαγχολᾶν καὶ τοῦ μεγάλου καὶ ὑπὲρ παντὸς κόσμου θυσομένου ἁμνοῦ προθύειν τὰ δι' ἐκεῖνον ὑπέχοντα τὴν σφαγὴν ἱερεῖα, ἵνα καὶ τῶν νηπίων ἡ ἀτελὴς ἡλικία μὴ ἀσυντελὴς εἰς τὴν προσένεξιν ᾗ· προσαγάγῃ δὲ καὶ ταῦτα τὸ αἷμα τῷ παρθε- νικῶν ἐξ αἱμάτων τεχθέντι Θεῷ, καὶ ἵνα τὸν κατὰ παῖδας τὴν ἀνοιαν τῶν μήτε αὐλήσεως μήτε θρήνου κατὰ τὰ λόγια ἠκόντων ἐπ' αἰσθησιν θεομάχων, ἐν τῷ οἰκείῳ αἵματι τὸν ἐκούσιον ὀλεθρον ὑπογράψῃ, ὃν ὑποστήσονται ἀνελεῖν τὸν τῆς δόξης ἐκβεδακχυμένοι βασιλέα· αὐτοὶ δὲ τὰς ψυχὰς ἀπολέσαντες, εἰ καὶ μὴ ὑπὲρ ἐκεῖνου, ἀλλ' ἀντὶ τῆς κατ' αὐτοῦ λύττης καὶ τὸν θάνατον ὑπέστησαν καὶ τὸν ὀλεθρον. Τοιοῦτον μὲν τῶν τὸ οἰκείων αἷμα δωροφορούντων νηπίων ἡ σφαγὴ θεωρεῖ.

Μάγοι δὲ καλῶς ἐπιγινόντες τὸν βασιλέα τιμάτωσαν, συμβαίνοντα δῶρα τοῖς πράγμασι φέροντες ὡς βασιλεῖ καὶ Θεῷ, καὶ ἵνα κόσμον ζωώσῃ θνητὸν, χρυσῷ καὶ λιθάνῳ καὶ σμύρνῃ τὴν τιμὴν ἀποπληροῦντες. Σκοπῶ δ' ἐπὶ τούτοις καὶ ἑτέραν θαλαμνευομένην θεωρίαν τοῖς δώροις· καὶ γὰρ μοι δοκεῖ μετὰ τοῦ μήνυμα φέρειν τῶν τικτομένου νηπίου πραγ- μάτων τὰ προσαγόμενα, καὶ τῆς ὅσον οὐπω γενησομένης ἐπ' αὐτῷ ἐθνικῆς κληρονομίας ἔχειν προάγγελμ. Διὰ τοῦ- το ἄρα οὐδὲ τοῦ σπέρματός τις οἰκείος, οὐδὲ τελῶν ὑπὸ νόμον τῷ τῶν ὅλων βασιλεῖ νηπίῳ τὰ δῶρα φέρει, ἀλλὰ τὴν προσκύνησιν προλαμβάνοντες οἱ καὶ τοῦ συγγενοῦς αἵ- ματος καὶ τοῦ φιλοχρينوῦντος νόμου ἀλλότριοι μάγοι ταῦ- τα κομίζουσι, προτυποῦντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν εἰς ἐπίγνωσιν καὶ τιμὴν προεισελεύσιν τῶν ἐθνῶν πρό γε τῶν νομίμων,

καὶ κατὰ ῥύακας τοὺς τῆς γενέσεως οἰκείων Ἑβραίων, τοῦ ἵνα πλουσίους ἀπεργάσῃται ἄκρως ἐν τῷ παρόντι πτωχεύσαντος βασιλέως, παρ' ὧν καὶ τὸ τῆς πίστεως δοκιμον, καὶ τὴν ἐν πράξεσι θειοτέραις εὐπνοίαν, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς σαρκὸς νέκρωσιν, εἷς χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμύρναν προσδέξεται, οὗς εἰς προσκύνησιν ὁδηγήσει ἡ τηλαυγὴς τοῦ κηρύγματος ἀνατολὴ καὶ λαμπρά, ὑπὸ τῷ νῦν ὁδηγῶ τυπούμενη τῶν μάγων ἀσέρι.

Ἄρτι μὲν γὰρ φεύζεται θυμομαχοῦντα τὸν Ἡρώδην, καὶ Αἴγυπτος αὐτὸν ὑποδέχεται, ἅμα μὲν ἀντὶ τοῦ πάλαι κολάσαντος τὸν εὐεργέτην ὑποδεχομένη, ἅμα δὲ καὶ ἄλλο μυστήριον τῆς παρουσίας φερούσης τῶν ἐν αὐτῇ νοητῇ δουλευσάντων Αἰγύπτῳ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ὑπὸ δημαγωγῶ τῷ ὀρωμένῳ παιδὶ ἐσομένην ἀπαλλαγὴν καὶ ἀνὰ ῥῶσιν. Τάχα δὲ καὶ τῆς ἐπὶ τὰ ἔθνη ἀναχωρήσεώς τε καὶ μεταβάσεως τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἡ εἰς Αἴγυπτον φυγὴ τοῦ παιδὸς γίνεται σύμβολον. Ἦδη γάρ, ὥς περ ἐπὶ τῷ τόκῳ ὁ τῆς Ἰουδαίας μαίνεται βασιλεὺς, οὕτω καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος διὰ τῆς τῶν μαθητῶν γλώσσης ἀρχὴν λαμβάνοντος, οἱ ἐφ' αὐτοῖς τούτῳ τὴν παράνοιαν Ἰουδαίῃ μακρύνονται, καὶ ὁρμήσουσι μὲν γνώμῃς φονώσαις τὸν τοῦ λόγου δρόμον εἰσεῖν, ἀνύσουσι δὲ πλέον οὐδέν. Ἀλλ' ὁμῶς νῦν τὸν ἀλάστορα φεύγων Ἡρώδην, ἐπ' Αἴγυπτον ἵεται· ὕστερον χειρῶν παλιμναίων τολμήματι τεθνεῶσιν ἐγκαταλέγεται· ὅτε γραμματέων καὶ Φαρισαίων ἐχθίστη φαρτρία κατὰ τοῦ σῶσαι ἤκοντος ἐνστήσονται τὴν ἐπιβουλήν· καὶ ταύτης προελθούσης εἰς ἔργον, τὸ τῆς Μαγικῆς δωροφορίας περιωθήσεται μήνυμα, σμυρνίζομένου μὲν ὡς θνητοῦ, κόσμῳ δὲ τὴν ἀφθαρσίαν εὐωδιαζόντος ὡς Θεοῦ, καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὴν τούτων ὑποδεχομένου προσένειξιν. Ταῦτα μὲν κατὰ καιρὸν ἐκδεχόμενον ἀπαντήσεται· τὰ τοῦ παρόντος δὲ λαλῶμεν καὶ τῶν οἰκείων ἐχώμεθα.

Τιμῶμεν τοῦ Δεσπότης τὴν γέννησιν· ἐπειχθῶμεν ἐν

σπῆλαιά· ἰδεῖν ξενιζόμενον· γινώμεν τὴν τοσαύτην τοῦ ὑπεράνω παντὸς ὑψώματος συγκατάδοσιν· ἰδῶμεν τίνος ἕνεκεν τοσοῦτον ἐκτελεῖται μυστήριον· πτώχευσις τοῦ πλουτίζοντος, καὶ τοῦ πλαστοουργοῦ πλάσις, καὶ Θεοῦ τόκος ἀνθρώπινος, εἰ καὶ μὴ κατὰ νόμον ἀνθρώπινον, ὅτι διὰ τὴν τοῦ συντριβέντος ἀνάπλασιν· ὅτι διὰ τὸ συγκεχωσμένον ἴν' ἀνακαθαρισθῇ, καὶ ἡ δραχμὴ εὐρεθεῖσα τῷ οἰκίῳ θαλάμῳ ἀποτεθῇ· ἵνα μηκέτι ταπεινοὶ ὦμεν, μηδ' ἀτίμως δουλεύωμεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐγενὲς ἡμῶν ἀποθλίψαντες, τῇ ὑψηλῇ κενώσῃ τὸ ταπεινὸν διαμείψωμεν, ἀντὶ δούλων εἰς δεσποτεῖαν ἀναγόμενοι, ἀντὶ πτωχείας πλοῦτον ἀλλαττίμενοι, κτώμενοι τὰ ἐκείνου, ἀνθ' ὧν τὰ ἡμέτερα ὠκειώσατο. Ταῦθ' ἡγεῖ πραγματευσόμενος· ταύτῃ χαίρει τιμώμενος· τούτοις τιμῶμεν τὴν γέννησιν· φρονήσωμεν ἀδελφά τῷ μὴ ἐπισχυθέντι γενέσθαι ἡμῶν ἀδελφῷ. Οὐ παρεῖδεν ἐσχατιᾷ κειμένους ἐπιτελησμένῃ· μὴ τοὺς οὕτω κειμένους παρίδωμεν, οἱ πολλῆς ἡξιωμένοι καὶ ἐν τούτῳ χρηστότητος, ἐν τῷ πλέον ἔχειν ὧν ἴση καὶ ὁμοία εἰς βίον ἢ εἰσοδος. Μὴ λάθῃς μώλωπας τοῦ συνδούλου βδελυξάμενος, ὁ βδελυκτὸς χρηματίσας, οὐχὶ τῷ ἄκων, ἀλλὰ τῷ ἐθελοντὶ μεμώλωπίσθαι, καὶ ὁμῶς ἐσχηκὼς πρὸς σέ ππραγεγονότα τὸν βραχίονα. Μὴ χεῖρα ταπεινοτέρῳ πιέζουσιν ἐπιβάλης, τὴν σὴν κίχῳσιν ἐνθυμούμενος, ἣν ὑπέστης τυράννῳ χειρὶ πιεζόμενος, καὶ τὴν ἀντίληψιν, ἧς μετέσχηκας. Μὴ τὴν εἰκόνα μισήσης τοῦ πλάσαντος, μηδὲ φθονήσης ὁ δεινὰ παθὼν τῷ φθόνῳ σκαιῷ δαιμονίου, καὶ τὴν θεῖαν εἰκόνα πρῶτον ἐποφθαλμήσαντος προαίρεσιν μιμησάμενος· μηδὲ ποιήσης σεαυτὸν ὥσπερ τῶν σκευῶν, ἃ φέρει τὰ δηλητήρια, οἷς δι' ἄγνοιαν οἱ προσομιλοῦντες βλάβην πορίζονται. Μὴ τῇ σαρκὶ χαριζόμεθα, μηδὲ τῇ χεῖρονι ἄρχειν τοῦ κρείττονος παραχωρήσωμεν· μὴ ἡδονῇ θελγούσῃ πικρίαν τρυφήσωμεν. Κεφάλαιον δὲ τοὺς δερματίνους χιτῶνας ἀποκτησώμεθα· ὅτι γὰρ ἐκείνοις ἐνεδυσάμεθα, διὰ τοῦτο ραχίοις ὁ Δεσπότης ἐλίσσεται· καὶ θεοὶ τῷ ὄντι γενώμεθα,

παρὰ τοῦ ὄντος Θεοῦ τοῦτο λαμβάνοντες, ἀλλ' οὐχὶ παρὰ δίκιμονος ἀποστάτου εἰσωθεῖν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τοσαύτην ἀξίαν παρὰπειθόμενοι. Γενώμεθα Ὑψίστου υἱοὶ διὰ τὸν Υἱὸν ἀνθρώπου γενόμενον· οὕτω τὴν ἑκυτῶν τιμὴν εἰσενέγκαντες, τὸν ἵνα ταύτην κτήσεται πρὸς ἀνθρώπους ἐλθόντα τιμήσωμεν· οὕτω διαθέντες ἑκυτοὺς, τοῖς Ἀγγέλοις συνοδεάσωμεν, τοῖς ποιμέσι συνδράμωμεν, καὶ μετὰ τῶν Μάγων τὴν προσδοκίαν τῶν ἐθνῶν προσκυνήσωμεν· οὐ γάρ ἐσιν, ὦ μᾶλλον τιμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται, ἢ τῇ ἡμετέρᾳ τιμῇ καὶ δόξῃ, ὧν τοῦ αἵματος μετασχὼν ἀδελφὸς ἐχρημάτισεν.

Ἄλλ' ὦ ἐξ ὕψους τῆς δόξης σου πρὸς τὸ ἡμέτερον ταπεινὸν κατεβὰς καὶ μένων ἐν οἰκείῳ ὑψώματι· ὦ Σῶτερ τῶν οὐς κακῶς ἀπὸ σοῦ πλανηθέντας ἐπιστρέψειν κεκένωσαι· ὦ ἀνθρώπε πρόσφατε καὶ Λόγε προαιώνιε, οὗτος μὲν ὁ λόγος ἔστω σοι παρ' ἡμῶν οἷαν γενέθλιον δῶρον· σὺ δ' ἀντιδοίης τὸ συνδιέπειν καὶ συγκυβερνᾶν, εἰς τοὺς οἰακὰς ἐνεχειρίσας, κοσμικὴν ὀλκάδα· ὡς ἂν ὑπὸ σοι κυβερνήτῃ πάσης καταιγίδος ὑπερανέχουσιν ἡμῖν ἀκλυστος ὄλκος διανύοιτο, καὶ πρὸς τὸν σὸν καταντήσωμεν ὄρμον, οὗ τὸ πρῶτον ἐν γαλήνῃ ἀποσταλεύοντας ἐξωσταὶ καὶ βίαιοι φέροντες εἰλκυσαν ἀνεμοὶ· ἐνθα προσορμίσαις ἡμᾶς τῶν ἐνθένδε περριωθέντας, αἰνοῦντάς σε καὶ δοξάζοντας εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος εἰς τὸν πρῶτως αὐτῷ ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς Ἐκκλησίας προσενεχθέντα ἔμψυχον Στέφανον.

ΛΟΓΟΣ ΚΑ΄.

Νόμος ἀνωθεν ἀθλητικὸς μὴ μόνον τοῖς ἐκ τοῦ ἀγωνοθέτου βραβείοις τιμᾶσθαι τοὺς ἀθλητάς, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἐπαίνοις, ὅσοι οὐκ ἄτιμον ὑπολαμβάνουσιν ἀρετὴν, οὐδὲ τὰ θαύματος ἄξια μυοῦντι παρατρέχουσιν ὀφθαλμῷ. Εἰ τι οὖν παῖθῃσθαι πρέπει τῷ νόμῳ· πρέπει δὲ, εἰ μὴ παρὰ φαῦλον θεῖναι κεῖσθαι τὰ καλὰ· ὃν δὴ ἐγὼ σήμερον προὔθεμην τοῖς ἡμετέροις λόγοις τιμᾶν, τούτῳ μάλιστα ἢ ἐκ τῶν ἐπαίνων διαφέρει τιμὴ· οὐ γὰρ μόνον ἐκ τοῦ κοινῷ τῶν στεφάνων αὐτῷ χρεωστεῖται νόμους, οὐδὲ καθ' ἐν δίκαιον τοὺς ἀθλοὺς... ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἱ ὠραίσαντο στέφει, οὗτος τῷ καθ' αὐτὸν ὑποδείγματι γινώμην ἐνῆκε τοῦ πράγματος, καὶ οὕτω πάρεστιν ἀθλητικῶν ἐπαίνων κληρονομεῖν. Ἐκ τούτου λαμβάνει τὴν ἀφορμὴν τῆς κληρονομίας· ὥστε ἢ καθ' ἕτερον λόγον, τὸν τοῖς ἄλλοις παρασχόντα τοιαύτης ἐπιδοῦναι τιμῆς, εἰς τοῦτον καταβαίνοι ἂν ἡ τιμὴ· ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδεύμασιν εἰ τις οὐ μόνον τῇ καθ' αὐτὸν προθυμίᾳ διενήνοχεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος γέγονεν εὐρετής, τῶν ὕστερον διὰ τῆς μιμήσεως εὐδοκιμηκότων οὐ κατ' ἴσον ἐνί γε μέρει θαυμάζεται, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερον, ὅτι τοῖς μιμησαμένοις ἐνδείξασθαι τὸ εὐδόκιμον διδάσκαλος γέγονεν· οὕτω καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὸ εἶκος συμβαίνει. Οὕσης οὖν οὕτω μεγάλης τῆς ὑποθέσεως, ἐγγρὺς ἔκειν καὶ τὸ τοῦ λόγου κατὰ πόδα οὐκ ἂν φαίην τὸν λόγον. Οὐ μὲν διὰ τοῦτο παντάπασιν ἀποδειλιᾶν εὐλογον, οὐδ', ὅπερ εἶπον, ἀναδέχεσθαι ἐγκλημὰ κατωλιγωροῦντα παντελῶς

τῆς τιμῆς, ἐν τῇ τοῦ μὴ δύνασθαι κατ' ἀξίαν γεραίρειν ἀφορμῇ. Οὐκ οὐν εἰκὸς, οὐδ' ὑποίσει ἔνοχος εἶναι ὁ λόγος τοσαύτης ἀτοπίας, ἀλλὰ πειράζεται, ἐπικουρίας τυγχάνων παρὰ τοῦ λόγου, οὗ διάκονος ὁ τιμώμενος, κατὰ δύναμιν τὰ παρ' ἑαυτοῦ συνεισάγειν. Ὅτι μὲν οὖν, εἴπερ καὶ ἄλλοθί που, ἐνταῦθα παρσιτεῖσθαι τὸν νόμον τῶν ἐγκωμίων ἀρμοδιώτατον, ἔξεστι καταμνησθῆναι τῷ βουλομένῳ καὶ χωρὶς τῆς ἐκ τοῦ λόγου βοηθείας· ὅς γάρ τοις ἀληθινοῖς καὶ δικαίοις ἐπαινοῖς ἡνοίξε χώρον, πῶς κατὰ νόμον ἐπαινεθῇ; ὅς ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιτρέπει τὴν ἐργασίαν; ἢ τίνα λόγον ἔχει ὥσπερ οὐκ ἐξαρκοῦντα πρὸς τὴν εὐφημίαν ἑαυτῷ ἐτέρωθεν τὸ πρᾶγμα δανείζεσθαι τὸν ἀφορμὴν δεδωκότα τοῖς ἐπαινουμένοις τυγχάνειν ἐπαινῶν; πῶς δ' οὐκ ἔξω πικτελῶς γίγνοιτ' ἂν ἐπαινῶν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπαινεῖν τὸν ὑπόθεσιν γεγονότα τοῖς ἄλλοις τῶν ἀνθρωπίνων κατακρρνεῖν; Οὐδαμῶς οὖν ὥσπερ ἐκ βαρῆς ἀποπλυνομένης τῆς ἐν κόσμῳ λαμπρότητος περιανθίσονται τῷ εὐφημουμένῳ τῶν ἐγκωμίων τὸν κόσμον, οὐδὲ . . . πρὸς τὰ ἡρινὰ τῶν ἀνθέων, ἐξὸν ἀπὸ τῶν ἡμαρτάντων ἐργάζεσθαι.

Τίς οὖν ἡ πατρίς; ποῦ δὲ τὰς καλὰς ἔλυσεν ὠδίνας; μὴ μοι λίθων ἔρευνα, μηδὲ τέχνης ἔργον λυομένης· οὐ τοιαύτην ἐκεῖνος ἐπιγεγράφεται πατρίδα, ὅς ὁμοῦ πάντων ὑπερεῖδε τῶν ὀρωμένων· ἀλλὰ τίνα; Πατρίς ἐκεῖνῳ εὐσέβεια, ἐν ἣ τῇ κατὰ Χριστὸν ἀποτελεῖ κυοφορηθεὶς ὥσπερ ἐν πίονι χώρῃ βλάστημα εὐγενές, ταχὺ τῆς ὥρας ἤνεγκε τοὺς καρπούς, μᾶλλον δὲ κομῶν τοῖς καρποῖς τὴν ἑαυτοῦ ἐδειξε βλάστησιν. Τίνων δὲ γεννητόρων ἐξέφυ; τῶν κοινῶν τοῦ κόσμου γονέων, οἱ πνευματικῶς αὐτὸν ὠδινήσαντες τῷ τῆς διδασκαλίας ἡδίστῳ ἔθρεψαν γάλακτι· ὧν ἀπαράλλακτον ἀληθῶς καὶ τὸν χαρακτῆρα μεμόρφωτο, καὶ ἀξια τῶν ὠδίνων ἀπέδωκε τὰ τροφεῖα, σὺν ἐκείνοις μὲν κακοπαθῶν τῷ κηρύγματι, πρὸ ἐκείνων δὲ πρὸς τὸν θάνατον ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος κονισάμενος. Ἀρχαίους μὲν οὖν μύθους οἱ ἐπαινέται εἰς

ἐπικουρίαν παραλαμβάνουσιν, ὅταν εὐλαβῶνται μὴ λειπομέ-
 νους τοὺς παῖδας τῆς πατρικῆς ἀρετῆς μαρτυρήσωσι· καὶ
 τὰ ἐκεῖθεν κομψὰ τοῖς ἄλλοις ἐπαίνοις συμμίζαντες, οὕτως
 οἶονται τοῦ μὴ δοκεῖν, εἰ δεῖ, τὸν ἐπικινούμενον ἐπληρωθῶ-
 κέναι. Φασὶ γ' οὖν παῖς ἤυχει αὐχήματα πατρικά, καὶ μό-
 σχος ὑπεσκίρτα παρὰ μητρὶ, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα· ἡμῖν δὲ μυ-
 θικῆς παροιμίας οὐδὲν δεήτει, αὐτῆς ἡμῖν τοῦ πνεύματος
 τῆς σοφίας ἐν τῷ μαρτυρεῖν τὴν χρεῖαν ἀποπληρώσης.
 Ποῖαν λέγει τὴν μαρτυρίαν; ὁ Στέφανος πλήρης χάριτος καὶ
 δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ·
 οὕτω πρὸς τοὺς ἀφθάρτοις ὡδίσι κυοφορήσαντας ἀκριβῶς τὸν
 τῆς ἀρετῆς διέσωζε χαρακτῆρα, οἷς τε καθ' ἑαυτὸν ἐδίω,
 καὶ οἷς τοὺς ἄλλους εὐεργετῶν ἐχαρίζετο, πλήρης ὑπάρχων
 ἧς αὐτοὶ ἐνεργείας ἐπλούτουν, καὶ οὐδὲν ἐκ τοῦ παρ' ἐκεί-
 νων τὴν ἀρετὴν μεμορφῶσθαι πλεον εἰς ἀρετὴν ἔχειν παρα-
 χωρῶν, ἀλλὰ τοιοῦτον δεικνύων ἐν ἑαυτῷ, οἷον ἐπ' ἐκείνων
 ὁρᾶται, ἃ ταῖς σφραγῖσι τυποῦται. Ὡς γὰρ ἐκεῖνα ὁμοῦ τῷ
 προσελθεῖν ὅλον ἀναλαμβάνει τὸν τύπον, οὐδὲν ἐκ τοῦ
 ὕστερον τετυπῶσθαι πρὸς τὴν τοῦ ὅλου χαρακτῆρος ἀνάλη-
 ψιν ὕστεροῦντα· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, μᾶλλον δὲ οὐχ οὕτως,
 ἀλλὰ πολὺ πλεον ἐγίγνετο· τὰ μὲν γὰρ εἰ καὶ τοὺς τύπους
 ὁμοῦ λαμβάνει τῷ προσελθεῖν, ἀλλ' οὖν ἐνίοτε παραπεποιη-
 μένην φέρει τὴν ὡραιότητα· τῷ δὲ, τοσοῦτον ἀκραιφνῆς ἡ
 ὁμοίωσις, ὥστ' εἰ καὶ μὴ τούτῳ χρῆσθαι βουλόμεθα τῷ ὁ-
 νόματι, λέγω δὴ τὸ ὅμοιον αὐτὸν τοῖς ἱεροῖς φάναι μαθη-
 ταῖς, ἀλλ' αὐτοὺς ἐκείνους διὰ τούτου φαίνεσθαι, οὐκ ἔστι
 τὸ εἰρημένον ὑπερβολή. Οὐ γὰρ διότι τῶν διακόνων αὐτὸν
 ἡ ἐκλογὴ ἀφορίζει, διὰ τοῦτο τῆς ἀποστολικῆς ἐνέδει χά-
 ριτος, ἀλλ' ὅτι παραπλήσιος ἦν τὴν χάριν, διὰ τοῦτο τὴν
 διακονίαν πιστεύεται. Καὶ μηδενὶ εἰς ἀμφιβολίαν τοῦ λόγου
 προσεῖη ἡ τῶν ἄλλων σὺν αὐτῷ ἐκλογὴ· καθάπερ εἰ τις
 τοὺς ἐν οὐρανῷ πάντας ἀστέρας παραπλησίους τὴν ἀμυρυ-
 γὴν ἀπαιτοῖ, ὅτι πάντες ἐν οὐρανῷ, καὶ μὴ τοὺς μὲν ἀ-

μαυροτέρους· τί γὰρ εἰ ὁ μὲν ὑπερηύγαζεν, οἱ δὲ τῶν ἐκείνου λαμπηδόνων ἐλείποντο; ἢ πάντας ἐπίσης εἶναι τοὺς τῆς αὐτῆς χειρὸς δακτύλους, ὅτι μιᾶς· ἀλλ' οὔτε τοῦτο ἐστὶν ὀρθῶς λεγόντων, οὔτε λόγον ἐκεῖνο ἔχει.

Πλὴν ἄρτι τῶν ἀνθρώπων τοῦ κάτω καὶ ὑλικοῦ βίου πρὸς τὸν οὐράνιον καὶ αὔλον ἀναχωρούντων, καὶ μηδὲν τῶν οὐκ ὄντων ἰδίων ἰδιον ἡγουμένων, ἀλλὰ παρὰ τοὺς πόδας τῶν αἰκονόμων τῆς καινῆς σωτηρίας πάντα κατατιθεμένων, Στέφανος ἐπὶ τὴν διακονίαν προάγεται, πρὸς ἀμφοτέραν ὦν αὐτάρκης οἰκονομίαν, τὴν τε τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἐκ τοῦ λόγου· καὶ οὔτε τὴν λειτουργίαν τοῦ λόγου διὰ τὴν ἀνθολικὴν τῶν πραγμάτων ἐλαττώων, οὔθ' ὑστερῶν ἐν τούτοις διὰ τὴν ἐκ τοῦ λόγου φροντίδα· ἀλλ' ὥσπερ ἂ τῶν ζώων ἀκούομεν πρὸς ἑκάτερον βίον τὸν ἐν ὕδατι καὶ χέρσῳ ἔχειν ἐπιτηδείως, οὕτω κακεῖνος ἐδειξεν οὐδὲν λειπομένην πρὸς τὰς καλὰς χρεῖας τὴν φύσιν, ἀλλὰ πρὸς ἣν ἂν δεοί ἀκρῶς ἐχουσιν.

Ὁ μὲν οὖν λίαν ἀξίως καὶ τῶν ἐξειλοχότων καὶ ἑαυτοῦ διεδεικνυτό· ὁ δὲ τοῦ οὐρανόου καὶ καθαροῦ χώρου καταβράγεις δι' ἣν ἔσχε πρὸς τὴν ζοφώδη κακίαν μεταβολὴν, αἰετὸν μὲν οἰκεῖα πράττων καὶ σπουδαζών, τῆς δὲ ἡρξεν ἀπωλείας, ταύτης τὸ πᾶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν στρεφόμενον αὐτῷ καθορῶν, ἄρτι μὲν δεσποτικοῦ αἵματος ῥανίδων ἀρδευθείσης τῆς γῆς, σπειρομένου δ' ὑπὸ τῶν τοῦ Εὐαγγελίου ἀροτῆρων τοῦ θείου σπόρου, καὶ τῆς μὲν αὐτοῦ πονηρίας ἐκριπτούμενα τὰ ζιζάνια, τῆς δὲ τοῦ λόγου γεωργίας προκόποντας τοὺς καρποὺς, καὶ γιγνομένων μὲν εὖ ποιοῦν τὸ πλάσμα μετὰ τοῦ πλάσαντος, τῆς δ' αὐτοῦ ἀποκλίνον σκαιότητος· ταῦτα ἐπεὶ κατενόει, παντοῖος ἐγίγνετο, καὶ πᾶσαν εἰς τὸν κατὰ τῆς εὐσεβείας πόλεμον ἔστρεψε μέθοδον, καὶ ὅλην ἐξεκένου τὴν φαρέτρην τῆς πονηρίας καὶ τῆς δεινότητος. Ἐτελευτα δὲ ἄρα πᾶν τὸ ἐπινοηθὲν εἰς κακὸν τῇ ἐκείνου κεφαλῇ, καὶ τὸ γενναῖον τῆς πονηρίας γενναϊοτέρους καθίστη τοὺς πο-

λεμουμένους καὶ βállοντας αὐτὸν καιριωτέραις ταῖς ἀλγηδόσι· πάντων δ' ὅσων ἐπέιρα ἑαυτῷ βοηθεῖν, περιτρεπομένων εἰς τούναντίον, νῦν ἐπέσειεν ἀπειλαῖς, νῦν ἔξαινε ταῖς πληγαῖς. Ἄλλ' ἀπὴν φοβερὸν ἅπαν ἐκ τῶν οὓς προσεδόκα φοβεῖν, καὶ ὥς περ ἐν σκιαγραφίᾳ παιζομένων τῶν φοβερῶν, μάλλον δὲ οὐδὲ τοσοῦτον, ἀλλ' ἐρρώωννυε τὸ πρόθυμον τῶν ἐπιδουλευομένων ὡς ἐλπίς ἀμεινόνων ἢ ἀπειλή· αἱ δὲ πληγαὶ τῶν μετὰ ταῦτα παρόρησιαν ὡς χρεωστούμενην ἐνέργουν, γινομένων τοῖς πεπονθόσιν οὐ βασάνων τῶν βασάνων, ἀλλ' ἀντὶ δωρεῶν καὶ φιλοτιμίας. Οὕτως ἐκεῖνοι μὲν καθυφίσταν, οὕτω δ' ἐκέρδαινε ὁ ἀναιδὴς δι' ὧν ὧσέ τι κερδήσειν, ὅμως οὐκ ἔληγεν· οὐ γὰρ ἀνίη ταῦτον ἢ τοῦ φθόνου ἐκκᾶουσα φλόξ, ὑφ' ἣ πιμπράμενος καὶ κοινωνοὺς ἔχειν τῆς πυρκαϊᾶς βουλόμενος, τοῖς θεοκτόνοις ἐχορήγει τῶν ἑαυτοῦ ἀνθρώκων. Ἀνέπτοντο δὴ καὶ οὗτοι παραπλησίῳ θυμῷ, καὶ μηδὲν ἀνύσειν εἰδότες, εἰδέναι λήγειν οὐκ ἐδούλοντο τῆς ἀπονοίας· ἀλλὰ κατὰ τῶν ἐξημεροῦντων σωτηρίοις παραινέσεις τῆς τῶν ἀνθρώπων ψυχᾶς, τίς ἂν παραστήσαι τὴν θηριωδίαν λόγος; κατὰ θήρας ἐχώρουν. Οἱ μὲν οὖν σὺν τῷ πρωτοστάτῃ δαίμονι τῆς δυσσεθείας οὕτως ἀδιτήγητον μανίαν ἐξεμεμήνεσαν.

Ἐμοὶ δὲ, ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ προμάχου καταστάντι τῆς εὐσεθείας, ἐκεῖνο ἐπὶ διάνοιαν ἦκε, τί δὴποτε οὐ πρὸς ἑτερον, καὶ μάλιστα οὐ πρὸς οὓς ἐξ ἀρχῆς ἐφόνων Ἰουδαῖοι, ἀλλ' ἐπὶ Στέφανον ὅλον ἐξέκαυσαν τὸν θυμόν· ὁ γ' οὖν ἐν ταῦθα κατενόησεν, τῷ λόγῳ προσκείμεται· εἴη γὰρ ἂν τοῦτο μέρος τῶν τοῦ ἀνδρὸς ἐπαίνων· ἐν πολλοῖς δὲ τετῆρηται ἢ τῶν κλήσεων θέσις τῶν ὕστερον ἐκδεδηκότων οὐσα δῆλωσις, καὶ οἷόν τις προστύπωσις τῶν μετὰ ταῦτα πραγμάτων. Πρὸς τί μοι ταῦτα λέγεται; ἐχρῆν οἶμαι πρῶτον ἀναδῆσασθαι τὸ φαιδρὸν τοῦ μαρτυρίου στέφος, ἐπώνυμον τῶν στεφάνων, καὶ διὰ τοῦθ', ὡς εἴκειν, ἐπὶ τὸν Στέφανον πρῶτον ὁ δυσμενὴς τὴν ἐχυτοῦ λύττην ἐξεκένωσε. Λιθερίνους αὐ-

τῷ καὶ Κυρηναίους οἷόν τι προαγώνισμα ἔντεϋθεν συνίστη· ὁ δὲ, ὡς πελέκει τῇ θεοφθόγγῳ γλώσση τούτους ἐξέτεμεν· ἐκείθεν τὸ ἄλλο τῆς ἀποστασίας πληθος ἐπῆγεν αὐτῷ, ἀλλ' ὡς περ καλάμη ἢ χόρτος ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ τοῦ πνεύματος ἐνεπιμπρῶντο δυνάμεως. Καὶ ἤδη μὲν αὐτοὺς ἡ τῶν λόγων ἐπιλελοίπει ἄμυνα· οὐδὲ γὰρ εἶχε διαμιλλᾶσθαι τὸ ψεῦδος πρὸς τὴν ἀλήθειαν· συναρπάζουσι δὲ τὸν ῥήτορα τῆς συνέσεως ἐπὶ τὸ τῆς μηχανῆς συνέδριον. Καὶ τῷ μὲν ἐφίνετο οἷον ὑπέκκυμα τῆς παρρησίας ἡ ἐκείνων προσθήκη τῆς μαιφονίας· οἱ δὲ· τοιοῦτον γὰρ ἡ ἀπόνοια, ὅταν πρὸς οὗς ἀνταγωνίζεται τὴν νικῶσαν ψῆφον ὁρᾷ γινομένην· τοῖς λόγοις τὸν ἀγῶνα καταλύσαντες τὸν ἐκ χειρῶν συνιστῶντα, καὶ ταύτη τὴν ἡτταν ἀνακαλέσασθαι κρίναντες, τὰς παλαμναίους χεῖρας αὐτῷ ἐροπλίζουσι, αὐτοῦ κορυφαίου τῆς φάλαγγος αὐτῶν ὄντος τοῦ κορυφαίου τῆς πονηρίας, καὶ μονοῦ ὀρωμένου αὐτοῖς, καὶ τοιαῦτα παρακελευομένου· οὐ δυνάμεθα τῇ Στεφάνου ἀντιστῆναι σοφίᾳ· φόνῳ τὴν κατ' αὐτοῦ νίκην ἀρώμεθα· σφοδραῖς ἡμᾶς ἐκ χειλέων βάλλει βολαῖς· πρὸς τὰς ἐκ χειρῶν βολὰς διαμείψωμεν τὸν ἀγῶνα.

Τῇ μὲν οὖν σκαιᾷ φάλαγγι ὁ σκαιότατος αὐτῶν ταξιάρχης τοιαύτην ἐδίδου τὴν παρακέλευσιν· ἤκουον δ' ἄρα ὁξέως οἱ πρὸς τὰ χρηστότερα τῶν ἀκουσμάτων λήρων τὴν κωφὴν ἀσπίδα παραδειχότες, τῇ τοῦ πράγματος ὑπερβολῇ, καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν ἐχώρουν τοῦ παρακελεύσματος. Ὅρα δὴ πονηρίαν καὶ χρηστότητα διαμιλλωμένην ἐν τῷ παρόντι· οἱ μὲν ἔδρουχον τοὺς ὀδόντας, ὁ δὲ ὡς στεργόντων ἐκήδετο· οὗτοι, διότι μὴ θᾶπτον ἐπινον τοῦ αἵματος, ζημίαν ἡγοῦντο· ἐκεῖνος ὀφθαλμοῖς, οἷς ὀρῶνται πατέρες καὶ ἀδελφοί, αὐτοὺς ἐθεᾶτο. Ἄλλ' οἱ μὲν πᾶσαν ἑαυτῶν προκαταχώσαντες αἴσθησιν τῷ βαρυτάτῳ φθόνῳ, λίθοις κατέχωσαν τὸν πρωτομάρτυρα. Τί δὲ ὁ σταδίσρχης ἄμικ καὶ πρῶτος οἰκείους ἀγῶσιν ἀνοίξας τὸ στάδιον; ὁ τοὺς ἀθλοὺς διενεγκὼν, ἴν' ἡμῶν τὰ ἐπαθλα γένηται; ὁ συγκαθέδρος τοῦ πατρὸς ποίᾳ

ἡδονῆς ὁμιλίᾳ, καὶ πρὸ τῶν ἀμοιβαίων στεφάνων τῆς τέρψεως, τὸ στῦφον θεραπεύει τῶν πόνων καθηδύνων τὸν ἀθλητήν; Ὡ μακαρίου θεάματος! ὦ γλυκυτάτης ἀπολαύσεως, καὶ τὸ πικρὸν τῶν ἀλγηδόνων ἐν καιρῷ λυούσης τῶν ἀλγηδόνων! Ἀνοίγνυσιν αὐτῷ τὰς οὐρανίους πύλας, καὶ οὕτω ἐξεληλυθότι τῆς σαρκὸς τὴν νεφέλην, τὴν οἰκεῖν ἐμφανίζει δόξαν, ἐκ δεξιῶν ἐστηκώς τοῦ Πατρὸς. Ἐπρεπε γὰρ πρῶτον τὴν τοῦ μαρτυρίου ὁδὸν διανοίξαντι, πρῶτον καὶ τὴν τῶν οὐρανῶν εἰσοδὸν ἀνοιγῆναι, καὶ ὑπὲρ τοῦ Υἱοῦ δεδωκότι ἐμπροσθεν ἀνθρώπων τὴν ὁμολογίαν, ἀντιλαθεῖν τὴν παρ' αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς, πληροῦντος τοῦ ἀψευδοῦς τὴν ὑπόσχεσιν ὑπὸ πολλῆς φιλοτιμίας, καὶ πρὶν ἐκ τῶν κάτω ἀναχωρῆσαι τῷ Μάρτυρι. Γίνεται δὲ ἄρα κἀνταῦθα τοῖς ἄλλοις μαρτυρικοῖς δήμοις ὥσπερ πρόξενος τῆς πρὸς τοὺς ἀθλοὺς τιμῆς, οὕτω καὶ οἷον ἐχέγγυον τοῦ μετὰ τὴν λύσιν τῶν κάτω πόνων εἰδέναι, ὡς ἡ τῶν ἀνω βασιλείων αὐτοὺς εἰσοδὸς ἀναμένει καὶ ἡ κατὰταξις.

Ἄλλ' ἐμφανίζεται μὲν καὶ διὰ τοῦτο ἐκ δεξιῶν ἐστηκώς τοῦ Πατρὸς, τάχα δὲ καὶ ὡς ἐντυχάνων ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Πατρὶ καὶ τὰς ἱλαστηρίους παραιτήσεις προσάγων, καὶ καθ' ἕτερον δὲ τρόπον ἐν τούτῳ σχήματι ὁρᾶσθαι τῷ ἀθλητῇ, διὰ τοιαύτης ὀψευς θεραπεύων αὐτὸν, καὶ πρὸ τῆς ἀμοιβῆς τῶν γερῶν μέγα μέρος ἡδονῆς τοῦ ἀγωνιζομένου λαμβάνοντος· οἷς ἐν ὀρθίῳ σχήματι ὁ ἀγωνοθέτης ὁρᾷ τὰ παλαισματα, καὶ ταύτη διπλῇ τῶν ἀνταγωνιστῶν κρατοῦντος τῇ τε παρ' ἐκυτοῦ προθυμίᾳ, καὶ δι' ὧν οὕτως εἶχε τῶν ἀγῶνων θεατὴν τὸν Δεσπότην, ἐπὶ πλέον τῷ γεννίᾳ τῆς ἀνδρείας ἐγειρομένης· καθάπερ εἰ βασιλέως τινὸς πρὸς ἀγῶνας ἀθλητικούς πόνους ἐμβεδληκότος φίλου, ἐκείνου τοῦ βασιλείου ἐξαναστὰς θρόνου, οὕτω τὸν κάματον καταθεῶτο, ἅμα μὲν διὰ τοῦτο τὴν στοργὴν δεικνύων τῷ φίλῳ, ἅμα δὲ καὶ τοὺς πόνους ἐλαφρύνων αὐτῷ ἐκ τοῦ ἡδέως ὁρᾶν τὴν

ἐκείνου ἀνδραγαθίαν· ἐν τοιαύτῃ ὥσπερ ὁ μέγας ἡμῶν βασιλεὺς τῷ φίλῳ ἀθλοῦντι ὀπτάνεται.

Ἄλλ' ὅπως μὴ διὰ τὴν ἐνταῦθα τοῦ λόγου στάσιν οἱ ἐκ τοῦ ψεύδους λαλοῦντες τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας παρέξουσιν πράγματα, μὴδὲ δουλείαν οἱ φαῦλοι δοῦλοι τῷ τῶν ὄλων δεσπόζοντι προσερίψειν πειράσουσιν. Τί γὰρ παρὰ τοῦτο δοῦλος, εἰ τῷ Πατρὶ ὑπὲρ ὧν σὺν ἐκείνῳ δημιουργεῖν ἐντυχάνει ὁ Μονογενής; τί δὲ, εἰ φίλῳ ὑπὲρ αὐτοῦ ὀπλιζομένῳ ἐν τοιούτῳ φίνεται σχήματι; τὸ μὲν, ἵνα τιμῶν· τὸ δὲ, ἵν' ἐκ τοῦ θερμὸς ὀφθῇναι θεατῆς τῆς ἀνδραγαθίας ἐπὶ μᾶλλον ῥώσῃ τὸ εὐδόχιμον τῷ ἀγωνιστῇ. Εἰ δὲ διὰ τὴν ἐνταῦθα στάσιν ἐλάττων ὁ Μονογενής, πῶς, ὅταν ἐστηκέναι λέγεται ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς ἐν μέσῳ θεῶν, οὐ διὰ τὸ πρὸς πλησίον τῆς στάσεως τῶν πολλῶν ἐκείνων θεῶν ὁμότιμος νομισθῇ; Ὡς περ οὖν ἐνταῦθα ἡ στάσις οὐδὲν κοινὸν τῷ ἐνὶ Θεῷ κατὰ τὴν φύσιν νέμει πρὸς τοὺς πολλοὺς, οὐδ' ἄλλοι οὔτε ἡ ἀξία τούτῳ ὑποβιβάζομένη ὅτι σὺν ἐκείνοις ἔστηκεν, οὕτως οὐδὲν ἄλλοιόν ἐκεῖ τῷ Υἱῷ προσμαρτυρήσει. Οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πῶς πράττειν ταῖς οὐσίαις ἡ διαφορότης, τοῦναντίον δὲ τὸ ἐν ταῦταις ἐνίκιον πολλάκις τὸ ἐκεῖ διάφορον εἰς ἓν συνήγει. Τοῦτο μὲν οὖν, εἰ καὶ πάρεργον, ἀλλ' ὅμως ἴσως οὐκ ἄκαιρον ὧδέ πῃ κείσθαι· εἰ δὲ καὶ τοῦτο ἐρεῖ ὁ λόγος, ὅτι τῆς τοῦ Μονογενοῦς δόξης πολέμει, ὡς τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Υἱὸν συνιδρυμένον ὄντα θεϊκῶς τῷ Πατρὶ ἐστηκότα ὁ ἀθλητῆς ἐν ἀνθρωπίνῃ καθορᾷ τῇ μορφῇ οἷα τὰ ἐκείνου πάντα συνέζευκται, καὶ τὰ μὲν τῆς θεϊκῆς ἐξουσίας, τὰ δὲ τῆς ὑμετέρας ταπεινώσεως, τί ἂν πάλιν ἡμῖν τοῦ πονηροῦ ἐξερεύξαιτο στόματος; Ὅρα γὰρ ὡς οὐδὲ τὴν θείαν καὶ θνητοῖς ὀφθαλμοῖς ἀθέατον φύσιν, ἀλλ' Υἱὸν ἀνθρώπου ἔφησεν ὁ πρωτομάρτυς ἰδεῖν. Ἄλλ' ἀναλαβέτω ἑαυτὸν ὁ λόγος, καὶ ὅθεν ἐξελήλυθεν ἐπανηκέτω.

Κατέλευον λίθοις οἱ ἀλάστορες τὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον· δὲ, ὡς ῥόδοις ἢ τισιν ἄλλοις ἀνθεσιν παρ' αὐτῶν ἐπ' εὐ-

νοίς βαλλόμενος οὕτως ὑπὲρ αὐτὸν ἐφρόνει· κατέλυον αὐτῷ τὴν ζωὴν οὕτως ὡμοτάτῳ τέλει καὶ βίαιοτάτῳ· ὁ δὲ παρηρτεῖτο τὴν δίκην, καὶ ἀμνηστεῖαν τούτους τῆς μισοφονίας ἀπέλυεν. Ὅντως Χριστοῦ μαθητῆς ὁ ἀγωνιστής, ἐκείνου τραφεῖς τὸ τῆς χρηστότητος βρῶμα, οὐ μόνον τὰ ἀθλητικὰ γυμνασθεῖς· διὰ τοῦτο οὐδὲ παλαίει μόνον τῷ θανάτῳ ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν εὐωδίαν τοῦ μακαρίου στόματος ἐξερεύγεται. Ἄρτι μοι καταμάνθανε ὁποῖός τις ἦν ὁ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως Στέφανος, καὶ ὅτι μηδὲν παρὰ τὴν τάξιν τῆς διακονίας ὑπεβεβήκει τῆς τῶν Ἀποστόλων ἀκρότητος. Κατάθες ἐκεῖνα, ἃ πρὶν ἐνήργει τοῦ Πνεύματος, τὰ χαρίσματα· εἰ βούλει δὲ, καὶ τὸ τοῦ Δεσπότου ποτήριον, ὃ πρὸ πάντων οὕτω θερμῶς ἐπεπόκει· ἀλλὰ σύ γε μόνον ταῦτα ἐξετάζων, ἃς ὑπὲρ τῶν ἀναιρούντων φωνὰς τὰς αὐτὰς τῷ Δεσπότη Χριστῷ ἀφῆκεν, οὐ χαλεπῶς ἂν συνειδείης ὅπως οὐ τῆς ἐλάττονος ἔσται μοίρας. Ἀλλὰ τοικύτῃ ἀμύνη ὁ τῆς ἀθλήσεως κορυφαῖος τοὺς φρονετὰς ἀμειψάμενος, τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς ῥαγέντων, εἰς οὐρανοὺς ἀνέπτη· θέαμα ὁμοῦ μὲν ἡδύ, ὁμοῦ δὲ ἐκπληξιν φέρον πάσαις ταῖς οὐρανίαις δυνάμεσι· παῖς ἦκων ἐκείνοις ἐκ πληλύνων γεννητόρων συμπαραστάτης, καὶ τροπαιοφόρων τὴν τοῦ πρὶν δι' ἀλαζονείαν ἐξ οὐρανῶν καταβεβλημένου καὶ φθονερᾶ γνώμη σφήλαντος τοὺς πατέρας κατάπτωσιν· θέαμα ποθεινὸν μὲν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, ἄρτι τῶν τοῦ Υἱοῦ καμάτων ἀπαρχὴ ἀνενεχθεῖσα τιμία· τερπνὸν δὲ θέαμα τῷ τερπνῷ Ἰησοῦ, λαμπρὸς ἐκ τροπαίων αὐτῷ παραγεγονώς ὀπλίτης, καὶ τὸ σύμβολον τῆς ἀρετῆς δεικνύων ὥσπερ εἰ λάφυρον τὴν τῶν ἀντιπάλων αἰσχύνην, ἣ τῷ παντοδυνάμῳ αὐτοῦ περιέβαλε Πνεύματι. Διὸ καὶ τρανώτερον ἐμφνίξει τὸ κάλλος, ὃ μικρὸν πρόσθεν ἐπὶ τῶν ἀγώνων ἐθελγε παραδείξας, καὶ τὰς ἐκ τῶν λίθων πληγὰς ἀνεκδιηγῆτοῖς ἀπολαύσει θεραπεύει.

Ἡ μὲν οὖν πᾶλη τοσαύτη, καὶ τῶν ἀγώνων τὸ τέλος

τοιοῦτον. Καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ πρωτομάρτυς τὸν ἀντίπαλον
 πρῶτος καταπαλαίσας, τῷ καθ' αὐτὸν γενναίῳ πᾶσι τοῖς
 ἄλλοις ἐνέδωκε τὸ ἐνδόσιμον· καθάπερ ἐν στρατιωτῶν παρ-
 τάξεσι ζεόντων μὲν κατὰ τῶν πολεμίων, τέως δ' ἡρεμούν-
 των καὶ μελετώντων ἡσυχῇ τὸν ἀγῶνα, πρόβολος ἀναφανείς,
 καὶ ἰδίῳ παραστήματι ἄρξας τῆς νίκης, καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς
 ἴσιν ἐγκυχασάμενος ἀρετῇ· οὐ γὰρ μόνον, ὅ φασι, μελίτ-
 τας ἐφ' ἑαυτὸν ἡρέθισεν ὁ ἐχθρὸς, οὐδὲ καθ' ἑαυτοῦ ῥεύμα κινή-
 σας ἔλαθεν, ἀλλ' ὁμοῦ πᾶσαν ὥσπερ εἰ θάλασσαν τὰ ἐκ περά-
 των μαρτυρικῇ συστήματι τὴν στυγητὴν ἐδέξατο καταβαπτί-
 ζοντα κεφαλὴν· οὕτως ὁ τῆς πονηρίας ἐπισφαλῶς μὲν ἄρ-
 ξας, ἐπισφαλῶς δὲ ὑπερμαχῶν, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, παντὸς δὲ
 μᾶλλον εἰς τοῦναντίον ἐπύκτευσεν, ἦν ὥστε ἀφορμὴν ἐκκο-
 πῆς εἶσθαι τῷ κηρύγματι, τὸν Στεφάνου φόνον ἐκείνης ἐπι-
 δόσεως τῷ Εὐαγγελίῳ γεγεννημένης, ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῷ γε-
 νομένης θλίψεως διασπαρέντων τῆς σωτηρίας τῶν διανο-
 μέων, καὶ τῆς πολυπλανοῦς ἐπιστροφόντων τῆς ἀπωλείας
 τρίβου τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πάντας ἰθύνοντων πρὸς ἡν ἄρτι
 πορεῖαν ἰδίᾳ τιμῇ συναντᾷ. Ὡς λίαν γὰρ ἡδυτάτου ἐορτῆς
 γειτονεύματι ἡ ἀκροτελεύτιος αὐτῷ τοῦ βίου ἡμέρα σεμνύ-
 νεται, πολλὴ καὶ ἐντεῦθεν τοῦ βασιλέως Ἰησοῦ τὸ ἐπίσημον
 αὐτῷ χαρίζομένου· οἷον ἐπὶ τῶν κάτω βασιλείων ὀρώμεν,
 ὅταν ἐπισημοτέρους εἶναι βούλωνται τοὺς φίλους, ἰδίαις τι-
 μαῖς τὰς ἐκείνων καταμιγνύντων. Ἴδε γὰρ οἷα τὰ νῦν πα-
 νηγυριζόμενα.

Παχυνθέντα τὸν Λόγον ἡμετέρῳ προσχήματι, οἶκτω τῷ
 πρὸς ἡμᾶς, γῆ ξενίζει· τοῦτον ἀποξυσάμενον τὸ πάχος ἐ-
 κείνου φίλτρῳ οὐρανὸς ὑποδέχεται τὸν μὲν ἐλίσσει τὰ κάτω
 σπάργανα, τὸν δὲ περιέπει τὰ ἄνω τάγματα· ὁ μὲν, ἀτελεῖ
 βρέφους ἡλικίαν ἀναλαμβάνει· ὁ δὲ, τὸ τέλειον τῆς ἐν Πνεύ-
 ματι ζωῆς ἀπολαμβάνει· ἔδει γὰρ μὴ μόνον τὸν ἐμψυχον
 Στέφανον προσενεχθῆναι τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ καὶ τῷ καιρῷ
 τῆς πρὸς ἀνθρώπους τοῦ Δεσπότου ἐπιδημίας τὸν καιρὸν

τῆς ἐξ ἀνθρώπων ἐκείνου ἀποδημίας, ἴν' ὥσπερ ἐν οὐρανῷ παράλληλον αὐτοῖς ἀπαντᾷ τὸ τερπνόν, τῷ μὲν, ὡς βασιλεῖ στρατιώτου παρεστηκότος τροπαιοφοροῦντος· τῷ δὲ, ὡς ἀριστεῖ παρὰ βασιλέως νικητικῷ ἀναδουμένῳ στέφει, οὕτω καὶ ταῖς πανηγύρεσι παρῇ τὸ σεμνὸν τῇ μὲν, ὡς γενεθλίου προσαγομένου δώρου, τῆς δὲ ἀντιλαμπανούσης τῶν ἐκεῖθεν χαρίτων καὶ τῆς λαμπρότητος. Οὕτω πανταχῇ, κατὰ τοὺς διαπύρους ἐραστάς, τὰ οἰκεία ὁ μαθητὴς προσεγγίζει τοῖς τοῦ Χριστοῦ· τὸ φρόνημα, τῷ φρονήματι· τῷ λόγῳ, τὴν πᾶρρησίαν· τὴν χρηστότητα, τῇ χρηστότητι· τὴν ζωὴν, τῷ θανάτῳ· τὴν πανήγυριν, τῇ πανηγύρει· καὶ διὰ πάντων φέρει τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς πόθου καὶ τῆς ἐνώσεως ἀκριβῆ τὰ γνωρίσματα.

Ἄλλ' ὃ πρῶτος μὲν ἐπὶ γῆς ἀθλητικὸν τρόπαιον στήσας, πρῶτος δὲ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν ἐπιδὲς μετὰ ἡδίστου τῆς νίκης ἀπαγγέλματος, καὶ τοῖς ἐκεῖ δῆμοις ὑπόθεσις ἡδονῆς γεγονώς· τοῦτο μὲν, ὥραϊον ἄγγελον ἰδοῦσι τῆς τοῦ τυράννου σκυθρωπῆς ἥττης· τοῦτο δὲ, θερμαῖς ἐτι σταζόμενον ῥάνισι τῶν κατ' ἐκείνου ἀνδραγαθημάτων ἀγωνιστήν· ὃ τῇ κατὰ σκευὴν εὐψυχίᾳ τῆς στρατιωτικῆς τοῦ βασιλέως κατὰ τῶν ἀποστατικῶν παρταξέων κεινηκῶς φάλαγγας· καὶ πρὸ πάντων μὲν αὐτὸν καίριαν βελὼν, πρὸ πάντων δὲ τὰ βραβεῖα λαβὼν, καὶ τῷ στέφει τῆς νίκης ἀγλαϊσάμενος· ὃ ἐκ τῶν κάτωθεν πρώην καθυποῖς ὀφθαλμοῖς τὸ καθαρώτατον κάλλος ἰδὼν Ἰησοῦ, καὶ ὑπὲρ φονέων ὑπὲρ ἀλλοτρίων αὐτὸν παρσιτούμενος, νῦν ἄνω ἐγγὺς παρῆσθῃς, καὶ τρανώτερον ἀτενίζων αὐτῷ, ὑπὲρ τῶν τιμῶντων, ὑπὲρ τῶν ἰδίων, ὑπὲρ τῶν εἰς αὐτὸν καυχωμένων ἰλάσκου, κατὰδραβεῦσαι καὶ πάλιν δίκης ἐνόχους ἡμᾶς τοὺς ἀτάκτους οἰκτῶ καὶ ἀμνηστείᾳ, εἰ μὲ οἰόντε, πάντας, ἐμέ τε καὶ ὃν ἔδωκε διέπειν λαόν. Δεῖξον αὐτῷ τὰ σὰ τραύματα· ἀνάμνησον τῶν οἰκείων πόνων· ὃ φοβεροῦ τιμήματος! τὸ αἷμα προσχλοῦ, ὃ ἔδωκε τῶν ἐξηγορασμένων τὴν τιμὴν·

τούτοις ὑπὲρ πάντων παραίτησαι. Εἰ δ' ἄρα τῆς ἐμῆς ὑπερ-
κλίνει κικίας ἡ πλάστιγξ, ἐπ' ἐμὲ ἀτενὲς ἡ δίκη ὁράτω,
καὶ μὴ γῇ χάνοι· καὶ τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ, καὶ πᾶς ὁ τρυ-
γίας τῆς ὀργῆς μόνω ἐμοὶ κερασθήτω, καὶ μηδεὶς ἕτερος
τῆς ἐκαΐθεν γεύσαιο τιμωρίας· ἀλλὰ τὸ καλὸν ποιμνιον
τοῦ καλοῦ καὶ ἀμνοῦ καὶ ποιμένος σώζοιτο· καὶ σωθείη γε
πάσης, ὅση τούτῳ μὴ δεξιῶς ἔχει, πείρας, νῦν καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασι-
λέως, ὁμιλία, ὅτε τὸ φῶς, τῇ τοῦ δούλου
παλάμῃ καθαιρόμενον ὕδατι, τὴν ζοφεράν
ἀμαρτίαν κατέδυσε.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Β'.

Πρώην μὲν, ἐκ παρθενικῶν λαγόνων ἀνατεΐλαντος τοῦ
ἡλίου τῆς δικαιοσύνης Χριστοῦ, μετὰ Ἀγγέλων ἐδοξάσαμεν
καὶ μετὰ ἀστέρος, ἴσως εἰκῇ μὴ ὑμεῖς ὦ ἱερὸν περιελάμ-
φθητε ποιμνιον, καὶ μετὰ τῆς λοιπῆς κτίσεως τὴν ὁεσποτι-
κὴν ἐτιμήσαμεν γέννησιν. Νῦν δὲ ἑτέρα πανήγυρις, καὶ
ἄλλη τῶν τοῦ ἐπὶ πάντων Θεοῦ καὶ βασιλέως μυστηρίων
ὑπόθεσις. Τίς αὕτη; φωνὴ ἐκ τῆς ἐρήμου βοᾷ· ἐτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν Κυρίου· Ἰησοῦς πρὸς Ἰωάννην παραγίνεται, ἐπὶ
τὸν λύχνον ὁ ἥλιος. Ἀλλὰ με μικρὸν ὁ τούτων ἐκδεχέ-
σθω λόγος· νυνὶ δὲ τὸ καινὸν μυστήριον τοῦ βαπτίσματος
παλαιοῖς μυστηρίοις, προσαλπίζουσι τὴν χάριν, τιμήσωμεν.
Ἄρτι λαὸς τυραννίδων Αἰγυπτίων ἐλευθερούμενος, ὑπὸ
Μωσῇ ὁδηγῶ, τύπῳ καὶ αὐτῷ τελοῦντι τοῦ οὐρανοῦ νομο-
θέτου Χριστοῦ, νεφέλῃ καὶ θαλάσῃ βαπτίζεται· καὶ θάπτε-

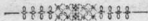
ται μὲν ὁ διώκων τῷ ὕδατι· οἱ δὲ φυγάδες σὺν τῇ σφῶν σωτηρίᾳ τεράστιον ἑορτάζουσι τρόπαιον, καὶ οἶον οὐδέπω λογισμοῖς ἐγγνωρίζετο. Ἄρτι Ἡλίας ἐκεῖνος, Ἡλίας, ὃ εἰς ἵππους καὶ ἄρμα τὸ πῦρ ὑπηρετησάμενον, ὅτι καὶ νῦν τοῦ γένους τῆς καταδίκης ἐλεύθερον φέρει τὴν ἀρχαίαν τῆς φύσεως δόξαν μηνῶν, ἐξ ὕδατος πῦρ ἀναφλέγει, καὶ καλλιερεῖ θυσίαν παράδοξον τῷ Θεῷ. Ἀνάβα δέ μοι ἐπὶ τὸν πρεσβύτερον καὶ παγκόσμιον τύπον, ὅτε Θεὸς τὴν γῆν καθαίρων τῆς ἀμαρτίας, τὴν φοδερὰν ἐκείνην καὶ μικροῦ παντὸς τοῦ γένους κλῦσιν ἐπήγαγεν. Ἐπεὶ γὰρ εἶδεν ὁ πλάστης πυρὶ τῆς ἀμαρτίας τὸ πλάσμα σύμπαν κατανεμόμενον, οἷόν τι σεβστήριον τοῦ πυρὸς τὸ ἀμύθητον ὕδωρ ἐκείνο τῇ γῇ ἐπαφίησιν. Ἄρ' οὖν καὶ ἐτέρους ὑμῖν ὁ λόγος προσθήσει τύπους, ἢ ἀρκεῖσθε τοῖς εἰρημένοις; Ἐμοὶ μὲν περιττὰ καὶ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς δοκεῖ· ἀλλὰ αὐτοὶ γὰρ, μετὰ τῆς τοῦ Θεολόγου φάναι γλώσσης, θεοδίδακτοί ἐστε καὶ οἶδατε πάντα· ἀλλὰ τῷ λόγῳ ὥσπερ τις προπομπὴ εἰς τιμὴν παρείληπται τῆς πανηγύρεως· ἐκείνο δ' οὐ περιττὸν ἴσως ἂν δόξειεν συνδιασκέψασθαι, τί τὸ ἐν ἐλάττω οἷόν τι ζώπυρον τοῦ ἡμετέρου φωτὸς τοῦ βαπτίσματος ἐναπέκειτο. Ἀλλὰ λαὸς μὲν Αἰγύπτιος καὶ Φαραὼ διώκτης καταποντίζεται· ὁ δὲ ταλαιπωρούμενος τῇ τυραννίδι λαὸς, τῆς δουλείας λαμβάνει τὴν λύτρωσιν, ὅτι ὁ τύραννος καὶ ἀποσχέτης διάβολος, μεθ' ὧν τὴν εὐγένειαν ἡμῶν ἐτυράννει παθῶν, πτώμα νεκρὸν ἐμελλε κεῖσθαι, ἡμῖν δὲ τὸ ἀρχαῖον καὶ φρόνημα καὶ ἀξίωμα ἐν Χριστῷ τῇ ἐλευθερίᾳ περιγενήσεσθαι· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῷ Θεοδίτῃ τὴν θυσίαν δι' ὕδατος καλλιερήσασα φλόξ τὴν ἡμετέραν δι' ὕδατος προσαγωγὴν τῷ Θεῷ ὑπεδήλου, καθ' ἣν τοῦ πνεύματος ὁλοκαυτούμενοι τῷ πυρὶ, εὐωδίας ὁσμὴ γινόμεθα τῷ Θεῷ. Ναὶ δὴ καὶ ἡ τοῦ κόσμου παντὸς ἐπίκλυσις, τὴν ἀπανταχοῦ γῆς πληθύνουσαν ἀμαρτίαν προαγγέλλει διαφθαρῆσεσθαι, οὐκ ἀφανιζομένου τοῦ πλάσματος, ἀλλὰ μεταπλαττομένου καὶ τὴν ἀνωθεν μόρφωσιν ἀπολαμβάνοντος, τοῦ δρακοντείου

αἰσχους ἐκπλυνομένου τῷ τοῦ βαπτίσματος ὕδατι. Ἐχεις κύνταῦθα περιστερὰν τὸν ἀνωθεν τῇ ἡμετέρᾳ πτωχείᾳ ὑποδεικνύουσαν ἔλεον. Ὁρᾶτε τοὺς τύπους· ὁρᾶτε τοῦ καινοῦ μυστηρίου παλαι μυστήριον· οἶά τινα σκαιογραφήματα· ὁρᾶτε τὴν τῶν ἀρτίως τελουμένων προδιατύπωσιν. Ἐπὶ οὖν τὰ παρελθόντα παρῆλθεν ὁ λόγος· τοῖς νῦν παροῦσι προσέλωμεν.

Ἰωάννης ὁ ἐν κόλποις στειρεύουσι τὸν ἐν παρθένου λαγῶσι φερόμενον τοῖς ἐγγαστρίοις γνωρίσας σκιρτήμασιν, ὁ τῆς ἐρήμου τρόφιμος, ἡ τοῦ Λόγου φωνή, ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην παραγίνεται, καὶ λαὸς σκληροκάρδιος ταῖς ἐκεῖθεν ῥαίνισι τὰς καρδίας νοτίζεται· οὐ γὰρ ἀποκαθαίρεται, ὅτι μηδὲ παντελὴς ἐκπλυσίς τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἦν. Πλὴν ἐρχεται καὶ Ἰησοῦς· Ἰησοῦς ὁ αἰώνιος, καθ' ἡμᾶς δὲ χθὲς καὶ σήμερον καθορώμενος, πρόσσεισι τοῦ βαπτίζοντος τῇ χειρὶ ὁ βαπτιστὴς τὴν ὑπακοὴν δειλιᾷ· καὶ ὁ μὲν, ὑποκύπτει τὴν κεφαλὴν· τοῦ δὲ, ἡ χεὶρ ἀπέστραπτο τὴν ἀφήν. Τί τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνεις; τί τὴν τάξιν ἀμείβεις; ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρχῃ πρὸς με; Ὁ Ἰησοῦς ἐπείγεται. Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ ἐστὶ πρέπον πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Παίθεται ὁ Ἰωάννης, καὶ ὕδασιν Ἰορδάνου λούει τὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς τὸ ὕδωρ ἐκχέοντα. Ἀνωθεν ὁ Πατὴρ ὑπηκούσῃ φωνῇ τὸν γνήσιον μαρτυρεῖ· κάτω δὲ τὸ Πνεῦμα ἐπιδημοῦν, καὶ αὐτὸ τὴν ἀναρχον καὶ συναΐδιον ὑπάρχειν τοῦ βαπτιζομένου συνεπιμαρτύρεται. Ἀλλὰ γὰρ βαπτίζεται Ἰησοῦς, ὕδατί τε ἀναπλάττων ἡμᾶς, καὶ πυρὶ τοῦ πνεύματος τὰ ἐξ ἀμαρτίας κιβδηλεύματα ἐξαφινίζων τῆς φύσεως, μᾶλλον δ' ὥς ὁ Παῦλος ὁ οὐράνιος φησὶν ἄνθρωπος φθαρέντας ἡμᾶς ἀμαρτίαις συνθάπτων τῷ βαπτίσματι, καὶ εἰς καινὸν ἄνθρωπον τὸν μὴ φθειρόμενον ἀποκαθιστάς. Ἄνεισι τοῦ ὕδατος, ἐναποπνίξας αὐτῷ τὸν ἐν τῇ ἀδύσῳ νηχόμενον τῆς κακίας δράκοντα, ἐκεῖθεν τε ἐφορμῶντα καὶ θάπτοντα τοὺς, οἷς διὰ τῆς ἀπάτης ἢ τῆς ἀπα-

θείας ἀπόπτωσις ἐπὶ τὴν ἐπὶ ῥόϊαν ἐγένετο τῶν παθῶν. Αὕτη τοῦ μυστηρίου ἡ χάρις· τοῦτο τοῦ Ἰησοῦ βαπτίσματος τὸ μυστήριον· διὰ τοῦτο φῶς ἐπὶ δυσμαΐς τῶν αἰώνων φωτίζεται· διὰ τοῦτο κήρυξ Ἰωάννης, καὶ λουτρὸν Ἰωάννης τῷ Δεσπότῃ γίνεται, καὶ πλάστης ὑποκύβει πηλῷ, καὶ ὁ γεωργὸς, ὡ ἀφάρτου οἰκονομίας! εἰς ἰδέαν κατέστη τῶν γεωργουμένων, τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης καὶ φύσεως μὴ ἐκστάς, καὶ πύον τῆς καθάρσεως ἐν χρεῖᾳ γέγονεν. Ἄλλ' ἂ μὲν ἡμῖν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπίπνοια ἔδωκεν ὑπηχῆσαι τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ, καὶ δὴ εἴρηται.

Ἡμεῖς δὲ, ὦ λαὸς περιούσιος τοῦ δι' ἡμᾶς βαπτισθέντος Θεοῦ, οἱ τῶν προγονικῶν κηλίδων ἀπολουσθέντες, ἐν αὐτῷ στολὴν, ἣν ἐνεδυσάμεθα, ἐμύλυντον φυλάξωμεν τῶν ἀπὸ τῆς φθορᾶς τῆς σαρκὸς ῥυπασμάτων, ἵνα φαῖδροι φαιδρῶς εἰς τὸν μακάριον ἐκείνον συνέλθωμεν νυμφῶνα, καὶ συμβασιλεύσωμεν αὐτῷ. Ἐποίησε γὰρ ἡμᾶς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ συγχληρονόμους τοῦ Υἱοῦ, τοὺς κοινωνήσαντας διὰ τοῦ βαπτίσματος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἡμεῖς τοῦ κλήρου ἐκκληρύκτους ποιήσωμεν ἑαυτούς· ὁ μὴ εἴη, μὴδὲ γένοιτο τὴν ἀπαράκλητον ἐκείνην ζημίαν ἰδεῖν, πρεσβευούσης τῆς ὑπερενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῶν θεοειδῶν Ἀγγέλων καὶ πάντων Ἀγίων. Ἀμήν.

Λέοντος, ὅς τὰ σκῆπτρα δεξιᾶς ἔχει,
 αἰὲ κρατούσης ὧν παρέσχε καὶ λόγων,
 δῶρον λόγου τῷ δόντι τῆς σφαγῆς χύσιν,
 λαβόντι κληρον ἀντίδωρον Δεσπότου,
 Κλήμεντι τῷ τρέψαντι τὴν πλάνην πάλῃ.

Λ Ο Γ Ο Σ ΚΓ'.

Ἄθλητικούς ἀγῶνας εὐφημεῖν θέλων,
 Πολλὴν ὀρῶ μοι τῶν λόγων ἀγωνίαν·
 Ἰδρῶσι δ' αὐδὲν ἤττον ἢ τοῖς αἵμασιν,
 Αὐτὸς ῥέων ἔστηκα καὶ λελουμένος.
 Καὶ πῶς ἄρ' οὐκ ἔμελλεν οὕτω μοι φέρειν,
 Τὸ πρᾶγμα τὸν κίνδυνον, ἢ τὴν δειλίαν;
 Εἰλιγγίασε τοὺς ἀγῶνας ἡ φύσις,
 Καὶ τὴν ὑπαρξιν ὡς ἐπήγασε λέγει,
 Ὡς ἔστι τούτων αἴτιος, τίνων λέγω;
 Τῶν Μαρτύρων σύννοιδε τῷ κοινῷ λόγῳ·
 Ὅμως εἰσικεν ἀγνοεῖν αὐτοὺς πάλιν,
 Ὅταν πρὸς αὐτὴν ἐξετάξῃ τοὺς πόνους,
 Ὅταν θεωρῇ τὰς σφαγὰς πολυτρόπους,
 Αὐτοὺς δὲ μηδὲν ὥσπερ εἰ πεπονθότας.
 Νῦν ὁστέων γύμνωσις ἐκ τῶν σαρκίων·
 Νῦν ἀντὶ σαρκὸς ἀνθράκων ὀρᾶν φύσιν·
 Νῦν ἐκσαρκοῦται σπλάγχνα καὶ τῶν ἐγκάτων·
 Ἄπαντα δῆλη καὶ πρόοπτος εἰδέα·
 Νῦν δ' οἷα σῖτος ἐξαλήθεται μέλη.
 Ἄντ' οὐδενὸς δὲ τοῖς ἀηττήτοις ἄπιν,
 Ἢ κρεῖττον εἰπεῖν ἀντὶ πολλῶν ἡδέων.
 Οὕτω σαφῶς χωροῦσι πρὸς τὰς αἰκίας·
 Ὅταν πρὸς αὐτὴν ἐξετάξῃ τοὺς πόνους,
 Ὡς εἶπον, πρὸς ἀγνοίαν ἐξαπεστράφη.

Εἶτα κρατοῦσα τῆς γεννητῆς οὐσίας.
 Τῶν Μαρτύρων ἀπεισιν ἡλαττωμένης.
 Τί οὖν πρὸς αὐτοὺς ὠχρίᾳ φύσις βλέπειν;
 Καὶ ποῖος οὐκ ἂν δειλιάσειεν λόγος;
 Πλὴν ἀλλὰ καὶ τρέμοντα καὶ δεδοικότα,
 Φίλτρον κελεύει τῶν ἀητιτήτων ὅμως.
 Τὸ . . . προήκειν τῶν ἀγώνων εἰς κρίτον.
 Καὶ γωνίην καθώσπερ ἐνδεδυκότα,
 Τῆς καρδίας προσῆχεν ἔξω τὸν λόγον.
 Τέως δὲ Κλήμης συλλαβὼν τὰ νῦν ἀγει,
 Ἴσως δ' ἔπειτα καὶ τις ἄλλος συλλάβοι.
 Κλήμης ἐκεῖνος, οὐ μικροῦ σύμπαρ βίος
 Ἀθλητικοῖς μῶλωψιν ἐξητάζετο,
 Καὶ ταῖς τομαῖς ἐδειξε τὴν κοινωνίαν,
 Ἦν κλῆσις αὐτῷ μητρικῶν ἐκ χωρίων
 Ἐδωκε φῦντι, φημί τὴν πρὸς ἀμπέλους.
 Πλὴν ὡς παρῆλθεν καὶ μακρῷ τὴν ἀμπελον,
 Εἰς αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸ τέμνεσθαι φύσιν
 Ὅρῳμεν ἡ μὲν τέμνεται εἰς ἓνα
 Καιρόν· τὰ δ' ἄλλα τὸ ξίφος σχολὴν ἀγει·
 Ὁ δ' εἰς ἅπαντας τὰς σφαγὰς ἐκαρτέρει,
 Ἔως ἔλυσε τὴν φυὴν τὴν ἐν βίῳ,
 Καὶ ταῖς ἐκεῖθεν τοὺς βότρυς ληνοῖς φέρων
 Ἠδιστον ἐξέθλιψε τῷ Θεῷ πόμα.
 Οὕτω σοι Κλήμης καὶ τομάς τῆς ἀμπέλου
 Παρῆλθεν, ὥσπερ τὴν φορὰν τῶν καρπίμων·
 Ποίαν γὰρ ἐκλέλοιπε ποινῆς εἰδέαν
 Ἡ τῶν τυράννων καὶ κολαστῶν ὁμότης;
 Ἔως διελθὼν ὡς ἐπ' ἀνθῶν ἢ ῥόδων,
 Ἀνακτόροις εἰσῆλθε τοῖς ἀκηράτοις.
 Καὶ μοι θεώρει τῶν κατ' ἀρχὰς αὐτίκᾳ
 Γεωργίαν Κλήμεντος, ὡς αὐτὸν ξέει,
 Καὶ ὡς ἀνδριάντα τῶν τυράννων ἡ τέχνη.

Τῶν σαρκίων γὰρ ἐκρυέντων, ὅστέων
 Αὐτῶν ἐφῆπτε δημίων ἡ δεινότης.
 Ἄλλ' οἱ μὲν οἷα δὴ φυτὸν τὸ πῆλινον
 Σύγκριμα λεπτύνουσιν ξίφει·
 Τὸ δ' ἐνδοθεν τῷ Μάρτυρι στερέμενιον
 Τὰς ἐκτὸς ἀντέκρουε μηχανουργίας·
 Ὅμοῦ δὲ πάντα, μηχαναὶ, χεῖρες, ξίφη,
 Παρεῖτο καὶ λέλυτο· καὶ δὴ χειλέων
 Ὡδὴν ὁ Μάρτυς ἤφειε ῥώστη λόγῳ.
 Σπένδων καθὼς περ τὰς ῥοὰς τῶν αἱμάτων,
 Οὕτω δὲ καὶ τὰς τῶν λόγων χοὰς θύων.
 Κἂν αὐτὸν εἶπες, εἰσπορῶν τῶν γεννάδαν,
 Ἄψαυστον εἶναι τῆς κολαστικῆς βίας.
 Οὕτως ὁ Κλήμης τοῖς κακοῖς ἐνετρώφα.
 Ἄλλ' ἡ τύραννος θηριωδέα πλέον
 Ἐξηγριοῦτο, καὶ πρὸς ἄλλον δῆμιον
 Ἐπέτρεπεν Κλήμεντος τὴν γεωργίαν,
 Ἔως ἀπαῖπον οἱ γεωργοὶ τοῖς πόνοις·
 Κακοὶ γεωργοὶ· καὶ πεσόντες ἠτόνουν·
 Ἄλλ' οὐ μένουσιν ἡμεῖς γνῶμην ἢ χρόαν
 Ὁ Μάρτυς· εἰστήκει δὲ τῶν παλαισμάτων
 Ὡς περ θεατῆς· πλὴν ἔχει τι καὶ πλέον·
 Ἀγωνιῶσι μὲν γὰρ οὗτοι πολλάκις,
 Καὶ πού τις ἤδη καὶ τρόμῳ πάλλαι μέλη,
 Κατ' οὐδὲν ἦττον ἢ πάλῃ συνεπλάκη·
 Κλήμης δ' ἀναλλοίωτος εἰς ἅπαν μένει·
 Ἡ μᾶλλον ἀλλοιώσεις αὐτὸν ἐκράτει
 Ἀνωθεν . . . ἐξαπεῖργε τὴν κάτω.
 Καὶ τοὺς τιμωροὺς τῶν δικαίων εὐρέσεις
 Παίδων ἐποίει νηπίων ὄρα·ν βέλη.
 Εἰ οὖν ἐξανοίγει πάνσοφον Κλήμης στόμα,
 Καὶ τῷ πλάσαντι προσφέρει τὰς αἰνέσεις,
 Καὶ στηλιτεύει τὴν πλάνην καὶ τοὺς πλάνους.

Πάλιν δικαιοῦν θηριώδης καρδία,
 Κέλευσμα πικρὸν ἐμδοᾷ θλάττειν στόμα
 Χρυσοῦν ἐκεῖνο, τὴν μελίφθογγον λύραν.
 Καὶ δῆτα θλῶσι τοὺς ὀδόντας τοῖς λίθοις,
 Καὶ πλημμυρεῖς μοι τῶν λόγων τὸ χωρίον
 Τοῖς αἵμασιν. Ἄλλ' ὁ τοῦ λόγου στάχυς
 Οὐδέν τι ταύτῃ μείον οὐδαμῶς ἔχει,
 Πολλῷ δὲ μᾶλλον πληθύνει τὰ σπέρματα·
 Καὶ τοῖς τυράννοις εἶπεν εἰς τούναντίον·
 Ἡ μηχανὴ σύμπασα τῶν βουλευμάτων·
 Δι' ὧν γὰρ οὗτοι τῶν λόγων τὰς ἐκδύσεις
 Φράττειν ἐδογματίζον αὐτόθεν πλέον
 Ἀναστομοῦν τὰς φλέδας τῶν θυμάτων,
 Καὶ γῆν κατακλύζουσι τῆς ἀπιστίας·
 Ἄλλ' ὁ σπορεὺς οὐκ εἶπε τῆς ἀπιστίας·
 Πρὸς ταῦτα λήγειν οὐδ' ἀνῆκε τοὺς πόνους,
 Ἄλλην ἐπ' ἄλλην μηχανώμενος τέχνην.
 Οὐ γὰρ κατηδέσθησαν, οὐδ' ἐξεπλάγη
 Τυραννικὸν φρόνημα, πρὸς κενὸν βλέπων
 Τιμωρίαν σύμπασαν ἐκλελυμένην·
 Ἄλλ' ὥστο πρὸς δεῖμα συγκατασπάσειν
 Ἀλλαις ἀπειλαῖς τὴν ἀήττητον φρένα.
 Τέως δὲ φρουρᾷ τοῦτον εἶχεν εἰργμένον,
 Καὶ φησι πρὸς τύραννον ἀγριώτερον
 Ἄλλον μετῆχθαι, καὶ λαβεῖν τῶν ὀργάνων
 Πεῖραν ἐκείνου, καὶ μαθεῖν, ὅσον δέοι,
 Τιμᾶν τὸ δόγμα τῶν κρατούντων τὰ στέφη.
 Τούτου γὰρ εἰ καὶ πάντα καρτερεῖν ἔγνως,
 Πεῖραν ὑποίσειν οὐ προσέσται σοι μίαν.
 Ἐκεῖνος ἦν, ὃν κόμπος ὕψου τῶν λόγων,
 Διοκλητιανὸς αὐτοκράτωρ μαιφόνος·
 Ἄνους ἐλήρει ταῦτα, καὶ πορευτέον
 Τὴν ὥς ἐκεῖνον συγκατέσπευσε τρίβον.

Οὕτως ὁ Μάρτυς ἐκλιπὼν τὴν πατρίδα,
 Τὴν ἀγκυραν μετίετο Ῥώμου πρὸς πόλιν·
 Ἀλλὰ πρὶν εἰπεῖν τῶν ἐκεῖ παλαισμάτων
 Καὶ τῶν τροπαίων καὶ θριάμβων τὸν κρότον,
 Τοσοῦτον εἶπω, τὴν ἐνεγκοῦσαν πάλιν,
 Ὡς ἤρχετο, προσεῖδε, καὶ ταύτης κόνει
 Τὸ σῶμα δοὺς ἔληξε τῶν παλαισμάτων·
 Νῦν δ' ὥς ἀφίκτο προσμαθὼν αὐτοκράτωρ,
 Ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν εἶπεν. Ἦχθη, καὶ λέγει·
 Φήμη πρὸς ἡμᾶς ἀνδρικὸν σε μηνύει,
 Ἀλλ' οὐ πρὸς εὖ τὴν τόλμαν εἶναι σαι λέγει·
 Ἐβουλόμην δ' ἐγωγε τῶν ἀμεινόνων
 Κλήρω σε τάττειν, ἀλλὰ μὴ τῶν χειρόνων.
 Δοξάσματός σε φασὶν ἐξῆφθαι πλάνου,
 Θεοὺς γελοίους δογματίζεις καὶ λέγεις.
 Ἐρρήξε ταῦτα τῆς βεβήλου καρδίας,
 Καὶ δὴ κομίζειν εἶπε τῶν κειμηλίων,
 Ὅσοις τιμὴ μάλιστα, καὶ τῶν ὀργάνων,
 Ἄ τὸν τιμωρὸν εἰς ἄκραν ποινὴν φέρει·
 Καὶ ταῦτα θεῖναι μὴ μακρὰν τῶν ὀμμάτων·
 Καὶ δριμύ προσχὼν, ἐξεφώνει τοιάδε·
 Κειμηλίων δίδωσι δῶρα τιμίων,
 Θεοὺς τιμῶντι καὶ σέβοντι τὸ κράτος·
 Νοοῦντι δ' ἄλλως ὄργανα χρὴ προσβλέπειν·
 Ἐλοῦ τὸ δόξαν· ἀλλ' ὅπως ὀρθῶς ἔλῃς·
 Ὁ Μάρτυς εἶπε· δωρεὰς τὰς σὰς δίδου,
 Ὅσοι τιμῶσι δῶρα σῆς χειρὸς φέρειν·
 Ἐμοὶ δὲ ταῦτα φαῦλα καὶ τοῦ μηδενός·
 Οὐκοῦν ὁ βούλει πράττε, σὼν κειμηλίων
 Οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἡδονὴ κατισχύει·
 Οὐπω τὸ πᾶν εἶρητο, καὶ θυμοῦ φλόγες
 Ἀπκυνθρακοῦσι τὴν τύραννον καρδίαν·
 Ψυχὴν δὲ χρυσὴν Μάρτυρος τῶν σκαμμάτων

Ἡ φλόξ ἐπέιρα, καὶ τὸ πῦρ ἀλγηδόνων·
 Τροχῶ δεθέντα χεῖρ ἔπαιε δημία·
 Ὅστ' ἁ κατέκλων, καὶ διέσπων σαρκία·
 Ὁ Μάρτυς εἰστήκει δὲ, μηδὲν τοῦ πάθους
 ἔχων, καθὼς περ ἐξ ἐορτῆς, οὐ πόνων
 Ἄρτι προήκων, καὶ Θεοῦ βοῶν κράτος.
 Ἐντεῦθεν ἤδη μυριάθρωπος στόλος,
 Πλάνην λιπόντες, προσκυνουμένου Λόγου
 Ὑπὸ Κλήμεντος προσκυνοῦσι τὸ κράτος,
 Καὶ πρὸς σφαγὴν χωροῦσι τῆς ἀπιστίας,
 Σάλπιγγι τοῦ κήρυκος ἐξωρμημένοι.
 Πάλιν παρειὰ θλάττεται, πάλιν στόμα
 Χρυσοῦν ἐκεῖνο κλύζεται τοῖς αἵμασιν·
 Ἀλλ' οὐκ ἐκλείσθη τῶν λόγων εὐκαρπία.
 Πάλιν δὲ δεσμὰ, καὶ κακούργων οἰκία,
 Καὶ μικρὸν οὐπὼ καὶ δικαστικὸν πάλιν
 Τὸ βῆμα τοῦτον εἶχεν εἰς ἀγωνίαν·
 Καὶ θῶπας ἡ βίαιος ἐξερεύγεται
 Ψυχὴ λόγου, δοκοῦσα τούτοις παγκάκως,
 Ἀφρων, μαλάττειν τὴν ἀθώπευτον φρένα.
 Εἶδε τὸ μηχανήμα προσθαλὼν μάτην·
 Τέχνη γὰρ ἦν ἅπασα Κλήμεντος κάτω·
 Καὶ τὴν συνήθη θηριωδίαν ἔγνω·
 Ἐξαινε νεύροις καὶ σιδηροῖς ὀργάνοις,
 Ὀνουξιν ὑπὴν ἢ κλησίς, οἷς ἐτέμενετο.
 Μολύνεται πᾶν τοῦδαφος τοῖς αἵμασιν,
 Ἡ μᾶλλον ἡγίασται. Ναὶ, τοῦτο πρέπον
 Εἰπεῖν· καθαρθὲν τῆς κνίσσης μολυσμάτων.
 Ὁ Μάρτυς ὠδὴν ἔπλεκε τῷ Κυρίῳ,
 Αἰσθησιν ὥσπερ οὐκ ἔχων τῶν δρωμένων.
 Τίς γίνεται πρὸς ταῦτα τῆς τυραννίδος
 Ὁ παμφάγος θῆρ; πῶς ἐκάμφθη τῷ πάθει;
 Ξύλοις ἀνυψοῦν καὶ μετάρσιον ξέειν

Τὸν ἀνδριάντα τῆς ἀριστείας λέγει.
 Ἀλάστορ, ὠμέτης ἐνδίδου τέως,
 Ἀπηνάλωσας πᾶν τὸ σῶμα, τί ξύσεις;
 Ἦδιστα πίνεις αἱμάτων ἀνθρωπίνων·
 Ἐπίσχε· ἐκλέλοιπεν ἡ σταγὼν ὄλως,
 Ἐως ἀγωγὸς τῶν φλεβῶν σταλάγματι
 Λαβὼν συνάψῃ τὴν γλυκεῖάν σοι πόσιν.
 Ἦδη μὲν οὖν ἤρτητο, καὶ τῶν ὀστέων.
 Ἀπημφέιστο πᾶσα σαρκὸς εἰδέα·
 Ἰδὼν ἂν εἶπες, ὀστέων αὐτὸν μόνον
 Λαβεῖν ὑπαρξιν, οὐ καθὼς κοινὴ πλάσις.
 Ἐπειθ' ὑράπτειν καὶ φλογίζειν λαμπάσιν
 Ὑπεῖπεν· ἀλλ' ἤττητο τῆς παρρησίας·
 Εὖρημα πᾶν καὶ πᾶσα μηχανοβόρος
 Προύκειτο τέχνῃ Κλήμεντι θάρσους ὕλη·
 Ἀπηνάλωτο τῶν τεχνῶν ἡ δεινότης·
 Ἀπεῖπεν οὗτος· ἄλλο δ' ἀγριώτερον
 Περισκοπεῖ κάκεῖνος ἤδη θηρίον·
 Μαξιμιανὸν εὔρε κοινωνὸν στέφους,
 Ὅν εἶχε κοινωνοῦντα γνώμῃς καὶ τρόποις.
 Τὴν Νικομήδους εἶχεν οὗτος ἐστίαν·
 Ἐξ ἐσπέρας αὐτοσὶ λιπὼν τὴν ἑω,
 Τοῦ πνεύματος τὸ φέγγος εἰλήφει πάλιν.
 Ἠκηκόει τὰ πάντα Μαξιμιανός,
 Καὶ τῶν τροπαίων ἐξεπλάγη, καὶ δέος
 Αὐτὸν κατεῖχε, μὴ πρὸς αἰσχύνῃν ἔχοι
 Αὐτῷ, τοσοῦτου Μάρτυρος πειρωμένῳ·
 Ἄλλω παρῆκε τὴν πάλιν εὐμηχάνως,
 Πράξεις ἐπ' ἄλλας τὴν σχολὴν ἀγειν λέγων.
 Ἀγριππίνος ἦν οὗτος· ἔσθη δὲ Κλήμης.
 Τίς εἰ σύ; φησὶ Κλήμης, εἶπε συντόμως·
 Χριστοῦ λάτρης· βέβλητο δαιμόνων λάτρης.
 Καὶ τὸ πρόσωπόν τοις ῥαπίσμασιν λύει·

Εἴτ' ἐκκρέμασθαι καὶ λεπίζεσθαι σπάθαις.
 Ἐως ποτ' ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν εἰς κόρον,
 Ληξαι κελεύει τὰς τομάς, καὶ δεσμίῳ
 Φρουρᾷ καθεῖργθαι, καὶ πάλιν πλῆθους ἄγρᾳ
 Ἐκείθεν ἤδη τῶν κακούργων δεσμίῳ
 Χριστοῦ δεθέντων δῆμασιν σωτηρίοις,
 Κλοιῶν λελυμένων δὲ τῆς ἀμαρτίας.
 Νῦν δὲ τελεῖται, καὶ τὸ πρᾶγμα μιν θάνει
 Ἀγριππῖνος· καὶ πάντα μᾶλλον καὶ φύσιν
 Ἀνθρωπίνων ἐδείκνυ καὶ φρενῶν λόγους·
 . . . ἄγει Κλήμεντα, βρῶμα θηρίων
 Λαλεῖ γενέσθαι. Τίς λαλήσει, Δέσποτα,
 Τὴν σὴν ἀνεκλάλητον ἀρχικνωτᾶτην
 Ἰσχύν; μεθίστης, ὡς σὺ βούλει, τὰς φύσεις·
 Οὐχ ἄπτεται δέδοικε, φρίττει θηρία·
 Πλὴν προσκυνοῦσι τοὺς πόδας λιχμώμενα,
 Καὶ τὴν τιμὴν σώζουσι τῷ Θεοῦ λάτρει.
 Ἀγριππῖνε, πρὸς ταῦτα πῶς νοεῖν ἔχεις;
 Ἀρ' οὖν μιμῇ γε ταῦτα δὴ τὰ θηρία,
 Καὶ σοῦ μαλάττεις καρδίαν τὴν ἀγρίαν;
 Ἡ καὶ μὴνίσσεις καὶ προσοίσσεις εἰσέτι
 Τῷ Μάρτυρι πρὸς τοῖςδε πείραν αἰχίας;
 Ἐμελλεν, ὡς ἔοικε, νικᾶν θηρία
 Ἀνήμερον σὴν λύτταν ἡμέρῳ τρόπῳ.
 Πρὸς ἄλλο μηχανήμα τὴν γνώμην τρέπει·
 Εἰς ὅξυ λήγειν ἔργα δὴ σιδηρίων
 Εἶπεν τελεῖσθαι καὶ πυροῦν ἐπ' ἀνθρώπων,
 Πείρειν τε τούτοις Μάρτυρος τὸ σαρκίον·
 Ἀφρον! τί ποιεῖς; εἰς ἅπαν τὸυναντίον
 Τρέψει τὸ σὸν σπούδασμα καρτερὰ φύσις·
 Μακρῷ δὲ σαυτὸν ζημιούμενος λάθοις.
 Τὸ πάντιμον τιτρώσιν οὗτοι σαρκίον.
 Ἄνθρωπος θεωρεῖ τὴν ἀριστείαν πάλιν,

Καὶ δαιμόνων λείπουσι τὴν τυραννίδα,
 Καὶ τοῦ Θεοῦ φέρουσιν αὐτοὺς τῷ κράτει,
 Καὶ ταξίαρχη Κλήμεντι κρατούμενοι,
 Βάλλουσι τὸν δράκοντα πληγὴν καιρίαν.
 Εὐφημον ἠλάλαξαν, ὡς ἄλλω σέβας
 Οὐκ ἐξὸν ἢ παθόντι Χριστῷ προσφέρειν.
 Ἦκουσε, βεβρόντητο, καὶ φυγὰς θέει,
 Λιπὼν τὸ βῆμα καὶ τὸ πᾶν Ἀγριππίνος.
 Ἄλλ' οὐκ ἐμελλε σωφρονήσῃν οὐδ' ὄλως.
 Οὐπω γὰρ ἐξήνυστο μικρὸν οὐδ' ὅσον.
 Καὶ προσκαλεῖται πρὸς πάλιν ὁ γεννάδας
 Τῆς οὐκ ἰδούσης αἰσθάνεσθαι καρδίας.
 Κόπτουσιν αὖθις ἐμμανῶς αὐτὸν ξύλοις,
 Ἀμήχανόν τι χρῆμα πρὸς τὸν αὐχένα
 Λίθου κρεμῆσαι καὶ βαλόντας σακκίῳ,
 Κρημῶ κᾶτωθεν ἐγκελεύεται τάλας.
 Ἐγίνετο πρόσταγμα πᾶν παραυτίκα,
 Ἄλλ' ἦν ἀπήμων ὡς ἐν ἄλλοις ὁ Κλήμης.
 Ἦττατο ταύτῃ καὶ παλαιστῆς ὁ τρίτος,
 Ἄλλος δ' ἐπεζητεῖτο τεχνικώτερος.
 Ἀφῆκεν οὖν οὕτω Νικομήδους τὴν πόλιν,
 Πατρίς δὲ τοῦτον οἶα κόλποις λαμβάνει.
 Λέσχη γὰρ ἡ τύραννος ἤδη πατρίδος,
 Ἐδογμάτιζεν ἐξολεῖσθαι τοῖς ὅροις.
 Οὐκ ἦν δὲ τοῦτο τῶν τυράννων, ἀλλ' ἄρα
 Ἔργον προνοίας, καὶ δεήσεων πέρας
 Τοῦ Μάρτυρος· κοινὸν γὰρ ἐζήτει τάφον
 Αὐτῷ γενέσθαι τὴν τεκοῦσαν ἐστίαν.
 Πλὴν δόγμα Μαξιμῖνος ἤφειε τότε.
 Οἱμοι, κομίζειν, ὡς ἔδοξεν, ἐξέδῃ
 Τέταρτον ἄλλο βῆμα καὶ τιμωρίᾳ,
 Καὶ Κουρίκιος, ἄλλο θηρίον πάλιν,
 Πικροὺς ὀδόντας τῷ Μάρτυρι ἠκόνει.

Τέως δὲ θῶπας ἤφει ληρωδίας,
 Δόξαν προτείνων καὶ τιμὴν πατουμένην·
 Ἐπεὶ δ' ἀθύρειν παῖς πρὸς ἄνδρα τοῖς λόγοις
 Κατεῖδεν αὐτὸν, ἐξαφείς πεῖραν λόγων,
 Ἄλλην μετῆει, καὶ σίδηρα εἰς πλάτην
 Ἐλᾶν κελεύει, καὶ πυροῦν ἐπ' ἀνθρώπων,
 Ἀθλητικαῖς δὲ ταῦτα συγκρούπτειν μάλαις,
 Κάπειτα δεσμεῖν, ὡς ἀνήσοι μὴδ' ὀλως
 Λικμωμένη τὸ σῶμα τοῦ πυρὸς ζέσις·
 Ταῦτ' εἶπε ποιεῖν σὺν τάχει ὁ Κουρῖκος·
 Ταῦτ' ἐξεπλήρουν δαιμόνων ὑπηρέται·
 Καὶ φησι, πῶς ἔοικεν ἡ γνώμη φέρειν;
 Ἄρ' οὖν ἐπείσθης καὶ τιμᾶς τὸ συμφέρον;
 Ἡ σοὶ πρέστη κρεῖττον ἐξολωλέναι;
 Πρὸς ταῦθ' ὁ Μάρτυς ἐξανοίγει τὸ στόμα·
 Γνώμην ἐρωτᾷς τὴν ἐμήν ὅπως ἔχοι;
 Ἄντ' οὐδενός σου τὰς τιμωρίας ἄγω·
 Τὸ πῆλινόν μου σκεῦος ἤδη συντρίβεις,
 Ὅ, καὶ ἐώης, οὐ βραδύνει πρὸς λύσιν·
 Ψυχῆς δὲ φῶς τῇ πυρώσει σαρκίου
 Σφριγᾷ, δικαστὰ, καὶ κομᾷ τοῖς καρπίμοις·
 Αὕτη παρ' ἡμῖν ἐκράτησεν ἡ κρίσις·
 Πλήρου τὰ σοὶ δοκοῦντα, καὶ μὴ πυνθάνου.
 Εἶρητο ταῦτα, καὶ κράνος πυροῦν πάλιν
 Ὁ θῆρ ὑπεῖπε, καὶ περισχεῖν τὴν κόμην
 Κλήμεντος· ὦ κρυότης θηριωδίας!
 Ἀτμὶς δ' ἀνῆπτο μυρίπνους· ἔφης ἄρα
 Εὐωδίας τι χρῆμα πυρπολούμενον
 Ὅσμην γλυκεῖαν ἐκχέειν εἰς ἀέρα·
 Ἀλλ' ἦν γὰρ ὄντως, ἦν Θεῷ σεπτὸν μύρον,
 Κάραν Κλήμεντος συντεθὲν τῷ πνεύματι·
 Πλὴν ἀλλ' ἀνύψου τὴν δέησιν Κυρίῳ,
 Καὶ χειλέων ἁμωμον ὁσμήν ἤφει,

Μαρκίνεται δὴ εἰς τὸ πῦρ παραυτίκα
 Θεῖα δρόσω, μηδέν τι λώθης σαρκίῳ
 Ἀθλητικῷ λελοιπῶς· οὐ μὲν οὖν ὅλως,
 Ἀλλ' οὖν μαλάττει ταῦτα τὴν σκληρὰν πέτραν,
 Γνώμην τυράννου τὴν ἀναίσθητον λέγω;
 Ἥ γοῦν ὑφείτο καὶ μικρὸν λύττης ὅλως;
 Οὐκ ἔστι τοῦτο· μάλλον αὐτὸν ἐκκαίει
 Ἀσκευος ὀργή, τῆς τυφλώσεως ὅση.
 Κάνταῦθα φρουρά, δεσμὰ καὶ ποδῶν . . .
 Ὡς δ' οὖν ἐπέγνων προσβαλεῖν ἄλλην ἐπ' . . .
 Ἀγειν κελεύει Μαξιμίου πρὸς τέχνας·
 Κλήμης ἀπῆει καὶ βρεφῶν σεβασμίων
 Ἐπηκολούθει δῆμος, οὐδ' ἀπαστάτει
 Τοῦ Μάρτυρος· καὶ δὴ τὰ . . .
 Ἔργον τίθησι τοῦ ξίφους τὰ νήπια.
 Τί ταῦτα ποιεῖς; καὶ θερίζεις τὴν νέαν,
 Ἐμπληκτε, βλάστην; ἐγκαλεῖς αὐτοῖς, ὅτι
 Ὅρθως ἐγνώσαν τὸν γεωργὸν τοῦ γένους;
 Ἀφ' ὧν ἐχρῆν σε, τῆς ἀγνοίας τοὺς βρόχους
 Φυγόντα, Χριστοῦ προσδραμεῖν σωτηρίους
 Δεσμοῖς, λαθεῖν τε μυρίων παθῶν λύσιν,
 Οὕτως ὀρῶντα τὴν νέαν φυὴν τότε,
 Ἐχουσαν ὥς περ τέρψιν ἤδη τὸ ξίφος,
 Εἰς τὴν τελευτὴν ὡς τρυφὴν ἡρημένα·
 Σὺ δ' ἐκμεμηνῶς πρὸς σφαγὰς χωρεῖν ἔγνων.
 Πλὴν ἄλλ' ἐκεῖνα ζωοποιῶ Δεσπότη,
 Τυθέντα συμμετῆρεν εἰς θεῖον βίον·
 Ὁ θῆρ δὲ τὸν Κλήμεντα πέμπει καὶ πάλιν
 Ἀλλῷ βιαιῷ θηρὶ τῷ Δομετίῳ·
 Θησαυρὸν οὗτος τὸν πονηρὸν καρδίας
 Ἐξηνέωξε καὶ προσῆγε τοῖς πάλαι
 Ἦδη τυράννοις συγγενεῖς ὁμιλίας.
 Καὶ νῦν μαλάττειν τὸν στερέμνιον νόον

Ταῖς μαγγανείαις ὥετο σκαιοτρόπως,
 Νῦν ταῖς ἀπειλαῖς ἐκφοβεῖν διεσκόπει·
 Ἄρτι προτείνει δῶρα, νῦν τιμωρίας·
 Ἄλλ' ὥφλε τὸν γέλωτα πρὸς πάντα τρόπον·
 Κλήμης γὰρ εἶχε παιδείας πᾶσαν τέχνην,
 Καὶ φθέγμα χρυσοῦν ἐξαφῆκε χειλέων·
 Ἄφες, δικαστὰ, τοὺς μακροὺς τανῦν λόγους,
 Οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, οὐδ' ἀνύσεις τι πλέον,
 Τὸν ἀνδριάντα τοῦ χοῦ διαγλύφω,ν,
 Οἷς ἐξεπίστη σὼν τεχνασμάτων λόγοις·
 Κάλλος τὸ πρῶτον προξένει τῆς εἰκόνης·
 Ποινὰ γὰρ ἡμῖν, αἷς καταπλήσσειν ἐγνώς,
 Ψυχῆς ἱαμα καὶ λυτήριον πόνων·
 Πάροικός εἰμι καὶ ποθῶ τὴν πατρίδα,
 Ἐκεῖ φέρουσιν αἱ κακώσεις, ἃς λέγεις·
 Ἐφλεξεν αὐτὸν ὡς τὰ κάρφη πῦρ· λέγει
 Προσχοῦν φλογώσει τὸν Κλήμεντα τιτάνου·
 Εἰρητο· καὶ πέπρακτο τοῖς ὑπηρέταις·
 Λαμπὰς δ' ἀναψύχουσα τοὺς ἀριστεάς
 Θεοῦ κατῆλθε καὶ μαχαίνουσα φλόγα·
 Ἐντεῦθεν ἀρπάζουσιν ἄνδρας τῆς πλάνης,
 Καὶ προσφέρουσιν εὐσεβεῖας τῷ κράτει,
 Καὶ Δομέτιος ἀβλαβεῖς θεώμενος,
 Οὐδ' ὡς ἐνήφεν, οὐδ' ἀνηνόχει πλάνης·
 Καὶ γοῦν ἐκεῖνην τὴν Θεῷ σεπτὴν ἄγγραν
 Ξύλοις ἀναρτῶν ἐξελαύνει τοῦ βίου.
 Ἡρμόζετο Κλήμεντι, λήρους καὶ πάλιν,
 Τὴν τερπνότητα τὴν ρέουσάν συλλέγων,
 Σείειν τε ταύτῃ τὴν ἄσειστον καρδίαν
 Ἐμνηχανᾷτο· τῆς μακρᾶς ἐμπληξίας,
 Ἐχθιστε πάντων, μέχρι ποῦ πείραν λάθης;
 Ὡς ἀπτόητος Κλήμης οὐκ ἀναβλέπεις;
 Καὶ ὁφέ γ' οὖν καὶ γλῶσσαν ἀκρατῇ δάκοις;

Ἄλλ' αὖθις οἶσι σαθρότητι σῶν λόγων
 Πύργον σκλεύειν, ὃν τοσούτοις ὀργάνοις
 Τιμωριῶν οὐκ ἔσχατος ἐξηρηκέναι;
 Δεῖλαιος εἶ, τοσούτο γνώμης ἐκπλέων.
 Ὁ Μάρτυς εἶπεν· ἀντὶ πάντων ἡδέων
 Ἐκτησάμην τὸν Χριστόν· οὐκ οὐν ἐξέλοις
 Ψυχῆς ἐμῆς ἐκεῖνον, οὐδ' ἀμείψομαι
 Τὸν μαργαρίτην ὧ χαρίζῃ βορδόρω.
 Θυμὸς πάλιν βόσκημα τῆς ὀργῆς φλέγει·
 Ῥάβδοις ἱμασίν ὁ Κλήμης μερίζεται.
 Ἐξαινον, ἐθλων· εἶδες ὠμότης ὄση;
 Ἄλλ' οὐδὲ ταῦτα τῇ μαιφόνῳ κόρον,
 Ψυχῇ δίδωσι τῶν ἀνημέρων λύκων.
 Στρωμνὴν ἀπλοῦσι τοῦ πυρὸς τῷ Μάρτυρι,
 Ἐν ᾗ τανυσθεὶς οὐκ εἶδεν λώβην ὄλως,
 Ἄλλ' ὕπνον ὕπνοι σωστικόν. Τίς, Δέσποτα,
 Τὴν σὴν ἀνεκκλήτητον ἰσχὺν αἰνέσει;
 Ἐφίσταται γὰρ ἀνθρακούμενῳ τότε
 Κλήμεντι Χριστὸς, καὶ γλυκεῖαν ἡφίει
 Φωνὴν ἐκείνην, ἣν μαθηταῖς ἡφίει·
 Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ τίς ἂν βλάβῃ
 Ἀπτοῖτο; θάρσει, καὶ φλογὸς καταφρόνει.
 Ἐξ ὀμμάτων ἀπῆλθεν, καὶ Κλήμης
 Ἐγρηγορῶς ἐψάλλεν ὕμνον Κυρίῳ,
 Βλάβους ἀπήμων ὥς τὸ πρὶν καὶ νῦν μένων.
 Ἐξηπόρητο καὶ Δομέτιος. Τί οὖν;
 Πρὸς Μαξιμῖνον ἀνθυποστρέφειν λέγει,
 Ὡς τοῦ τι πράττειν αὐτὸν ἐκλελοιπότος.
 Καὶ γ' οὖν ὀπισθόρμητος εἰς τὴν πατρίδα
 Κλήμης πορευθεὶς Δομέτιον λιμπάνει,
 Μαξιμῖνος δ' ἦν ἐξιὼν ταύτης ἄρα,
 Ἐως ὁ μάρτυς εἰσεληλύθει φθάσας.
 Τί λοιπόν; ἄλλην πρὸς πορείαν ἤγετο,

Ὅπου δεήσει συμβαλεῖν Μαξιμίνω.
 Πόλιν δὲ Παύλου τῶν ἐθνῶν τοῦ ῥήτορος,
 Φήμη προσῆγεν εἰσελᾶν Μαξιμῖνον,
 Ταρσόν· Κιλικίων ἡ πόλις, Παῦλος ὅπου
 Ἀνίσχε κόλπον μητρικῶν ὁ φωσφόρος.
 Ὡς δ' οὖν προσήει τῷ Μαξιμίνῳ Κλήμης,
 Ληρωδίας ἐκεῖνος ἀντεπεξάγει,
 Ἄς ἦν σύνηθες ταῖς τυράννοις καρδίαις,
 Πληγῶν ἀπειλὰς καὶ τιμῶν ὑποσχέσεις,
 Τὰς παιδιάς δὴ ταῦτα τῆς τυραννίδος.
 Ἐρητόρευσ Κλήμης πνεύματος λόγοις
 Πρὸς τὰς ἀπειλὰς εὐσταλὴς εἶναι λέγων,
 Γελᾶν δὲ δόξαν, ἥτις οὐκ οἶδεν μένειν.
 Πάλιν καμίνῳ συμπλέγειν διηγγέλη
 Τὸν ἀνδριάντα, καὶ Θεὸς δοξάζεται,
 Μηδὲν παθόντος τοῦ πινάχνου σπρχίου.
 Καὶ δαίμονες θρηνοῦσιν ἐξωγρημένους
 Χριστῷ βλέποντες πλῆθος ἐξ ἀπιστίας.
 Ἄλλ' ἐξεχώρει μὲν τὸ πῦρ αἰδούμενον,
 Τεθηρίωτο Μαξιμῖνος δὲ πλέον.
 Καὶ μαγγανείαις ὥς πεφεύγει τὸ βλάβος
 Κλήμης ἐλεσχένευεν ὦ πωρώσεως!
 Καὶ δὴ κελεύει ταῖς λεωφόροις τρίβοις
 Σύροντας εἰρκτῆς ἐγκατακλείειν σκότῳ.
 Ἔτος τέταρτον ἐξανύει δέσμιος,
 Εἰρκτὴν κατοικῶν· εἶτα πρὸς ἄλλην πάλιν
 Καλεῖ παλαίστραν ἡ βίαιος καρδία,
 Ἄλλ' οὖν ἐκεῖνος ἡτονήκει, καὶ δέος
 Αὐτὸν συνεῖχε προσδαλεῖν τῷ Μάρτυρι.
 Ἄλλον δ' ἀπαντᾶν τοῖς ἀγῶσιν ἠδύοκει.
 Σακερδὼς ἦν, ὃ παῖς τις εἰς δεινοῦ τρόπους,
 Εἰ δεύτερος κρίνοιτο, κομπάζειν ἔδει.
 Ἄλλ' οὐκ ἔμελλεν οὐδ' ἐκεῖνός τι πλέον

Τανῦν ἀποίσειν· ἀλλ' ὁμῶς τολμητέον
 Ἐδοξεν αὐτῷ προσπλακῆναι τῇ πάλῃ.
 Καί γ' οὖν ἀπήρατο τῶν φίλων τεχνασμάτων,
 Νῦν μὲν δεδίττων, νῦν δὲ θωπεύων λόγοις.
 Καί φησι· Σακερδῶτι νῦν συνεπλάχης,
 Ὅν οὐδαμῶς τις οὔμενον μυκτηρίσας,
 Οὐδ' ἐξίων καυχῶτο· τὴν ἐμὴν πάγην
 Αὖθις συνείρει, νοῦν λαβεῖν κἄν ὀψέ γοῦν,
 Καὶ μὴ στερεῖσθαι τῶν καλῶν οὕτω μάτην.
 Καύχημα τοῦμόν, εἶπε Κλήμης, οὐκ ἐνι
 Τῶν γηϊνῶν, ὦ οὔτος· οὐδ' ἐμὸν κράτος·
 Τῇ δεξιᾷ δὲ προσκυνουμένου Λόγου
 Τῆς σῆς ὑπερῖσχειν κομψότητος ἤλπισα.
 Πρὸς δ' αὖ τὸ κηλοῦν καὶ πλάνον τῶν ῥημάτων
 Τί δ' αὖ ὑπισχνῇ; καὶ τὰ μηδέν μοι δίδως
 Πλουτοῦντι Χριστόν· σοὶ προσέστω ἡ χάρις·
 Ἡμεῖς ἀμὴν ἐγώ γε συντόμῳ· σὺ δὲ
 Ποίει· τὸ σὸν βούλημα· μηδέν ἐκδέχου.
 Εἶρητο ταῦτα· νῶτα προστάττει ξέειν,
 Ἐως, ῥυέντων σαρκίων, ἡ γυμνότης
 Ὅστων ἐποπτός ταῖς ἀνημέροις κόραις
 Ὑπῆρξε· καὶ τὸ βῆμα Σακερδῶς ἄφρων
 Λεῖπει, καταγνοὺς τῶν ἀλαζόνων λόγων.
 Εἰρκετῇ δ' ἐτήρει τὸν Κλήμεντα καὶ πάλιν,
 Καὶ Μαξιμῖνος κερτομεῖ Σακερδῶτα,
 Ἐφ' οἷς ἀπῆλθεν ἡττων τῆς πάλης.
 Μάξιμος ἄλλος, τὸ θρασύστομον τέρας,
 Εἶπεν σαλεύειν Κλήμεντος εὐτολμίαν·
 Καὶ Μαξιμῖνος εἶπε πεῖραχ λαμβάνειν·
 Κάκεινος, ὥς δὴ τεχνικώτερος τρόπους,
 Ἐαυτὸν οὐ καθῆκεν εὐθέως τότε,
 Ἄλλ' ἐκδιδούς Κλήμεντος καιρὸν ἡρέμει.
 Ἐπεὶ δ' ἀποχρῶν ἐξεληλάκει χρόνος,

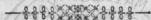
Δέδοκτο παῖραν Κλήμεντος παραστήσαι.
 Καί φησιν· ὡς ἔοικεν, εὐμενῶς ἔχειν
 Οὐκ οἶδ' ὅπως σοι τῶν θεῶν ῥοπή θέλει·
 Λαλοῦσι γάρ, λαλοῦσιν ἴλεως ἔχειν
 Χρησμοῖς ἐν ὕπνοις καὶ λυπεῖν σε μηδόλως·
 Δοκεῖ δ' ἔμοιγε σῆς ἐπιστροφῆς φέρειν
 Τὸ πρᾶγμα δεῖγμα, καὶ τιμῶσιν ὡς λάτρην·
 Ἴσασι γάρ τὰ πάντα καὶ πρὸ τοῦ τέλους.
 Χρὴ δ' οὖν μαθόντα καὶ σὲ γνώμην δεικνύειν
 Αὐτοῖς ἀμείνω, καὶ βραδύνειν μὴ ἔτι,
 Ἄλλ' ὡς τάχιστα προσφορὰν σπονδῶν σέβειν.
 Ἐμειδία πρὸς ταῦτα τὸ γλυκὺ στόμα,
 Καὶ λοιπὸν ἐρράπιζε φληνάφους ὕθλους.
 Θεοί, δικαστὰ, τῶν λιθοξόων τέχνης,
 Ἡ τῶν ὅσοις δίδωσι χαλκεὺς οὐσίαν,
 Πῶς ἂν θεοὶ καλοῖντο; πῶς δ' ἂν καὶ λόγων
 Εἶδειεν αὐτοὶ προσλαλεῖν; ῥίψον πλάνην·
 Οὐκ ἔστι τοῦτο· μὴ λίσσῃν ὀφλῆς·
 Ἀπημφίαστο Μάξιμος τοὺς τρεῖς τρόπους,
 Καὶ γυμνὸν ὤφθη τῆς δορᾶς τὸ θηρίον.
 Ἦλους προσεῖπεν εἰς χθόνα προσπηγνύειν,
 Εἰς ὅξυ δ' οὗτοι σχῆμα ληγόντων ἄνω·
 Ἐπειτ' ἐπ' αὐτῶν συντετάσθ' ὁ γεννάδας,
 Οὕτω δὲ ῥάβδοις συντεθλάσθω πᾶν μέλος.
 Ἐθλάτο λοιπὸν προσπεπασσαλευμένος
 Ἦλοις ὁ Κλήμης, συνδιερρώγως ὅλως.
 Ἀμνηχανεῖ καὶ Μάξιμος πρὸς τὴν θεάν,
 Καὶ χεῖρας εἶπε τὰς τιμωροῦς ἰστάναι·
 Καὶ θαῦμα τοῦτον εἶχεν ἐμπεπληγμένον,
 Ὅπως τοσαύτῃ μὴ λίποι τιμωρίᾳ
 Ψυχὴ τὸ σῶμα Κλήμεντος, ἀλλ' ἀντέχοι.
 Ὁ Μάρτυς, ὥσπερ ἐκ τρυφῆς κεκλημένος,
 Ἐρρήτόρευεν· οὐδὲ νῦν ἐξ ὀμμάτων,

Λέγων, ἐλαύνεις τῆς ἀπιστίας ὕπνον;
 Οὐ γρηγορήσεις, οὐδ' ὀρώης τὸ κράτος
 Σταυρῷ πιθόντος καὶ πύθη λευκότος;
 Ποῦ γὰρ τοσαύταις ἀντέχειν τιμωρίαις
 Ἀνθρώπων εἰκὸς, τῆς ἀνωθεν ἰσχύος
 Μὴ συγκροτούσης τὴν ταπεινῆς γῆς πλάσιν;
 Ἀπερῥάτῃ Μάξιμος ἤδη τὸ στόμα,
 Κατηφιῶν τε σκωμμάτων ἀπηλλάγη·
 Οὐκ ἦν τι πλεῖον, ἀλλὰ φρουρὰ, καὶ πάλιν
 Ἀπῆτο Κλήμης, τῷ Θεῷ δόξαν φέρων·
 Ἦνυστο καιρὸς οὐ βραχὺς τῷ Μάρτυρι,
 Καὶ δαιμόνων παῖς ἄλλος ἐξευρίσκειται,
 Ἀφροδίσιος περσικοῦ τελῶν γένους·
 Οὗτος πτοήσῃν ἐθρασυστόμει πάλιν
 Τὴν ἀπίστητον ἔνστασιν τοῦ Μάρτυρος·
 Καὶ Μαξιμῖνος ἐκδίδωσιν αὐτίκα
 Τὸ τῆς μέθης βόσκημα καὶ τῆς κραυπάλης
 Ἀφροδίσιος δεῖπνος ἡὐτρεπίζετο·
 Οἶνω μακράττειν τοὺς ἀσάρχους ἐλπίσας·
 Συνῆν γὰρ Ἀγαθάγγελος πιστὸς φίλος
 Κλήμεντι, πάσης εἰδέα τιμωρίας·
 Ἀμφω δὲ φρουρὰ καὶ τότε εἰσῳκισμένοι,
 Ἀμφω προσήλθον Περσίδος τῷ θηρίῳ·
 Ἐδεξιοῦτο τῆς τραπέζης ἡδέσιν·
 Αὐτοὶ δ' ἔφασκον ἄρτον οὐρανοῦ ἔχειν,
 Ἐξ οὗ φαγὼν τις οὐδαμῶς πεινάσεται·
 Τούτῳ τραφέντες, οὐχ ὀρώμεν ἡδέως
 Ὅσοις τοσούτοις δεῖπνον εὐτρεπισμένον·
 Ὁργίζετο πρὸς ταῦτα, καὶ τῶν αὐχένων
 Μύλους δεδέσθαι τῶν ἀθλητικῶν λέγει·
 Ἐλκεῖν τούτους τὴν πόλιν καὶ τοῖς λίθοις
 Βάλλειν, ὕβριστὰς τῶν θεῶν καὶ τῶν νόμων.
 Οὕτως ὁ Πέρσης ἐκλιπὼν τοὺς Μάρτυρας,

Ἄπεισι Μαξιμίνῳ τὴν ἥτταν φέρων.
 Πάλιν τὰ δεσμὰ καὶ κακούργων οἰκία,
 Ἔως ἐπηρώτησεν ἄρχων δημίων,
 Τί ἂν τελοίῃ δεσμίους ἀκηράτους;
 Ἔδωκε γὰρ πρόσρημα τοῖς νικηφόροις
 Ἀθλῶν τὸ μῆκος τοῦτο τῶν ἀκηράτων·
 Στέλλειν ὁ Μαξιμῖνος εἰς τὴν πατρίδα
 Αὐτοὺς ὑπεῖπε, καὶ τὸ δόγμα γίνεται.
 Ἀρχὼν ὑπῆρχε Λούκιος τῆς πατρίδος,
 Ὃς τοὺς ἀριστεῖς ἐγκαταχλείστους μένειν,
 Κατησφαλίσθαι καὶ πόδας πρὸς τὰ ξύλον
 Καὶ προσδεδέσθαι τοῖς λίθοις ὀρίζεται.
 Ἐπεὶ δ' ἔδοξε συμπλέκεσθαι τῇ παλῇ,
 Ἀγαθαγγέλω προσβαλεῖν ἐγνω μόνῳ.
 Ἀπάρχεται δὲ τῶν φίλων θωπευμάτων,
 Καὶ φησιν· ἀπλότητι σῶν, οἶμαι, τρόπων·
 Ἐξηπατήθης Κλήμεντος πανουργία·
 Καὶ καινὸν οὐδέν· οἶδε γὰρ συνουσία
 Φαύλη κάκεινο, ὥς περ αὐ τοῦναντίον,
 Ποιεῖν ἀμείνους τῶν καλῶν ὁμιλία·
 Σὺ γ' οὖν ὑπήχθης Κλήμεντος πλάνοις λόγοις·
 Ἄλλ' ἐξόν ἐστι νῦν καλῇ παραινέσει
 Προσχόντα, τὴν σὴν ἐν καλῷ σωτηρίαν
 Εὐρεῖν, λιπόντα τοῦ βίου τὴν ζημίαν·
 Ἀγαθάγγελος Λουκίου τοὺς φληνάφους
 Ἐπιρραπίζει Πνεύματος θεοῦ λόγῳ,
 Ἡμᾶς, λέγων, ἐξῆρεν ὁ Χριστὸς πλάνης·
 Οὐαὶ ἐπλανήθης· μὴ σύ γε θρασυστόμει·
 Πλάνην ἀνείλεν, ὃν καλεῖν τολμᾶς πλάνον·
 Ἀμαρτίας ἐρρήξε τοὺς πικροὺς βρόχους·
 Ἐχρησάμην δὲ Κλήμεντι διδασκάλῳ,
 Τούτῳ φανέντι τῶν καλῶν μοι προξένῳ.
 Ἐξέπληξεν ὧτα τὰ ῥήματα Λουκίου.

Εἶπεν περὶ ὧνας ἐκπυρῶσαντας φέρειν,
 Καὶ Μάρτυρος τιτρῶντας ὡτία φλέγειν·
 Ὡτων ἐδλυζον ἀτμίδες πυρουμένων,
 Αἰθὴρ καθηγίστο τῇ μυρωδίᾳ,
 Ὁ Μάρτυς εὐχάριστον ἤνοιγε στόμα,
 Καὶ νίκος ἦται τῶν παθημάτων τέλει.
 Καὶ Λούκιος, ἐπεὶ περ οὐδὲν ἠλπίζει,
 Σίφει θερίζει τῆς πίστεως τὸν στάχυν.
 Λοιπὸν μετῆι πρὸς Κλήμεντα, καὶ λέγει
 Τύπτειν πρόσωπον καὶ κόμην αὐτοῦ ξύλοις,
 Ἔως καταλώοιτο πᾶν ἤδη μέλος.
 Ἄλλ' ἦν ἀναπλάττουσα δεξιὰ πάλιν
 Πλαστουργὸς αὐτὸν, ὥς παθόντα μὴδ' ὀλως·
 Εἶχεν γὰρ εὐθὺς πᾶν ὁλόκληρον μέλος.
 Ἄγουσι μέντοι καὶ πάλιν φρουρούμενον,
 Ἔως ἐπέστη πανέορτος ἡμέρα,
 Καθ' ἣν τὸ φῶς Ἰησοῦς ταῖς Ἰορδάνου
 Ὠαῖς βυθίζει τὴν διώκτριαν πλάνην·
 Ἐλήλυθεν γὰρ μητέρων ἡ σεμνότης,
 Ἡ Σοφία πρὸς οἶκον, οὐ περ ἦν Κλήμης·
 Καὶ δοῦσα τοῖς φρουροῦσι δῶρα λαμβάνει
 Τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ Μάρτυρος καὶ λύσιν.
 Εἶτα πρὸς οἶκον τῷ Θεῷ σεβασμίῳ
 Τελοῦντες εἰσιᾶσι τῶν μυστηρίων,
 Ἀπερ τελεῖν εἵθιστο τοῖς χριστωνύμοις.
 Ταῦτ' οὖν πέπυστο Λούκιος, καὶ σὺν τάχει
 Τέμνειν ὀρίζει τὸν πολύτιμον βότρυ·
 Καὶ δὴ... αὐτῷ τῷ λόγῳ τεθυμένῳ.
 Σπεύσαντες ἐκτέμνουσι Κλήμεντος κόμην,
 Κόμην ἐκείνην, ἣν ἀκηράτῳ στέφει,
 Ζωαρχικῇ πλασθέντι χειρὶ Δεσπότου,
 Τιμωμένην ὁ δῆμος Ἀγγέλων βλέπων,
 Ἐπιστρέφοντες τῇ βοῇ τῶν ἀσμάτων,

Ἀνηλάλαξαν τῶν ἀγώνων τὸ κράτος,
 Ἄλλ' ὁ παθὼν μὲν οἷα μὴ φύσις φέρει,
 Λαβὼν δ' ὅποια νοῦς βροτῶν οὐ λαμβάνει,
 Ἐχεις παρ' ἡμῶν ταῦτα· τὴν σὴν ἀντίδοσ
 Καὶ νῦν ἀμοιβὴν, ἃς κρατοῦμεν ἡνίας
 Ἐν τῷ παρασχεῖν δεξιαῖς στροφαῖς ἄγειν,
 Καὶ τὴν ἐκείθεν ἱλεων ποιεῖ δίκην,
 Ἡμᾶς ἐπειδὴν . . . ἐν εὐθύναις βλέπη·
 Φρίττω γὰρ εἰπεῖν· σὴς με δόξης ἀξίου·
 Ἦς τέρψις εἰς ἅπαντας αἰῶνας μένει,
 Καὶ τῶν αἰώνων εἰς τοὺς αἰῶνας αὕτη. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασι-
 λέως, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἀπαλῷ ἡλικίας
 τὸν γηραιὸν τῆς κακίας ἀγωνιστὴν κατα-
 γωνισάμενον καὶ ἐν στεφανίταις ἀοίδιμον
 Τρύφωνα.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Δ'.

Μάρτυρος παραγέγονε μνήμην, καὶ χρὴ παρασκευάσειν
 ἡμᾶς εὐπρεπῇ τὴν ὑποδοχὴν· ὀφειλομένη γὰρ αὐτῷ προσε-
 νεχθήσεται ἡ τιμὴ· οὐ μόνον ὡς πρὸς βασιλέως ἐγγύτητα
 φθάνοντι ὀφείλεται τοῖς οὕτω λαχοῦσιν ἢ παρὰ τῶν συν-
 δούλων τιμὴ, ἀλλ' ὅτι καὶ κοινούς ἀριστεάς τιμῃν ὅσιον.
 Τίνας δὲ ἐτέρους χρὴ κοινούς ἀριστεάς μᾶλλον ὑπολαμβάνειν,
 ἢ τοὺς τροποσαμένους τὸν κοινὸν τοῦ γένους πολέ-
 μιον; Εἰ οὖν οὐδεὶς ἀριστεώς ἐπιδημίαν ἰδὼν ἀνέχεται πα-
 ριδεῖν ὅπως ἐτυχεν, ἥπού γε ἄξιον ἡμᾶς ἐπιδημίαν ἀρι-
 στεώς τοσούτου παραδραμεῖν; Ἀτοπον δὲ καὶ τοῦτο· τοὺς

μὲν τιμῶντας τοὺς ἐν ταῖς καταλυομέναις διαπρέψαντας
 νίκαις, καὶ μέρος τι τῶν ἰδίων ἀναλίσκοντας οὕτω προαι-
 ρεῖσθαι σπουδαῖζειν, ἡμᾶς δὲ, καὶ λαμβάνοντας τῶν προσόν-
 των τοῖς Μάρτυσιν, ὀκνεῖν καὶ φεῖδεσθαι τοῖς ἐκείνων αὐ-
 τοὺς τιμᾶν· ἃ γὰρ δι' ἰδρώτων ἐκείνοις εἰργάσθη· τίς γὰρ
 ἄλλη κατὰ γνώμην ἀγωνιστῇ θεραπεία, ἢ τῶν ἀγώνων ὁ
 ἔπαινος; τούτοις ἡμᾶς ἀποχρῆναι πρὸς τὴν ὑποδοχὴν δεή-
 σει. Ἀθλητικῶν οὖν καμάτων τὰ ἐπιτήδεια ποριζόντων ἐξ
 οὐρανίων ἀψίδων παραγεγονότα, τὸν ἀθλητὴν θεραπεύσω-
 μεν· εἰ γὰρ καὶ οἷς ἄξιον συνεῖναι πάρεστιν αἰεὶ, ἀλλὰ γε
 σήμερον τοῖς οὐκ ἀνεπιτηδείοις ὀφθαλμοῖς τοῦ τοιούτου
 θεάματος λαμπροτέραν τὴν συνουσίαν ἐπιδεικνύει. Νῦν μὲν
 αὐτῷ δῆμων αὐλῶν καὶ μαρτυρικῶν προδουροφούντων ταγ-
 μάτων, καθάπερ ἄρτι παραγενομένῳ τῶν τροπαίων καὶ
 θριάμβων ἀνελομένῳ ἐν οὐρανοῖς ἡ νίκη δοξάζεται· πλὴν
 οὐχὶ διὰ τὴν ἄνω δοξάν τὴν μετὰ τῶν κάτω σύνοδον πα-
 ραιτεῖται, οὐκουν οὐδ' ἡμῖν εὐπρεπὲς διὰ τὴν ἄνω τιμὴν
 τῆς κάτω κατὰ δύναμιν ἀμελεῖν θεραπείας. Εὐλαβεῖσθαι δὲ
 μᾶλλον ἐκεῖνα καταλιπεῖν χωρὶς εὐφημίας, ἃ τοῖς κρείτ-
 τοσιν εὐφημεῖται· ἢ τίνα λόγον ἔχει κοινῇ τοῖς ἀθλοῖς Ἀγ-
 γέλων καὶ ἀνθρώπων ἡσθέντων τοῦ ἀριστέως, μὴ τῆς παρ'
 ἐκτέρων εὐφημίας τοῦτον μεταλαχεῖν; Τιμῶμεν οὖν ἐγ-
 χωμῶ τὴν μνήμην τῷ Μάρτυρι, ἐκείνῳ τε δίκαια καὶ ὀ-
 φειλόμενα νέμοντες, καὶ κατὰ γνώμην τῷ ἀγωνοθέτῃ ποι-
 οῦντες· βούλεται γὰρ οὐ μόνον δεξιᾶς οἰκείας στεφάνῳ σε-
 μνύνειν τὸν ἀγωνιστὴν, οὐδὲ τὸν παρ' αὐτῷ τελούμενον
 ἤχον ᾄδειν τὸ τρόπαιον, ἀλλὰ καὶ κεῖνο τὸ μέρος, οὐ τὸν ἀ-
 γῶνα ὁ στεφάνιτης διήνεγκεν, ἵνα μὴ μόνον ἐκεῖνος κατα-
 γεραίρηται, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τι κερδαίνωμεν· οὐ τὴν παρὰ
 τῶν ἐπαινουμένων ἀντίδοσιν φημί· ἔστι μὲν γὰρ καὶ τοῦτο·
 ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον ἐκ τοῦ λόγου κέρδος· γίνεται γὰρ οἷον
 σπέρμα πρὸς ἀρετὴν ὁ τῶν κελῶν ἔργων ἔπαινος ταῖς μὴ
 παντάπασιν ἀγόνοις καρδίαις. Ἀλλὰ τί οὗτος, ὅς μετὰ

σεμνῶν ἡμῖν σεμνὸς ἐπέστη τῆς νίκης στεφάνων, οὗ τῶν ἀθλητικῶν ἰδρώτων ἢ μυρωδία ὅλην ἡμῶν τὴν ψυχικὴν ἐπλήρωσεν αἰσθήσιν; ὅς τῇ βραχῇ τῶν μελῶν εὐδελός ἐστι πολὺν τινα καταπαλαίσας ἀντιπάλων· ἢ γινώριμος πᾶσιν ὁ γεννάδας καθάπερ ἡλίου ἀνατολή, καὶ λέληθεν οὐδαμῶς ἢ τῆς ἐκείνου μνήμης ἀνατολή. Ἀλλ' ὥς περ διηνεκῶς τῶν ἡλίου καλῶν μετέχοντες ἄνθρωποι ἐκ τῆς καθ' ἡμέραν εὐεργεσίας ἅμα τῷ λάμπει τὴν ἀκτῖνα γνωρίζουσιν ἕκαστος, οὕτως ἐκ τῆς τῶν θαυμάτων χορηγίας ἴσμεν τὸν Μάρτυρα· ὃ, σεμνυνομένῳ τῇ ἐκ τῶν ἀγώνων δόξῃ, τὴν ἡμετέραν ἀποδῶμεν εὐφημίαν· νόμος γὰρ οὗτος ἀθλητικός, καὶ λόγοις ἀναδεῖσθαι τοὺς στεφανίτας.

Πατρίδα μὲν καὶ γένος, ἃ τοῖς ἐπαινέταις ἔθος ἐπιζητεῖν, ὁ λόγος παραιτεῖται· οἱ μὲν γὰρ ἀπορία τῶν οἰκείων καλῶν περιέρχονται τὰ ἐκ γειτόνων συλλέγοντες, εἰ καὶ σεμνοῖς ῥήμασι, τὴν πενίαν κοσμοῦσι, ταῦτα προσεπιλέγοντες, ὥς βουλόμενοι δεῖξαι περιουσίαν ἀρετῆς ἐνοῦσαν τοῖς ἐπαινουμένοις, ἐκ τῆς γονεῦσι προσούσης ἀπ' ἀρχῆς δόξης τὴν μαρτυρίαν ἐπισφραγίζομεν· ἡμῖν δ' ἀπάτου χορηγουμένης ἐκ τῶν οἰκείων τοῦ Μάρτυρος εὐπορίας, ἀπειρόκαλον οἶμαι τὸ βαδίζειν ἐκείνοις παραπλησίως. Τί γὰρ δὴ τὰ τῶν ἄλλων σεμνὰ περισκοπεῖν, καὶ τὸ κλέος ἐν μοίρᾳ κεκτῆσθαι δαυνείσματος, ὑπάρχοντος ἐκ τῶν ἰδίων σεμνύνεσθαι; Ὡς περ οὖν φωστήρων ἀκούοντες γένεσιν, οὐδέν τι πολυπραγμονοῦμεν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἐκείνων θαυμάζομεν ἀρετὴν, τὸ τῶν λαμπηδόνων ὥραϊον κατανοοῦντες· οὕτω μοι κἀνταῦθα δοκεῖ μόνον ἀρμόζειν, ἂν ἄρα δυνώμεθα τὴν τοῦ μεγάλου φωστήρος τῆς ἀληθείας κατανοεῖν ἀρετὴν. Εἴ τις γὰρ ἄλλος ἐν τοῖς κάτω τελῶν ἀξίος προσειρηθῇ τῷ τῶν φωστήρων ὀνόματι, οὗτος, οἶμαι, τῶν πάντων ἐστίν· οὐ γὰρ δὴ τῆς εἰς τὸν βίον εἰσόδου τυχὼν, κατὰ βραχὺ τῶν ἔργων κτώμενος τὴν λαμπρότητα, ὕστερον ἔδειξε περιφανεστέραν τὴν αὐτοῦ φύσιν, ὥς περ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀρώμεν· ἀλλ' ὅμοῦ τε πρὸς γέ-

νεσιν ἤλθε, καὶ φωτὸς πλήρης ἦν· οὐκ οἶδα τοῦ φωτὸς ἐρασθέντος τὸν ὑποδεξάμενον, ἢ ἐκείνου ἅμα τῷ λῦσαι τὴν μητρικὴν ὠδῖνα τῷ φωτὶ συνδεθέντος, καὶ διὰ τοῦτο αὐτίκα τῇ γενέσει τῆς τῶν κατορθωμάτων ἀπάσης λαμπρότητος συνελθούσης. Πλὴν ἡ μέλαινα νύξ τῆς ἀπιστίας ἐκκέχυτο κατὰ πάντων περάτων, καὶ Τρύφων οὐπω μειράκιον ἦν, καὶ δόγμασιν εὐσεβείας καὶ θαύμασιν ὥσπερ ἄκτισι τὸ σκότος διώκων, τῆς εἰς Θεὸν ὁμολογίας πύγαζε τὴν ἡμέραν· νῦν μὲν, ἃ παντελῶς ἀδοθηῆτοισι οὖσι τοῖς τότε ἀνθρώποις ἐπιόντα χαλεπῶς ἐτυράννει, ἀπελαύνων δαιμόνια· νῦν δὲ σώματα νόσων ἐλευθερῶν, καὶ ἀμφοτέρωθεν τῷ πλάσματι βοηθῶν, καὶ προσάγων τῷ πλάσαντι. Καὶ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἀνεκτὸν ἐνομιζέτο ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις τοῦ σκότους· παῖς ἄρτι βλαστάνων, ἐκείνους ἐλαύνων, καὶ χεὶρ ἀπαλὴ τὰ τούτων ῥαπίζουσα πρόσωπα· διόπερ τοῖς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς ἀσεβείας ὑπερασπίζουσιν ἀρχουσιν οὐ μόνον ὑπὸ τῆς τῶν ἔργων φήμης, ἀλλὰ καὶ τῶν δαιμονίων οὐκ ἀνεχομένων σιγῇ διακαρτερεῖν τὴν ἥτταν, εἰς ἀντιληψιν κελούντων αὐτοὺς, προσηγγέλλετο. Οἱ μὲν οὖν ἀνακαλεῖσθαι τὴν ἥτταν προθυμούμενοι, σκότος ὄντες, ἐπὶ μᾶλλον παρῆχον ἀφορμὴν διακλᾶμπειν τῷ Μάρτυρι.

Ὡς περ γὰρ ἥλιος ἔχει μὲν παρ' ἑαυτῷ καὶ ἀνατέλλων ὅλον τὸ φῶς, λαμπροτέρας δ' ἀφίει τὰς λαμπηδόνας, ἦν ἔρχεται πορεῖαν αἰεὶ ἀναδύων· οὕτω καὶ ὁ Μάρτυς, εἶχε μὲν ἐξ ἀρχῆς παρ' ἑαυτῷ πλήρη τῆς ἀθλητικῆς ἀρετῆς τὰ φέγγη, ὁμῶς δὲ τοῦ μαρτυρίου τὴν ὁδὸν προκόπτων, ἐδείκνυ τι πλεόν, τοῦ τῆς ἀληθείας αὐτῷ παραστήματος, αἰεὶ τῇ πείρᾳ τῶν χαλεπῶν προσιόντι, γενναιοτέρου διαφαινομένου· καὶ οὐδὲν εἶχε ταῖς ἀκτίσιν ἐπιλυγάζειν τὸ νέφος τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως· ἀλλ' ἐγένετο κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐναντίον, ἢ ὅπερ ἥλιός συμβαίνειν ὀρώμεν. Ἐκείνου γὰρ τὸ φαιδρὸν, νέφους ἀντεπιόντος, συστέλλεται· ἐνταῦθα δὲ, διὰ τοῦ ἀ-

μαυροῦ τῶν δαιμόνων νέφους τηλαυγέστερον ἢ μαρτυρικὴ ἀστράπτει ἀκτίς.

Πλὴν ἀπανταχοῦ γῆς δόγμα τυραννικὸν ἐφθανε διεργυγόμενον Τρύφωνα, καὶ ἐπεὶ παρόντα ἔδει καταστῆναι εἰς ὧσιν τῷ κρατοῦντι, παρ' αὐτὸν ἐκομίζετο· ὁ δὲ, εὐτελὴς γὰρ ἦν καὶ δεινὸς πρὸς θήραν ἀπάτης, οὐκ ἔγνω ἀπεναντίας ἰέναι, οὐδὲ τοῖς φοβεροῖς δοκιμὴν λαμβάνειν τοῦ ἀριστέως. Ἦδη γὰρ, ὡς ἐνίστε τοῦτοις τὸ γενναῖον τῆς γνώμης οἶον στομούμενον, οὐ μόνον οὐχ ὑπείκει, ἀλλὰ καὶ κρεῖττον ἢ πρὸ τῆς πείρας τῶν χαλεπῶν ἐδείκνυτο, γίγνεται· διὰ τοῦτο τῆς πείρας τέως οὐχ ἤττετο τῶν φοβερῶν, ἀλλὰ τῷ θηριώδει καὶ ὠμῷ ἡρεμεῖν ἐπιτρέψας, ἐνεχειρίζετο τὴν ἀλωπεκὴν, κί φησιν· οὐ παρὰ πλῆσιος τῷ τῆς ἡλικίας βλαστήματι ὁ σὸς καρπὸς τοῦ φρονήματος· τῇ μὲν γὰρ οὐπω τὸ τέλειον μαρτυρεῖ· τῷ δὲ οὐδὲν ἀποδεῖ τελειότητος. Καὶ λαμβάνει με θαῦμα, πῶς ἐν ἀτελεῖ βίου καιρῷ τέλειον καὶ κατὰ πολιὰν ὀρῷ φρόνημα· χρὴ τοῖνον, ὅσον εὐκληρίας εἰ φύσεως, τοσοῦτον εἶναι μετὰ λογισμῶν κεχωρισμένων κακίας· κακία δὲ, τὰ εἰς κίνδυνον ὠθοῦντα μὴ χαίρειν ἔῃν, μηδ' ἀγαπᾶν ἃ δοκεῖ τοῖς κρεῖττοσι καὶ τιμὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἐχουσιν. Ἐκ οὖν ἐκεῖνα, οἷς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνεύχου· μηδὲ ταῦτο μόνον ἀσχημονεῖ τὸ τέλειον τοῦ φρονήματος, τὸ δόξης ἀντεχόμενον ἡμετέροις δόγμασιν, οὐ νομιζομένοις, ἐνυβρίζειν μὲν εἰς τοὺς κρατοῦντας, καρδαίνειν δ' ἐκ τοῦ πράγματος τοιαῦτα, οἷα τοῖς κακούργοις ὀφείλεται.

Ἀλλὰ τὰ μὲν ἄδικα χεῖλη τοιαῦτα· ἡ δὲ τῷ θεῷ πλήκτρῳ τῷ πνεύματι κινουμένη γλῶσσα, τέλειον, ἔφη, τότε μοι τίς προσμαρτυρήσει τὸ φρόνημα; ὅτε δὲ δόξης, ἥς εὖ καὶ καλῶς ἀπ' ἀρχῆς ἐραστὴς ἐγενόμην, οὐχ ὑπομείνω γενέσθαι προδότης· οὐδ' ἦν μετὰ διανοίας ὀρθῆς ὁμολογίαν ἐγνώρισα, ταύτην ἐκ τῆς χείρονος μοίρας ἀρνήσομαι, οὐδὲ τῆς εἰς ζωὴν ἀγωγῆς ἀλλάξομαι τὴν εἰς θάνατον. Εἰ δὲ τῷ ὑμετέρῳ τῶν κρατούντων οὐ συμβαίνοντα φρονῶ δόγ-

ματι, ὅτι μοι ζημίαν ἀπαραμύθητον γράφει τὸ δόγμα· εἴτα, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κατὰ τὸν βίον ἐπιτηδεύμασι βούλεται ἡμῖν ἀγαθὰ τοῖς ὑπὸ χεῖρα τὰ δόγματα, εἰ δὲ καὶ τοιοῦτον ἐξεनेχθὲν λήσει οἶον ζημίαν οἴσειν τηρούμενον, οὐκ ἀργεῖν συγχωρεῖτε τοῖς λογισμοῖς, ἕως ἂν εἰς τὸ λυσιτελεῖς μεταποιηθῇ τὸ φαῦλον τοῦ δόγματος· καὶ οὐ χαλεπαίνετε ποιῶντες εἰκότως καὶ ἀρχικῇ διαφέροντα προνοίᾳ τοῖς ὅσοι τὸ ὑγιῶς ἔχον τοῦ δόγματος προῖδόμενοι οὐκ ἐφύλαξαν ἀπαράδατον, ἀλλὰ πράως τὴν ἀτοπίαν μανθάνοντες, ἐκείνους τε κακῶν ἀπείρους ἔατε, καὶ μετατίθεσθαι τῶν δοξάντων καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνετε. Ἐνταῦθα δὲ οὐ περὶ ψυχὴν ἀπαντᾷ τὸ κακὸν τοῖς γράφουσι καὶ τοῖς πειθομένοις τῷ δόγματι, οὐτ' ἀφ' ἑαυτῶν βουλομένοις ἡμῖν ὄραν, οὐτ' ἀπὸ τῆς τῶν διδασκόντων γνώμης· ἡλίκος ὁ κίνδυνος· ὅτι μὴ τῶν σωζόντων ἀφείμεθα λογισμῶν, ὕδριν ἐπικαλούμεθα, καὶ τοῖς τῶν κακούργων ἐνεχόμεθα; Ἀλλὰ τῶν δοκούντων ἀπάρχου, καὶ οἷς ἐνόχους ὑπολαμβάνεις ἀμύνου· ὥς ἐγὼ λειποταξίου δίκης οὐκ ἂν ἀλοίην, οὐδὲ προσχωρήσω τοῖς ἐναντίοις τὴν ἐμὴν ἀτιμάσας στρατεῖαν· οὕτω γάρ μοι ὥς ἀληθῶς ὀρώτο οὐκ ἀτελὲς παρὸν φρόνημα.

Ἐπειδὴ τοῦτον ὁ τύραννος ἤκουσεν, οὐκ ἔτι μετὰ τῆς ἀλωπεκῆς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ θηριωδεστάτου προσήει τῆς γνώμης, οὐδ' ἔτι ῥήματι τὸν χρυσὸν, ἀλλ' ἔργῳ βασάνων καταμανθάνειν ἐβούλετο, καὶ ξίφει κόπτειν τὰ νῶτα προσέταττεν. Ἀλλ' ἀνδριάς ὑπὸ γλυφίδων εἰς κάλλος ἐργαζόμενος ἴστατο· ἐκενοῦντο οἱ ὀχετοὶ τῶν αἱμάτων, ἡ δὲ γνώμη ἐπὶ μᾶλλον ἐδείκνυτο γενναιότητος οὔσα μεστή. Διεσχίζετο χερσὶ δημίων τὸ σῶμα· ὁ δὲ, ὥς τῶν πολλῶν διαφέρουσιν στολὴν ἐνδυόμενος, σεμνότερος διεφαίνετο· καὶ τὰ μὲν ξίφη πρὸς αὐτὴν ἐχώρει τῶν ὀστέων τὴν ἀρμονίαν, τὰ χεῖλη δὲ οὐ μεθίη τὴν εἰς Θεὸν ὕμνωδίαν, ὥσπερ εἰς τὸ τέμνεσθαι μόνον ἐκείνου τοῦ σώματος παραπλησίον ταῖς ἄλλοις ὄντος, τὸ δὲ πικρὸν τῆς τομῆς οὐχ ὑπάρχοντος ὁμοίου δέχε-

σθαι. Οὕτως ἐκεῖνος μέχρι τῶν τεμνόντων ὁ βραχίων ἀπαγορεύσας ἐνέρχησεν, ὡς ἀλλοτρίων θεατῆς παλαισμάτων· ἀλλ' οὐχ ὑπομένων ἐν τοῖς οἰκείois τὴν πείραν ἵστατο τῶν δεινῶν, πληρούμενος θείας εὐχαριστίας τὸ στόμα καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν αἰκιζόντων εὐχῆς. Ὁ μὲν οὖν τοῦ Χριστοῦ τοιοῦτος ἐν τε τοῖς χαλεποῖς, καὶ τῇ πρ' ὧν τὰ δεινὰ προσήκτο ἀμύνη, τοῖς μὲν ὡς ἡδονὴν φέρουσιν εὐψυχῶν, τῶν δὲ μὴ παραστήναι τῷ δικαίῳ βήματι παραιτούμενος τὴν ἀδικίαν. Ὁ δ' ὑπερασπίζων ἀρχῶν τῆς πλάνης αἰσχύνην ἡγούμενος εἰ τοῦ μαρτυρικοῦ παραστήματος ἐλάττων ὀφθείη πρὸς εὗρεσιν τῶν κολάσεων, ἐπὶ πλεον θηριωδίας προέκοπτε, καὶ τοῦ καθηγεμόνος αὐτὸν, καὶ τῆς πλάνης, καὶ τῆς τῶν βασάνων εὐρέσεως εἰς ἐπίνοιαν ἄγοντος, ἐπιπονωτέραις βασάνοις ἔκρινε τὸν ἀδάμαντα.

Οὐχ ἀπλοῦν δὲ τῶν ὀδυνῶν τὸ μέρος ὁ ἀλίστωρ εἶναι βουλόμενος, ἀλλὰ πολυειδοῦς αἰσθάνεσθαι τῆς δριμύτητος, ὥς περ ἐν πολιορκίᾳ ὁμοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ ποικίλας προσήγε τὰς μηχανάς, οὕτω νομίζων πολιορκήσῃν τὸ φρόνημα. Καὶ καταπήξαντας ἐκέλευε τοῖς ποσὶν ἡλους ἄγειν παιόμενον διὰ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ᾗ, ὅτε ἡ τοῦ κρύους πῆξις ἀργεῖν ἀναγκάζει καὶ τὰ τῶν μελῶν ἐνεργότατα. Ὡς λύττης ἀπὸνθρώπου! Ὡς δυσσεβῶν διανοημάτων! Νικᾷ τὰ ὑμέτερα κρούσματα ἡ τοῦ ἀνδριάντος στερότης· οὐδ' ἐξαρκούσι δῆμοι χεῖρες κλᾶσαι τὴν γνώμην· συνεργεῖτω καὶ ἡ τοῦ χειμῶνος βαρύτης καταφρονεῖν τῶν ὑμετέρων βασάνων· αὐτὸς ἐαυτῷ προσαγέτω τὴν τιμωρίαν, ἣν ἐκ τῆς πορείας ὑπομένειν ἀνάγκη. Ἀλλ' οἱ ὠραῖοι πόδες ἐκεῖνοι, καθάπερ λίθοις πολυτίμοις τοῖς ἡλοῖς καὶ τῇ βροτῇ τῶν οἰκείων αἱμάτων κοσμούμενοι, ἐντιμότερον ἐκινούντο πορεῖν, γῆν ὅσῃν ἐπήεσαν ἀγιάζοντες· πόδες, ὄντες ἐπὶ πέτρᾳ ἐστηριγμένοι τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους τὰ κύματα ὡς ἀφρόν διελθόντες· πόδες, διὰ τῆς τῶν ἡλῶν ἀκμῆς τὴν κχκομήχανον ἐν τῷ πατεῖν κατατρήσαντες κεφαλὴν. Ἀλλ' ἦν ἄρα μανία, καὶ

πυρὸς θερμότερον· τὸ μὲν γὰρ ὕλης ἐπιτηδείου λαβόμενον, ἀναζῇ καὶ τρέφει τὴν φλόγα· ἐπειδὴν δὲ πλησιάσῃ, εἰ μὴ τροφὴν ἐνὶ λαθεῖν, θνήσκει μαρανθέν· τῷ δὲ τοῦ τυράννου τῆς μανίας πυρὶ ἐναντίον συνέβαιεν, οὐχ ἄλισκομένου ὄν ὥρμησε κατατρώγειν λαμπρότερον ἢ φλόξ ἀνεβίου καὶ ἀνεκάετο.

Κάμπτειν οὖν ἐπεχειρεῖ τὸν ἀκλινῇ πάλιν ἐτέρωθεν, καὶ λαμπάδας πυρὸς ἐπέταττε προσάγειν τοῖς μέλεσιν· ἐλάνθανε δὲ τῷ μὲν οἷόν τινα δρόσον προσάγον τοῦ ἀναφλέγοντος πόθου, ἑαυτῷ δὲ τῆς μανίας ὑπέκκαυμα. Ἔδει γὰρ ἐν πάσῃ μηχανῇ διάβολον καὶ τὸν ὑπηρέτην αἰσχύνῃς κληρονομεῖν, Χριστὸν δὲ καὶ τὸν ἐκείνου διὰ πάντων ὀπλίτην κρατεῖν. Ἄλλ' ὁ μὲν ὑφῆπτε κάτω τὰς δημίουσ λαμπάδας, ἀνωθεν δὲ φῶς ἐπινίχιον περιέλαμπε τερπνὸν ἅμα καὶ καταπλήξεως μεστὸν δεικνύον τὸν ἀθλητὴν· τερπνὸν μὲν ὀφθαλμοῖς, ὅσοι τῷ τοιοῦτῳ κάλλει ἐνατενίζουσ ἐπάξιοι· καταπληκτικὸν δὲ ἐκείνοις, ὅσοι τῷ βαθεῖ τῆς ἀσεβείας ἀμυρωθέντες σκότῳ, τὴν ἀμαρυγὴν τοῦ προσώπου τῆς ἀστραπῆς οὐκ ἠδύναντο φέρειν. Τὸ μὲν δὴ οὐρανόθεν φῶς τοιοῦτο προεζωγράφει Τρύφωνι κάλλος, οἷόν τι προεικόνισμα τοῦ μέλλοντος κάλλους· ὑπεδήλου δὲ καὶ τοῦ τέλους τῶν ἀθλων ἤδη τὸ ἐνδόσιμον ὁ ἀγωνοθέτης· στέφει γὰρ παρὰ πᾶσιν ὀρωμένῳ τὸν ἀγωνιστὴν ἐδεξιοῦτο, καὶ τῶν καμάτων ἐδείκνυ τὸ ἐπαθλον.

Ὁ μὲν οὖν τῆς καταλύσεως τῶν πόνων εἰστήκει καιρὸς· ὥς περ δ' οἰκίας τεχνίτης τὸ ὅλον τῆς οἰκοδομῆς σχῆμα φυλάττει ὁμοιον, ἢ ὑφάντης ταῖς ἐξ ἀρχῆς κρόκαις ἀπάσας τὰς λοιπὰς ὁμοίως συντίθουσιν, ἢ εἰτι ἄλλο παραπλησίως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐργάζεται, τοιοῦτο ἐνταῦθα ἔοικε συμβεβηκέναι, καὶ ὁμοιον τέλος τῷ παντὶ βίῳ τοῦ Μάρτυρος συνεισέρχεται. Οὐκ οἶδα, τοῦτο βουλευθέντος Θεοῦ, ὥς περ ἔδωκε παράδοξον τὴν ζωὴν, δοῦναι παράδοξον καὶ τὴν τελευτήν· ἢ ἵνα κχιρίαν πληγὴν ὁ ἀπάνθρωπος δικαστὴς...

προαρπάζων τὸν δίκαιον τῆς ἐκείνου πληγῆς· ἐπεὶ γὰρ οἱ τὸν θυμὸν ἀναψῦξαι τῷ τιμωρεῖσθαι τοὺς καθ' ὧν ἐξεκλύθησαν βουληθέντες, τότε χαλεπωτέρας αἰσθάνονται διανομομένης αὐτοὺς τῆς φλογός, ὅτε τῆς τιμωρίας ἀμείνους ἴδωσι διαγεγονότας, ἐφ' ὅμοιον αὐτῷ σχῆμα τὴν μανίαν ἀποπληροῖ· ὁ μὲν γὰρ τελευταίαν ὀργὴν ἐπαφήσειν ἐνόμιζε, καὶ ἥς οὐκ ἂν διαγεγόνει ξίφει αὐτῷ ἐπιτρέπων τὸν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισμόν· φθάνει δὲ Θεὸς τὴν πληγὴν, εἰς χεῖρας τὴν μακαρίαν παραλαμβάνων ψυχὴν· ἐκεῖνον εἰς ἑαυτὸν ἀγριαίνειν καὶ μεμηνέναι, καθάπερ τὰ ἐπιδραμόντα τῶν κυνιδίων, ὅταν μὴ τούτων ἄψασθαι, καθ' ὧν ἀνεσοθήθῃ, δυνηθῇ.

Αὕτη τοῦ στεφανίτου ἡ πάλη· τοιοῦτον τῆς ἀληθείας τὸ τρόπαιον· τοιοῦτον τῆς ἀσεθείας τὸ πτώμα· ἐπὶ τούτοις ἐκρότησαν θυμάσαντες Ἀγγελοι· ἐσκυθρόπασε τὰ δαιμόνια καταπλαγέντα. Ἠλάλαξαν τῶν Μαρτύρων τὰ πλήθη· πύλαι οὐρανῶν ὑπεδέξαντο μετὰ σεμνοῦ τοῦ τῆς νίκης χρώματος τῆς ἀληθείας τὸν στρατιώτην. Ὁ στεφοδότης τὴν καλὴν ἐστεφάνωσε διχοδήματι κεφαλῇ· ὡμολόγησε κοινωνὸν τῆς βασιλείας ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς, ἀνθ' ἧς ἐδῶκεν ὁμολογίας ἐνώπιον ἀνθρώπων αὐτῷ· ἐνέδυσεν ἐνδυμα ἀφθαρσίας, ἀνθ' ὧν τὸ τῆς φθορᾶς ὕψωμα τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγῶσιν εἶδε διεφύωγός, πρώην μὲν ὠδῖνα μητρικὴν ἀπολύων, καὶ ἄρτι πρὸς ζῶν ἐισελαύνων· δωρεαῖς ἐξαιρέτοις ὑπερετιμήθης τῶν ἄλλων.

Εἰ γὰρ καὶ ἀπείροις ὅσοις τῆς τῶν χαρίτων ἐδόθη πηγῆς ἀπαρύσασθαι, ἀλλ' οὖν οὐκ ἐφ' ὁμοίου ἐκείνοις τοῦ σχήματος οὐ λαμβάνεις τὸ χάρισμα· τοῖς μὲν γὰρ εἰ καὶ σταθμωμένη πρὸς λόγον τῶν ἀντεισαγομένων ἢ δωρεὰ προῖκα ὁράται παραγενομένη, ὅμως ὥςπερ ἀμοιβὴ καμάτων ἀντιδωρεῖται· σοὶ δὲ οὐ πόνων κτῆμα τὸ δῶρον, ἀλλ' οἷον ἂν ἐξ ἐρασοῦ ἔλθοι. Ἀλλὰ γὰρ, ὅπερ ἔφην πρότερον, μητρῶν ἀνθήσας λαγόνων, οὕτως ἐτι καλλοναῖς ἀοράτοις τὸν, οὐ μηδὲν διαφεύγει

τὴν ὄρασιν, καταθέλλας ὀφθαλμὸν, ὥσπερ ἐρωτικά δῶρα λαμβάνεις τὰ θαύματα. Νῦν δὲ λύσας τοὺς δεσμοὺς τῆς σαρκὸς καὶ μετὰ λαμπρᾶς τῆς τῶν ἁθλῶν προσαγωγῆς τῷ ἐραστῇ προσίων, μεγαλοπρεπεστέραις τιμᾶς δωρεαῖς, προστιθεμένης τῇ προτέρᾳ φιλοτιμίᾳ τῆς ἀμοιβῆς τῶν καμμάτων. Νῦν μετὰ χορῶν ἐκείνων, οἱ φῶς ὄντες πληροῦσι τὴν λειτουργίαν τῷ μεγάλῳ φωτὶ, αὐλὸς αὐλοῖς συνεορτάζεις, σεβάσμιος αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεμορφῶσθαι τὰ δεσποτικά παθήματα καθορώμενος· καὶ ἦν πρότερον τοῦ πηλίνου πάχους ἐπικειμένου τοῦ κάλλους κατανοοῦντες ψυχὴν ἀπεθαύμαζον, ἄρτι καθαρῶς τὴν ἀρετὴν ὀρῶντες, ἐπὶ πλεόν αὐτῆς τοῦ πόθου τῇ ἰυγῇ ἔλκονται. Νῦν ἤς ἀρραδῶνα γλυκύτητος τὸ πικρὸν τῆς βασάνου ἐδέχου, κατατρυφᾷς, οὐκ ἐλπίζομένης, ἀλλὰ παρούσης τῆς ἀπολαύσεως.

Ἄλλὰ τούτοις μὲν ἄνω χαίρει τὸ τοῦ θεοῦ ἐμφυσήματος ἔργον, ἡ μακαρία ψυχὴ· κάτω δὲ τὸ τῆς γῆς ἐκ τῶν κόλπων δημιουργηθὲν πλάσμα, οἷας τῶν τραυμάτων ἀντιλαμβάνει τὰς ἀμοιβάς· εἰ γὰρ καὶ νόμῳ κοινῷ μητρικοῖς ἀποδυθὲν ἐκρύβη χωρίοις, ἀλλὰ θαυμάτων πυρσοῖς εἰς πάντα λαμβάνει τὰ πέπρατα· ἀλλὰ τῶν μαρτυρικῶν ὀχετῶν ἀρδευθὲν τοῖς ὁμοῖοις, οἷόν τι σπέρμα ἀθάνατον διηνεκῶς ἀνθεῖ τὰ χαρίσματα. Λύμην ἐλαύνει παθῶν· φωτίζει τὸν νοῦν· στηρίζει ψυχάς· ἡ γὰρ ἐκείθεν τοῖς χρήζουσι χορηγομένη βοήθεια αὐτίκα τε ἤμυνε, καὶ νοῦν πρὸς θείας ἀκτίνας ἀνήγαγε, καὶ διήγειρε τὴν ψυχὴν. Οἷς μὲν οὖν ἐπάθλοισι ὁ ἀγνωστέτης ἐν οὐρανῷ δωρεῖται τὰ λαμπρὰ τῶν Μαρτύρων τάγματα, οὐκ ἔστιν ἐτέρου ἢ τοῦ διδόντος εἰδέναι· ἐν γῇ δὲ ἄλλον ἄλλαις θαυμάτων τιμᾷ χορηγαῖς· εἴκει γὰρ ὥσπερ ἄνω διαφερούσας οἰκοδομεῖ τὰς μονάς, οὕτω καὶ κάτω διαφόρους μερίζει τὰς δωρεάς. Σὲ δὲ πᾶσιν ὁμοῦ τιμᾷ, οἷς καθ' ἓνα τοὺς λοιποὺς δεξιούται. Τί γὰρ ὅφ' ὦν τὸ πηλινὸν ἡμῶν οἰκητήριον παθῶν καταλύεται, οὐ τῇ σῇ δυνάμει παραχωρεῖ; ποίας δ' οὐκ ἀμείνων ἐπιβουλῆς ἡ ψυχὴ, σοῦ τυγχάνουσα βοηθοῦ; ἡ τίνε χρηὴ καλεῖν

κοινὸν ἀνθρώπων ἱατρεῖον, ἢ ταμεῖον, ἢ καταφύγιον, τῇ σῇ προσεῖναι τῶν λειψάνων θήκη τὴν κλησιν ἀρμόσει.

Ἄλλ' ὦ θείας μὲν ὑπάρξας γενέσεως, θεῖον δ' ἡμῖν καὶ κατὰ φωστῆρα λάμποντα βίον ὡς ἀληθῶς ἐπιδείξας, τοῦτό σοι τὸ τῶν λόγων ἔργον καὶ ὡς κοινῷ μὲν ἀριστεῖ παρ' ἡμῶν ἐξειργάσθη· ὁ δέ με πρὸς τοῦτο μᾶλλον ἤνεγκεν, ὅτι εἰς ταύτὸν ἑκατέροις ὁ καιρὸς συνιστᾷ· σοὶ μὲν, τοὺς ὑπὲρ ἀληθείας καταλύσαντι πόνους, ἀφθάρτου διαδόχματος δόξης κληρονομεῖν· ἐμοὶ δὲ, τῶν ἐξ ἀμικρίας ἀγωνισμάτων ἀπολελυτρωμένῳ, αὐτοκράτορος δόξης ἐπιλαβέσθαι.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, λόγος ὅτε νεφέλης ἀχράντου πρεσβυτικαῖς παλάμαις μετοχησάμενος, πρὸς ναὸν σκιώδη ὁ τῆς δόξης εἰσελήλυθεν ἥλιος.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Ε'.

Χριστοῦ ἑορτὴν τιμῶμεν, τοῦ καλῶς ἅπασι τιμαῖσθαι διαιτήσαντος· Χριστοῦ ἱερὰν τελοῦμεν πανήγυριν, δι' οὗ ἀπέσθησαν ἀνέροισιν τελεταί, καὶ πανηγύρεις ἀνίσχον αἱ ἱεραὶ τοῦ ἐν σπηλαίῳ φωτὸς ἀνατεῖλαντος, καὶ νῦν ἡμῖν τὴν παροῦσαν ἡμέραν καταपुरσεύσαντος, φαιδρυνόμεθα· πάλιν γὰρ ὁ δι' οὗ ἐν θλίψεως καθήμενοι σκότῳ φῶς ἀγαλλιάσεως εἶδομεν, ἐόρτιον ἀνίσχει φαιδρότητα, οὐκ ἀπὸ σπηλαίου ἐκλάμπων, ἀλλ' οἷα νεφέλη παρθένῳ Μητρὶ ἐποχούμενος· οὐδ' ἐν φάτνῃ κείμενος, ἀλλὰ οἷον εἰσελαύνων πατρῶον. Πρῶτον ὁ γῆν τὴν ἀνθρώπου μητέρα τῷ ῥήματι ἀποτεκὼν, Μητέρα ἑαυτῷ ποιησάμενος, νόμους ἐκαινοτόμει φύσεως· νῦν δὲ κατὰ νόμον κοινὸν, ὃν ἐκ τοῦ σπέρμα-

τος σάρκx προσέλαβεν, ὁ τοῦτον ἐν Σιναίῳ γράψας, ὡς ὀφείλων αὐτῷ, τὴν ἐκείνου διάταξιν ἐκπληροῖ· ἡ δόξα τοῦ Ἰσραὴλ· τὸ φῶς τῶν ἐθνῶν. Πάντα τὰ ἔθνη αἰνέσατε· ἰδοὺ γὰρ Θεὸς παιδίον ἐγένετο, καὶ πολιτεύεται ὑπὸ νόμον, ἵνα καὶ τοῖς ἐν νόμῳ βοηθήσῃ, τὸ ἐλλεῖπον ἐκείνῳ ἀναπληρῶν, καὶ τοῖς ἀνόμῳς ἔθνεσι πολιτευομένοις τὸν πλοῦτον γνωρίσῃ τῆς οἰκείας χρηστότητος.

Ἐπειδὴ γὰρ ὁ δακτύλῳ Θεοῦ γραφεὶς νόμος οὐχ οἷός τε ἦν διασποδηθέντα τὸν λογισμόν ἐκ τοῦ πρώτως σκαιᾷ εἰσηγήσῃ παρὰ τρέψαντος αὐτὸν ἐπὶ τὸ σῶρρον ἀνενεγκεῖν, οὐδ' ὡς περ ὄργανον τῆς οἰκείας ἐξεστηκὸς ἀρμονίας πρὸς τὸν ἑαυτοῦ φθόγγον ἀρμόσαι, οὐδ' εὖ τίθεσθαι τὰ οἰκεῖα διδάξαι, ἀλλὰ χειρόνων ἐπιθήκαις τὰ προλαβόντα ἠϋξάνετο, οὐκ ἀρκουμένων ἡμῶν τῷ τολμήματι τῆς παρακοῆς ἀλλ' ὁμοῦ τῇ ἐντολῇ καὶ τὸν δεσπότην... καὶ καθάπερ πάλου τὸν χαλινὸν ἐνδακόντος καὶ μετὰ κρημνοῦ ἀπωλείας ὅλου ῥέοντος τοῦ νοῦ· ἐπεὶ σὺν ὁ θεὸς χειρὶ γραφεὶς νόμος οὕτως ὠρμηκότερα οὐκ εἶχεν ἀναχαιτίζειν, αὐτὸς ὁ τοῦ νόμου γραφεύς, ὁ ὑπερούσιος, ἡ πάντων ὑπερτάτη σοφία ἐν τῷ πᾶσι τοῦ πλάσματος τῷ πλάσματι ὁμιλεῖ, καὶ χρηματίζει νόμος αὐτὸς καὶ παραίνεσις δι' ἑαυτοῦ, τοὺς ἀτάκτους ἐπανορθούμενος, καὶ ὁρᾶται ἀλλοιωτῶ ἐν εἶδει ὁ ἀναλλοίωτος τοῦ Πατρὸς χαρακτήρ, καὶ μεσιτεύει τῷ Πατρὶ καὶ ἡμῖν, λυθέντος ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τῆς ἐχθρας τοῦ ἀντιπράγματος. Μὴ φρενοδλαβεῖτω Ἰουδαῖος, μηδὲ παρὰ πλησίως τοῖς νουκτονόμοις τὴν ἡμέραν ἀποστρεφένθω, ἀλλ' ὀφθαλμοῖς, φθόνῳ μὴ διαλελυμασμένοις, τὸ λαμπρὸν τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ κειμένων ὁράτω. Μηδὲ τὴν ἀλήθειαν Ἑλλήν διὰ γελάτω, ὁ τὰ οἰκεῖα αἵσχη θεοποιῶν, καὶ τὰ γέλωτος ἀξία καὶ τοὺς μύθους τιμῶν· ὁ δῆμους θεῶν ἐκ παθῶν ἑαυτῷ συνιστῶν, καὶ τὰς ἐκείνων ἀρρήτοποιίας, τὰ βαθείας ἀξία σιγῆς, μᾶλλον δὲ, κατ' αὐτοὺς φάναι, & δικαίως ἂν ἡ τοῦ ᾄδου κατέκρυψε κυνέη καὶ ὁ ἐκεῖ ζόφος, ἐορ-

τάζων καὶ σεβαζόμενος· ὃς οὐ μόνον ἐν ἀνθρώπων εἶδει, ἀλλὰ καὶ βοῶν καὶ πτηνῶν καὶ δελφίνων καὶ τῶν ἄλλων κνωδάλων οἶεται τὸ θεῖον αὐτῷ διαγεγονέναι, καὶ πρὸς πάντα μεταβεβλήσθαι τοὺς θεοὺς ἀνάγκαις ἐρωτικάς. Νῦν μὲν γάρ, ἴν' ὁ Ποσειδῶν πρὸς θαλάσσης ἀκτῇ παίζοντι μειρακίῳ συμπαίξει, δελφίς γίνεται καὶ τῷ ἐρωμένῳ συνέχεται, καὶ τοῖς στήθεσιν ἡρέμα τοῦ παιδὸς ὑποβαίνων ἐπὶ τὸ βάθος ἄγων ἀπόλλυσι, καὶ τοῦ κακοῦ φίλτρου δῶρον τὸν θάνατον εἰδωσιν· εἴτα ὁ ἐραστὴς ἀντὶ τοῦ πικροῦ δώρου ἐπιταφίοις δάκρυσι φιλοτιμεῖται θρήνῳ τῶν Νηρηίδων τιμῶν τὸν νεκρὸν, καὶ παραιτούμενος διὰ τὸ πάθος τὰ ἐν θαλάσῃ διέπειν, καὶ οὐδὲν τὴν τῷ Πηλεΐ συνωκηκυῖαν αἰδεῖται, μαλακώτερος ὢν· ἢ μετρίως τὸν ἑαυτῆς ἀποκλαυσάμενην παῖδα, τοῦ πάθους ἀνήνεγκεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν Ποσειδῶν. Νῦν δὲ Ἑρμῆς, ἵνα γυναῖου τρυφῇ, ποιμνίτιδος βόσκημα γίνεται· καὶ κηλεῖ σκιρτήμασι τὴν Διώνην, καὶ φεύγειν ὑποκρίνεται, καὶ ποσὶν ἀλίσκεται κορικοῖς, καὶ δέχεται νώτοις αὐτὴν ἐπιδαίνουσιν· καὶ (παρήσωμεν τὸ ἐξῆς τῆς ἀσχημοσύνης) μιμούμενος, ὡς εἶοικε, τὸν βόα τὸν ἐξοχὸν τῶν θεῶν· οὐ τοῖς νώτοις Εὐρώπῃ ὠχῆσατο· ἢ γὰρ οὐχὶ πρὸς θεῖαν ὑπόληψιν τὰ τοιαῦτα αἰσχρῇ ἀνῆχθαι ἄξιον καὶ φρονεῖν ὡς περὶ θεῶν, εἰς προσμαρτυροῦσι τοσαύτην αἰσχρότητα; Ἄλλ' οὕτω μὲν ταῦτα βδελυρά· τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἔχει τινὰ σεμνότητα. Καὶ πῶς οὐχ ὑπέρσεμνον ἔχεινο, Ἀπόλλων ὀδυρόμενος, ἄρτι μὲν κόρης, ἥς ἐκτόπως ἦρα, διαφυγούσης αὐτὸν, ἄρτι δ' ἀπολωλότος δίσκῳ τοῦ δυστυχῶς ὑπ' αὐτοῦ φιληθέντος, καὶ τοῦτο ἀπονάμενου τοῦ κακοῦ ἐρωτος, τὸ κακῶς ἀπορῥῆξαι τὴν ζωὴν, ἀγνοηθέντος τῷ Φοῖβῳ τοῦ ἐκ τῆς παιδιᾶς συναντήματος, καὶ τοῖς ἐτέροις χρησμοδῶν τὰ συναντήσαντα κάθηται; Τοῦτο δὲ πῶς οὐ θεῖον, ὁμοῦ πάντες εἰς Αἴγυπτον οἱ οὐράνιοι φεύγοντες, καὶ πρὸς ζώων ἀλόγων ἰδέας μεταμορφούμενοι, ἐπεὶ περ στέργειν τὸν φοδερὸν Τυφῶνα οὐχ οἰοί τε ἦσαν; ὃς ἄρτι

τοῦ γιγαντείου αἵματος παρελθὼν, μόνος ἐδίωκε τοὺς τῶν θεῶν δῆμους· ἐκεῖνο δὲ, Ἀφροδίτης πρὸς Ἄρην μοιχεύει· καὶ πάλιν μίξεις Ἀδώνιδος, ὃν καὶ συὸς πληγῇ ἐξ ἀνθρώπων ἀφηνισθέντα ἐρωτικοῖς λούει δάκρυσιν· ἢ ἐξ οὐρανῶν Ἡρας αἰώρησις, ἣν ὁ γαμέτης διὰ ζηλοτύπως ἔχουσιν αὐτῇ προσδεῖ θυγατέρα. Ποῦ δὲ λήξεως ἐκεῖναι τετάζονται, αἱ πρὸς τὸν ἀντίτεχνον διαγωνιζόμεναι Θάμυριν, ἄθλον τοῦ ἀγωνίσματος τὴν πασῶν αὐτῶν ἀσέλγειαν προὔθηκαν; Ὁ δὲ τῶν θεῶν προπάτωρ, ὕψ' οὐ κακῶς μὲν πάσχει τὰ τέκνα, κακῶς δ' ἐκεῖνος ὑπὸ τῆς οἰκείας μονῆς πῶς οὐ πάσχει; πῶς δ' οὐ πράττει τὰ πρόποντα τῷ Θεῷ; τοῦτο δὲ πῶς οὐ τὸ μεγαλεῖον μαρτυρεῖ τοῦ Θεοῦ, καὶ φαιδρὰς τὰς πανηγύρεις ποιεῖ ἐκ τοιούτων συνεστῶσας αὐτοῖς; Διὸς πρὸς πέτραν ὀνειρώξις ἐν τῇ τῶν γιγάντων μάχῃ πεποννηκότος, καὶ παρ' αὐτῇ καθευδήσαντος, ἢ τὸν πύρινον αὐτῷ κύει θεόν. Ἀλλὰ τῶν αἰσχίστων ἄλις. Ἐρρέτωσαν γὰρ παῖδες Ἑλλήνων τοιαῦτα τερατευόμενοι, καὶ τῇ τῶν ἀτίμων τιμῇ τὸ βδελυρὸν αὐτῶν τ' ἐκείνων, οὗς τιμᾶν ὑπελάμβανον, καὶ τὴν ἰδίαν ἐκπομπεύοντες ἄνοιαν, καὶ θεῶν ἐν πληθύϊ κχταστρέφοντες πρὸς τὸ ἄθεον.

Ἡμῖν δὲ εἰς Θεός, Πατήρ, Υἱός, καὶ Πνεῦμα ἅγιον, οὐχ ἐνὶ προσώπῳ τῶν ὀνομάτων κειμένων, ἀλλὰ τρισὶν ἐννουμένοις ταυτότητι φύσεως. Οἰμωζέτω γὰρ ὁ τῆς παρανοίας ταύτης πατήρ, καὶ τὸ ἐν ἀμείδων ταῖς κλήσεσι πρόσωπον, μὴδ' αὐτὸ τοῦτο συνιεῖς ὁ ἐμδρόντητος, ὅτι τῇ μιᾷ ὑποστάσει φιλοτιμούμενος τὰ ὀνόματα οὐκ εἴασε λέγεσθαι ὁ ἐκάλεσεν, οὐδ' ὁ προσαγορεύει κεῖσθαι δίδωσιν, εἴπερ ἀληθῶς κεῖται τὰ μὴ διαδοχῇ προσιέμενα. Πῶς οὖν τὸ ἐν αὐτοῦ πρόσωπον ὀνομάσῃ Πατέρα, τῇ Υἱοῦ προσηγορίᾳ ἐκείνης ἐξισταμένης; ἵνα νῦν ἐάσω, πῶς ὅλως ῥηθείη πατήρ, μὴ τινος ὢν πατήρ; ἢ πῶς Υἱὸν καλέσοιτο εἰς τὴν τοῦ Πνεύματος μεθεστώς;

Εἰς οὖν Θεός ἡμῖν ἐν τριάδι προσώπων, οὔτε διὰ τὸ τρισ-

σὸν τμήμασιν ἑτεροφυέσιν μεριζομένης τῆς ἐνιαίας θεότητος, οὔτε τῶν προσώπων διὰ τὸ ἐνιαῖον συγχεομένων τῆς φύσεως, ἀεὶ τῶν τριῶν ὄντων, καὶ οὔτε τοῦ Υἱοῦ ἐξ οὐκ ὄντος ἀναπεφηνότος· οὕτω γὰρ ἂν εἶη καὶ Πατὴρ ἐξ οὐκ ὄντος· οὔτε τοῦ Πνεύματος, ἵνα μὴ ἐλλειπὲς ὢν τὸ θεῖον ὕστερον ὀφθῇ τὴν ἐνδεῖαν ἀποθέμενον· ἀλλ' ὁμοῦ τῷ αἰτίῳ Πατρὶ καὶ τῶν ἐξ ἐκείνου συνόντων, Πατὴρ μὲν καὶ Πνεῦματος ἐν τῇ ἑαυτῶν διαμεμενηκότῳ ἀπλότῳ, Υἱοῦ δὲ τῇ ἐξ ἡμῶν συντεθειμένου προσλήψει. Ἐδεῖ γὰρ Θεοῦ βουληθέντος διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐν ἡμετέρᾳ μορφῇ τὴν λογικὴν ἡμῶν εὐγένειαν διαρρύεϊσαν πρὸς ἑαυτὴν ἀνασῶσαι, Υἱὸν τὸν τοῦτο πραγματευσόμενον, οὐ μόνον ὅτι, ὅπερ ἦν αἰδίῳ τοῦτο καὶ ὕστερον χρηματίζων, οὐκ ἐμελλε τῶν ἰδίων ἐκστήσεσθαι, ἀλλ' ὅτι καὶ λόγου ἦν ἐξ ἡμῶν ἀπεσκευάσθαι τὴν ἀλογίαν οἰκείᾳ προσομιλήσει· διὰ τοῦτο ὁ τοὺς αἰῶνας δημιουργήσας, ἀρχὴν μεταγενεστέραν αἰῶνος λαμβάνει, καὶ ἀχράντῳ ἀποτέξει τὰς ἐμὰς ὠδῖνας τιμᾶ· καὶ τὸ νῦν τελούμενον σαρκὶ προσφέρεται ἱερῷ, ἐμὲ ἱεροποιῶν τῆς ἀνιέρου καὶ ἀκαθάρτου ἐν ἀθείᾳ διαγωγῆς. Τοῦτο σήμερον τῷ δι' ἡμᾶς οἰκονομεῖται νηπίῳ· τοῦτο ἑορτάζομεν προσένεξιν εἰς ναὸν βρέφους, ὃ πυρίνων στομάτων προσάγεται αἶνεσις. Τίς οὐ φρίσσει; τίς οὐκ ἐκπλήττεται; τίς οὐκ εὐχαριστεῖ.

Ὁ τὰ σύμπαντα τελειῶν ὡς Θεός, ἐν ἀτελοῦς ἡλικίας ὁρᾶται γηγενῶν διαπλάσει· ὁ συγκάθεδρος τῷ Πατρὶ, χερσὶ βαστάζεται μητρικαῖς· οὐ ῥήματι καλούμενον προῆλθε τὸ φῶς, ἐν τῇ ὁμίχλῃ τοῦ ἡμετέρου βίου προέρχεται. Ὁφθαλμοὶ ἀλαμπεῖς τῶν ἐν τῇ μελαίνῃ τοῦ θανάτου νυχτὶ καθήμενων ἐθνῶν, φωτίσθητε, τὴν φωτεινὴν τῆς ζωῆς ἡμέραν θεώμενοι· ἐτμήθη γὰρ τῆς ἀγνοίας τὸ σκότος, ὃ Θεοῦ διῃστάμενοι κατειχόμεθα, δυσωπήσαντος ἑαυτὸν τοῦ μεγάλου τῶν οἰκτιρμῶν Πατρός, καὶ τοῖς ἐν αὐτῷ ἀπολλυμένοις τὸ ἀληθινὸν φῶς ἐπιφάναντος· ἐλύθη τὸ σκυθρωπὸν, τοῦ ἀπαυ-

γάσματος ἡμῖν τῆς δόξης ἐπιλάμπαντος. Ἰδέτωσαν τὸ σω-
τήριον οἱ διὰ τὴν ἀμαυρὰν μύοντες ἁμαρτίαν· ἰδοὺ γὰρ κόρη,
παλάμαις ἀγναῖς ἐποχούμενον φέρουσα, εἰς σκιώδη ναὸν
εἰσελαύνει, χερσὶν ἱερέως τοῦτο προσάγουσα. Ὡ βᾶθος
συγκχταβάσεως! Ὁ πρὸς λειτουργίαν τοῦ Ἀαρὼν ἐκλεξά-
μενος, καὶ πρὸ τούτου προσομιλῶν τῷ Μωϋσῇ, ὃν καὶ τὰ
νῦν μυστήρια ἐν τῇ τῶν ὀπισθίων μυεῖται παραδείξει· τὴν
γὰρ ἐν ὀπίσῳ καιροῦ ὁμιλίαν αὐτοῦ ἀνθρώποις αἰνιγματίζων
Θεὸς, τῷ θεράποντι τὰ ὀπίθια δείκνυσιν· ὥς ἱερατικῆς
χρῆζων εὐλογίας προσφέρεται ἱερεῖ, οὕτως ἐμοὶ εὐδοκήσας
ἐπνηορθωκέναι τὸ πταῖσμά, ὃ νόμῳ προσκρούσας διεπραξά-
μην. Τίς ἢ φιλάνθρωπίᾳ καὶ ὁ οἶκτος ὁ ἄφατος; ἐκ δούλων
ἐγὼ δεσποτικοῖς τιμηθεὶς προνομίοις, καὶ οἷα δεσπότης δι-
αιτώμενος, τὸν φύλακα τῆς ἐμῆς δόξης διωσάμην νόμον. Δε-
σπότης δὲ, αἰδῶν ἔχων κλῆρον τὴν δεσποτείαν, οὐ παραι-
τεῖται τὴν μετὰ δούλων συνδιαίτησιν, καὶ τῷ κειμένῳ δού-
λοις διὰ ταῦτα πειθαρχεῖν νόμῳ· ἵνα τί γένηται; ἵν' ἐμοὶ
τῆς ἀταξίας ἀπολογίαν παραστήσῃται, καὶ τοῦ τῆς ἀνη-
κοίας ἀπολύσῃ ἐγκλήματος· ὥς περ ὑπόπλεως φίλτρον πα-
τὴρ ἔχκονον ἐπιτιμίοις ὀρῶν ὑποκείμενον, εἶτα τὸ αἷτιον
τῆς κακώσεως τῷ παιδὶ κατὰ πολὺ δεξιωτέρῳ ἑαυτοῦ δια-
λῦσαι τῷ ἔργῳ· τί τὸ φρικτὸν τοῦτο ἔργον καὶ πάντα ὑπε-
ραῖρον, ὅσα Θεὸς εἰργάσατο;

Μέγα μὲν γὰρ οὐρανὸς ἐκτεινόμενος, καὶ γῆ ὑπ' οὐδενὸς
ὑποστηρίζομένη, καὶ φῶς ὑπακούον τῷ ῥήματι πρὸς ὅλου
κόσμου ἀγλαίαν, καὶ πρὸ τούτου αὔλοι δῆμοι παριόντες εἰς
λειτουργίαν· ἀλλὰ Θεὸς ἐν μήτρᾳ χωρούμενος καὶ πλαττό-
μενος, μεῖζον ἔργον καὶ θαυμαστότερον, τοῦτο θεϊοτέρον
τε καὶ ὑψηλότερον· Θεὸς δὲ ἐμὲ θηλάζον καὶ χεροὶ βαστα-
ζόμενος, εἰ καὶ τοῖς λαλοῦσιν ἀδικίαν εἰς ὕψος ἀφορμὴ τῆς
τοῦ μονογενοῦς ἀθετήσεως γίνεται, ὥς περ δέον ἐκ τῶν ἀ-
μεινόνων ἔργων ἐξευτελίζειν τὸν ἐπιστήμονα, ἢ ἀφ' ὧν τινι
τὸ μαρτύριον τῆς ὑπεροχῆς τῆς δυνάμεως ἐκείθεν αὐτῷ

πειρᾶσθαι τὸ κραταῖον καθαίρειν. Τί λέγεις; ἐπειδὴ σοι κατορωρυγμένῳ ἐν σκότει ἐπεφάνη τὸ φῶς, ἀτιμάζεις τὸ φῶς; καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς, οἶκτον λαβὼν τῆς σῆς ταλαιπωρίας, πρὸς σὲ παραγίνεται, καὶ οὐχ ἐτέρῳ ἐπιτρέπει, ἀλλ' αὐτός σοι διακονεῖ τὴν χρηστότητα, ἐκ τῆς ὑπερβολῆς τῆς εὐεργεσίας πρὸς καταφρόνησιν ἔρχη τῆς δόξης τοῦ εὐεργέτου, καὶ διὰ τὴν πρὸς σὲ ταπεινώσιν οἶει τὸ ἐκείνου ὕψος ταπεινοῦν; καὶ τοι διὰ τοῦτον ἔχρῃν τὸ μεγαλεῖον τιμᾶν· σὺ δὲ, ἐπειδὴ βρέφος καὶ σπάργανον καὶ χεῖρας περιεπούσας, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα διὰ τὴν σὴν οἰκονομεῖται σωτηρίαν ἀκούεις, τὴν προαιώνιον δόξαν ἀποστερεῖς τὸν Λόγον; ὥσπερ ἂν εἰ καὶ τὸν βασιλέα, διότι αὐτός σοι παραγεγονώς ἤρε τοὺς τῆς κακώσεως πόνους, ἡξίου ἀποστερεῖν τοῦ διαδήματος. Ὅτι διὰ σὲ κτίζεται μητρὸς χρηματίζων υἱός· διὰ τοῦτο τῆς πατρικῆς διαρεῖς συναφείας, καὶ μετὰ τῶν κτισμάτων συναριθμηθεῖς, καὶ μηδὲν τῆς κάτω γεννήσεως τοῖς πολυπραγμονοῦσιν οὔσης ληπτῆς· ἡπλῶται γὰρ καὶ ταύτης ἀδιέκδοτος γνόφος ἀποκρυφῆς. Σὺ δὲ κόραις, ὃ δὴ λέγεται, ἀτενέσιν, ἐξ ἀναιδείας τὰ ἐπέκεινα τῶν αἰώνων καταλαμβάνεις, καὶ διατάττεις ὡς ἡ σὴ θεωρία βούλεται τῷ Υἱῷ; Ὡς τυφλὸν σου τὸ ὄξυωπὲς καὶ ἡλίθιον τὸ σοφόν. Ἀλλὰ τῶν φρενοβλαβῶν τὴν παραπληξίαν ἀφεικότες, τῶν παρόντων ἐχώμεθα· καὶ τὰ τῆς ἡμέρας θειάζομεν ἱεροῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς ναὸν εἰσιούσι θεώμενοι τὴν τοῦ κόμου παράκλησιν.

Ἦδη μὲν οὖν πρόσθεν ἐν σπηλαίῳ δαιτωμένῳ τῷ Βασιλεῖ ἢ ἐκ τῶν βασιλείων ἐφοῖτα δορυφορία· οὐράνιοι δῆμοι προσάδοντες· ἀστήρ ὁδηγῶν βασιλεῖς, καὶ ἀνακειμένῳ ἐν φάτνῃ τῷ Δεσπότη προσκυνοῦντας προσάγων, καὶ τὴν εὐτέλειαν ἢ δεσποτεία ἐδορυφόρει, μηνύοντος τοῦ θείου πλούτου τὴν ἐκούσιον τοῦ ἀστέγου καὶ ἀοίκου πτωχείαν. Πῶς δὲ τὰ παρόντα; Μήτηρ, ἢ μὴ λοχευσαμένη κατὰ μητέρα, γονὴν πρωτότοκον ἑαυτῆς ἀπεισι Θεῷ παραστήσουσα· βρέφος ἐν εὐτελέσι σπαργάνοις τῶν νομίμων τυχεῖν προσφέ-

ρει τῷ ἱερεῖ· ὑποδέχεται ὁ ἱερεὺς· τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐαγγελί-
ζεται βρέφος καὶ δεσπότην ὕμνει· ὡς ἄρτι πρὸς γένεσιν πα-
ριοῦσαν τῆς φύσεως βλάστην λαμβάνει, καὶ ζωῆς ἀπολελυ-
σθαι ὡς πλάστην αἰτεῖ. Τί φθέγγη; τί γέγονεν, ἱερεῦ; Οὐ
συμβαίνοντα τοῖς ὀρωμένοις λαλεῖς. Ποῦ τῆς δεσποτείας ὁ
ὄγκος; τοῦ ἀξιώματος τὰ γνωρίσματα; οἱ δορυφόροι, οἱ
συντρέχοντες, οἱ προπορεύοντες;

Ὅρᾳς τὴν εὐτέλειαν ὄση, καὶ δεσπότην καλεῖς; νήπιον ἄρτι
παρελθὸν εἰς βίον κρατεῖς, καὶ ζωῆς ὡς κρατοῦντι ῥήματα
λέγεις; Πῶς ἐν οὕτω πράγμασι πενιχροῖς μέγала προσαρ-
μόξεις καὶ θαυμαστὰ, καὶ δόξαν Ἰσραὴλ καὶ φῶς ἐθνῶν
προσαγορεύεις νήπιον μητρὸς εὐτελοῦς; ἀλλὰ πρόσθηθι καὶ
τὰ λοιπὰ τῆς εὐφημίας τῷ ὡς ἐν παραπετάσματι τῷ ἡμε-
τέρῳ σαρκίῳ κρυπτομένῳ φωτί. Τί τελέσει; πραγματεύ-
σεται; ἢ διπλᾶ τελέσει πράγματα, τῶν μὲν ἀνάστασις ὧν,
τῶν δὲ πτώσις, ὁ διπλοῦς σοι ὀρώμενος, γηραιέ· καὶ τοὺς
μὲν ἐξεγερεῖ καταβεβλημένους, τοὺς δὲ καταβαλεῖ ἐπηρμέ-
νους· καὶ διαθήσει εὖ καὶ καλῶς τὰ βροτῶν ἰδία κακίῳσει·
ὅτε καὶ Μήτηρ ἢ παρθενεύουσα λύπης ῥομφαία πεπλήξε-
ται τὴν ψυχὴν· ἤδη γὰρ τῶν θεοκτόνων τὸ τόλμημα καὶ
ὡς χεῖρες ἀποστάζουσαι φόνον κατὰ τοῦ χερσὶν ἱεραῖς ὄχου-
μένου ὀπλισθήσονται. Νῦν μὲν ἐν σπαργάνοις αὐτὸν μεμη-
νῶς Ἡρώδης διώξεται, καὶ ξενίσει Αἴγυπτος τὸν πάλαι
ταύτην διὰ κακοξενίαν μαστιξάντα, καὶ βαφήσεται ξίφη
κατὰ σφαγῆς νηπίων διὰ τὴν σφαγὴν τοῦ νηπίου· ἔδει γὰρ,
Θεοῦ ἐκ παρθενικῶν αἱμάτων ἐπὶ γῆς τεχθέντος, συνηλι-
κιώτας αὐτῷ δι' αἵματος ἐν οὐρανοῖς ἀποτεχθῆναι· καὶ πρό-
τερον ἐκείνην τὴν ἡλικίαν ἀπόνασθαι τῆς δεσποτικῆς παρου-
σίας, ἣ τοῦτον εἶχε πρώτη ἐν τοῖς ἰδίῳις ὀρώμενον· ὕστερον
δὲ πᾶσιν ἡ ὠφέλεια ἤξει, ἐκείνου τῆς πάντων ἀναγεννή-
σεως ἔνεκεν τὴν σφαγὴν ὑφισταμένου, ὅτε ὁ μέγας τοῦ
Πατρὸς ἀπόστολος, οὐ ἀπέσταλται ἔργου τελειωτῆς παρα-
θέντος, ὁμοῦ πᾶσι τοὺς οὐρανίους κόλπους ἀναπετάσει. Μὴ

πάλιν διὰ τὴν ἀποστολὴν τὴν δόξαν τοῦ Μοναγενοῦς ὑποπεύσης, μὴδὲ τὴν κυριότητα εἰς δουλείαν καταβιδάσης, ἄλλοτριῶν τῆς πρὸς τὸν γεγεννηκότα οἰκειότητος. Ἄλλ' ἀκούων ἀποστολὴν, τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ ἀποσταλέντος συνδιοικονόμησιν ἐκδίδασκε τοῦ ἀπεσταλκότος, καὶ τὴν ἐφ' οἷς ὁ λόγος πραγματεύεται συμπαρουσίαν ἐκείνου. Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς, ὅταν φῇς λόγον ἀπεσταλκέναι, οὐ διαίρεις αὐτὸν τοῦ γεννήτορος νοῦ, οὐδὲ δουλικὸν αὐτῷ περιτίθης σχῆμα· ἄλλ' ὡς τοῦ νοῦ συμπαρόντος καὶ ἂν διατίθῃσιν ὁ λόγος συνδιατιθεμένου, τὴν ἀποστολὴν γεγενῆσθαι τῷ αὐτῷ λόγῳ ἐρεῖς. Ταῦτα πρὸς τοὺς διὰ τὸ εὖ πεπονθέναι κακογνώμονας, καὶ τοὺς διὰ τὸ τιμηθῆσθαι καὶ ὑψῶσθαι τῇ τοῦ Λόγου ταπεινώσει ἀτιμάζοντας τὸν τιμηκότα, καὶ ἀμοιβὴν τοῦ ὕψους τὴν ταπεινώσιν ἀντεισάγοντας.

Ἀλλὰ πρὸς τὸν σοφὸν πρεσβύτερον ἀπίωμεν· ὃς ἐν τῷ βάθει τῆς ταπεινώσεως τὸ ὕψος εἶδε τῆς μεγαλωσύνης, καὶ ἐν τῷ ἐξ ἡμῶν ὀσρακίνῳ πτωχείῳ τὸν μαργαρίτην εὗρε τῆς θεότητος· οὐ τῷ κίλλει τὴν ψυχὴν διαγανῶθεις, τὴν ἱερολόγον γλῶσσαν κινεῖ προθυμότερον· παρ' οὗ καὶ ἀμοιβὴν τῆς ἐν ἀγκάλαις ὑποδοχῆς τὴν ἐκ τοῦ βίου πορείαν λαβὼν, ἀπεισι τοῖς ἐν ἄδου πενομένοις ὃν εἶδε πλοῦτον ἀναγγελεῖν· ὃ προσεγγίσας καὶ τὴν ἐκ τῆς σαρκὸς μαρανθείσης ἀποθέμενος νάρκην, καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀναθήλας τῷ πνεύματι, λειτουργεῖ τὰ τοῦ πνεύματος. Πάλαι μὲν οὖν σύμβολα ὅψει προφητικῇ ἐδείκνυε τὰ γινόμενα· λαβὶς ἦν καὶ ἄνθραξ τὸ αἰνίγμα, ἡ μὲν περιέχουσα, ὁ δὲ τῶν ὑποφητικῶν ψαύων χειλέων καὶ τὴν προφητικὴν ἐκπυρηνίζων ἐπίπνοιαν. Ταῦτα δὲ ἄρα ἦν τὰ νῦν πράγματα, τὰ πάλαι αἰνίγματα· ἡ γαλουχοῦσα καὶ παρθελεύουσα, ὁ ἀπρόσιτος καὶ κρατούμενος· κόρη κρατοῦσα, καθάπερ λαβὶς, τὸν ἄνθρακα τῆς θεότητος· οὐ καὶ χεῖρες τοῦ ἱερέως ἀγιάζονται ψαύουσαι, καὶ στόμα πληροῦται ὑποφητείας τοῦ πνεύματος· ἀγκάλαις περιέπουσιν ὕλικοι, ὃν ὄρῳ οὐ τολμῶσιν αὐτοὶ ὀφθαλμοί· ὃς τὸ ἡμέτερον ἐνυλον, πυρὶ

τῆς ἑαυτοῦ ἐνώσας οὐσίας, τὸ οἰκεῖον ἄστεκτον τῷ ἡμετέρῳ ὑλώδει βεβαστάχθαι ποιεῖ· καὶ κρατεῖται μὲν ἐν σπαργάνοις, λύει δὲ τῶν τῆς σαρκὸς σπαργάνων τὸν βαστάζοντα ἱερέα, ἐπεὶ περ εἶδε ῥητοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ νεοφανὲς σωτήριον Ἰσραὴλ. Χρὴ γὰρ καὶ τοῖς κάτω μεμνηῦσθαι τὰ ἄνω παράδοξα πράγματα, καὶ τοῦ κόσμου τὸ σωτήριον, ὡς ἐπέστη, κακείνους ἐνηχηθῆναι, ὡς σάρκα Θεὸς φορεῖ, καὶ παιδίον ὁ προαιώνιος γέγονε, καὶ ὁ τροφεὺς θηλάζει, καὶ ὡς ἐλεύσεται πόνων τοῖς ὀδυνωμένοις ἀπαλλαγὴ ἐκείνου τῶν πόνων ὑπομονῇ. Διὰ τοῦτο μὴ πρὶν ἐξελεύσεσθαι τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς Συμεὼν χρηματίζεται, ἢ τὸν λυτρωτὴν παραγεγονότα θεάσεται. Ἀδὰμ ἀκοὴν, βεβυσμένην τῇ λύπῃ, χαρμὸς ὡς φθέγματι διανοίξει, καὶ παλάμαις μηνύων τὸν πλάστην φερόμενον, ἐξ ἀπογνώσεως εὐέλπιδά ποιήσει τὸν γέροντα. Εὖα μαθοῦσα γυναικὸς ἀποκυθὲν ῥάων ἔσται διὰ τὴν τῶν ὠδίνων κατάραν, ἣν ἐκκληροδότησε τοῖς ἐξ αὐτῆς. Μωσῆς πληροῦντα νόμον, οὐ γραφέντα δακτύλοις ἐδέξατο, καὶ τῶν ἐν πυρὶ καὶ βάτῳ τεθεαμένων τὴν ἐκβασιν εἰσεται. Πάντες οἱ κάτω ἐσκυθρωπακότες φαιδρὸν ὑποδέχονται κήρυγμα. Ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο τῆς ἀπείρου Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους στοργῆς, μὴ μόνον τοῖς ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ αὐτὸν ἀφίχθαι παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ προμεμνησκέναι τὸ εὐεργέτημα· ἔν ἐν τῇ τῶν χρηστῶν ἐλπίδι κουφότερον ἢ τὸ ἐπίπονον, καὶ ὑφεῖτο ταύτῃ ὥς περ δρόσω ἢ φλόξ τῆς κακώσεως. Ἀλλ' ὁ μὲν τῇ παλαιότητι γεγηρακὼς ἱερεὺς, τῷ πρεσβυτέρῳ παραγεγονότῃ νηπίῳ παλάμας λειτουργοὺς εἰς ὑποδοχὴν προσαγαγὼν, καὶ τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι προῦμνηκὼς σωτηρίαν, τῶν δεσμῶν τὴν λύσιν ἀντιλαμβάνει.

Τί δὲ ἡμεῖς, οἱ τὴν παλαιότητα ἀποθέμενοι, οἱ ἀναγεννηθέντες διὰ τῆς γεννήσεως, οἱ προσενεχθέντες τῷ Πατρὶ διὰ τῆς καθ' ἡμᾶς λειτουργίας τοῦ ἡγαπημένου παιδὸς αὐτοῦ; τίνα λειτουργίαν, τίνα προσοίσωμεν θεραπείαν; Τίνα; τὴν ἡμῶν αὐτῶν προσαγωγὴν, δι' ἣν ἡ τοσαύτη κένωσις καὶ

συγκατάβασις· τὴν συντήρησιν τῆς εἰκόνης, καὶ τὸ μὴ συγ-
 χρῶσαι τῆς δεσποτικῆς ζωγραφίας τὸ ἄνθος. Εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ
 τὸ μὴ παρέργως ἀνακαθαίρειν, καὶ τοῖς καλοῖς πάλιν αὐτὴν
 περιανθίζειν χρώμασι. Γενώμεθα Πατὴρ ὕψιστου υἱοὶ καὶ
 διὰ τοῦ ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐσχατιᾶς μητέρα γνωρίσαντος. Γε-
 νώμεθα ναὸς Θεοῦ· τοῦτο γὰρ τῆς πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδη-
 μίας Θεοῦ ἡ συμπλήρωσις. Κοσμήσωμεν ἑαυτοὺς ἀρετῶν
 ἀναθήμασι, καὶ τὰ ἐμφωλεύοντα τῶν παθῶν ἐρπετὰ, ὅση
 δύναιμις, ἐκδιώκωμεν. Ἀγνίσωμεν χεῖρας εὖ τοῖς ὁμοδού-
 λοις ποιοῦντες, οἱ εὖ καὶ καλῶς παρὰ τοῦ Δεσπότη παθόν-
 τες. Φιλανθρωπευσώμεθα οἱ φιλανθρωπίας ἡξιωμένοι· πρὸς
 αὐξήσιν πνευματικῆς ἀνιώμεν ἡλικίας, αἰδούμενοι τὸν ἐν
 ἀτελεῖ σαρκὸς ἡλικία διὰ τὴν ἡμῶν χρηματίσαντα τελειό-
 τητα. Καθαρθώμεν πυρὶ τὰ χεῖλη· ἐστὶ γὰρ καὶ ἡμῖν τοῦ
 καθαρτικοῦ ψαύειν ἄνθρακος· μᾶλλον δὲ οἷς ἡξιούμεθα τῆς
 αὐτοῦ ἀπολαύσεως, μὴ τῆς ἐκεῖθεν καταφρονῶμεν καθάρ-
 σεως· οὕτω προσιόντες ἱερεῖ, τῷ σήμερον προσαγομένῳ ἐν
 ἱερῷ τῇ γηραλέᾳ καὶ σώφρονι Ἀννῇ, συνανθομολογησώ-
 μεθα· μετὰ τοῦ πλήρους ἡμερῶν ἱερέως ἀγκαλισώμεθα·
 προσφθεγξώμεθα τῇ ἀειπαρθένῳ Μητρὶ, οὐκ ἐξ ὧν παρὰ τοῦ
 πρωτοτόκου παιδὸς αὐτῆς πονηρὰ παλαμῆσεται συναγωγὴ·
 οὐδὲ σοῦ τὴν ψυχὴν διαλεύσεται ῥομφαία· ἀλλ' ἐξ ἧς κλη-
 ρονομεῖ εὐεργεσίας τὰ πέρατα· ἐκ τῶν χαρμοσύνων διαλε-
 γώμεθα, ἧς τὴν χαρὰν ἐπλουτήσαμεν.

Μεγαλυνόμεν σε, τῇ παναμώμῳ φθόγγῳ μὴ ἀναξίῳ βοή-
 σωμεν, δι' ἧς ὁ μεγαουργὸς τὸ μεῖζον τῶν ἔργων αὐτοῦ
 καὶ φρικτὸν ἐτελέσατο· ἡ συνέσχεες ἐν κόλποις τοῦ οὐρανοῦ
 συνοχέα· ἡ διετράφη μαζῷ ὁ πάσης ἐκ γῆς ἀναβλαστάνων
 τροφήν· ἡ μόνη ἐν γυναιξὶν εὐλογημένη, καὶ τὴν εὐλογίαν
 τῷ γένει κληροδοτήσασα, τῆς στυγηρᾶς τῶν προγόνων
 κληρονομίας καλῶς διὰ σοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀρθείσης· αἰνίγματά
 σε παλαιὸν τὴν εὐώδινον προῖστορεῖ μητέρα· θρόνος καὶ

λαβίς, καὶ πλήρης δόξης οἶκος, καὶ ὅσα ἄλλα ὀφθαλμοὶ ὀρῶντες μὲν, τέως δὲ σκιὰν ὀρῶντες, σοῦ ἐθεῶντο μυστήρια· νῦν δὲ τρανῶς ἐμφανίζῃ, αὐτὴ παριοῦσα, τῶν σκιωδῶν ἀμειφθέντων πρὸς τὴν ἐν χάριτι τρανότητα. Νῦν σοὶ τηλαυγῶς τὸν χειρουδικόν, μᾶλλον δὲ τὸν τιμιώτερον θρόνον ὀρῶμεν. Νῦν σε τὴν πυρφόρον λαβίδα καταμανθάνομεν, καὶ τὸ πλήρες τοῦ ἀγιάσματος τέμενος· ὥς γὰρ θρόνῳ ἐν σοὶ ὁ Δεσπότης ἀνεπαύσατο, καὶ ὥς λαβίδι περιεσχέθη ὁ ἄσπεκτος, καὶ ὥς οἶκῳ κεχώρηται ὁ μηδαμοῦ χωρητός. Μακαρία μόνῃ ἐν γυναιξὶν ἀληθῶς, καὶ μεταδοῦσα τῆς σῆς εὐκληρίας ἡμῖν καὶ μακαριότητος.

Ἄλλ' ὦ Παρθένε καὶ Μῆτερ, ἥς ἐκ τῶν ἀχράντων αἰμάτων τῇ διαπλάσει ὥςπερ ἐν τόμῳ τῷ Λόγῳ προσομιλήσαντες, τὴν ἀλογίαν ἀπεσκευάσμεθα· αὐτὴ τῷ τόκῳ σου τῶν ἡμετέρων λόγων τὸ δῶρον προσάγαγε, ἀνάξιον μὲν, ὅμως δὲ τὸ σήμερον οἰκονομηθὲν ἐκείνῳ τιμῶντί μοι ἀπειργασμένον. Δέξαι τοῦτο· σοὶ γὰρ τῇ ἐμῇ βοήθῳ θαρρήσας, ἀνεδεξάμην τὸν κάματον· ἥ μοι ἐκ βρέφους καὶ εἰς τοῦτο μέτρον ἦκοντι βίου ἐπικούρος πάρει, καὶ πάρεσό γε διὰ παντός, μηδὲ μακρύνῃς ἀφ' ἡμῶν τὴν σὴν προστασίαν· ἀλλ' αἷς ἐξ ἀρχῆς περιεῖπες πτέρυξι σκέπουσα, διατίθει πρὸς τὸ συμφέρον τὸν βίον, συνδιέπουςα ἣν ἐθου τῇ σῇ μεσιτείᾳ βασιλείαν διέπειν, φυλάττουςά μοι τὴν μεγάλην τοῦ Υἱοῦ σου κληρονομίαν, τοῦτό μοι τὸ πάντων προτιμώμενον ἐξανύουσα, τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ σου, τοῦ ἀγίου ἔθνους τὴν σωτηρίαν. Ὑπὲρ τούτων ἴστασο παραιτουμένη, καὶ μὴ διὰ τὸ ἐμὲ ὀφλεῖν οὗτοι πρὸς πεῖραν κακώσεως ἤκωσιν. Ἐχεις οἷς δυσωπήσεις, τὰς χεῖρας, αἷς ἐδόξασσας· τοὺς μαστοὺς, οἷς ἐθήλασας· τὰ τῶν σπαργάνων ἀνάμνησον, τῆς ἄλλης ἐκ βρέφους ἀγωγῆς· τὸν, ἵνα λαὸν εἰς δόξαν ἑαυτῷ περιποιησῇται, νηπιάσαντα. Τοῖς σῶς τὰ ἐκείνου σύμμιξον· τὸν σταυρὸν, τὸ αἶμα, τὰ τραύματα, δι' ὧν σεσώσμεθα, δι' ὧν δεδοξάσμεθα· καὶ δοξασθεῖν γε ὁ περιούσιος λαὸς καὶ νῦν, τῆς

παρ' αὐτοῦ ἀπολαύων κηδεμονίας, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἀπάρξει τῆς ἱερωτάτης νηστείας, καθ' ἣν ἐν τοῖς βασιλείοις τῇ πολιτεία νενόμισται κοινῇ ποιεῖν τὴν συνέλευσιν.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Σ Τ'.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὁ εὐδοκήσας ἡμᾶς εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην τοῦ χρόνου καταντῆσαι περίοδον· ὃς ἔδωκεν ἡμῖν οἷόν τι ζωτικὸν τῶν ψυχῶν φάρμακον, τὸ θεῖον τοῦτο ἔαρ τῶν νηστειῶν, ὑφ' οὗ τῶν παθῶν τὸ πικρὸν ἀπελαύνεται· δι' οὗ τῆς ἀμαρτίας ὁ χειμὼν διαλύεται· ὃ τὰ ἐκ βρώσεως ἐν ἡμῖν συστάντα νέφη κατέρρηξεν. Ἀλλ' ὦ μερίς ἐκλεκτή, ἀντὶ πάντων ἐμοὶ ποθεινὴ, λαὸς τοῦ Θεοῦ, λαὸς ἡγαπημένος, ὥσπερ πρὸς τὴν ὑποδοχὴν ἐφαιδρύνθημεν· ὁρῶ γὰρ διὰ τῆς ἐξανθούσης ἐπὶ τῶν ὀψεων χάριτος τῶν ψυχῶν ἡμῶν τὸ φαιδρὸν· οὕτω διαμείνωμεν φαιδροὶ, πρὸς μηδὲν σκυθρωπὸν καὶ νηστείας ἀνάξιον ὑπαλλοιωθέντες· φαιδρότητος γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ παρὼν καιρὸς, ὥσπερ ἐγκαινίζων ἡμῖν τὸν μυχάριον ἐκείνον βίον, ὅτε τὴν πατρίδα τὸ γένος ἐπλούτει· ὅτε ὅφισ καὶ ἀπάτη καὶ βρωῖσις οὐπω τὸ καθ' ἡμῶν εἰλήφει κράτος. Οἶδα μὲν οὖν ὡς ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρχαίας πολιτείας φέρει κέντρον τῇ ψυχῇ, δι' ὧν τῆς παρουσίας ζωῆς αἱ ποικίλαι κῆρες δαπανῶσι τὸ γένος μᾶλλον ἡμῖν, συναισθήσεως γινομένης οἷων ἀπερρύθημεν ἀγαθῶν· ἀλλὰ μὴ σύ γε τῆς ψυχῆς τὸ φαιδρὸν πρὸς κατήφειαν με-

ταβάλης· διατί; ὅτι δι' ὧν ὅση τις ἢ ἐπιβουλὴ μνημονεύομεν, εἰς ἀνάκτησιν τῶν ἀπολωλότων ἐναργεστέροις καὶ ἀσφαλεστέροις εἶναι εἰς τὸ ἔπειτα περιγίνεται· οἷς γὰρ τῆς εἰς πεῖραν ἐπηρείας κατέστη τῇ μνήμῃ σώζων, οὐχ ὁμοίως ἐστὶν ἀλῶναι ῥαδίως. Ἐπεὶ οὖν σχολιὸς δαίμων διὰ βρώσεως ἐξηπάτησε, καὶ τοῦ θεοῦ ἐκείνου πλούτου ἐγύμνωσε, δι' ὧν τὴν ἐπήρειαν ἐπὶ μνήμης φέρομεν, ἐν Θεῷ φάναι, τὸν ἀπατεῶνα φυλαξαίμεθα.

Βρώσει ἐκλάπημεν· νηστεία τοῦ νοῦ τὰς εἰσόδους ἀσφαλίσωμεθα· οὐ γὰρ ἐφέστηκε τῆς ἐπινοίας ὁ πονηρὸς, οὐδ' ἔχει κόρον τῆς κλοπῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ἐτι ζητεῖ ἵνα κλέψας καταπῇ. Τρυφὴ τὰ καθ' ἡμῶν ἠκόνησε βέλη· ἀμβλύνωμεν νηστεία τὰς ἀκίδας αὐτῶν· βρώσει τῷ πολυπληθεῖ τῶν παθῶν φορτίῳ τὴν ψυχὴν ἐδαρύνθημεν· ἐλαφρύνωμεν διὰ νηστείας αὐτὴν· τιμήσωμεν ὡς συγγενῇ θείας ἐστὶ παλάμης ἔργον ἀνθρώπος· θεοῦ καὶ αὕτη δῶρον θεσπίσματος. Περιεχώμεθα ὡς δωρεᾶς ἐξαιρέτου, ἣν ἀπολέσαντες τὴν πενιχρὰν ταύτην ἀληθῶς καὶ πολυώδυνον ἐπτωχεύσαμεν ζωὴν· αἰδεσθῶμεν ἣν ἡθετήσαμεν, ἣν φρουροῦσαν παραγκωνισάμενοι, εὐεπιδούλευτοι γεγενήμεθα. Εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τοῖς προγόνοις τὸ παράγγελμα τετήρητο, οὐκ ἂν πρὸς τὰς λαβὰς ὁ πολέμιος εὔρεν ἰσχύιν, οὐδ' ἂν τὰ πεπυρωμένα βέλη τούτου καθικνεῖτο ἡμῶν· νῦν δὲ τοῦ δεσποτικοῦ δόγματος παρασυρέντες, καὶ βρῶσιν νηστείας ἀντιτιμήσαντες, εὐκόλον τῷ ἐχθρῷ τὴν ἐφοδὸν παρεσκευάσαμεν· πλὴν ἡθετήσαμεν· ἡμεῖς ἀπεπεμφάμεθα· αὕτη φιλεῖ καὶ ζέργει, καὶ οἷα δὴ ἀρχαίοις συμπολίταις ἡμῖν ἐπέστη. Ἐπέστη ζώπυρα φέρουσα ἀπαθείας, ἵνα φῶς ἑαυτοῖς ἐναρέτου βίου φωτίσαντες, μὴ τοῦ σκότους ταῖς πάγαις προσκόπτωμεν· ἐπέστη σύμβουλος ἡμῖν ἀγαθὴ, ὅπως δέοι προσιόντι τῷ πολεμίῳ παρατάττεσθαι, ἵνα τὸν ἡγεμόνα νοῦν οἷον παιδοτριβήσασα πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ ἀρχοντος τοῦ σκότους συνετὸν ἀπεργάσαιο. Ἀλλ' ἐπέστη τῶν ἀκηράτων χωρίων πρὸς τὸ χω-

ρίον τῆς παροικίας ἡμῶν, πρὸς τὴν ἡμῶν ἐσχατιάν· εὐτρεπίσωμεν αὐτῇ τὸ κατάλυμα· κοσμήσωμεν τὸ οἰκητήριον τῆς ψυχῆς· ἐκπλύνωμεν τὰ μολύσματα τῆς σαρκός· εὐλαβηθῶμεν εἰς οἶκον ῥυπῶντα ξενίσαι τὴν ἐν οὐρανοῖς θαλαμειομένην· μὴ κηλῖδα μίσους, μὴ ψεύδους ἐάσωμεν, ψεύδους καὶ μίσους, δι' ἃπερ ὀλώλαμεν. Ἐμίσησε γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἄνθρωποκτόνος τῆς δεσποτικῆς παλάμης τὸ ἄγαλμα, καὶ διὰ τοῦτο φθόνῳ ἐνηγκυμόνησεν, ὃν εἰς ψεῦδος καὶ ἀπάτην τὰς πικρὰς ταύτας ἔλυσεν ὠδῖνας, ὑφ' ὧν ἐπέιχε τὴν συντριβήν.

Μὴ οὖν θυμῷ αὐτῇ συγκατοικήσωμεν· ὅτι θυμὸς φλογώδη τὸν οἶκον ποιεῖ, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν καπνοῖς ὅλον ἐξόφωσεν· τῇ δὲ εἴη ἂν ἄξιον οἰκητήριον, ὃ φωτὶ τῶν φιλότατων αὐτῇ ἀρετῶν περιλάμπεται, καὶ αὖραις ταῖς αὐτῶν γλυκείαις ἀερίζεται· οὐκ εὐωδιάζεται λογισμὸς μύρῳ νηστείας ἐξ ἀτιμῶν θυμοῦ ὑγραινόμενος. Ἀνθρώπε, κατὰμαθε διατί τὴν νηστείαν ὑποδέχῃ· οὐχ ἵνα κατάκοπον ὄντα σοι τὸν νοῦν τοῖς ἀπὸ τῆς τρυφῆς ὀχληροῖς ἡρεμίαν ἐπιτάξασα ἀνεθῇναι ποιήσεις; Τί οὖν τῷ θυμῷ παραχωρῶν θορύβων καὶ ταραχῶν ἀναπιμπλᾷ, καὶ πάλιν ταλαιπωρίαις ὑπάγεις σεαυτόν; Μὴ σύ γε, εἰ βούλει ἐν καλῷ τῆς νηστείας ἀπόνασθαι. Ἀναλεξώμεθα τῶν ἱερῶν λογίων, πῶς, παρ' οἷς ἐτιμᾶτο νηστεία, πρὸς τάλλα τῶν κατορθωμάτων εἶχον. Μωσῆς ὁ τοῦ Φαραὼ θεός, νηστεία καθηράμενος ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατόν, εἶδε Θεόν, καὶ λαμβάνει νόμον, Θεοῦ γραφέντα χειρί· ἀλλὰ πρᾶον αὐτόν, ἀλλὰ μακρόθυμον, ἀλλὰ πάντας ὑπερβάλλειν ἀγάπῃ, τὰ λόγια μαρτυρεῖ. Τί οὖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ βοᾷ τῷ Θεῷ; Ἐὰν μὲν ἀφῆς αὐτοῖς, ἄφες· οὐδὲ μὴ, κάμει ἐξάλειψον ἐκ τῆς βίβλου ἧς ἔγραψας». Εἶδες ψυχὴν τῷ ὄντι νηστείας τρόφιμον; Τί δὲ Ἡλίας; ὃς οὐρανὸν ἐπιτάγμασι νῦν μὲν ἀπαμφειννύει ὥσπερ τι περιδολαῖον τὰς ὑγρὰς νεφέλας, νῦν δ' αὐτὸς δίδωσι τὴν περιδολήν, καὶ τοὺς ἀρχαίους ὄρους καινίζων αὐτὸς, ὑετὸν ἐπαφεῖναι κελεύει τῇ γῇ; Ἀρ' οὖν νηστεία μόνη τὴν τοσαύτην

ἐξουσίαν αὐτῷ χορηγεῖ; Καὶ τίς ἂν εἰπεῖν ἔχοι; Παρεῖποντο μὲν οὖν τῶν ἀρετῶν αἱ λοιπαί· ἀλλ' ὅγε Δανιήλ, ὁ τῶν ἐπιθυμιῶν ἀνὴρ, οὐ περιβόητος ἐπὶ δικαιοσύνῃ; κἀντεῦθεν νηστεία τὴν τε ἐκ Παρθένου πρόοδον τοῦ Μονογενοῦς, καὶ τὴν ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος παρουσίαν αὐτοῦ μυεῖται; Ὅρᾳς πῶς χρήσιμος ἡ νηστεία; Ἀλλὰ γὰρ ἐμνημόνευσα τοῦ σοφοῦ Δανιήλ, καὶ ἐνεθυμήθην τὸ μέγα τῆς ἀδικίας κακόν, ὃ ἀνατρέπει μὲν οἴκους, καταπίνει δὲ πόλεις, ἔθνη δ' ἀφανίζει ὁλόκληρα· τί λέγω; ὁ τὸν δημιουργηθέντα κατ' εἰκόνα Θεοῦ, οἱμοι!.. οὐ γὰρ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅμοιον θηρίου ποιεῖ. Τί γάρ; οὐ θηρία, ὅσοι διὰ πλεονεξίαν κατανέμονται τοὺς πλησίον; ἐγὼ μὲν ἐπέχω τοῦ τι φαῦλον εἰπεῖν· εἴ τις δ' ὅρᾳν ἐθέλει χεῖρους θηρίων, κατίδοι ἂν αὐτούς. Συνήντησέ τις θηρίῳ; οὐ προσηρέθισεν αὐτό; ἀπῆλθεν, μὴδὲν λαθὼν κακὸν παρ' αὐτοῦ· τὸ δὲ τῆς πλεονεξίας θηρίον, καὶ κολακευόμενον, οὐκ ἀμείβει τὴν ἀγριότητα· καὶ τῶν μὲν θηρίων ἐκκλίνειν συμβαίνει τὴν βλάβην, ὅσοις καὶ τὸ ἀπεινὰν συμβαίνει τὴν τοῦ πλεονέκτου δὲ βλάβην ποῦ ἂν τις ἀπελλῶν διαφύγοι;

Ἀλλὰ τί λόγοις ὥσπερ βαρβαῖς τῆς ἀδικίας ζωγραφῶ τὸ θηρίον, παρὸν ἐκδηλότερον ἐμφανίζειν αὐτό; Λεγέτω τις τὸν ἀρτίως ἡμῖν ἐμδοήσαντα, τὸν ὥσπερ ὑπὸ μέθης ἢ μακρίας σεσοδημένον, οὕτω μὴδὲν ὑπολογισάμενον, μὴ δορυφοροῦντα πλῆθος, μὴ βασιλείας ὄγκον καὶ μέγεθος, μὴ τὴν παροῦσαν ἡμέραν κατευλαβηθέντα, εἰς ὅψιν ἡμῖν ἐμπηδήσαντα. Πλὴν οὐδὲν θαυμαστόν· οὐδὲ γὰρ μόνον μέθη ποιεῖ ἐκφρονας· ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἀνιαρῶν ὑπερβολή, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσω μέθη μὲν πρῶτα πληροῦσα τὰ σωματικά δοχεῖα, οὕτω καπνίζει τὸν λογισμόν· ἡ δὲ τῶν ἀνιαρῶν ὅλη τῷ λογισμῷ ἐπείσσει. Ἀλλὰ γὰρ ἡκέτω πλησίον ὁ εἰς τραγωδίαν τὴν ἱερὰν μεταποιήσας ὑπόθεσιν. Ὅρᾳτε ταῦτα, πατέρες καὶ ἀδελφοί· οὐχ ὁμοίως πᾶσιν ἡμῖν κατ' εἰκόνα θείαν δεδημιούργηται; οὐ τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως;

οὐ γῆ καὶ οὐρανὸς εἰς χρεῖαν αὐτῶν ὥςπερ ἡμῖν ὑπέστη; Τί τὰ μικρὰ λέγω; οὐχὶ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λύτρον ἐδόθη τὸ τίμιον αἷμα; Τίς οὖν οὕτως διέθηκεν αὐτόν; πόθεν ἡ φλόξ τῶν συμφορῶν καταφλέγει αὐτοῦ τὴν ψυχὴν; πόθεν ἐκαρώθη καὶ μεθύει τῷ κακῷ; πόθεν; Ἀπὸ τῶν ὁμογενῶν τὸ δεινόν, ἀπὸ τῶν ὁμοφύλων, ἀπὸ τυράννου καὶ ἀδίκου χειρός. Οἱμοὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπὶ τὰ χεῖρω ῥοπῆς! οἱμοὶ τῆς καταδουλωσαμένης κακίας τὴν ἐφ' ᾧ ἄρχει δημιουργηθεῖσαν φύσιν! Ἐλπεινὸν μὲν γὰρ ὅλως, ἀνθρωπον ὑπὸ ἀνθρώπου πάσχειν κακῶς· εἰ δὲ καὶ ἐξ οἰκείων, εἰ δὲ καὶ χριστιανὸν χριστιανὸς περιβάλλει κακοῖς, τί ἂν τις λέγοι τοῦ δεινοῦ τὴν ὑπερβολήν. Ἀλλὰ γὰρ εἰσὶν μεγάλην ἰσχύϊν ἔχειν τὰ κακὰ εἰς τοῦναντίον ἀμείβειν τὰ τέρπνά· ὅφ' ὧν καὶ ὧν ὁ λόγος οἶον σκυθρωπάζει, τῆς χαρμοσύνης ἀφέμενος. Καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐμελλεν ἀνθρωπος τὸ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ πλαστούργημα πρὸς συμπάθειαν ἔλκειν τὸ ὁμογενές; ἀλλὰ τοὺς μὲν τῆς ἀδικίας ἐραστάς καὶ ἡ ἐνταῦθεν ἀνιχνεύσει καὶ καταλήφεται δίκη, καὶ τὸ ἐκεῖθεν πῦρ, ὃ τὴν καλὰμην καὶ τὸν οἶτον λικμᾶ, καταφάγεται.

Ἑμεῖς δ' ἄρα, ὦ πολὺ πατρικὴ καὶ αἰδέσιμος, ὥςπερ τοῖς ἄλλοις κατορθώμασιν, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τούτῳ γίνεσθέ μοι τοῖς ἄλλοις καὶ τύπος καὶ παράκλησις· δι' ὧν τὰ ζυγὰ τῆς δίκης ἀρρέπῃ μένει, ἐπὶ μᾶλλον τίθεσθε πρόνοιαν· οὕτω γὰρ ἂν ἀδικία μὲν ἀπελαθῇσεται, δικαιοσύνη δὲ παρῶρησιάσεται καὶ βίον ἰλαρὸν, τό, τε ὑπήκοον καὶ ἡμεῖς, καὶ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, καὶ θεῖως ἀπάραντες ἐντεῦθεν, βιωσόμεθα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἀπάρξει τῆς ἱερωτάτης νηστείας, καθ' ἣν ἐν τοῖς βασιλείοις τῇ πολιτεία νενόμισται κοινῇ ποιεῖν τὴν συνέλευσιν.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Ζ'.

Ἴδου ἡμῖν ἡ καλὴ τοῦ χρόνου ἐπέστη περίοδος, ἡ τῶν ἀγαθῶν προσαγωγὴ, ἡ τῶν φαύλων ἀποτροπὴ, ὁ τὴν ἀρετὴν καιρὸς εὐθύνων, ὁ τὴν ἔμφυτον ἡμῖν παρὰ Θεοῦ δεδομένην γεωργίαν εὐφορίαν, ὁ τὰ ἐξωθεν ἡμῖν ἐπιφθειρόμενα τῆς ἀμαρτίας ἀπομαραίνων ζιζάνια. Τίς μὲν δὴ οὗτος; ἅπασιν εὐδῆλος· ἅπαντες γὰρ τὰς ἱεράς ταύτας ἡμέρας ὥσπερ τι δῶρον κοινῇ διαφέρον ἐκ Θεοῦ λαβόντες γνωρίζομεν. Διὰ τοῦτο ἐνταῦθα κοινῇ τι κερδανοῦντες συναγηγέρμεθα. Ἐσάλπισεν ἡ ἐλάχιστη νηστεία τῆς ἀμαρτίας, καὶ διὰ τοῦτο ὥσπερ τις φάλαγξ εἰς παράταξιν συνηθροίσθητε. Ἐλαμψεν ἡ τοῦ πνεύματος ἑαρος ὥρα, καὶ πρὸς συλλογὴν τῶν ἀμαράντων ἀνθέων συνεληλύθατε. Ἀλλὰ ποῦ μοι τοσούτου λειμῶνος εὐπορία, ὥς ἂν μὴ τις κεναῖς ὑποστρέψῃ χερσὶ, πάντες δ' ἀπίωμεν τῶν καλῶν ἀνθέων τὴν εὐωδίαν ἐπιφερόμενοι; ἢ, καὶ ὀλίγος ὁ τῶν ἡμετέρων λόγων λειμῶν, ὁ πάνσοφος γεωργὸς εὐπόρος ἐπαρκέσαι παρασχεῖν, τῇ παρ' αὐτοῦ εὐλογίᾳ τὸ ἡμέτερον ἀναπληρῶν ἐνδεές· μάλιστα μὲν, δι' ἣν ἐξ αὐτοῦ ἀγαθότητα κεκτημένος, τὴν αὐτοῦ ἐπὶ πάντα εὐεργεσίαν προχέει· μέρος δέ τι, καὶ διὰ τὸ ὑμέτερον πρὸς τὴν ἀκρόασιν τῶν λόγων πρόθυμον, δώσει καὶ ἂν ἴσως παρὰ προσδοκίαν ῥύῃται ὕδατα, ἐπεὶ διψῶντας ὄρεῃ, καὶ πίνοντας ἀπ' αὐτῶν, ὥς εἶκος, ἀνοίσειν τὴν εὐχαριστίαν μέλλοντα. Ἐπειδὴ νηστείας ὁ καιρὸς, ἀδελφοί, ἀξίως τῆς ἐκείνης διατεθῶμεν σεμνότητος· περιπτυσώμεθα ἣν καλῶς παρὰ τοῦ πλαστοουργοῦ λαβόντες, πονηροῦ δελεάσμασι δαίμονος ἀπωλέσαμεν

ἀρχαίαν τῆς ἡμῶν φύσεως φύλακα, ἥτις ἄρτι τῆς δημιουργοῦ παλάμης ὑποστησάμενης ἡμᾶς, ὥσπερ τις εὐγενὴς τιθνηὶς εὐγενεῖ παιδὶ δίδεται· κακαῖς δ' ἂν ταῖς . . . ἡμῶν ὑπαχθέντων ἡτοιμάσθη, τρυφὴν ἀντὶ ταύτης ἐλομένων, δι' ἣν ἀτίμοις ἡμῖν γενέσθαι περιεγένετο. Εἰσοικισώμεθα ἣν ἀπώσάμενοι θείας παρρησίας ἀπώσθημεν· ἥς ὁ ἐξ Ἀγγέλων ἀποβράγεις δαίμων, ὅφει καὶ δόλῳ καὶ πικρᾷ ἡδονῇ τὴν πρὸς ἡμᾶς διακόψας ὁμιλίαν, καὶ τὴν μετ' Ἀγγέλων συνουσίαν διέκοψεν· οὐ γὰρ ἔφερεν ὁ ἀλάστωρ αὐτὸς, τῆς μακαρίας ἐκείνης διακοπῆς συνουσίας, ἐμὲ ταύτης ἀπολαύειν· οὐδ' ὁ κατὰ τοῦ Κτίστου τραχηλιάσας τὸν ἐκ πηλοῦ δημιουργηθέντα, ἐκείνου θείων ἀνακτόρων ῥιφέντος, τούτοις ἐνδιατᾶσθαι, οἷς ἐγὼ, μέχρι νηστείας συνωμίλουν, ἐνδιητώμην. Ὡς ἀπόλοιτο ψεῦδος καὶ φθόνος, τὰ πικρὰ ταῦτα τῆς κακίας βλαστήματα, ἃ τῆς καλῆς ἐμὲ καὶ συντρόφου νηστείας ἐχώρισε· δι' ὧν ἐμοὶ τετόλμηται τὰ ἀτόλμητα, θεῖναι μὲν παρὰ φαύλων τὴν δεσποτικὴν ἐντολήν, ἡδονῆς δ' ἢ πικρίας προὔξένησεν εἰς πείραν ἐλθεῖν· δι' ὧν ἡ ἐμὲ καθυβρίσθη εὐγένεια, ἐπεὶ μὴ τὴν δεσποτικὴν παραίνεσιν ἐτίμησα· δι' ὧν φυτοῦ φύλλων εἰς σκέπην ἐδεήθην, ἐπεὶ φυτοῦ ἡδονὴν θείου προὔτιμησα παραγγέλματος, καὶ ὀφθαλμὸς ἐμοὶ τῆς τῶν κακῶν αἰσθήσεως ἐξανέωγεν, ἐπαίπερ, τῇ δωρηθείσῃ παρὰ τοῦ πλάσαντος οὐκ ἀρκούμενος γνῶσει, ἀπλήρως τοῦ γινώσκειν ἐπιθυμία πλάνον παρεδεξάμην εἰσήγησιν. Ταῦτα βρῶσις ὥσπερ ἱεροῦ τινος ἀσύλου τῆς νηστείας ἀποσπάσασα κατειργάσατο, ὁμοῦ τε Θεοῦ καὶ τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν ἀλλοτριώσασα, τῆς ἀπαθείας, τῆς ἀμόχθου καὶ ἀλύπου ζωῆς, τῆς τερπνῆς ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Ἐδὲμ κατοικήσεως. Καὶ τί δίδωσιν ἀντὶ τούτων; τὴν ἀκάνθαν, καὶ τὴν λύπην, καὶ τὴν μετὰ τῶν ἀλόγων ζωὴν· ἔδει γὰρ με, μὴ συνιέντα τὴν οὕτως ὑψηλὴν ἣν εἶχον τιμὴν, πρὸς τὴν τῶν ἀνοήτων, οἵμοι, κτηνῶν κατενεχθῆναι ζωὴν, καὶ ὁ εἶχον ὕψος ἐκ τῆς ἐν ἧ κατέπεσον μαθεῖν ταπεινότητος.

Ἄλλα ταῦτα πάντα μὲν ὄφεις, καὶ δόλος, καὶ βρῶσις· τί δὲ ὁ πλάστης; οὐ κατέλιπεν ἀδοθήτους· ἀλλ' ὥςπερ εὖ ἔχουσιν ἔδωκε τὴν νηστείαν εἰς φυλακὴν τῶν καλῶν, οὕτω, παθοῦσι κακῶς, παραπλησίως ἡμῖν κοινωνήσας αἵματος καὶ σαρκὸς, δίδωσιν οἷς αὐτὸς εἰς ἀγῶνα τῷ ἐχθρῷ καθιεῖς νηστεία, οἷον προεχμελετήσας τὸν ἀγῶνα, πᾶσαν ἐκείνου μηχανὴν καὶ εἰρωνεῖαν ἄπρακτον ἔδειξε, τύπον ἐντέχνου ἀγωνίσματος, ὅπως τε δέοι τὸν ἐπηρεαστὴν καταισχῦναι, καὶ ὅπως αὐθις μετὰ Ἀγγέλων συνομιλεῖν. Λέγει γάρ που τὰ ἱερὰ λόγια, ὅτι μετὰ τὸ νηστεῦσαι προσήλθον Ἀγγελοι καὶ διηκόνουν τῷ Ἰησοῦ.

Ὅρατε τὸ τῆς νηστείας ἀξίωμα; οὐ μόνον ἀφ' ὧν ἡμῖν, ὅτε συνωμιλοῦμεν αὐτῇ, ἐχαρίζετο· ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐν ἡμετέρῳ εἶδει τῷ δημιουργῷ ὀφθέντι, ταύτῃ συνομιλοῦντι, Ἀγγελοι διακονοῦσι.

Τιμῶμεν οὖν αὐτῆς τὸ ἀξίωμα· εὐλαβηθῶμεν αὐτήν, μὴ μόνον ὡς παρὰ Θεοῦ δεδομένην, ἀλλὰ καὶ ὡς ἰδίᾳ ὀφειλομένης αὐτῇ αἰδοῦς, οἷς πάλαι κακῶς ἀπεώσθη παρ' ἡμῶν ὑδριοθεῖσα· θεραπεύσωμεν τὴν ὕδριν τῇ τιμῇ, τῇ νῦν εὐγνωμοσύνῃ· ἃ πάλαι ταύτῃ ἀγνωμονοῦντες διέθημεν, ὡς συγγενοῦς, ὡς φίλης, ὡς βοηθοῦ περιεχώμεθα· ὡς τῆς ἡμῶν φρούριον σωτηρίας συντηρῶμεν. Ἐνθυμώμεθα τίνες ἦμεν, ὅτε ταύτην ἐτιμῶμεν, καὶ τί γεγόναμεν, ἀτιμασθείσης· ἀντιθῶμεν ἃ ἐζημιώθημεν, καὶ ἃ διὰ τῆς χειρόνος ἡμῖν περιεγένετο κτήσεως. Ἀνακτησώμεθα τὴν ζημίαν τῶν ἡμετέρων τῇ πρὸς ταύτην ἀνακτήσασθαι οἰκειώσει, ἥς ξενωθέντες τὴν ζημίαν ὑπεμείναμεν, ἐκεῖνα τὰ ἡμέτερα, οἷς ἀπ' ἀρχῆς ἡμᾶς ὁ Δεσπότης ἐδωρήσατο· τὰ δὲ παρόντα, τῆς παρακοῆς ἐστὶ κληρονομία, καὶ τοῦ ἔλεεινοῦ πτώματος, ὃ διὰ βρώσεως ὑποσκελισθέντες ὑπέστημεν, πλὴν ὑπεσκελίσεν ἡ βρῶσις. Νηστεύσωμεν ἵνα ἀναστῶμεν· διὰ τρυφὴν ἐπτωχεύσαμεν, διὰ νηστείας πάλιν τὸν πλοῦτον ἡμῶν ἀναλαβεῖν σπουδάζωμεν. Ἀγαπήσωμεν αὐτήν, μὴ μόνον ὅτι

πρὸς τὴν πρώτην ἡμᾶς ἀνακαλεῖται πατρίδα, καίτοι καὶ εἰ τοῦτο μόνον ἐδίδου, πολὺ ἂν περὶ αὐτὴν τὸ φίλτρον εἰκότως ἐδείκνυμεν· ἀλλ' ὅτι μέγала ἡμῖν κἀν ταύτῃ παροικοῦσι τῇ ἐσχατιᾷ βοηθεῖ, τὸν πῆλινον ἡμῶν καὶ εὐδιάλυτον οἶκον συσφίγγουσά τε καὶ περικρατοῦσα καὶ οὐκ ἐῷσα αὐτὸν τοῖς τῆς πλησμονῆς ῥεύμασιν ὑπορύττεσθαι, καὶ τῶν ἐκείθεν περικλύσεων τὴν ψυχὴν, ὧν μετέχειν ἀνάγκη, ἅτε δὴ κοιναγεῖν τοῖς ἀλγεῖνοις τοῦ σώματος ἀνάγκης οὔσης, αὐτὴ ἄκλυτον συντηρεῖ, καὶ ἃ δὲ ἴδια ταύτῃ παρενοχλεῖ τῶν παθῶν, κἀκεῖνα τῷ παρ' αὐτῆς φωτὶ οἷον σκότος ἐκμειοῖ. Τίς ἐκαρώθη νηστεία ποτέ; ποῖαι δ' ὀφθαλμῶν κόραι ταύτῃ καθαίρονται ἐχθρᾷ ἰκμάδος ὑπανεκλύσθησαν; ὑφ' ἧς ἐνίστε ὅλη ταύταις ἐναπέσθη τοῦ φωτός ἡ λαμπράς; ποῖαι δὲ προσώπου ἀτερπεῖς ἐξανθήσεις τῷ φυσικῷ λυμαινόμεναι κάλλει ἐκ ταύτης ἐσχόν τὴν γένεσιν; Ὅρᾳς ὅπως καὶ τῷ σώματι χρῆσιμος ἡ νηστεία; τὰ γὰρ τῆς πλησμονῆς καθάπερ σαπρᾶς ἰλύος ἀναφυόμενα, ὅσα τε τὴν ἐξωθεν ἐπιφάνειαν αἰσχίῳ ποιεῖ, καθαρὰν ἡμῖν σώζει τὴν φυσικὴν τοῦ σώματος ἀρετὴν· καθάπερ γὰρ τις ὑπέρσεμνος δέσποινα ἡ νηστεία ὑπὸ πολλῆς κοσμιότητος ἀπρόσιτός ἐστι τοῖς ἀπὸ τῆς τρυφῆς ὄχλοις, ὅλην δὲ τὴν ἐκείθεν ἀταξίαν τῇ παρουσίᾳ διώκουσα, θαυμαστὴν ἐν ψυχῇ καὶ σώματι διατίθῃσιν εὐταξίαν· σώματι μὲν γὰρ τὴν φύσει διάθεσιν διαφυλάττει, τὴν τε οἰκίαν ἐνέργειαν ταῖς αἰσθήσεσιν ὑγιᾶ συντηροῦσα, καὶ τὴν φυσικὴν καλλονὴν ἀπαραποίητον, οὐκ ἐῷσα τὴν ῥωδὴ ἐπισύστασιν, τὰς μὲν αἰσθήσεις καταβαπτίζουσιν ἐνίστε, ταῦτα τελείως καταβαλεῖν, τὴν δ' ἀγλαίαν τῆς δεσποτικῆς παλάμης, οἷς ἐπιφέρεται ῥύποις, μολύνειν· λογισμῷ δὲ τοῦ ἐν αὐτῷ φωτός τὴν λαμπάδα ἐπὶ πλεόν ἀπολάμπειν ποιοῦσα, τὴν ἐγειρομένην τῆς τρυφῆς αἰθάλην διασκεδάξει. Τί ἄλλα; οἷον τῇ ψυχῇ παράστημα ἐμποιεῖ, τῆς οἰκείας εὐγενείας ἀναμιμνήσκουσα ἐκ τοῦ παρασκευάζειν ἡσυχίαν τῶν ἐπεισερόντων χειμάρρων, καὶ τὴν αὐτῆς γνωρίζει διεγείρουσαν φύ-

σιν, ὅσον αὐτῇ τὸ ἱλαρὸν προξενεῖ, ὥσπερ ἄρτι καμάτων ἀπηλλαγμένη καὶ πόνων ἀνεσιν εὐρούση, οἷς ὑπὸ τῆς σαρκὸς τρυφώσης πονεῖ, καὶ δὴ τότε φαιδρῶς ἅμα καὶ σὺν ἡδονῇ ἑαυτῇ τε καὶ τοῖς συγγινομένοις προσομιλεῖ. Τίς τοσαύτην ἔλαβε συναίσθησιν ἡδονῆς τῶν στρεφόμενων ἐν ταῖς ρεούσαις ἡδοναῖς, ὅσην δίδωσιν ἡ νῆστεία; Βούλει μοι τοῦ λόγου καταμαθεῖν τὴν ἀλήθειαν; αὐτὸς ἐπὶ σεαυτῷ γεγόμενος, σκοπεῖ τὸ πρᾶγμα· ὅσον τὸ ἱλαρὸν νηστεύσαντί σοι περιέχεται τῇ ψυχῇ, ὅπως τὸ ἐν αὐτῇ φαιδρὸν οὐ μόνον τὴν γνώμην καταλαμπρύνῃ, ἀλλὰ καὶ οἷον ὑπερχεόμενον φαιδρὸν ὅλον τὸ πρόσωπον ἀποτελῇ· ὁ δὲ λόγος οὐ μόνον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κτῆμα ἐξαίρετον τότε καθάπερ ἐκ πηγῆς καθαρᾶς ἀνακαθαρθείσης τῆς διανοίας ἡδύτερος ἅμα καὶ καθαρώτερος πρόεισι.

Πᾶσα μὲν οὖν ἀρετὴ μέγα τι χρῆμα, καὶ τὸν κεκτημένον μακάριον ἀποφαίνει· ἀλλὰ πασῶν αὕτη ὑπερανέχει οὐ μόνον, ὅτι πρώτη πασῶν ἐγνωρίσθη, οὐδ' ὅτι ἐκεῖ ἡμῖν ἐγγράφη, οὐ θείας ἀπελαύομεν ζωῆς, αἱ δ' ἄλλαι πρὸς τὰ κάτω πεσοῦσι κῆρες ἐδόθησαν· ἀλλ' ὅτι ὅπερ ἐπὶ οἰκίας θεμέλιον καὶ σπέρμα πρὸς στάχυν, καὶ ῥίζαν πρὸς ἄνθος, ἡ οὐκ οἶδ' ὅ τι ἄλλο οἰκειότερον εἶπω· τοῦτο αὕτη πρὸς τὰς συγγενεῖς ἀρετάς· εἰ γάρ τις ἐκεῖνα ἐργάζοιτο, ἀνάγκη καὶ ταύτην, εἴπερ ἀληθῆς ἐργάτης εἶσεσθαι μέλλει, συνέστιον καὶ ὁμοδίαιτον ἔχειν· ὅτε γὰρ διὰ προσευχῆς διαγρηγορῶν, οὕτω μᾶλλον ἀγρυπνον ἔξει τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς· ὅτε παρθενίαν τιμῶν, τίνι ἄλλῳ σβεσθηρίῳ ἢ ταύτῃ κατασθέσει τὴν φλόγα τῆς ἐνδον πυρκαϊᾶς; καὶ ὁ γάμῳ προσομιλῶν, πῶς οὐχ οὕτως μᾶλλον τὰ κοινὰ δίκαια συντηρήσει, καὶ τὸ ἐξ ἴσου τῆς στοργῆς ὀφειλόμενον τῷ οἰκείῳ μέλει, καὶ τὸ τῆς εὐλογίας ἡξιωμένης κοίτης ἀμείαντον; Τίς τῶν σωζόντων τὸν ἀνθρώπινον λογισμὸν χειρας ἀδίκους ἐπαφήσει τινί, ὃς μὴ καταπιέξῃ τὴν γαστέρα τρυφῇ; Τίς δὲ πεινῶντα παραδραμεῖται τὸν ἀδελφόν, τῇ νηστείᾳ συζῶν; Τίς δὲ γυ-

μὲν οὐκ ἐνδύσει, δυνάμενος τὴν ἀνάγκην λῦσαι; τότε γὰρ μᾶλλον οἰκείως διαβλέπων, τὴν φυσικὴν γνωρίζει συγγένειαν· ναὶ δὴ καὶ γλῶσσαν ὕδρεως χαλινώσκει. Ἀκούεις ὅπως ὡς βασιλίδι αἱ ἄλλαι τῶν ἀρετῶν τῇ νηστείᾳ περιπολοῦσι; Δεξώμεθα ταύτην, ἵνα τῇ ἐκείνης ὑποδοχῇ ὅσοις μὲν σύνοικός ἐστιν ἄλλη τις ἀρετὴ, οὕτω μᾶλλον τῇ παρουσίᾳ τῆς βασιλίδος γένηται σεμνοτέρα· ὅσοις δὲ σκυθρωπότητι τρόπων· ἀλλὰ μὴ εἴη τινὰ ἐπὶ τοσοῦτον ἐλθεῖν σκυθρωπότητος, μὴδ' οὕτω τὸ πάγκαλον ἔργον τῆς θείας παλάμης ἀρετῆς ἀμοιρῆσαι· οὐ συνωμίλησέ τις τῶν ἀρετῶν, ταύτην ὑποδεξώμεθα, ἵνα καὶ τὸ σκυθρωπὸν διαλύσῃ τῆς παρουσίας αὐτῆς τῇ φαιδρότητι, καὶ τὰς ἄλλας τῶν ἀρετῶν, ὅσαις ἂν ὁ ἡμέτερος οἶκος ἐπαρκῇ τῆς ψυχῆς, συνεισαγάγῃ. Εἰσοικισώμεθα αὐτὴν ἢ νεότης, ἵνα τῶν ἡδονῶν ἡ φλόξ μὴ τὸ κάλλος ἡμῖν ἀπομαράνῃ τῆς ψυχῆς. Οὐδὲν οὕτω νεότητα δείκνυσιν ἐντιμον, ὥς τὸ ἀνωτέραν ὀφθῆναι τῶν ἡδονῶν τῆς φλογός. Μέγα δὲ κράτος ἔχει κατὰ πυρὸς ἡ νηστεία· ἀκούομεν ἐκείνους τοὺς εὐγενεῖς τῷ ὄντι καὶ βασιλικῷ σπέρματος νεανίας, ὧν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδὲ τριχὸς ἡ χαλδαϊκὴ φλόξ προσψαῦσαι, ἐπεὶ περ νηστεία τὰ σώματα διεφύλαττεν· ἀλλὰ θάλαμος αὐτοῖς ἡ φλόξ ἐγένετο, καὶ δρόσος τὸ πῦρ, καὶ ἐπὶ Ἀγγέλων συνίστων χορεῖαν. Λάβωμεν ταύτην φύλακα τῆς ἡμετέρας ζωῆς, ἵνα τῆς φλογός ἀκατάπρηστοι διαμεινάντες τῶν ἡδονῶν, τῆς τε ἐντεῦθεν εὐδοξίας τῇ δρόσῳ, ὅση τῶν ἐπαίνων τῆς ἀρετῆς ἀποστάζει, σεμνυνώμεθα, καὶ σὺν Ἀγγέλοις ἐκεῖθεν ὕμνολογῶμεν.

Οἱ στρατιῶται μὴ ἀτιμάσωμεν αὐτῆς τὴν συστρατεῖαν· μὴ γὰρ μόνον κατὰ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν ἔχει τὴν δύναμιν· μεγάλα μὲν οὖν καὶ κατὰ τῶν ὁρωμένων συμβάλλεται· διὰ μὲν γὰρ τῆς ἀμαρτίας περιεῖναι ἡμῶν τοῖς ὑπεναντίοις δίδονται· αὕτη δὲ τροποῦται τὴν ἀμαρτίαν· ὥστε ἐν τῷ κατὰ τῆς ἀμαρτίας τροπαίῳ καὶ τῶν διὰ ταύτην καθ' ἡμῶν ἰσχυόντων τὸ κράτος χερρίζεται. Οἱ τῶν ἐνοπλίων πόνων ἐλεύ-

θεροι, καὶ πρὸς μόνᾳ τὰ ἔνδον σρεφόμενοι, ταύτῃ συμβούλῳ καὶ συνεργῶ χρώμενοι, ῥᾶον τὰ σπουδαζόμενα καταπράττετε, εἴτε πολιτικὴν προστασίαν, εἴτε τινα ἄλλην τις ἐγχεχείρισται. Ὅσοι τοῖς πάθεσιν ἐσαγηνεύθημεν, καὶ ὅτι ἁμαρτίας θάνατος ἡμῖν ἀπειλεῖται, ταύτῃ ὡς ἀπορθήτῳ τειχίῳ ὑπαισιώμεν. Ἴσμεν ἐκείνην τὴν πολυάνθρωπον τῶν Νινευιτῶν πόλιν ὅπως δι' ἁμαρτίαν πικρῷ θανάτῳ ἀλώσιμος γενομένη, νηστεία περιτειχισθεῖσα, ἀπαθὴς κακοῦ συνετηρήθη. Ὅσοι δὲ τὴν μαχομένην ἀλλόφυλον ἐπιθυμίαν τῇ οἰκείᾳ τοῦ γένους ἀρετῇ· τίς οὐδ' οὕτω μακαρίσει; ἀπεκτονότες τὴν Αἴγυπτον τῆς ἁμαρτίας ἐφύγετε, καὶ τῶν καλῶν καὶ ἡμετέρων προδότην τοῦ ἀγορασθέντος ποιμανίου τῷ αἵματι τοῦ ἀμνοῦ καὶ ποιμένος, μετὰ γε ἡμᾶς, οὓς κρίμασιν οἷς οἶδε ποιμαίνειν ἔδωκε, κατέστητε νομεῖς τε καὶ φύλακες, καὶ τῶν ἀρετῶν τοῖς ὅρεσιν ἐπιχωριάζετε, τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων οἶδατε λόγων. διὰ ταύτης γὰρ ἐντὸς γενέσθαι τῆς νεφέλης προσομιλῆσαι Θεῷ, καθ' ὅσον θνητὴ φύσις θεῖαν ὁμιλίαν χωρεῖ, περιέσται ἡμῖν ἅπασι μετὰ τοῦ Παύλου βοῶμεν τοῦ οὐρανόου κήρυκος· Νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, νῦν ἡμέρα σωτήριος.

Μὴ τὸν καιρὸν τῆς ἐργασίας ἡμῶν προώμεθα· μὴ, ὅτε κερδᾶναι δεοί, τότε ἄπρακτοι καθεζώμεθα· ὥς περ γὰρ ἐμπόροις ῥάδιος ἢ τῆς ἐμπορίας ὁδὸς, ὅτε καὶ τὰ ἐκ τῆς ὥρας ῥᾶον ἔχει, καὶ ναύταις ὁ πλοῦς ἐπιτηδειότερος, ὅτε ἄνεμοι φίλοι πνέουσιν· εἰ δέ τις αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἄπρακτος διατελοῖ, σχολῇ γ' ἂν ἐν ἄλλῳ καιρῷ χρήσιμος ἑαυτῷ ἔσται· οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ μέλλομεν ἑαυτοῖς ὀφθήσεσθαι χρήσιμοι, νῦν εἰς τὸ ἡμῖν σωτήριον διαναστῶμεν ἐμπόρευμα. Εἰ γὰρ, ὅτε συνεργὸν ἔχομεν τὸν καιρὸν, τότε πρὸς τό τι κερδᾶναι νωθεῖς ἐλεγχθῶμεν, εἰς ποῖον καιρὸν ἑαυτῆς χρησιμεύσωμεν; Ἀρπάσωμεν οὖν τὸν καιρὸν, μὴ μάτην αὐτὸν δαπανήσωμεν. Ἐπειδὴ περ ἀνέτειλαν ἡμῖν αἱ τῆς ἀρετῆς ἡμέραι, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ προσ-

κόπτοντες τὰ κατὰ Θεὸν ἡμῶν διαθήματα, μηδὲ τοῖς ἐν ἡμέρᾳ τὰ ἐκ τοῦ σκότους πάσχουσιν ὁμοιούμενοι ὡς φωτὸς καὶ ἡμέρας υἱοὶ τὴν πορείαν ἡμῶν ἀνύωμεν τῆς ζωῆς, ὑπερ-
πηδῶντες τοῦ σκότους τὰς πύλας, καὶ ταῖς ἐνέδραις ἐκεί-
νου μὴ διὰ ῥαθυμίαν περιπίπτοντες· ἀσπίλους ἑαυτοὺς συν-
τηροῦντες, ἐφ' ὅσον δυνατόν, βιωτικαῖς μερίμναις φυρομένους,
μὴ τῷ βορβόρῳ τῆς κακίας συμφύρεσθαι· παιδαγωγοῦντες τὸ
φρόνημα τῆς σαρκὸς, καὶ τὰς λυσσώδεις τέως κατασιγά-
ζοντες ἐπιθυμίας· πολὺ γὰρ εἰπεῖν ἀπονεκροῦντες· χαλε-
πὸν γὰρ ταύτας ἀπονεκρῶσαι, μὴ οὔσης ἀδείας τῷ λογισμῷ
πρὸς μόνας ἐκείνας ὁρᾶν, τῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης
περισπώσης αὐτόν. Πλὴν ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐστὶ δυνατόν, καὶ
τὴν σάρκα δουλαγωγῶμεν, καὶ τὸν νοῦν καθαιρῶμεθα, καὶ
τὴν ψυχὴν φωτιζώμεθα, ἵνα τῷ δι' ἡμᾶς ἐν σκοτεινοῖς καὶ
ἐν σκιᾷ θανάτου ὀφθέντι φωτὶ νῦν τε διὰ τῶν ἔργων τοῦ
φωτὸς εὐαρεστήσωμεν, καὶ κατὰ τὸν μελλοντα δὲ βίον ἀδύ-
τῳ φέγγει συναπαστράψωμεν· ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, νῦν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως,
ὁμιλία ναοῦ ἱερωθέντος ἐν Μονῇ ῥηθεῖσα,
τὴν προσηγορίαν τὸν Καυλέαν ἐπώνυμον
κεκτημένη.

Λ Ο Γ Ο Σ ΚΗ'.

Ἐγκωμιαζομένων δικαίων, εὐφρανθήσονται λαοὶ, ὁ σοφός
φησι Σολομών· ἐγὼ δέ φημι· ἐγκαινιζομένων οἰκῶν Θεοῦ,
εὐφρανθήσονται λαοί· ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ πνευματικῶς ὡ-
φελεῖ ἡ ὑπόθεσις. Τῶν μὲν γὰρ τὸν πρὸς Θεὸν ἀκούοντες
ἔρωτα καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνίσματα, ὥσπερ σπινθῆρα θείου

φίλτρου ἀναφλέγοντα τὴν καρδίαν, εὐχόμεθα· ναῶν δὲ ἀφιερωμένων Θεῷ, πρὸς ἱερὰν κατὰςασιν τὰς αἰσθήσεις μεταποιούμεθα, καὶ καθάπερ οἱ ἐν βασιλείοις ἄρτι προσιόντες τοῖς περὶ τοῦ βασιλέως λογισμοῖς τέως τὰς ἄλλας τοῦ νοῦ κινήσεις καταστέλλουσιν, οὕτω καὶ, θείου οἴκου ἀνιερωμένου, οἱ παρόντες τῇ πρὸς τὸν μέγαν ἡμῶν Βασιλέα συννεύσει τοὺς ἄλλους προσομιλοῦντας λογισμοὺς ἀποπεμφάμενοι, ἱερᾶς, ὥς εἶπον, γίνονται καταστάσεως. Ἐπ' ἀμφοτέροις τοίνυν, ἐπὶ τε τοῖς τῶν Ἀγίων ἐπαίνοις, καὶ τοῖς τῶν θείων οἰκῶν ἀνιερώσεσιν εὐφροσύνη τὰς τῶν ἀνθρώπων καταλαμβάνει ψυχὰς, ὥς πνευματικῆς ὠφελείας χορηγουμένης. Τοιαύτης καὶ ἡμῖν, ὥς ὁρᾶτε, πάρεστιν ἀπολαύειν εὐφροσύνης. Θείου γὰρ ἐγκαινιζομένου ναοῦ, συνήλθομεν ἐπαψόμενοι τὴν τερπνότητα· οἴκου ἀφοριζομένου τῷ πληροῦντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πανηγυρίσαι τὴν ἀφιέρωσιν· οἴκου ἐν ἡμετέροις χωρίοις τῷ ἐπὶ νεφελῶν ἐπιβεβηκότι προσφερομένου, ὃν οὐ μόσχων οὐδὲ προβάτων θυσίαι καλλιεροῦσιν, ἀλλὰ ζῶντος ἀμνοῦ ἀγιάζει λυτῆριον ἀλόγου θυσίας αἶμα. Ἀνάκτορον τῷ Βασιλεῖ τῆς δόξης τελεσιουργεῖται, ἐν ταῖς καλλιχῆς ταῖς ἐνύλοις τὴν αὔλον σήμερον προσλαμβάνει εὐπρέπειαν· ἐκείνην μὲν, ἐκ τῶν ὑψίστων οὔσαν, τοῖς ἐκεῖ διατρίδουσιν ὅση τις ἐστὶν ἐκδιηγείσθαι παρήσομεν· τῷ δὲ κάλλει τοῦ τεχνήματος ὁ ἡμέτερος συνδιατριβέτω λόγος, εἴπερ μὴ μέλλομεν ἀδικεῖν τὸν τεχνίτην. Ὁ μὲν γὰρ ἐνταῦθα συνεκαλέσατο, ἵνα ὁμοῦ τε τῆς ἐφ' οἷς ἀπολαύει σήμερον εὐφροσύνης μετόχους λάβῃ, καὶ τῶν οἰκείων πόνων ἐπιδειξῇ τὸ κάλλος· ἡμεῖς δὲ εὐφροσύνης κληρονομοῦντες, εἰ τοῦ ἔργου τοὺς λόγους παρίδοιμεν, αὐτόν τε δόξομεν ἀδικεῖν, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις ἐκείνῳ ἡδονὴν ἐλαττοῦντες, καὶ προσέτι τῆς καλλονῆς τοῦ ἔργου πάρεργον πεποιημένοι τὴν θεάν· ἵνα οὖν μηδ' ἐτέρας δόξωμεν ἐνοχοί, εἰ καὶ μὴ ἐφ' ὅσον ἀπαιτεῖ τὸ τεχνούργημα, ἀλλ' ὅσον τε ὁ λόγος σχοίη διεξιέναι, γραφὴν αὐτῷ διεξίτω.

Ἀλκίνοον μὲν παλαιὸς ἐξηγεῖται μῦθος σκευάσαι χρύσειον ἑδάφος· ἀλλ' οὐ σεμνότητα μᾶλλον ἢ μέμψιν αὐτῷ φέρει τὸ ἐπινόημα· τρυφῶντος γὰρ ἀνδρὸς ἀκορέστως, καὶ γνώμης ἀπειροκάλου ἔχει τὸν ἔλεγχον· εἰ μὴ ἄρα μόνον ἐπαίρειν τοιούτῳ λόγῳ τὴν κατασκευὴν ὁ μῦθος βουλούμενος, οὐχὶ τῷ χρυσῷ ὑπεστρώσθαι τὸ ἑδάφος λέγει, καὶ χρύσειον λέγοι, ἀλλ' ἵνα τοῦ ἔργου μεγαλύνῃ τὸν ἔπαινον. Πλὴν ὁπότερον ἂν ᾖ, οὐδὲν ἐκ τοῦ λόγου σεμνὸν ὁ κατασκευάσας κερδαίνει· ἡμῖν δὲ κόμπου τὸ ἔργον εἰς θαῦμα ἐπαίροντος οὐ προσδεῖ, ἐκ τῆς ἀληθείας αὐτῷ ὑπάρχοντος τοῦ θυμαζέσθαι· ἢ χρύσειον μὲν οὐκ ἂν αὐτὸ φαίνη, χρυσοῦ δὲ τοσοῦτον ὡραιότερον, ὅσον καὶ πρὸς τὴν . . . , δι' ἣν γέγονε, χρυσοῦ ἐπιτηδειότερον. Μαρμάρων γὰρ λευκῶν ἐκ πλακὸς ὑπέστρωται· τὸ συνεχὲς τῆς διαφανείας μηδενὸς ἄλλου διατειχίζοντος χρώματος, προτετιμηκότος τοῦ τεχνίτου τὸ ἀμιγρὲς τῆς ἀγλαΐας τοῦ ἐκ τῆς ποικίλης κατασκευῆς ἀνθους, οἷα πολλὰ ἐν ταῖς τῶν ἑδάφων κατασκευάσεσιν ὁρᾶται· πλὴν ὥσπερ τινα ὅρια ἔξωθεν περιθέοντα τῆς λευκῆς ἐπιφανείας ἐκ πλακὸς ἑτεροχρόου, τῇ βραχείᾳ παραμείψει τῆς θεάς, τερπνὴν οὖσαν τὴν τοῦ λευκοῦ διαφάνειαν, τερπνοτέραν ὅμως ποιεῖ. Οὕτω μὲν οὖν οὐκ ἐξ ἑδάφους, μυθικήν ἔχοντος ὡραιότητα, ἀλλ' ἐξ ὄντος ὡραίου τερπνὴν ἐκ τῶν ἐν ποσὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀπαντᾷ θέαμα· τῷ δ' ἄνωθεν ἐπηρμένῳ εἰς ἡμικύκλιον σχῆμα, ὃ καὶ ὀροφὴν πληροῖ τοῦ καλοῦ ἑδάφους, εἰκὼν κατὰ μέσης τετύπεται, ᾧ τὸν οἶκον ἀφιέρωσεν ὁ τεχνίτης· εἰποὶς ἂν οὐ τέχνης ἔργον ὁρᾷ, ἀλλ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἐν φύσει τῇ βροτῶν ὀφθέντα τοῦ παντός ἐπόπτην καὶ κυβερνήτην, ἄρτι πεπαυμένον τοῦ παραινεῖν, καὶ τοῖς χεῖλεσιν ἐπιτεθεικότα σιγὴν· ἐφεξῆς δὲ τοῦ ὅλου ναοῦ κύτος, καὶ τῶν, αἷς ἀνέχεται, ἀψίδων ὁ ὀροφος, τῶν ἄλλων οἰκείων ἀνεστήλονται θεραπόντων εἰκόνες, πᾶσαι ψηφίδος χρυσοῦ ἀλειφομένης πεποιημέναι. Ἐνταῦθα τὸ χρῆσιμον τοῦ χρυσοῦ κατιδόντος τοῦ τεχνίτου, καὶ ἀεθρόνως

χρησαμένου· ἐβουλήθη γὰρ ταῖς εἰκόσι τῇ τοῦ χρυσοῦ μίξει τοιοῦτον ἐκθεῖναι κάλλος, οἷον εἰκὸς ἀμφιέννυσθαι τοὺς βασιλέως πλησίον· ἄλλως τε δὲ καὶ πρὸς τὸ γράψαι τοῖς μέλεσιν ἀρετῆς χρῶμα τὴν ἐκ τοῦ χρυσοῦ κατενόησε χρησιμεύουσιν ὠχρότητα. Γέγραπται που σὺν ἐκείνοις μήτηρ ἄφθορος, βρέφος χερσὶ κρατοῦσα, καὶ ὅψι κεκραμένη ἐκ παρθενικοῦ καταστήματος καὶ μητρικῆς συμπαθείας αὐτῷ ἀτενίζουσα· δόξαις ἂν καὶ χεῖλη διανοιγόμενα ταύτης ὄρῃν, καὶ φωνὴν μητρικὴν ἐπαφιέντα τῷ παιδί· οὕτως ὥς περ οὐκ ἄμοιρα πνοῆς ὑπάρχει τὰ εἰκονίσματα. Τὸ δ' ἄλλο τοῦ ναοῦ μέρος, ὃ μὴ τὰ ἱερὰ φέρει στηλιώματα, ἐκ πλακῶν καλλωπίζεται πολυχρῶμων, οὕτως ἔχουσῶν ὠραιότητος, ὥς ἀκριβῶς ἀνόθευτον σῶζειν τὴν πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔργου κάλλους συγγένειαν· περὶ μὲν δὴ τοῦ φιλοτεχνήματος τοσοῦτον εἰρήσθω.

Σὺ δέ μοι, ὦ ἀνδρῶν ἀριστε, ὃ τοῦ καλοῦ ἔργου κατασκευαστῆς, τοῦτο πυνθανομένῳ εἰπέ· ἄρα στέργεις τὸν ἡμέτερον λόγον, ἐφ' ὅσον ἔσχε βοηθὸν τὸν καιρὸν, τόσον θαῦμα διεξιόντα; ἢ ἄλλην δαψιλεστέραν λόγων πηγὴν ἐπιζητήσεις καὶ τῷ σῷ μᾶλλον τεχνουργήματι ἐξαρχέσουσαν; καὶ οὐκ οἶσεις ὥς περ ζημιουμένους τοὺς σοὺς πόνους ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου λόγου θεώμενος, ἢ οὐ μένου, οὐ λογίζῃ τὸ πρᾶγμα ζημίαν; ὥς περ γε οὐδέ ἐστίν αὐτοῦ τρανώτερον λόγου παντὸς τὸ οἰκεῖον θαῦμα διεξιόντος τοῦ ἔργου, καὶ μηδὲν ἐν τῇ ἐλαττώσει τοῦ λόγου συναλαττουμένου, τούναντίον δὲ τὸν λέγοντα ἐξελέγχοντος ὑπὸ τῆς ἰδίας περιουσίας νενικημένον. Ἄρ' οὖν, ὥς περ εἶπον, οὐδὲν ἄχθη οὕτως σοι μὴ πρὸς ἀξίαν ἐκφραζομένων τῶν πόνων; ἢ τῷ πρὸς ἡμᾶς διαπύρῳ πόθῳ πλέον χαίρεις, τὸν ἡμέτερον λόγον ἔχων περὶ τοῦ σοῦ διαλαμβάνοντα ἔργου, ἢ εἰ τις ἦν ἄλλος ἐκεῖνος λόγος καὶ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει πλέον τῆς ἐνούσης χρηστότητος τῷ σῷ ἐδίδου ἔργῳ; ἐπεὶ περ τοῖς διαπύρως φιλοῦσιν, οἷον τὸ σὸν μάλιστα πρὸς ἡμᾶς φίλτρον, ἥδιον

τὸ βραχύ τι παρὰ τῶν ποθουμένων λαβεῖν, ἢ τι τῶν μεγίστων παρὰ τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ γέ μοι καὶ τοῦτο εἶπέ· ἄρ' ἐκ προνοίας καὶ ἐπιτηδεύας ἐτήρησας τὸν καιρὸν, ἵν' ἐν τῇ καλλίστῃ ὥρᾳ τοῦ χρόνου τῷ ἔαρὶ ἀπαρτίσας τὸν οἶκον, ποιήσῃ τὴν προσένεξιν τῷ Θεῷ; ἢ σὺ τοῦτο μὲν οὐκ ἔθου φροντίδα, οὕτω δὲ γίνεται, ἵν' ἢ καὶ ταύτῃ τὸ σὸν δῶρον σεμνὸν ἐν τῷ κρεῖττονι μέρει τοῦ χρόνου τῷ κρεῖττονι προσαγόμενον; Ὅρα γὰρ οἶα τὴν σὴν περιχορεύει προσένεξιν.

Νῦν οὐρανὸς τὸ σκυθρωπὸν ἀποσκευασάμενος, θαυμκστότερος ἑαυτοῦ γίνεται, καθαρῶς ταῖς αὐγαῖς τῶν φωστήρων περιλαμπόμενος. Νῦν ἡ χέρσος τὴν ἀμορφίαν ἀποθεμένη, εὐπρεπεστάτῳ ὠραϊσμῷ ταῖς ἰδίαις γοναῖς καλλωπίζεται. Νῦν θάλασσα πρὸς τὸ ἥμερον μεταβαλοῦσα τὴν ἀγριότητα, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀφροῦ τῆς μανίας γαληνὸν ἀπαλλαξαμένη κατὰστημᾶ, τὴν φρικτὴν θέαν ἡδὺ προσμειδιῶσιν ἐπιδείκνυσι. Νῦν ἅπαν μὲν χερσαῖον ζῶον, τῶν χειμερίων ἀφαιμένων δεσμῶν, ἐλευθέροις σκιρτήμασι τέρπεται· ἅπαν δὲ ὑπ᾿αέριον, σοδαρωτέραν τὴν πτῆσιν ἐπιδεικνύμενον, οἶον ὑπερορίας τῆς κρυμώδους φυγῆς ἐπανέρχεται, καὶ τοῖς οἰκείοις χωρίοις ἐμπολιτεύεται, σιγῶσῃ ψήφῳ τοῦ καιροῦ τὴν κάθοδον αὐτοῖς ἐπιτρέποντος. Νῦν ἡ φιλάνθρωπος χελιδὼν ἐν τοῖς ὀρόφοις τῶν ἑαυτῆς ὠδίνων τὸν θάλαμον οἰκοδομεῖ, καὶ ἀμοιβὴν τῆς ὑποδοχῆς τοῖς συνοίκοις τὰ κελαδήματα δίδωσιν. Ἄρτι καὶ ἀηδὼν, ληξάσης ἡμέρας, ἐπ' ἡρεμίας καθίσασα, παννύχοις ἐπαγρυπνεῖ ταῖς κραυγαῖς, καὶ κατὰ τέρπει ταῖς μελωδίαις τὸν ἄνθρωπον. Νῦν δὲ πᾶν γένος κητῶν, τῶν ἐν βάθει κευθμώνων ἀνακοιτάμενον, καὶ αὐτὸ λαθεῖν τὴν ἐκείθεν ἐπείγεται σκυθρωπότητα. Ἄρτι τὸ μέγα καὶ πολυτίμητον ζῶον, δι' οὗ πάντα γέγονεν, ἡδίωνος μεταλαγχάνει τῆς διαθέσεως, καὶ τὰς ἰδίας πράξεις εὐθυμότερον μεταχειρίζεται. Νῦν μὲν ἀρότης ἡδύτερον τοῖς ἐργάταις βουσὶν ἔπεται· νῦν δὲ νηίτης ἀσμενέστερον θαλαττίοις

ἐποχεῖται νώτοις· νῦν ὀπλίτης τὰ ὄπλα περιαφώμενος τὸ φρόνημα εἰς παράταξιν διεγείρει, καὶ κινήμασιν Ἀρεως τὴν δεξιὰν ἐπασκεῖ. Ὅρᾳς ὁποίων πραγμάτων καιρῷ ὁ σὸς ἀνιεροῦται πόνος; πῶς οὕτως συμβαίνει, ἢ ὅπερ ἦν εἰκὸς, τοῦτο καὶ συμβαίνει; Τί; ἐπαὶ πόθεν ἔσχαρς μηδαμῶς μαρνανθέντα ἵνα τὸ θεῖον τιμήσῃς, εἰς ἕαρ ἐξανύεται ἡ σπουδὴ, καὶ θεραπεύεται τῇ προσενέξει ὁ τῶν ὅλων Δεσπότης· ὦ καὶ ἡμεῖς παρασταίημεν ἐαρίζοντες τῇ αὐτοῦ γλυκεῖα περιθάλλῃ τοῖς τῶν ἀρετῶν ἀνθεσιν, καὶ σὺν τοῖς ἀδιαλείπτως ἑορτάζουσι τῇ μεθέξει τῆς οὐ ληγούσης ἀγαλλιάσεως, συνευφραινόμενοι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία, ἐν τῇ τοῦ σεβασμίου ναοῦ ἱερώσει ὁμιληθεῖσα, ὅς τῷ θαυμαστῷ Θωμᾷ καὶ αἰοιδίμῳ τοῦ Λόγου ἀφιέρωται μαθητῇ.

Λ Ο Γ Ο Σ Κ Θ'.

Ἐγκαινίων πανήγυρις, ἀδελφοί· ἐγκαινίων, οὐχ οἷα ἐτησίως πανηγυρίζεται· οὐδὲ γὰρ περικυκλήσαντος ἄρτι τοῦ χρόνου εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἥ πρώτη τὸν οἶκον ἱέρωσεν, οὐδὲ νῦν πῆξιν λαβόντος ναοῦ καὶ ἀγιασμοῦ μεταλαγχάνοντος, σκοπὸν ἔχει τὰ ἐγκαινία· ἀλλ' οἷα τοῦ κόσμου τὰ ἀβρῶσθήματα, πάθει ληφθέντος τοῦ ἀποστολικοῦ τεμένους, καὶ ὥςπερ ἐκ τελευτῆς ἀναδιώσαντος, τοιοῦτον ἡμῖν σήμερον τὸ ἐγκαινιον, πάλιν τοῦ σεβασμίου χώρου ἀπολαβόντος τὸ σεβάσμιον. Πάλιν γὰρ ἐνταῦθα τιμᾶται ὁ μέγας τοῦ Δεσπότης μαθητῆς, ὁ δακτύλιος τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐπισφραγίσας μυστήριον· ὁ τῷ πτερῷ τῆς Χριστοῦ ἀγαπήσεως

ἀπ' ἄκρου γῆς διαπτάς· ὁ τῶν ψυχῶν τὴν μελανίαν τῇ τοῦ Εὐαγγελίου διαλευκάνας λαμπρότητι. Πάλιν οὗτος ὁ μέγας Ἀπόστολος ἐνταῦθα θεραπευόμενος, ἀσυγκρίτως ἀντιθεραπεύει τοὺς τὴν θεραπείαν ἐκείνῳ προσφέροντας· ὃς ἀντιθεραπεύων λευκαίνει καὶ νῦν τὰς καρδίας, ἐξαφανίζων τῆς ἁμαρτίας τὴν μέλαιναν πρόσχυσιν· λύει τὰ βαρέα τῶν ἐγκλημάτων ἡμῶν χρέη· ἐστιᾷ τῇ φαιδρότητι τοὺς συνδραμόντας ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ τεμενίσματι, καθάπερ ἐκ τινος χώρου πάντοθεν περιαιυαζομένου τὰς θείας ἡμῶν λαμπρότητας προβαλλόμενος. Ἀγιάζεται γλῶσσα φθογγαῖς ἱεραῖς· ἀγιάζεται ἀκοή θείου ἤχου ὑποδεχομένη, καὶ πᾶσα ἄλλη αἴσθησις ταῖς ἀγίαις κατασεμνύνεται χάρισι· καὶ νοῦς ἱερᾶς ἀπολαύει ἀγαλλιάσεως τῇ πρὸς Θεὸν αὐτῷ γενομένη ὁμιλίᾳ, ταύτης πληρούμενος. Ἀεὶ μὲν γὰρ ἡ πρὸς Θεὸν συνομιλία γλυκεῖαν ἡδονὴν χαρίζειται τῷ νοῖ, μάλιστα δὲ ταύτης τρυφᾷ χώροις ἐν σεβασμίῳ τὴν ὁμιλίαν ποιούμενος· ἅτε δὴ τῇ ἐκεῖ συνόδῳ ἔξω πως γενομένων ἡμῶν τῆς γεώδους αἰθάλης, καὶ πρὸς ὑποδοχὴν τῆς θείας ἐλλάμψεως καθισταμένων ἐπιτηδειοτέρων. Ἀλλὰ τρυφῶμεν θείας ἀγαλλιάσεως· ἀλλὰ μὴ κόρον λάβωμεν τῶν ἀποστολικῶν δωρεῶν· καλὸν γὰρ οὕτως ἀπλήστως ἔχειν τοιαύτης εὐεργεσίας· οὐ δυσχερανεῖ ἀπληστευομένους ἰδὼν ὁ ταύτης ἡμῶν χορηγός· μᾶλλον δὲ, ὅσον ἀπλήστως ἔχοντας ὀφεται, ἡσθήσεται, καὶ χρήσεται ἀφθονώτερον τῇ φιλοτιμίᾳ, κέρδος οἰκεῖον τὰ ἡμέτερα κέρδη ποιούμενος. Οὐδὲν γὰρ οὕτω κερδαλέον οὔτε τῷ θεῷ μαθητῇ, οὔτε τῷ αὐτοῦ διδασκάλῳ, ὥς ἀνθρώπου ὑπὲρ ἧς εἶλοντο θανεῖν ἢ ὠφέλεια· ἧς μηδεὶς ἀπίτω κενός, μηδ' ἀμέτοχος, ἀλλὰ πάντες ἐν τῷ ἱερῷ χρηματίσαι καὶ ἐνθεοὶ μετασχόντες καὶ ἀπολαύσαντες. Οὕτω τοῦ ναοῦ ἐορτάσωμεν τὰ ἐγκαινία· τοιαύτη τιμῇ τιμήσωμεν τὴν πανήγυριν. Ἀλλὰ γὰρ ἔστι γε, καὶ οὕτω τιμηθήσεται, τοῦ ὑπεραγάθου Πνεύματος δι' οἰκείαν ἀγαθότητα τῇ ἐαυτοῦ ἐπιπνοίᾳ ἱεροποιούντος ἡμᾶς καὶ θεοπρεπῶς ἁλλοιοῦν-

τος καὶ ἐγκαινίζοντος. Μηδὲ γὰρ εἴη τις οὕτω διαφθαρεὶς καὶ ἀπεγνωσμένος, ὃ ὑπεράγαθον Πνεῦμα, ὥστε παροφθῆναι καὶ μὴ τῆς σῆς τυχεῖν καινοποιοῦ ἀλλοιωσεως. Εἰ γὰρ καὶ ταῖς ἐξ ἔργων διαφθοραῖς, μάλιστα μὲν ἐγὼ, ἴσως δὲ καὶ τινες ἄλλοι, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως ἐμοὶ κατεβλήθημεν καὶ διερρύθημεν, ἀλλ' οὖν ἡ σὴ τῆς ὁμολογίας κρηπὶς ἔστηκεν ἡμῖν ἀκατάβλητος, ἐν ἣ τὸ σὸν ἔργον ἐποικοδομήσας, τὴν εὐσπλαγχνίαν, τοὺς οἰκτιρμοὺς, τὴν κηδεμονίαν, ποιήσον ἡμᾶς πάλιν καὶ οἶκόν σου καὶ ναόν. Δὸς ἀποσκευασμένους τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς ἀποφθειρόμενον, εἰς τὸν καινὸν μεταποιηθῆναι καὶ ἀκατάλυτον. Εὐωδιάσον ἡμᾶς, τῷ μὴ λήγοντι μύρῳ, καὶ πρὸς τὴν σὴν ἐνοίκησιν ἐπαξίους ἀνάδειξον, ἵνα διαπαντὸς ἐνοικοῦντά σε ἔχοντες, μὴ τῇ ἀτίμῳ ἀχρειωθῶμεν ἀμαρτία. Τί σύντονον πρὸς ἡμᾶς ἐνορεᾶτε, καὶ ὥσπερ εἰκάτε προσεγκαλεῖν τι ὠρμημένοις; Μὴ τοῦτο ἐντεθύμησθε ὡς κατὰ πόδας ἵσταμένης τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ, τῶν σαρκίνων ραγέντων ὀμμάτων, ὁ μαθητὴς ἀνέπτη πρὸς τὸν Διδάσκαλον; Τί νῦν τὰ ἐγκαίνια τελεῖται, ἀλλὰ μὴ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τετήρηται, ἵν' οὕτω διπλῇ πανηγύρει καὶ, ὡς εἶκος, φαιδρότερον ἢ ἀποστολικὴ ἐπανηγυρίζετο μνήμη; Μὴ τοῦτο ὑμῖν ἀτενὲς τὸ ὄμμα ποιεῖ; ἀλλ' οὐκ ἐγκαλέσοιτε ἂν, οἶμαι, μαθόντες τὸ αἷτιον. Τίποτε δὴ τὸ πεποιηκὸς τοῦτό ἐστι; Ἐπειδὴ ἐν ταύτῃ τὰς μητρικὰς ἡμᾶς ἀπολύσαντας ὠδῖνας εἶδεν ἥλιος, διὰ τοῦτο σήμερον ὁμοῦ μὲν εὐχαριστίαν φέροντες τῷ δεδωκότι τὴν ὑπαρξιν, ὁμοῦ δὲ καὶ ὑπὲρ ὧν τὸν ἐμὸν ναὸν κατερρύψωσα εἰς ἀνάμνησιν τῆς οὐκ ὄντως ἡμᾶς ὑποστησαμένης ἀγαθότητος, τὸν μαθητὴν προβεβλημένος, ὡς ἂν ὑπ' ἐκείνου δυσωπηθεῖς, καταπεσόντας ἀνακαινίσῃ, καὶ διερρύηκοσι δοίῃ τὴν ἐπανόρθωσιν, οἷς μὴ οὖσιν ἔδωκε γένεσιν, προφθάνομεν τελοῦντες τὸν ἐγκαινισμόν· ἄλλως τε δὲ καὶ ὅτι πανηγύρεων τιμὴ καὶ φαιδρότης, καὶ μάλιστα θεῖον ἢ τῶν πανηγυρίζόντων ψυχικὴ φαιδρότης, ἵνα ἐκ τοῦ

προμετασχεῖν φαιδρότητος τῇ νῦν πανηγύρει φαιδρότερον κατ' ἐκείνην διακεισώμεθα· καὶ οὕτω προσηκόντως ἡ ἀποστολικὴ τιμηθήσεται μνήμη. Σήμερον πανηγυρίζομεν, εἰ βούλεσθε δὲ, καὶ ἵνα, δι' ὧν προῖερούται τὸ τέμενος, αὐτοὶ προκοσμήσωμεν τὰς ψυχὰς, καὶ μὴ ἀπαράσκευοι ὦμεν πρὸς τὴν τότε ἡμῖν εἰρημένην ὁμιλίαν τῆς ἀποστολικῆς μεγαλειότητος. Ταῦτα μὲν ὑπὲρ ὧν προφθάνει τὴν μνήμην τοῦ ναοῦ τὰ ἐγκαίνια.

Τί δέ ; ἰσθῶμεν ἐνταῦθα τὸν λόγον· ἐπέχω τὴν γλῶτταν· ἢ καὶ εἴτι βραχέα ἡμῖν προσφθεγξώμεθα. Τί προσφθεγξώμεθα; ἐκεῖνο τὸ πάθος ὑπ' ὅσιν ὑμῖν, εἰ δοκεῖ, διὰ τοῦ λόγου παριστῶντες, ὃ τὰ ἀρχαῖα τοῦ ναοῦ κἄλλη κατελυμήνατο. Ἄρα προτρέπεσθε, καὶ φῶμεν τὸ πῦρ ἐκεῖνο ὅθεν ἀνήφθη; Φεῦ τῆς ἐμῆς τῶν ἀμαρτημάτων πυρκαϊῆς ! ἢ πᾶς τις ὑμῶν ἐπίσταται ὡς ἐξαφθείσης ἀνεκαύθη τῆς θείας ὀργῆς, ἣν ἀνέσχεν ἀφ' ἡμῶν ὁ συμπαθὴς Δεσπότης, τοῦ μαθητοῦ δυσωπήσαντος καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον αὐτὴν ἐπισπασαμένου τέμενος. ὦ δεσποτικῆς εὐγενείας ! ὦ μαθητοῦ συμπαθοῦς προστασίας ! Εἶδεν ὀργιζόμενον τὸν Δεσπότην ἐφ' οἷς ἐξαμαρτάνομεν, καὶ, ἵν' ἡμᾶς ἐξαρπάσῃ, αὐτὸς ἀνθ' ἡμῶν τὴν δίκην ὑπέρχεται, τάχα τοιοῦτοις ῥήμασι τὴν καθ' ἡμῶν ὀργὴν παραιτούμενος, ὥ ὑπὲρ δούλων ἀμαρτωλῶν παθὼν, Δέσποτα, παρορᾷς ἐκεῖνα τὰ φρικτὰ τραύματα, ἃ φιλανθρώπως καὶ μετ' ἀνάστασιν φέροντος τῇ ἐμῇ ἐξηρευνησάμην χειρί; Ἄλλ' οὐκ ἔστιν ὅπως ταῦτα παρόψῃ· οὐκοῦν ἐπεὶ μὴ ταῦτα, πάριδε τῶν συνδούλων τὰ πταίσματα, μηδὲ σε γνοίημεν ὀργιζόμενον· εἰ δὲ ἅπαξ ἔκρινας τοῦτο δεῖξαι, δεῖξον τὸ ἐμὸν κκταφλέγον τέμενος· τὸ ἐμὸν ἀνάκτορον ὑποδεχέσθω τοὺς ἀνθρακας. Εἶπε ταῦτα, καὶ εἰπὼν ἔπεισε, καὶ εἶλεν ἐπὶ τὸν ἴδιον οἶκον τὸ πῦρ, καὶ ἀνάπτει μὲν τὰ ἡμέτερα ἀνόσια ἔργα τὴν φλόγα, γίνεται δὲ ταύτης δαπάνη ὁ σεδᾶσμιος οἶκος.

Ἄλλ' ὀρᾷτε, μᾶλλον δὲ ὀρῶμεν, καὶ σωφρονισμὸν ποιη-

σώμεθα, ἀλλὰ μὴ καταφρόνησιν τὴν ἀποφυγὴν τῆς τιμωρίας· μισήσωμεν τῶν ἔργων τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἀνεκαύθη ἡ φλόξ· μὴ βουληθῶμεν αὐτὴν ἡμᾶς περιλιχνωμένην ἰδεῖν. Νῦν μὲν γὰρ τοῦ φιλανθρώπου Δεσπότης συμπαθῶς ἐπινεύσαντος, οἰκτείρας ἡμᾶς ὁ μαθητὴς, ὥς πέρ τιμι προβλήματι τῷ ἱερῷ οἰκῷ δεξιόμενος τὴν ὀργὴν, φυγεῖν ἡμῖν τὸ πικρὸν τῆς εἰσπράξεως περιεποιήσατο· οὐκ ἐφείσατο τοῦ ναοῦ, ἵνα φείσῃται ἡμῶν ὁ Δεσπότης, ἵνα δυσωπηθῶμεν τὴν ἐκείνου προαίρεσιν, καὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἄμεινον μεταβολῆς ἐπιμεληθῶμεν· εἰ δ' ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ μεταβαλέσθαι, ἀντὶ τοῦ καθήρασθαι τῶν ῥυπασμάτων τῆς ἁμαρτίας, ἐαυτοὺς τε κυλινδοῦντες καὶ τὸ ἅγιον καταχρύνοντες οὐχ ὑπενδοίημεν, δέδοικα μὴ οὐκέτι ἀλλαχῇ τὴν ὀργὴν ἐνσκήπτουσιν θεασώμεθα. Φεῖσαι, Κύριε· καὶ μὴ τὴν φρικτὴν ταύτην ἰδοίμεν θεάν, ἀλλ' εἰς τὰς ἡμῶν κεφαλὰς, καὶ ἡμᾶς ἡ φλόξ, ἣν ἀνεφλέξαμεν, περιλιχμήσοι.

Πάντα πληροὶ τὸ θεῖον, καὶ τόπος οὐδεὶς, οὐ μὴ πάρεστι, καὶ πανταχοῦ ὡς κατενώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ βιούοντας, οὕτω κοσμίως καὶ εὐλαδῶς ἀναστρέφεσθαι χρή· μάλιστα δὲ ὡς ὅτι σεμνὴν τὴν ἀναστροφὴν ἔχειν, ἐν ὁροῖς γειτνιαζοντας θεοῖς, ἐν οἰκοῖς Θεοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων γείτονα διακεκληρωμένους τὴν οἴκησιν, εὐτάκτως θεμιτὸν διάγειν, τὴν ἐν αὐτοῖς τιμῶντας παροῦσαν ἁγιαστικὴν καὶ φρουρητικὴν χάριν· καὶ φεύγειν, ὅση δύναμις, τὴν συναναστροφὴν τῆς ἁμαρτίας, καὶ οἷς ἐκείνη τὸν ἡμέτερον βίον ἐνασχημονοῦσα καταμωμεῖται· ἀλλ' εὐλαδῶς, ἀλλὰ σωφρόνως καὶ εὐτάκτως πολιτευώμεθα, καὶ ἀξίως τοῦ σεπτοῦ καὶ ἱεροῦ γειτονήματος· καὶ οἷς εἶδομεν τὸν ἄψυχον ναὸν τέφραν δι' ἡμᾶς γεγεννημένον, οὗς ἐμψύχους ναοὺς ἐαυτοῦ βούλεται εἶναι ὁ κατασκευάσας ἡμᾶς Θεός, τῆς ἐαυτοῦ σεμνότητος ἐν σπουδῇ καταστῶμεν. Μὴ ἀναμείνωμεν τὸν τρυγίαν τῆς θείας ὀργῆς ἐκκενωθέντα ἰδεῖν ἐφ' ἡμᾶς φιλάνθρωπον μὲν γὰρ τὸ θεῖον, καὶ πολλάκις σωφρονίζειν βου-

λόμενον· ἀφείς ὑπὸ δίκην ἄγειν τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἐν τοῖς ἀψύχοις δείκνυσι τὴν ὀργήν· ὅταν δ' ἀνεπιστρόφως ἔχοντας ἴδοι τούτους, ὧν ἔδωκε μακροθυμίαν τὰ πταίσματα, δριμυτέραν εἰσπράττεται δίκην τῆς ἀνοχῆς τοὺς καταφρονητάς· ἥς μὴ γένοιτο πείραν λαβεῖν, ὧ πάντα ποιῶν καὶ πάντα οἰκονομῶν πρὸς τὴν τῶν ἀμαρτωλῶν σωτηρίαν, ἀλλ' εἴημεν ἅπαντες τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι ταύτης ἀμέθεκτοι διαχμέοντες, πρεσβεύοντων ὑπὲρ ἡμῶν τῆς τε σῆς ὑπερευλογημένης Μητρὸς, ἣν κοινὴν προστάτιδα ὁ κόσμος ἐπλούτησε, καὶ τοῦ σου μιμητοῦ τῶν παθημάτων καὶ τῆς συμπαθείας μαθητοῦ, καὶ πάντων σου τῶν Ἀγίων, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία, δι' ὑπογραφέως ἐκπεφωνημένη τῷ λαῷ ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, κατὰ τὴν ἱεράν τῆς τελειώσεως τοῦ θείου Μαθητοῦ ἡμέραν, τῆς βασιλικῆς παρουσίας κωλυθείσης διὰ τινὰς δογμάτων ἀσχόλους ἀνθελκύσεις.

Λ Ο Γ Ο Σ Δ'.

Οἶδα ὅτι ἀγαπητὸν ὑμῖν, ὦ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐμὴ παρουσία, καὶ τὸ ἐμὲ συμπανηγυριστὴν ἔχειν, ἐπέραστον ἦν. Ἀλλ' εἰ καὶ ἡμεῖς τῷ καλῷ ἡμῶν συλλόγῳ οὐχ ὁρώμενοι πάρεσμεν, ἀλλὰ πάρεστιν ἀνθ' ἡμῶν ὃς μᾶλλον ὁρώμενος, ἡδυτέραν ποιήσει τὴν πανήγυριν. Πάντως μὲν οὖν αὐλῶς συνὼν ὁ μέγας καὶ θεῖος Ἀπόστολος τοῖς εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν συνεληλυθόσιν, ὥς κέρ τις κορυφαῖος, τὴν ἱεράν ἡμῶν

ἐποπτεύει τάξιν· νῦν δὲ καὶ τὴν ἐκείνου σεβασμὶν κορυφὴν ἔχετε, καὶ τοῦ καλοῦ συλλόγου τὴν κορυφὴν πληροῦσαν, καὶ τῆς ἡμῶν ὑπολήψεως ἕνεκα οὐ μόνον τι ζημιοῦσθαι τὴν πανήγυριν συγχωροῦσαν, ἀλλὰ καὶ τιμιωτέραν αὐτὴν ἀποφαίνουσιν· μᾶλλον δὲ οὐδ' ἡμεῖς ἄπιμεν. Ἀλλ' εἴτι δύναται νοῦς ἀνθρώπινος καὶ χωρὶς σώματος συνεῖναι πράγμασι· δύναται δέ· σύνεσμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς ὁμιλίᾳ τοῦ λόγου τὸ πρᾶγμα πιστούμεθα. Τί οὖν; ἴσως ἂν εἴποι τις, τίνος ἕνεκεν ὥς περ ἡ τιμία τοῦ μαθητοῦ κεφαλὴ καὶ οἱ βασιλέως λόγοι φαιδρύνουσι τὴν ἐορτὴν, μὴ καὶ αὐτὸς ἦκεις ὁ βασιλεὺς ἴν' ἡμῖν πάντα ὑπῆρχε φαιδρά; Ἐβουλόμην καὶ ἐγὼ οὕτω γενέσθαι, ὥς περ ποθεῖτε, ἀλλ' ἡ τῶν πραγμάτων φορὰ, καὶ ἃς ἐξηρητημέναις ἡμῶν φέρομεν φροντίδας, οὐκ ἐφ' ἃ βουλόμεθα συγχωροῦσιν ἰέναι, ἀλλ' ἐνθα ἂν ἐκεῖνα φερόμενα τὴν ἐξ ἡμῶν ἀπαιτοῦντα πρόνοιαν ἄγῃ· διὰ τοῦτο, ἐπεὶ περ ἡμῖν τὸ σήμερον ὀφθῆναι τῷ φιλοθέῳ ἀθροίσματι οὐ παρεσχέθη, διὰ τοῦ λόγου συγγινόμεθα. Καὶ ἐπεὶ περ ὅλως οὐκ ἦν δυνατόν παρεῖναι, τέως ὧ γε δεδυνήμεθα τρόπῳ, τούτῳ καὶ πάρεσμεν. Ὁρᾶτε τὴν προαίρεσιν; ὁρᾶτε τὸν πόθον; ὅς ὥς περ μερίζων ἡμᾶς, πρὸς ἄλλο τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων ἐλκούσης, διὰ τῆς τοῦ λόγου ὁμιλίας μέρει τινὶ συγγεγονέναι ὑμῖν ποιεῖ; Ὁρᾶτε, τέκνα καὶ ἀδελφοί, ἡλίκον τὸ φίλτρον καὶ ἡ στοργή; ἀντιδοτέ μοι τὴν ἴσιν γνώμην, τὸν ἴσον πόθον καὶ τὴν στοργήν· ἀντιδοίητε δὲ πῶς; τῶν λόγων μεμνημένοι καὶ τῶν παραιnéσεων, ἃς ὀλίγον πρόσθεν ταῖς ἀκοαῖς ὑμῶν κατεθέμεθα. Οὐ ζητῶ κινδύνους καὶ ἀπόδειξιν στοργῆς, οὐ μακρὰς ὁδοιπορίας, οὐκ ἀναλώματα τῶν προσόντων· ἀρκοῦμαι τούτῳ, καὶ πείθομαι ἀντιποθεῖν ὑμᾶς τὸν πατέρα, εἰ τὰς ἐκείνου παραιnéσεις μὴ τῆς διανοίας ὑπερορίους ποιήσητε· μέγα γὰρ καὶ τοῦτο μαρτύριον στοργῆς καὶ καθαρῷ φίλτρῳ, τὸ μεμνησθαι τῶν λόγων τοῦ ποθουμένου τοὺς ποθοῦντας. Ἐκεῖνα, ὥς περ εἶπον, ἃ ἡμῖν γλώσση προσεῖπον, ὀπίσω

μνήμης μὴ ῥίψητε· καὶ ἀπόχρη μοι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ φίλ-
τρου ἢ προαίρεσις αὕτη. Μνημονεύετε μοι τῶν ῥημάτων, ἃ
ἔλεγον, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν πυρὸς ἔργον γέγονεν ὁ
ναός· ὅτι ἡμεῖς ἐδώκαμεν ὕλην τῇ φλογί· μᾶλλον δὲ ἡμεῖς
ἀνήψαμεν εἰς τὴν φλόγα. Τούτων μὴ λάθωμεν ἐπιλελη-
σμένοι· ταῦτα μὴ λαθόντα ἡμᾶς τοῦ λογισμοῦ ἐκρυῆ· πο-
λυμήχανός ἐστιν ὁ ἐχθρός· ἄσπονδον ἔχει τὸν πόλεμον· οὐκ
ἀρκεῖται τοῖς φθάσαιν ἁμαρτήμασιν· οὐκ ἔχει κόρον οἷς
πρότερον ἔζωσεν· ἀλλὰ βάλλων ἀεὶ τὰ βέλη οὐ λήγει· πο-
λύτροπος αὐτῷ ἡ σπουδὴ εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ἐπιβουλήν.

Νῦν μὲν εὐθυποροῦσι, καὶ τὴν πρὸς ζωὴν ἄγουσαν ὁδὸν
βαδίζειν ἐφιεμένοις τὰ οἰκεῖα λεληθότως προβαλλόμενος
σκῦλα· φεῖσαι, Κύριε, τοῦ πλάσματος σου καὶ ῥῦσαι τῆς
ἐκείνου σκαιοτροπίας· εἰς πτώμα θανάτου κτενεχθῆναι
ποιεῖ. Νῦν δὲ τῷ νοῖ ὑπὸ φωτὶ λογισμῶν καλῶς τὰ οἰκεῖα
περισκοποῦντι, καὶ τὰ σωτήρια μελετῶντι, τὸν οἰκεῖον προσ-
χεάμενος ζόφον, σύγχυσίν τε καὶ θόλωσιν ἐνεποίησε. Νῦν
ὥσπερ καταιγίς τις ἢ λαῖλαψ βιαία κατατράπτων καὶ συμ-
φύρων τὸ ψυχικὸν ἐπιφέρει ναυάγιον· εὐμήχανος ἐστὶν εἰς
ἀπάτην· ποικίλος εἰς τὸ σκελίσαι· ὀξύς εἰς τὸ συλῆσαι ψυ-
χῆς σωτηρίου ἐνθυμήσεις· δεινὸς ὑποβαλεῖν ὀλεθρίους. Μὴ
λάβῃ οὖν ὁ σοφὸς τοῦ κακοποιῆσαι, καὶ ὡς ἐγὼ στοργῇ καὶ
προνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἐποίησάμην παραινέσεις, ταύτας πεί-
σῃ τινὰ παρὰ φαύλων θεῖναι, τοιαῦτα ἀνθυποβάλλων, οἷα
τῆς ἐκείνου δεινότητος καὶ ὑποβολῆς· περιττός ἐστι τὴν
εὐλάβειαν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ τὰς ἁμαρτίας ὑπολογίζεσθαι,
καὶ ταύτας αἴτιον ποιεῖται τῶν γινομένων ἐναντιωμάτων.
Οὐκ ἔστι τοῦτο· οὐ, καθὼς ἐκεῖνος νοεῖ, ἐκ τῶν ἔργων ἡμῶν
ἀνήφθῃ τὸ πῦρ, οὐδ' ἡμεῖς αἴτιοι τῆς τοῦ ἱεροῦ πυρπολή-
σεως· τυχερὸν τὸ πάθος, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ ἐκ τύχης
εἴωθε πράγματα συναντᾶν. Μὴ, τέκνα καὶ ἀδελφοί, μὴ λά-
θωμεν τοιοῦτόν τι πεπονθότες ἐπιγνώμονες ὦμεν τῶν ἰδίων
ἔργων· μὴ τὰς οἰκεῖας παραβλέπωμεν πράξεις, μηδὲ τὸ

συνειδὸς εἰς ἑλεγχον, ταύτας ἡμῖν προβαλλόμενοι, ἀποστρεφόμεθα, μὴδὲ τὴν ἐχυτῶν ἐπιστροφὴν καὶ σωτηρίαν παραλογιζόμεθα, μὴδὲ τὴν θεραπείαν τῆς ψυχῆς κατασοφίζόμεθα. Μὴ οὕτω τὴν αὐτῆς ὑγείαν μισήσαντες εἴημεν, καὶ ποθοῦντες τὸ ἀρρώσκειν· ποθεῖν γὰρ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τὴν φορικτὴν ἐκείνην καὶ πικρὰν ἀρρώσκειν, τὸ μὴ οἶσθαι διὰ τὰς ἡμῶν ἀμαρτίας τὰς θείας καταλαμδάνειν ποινὰς καὶ μηνύματα, νῦν μὲν πυρὸς, νῦν δὲ πνευμάτων, νῦν δὲ ἄλλων τινῶν εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ἀγχνάκτῃσιν ὑπηρετουμένων. Μηδεὶς οὕτως ἐστω φιλῶν τὸ νοσεῖν, μᾶλλον δὲ μηδεὶς οὕτως εἴη, ὥ πλάστα καὶ Σῶτερ, τοῦ ἡμετέρου γένους νοσῶν ἀνιάτως, ὡς μὴδ' ἐπαισθάνεσθαι ὅτι νοσεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θεραπείαν παραλογίζεσθαι. Μὴ πάλιν ἐκεῖνα πράττωμεν, ἐξ ὧν οἱ τοῦ πυρὸς ἀνήφθησαν ἀνθρακες. Τί ταῦτά ἐστιν; ἀνάσχεσθε πατρικῶν ῥημάτων φρονήματι συνετῶ, καὶ ἐλέγχειν δόξῃ· μὴ πάθητέ τοῦτο, ὃ τοῖς ἄφροσιν ἐλεγχόμενοις γίνεσθαι μαρτυρεῖ ἡ Γραφή, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ τῶν σοφῶν μοίρᾳ πρόνοιαν ἕκαστος ἡμῶν συναναλαβέτω συναριθμεῖσθαι. Πλὴν οὐδ' ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἐλεγχος, οὐδὲ τὴν αἰσχύνην αὐτοπρόσωπον φέρει, οὐδ' ἐγκαλύπτεσθαι ποιεῖ· ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅσον ὑπόμνησιν παρασχεῖν εἰς τὸ οἰκεῖον συνειδὸς, ἐκάστῳ παρακῦψαι καὶ συνιδεῖν τὸ τῆς πυρκαϊῆς αἴτιον, καὶ συνιδόντα μὴ πάλιν τοῖς αὐτοῖς ἐνοχον γενέσθαι, μὴδὲ τῶν ἀθεμίτων ἐκείνων ἐργάτην ὀφθῆναι. Ἀλλὰ γὰρ τίνα ταῦτά ἐστιν; Ὁ τοῦ τῆς κακίας εὔρετοῦ, καὶ γεννήτορος τῆς ἀμαρτίας· ὅποια φθέγγεσθαι ῥήματα εἰς ἀνάγκην κατέστημεν. Πολλοὶ πρὸς ἡμᾶς ἔφασαν, ὡς οἰστροληκτούμενοι ἢ τινες ἀσελγεῖς ἐργαστήριον ἐποιῶντο τὸν ἅγιον χῶρον, καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐναγεστάτης ἐπιθυμίας ἢ πρὸς τὸ ἱερὸν αὐτοῖς ἐγένετο ἀφιξίς, καὶ ἵνα τὸ ἑαυτῶν μέρος καταμολύνηται τὰ ἅγια, ἀλλ' οὐχ ἵνα καθαρισμὸν ὧν εἶχον μολυσμάτων λαβόντες εἴψαν· ἐν τούτῳ συνίεσαν ἵπποι θηλυμχνεῖς κατὰ τὸ λόγιον γεγεννημένοι· καὶ

πάντα μὲν λογισμὸν καὶ θεῖον καὶ ἀνθρώπινον τῆς ψυχῆς ἐκβαλόντες, πρὸς ἓν δὲ μόνον τὸ τῆς ἐπιθυμίας μύσος φερόμενοι, γυναικῶν ἐλεεινῶν καὶ μυριάκις αἰτιῶν ἀπολωλέναι τοῖς οὐκ οἶδ' αὖτις καὶ εἶπω ἀνθρώποις ἐκείνοις, ἐν τοῖς ἀχράντοις σώμασι φθειρομένων.

Αἰσχύνεσθε τούτων ἀκούοντες· ἐγὼ μᾶλλον, τοιαῦτα λέγειν βεβιασμένος· ἐγὼ τούτοις πολὺ πλέον ἐγκαλύπτομαι, ἀλλ' οὐκ ἔχω τι πράξω· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως τὰ πράγματα λέγειν, ἢ ὡς λαμβάνει τὴν γένεσιν. Πλὴν οὐκ ἐστιν ἀδυσώπητος ἡ αἰσχύνῃ· ἡμέτερόν ἐστιν, εἰ βουλόμεθα, τιμῆς αἰτίαν ταύτην γενέσθαι ἡμῖν. Φύγωμεν ἐκεῖνα, ἃ ἡ φαυλίζουσα ἡμᾶς φήμη ἄδουσα περιφέρει· βδελυξώμεθα τὴν ἀτιμίαν ἀμαρτίαν· μὴ τὰ ἁμικτὰ μιγνύωμεν. Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τί κοινὸν ἀμαρτίας μίσματι καὶ νοῦ ἁγιάσματι; Εὐλαβηθῶμεν τὸ ταύτης δυσώδους ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἐκταράττειν· ἀρκεσθῶμεν, ἐπεὶ μὴ δυνάμεθα παντελῶς ἀποθέσθαι ἣν τῶν ἐξω διατριβῶν περιφέρομεν ἀηδίαν. Ταύτην εἰσάγοντες εἰς τὰ ἄχραντα, ἀναλάβωμεν σπουδῇ εἰς τιμὴν τῶν θείων ἀντὶ τῆς πρότερον καταφρονήσεως, παιδαγωγούμενους τῆς σαρκὸς τὰς κινήσεις, καὶ εἰδότες ὅπως δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ εἰσιέναι, ἐννοοῦντες τίνος χάριν αἱ πρὸς τὰ ἱερὰ πάνδημοι συνελεύσεις ἐπενοήθησαν· ὅτι ὥστε τῷ συνδρόμῳ τῆς γνώμης, καὶ τῷ τῶν εὐχῶν συμφώνῳ τὸν φιλάνθρωπον δυσωπῆσαι Δεσπότην, καὶ τὴν ἐκεῖθεν εὐμένειαν ἐλκύσαι· ἀλλ' οὐχ ἵνα δι' ὧν βεβηλοῦμεν τὰ ἅγια πρὸς ὀργὴν ἐκκαλέσωμεν τὸν ἀνόρητον. Ταῦτα κατὰ διάνοιαν στρέφοντες, ἀδελφοί, καὶ πρό γε τούτων, ὅπερ ἄνω τοῦ λόγου διεμνημονευσάμεν, ὡς τοῖς ἡμετέροις ἐκτόποις ἔργοις ὁ ναὸς κατεκαύθη, ἣ μάλιστα προσῆκεν εὐλαδεία, ἐν οἴκοις Θεοῦ ἀναστρεφώμεθα· οὕτω γὰρ καὶ, ἐφ' οἷς νῦν αἰσχυνόμεθα, οὐκ ἀνιασόμεθα, καὶ τῆς ὄντως αἰσχύνῃς ἐκείνης ἐσόμεθα, ἢ μειοῦσθαι οὐκ οἶδεν, οὐδ' εἰς τὸν αἰῶνα πάντα ἐκτρίβεσθαι· ἣν οὐκ ἐνὶ λαθεῖν πάντως ἀπαραιτήτως ἡμῖν ἐφισταμένοις,

καὶ τοὺς ἐλέγχους ποιούμενοις, ὅτε οὐδεμία τῶν ἐλέγχων ὄνησις, οὐδὲ βουλομένοις ἐκ τούτων τι κερδαίνειν ἔχει τόπον τὸ βούλημα. Νῦν μὲν γὰρ ἐκ τῶν ἐλέγχων, ἂν ἡμεῖς ἐθέλωμεν, μέγала πορίζομεθα κέρδη· οὐ γὰρ μόνον ἐκείνων, ὧν ποιεῖτε μνήμην, ὁ ἐλεγχος ἔσται ἡ ἄφεσις· ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀναθεῖναι περιγενήσεται· πρὸς γὰρ διόρθωσιν τῶν ἄρτι μνημονευθέντων ἀτοπημάτων ὡς προσῆκε διεγυγερμένοι, οὐ χαλεπῶς ἂν καὶ πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν λοιπῶν εἴημεν διανεστηκότες ἁμαρτημάτων· ὥστε, ὅπερ εἶπον, οὐ μόνον τῆς εἰς τὸν ναὸν πλημμελείας φέρει θεραπείαν τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλως ἡμαρτημένων. Νῦν μὲν οὖν, ὡς περ ἔφην, οὕτω χαρίζεται ἡ αἰσχύνη, καὶ ἀντὶ τοῦ λυπεῖν πρόξενος εὐφροσύνης εὐρίσκεται, καὶ ἀντ' αἰσχύνης τιμὴν πραγματεύεται· τότε δὲ οἰκτροὺς ὄντας καὶ ἀθλίου, καὶ πρὸς οὐδεμίαν ἀποστροφὴν ὀρῶντας ποιεῖ καταισχύνουσα· ἢς μὴ γένοιτο πείραν λαβεῖν, τοῦ θεοῦ καὶ θαυμαστοῦ μαθητοῦ μεσιτεύοντος, καὶ διδόντος συγγνώμην ὧν τε εἰς τὸ ἐκείνου ἱερὸν ἐξημάρτομεν, καὶ πρὸς διόρθωσιν ἐνάγοντος, καὶ ὧν ἄλλοις ὑπόχρεσι καθεστήκαμεν, λυτρομένου ἡμᾶς τῆς εἰσπράξεως, συμπρεσβευούσης αὐτῷ τῆς κοσμικῆς καὶ προστασίας καὶ σωτηρίας τῆς ἀειπαρθένου Μητρὸς καὶ πάντων τῶν Ἀγίων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία, ῥηθεῖσα ἐν τῇ τοῦ ἀοιδίου Ἡλιοῦ πανηγύρει, ὅτε τὴν καθ' ἡμῶν πανηγυρίζουσαν ἁμαρτίαν, ἐν τῷ μακροῦ θανάτου σκότῳ καλύψαι ἡμᾶς ἰλεως ἰδὼν ἐπέσχε Θεός, εἰς ἑορτὴν μετατρέψας τὴν ἐκεῖθεν κατήφειαν· ἦτοι ὁμιλία ῥηθεῖσα, ὅτε ἐκ φυλακῆς καὶ τῶν λοιπῶν συμφορῶν οὗτος ὁ βασιλεὺς ἀπήλλακτο, καταδικασθεὶς παρὰ τοῦ ἰδίου πατρός.

Λ Ο Γ Ο Σ Λ Α'.

Καὶ νῦν ἄρα τῶν πρὸς ὑμᾶς ὑπόθεσιν ἔχουσα λόγων ἡμέρα κατέλαθεν· οὐ μόνον ὅτι πανηγυρις ἱερὰ ἐν ταύτῃ ἐπανεστῇ τοῖς φιλοθέοις· φίλον δ' αὐτοῖς εἶ περὶ τινι ἄλλῳ τὰς πανηγύρεις τιμᾶσθαι λόγῳ· ἀλλ' ὅτι καὶ ἡμῖν ἡδεῖν χορηγεῖ πρὸς τὸ λέγειν ἀφορμὴν ἢ φοιτῶν αὕτη καὶ τὸν θεῖον τιμῶσα προφῆτην πανηγυρις· οἷς γὰρ περίοδος τις καθισταμένη τῆς ἐπιούσης ἡμᾶς φιλανθρωπῶς θεϊκῆς εὐμενείας τὴν μνήμην ἀνακινεῖ, ὧν τε σκυθρωπῶν ἡλευθέρωμαι, ὧν τε κατηξίωμαι οἰκτιρμῶν, τούτοις μοι τὴν πρὸς τὸν λόγον δίδωσι προτροπὴν. Εἰ γὰρ καὶ διηνεκὴς πάρεστιν ἡ μνήμη τῆς εὐεργεσίας καὶ ἀεὶ προσῆκε τὴν ὑπὲρ ὧν εὐηργετήμεθα τῷ σώσαντι φέρειν εὐχαριστίαν, ἀλλ' οὖν ἔχει τι πλέον ἢ σήμερον, ὥς περ ἐγκαινισμὸς ἐκείνης τυγχάνουσα τῆς ἡμέρας, ἧς εἶδον ἀκτῖνας σωτηρίους ἀνατεταλκυίας, μειωθέντος ἐν αὐτῇ τοῦ τῶν θλίψεων ζόφου. Ἐν ταύτῃ οὖν καὶ ἡμεῖς οἷόν τινα ἐτήσιον εἰσφορὰν Θεῷ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος φέροντες εὐχαριστίαν, ταῖς ὑμῶν ἀκοαῖς τὴν ἡμῶν προσφέρομεν ὁμιλίαν, ὥς ἂν, ὥς περ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν,

οὕτω μοι καὶ νῦν καὶ τῆς ἀγαλλιᾶσεως καὶ τῆς εὐχαριστίας κοινωνοῦντες εἴητε.

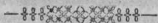
Ἔστι δ' οὖν ἡ σήμερον ἱερὰ ἡμέρα τῶν ἐμῶν συμφορῶν τὸ λυτήριον, τῆς περὶ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον θείας ἐπισκοπῆς ἡ γλυκεῖα ἀνατολή· ἐν ταύτῃ γὰρ τὸν πολὺν ἐκεῖνον ζόφον τῆς θλίψεως, ὃν ἐξέχυσε κατ' ἐμοῦ τῶν ἐμῶν ἔργων ἡ νύξ, τὴν πολλὴν καταιγίδα, τὸν βαρὺν χειμῶνα, τὸν ἄγριον κλύδωνα, ὃς τὰ ἐμὰ ἐξεφύσησε πλημμελήματα, στήσας οἰκεία φιλανθρωπία ὁ ἀγαθός, ἠλέησε τὸν πονηρὸν ἐμὲ, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐθαυμάστωσε δι' ἐμὲ, ὄντως ὁ ἀψευδὴς δι' ἐμοῦ πιστούμενος, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς ἀνατέλλει καὶ ἀγαθοὺς. Τὸν γὰρ οὐχ ἑνός, ἀλλὰ μυρίων θανάτων ὑπόδικον, τὸν οὐ φρουρᾷ, ἀλλὰ χάσματι γῆς δικκίως ἂν καταδικασθέντα, ἔσωσε τοῦ θανάτου, ἐρρύσατο τῶν κινδύνων, ἱλάρυνε καρδίαν πατρὸς ὁ τῶν οἰκτιρμῶν Πατὴρ, τῆς ἐμῆς ἀκαθαρσίας τὸ αἶσχος οἰκεία μερίμνη περικαθάρας, ὅπερ τὴν πατρικὴν ἡμῖν ἐποίει ἀποστροφὴν. Ταῦτα ἡ σήμερον παντὶ μὲν πιστῷ εὐφροσύνης, μάλιστα δ' ἐμοὶ διαπραγματεύσατο ἡμέρα, ἐπικαμφθέντος μὲν, ὥς περ εἶπον, σπλάγχνοις οἰκειοῖς τοῦ Θεοῦ, ἐπικαμφθέντος δὲ καὶ τῇ θερμῇ τοῦ τῷ ὄντι πυρίνου ἀνδρὸς μεσιτείας· ὃς οὐκ ἐλέγξας καθάπερ τὸ πρὶν, ἀλλὰ περκαλέσας βασιλεῖ τῶν ἄνω τῶν τε κάτω, τὸ πῦρ τῆς ὀργῆς τῷ πυρὶ τῆς οἰκείας ἐσδεδεσε προστασίας.

Ἄλλ' εὐχαριστῶ σοι, Κύριε, βασιλεῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι τὸν γνώφον τῶν ἐμῶν κακῶν ἡ σὴ τοῦ ἐλέους ἀνατολή διεσκέδασεν· ὅτι ἐκ τοῦ βαρυτάτου χειμῶνος ὁ εὐδίας τῶν χειμαζομένων λιμὴν, σὺ, περιέσωσάς με, εἰς γαλήνην μεταποιήσας τὸν κλύδωνα, καὶ ἐκ τῆς προσδοκίας τοῦ πικροῦ θανάτου γλυκὺ φῶς ἐδειξας τῆς ζωῆς, καὶ διέρρηξας τὸν σάκκον τῶν θλίψεων, εὐφροσύνην με περιζώσας, καὶ τὸν κοπετὸν εἰς χαρὰν μεταστρέψας. Εὐχαριστῶ σοι, ὁ διὰ πολλὴν εὐσπλάγχχνίαν ὥς περ ἐπιλαθόμενος τῆς ἐμῆς ἀταξίας, καὶ τούτων μὲν, οἷς μυριάκις ἡμην ἄξιος παραδο-

θῆναι, προφθάσας καὶ ἐξαρπάσας, ἐκεῖνα δὲ ὑπερβλύσας ἔμοι, ὦν καὶ ῥανίδος ἤμην ἀνάξιος. Ἀλλὰ τοιαύτη ἡ σὴ φύσις, Ὑπεράγαθε· τοιοῦτος ὁ τῆς χρηστότητος πλοῦτος· ἀμνημονεῖς ἐκὼν τῶν ἀμαρτημάτων, ἵνα τοὺς ἀξίους τιμωρίας μὴ ἀμύνη· καὶ προσωποληπτεῖς αὐτὸς παρακαλῶν σεαυτὸν, καὶ παραλογίζῃ τὰ σφάλματα, διαλύων εἰς εὐεργεσίαν τὰ κρίματα. Ἐχουσιν οὐ μόνον ἀρχαῖαι γενεαὶ τῆς σῆς εὐεργεσίας διηγήματα· ἀλλ' ἐδωκας καὶ ἐν ταῖς νῦν γενεαῖς τὸ ἐμὸν ἔχειν διήγημα τῆς εἰς ἐμέ γεγενημένης παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα σῆς ἀντιλήψεως, ἵνα μὴ ἀπογινώσκωσι τὴν σωτηρίαν οἱ ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως ἀποροῦντες, ἀλλ' ἴδωσιν ὡς οὐκ αἰσχύνεται ὀφθαλμὸς, κὰν μὴ βλέπῃ ὅζου, μόνον εἰς σέ ὅλη δυνάμει ἀτενίζων τὸν διώκτην ἥλιον τῶν σκυθρωπῶν.

Ἐβουλόμην, ὦ φίλιον ἔμοι καὶ πατέρων τίμιον ἄθροισμα, ἐπὶ πολὺ τούτοις ἐπιμένειν τοῖς ῥήμασιν· ἡδέως γὰρ ὁ λογισμὸς . . . ἐκεῖνα τὰ πάθη ἐπιών· γλυκεῖα γὰρ ἡ πεῖρα τῶν ἀλγεινῶν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν δυσάποσπαστως ἔχει τούτων, καὶ ὥς περ ζημίαν ἡγεῖται τὴν ἐξ αὐτῶν ἀναχώρησιν· ἀλλ' εἶδον τὴν ἔμοι ἐράσμιον ὄψιν ὑμῶν στυγνὸν ὑποτρέχον χρῶμα, ὅπερ, ὡς εἴοικεν, ἐκ τοῦ πρὸς ἐμέ διεμορφώθη τε φίλτρου, καὶ οὐ φέρω στυγνάζοντάς ἡμᾶς καθορᾶν· διὸ τὰ ἐμὰ ἐχέτω ἄλις. Ὑμεῖς δὲ ἀναλάβετε τὴν συνήθη φαιδρότητα, ἡ ἐμοὶ φαιδρότης, ἡ σεμνότης καὶ ἀγαλλίας· ἃ γὰρ εἶπον, οὐχ ἵνα στυγνοὺς παρασκευάσω εἶπον, ἀλλ' ἵνα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ μεγάλου θεράποντος ἐν τῇ αὐτοῦ ἱερᾷ ἐορτῇ τῆς εὐεργεσίας, ὥς περ ἰδίᾳ κατ' ἐμαυτὸν, οὕτω καὶ ἐν ὑμῖν κοινῇ μνημονεύσω. Φευγέτω τοίνυν τὸ σκυθρωπὸν, καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον ἢ ποθεινὸν ὅψις ἔμοι ἐπανηκέτω φαιδρὸν· καὶ ὃν ἀρρήτος ἔχει φαιδρότης, ἐκ τῶν ὁμοίων τιμῶμεν· οὐ μόνον γὰρ ἐκεῖ, ἐνθα ἐορταζόντων αἰεὶ πανηγύρεις, ἡ κατήφεια πέφευγεν, ἀλλὰ κἄν . . . τὴν αὐτῆς ἐνδημίαν αἱ Θεὸν μὲν δοξάζουσai, δοξάζουσai δὲ τοὺς περὶ ἐκείνον

χορεύοντας τελείται, οὐκ ἀνέχονται ὧν εἰς δόξαν καὶ ἡμᾶς τὴν παροῦσαν ἐπιτελοῦντας, εἴη καὶ νῦν πάσης, ὅση ψυχὰς καὶ σώματα φαιδρύνει, ἐλλάμψεως ἀπολαῦσαι, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀξιωθῆναι ἀναλλοιώτου καὶ χαρᾶς καὶ λαμπρότητος μετὰ τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐηρεστηκότων Θεῷ ἐορτάζοντας, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία, ῥηθεῖσα ἐν τῷ τῆς Θεοῦ Σοφίας ἐπωνύμῳ ναῷ, νεοτεύκτου περιβολῆς τῇ θείᾳ προσενηνεγμένης τραπέζῃ, καθ' ἣν ἡμέραν Ἰορδάνου τοῖς ὕδασι τὸ φῶς ἐβαπτίσατο.

Λ Ο Γ Ο Σ Α Β'.

Ἔστι δὲ Θεῷ κάλλιστον δῶρον, ὃ λαὸς ἅγιος, ἀρετῆς δῶρον, ἣν ἐπιζητεῖ, καὶ ἣν λαμβάνων Θεὸς ἂν ἡσθεῖν δι' ἧς τερπνὴν γενομένην ψυχὴν τῷ θεοειδεῖ κάλλει ὁ θεῖος ὄρᾳν τέρπεται ὀφθαλμός. Τίς γὰρ ἄλλη τέρψις αὐτῷ; ἡλικία δ' ἀρετῆς ἢ πρὸς τὸν πλάστην οἰκειώσεις τοῦ πλάσματος; ἣν ἄρα εἰς θείαν προσένεξιν καὶ οἰκειότερον ἀρετῆς ἐργασίας, καὶ λυσιτελέστερον ἐμοί τε καὶ ὑμῖν καὶ σωτηριωδέστατον. Κοινὰ γὰρ ποιμνίῳ τὰ τοῦ ποιμένος, ὥς περ πάλιν καὶ τῷ ποιμαίνοντι τὰ τοῦ ποιμνίου, καὶ, χειρόν ἢ βέλτιον τοῦ ἐνὸς μέρους διαχειμένου, τὰ χειρῶν ἢ τὰ βελτίῳ τὸ ἔτερον συμμερίζεται. Τοῦτο οὖν κοινῇ βιωφελέστερον οἰκοθεν, ἐμέ τι προσφέρειν οἷον ἄξιον προσενεχθῆναι Θεῷ, καὶ τοιαύτης νύχόμην εὐπαρεῖν προσενέξεως. Νῦν δ' ἐπεὶ τὴν εὐχὴν ἀνενέργητον ποιεῖ τὸ τῆς γνώμης πρὸς ταῦτα ἀσύμ-

φῶνον, καὶ οὐκ ἔχω τι προσοίσω ἐμὸν, εἰ καὶ μηδὲ τότε συνέβαινεν ὑπάρχειν τὸ δῶρον ἐμόν· τί γὰρ ἔχει ἄνθρωπος, ὃ οὐκ ἔλαβεν; ἀλλ' οὖν ὅτι μηδὲν τοιοῦτον προσενεγκεῖν εὐπορον· ταῦτα λαβὼν, ἃ ἐκείνου ἦν καὶ πρηνὴ προσαχθῆναι, καὶ ταῦτα δῶρον ποιούμενος . . . τὴν ἀφοσίωσιν. Οἶδα δὲ τὸν φιλάνθρωπον Δεσπότην καὶ μόνῃ προαιρέσει θεραπευόμενον· καὶ, ἀνθ' ἧς ἔλαβεν εὐγνωμοσύνης, ἀντιπαρσχόντα τὴν οἰκείαν εὐμένειαν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπιδεῖν εὐμενῶς τὸ δῶρον, τοῦ εὐμενοῦς ἐστὶν ὀφθαλμοῦ, τῶν ἀπειρων οἰκτιριμῶν καὶ τῆς ἀγαθότητος· δι' ἧς, ὡς ἔφην, μόνῃν ταλαντεύει προαίρεσιν· καὶ βραχύ τι εὐγνωμοσύνης, πλουσίως ἀντινέμει τὰ παρ' ἑαυτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι χθὲς καὶ πρῶην ἐν σπηλαίῳ ξενιζομένῳ τῷ Θεῷ μου καὶ Βασιλεῖ, καὶ πάντων ὁμοῦ δωροφορούντων αὐτῷ, ἀπολειφθεὶς τῆς συνεισφορᾶς σήμερον φέρω τὸ δῶρον, βούλομαι περὶ τούτου εἰπεῖν· τάχα γὰρ εἰκὸς καὶ τοιαῦτά τισιν εἰς εὐθύμιον ἐπελθεῖν. Τί δέ; τί γέγονε; πῶς ὀλίγω . . . συμπάντων Ἀγγέλων, γῆς δὲ τὰ οἰκεῖα συντελούσης, καὶ δὲ καὶ βασιλέων μακρὰν στείλαμένων πορείαν σὺν δώροις, οὐ φέρεις τὸ δῶρον, ἀλλ' ἀποτάξας σεαυτὸν τῆς κοινῆς λειτουργίας σήμερον τοῦτο ποιεῖς; οὐ γὰρ ἔχομεν ὑπολαβεῖν ὥστε τότε οὐκ ἦν εὐπορία τοῦ δώρου, νῦν δὲ γέγονεν· ἐπεὶ μηδὲ συχναὶ ἡμέραι εἰς τὴν παροῦσαν διεμετρήθησαν· ἐξ ὧν ὑπῆρχεν ὑπονοεῖν, ὡς οὐκ ὄν τότε ἐξ ἐκείνου καιροῦ εἰς τὴν παροῦσαν εἰργάσθη δῶρον. Οἷς οὖν ἰσως τοιαῦτα ἐπῆλθεν εἰς λογισμοὺς, τούτοις δὲ ἄρα βουλόμενος τὴν αἰτίαν εἶναι τῆς σήμερον προσενέξεως γνώριμον, τοῦτό φημι, ὡς οὐ προηγουμένως ἐπὶ τοῦτον ἤλθομεν τὸν σκοπόν· οὐδ' ἐκ προνοίας τῆς τῶν ὁμοδοῦλων συνδωροφορίας ἀπετάξαμεν ἑαυτοὺς, ἀλλ' οὕτω τοῦ δώρου προτρεψαμένου. Τὴν ἀρχὴν γὰρ εἰς ἐργασίαν τούτου κατέστημεν, εἰς ἑτέραν τινὰ μακρῶ ταύτης διεστῶσαν ἱερὰν ἀποβλέποντες ἡμέραν, ὥστε ἐκείνην ἐπιδεῖν τοῦ δώρου τὴν προσένεξιν ἀνασχοῦσαν· ἐπεὶ δ' οὐ

συνέδραμον· εἰς ἐν ἧθ' ἡμετέρα γνώμη καὶ ἡ τοῦ δώρου ἀ-
 πάρτισις, καὶ διὰ τοῦτο παρῆλθεν ἀσυντελέστους ἡμᾶς ἡ
 ἡμέρα, ἔδοξε καλῶς ἔχειν ἐπιτηρῆσαι τῶν μετ' αὐτὴν θεῶν
 ἡμερῶν τὴν μάλιστα φέρουσαν τὴν συγγένειαν, καὶ ταύτη
 καθάπερ τινὶ συγγενεῖ ἀποδοῦναι τῆς συγγενοῦς τὸ χρεώ-
 στημα. Αὕτη μὲν ἡ φαιδρά ἡμέρα τὸ φῶς ἡμῖν ἄγει πρὸς
 Ἰωάννην τοῖς Ἰορδάνου καθαιρόμενον νάμασιν· ἐκείνη δὲ
 τίς; ἄρ' αὐτὴν ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν τελουμένων συνίετε,
 ἢ παρ' ἐμοῦ μαθεῖν βουλήσεσθε; Ἄλλ' ἵνα μὴ τὰς τῶν ἡ-
 μερῶν ὁμοιότητας ζητοῦντες περιερχώμεθα, ἢ ἐμὴ γλῶσσα,
 τίς ποτε οὔσα τυγχάνει, ἀπαγγελεῖ. Πρὸς ἐκείνην ἑώρα ἡ
 προσένεξις τὴν ἡμέραν, ἡ τὸν Δεσπότην ἡμῶν εἰς ὄρος ἀ-
 νάγει, ἐν ᾧ θεϊκῶς ἀστράψας τὸ χοϊκὸν ἐξωράϊσε πρόσλημ-
 μα· ἐνθα νεφέλη καὶ προφῆται παρουσιάζονται, καὶ φωνὴ
 ἄνωθεν ἤχει τὸ τῆς δόξης τοῦ μεταμορφουμένου μαρτύριον.
 Σκοπῶμεν δὴ ταύτης κακείνης τὸ συγγενές.

Ἐκεῖ θεαίαις λαμπηδόσι λαμπρύνεται τὸ ἡμέτερον ἄμορ-
 φον· ἐν ταύτῃ τὸν ῥύπον τῆς ἁμαρτίας ἀποπλυνόμενοι τῷ
 τοῦ Δεσπότης βαπτίσματι φαιδρυνόμεθα. Νεφέλη ἐκεῖ με-
 ταμορφουμένῳ ἐπεχωρίαζεν· ἐνταῦθα τὸ συγγενές ἐνδημεῖ
 πνεῦμα· οὐ τύπος ἡ νεφέλη, ὡς Παύλῳ δοκεῖ· ἀλλὰ προ-
 φητικὴ λειτουργία οὐ πάρεστιν· ἀλλὰ πάρεστι λειτουργεῖ
 Ἡλίας ὁ ἐκείνου ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει πρόδρομος, ἐκεῖ-
 νων παλάμη τῷ Ἡλίᾳ εἰς κάθαρσιν, καὶ τῇ ἐκεῖθεν λαμπρυ-
 νόμενος καθαρότητι τότε προσμαρτυρεῖ ὁ Πατὴρ τῷ Υἱῷ,
 τὰ αὐτὰ καὶ νῦν ὑπάρχων· ὦ ἀκοή μακαρία, ὅση τὸν εἶχον
 εἰλκυσεν· ἐξεβόησε. Τί οὖν; ἔχουσί τι συγγενές, καὶ φέ-
 ρουσι κοινὰ πράγματα καὶ ὁμοιότητας αἱ πανηγύρεις· ἢ
 ἄλλο ἐγὼ τοῦτο συνείδον, καὶ ὅπερ ἦν κατ' ἐκείνην ὀφειλό-
 μενον οὐκ εἰκότως ἐν ταύτῃ πληρῷ, ἢ οὐκ ἔστιν ὁμοιοτέ-
 ραν ταύτης λαβεῖν, οὐδ' ἐν ἡ μᾶλλον προσῆκον ἦν τὸ χρέος
 ἀποδοθῆναι. Ἐμοὶ μὲν διὰ τοῦθ' ὁ παρὼν καιρὸς εἰς τὴν
 τοῦ δώρου, ὃ καὶ πρὶν προσαχθῆναι τοῦ λαμβάνοντος ἦν,

ἐτηρήθη προσαγωγήν· ὑμᾶς δὲ αἰεὶ μὲν οἶδα ἐκεῖνα προσφέροντας, ἃ μάλιστα λαμβάνων ἤδεται καὶ ἃ εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ ταμεῖον, ὃ Δεσπότης ἐναποτίθῃσιν. Πλὴν ἀλλὰ συνδωροφοροῖτέ μοι καὶ συμπροσφέροιτε τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν καὶ ἐπιμέλειαν· τὸ καθαρὸν καὶ ἄχραντον τοῦ θεοῦ σεβάσματος· τὸ πρὸς ἀλλήλους εἰλικρινὲς τῆς ἀγάπης καὶ ἀδολον· τὸ συμπαθὲς καὶ φιλάνθρωπον· τὸ χεῖρα ἐλέους πρὸς τοὺς πλησίον... καὶ δάκρυα θεραπεύουσιν, ἀλλὰ μὴ κινουσαν πρὸς δάκρυα· τὸ γλώσση ἀποχρῆσθαι πρὸς τὴν τῶν ὁμοδούλων ὠφέλειαν, ἀλλὰ μὴ ταύτην ἀκονᾶν εἰς τὴν ἐκείνων ἀπώλειαν· μὴ τὸ κάλλιστον τῶν ἐν ἡμῖν ὀργάνων ὄργανον κακίας ποιούμεθα, μηδὲ τῶν ὁμοφύλων τὸν φόνον διὰ ταύτης ἐνεργοῦμεν. Τί γάρ; εἰ καὶ μὴ χεῖρὶ τὸ ξίφος ὠθεῖς, ἀλλὰ γλώσση τὸν ὀλεθρον ἐνεργεῖς; τί δ' εἰ μὴ χεῖρα μιαινεις, ἀλλὰ γλῶσσαν βάπτεις κατὰ τῆς σφαγῆς; Συνδωροφορεῖτέ μοι τὸ φιλάδελφον καὶ φιλόλληλον· εἰς πλάστης· μία φύσις· μία πρὸς βίον εἰσοδος· ἡ αὐτὴ διάλυσις καὶ ἀνάπλασις· μία πίστις, καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων, ὦ σπλάγγνα καὶ οἰκτιρμοί! τὸ αἷμα ἐξέχεεν· μὴ οὖν τοσαῦτοι εἰς ἐν συμβιβάζόμενοι, ἀπεναντίας ὤμεν ἰστάμενοι, καὶ πολέμιοι κατ' ἀλλήλων ἀναλαμβάνοντες τὸ φρόνημα. Βούλεσθε εἰπῶ καὶ τὸ ἡμέτερον; Συμπροσάγοιτε καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς εὖνουν, καὶ τὸ τῆς γνώμης ἀθόλωτον· εἰδότες εἰπέρ τιτι ἄλλω, ἡμῖν τὸ καθαρὸν φίλτρον ὀφείλοντες, εἴτε ὡς ποιμνιον ποιμένι· εἴτε ὡς πκτρί τέκνα, εἴτε ὡς ἀδελφοὶ παρὰ τοῦ πάντα διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην ὀφθέντος ταῦτα δοθέντι προκαθησθαι ὑμῶν ἀδελφῶ, ὃν πάντες ἡμᾶς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ περιφέροντα σπλάγγχοις τῷ τῆς στοργῆς ὁμοίῳ καὶ τῆς διαθέσεως ἀγαθῷ ἀμείδουσαι κατασταίητε. Τούτοις τοῖς καλοῖς ὑμῶν δώροις τὸν μάλιστα ἐπὶ τοιαύτῃ λήψει δώρων ἡδόμενον ἐφηδύνοντες, καὶ ἐμοὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἡδονῇ δεκτὴν ἀπεργαζόμενοι τὴν προσένηξιν, εἴητε τῆς παρ' αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ εἴημεν ἀπολαύοντες ἀντιδόσεως, ὅση τε τῷ πκρόντι αἰῶνι

τὴν ἀπόλυσιν φέρει, καὶ ὅση ταύτην ταμιεύει τῷ μέλλοντι, πρεσβευούσης τῆς ἀχράντου Μητρὸς καὶ ἀειπαρθένου, καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ εὐηρεσθηκότων Ἀγίων. Ἀμήν.

Λέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ἐπιστολῇ, πρὸς καθολικὸν τύπον τὴν πα-
ραίνεσιν φέρουσιν.

Λ Ο Γ Ο Σ Λ Γ'.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ διὰ τοῦ ἀγαπητοῦ παιδὸς αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐλευθερώσας ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου, καὶ τάξας ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τῶν Ἀγίων αὐτοῦ, δεῖξας ἡμᾶς υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς ἀοράτου δόξης αὐτοῦ, καὶ ἀπαλλάξας ἡμᾶς τῆς αἰσχύνης τῶν παθημάτων διὰ τῆς δόξης τῶν αὐτοῦ παθημάτων καὶ ἀποκαταστήσας ἡμῖν ἀκέραιον τὸ κάλλος, ὃ κατ' ἀρχὰς ἐμορφώθημεν, μᾶλλον δὲ νῦν πολὺ κρείττονα δοὺς ἡμῖν ὠραιότητα· οὐ γὰρ, ὥς περ τότε ὁ τὴν γῆν τρώγων, δύναται προσεγγίζειν, μάλιστα μὴ δυνάμενος ἀτενίζειν τῷ προσώπῳ τῷ ἔχοντι οἰκητήριον τὸν οὐρανόν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος ἐκ γυναικὸς, καὶ ὑπὸ χρόνον ὀραθεὶς, ὁ σὺν τῷ Πατρὶ κτίσας τοὺς αἰῶνας, ἵνα τὸν καταλύτην τοῦ πηλίνου σκεύους ἐν ὁμοίῳ σχήματι φανεῖς συντρίψῃ, καὶ τὸν καταλυθέντα εἰς καινὸν καὶ ἀκατάλυτον ἀνακτίσῃ, καὶ παύσας διὰ τοῦ θανάτου τὴν ἀπαυστον ἐπιδρομὴν τοῦ θανάτου, καὶ γράψας ἡμῖν ἐν αἵματι διαθήκης αὐτοῦ τὴν καταλλαγὴν, καὶ μίαν συμφωνίαν ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανῷ διορίσας, προσλαβόμενος ἡμᾶς εἰς τὸν κλῆρον τῆς

βασιλείας αὐτοῦ· ὁ διὰ τοῦ ποιῆσαι σκηνὴν σαρκὸς ἑαυτῷ μεταποιήσας ἡμᾶς ἐκ τοῦ φθειρομένου σκηνώματος πρὸς ἀφθαρτον μονὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἀποδοὺς ἡμῖν τὴν ἐν τῷ φωτὶ παρρησίαν, ἣν ἀπωλέσαμεν φθόνῳ τοῦ μὴ διαμείναντος ἐν τῷ φωτὶ στότους, ἐν ᾧ καὶ νεκρωθέντες ἐν τῇ διαφθορᾷ τῆς πλάνης, πάλιν ἀνεζωοποιήθημεν, καταποθείσης τῆς νεκρώσεως διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ φωτός, κρείττονα μετουσίαν λαβόντων ἡμῶν τοῦ πρότερον χαρισθέντος φωτός ἐν τῇ δόξῃ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, τὸ πληροῦν τὰ πάντα Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ τῆς ἐπουρανίου χάριτος ἡξιώθημεν, καὶ τὴν ἀφесιν τῶν παραπτωμάτων ἐλάβομεν, λυθείσης ἐν ἡμετέρα κατακρίσει τῆς κατακρίσεως τῆς ἁμαρτίας.

Ἀπολυθέντες οὖν τοῦ συζύγου τῆς δουλείας, ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ἐν ἐλευθερίᾳ περιπατήσωμεν, μὴ πάλιν τῇ προτέρᾳ δουλείᾳ ὑποκύπτοντες· εἰ γὰρ οἱ πρὸς καιρὸν ἐλευθερίαν λαμβάνοντες οὐκ ἀνέχονται, τὴν ἑαυτῶν ἀτιμάσαντες ἐλευθερίαν, πάλιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν στρέφονται τῆς δουλείας, πόσω μᾶλλον οἱ τὴν αἰώνιον ἐλευθερίαν ἔχοντες, ὀφείλομεν τὴν δόξαν τῆς ἐλευθερίας διαφυλάξειν, καὶ μὴ πάλιν ἐν τῇ ἀδοξίᾳ τῆς δουλείας ἀτιμάζεσθαι· οἵτινες οὐ καταργουμένῳ ἡλευθερώθημεν ῥήματι, εἰς ζωὴν ἡμῖν συναντιλαμβανομένην δουλείαν λύνοντι, ἀλλὰ λόγῳ αἰωνίῳ δουλείαν συναντιλαμβανομένην εἰς θάνατον καταργοῦντι. Τοῦτο γὰρ ἔχομεν ὀφώνιον τῆς δουλείας ἡμῶν· διὰ τοῦτο χρὴ περισσότερον τηρεῖν τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν εἰς ὑπομονὴν, ἔχοντας ἅτινα τότε ἐκερδήσαμεν· μάλιστα γινώσκοντας τί τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀντίλυτρον, οὐ χρυσίον, οὐδὲ ἀργύριον, ἀλλ' ἀγαπητοῦ τίμιον αἶμα, ὃν παρέδωκεν εἰς θάνατον ὁ Πατὴρ δι' ἡμᾶς, μὴ φεισάμενος αὐτοῦ διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην, ἣν ἐνεδείξατο εἰς ἡμᾶς. Μὴ οὖν τὴν ὑπερβολὴν τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ παραλογισώμεθα, πάλιν καταδουλοῦντες ἑαυτούς· οὐ γὰρ ἐτι τοιαύτης ἐλευθερίας ἐπιτευξόμεθα, ἅπαξ τοῦ ἀγαπητοῦ

κενώσαντος τὸ ἴδιον αἷμα, ἵνα ἡμεῖς ταῖς ἁμαρτίαις κενωθέντες ἐν δικαιοσύνῃ πληρωθῶμεν.

Πληρωθέντες τοίνυν τῆς ἀγιότητος τοῦ τὰ πάντα πληροῦντος, τηρήσωμεν τὸν θησαυρὸν ἡμῶν ἄσυλον, καὶ μὴ πάλιν ἐν κλοπῇ παρὰρρῶμεν· οὐ γὰρ ἐτι ἀπολογίας ἡμῖν ἀπολείπεται πρόφασις. Τότε μὲν γὰρ, εἰ καὶ μὴ πρὸς οὐδὲν ὄφελος, ὅμως ὑπελείφθη· νυνὶ δὲ τίς ἀπολογία, ἐξουσίας μὴ οὔσης προσεγγίζειν, ἀλλὰ φεύγοντος ὡς ἀπὸ προσώπου πυρός; Ἀντίσθε γὰρ αὐτῷ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· εἰ δὲ καὶ προσεγγίζει, ἀλλ' ἵνα πατῆτε ὑπὸ τοὺς πόδας, ὅτι κλοπὴν εὐεργεσίας... δι' ὃ θαρρόυντες οὐχ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τῷ ποιήσαντι, πατεῖσθε αὐτόν. Ἐν τῷ κράτει τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ ἀσφαλῶς ζήσωμεν, μὴ πάλιν βρωσιν ἐπιθυμοῦντες γνώσεως καλοῦ καὶ πονηροῦ, ἀλλὰ τροφῇ Ἀγγέλων ἀρχοῦμενοι, ἧς οἱ μεταλαμβάνοντες οὐδέποτε μετῆμελῆθησαν. Τίς ἔχων βρῶμα εἰς ἀπόλαυσιν ζωῆς καὶ γλυκύτητος, βρώματος πικρίας καὶ θανάσιμου γεύεται; Εἴτα ἐν μὲν τοῖς φθαρτοῖς βρώμασιν οὐδεὶς ἐν αὐτῇ βούλεται μολυνθῆναι· οἱ δὲ τῆς μελλούσης ἀπολαύοντες γλυκύτητος, ἐν βρώμασι πικρίας τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκὸς μολυνθισόμεθα;

Μηδεὶς ἑαυτὸν λανθανέτω· πᾶσα ἐπιθυμία σαρκὸς δέλεαρ ἐστίν, ὀλίγον ἡδῦνον, μετέπειτα δὲ φέρον εἰς θάνατον. Ἐχοντες δὲ ἡμεῖς ζωῆς αἰωνίου τρυφὴν, μὴ ἡδυνθῶμεν ἐχθροῦ δελεάσμοισιν εἰς θάνατον ἀγκιστρεύοντος, ἀλλὰ τῆς ἀγιότητος τοῦ καθάρισαντος ἀπὸ τῶν πάσαι ἀκαθαρσιῶν ἡμῶν μετέχοντες, ἅγιοι γενώμεθα· εἰς τοῦτο γὰρ ἁμαρτία ἐγένετο, ἵνα μηκέτι ἡ ἁμαρτία, καὶ ἀπέθανεν, ἵνα τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας μὴ ζήσῃ, ζῶντα ἐν ἡμῖν τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης.

Ἀδελφοί, τὴν φιλάνθρωπίαν ἀγαπήσωμεν· αὕτη γάρ ἐστι ἐπισυναγωγὴ τῆς ζωῆς· καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτήν, ἐν σαρκὶ ὄντας, οὐκ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐπουρανίους ποιεῖ· ὅτι καὶ τὸν

ἐπουράνιον αὐτὴ ἐποίησεν ἐν σαρκί, ἐν τῷ ἐνοποιηθῆναι τὰ πολὺ διεστῶτα. Κατανοήσωμεν πόσον τὸ μέσον πηλοῦ καὶ τοῦ κεραμέως· τί οὖν ὁ κεραμεύς; ἵνα ποιήσῃ ἔργον εὐχρηστον εἰς διακονίαν, προσλαμβάνει τὸ φύρμα· καὶ ὁ πηλὸς οὐ προσλήψεται ἑαυτὸν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἀρνήσεται; Καὶ πῶς δυνήσεται σκευὸς γενέσθαι διακονίας διὰ τῶν χειρῶν τοῦ κεραμέως λαμβάνον τὴν εὐλογίαν; τότε γὰρ πρὸς διάπλασιν εὐχαρίστως ὁ πηλός, ὅτε πρὸς ἔνωσιν εὐθετος. Γενώμεθα οὖν εὐθετοὶ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς πρὸς ἀλλήλους ἐνώσεως, καρποφοροῦντες ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ σπόρου καλὸν καρπὸν, τὴν φιланθρωπίαν· καὶ μὴ τοῦ καλοῦ σπέρματος καρπὸς πονηρὸς ἀναφύσῃ, καὶ ἡ φυτευθεῖσα πρὸς εὐφροσύνην ἄμπελος εἰς πικρίαν μεταστραφῇ· εἰδότες ὅτι καρπός, ὃς οὐκ ἔστι γνήσιος τοῦ ἰδίου σπόρου, οὐ μεταλαμβάνει εὐλογίας, ἀλλὰ κατάρας, τὸν κόπον κενώσας τοῦ γεωργοῦ, καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς χαρᾶς εἰς θλίψιν αὐτῷ μεταποιήσας. Καὶ ἡμεῖς μὴ καρποφορήσωμεν δι' ἀγαθοῦ σπέρματος καρπὸν ἀλλότριον, ἵνα μὴ θλίψιν τῷ γεωργῷ προξενήσωμεν, καὶ εἰς κατάραν παραδοθῶμεν· ἀλλὰ ποιῶμεν τὸν ἀγαθόν, ἐνθυμούμενοι τὴν καλὴν ἡμῶν γεωργίαν, καὶ μὴ ποιοῦντες πονηρὸν ἐν τῷ ἀγαθῷ, ὅτι οὐκ ἀκίνδυνον εἰς ἀνάπαυσιν βασιλέως ληστοῦ πανοπλίαν κατατιθέναι. Διὰ τοῦτο μὴ τὴν πανοπλίαν τοῦ ἀνθρωποκτόνου εἰς τὸν ἐντιμον οἶκον τοῦ βασιλέως εἰσαγάγωμεν, οἵτινές ἐσμεν ἡμεῖς· λέγει γὰρ ὁ Θεός· «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω». Ἐκεῖνος ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἄνθρωπον ἐμίσησεν, ὑπερήφανος καὶ τραχηλιαστῆς ὑπάρχων· καὶ διὰ τοῦτο φθόνος, καὶ διὰ τοῦ φθόνου θάνατος ἐν ἡμῖν ἐδασίλευσεν. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος, καθεῖλε τὸν τύραννον· οὐκ ἐνεργεῖ δὲ ἐτι, ἐξαφανισθέντος τυράννου, ἃ πρὶν ἐν αὐτῷ ἐνήργει. Πῶς οὖν ἐνεργήσει ἐν ἡμῖν ἅτινα δύναιμι εἶχε, πρὶν καταλυθῆναι τὸν τύραννον, ἵνα κενώσωμεν τὴν νίκην, καὶ τὸν καταλυθέντα ἐτι ὡς ἄρχοντα θεραπεύσωμεν; Οὐκ ἄδηλον δὲ τοῦτο πόσην

ἔχει κατάκρισιν. Ἀποστρέψωμεν εἰς ἐκεῖνον τὰ βέλη, ἃ
 τινα κακῶς ἐν τῇ κακίᾳ αὐτοῦ ἐχαλκεύθη· τοῦτον μισοῦν-
 τες, καὶ τὸν κατ' ἐκείνου φθόνον ἀναλαμβάνοντες, ὅταν
 ὁ νεκρωθεὶς δοκιμὴν ἰσχύος ὥσπερ ἔτι ζῶν ἔχειν βουλευθῇ.
 Εἰς ἀλλήλους δὲ τὸν καλὸν τῆς ἀγάπης σύνδεσμον ἀνεπι-
 βούλευτον συντηρήσωμεν, μιμούμενοι τὸν ἀγαπήσαντα ἡ-
 μᾶς καὶ μὴ τὸν μισήσαντα· καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος ἐδάστασε
 τὰς ἀτιμίας ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ ἀγαπήσαι τοὺς ἀτίμους δόξαν
 ἑαυτῷ περιποιήσατο, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ βαστάζειν ἀλ-
 λήλων τὰς ἀτιμίας δόξαν ἑαυτοῖς περιποιούμενοι καὶ σω-
 ζόμενοι· τύπον γὰρ ἔδωκεν ἑαυτὸν πῶς δεῖ βοηθεῖν καὶ ἀν-
 τιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενῶν, ὁ εἰς τὰ ἐσχάτωτερα τῆς ἡ-
 μετέρας ἀσθενείας κατελθὼν· ὃς καὶ ἔστιν ὑπεράνω πάσης
 δυνάμεως, μὴ λογισάμενος· τὸν παραπικρασμόν· ὅτι οὐκ ἦν
 ἄλλως τοὺς ἀσθενοῦντας ἰσχυθαι, εἰ μὴ ἐκείνων τὰ ἰχνη
 περιπατήσωμεν, διὰ τῆς μακροθυμίας ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς,
 καὶ τὰ ἡττήματα ἐν τῇ νίκῃ τῆς ἀγάπης βαστάζοντες· μὴ
 ὀργιζόμενοι, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπερευχόμενοι· ὅτι καὶ Χριστὸς
 ὑπερῆχετο τῶν ἐξ ἀσθενείας ἐπὶ ξύλου ὀδρισάντων αὐτόν·
 οὐ γὰρ ἐγνώσαν, οὐδὲ συνῆκαν· διὰ τοῦτο ἐσάλευσαν τὸν
 σαλεύσαντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς· καὶ τοῦτον ἡμῖν ἀποκα-
 λύπτεται οὐ μόνον ἐκ τῆς μακροθυμίας τοῦ ὀνειδισμοῦ τῆς
 δόξης, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐν σαρκὶ ἀτιμίας. Τί
 γὰρ ἔστιν ἀτιμότερον σήψεως, ἢ κληρονομεῖ ἡ σὰρξ; ἀλλ'
 ὁμως οὐδεὶς ὀργίζεται ἀσθενοῦντι μέρει σωματικῷ· ἀλλὰ
 συμπαθεῖ, θεραπεύει καὶ βοηθεῖ. Εἰ οὖν ἐπὶ τῆς φθορᾶς οὕ-
 τω γίνεται, πόσω μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ἀφθάρτου; Μὴ γινώμεθα
 πονηροὶ, διὰ πονηρίαν, ἀλλ' ἐν σπλάγχχνοις νικήσωμεν, ἵνα
 Θεῷ ἀγαθοὶ γενόμενοι ἀγαπηθῶμεν· ἀλλ' εἰ δυνατόν τῆς
 ἑαυτῶν ὑγιείας μεταδώσωμεν τῷ ἀσθενοῦντι ἵνα ἰαθῇ, καὶ
 μὴ ἐπὶ πλεόν χολάνῃ τὸ χολόν, καὶ τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀ-
 φθαλμοῦ ἐκβληθῇ, καὶ βλέψῃ ὁ ἀδελφὸς τὸ καλὸν καὶ εὐ-
 θές· ὅτι ὥσπερ ποὺς ὑγιαίνων οὐ βαδίζει χολὰ, οὐδὲ ὀφθαλ-

μὸς ἀμβλυωπῶν οὐκ ὄψεται εὐθὺ, οὕτω καὶ παραπικρασμὸς ἀπὸ ἀσθενείας γίνεται· εἴτα τὰ μὲν τοῦ σώματος μέλη οὐ πλήξομεν, θεραπεύσομεν δὲ μᾶλλον, τὸν δὲ κατὰ πνεῦμα ἀσθενοῦντα οὐκ ἐλεήσομεν, ἀλλὰ πλεόν τραυματίσομεν, τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν τραυματίζοντες; Ἄλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο μίμησις τοῦ διὰ τραυμάτων νικήσαντος τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τὰ ἀσθενῆ δυναμώσαντος. Ἀλλήλων ἔσμεν μέλη· φυλάξωμεν τὴν ὁλοκληρίαν τοῦ σώματος ἡμῶν, μὴ ἑαυτοὺς ἀναλίσκοντες· οὐδεὶς γὰρ τὰ ἑαυτοῦ μέλη ἀναλίσκει ποτέ· εἰ δὲ καὶ ἀναλίσκει, ἀλλὰ δι' ἐνδεῖν, οὐ κατὰ περίσσειαν. Πῶς οὖν λαβόντες δύναμιν περισσεύειν διὰ τῆς περισσείας τοῦ πλουτίσαντος ἡμᾶς, ἐν τῇ ἐνδεείᾳ πάλιν περιπατήσωμεν, μὴ γνωρίζοντες τὸν πλοῦτον τῆς δυνάμεως ἡμῶν; Πληρώσωμεν ἐν οἰκτιρμοῖς ἀλλήλων τὰ ὑστερήματα· τηρήσωμεν τὴν ἁρμονίαν, ἐν ἣ ἤρμοσεν ἡμᾶς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, μεταδιδόντες εἰς ἀλλήλους ἕκαστος τῆς παρ' ἑαυτοῦ δυνάμεως μᾶλλον ἅτινα παρ' ἑαυτοῖς οὐκ ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς χρήζομεν· ἵνα διὰ πάντων δοξάζεται ἡ κεφαλὴ πάντων, ὁ Χριστός. Μὴ ἕκαστος ἑαυτῷ ἐπαρκείτω· οὐδεὶς γὰρ ἑαυτῷ ἱκανός, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πάντα πλουσίως ἐπιχορηγομένη διὰ τῆς ἀνοίξεως, τῆς πληρώσεως τὰ πάντα εὐδοκίας αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς ἀνοίξωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ κατασβέσωμεν ἐν συμπαθείᾳ τῶν ἀδελφῶν τὴν φλόγα, ἵνα τὴν ἑαυτῶν κατασβέσωμεν πύρωσιν· ἐν ἐλεημοσύναις γὰρ ἐξιλιάσκειται ἁμαρτία, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων ἀφανίζεται πλοῦτος οὐκ εὐθετος, διὰ τοῦ ἐν πενίᾳ εἰς τὸν ἐπουράνιον αὐτοῦ πλοῦτον ἡμᾶς καλέσαντος. Περιπατῶμεν ἐν ἀπλότητι, καὶ μὴ ἐν πανουργίᾳ καὶ δόλῳ ζηλοῦντες ἅτινα τὴν ὑπόστασιν ἐποίησε τοῦ κακοῦ, μὴδὲ ἐπιποθοῦντες πορείαν, δι' ἧς ἐπορεύθη τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον· εἰ γὰρ μὴ ἐπανουργεύσατο ἡ ἁμαρτία, οὐκ ἂν ἐγνωρίσθη τὰ κακά. Διὰ τοῦτο μιμήσωμεν δόλον καὶ πανουργίαν· ὅτι ἄκακοι καὶ εὐθεῖς προσκολληθήσονται Θεῷ.

καὶ τίς δυνήσεται διαστρέψαι τὸν ὑπὲρ πᾶσαν εὐθύτητα ;
 Καὶ διαδυσώμεθα ἐν τῇ τοῦ πνεύματος ἀπλότητι τὰς παγίδας τοῦ δολίου, καὶ οὐ μὴ ἐκπέσομεν ἐν αὐταῖς, ἵνα μὴ εἰς τὴν ἰδίαν σφαγὴν τηρηθῶμεν· ὅτι εἴ τις τῷ πλησίον τεκταίνει κακὰ, ἑαυτὸν τρέφει εἰς ἡμέραν σφαγῆς, καὶ ἄνθρακας ἐπισωρεύει εἰς ἐκπύρωσιν ἑαυτοῦ καὶ σπείρει ἑαυτῷ ἀκάνθας, ἐν αἷς συμπνιγῆσεται. Μὴ σπείρωμεν ἑαυτοῖς ἀκάνθας, ἐκεῖνα ποιοῦντες, ἅτινα οὐ θέλομεν. Τί δὲ σὺ, θεωρῶν τὸν ἕτερον εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ τὴν ἀγαθὴν σπέρματα κακὰ σπείροντα, τὴν σὴν δι' ἐκεῖνον γῆν ἀφανίζεις ; Οὐδεὶς ἐν τοῖς φθειρομένοις καρποῖς ἐπὶ τὰ χεῖρω φαῦλον γεωργὸν μιμεῖται, ἀλλὰ μᾶλλον περιποιεῖται, ἵνα τῷ καρποδότη ἐν τῇ χαρᾷ τοῦ καρποῦ τὴν εὐχαριστίαν προσφέρῃ. Πᾶς κερπὸς οὐκ εὐχάριστος· οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ γεωργοῦ· οὐδ' ἔχει τὴν ὑπόστασιν ἑαυτοῦ ἐν φωτὶ σποράς, ἀλλ' ἐκ τῆς σκοτεινῆς τῶν ζιζανίων ἐπικρύψεως· διὰ τοῦτο καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ εἰς καῦσιν παραδίδοται. Τίς ἑαυτῷ ἀνάπτει φλόγα ποτέ ; τίς τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς ὀδύνην ἐτοιμάζει, καὶ οὐχὶ εἰς ἀνάπαυσιν ; ἢ τίς, βασιλέως προσκαλουμένου αὐτὸν εἰς ἀνάπαυσιν καὶ δυναστείαν, αὐτὸς τὰ ἔργα τῆς ταλαιπωρίας ἐπιζητήσει ; Φύγωμεν τὴν ἐν τῷ φθαρτῷ σώματι ἡμῶν ταλαιπωρίαν διὰ τῆς προσκλήσεως τοῦ βασιλεύοντος πνεύματος· εἰ δὲ καὶ ταλαιπωρούμεθα, ἀλλ' ἵνα βασιλεύσωμεν, οὐχ ἵνα ἐν ὀδύνῃ τὸν πάντα βίον ἔχωμεν, ἵνα διὰ τῆς λυομένης στενοχωρίας εἰς τὴν ἀκατάλυτον εὐρυχωρίαν μετασκηνώσωμεν, καὶ πλατυνθῶμεν διὰ στενώσεως, καὶ ἐν πόνῳ ἀναπαυσώμεθα, ὥσπερ καὶ Λάζαρος διὰ πόνων ἀνάπαυσιν εὑρεν, καὶ διὰ τῶν τραυμάτων κόλπων θεραπείαν. Καὶ εἴ τις νῦν ταλαιπωρεῖ, μὴ ἐν ἀκηδῇ τὴν χάριν αὐτοῦ ζημιῶν, εὐρήσει ἀντὶ τῶν ἐφημέρων πόνων αἰώνιον κέρδος· ὅτι πυρὶ καθαίρεται χρυσός, καὶ ψυχῇ διὰ τῆς φλογὸς τῆς θλίψεως τὴν ἰδίαν ἀπολαμβάνει λαμπρότητα.

Ἐλπίζωμεν μετ' εὐχαριστίας ἐπὶ τὸν εὐδοκήσαντα διὰ τῆς ἐν σαρκὶ πυρώσεως ἀποχωρίσασθαι ἡμῖν τὸ δόκιμον· οὐ χρονιεῖ ἡ ἐλπίς, καὶ καταλήψεται τῆς προσδοκίας ἡ ὑπόστασις, καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ μακαρισμὸς τῶν ἐν ὑπομονῇ πυρωθέντων. Οὐκ ἔτι πόνος, οὐδὲ θλίψις, ἢ λιμὸς, ἢ κρυμὸς, ἀλλὰ ἀνέσις καὶ εὐφροσύνη καὶ τροφὴ ἐπουράνιος, καὶ θάλψις ἀδιάδοχος· καὶ ὅσοι διὰ τῆς προσκίρου ἀνέσεως κρείττονα ζῶν πυρώσεως ἔχομεν, μὴ διὰ τοῦτο τῆς ἀνέσεως παραρβύωμεν, καὶ τὴν ἀφορμὴν τῆς σωτηρίας ἡμῶν ποιήσωμεν ἀφορμὴν θλίψεως· ἀλλ' ὡς οἰκονόμοι πιστοὶ ἐτοιμάσωμεν τὸν τῆς οἰκονομίας λόγον ἀκατάκριτον τῷ παραθεμένῳ τὴν οἰκονομίαν.

Μὴ κραιπάλη καὶ μέθη καὶ ἀκαθαρσία ἡδονῶν ἐνόχους ποιήσωμεν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ χρῆσώμεθα εἰς εὐχαριστίαν τοῦ προκρίναντος ἡμᾶς ἐν τῷ βάθει τοῦ πλούτου αὐτοῦ, καὶ ὄντας ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλητοῦ τιμήσαντος ἐν ὑποταγῇ τῶν ἀδελφῶν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑποταγώμεν ἐν ὑποταγῇ ἀγίᾳ· μὴ ἐν ὑψηλοφροσύνῃ καὶ ἀλαζονείᾳ καταδυναστεύοντες, ἀλλ' ἐν σπλάγχνοις πατρικοῖς ὡς τέκνων προϊστάμενοι, τῶν ἀδυνατωτέρων ὡς δυνατοὶ, τῶν ἀδικουμένων ὡς βοηθοὶ, τῶν πτωχῶν ὡς ἱκανοὶ ἐν τῷ ζῆν. Πάντες τὴν εὐσπλαγχνίαν ἐνδυσάμενοι, διὰ ταύτης κερδήσωμεν ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ τὸν κερδήσαντα τὸν κόσμον ζημιωθῶμεν διὰ τὸν κόσμον, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν μεμισημένοι γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγαπηθῶμεν· καὶ ἐλθόντος τοῦ ἡγαπηκότος, κομισώμεθα ὑπὲρ τῶν μὴ ὄντων ἡμετέρων μισθοποδοσίαν ἰδίαν ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. — Ἐρῶσθε ἐν Πνεύματι ἀγίῳ, τῆς φθορᾶς τὸ ἀδύνατον, τῆς ἀφθαρσίας ἐν τῷ κράτει δυναμούμενοι.

Δέοντος, ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως, ὁμιλία ἐκπεφωνημένη, ὅτε Στυλιανὸς ὁ μεγαλοπρεπέστατος Μάγιστρος τοῦ κατασκευασθέντος αὐτῷ τεμενίσματος τὴν ἀνιέρωσιν ἐποιήσατο.

Λ Ο Γ Ο Σ Λ Δ'.

Ὁ μὲν οὖν παλαιὸς βεύλεται μῦθος τὰ καλὰ ἐπαινέσθαι· καὶ διὰ τούτου τῇ σιγῇ παρατρέχοντος τὰ ἐν ὡραιότητι τῶν πραγμάτων διαπρεπῆ, φησὶ διὰ τῶν ἐρασμίων αὐτοῦ εἶναι ἀνεπεράστους· καὶ γὰρ, εἰ τὸ συγγενὲς φίλον, ὥσπερ καὶ φίλον, καλὸν δὲ λόγος, δεῖ τοῦτον φιλοικείως ἔχειν πρὸς τὰ καλὰ τῶν ἔργων, καίτοι παρ' ἑαυτοῦ διδόναι τούτοις σεμνόν. Ἡ μὲν οὖν τοῦ μύθου βουλή τοιαύτη· ἐγὼ δὲ οὐχ ἵνα μέμψιν διαλάβω τοῦ μύθου, οὐδ' ἵνα σεμνότητος αὔξησιν ἐκ τοῦ λόγου χάρισωμαι· τὰ γὰρ εἰς ἄκρον, φασίν, ἤκοντα, οὐκ ἐλαύνει ἐπέκεινα· πρὸς τὸ λέγειν ὥρμησα, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι ὡσπερ εἰς θεραπείαν τοῦ κρείττονος ἢ τοῦ ἔργου ἐφιλοτεχνήθη κατασκευὴ, οὕτω καὶ ἡ τοῦ λόγου ἔσται διεσπουδασμένη προβολή. Εἰ γὰρ τῇ πρὸς τὸ θεῖον προσενέξει τοῦ φιλοτεχνήματος πάντως συμπροσάγεται Θεῷ καὶ ἡ διὰ τοῦ λόγου πρὸς τὸ ἔργον γινομένη τιμὴ, τούτου δὲ ἕνεκα τὴν καλὴν θέαν τοῦ καλοῦ ἔργου σιγῇ παρελθεῖν ἄξιον οὐ νομίζω, ἀλλὰ τοῦ σιγαῖν προτιμῶ τὸ λέγειν· εἰ δὲ καὶ τῆς τοσαύτης ὡραιότητος τῷ τεχνίτῃ μέλλει ὁ λόγος ἡδονὴν τινα προξενεῖν, καὶ κατὰ τοῦτο πως ὀρῶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· δεῖ γὰρ αὐτὸν τῇ τοῦ οἰκείου φιλοτεχνήματος θεᾷ ἡμᾶς καθηδύναντα, ἀντιλαβεῖν τι, χάκεινον δὲ παρ' ἡμῶν. Φέρε δὴ τὸ περιχαλλῆς τοῦτο φιλοτέχνημα, τὸ θεῖον ἀφιέ-

ρωμα, τὸν οἶκον τῆς τοῦ Θεοῦ δόξης, ὡς περ ὀφθαλμοῖς, οὕτω καὶ λόγῳ περιερχώμεθα.

Ἀλλὰ τίς, ὃς πάντα ὥραϊα, ὡς ἔσικεν, ἐν ἑαυτῷ ἀγαλματοφορῶν, οὕτως ἔργον πᾶν εἴ τι τερπνὸν καὶ χαρίεν εἰς ἐν ἡθροικῶς ἐφιλοτεχνήσατο, καὶ κατὰ τοὺς ἀνθέων ἐραστάς, οἱ ἄλλοθεν ἄλλο συλλέξαντες φυτοκομοῦσιν ἐν τοῖς οἰκείοις, ὡς περ εἰς ἕνα λειμῶνα τὸ τερπνὸν τοῦτο τέμενος, ἐνταῦθα πάντα συναγαγεῖν ἐφιλοτεχνήσατο τὰ τερπνά; Ἡ τοῦτο μὲν μὴ ἐρωτῶμεν, ἐκεῖνο δὲ τοῦ τεχνιτεύσαντος πυνθανώμεθα· πόθεν τοῦ τοσούτου ἔργου συνελέξω τὰς ἐπινοίας; ἄρα πρὸς ἕτερον ἰδὼν μίμημα; ἢ οἰκοθεν καὶ παρ' ἑαυτοῦ τάυτας ἀνευρηκώς, παριςκόντος αὐτὰς τοῦ κινουῦντος εἰλικρινοῦς ἔρωτος πρὸς θεραπείαν τοῦ ποθουμένου; εὐρετικὸν γὰρ πόθος εἰλικρινῆς ἐπινοιῶν, αἷς τὸ ποθούμενον θεραπευθεῖη· ἐξ οὗ καὶ σὺ τοὺς λογισμοὺς συλλέξας, τὸ θαῖον τοῦτο ἀνάκτορον τεχνιτεῦεις τῷ τῶν ὅλων δεσπόζοντι. Ἀλλὰ γὰρ περιοδεύετω σὺν ὀφθαλμοῖς καὶ γλῶσσαις τὸ δημιουργήμα.

Ἔστι κατὰ μέσον εἰκὼν ἐν τῷ πρὸς κορυφὴν ἐπηρμένῳ σφαίρας τμήματι τῆς κάτω θέσεως τῶν μερῶν ἑλλειπῆς· ἐμοὶ δοκεῖ διὰ τῆς τοιαύτης κατασκευῆς τῆς εἰκόνος βεβουληθῆσαι τὸν τεχνίτην μυστηριώδη ἔμφασιν παρασχεῖν τῆς σωζομένης αἰδίου τῷ εἰκονισθέντι μεγαλειότητος, καὶ ὡς ὁ κάτω τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδὲν ὠφελεῖ τὸ ὕψος, διαμεμενηκότος τοῦ διὰ τῶν ἐσχάτων τῆς ταπεινώσεως ἐξετασθέντος ἐν ᾧ πρόσθεν σὺν τῷ γεννήτορι διέπρεπε μεγαλείῳ, ὡς περ εἰς μηδόλως ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις ἐξήταστο ταπεινότησιν· οὕτως ἐγὼ τῆς ἐπινοίας τοῦ τεχνίτου συνήμι, δι' ἣν τὰ τελευταῖα τῶν μερῶν οὐκ ἔδωκε φέρειν τῷ εἰκονίσματι. Ἀλλ' οὕτω μὲν κατὰ κορυφῆς ὁ τοῦ παντός τεχνίτης ἔχει γραφεῖς. Ὑπολήγοντι δὲ τῷ ἡμικυκλίῳ παρ' ἐκότερα τῶν μερῶν λειτουργοὶ τούτου διαμεμόρφωνται, ὧν ὕλη ἐκεῖνων ἡ ὑπαρξίς· οἱ μὲν ἐξ ὧν διακονοῦσιν. Ἀγγελοι γάρ εἰσι τῶν ἐκ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους διαπορθμευμέ-

νων ἔλαχον καὶ τὴν κλήσιν· οἱ δὲ, ὅτι διὰ παντὸς ἐπιστρέψαμενοι πρὸ αὐτὸ τοῦτο διαμορφούμενοι ὁμμασιν, ἐκ τῆς τῶν ὁμμάτων πληθύος πολυόμματα λέγονται· ἡ, ἐπειδὴ τῆς θείας φωτοχυσίας ἐγγύτερον τῶν ἄλλων παρεστηκότα, ἀφθονωτέρας δέχεται τὰς μαρμαρυγὰς, διὰ τοῦτο πρὸς λόγον τῆς μεθέξεως τοῦ φωτὸς τυγχάνει καὶ κλήσεως τῆς τῶν δοχείων πληθύος· ὅμμα γὰρ δοχεῖον φωτὸς, τὸ πολὺ δηλούσης τῆς καταλάμπσεως. Τάχα δ' ἡ προσηγορία αὕτη τῶν ἐγγιστα λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ ἐξαγγελτικὴ γίνεται τῆς παντεποπτικῆς τούτου δυνάμεως, παριστῶντος τοῦ ἐν ἐκείνοις πολυομμάτου τὴν ἐπὶ πάντα διήκουσαν θεῖαν κατάληψιν· ὥσπερ ἂν εἴ τις βασιλέως ἐγγιστα ὢν, διὰ τῶν οἰκείων ὀνομάτων ἢ πραγμάτων τοῦ τῆς βασιλείας μεγαλείου ποιῆται τὴν δῆλωσιν. Ἀλλὰ τῶν μὲν κλήσις, ὥσπερ ἔφην, τὸ πολυόμματον. Ἔτεροι δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πτερύγων, ἐξ δὲ αὐτοῖς ὑπείσιν αἱ πᾶσαι, παρονομάζονται· ὢν καὶ τῆς πτέρυγος ἡ διάταξις τῆς θείας κρυφιώτητος καὶ συμπτήξεως, καὶ τῆς ἀναπλουμένης ἀγαθοειδοῦς ἐμφανείας αὐτῆς διαινίττεται τὸ μυστήριον, τοῦτο μουύσης ἡμᾶς τῶν προσώπων καὶ τῶν ποδῶν τῆς περικαλύψεως, ὡς τὸ θεῖον ἀκατανόητον πάντῃ καὶ ἀθέατον, οὔτε τινος ἀρχῆς, οὔτε πέρατος αὐτοῦ· πῶς γὰρ τοῦ πάντα περαιοῦντος, καὶ πρὸς ἀρχὴν καταστήσαντος, ἀναμύειν τολμώσης ἐπινοίας; Τῆς δὲ πτήσεως ἐκεῖνο πάλιν, ὡς ἀπὸ γε τῆς ἐπὶ πάντας φιλανθρώπως ἐφκπλουμένης προνοητικῆς καὶ σωστικῆς ἀγαθότητος, καὶ ὡς ἂν τις εἴποι περὶ τὴν μέσσην λῆξιν, ταύτην δὴ τὴν ἐγκόσμιον, ἐνεργείας καὶ διοικήσεως, τοῖς μὴ τὸν νοῦν ἀναπήροις καὶ ἀκινήτοις τὴν ἑαυτοῦ παρέχειν κατανόησιν. Τούτων ἐφεξῆς γένος ἄλλο θεοφιλὲς διέταξε λειτουργῶν, οἱ τοῦ ὑλώδους ὄντες συγκρίματος, ὅμως τῶν τῆς ὕλης ὀρίων ὑπεραλλόμενοι, πρὸς τὸν αὔλον βίον ἀνέδραμον· οἱ μὲν τῶν πόρρωθεν εἰσὶ προειδῶτων τὰ καιροῖς ἐν ὑστέροις εἰς κόσμου πραγματευόμενα σωτηρίαν· οἱ δὲ τῶν αὐτοῖς ἐκείνοις ὠμιληκότων τοῖς πράγ-

μασι, καὶ βασιλεῖς καὶ ἱερέας αὐτοῦ που διατεταγμένους ὄψει, ὡς ἂν προσαγομένης τιμῆς ἐξ ἀπάντων τῶ βασιλεῖ τῶν ἀπάντων. Τούτοις ἡ κεφαλὴ τοῦ τεμενίσματος ὠραΐζεται· τὰ λοιπὰ δ' αὐτοῦ τῆς διὰ σαρκὸς οἰκονομίας φέρει τὰ πράγματα.

Ἄρτι μὲν γὰρ κόρη παρθένῳ ὑπόπτερός τις ἀπ' οὐρανοῦ κατιῶν διαλέγεται· εἰποῖς ἂν καὶ λογικῆς μὴ ἀμοιρεῖν τὰ εἰκονίσματα διαλέξεως· οὕτως ἐπὶ τῶν προσώπων φυσικὸν αὐτοῖς ὁ τεχνίτης χρῶμα καὶ ἦθος ἀνέθηκεν, ὁ πείθει τὸν θεατὴν ὑπολαμβάνειν ὡς ἄρα τις συνκίσθησις λόγου οὕτως αὐτὰ χρωματίζει. Ἄρτι δὲ, εἰ καὶ μὴ κατὰ γόμους κυήσεως, τετοκυῖα μήτηρ ἀνάκειται, καὶ οἷα μήτηρ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ βρέφους ἐπεστραμμένη καὶ περιπαιχθούσα. Νῦν μὲν σπεύδουσιν ἕτεροι μετὰ κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ βρέφους προσκύνησιν. Νῦν δὲ ἀνὴρ τρυχόμενος ὑπὸ γήρως τὸ νήπιον ἀγκαλιζεται· ἐννοιά σοι, τοῦτον θεωμένῳ, πρίσταται μίχης γήρους καὶ νεανικῆς προθυμίας, ἥ τὸν πρεσβύτην ἐκ περιχαρείας εἰσέρχεται· δι' ἣν, καίτοι σπεύδων λαθεῖν τὸ βρῦ γήρους καὶ ὡς ἔχει τάχους, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ βρέφους τὰς χεῖρας ἀπλῶν, ὅμως ἐλέγχεται τῆς προθυμίας ἔχων αὐτὰς ἀνωτέρας. Ἐκεῖ μὲν ὕδατι καθαρσίῳ τοὺς ἔμοις θέλων ὁ ἀκηλίδωτος ἐκπλύναι ῥύπους, καθαίρεται· ἐκεῖ δ' ἀπαστράπτει μορφήν θνητῆς ὀψείως ἀφαιρουμένης ἐνέργειαν. Καὶ ἐνταῦθα μὲν σαπεῖς ἐν μνήματι φίλος, τὴν φθορὰν ἀπορρίψας πηδᾷ πρὸς βίον τῷ ῥήματι. Ἐνταῦθα δὲ τὸν ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἄθλον ὑποδύμενος αὐτὸς προσπήγνυται ξύλῳ· καὶ τάφος ἀλλαχοῦ τοῦτον ξενίζει, καὶ παθὼν ἐτέρωθι τὴν φθορὰν ὀρᾷται· καὶ τὸν Ἀδὰμ ἐν ἄλλῳ συνεξεγείρων ἐγείρεται, καὶ ἐπὶ τὴν εἰς οὐρανούς πορείαν ποιούμενος, καὶ τὴν μετὰ τοῦ προσλήμματος εἰς τὸν πατρικὸν θρόνον ἀνέλευσιν· ἐστήκασιν ἐκεῖ Μήτηρ, ἡ τὰ μητέρων καινοτομήσασα, καὶ μαθηταὶ, οὕτως ὑπὸ τοῦ γράφαντος ἐν ἡθεί ζῶντι πεπονημένοι, ὡς δοκεῖν ἀλη-

θῶς ζώντων μερίζεσθαι διαθέσεσιν. Ὁ μὲν γάρ τις δόξαν παρέρχεται, ὡς ὅλον μετὰ τοῦ ἀνιόντος συνεκπέμπων τὸν ὀφθαλμόν· ὁ δέ τις πρὸς τὰ ἄνωθεν ὑπηχούμενα· καὶ γὰρ ὑπόπετροί τινες διακονούμενοι τῇ ἀνόδῳ εἰκόσκει πρὸς αὐτοὺς διαλέγεσθαι· ὅλην ἀναπετάσας ὁρᾶται τὴν ἀκοήν, καὶ συντείνων εἰς τὸ σπᾶσαι τῶν λαλουμένων τὴν σύνεσιν· καὶ ἄλλος ὑπ' ἐκπλήξεως γέμει συννοίας, καὶ ἕτερος θάμβους καὶ δαίγματος. Τὰ μὲν οὖν ἀνέχοντα τοῦ ναοῦ κάλλη τοιαῦτα· ὑπηρετεῖ δὲ πᾶσι ψηφίς ἀλειφομένη χρυσῷ· τὰ κάτω δ' ὅποια; Κίονες τέτταρες ἀνθει καλλωπιζόμενοι, τὰς ἀψίδας φέρουσιν αἰωρουμένας· συμμιγεῖ καὶ ποικίλῃ χροῇ τὸ ἔδαφος περιήνθισται· οὐ μὲν γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν τὸ λευχὸν διατρέχει, οὐδὲ συμμίκτων ἑτέρων χρωμάτων συνθέσει· εἰς ψηφίδας πολυχρώμου διεσχηματισμένης λίθου ἢ λευκότης περιτοιχίζεται, καὶ ταῦτα πάλιν οἷά τις ῥέυμασι πλαξὶ πορφυρίζουσας περιστοιχίζεται· κάκεῖνα σύνθεσις μιμουμένη γῆς ἀνθὴ ποικίλα περιλαμβάνει. Ἐμοὶ δοκεῖ εἰ πως ἦν ἐν τῷ τεμένει συρρέῦσαι μελίττας, καναλογῆσαι ταύτας τῶν ἐξ ὧν τὴν γλυκεῖαν ἐργασίαν ἀνθέων πορίζονται, ἅπερ ἢ τῶν ὠρῶν ἐν ὠραιότητι διαπρέπουσα τῇ καθ' ἑαυτὴν οἶδε παρουσίᾳ τὴν χέρσον στολιζειν· ὅτε δὴ λαθοῦσαν αὐτὴν τὴν χειμέριον στεῖρωσιν δείκνυσιν ὑποπληρουμένην τοὺς κόλπους τῶν ἡδίστων ὠδίνων, καὶ ὁμοῦ μὲν ἐκ τῶν οἰκείων ἑαυτῇ τὸν καλλωπισμὸν προβεβλημένην λαγόνων, ὁμοῦ δὲ τοὺς οἰκήτορας ἅμῃ πάντας οἷον ἐπ' εὐωχίᾳ καλοῦσαν, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς τερπνότητος ὥσπερ ἐκ τοῦ κερύγματος ψυχγωγίας καὶ τρυφῆς παντὶ γένει παρασθεμένην τράπεζαν, καὶ πᾶσι τῶν κανιευθέντων τερπνῶν πρεσχομένην τρυφῇ. Ἀλλὰ γὰρ, ὅπερ εἶπον, εἰ παρουσιάσει ἐνταῦθα μελίτταις ἐγεγόνει, δοκοῦσί μοι χαίρειν αὐτὰς εἰπεῖν ἐκαίνοις ταῖς ἀνθεσι, καὶ τῶν τοῦ ἐδάφους ἀνθέων ὀρμῆσαι λαβεῖν εἰς μέλιττος ἐργασίαν· οὕτως οὐ μόνον ἐκ

ρινῶν ἀνθέων οὐκ ἐνδεῖ ὁμοιότητος, ἀλλ' ἔχει τι καὶ πλεόν εἰς ὠραιότητα.

Ποίων ἄρα λειμώνων τὰ ἄνθη φυτοκομεῖται ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τῶν χαρίτων λειμῶνι; ποίων δὲ σεμνῶν τύπων ἀγαλματοφορίζι; τίνος εἰς εὐρεσιν τῶν ἐπινοιῶν καταστήσαντος; Οὕτως ὑπέρσεμνον εἰργάσω μίμημα, ἥ παρ' ἐκείνου τοὺς τύπους ὁ κατασκευάσας τὸ ἔργον λαμβάνεις εἰς τὴν διάρκειαν, εἰς τὸ παραστήσαι τοὺς τύπους διὰ μιμήσεως, ὧ καὶ τὸν κάματον σήμερον ἀνατίθης· ἐκείνου τὰς σεμνὰς ἐπινοίας πορίζη, ὃν νῦν, τελεσιουργηθέντων σοι τῶν ἐπινοημάτων, τιμᾶς, ἀνιερών τῷ πάντα πληροῦντι τὸ ἔργον εἰς ἐνδιαίτημα. Ἀεὶ μὲν οὖν τὰ τῶν διαθημάτων τερπνότερα εἰώθεσαν εἰς δίκαιταν ἀπονέμειν ταῖς χάρισιν· διὰ τοῦτο ἄρα καὶ ὁρόσον ῥεούσας αὐτὰς τὸ ποιητικὸν γένος μυθοπλαστοῦσιν, ὥς αἰεὶ περὶ τὰ ψυχαγωγὰ στρεφομένας. Ἐγὼ δὲ περὶ τῶν χαρίτων ἐκείνων· πάντως δ' αἰτινές ποτέ εἰσι, σώφρονας καὶ σεμνὰς ταύτας ὑποληπτέον· εἰ μὲν καὶ αὐταῖς τὰ τοῦ ναοῦ ἄνθη βάσιμά εἰσιν, οὐκ ἔχω ἀκριβολογεῖσθαι· τὰς δ' οὐρανίους χάριτας, αἱ τῆς κατασπώσης ὅλης ἐπαίρουσι τὴν ψυχὴν, καὶ πρὸς θεῖον ὕψος ἀνακομίζουσι, ταύτας δὴ, ὅτι καὶ πάρεσιν ἐνταῦθα καὶ διακτιῶνται, ἀκριβῶς πεπεισμένος τυγχάνω. Καὶ γὰρ, εἰ καὶ θεραπείας τὸ θεῖον ἀπροσδεῆς, ἀλλ' ὁμῶς τὴν εὐλαδίην προσίσταται τῶν τιμώντων προαίρεσιν· προσιέμενον δὲ κατὰ τὸ εἶκος οἷς πλεόν μέτεσιν εὐλαθείας, τούτοις χαρίζεται πλεῖστον μέρος ἀποδοχῆς. Ὅσον δὲ τῷ τεχνίτῃ τοῦ ἔργου τῆς ἱερᾶς ταύτης εὐλαθείας τὸ περιούσιον, ὀφθαλμῶν, φασί, μαρτυρούντων ἀκροτάτη γίνεται μαρτυρία.

Οὐκοῦν πάρεστί γε ἐνταῦθα Θεὸς ὁ τιμώμενος, καὶ τὸ τῆς εὐλαθείας ἀγάμενος περιὸν τοῦτο δῶρον προσάγοντος φιλοικεῖω τρόπῳ, οἷα δὴ χερσὶν ἐκ χειρῶν δέχεται τὴν προσένεξιν· Θεοῦ δὲ παρόντος, πάντως καὶ αἱ περιχορεύουσαι τοῦτον πνευμάτῃ συμπαρεῖσι χάριτες, ὧν εἴημεν τῇ τερ-

πνότητι καὶ νῦν τὴν μακαρίαν ἀλλοίωσιν, καὶ πρὸς τὰ ἄνω με-
θιστῶσαν τερπνότητας ἀλλοιούμενοι, λανθάνοντες τὰς περι-
στοιχιζούσας ἡμᾶς ἀηδεῖς κάτω κῆρας, καὶ ἐν τῇ ἀπαύστῳ
ἐορτῇ καὶ ἀγαλλιάσει τῆς ἐκ τούτων πηγαζούσης γλυκύ-
τητος συμμεθέζοντες εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

α. Τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ Λόγος τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ Σαββάτῳ εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου, κτλ.	1
β'. Τοῦ αὐτοῦ Λόγος, ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα, εἰς τὴν τριήμερον Ἀνά- στασιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.	10
γ'. Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν ἁγίαν Ἀνάληψιν τοῦ Χρι- στοῦ.	21
δ'. Τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς εἰς τὴν καταφύ- τησιν τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους.	25
ε. Τῇ β'. τῆς ἁγ. Πεντηκοστῆς εἰς τὸ πανάγιον Πνεῦμα.	33
ς'. Τῇ Κυριακῇ τῶν Ἀγίων πάντων.	48
ζ'. Λόγος εἰς τὸν μέγαν Ἀπόστολον καὶ πρωτοκο- ρυφαῖον Παῦλον.	63
η. Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σω- τῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.	78
θ'. Ἄλλος Λόγος εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν τῆς Μετα- μορφώσεως.	88
ι. Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.	91
ια. Εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.	101

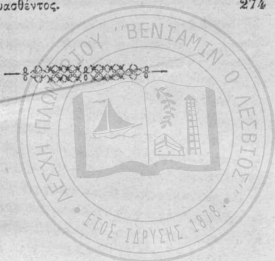
ιδ'. Λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπερχείας Θεοτόκου.	110
ιγ'. Εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	118
ιδ'. Ἐγκώμιον εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον τὸν μυροβλύτην.	124
ιε'. Ἔτερον εἰς τὸν αὐτὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον.	135
ισ'. Ὁμιλία, ὅτε ὁ ἐν τοῖς βασιλείοις οἶκος εἰς ὄνομα τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἀνιερώθη.	137
ιζ'. Λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.	139
ιη'. Λόγος εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Νικόλαον τὸν μέγαν.	145
ιθ'. Ὁμιλία ῥηθεῖσα, ὅτε ὁ ἀντὶ ἀδελφός αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐχειροτονεῖται πατριάρχης· ἦτοι Ἱερεὺς Στέφανος.	160
κ'. Λόγος εἰς τὴν κατὰ σάρκα Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.	163
κα'. Εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα καὶ ἀρχιδιάκονον Στέφανον.	185
κβ'. Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια.	
κγ'. Εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κλήμεντα.	190
κδ'. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Τρύφωνα.	209
κε'. Λόγος εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.	219
κς'. Ὁμιλία ἐν τῇ ἀπάρξει τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς.	231
κζ'. Ἐτέρα ὁμιλία εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ἀπαρχήν.	236
κη'. Ὁμιλίαν ἐπὶ ἱερώσει σεβασμίου ναοῦ.	243
κθ'. Ὁμιλία ἐπὶ ἱερώσει σεβασμίου ναοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.	248
λ'. Ἐτέρα ἐπὶ τῷ αὐτῷ ναῷ ῥηθεῖσα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.	253
λα'. Ὁμιλία ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡλιοῦ, ὅτε τῆς φυλακῆς ἀπηλλάγη ὁ αὐτός.	

τὸς αὐτοκράτωρ, καταδικασθεὶς παρ' αὐτοῦ
τοῦ ἰδίου πατρός. 259

λβ'. Ὁμιλία ῥηθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀ-
γίας Σοφίας εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων Θεο-
φανίων. 262

λγ' Τοῦ αὐτοῦ Ἐπιστολὴ καθολικὴν παραίνεσιν φέ-
ρουσα. 266

λδ. Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία ῥηθεῖσα τῇ ἐπὶ τοῦ σεβασμί-
ου ἱερώσει τοῦ ὑπὸ Στυλιανοῦ Μαγίστρου
κατασκευασθέντος. 274

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

† Ἡ Α. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος	Σώμ.	10
† Ὁ πρῶην Κωνσταντίν. Ἀνθιμος ὁ Βυζάντιος	»	2
† Ὁ πρῶην Κωνσταντ. Σωφρόνιος	»	»
† Ὁ Χίου Γρηγόριος	»	»
† Ὁ Βωδινῶν Νικόδημος	»	»
† Ὁ Διδημοτεῖχου Μελέτιος	»	»
† Ὁ Ῥύμης Πανάρετος ἐκ τῆς νήσου Πριγγίπου	»	»
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελος Εὐστάθιος Κλεόβουλος		1
† Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Γ. Φουρτουνιάδης	»	»
Ὁ Πνευματικὸς τοῦ Π. Ἡσαΐας	»	»
Ὁ Μακάριος ἱερομ. ἐφημέριος	»	»
Ὁ Στέφανος Π. ἐφημέριος ἀγιοταφίτης	»	»

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ Θ. ΣΧΟΛΗΣ.

Ὁ Πρεσλάβας Ἀνθιμος	»	1
Ὁ Ἀρχιμ. Νικηφόρος Γλυκᾶς	»	»
Ἀμβρόσιος ἱερομ. Καλύμνιος	»	»
Γρηγόριος ἱερομ. Δρακόπολος	»	»
Φιλόθεος ἱερομ. Κωνσταντινίδης	»	»
Σωφρόνιος ἱερομ. Ἀργυρόπουλος	»	»
Νεόφυτος ἱεροδ. Καλογερίδης	»	»
Κωνσταντῖνος ἱεροδ. Βαφείδης	»	»
Ἀνθ. ἱεροδ. Πελτέκης Σαράντα Ἐκκλησιώτης	»	»

Ἀθαν. ἱεροδ. Χ. Ἡλιαῖδης	Σώμ.	1
Θεόκλητος ἱεροδ. Μοσχονήσιος	»	»
Νηκηφόρος ἱεροδ. Ἀστεριάδης	»	»
Ἀγαθάγγελος ἱεροδ. Καστοριάδης	»	»
Γερμανὸς ἱεροδ. Καλλιγὸς Θεολογίτης	»	»
Νεόφυτος	»	»
Ἱεροδ. Θετταλὸς	»	»
Ἱερώνυμος ἱεροδ. Ἰδηρίτης	»	»
Βενιαμὴν ἱερομ. Σέρβος.	»	»
Ζαχαρίας Μαυρομμάτης ἐξ Ἀγχιάλου	»	»
Χρῆστος Ἱεροκλῆς	»	»
Δημήτριος Αθ. ἐκ Πελοποννήσου	»	»
Ἀθαν. Ἀναστασιάδης ἐκ Τσαριτσάνης	»	»
Κωνσταντ. Σ. Παρίσης	»	»
Κλεάνθης Γ. Στέκας Ἰμβρίου	»	»
Κωνστ. Δ. Χαντζόπουλος	»	»
Ἀριστοτέλης Κ. Μαυρίδης	»	»
Ἀλέξανδρος Ι. Παπαδόπουλος	»	»
Γεώρ. Μοσχίδης	»	»
Λάζαρος Συμεωνίδης	»	»
Νικόλαος Σταυρίδης	»	»
Στέφανος Κωνσταντινίδης ἐκ Κορυτσῆς	»	»
Καλογιάννης Ἀλεξάνδρου σάραντα ἐκκλησιώτης	»	»
Ἀπόστολος Χαραλάμπου Μαδυτινὸς	»	»

ΕΝ ΧΑΛΚΗ.

Ἱεροδιδιδάσκαλος Κωνσταντῖνος	»	»
Ἱεροδιδάσκαλος Νικομιδεὺς	»	»
Βασίλειος Ἱερεὺς	»	»

ΟΙ ΕΚ ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ Σ. Γρηγορ. ἀ. ψάλτης τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλ.	»	»
Διευθυντὴς αὐτῆς Ἀρχιμ. Φιλόθεος Βρυένιος	»	»

Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης	Σώμ.	1
Θεόδωρος Θωμᾶ Ἀσκληπιάδης	»	»
Μιχαὴλ Α. Θηκιάδης	»	»
Πρόδρομος Ε. Παρμενίδης	»	»
Γεώργιος Κωνσταντίνου	»	»
Εὐγένιος ἱεροδ. Μυκόνιος	»	»
Γ. Παπαδόπουλος	»	»
Συμεὼν Ἀριστογένης ἐκ Μουχλιού	»	»
Κ. Ἰω. Κωνσταντινίδης	»	»
Ἀπόστολος Β. Οἰκονομίδης	»	»
Νικόλ. Χαραλάμπου Ἀρσένης	»	»
Ἰω. Γεωργίου	»	»
Παναγιώτης Γεωρ. Παλαιστής	»	»
Πέτρος Π. Μιχαὴλ λένος Χίος	»	»
Φώτιος Μεσθενεὺς	»	»
Θωμᾶς Χ. Γεωργίου	»	»
Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης	»	»
Ἀναστάσιος Γεωργίου	»	»
Ἀθανάσιος Μ. Γαυριηλίδης Μάγνης	»	»
Κ. Ταπεινός	»	21
Κωνσταντῖνος Βολονάκης	»	1
Ἰάκωβος Γ. Στοιχειοθέτης	»	»
Λεόντιος Ἐμανουὴλ Πιστής	»	»
Κ. Γ. Κωνσταντινιάδης ἐκ Ζουμπαλῆ	»	»
Θωμᾶς Γ. ἐκ Ζουμπαλίου	»	»
Ἰάκωβος Π. Λαζαρίδης Καισαρεὺς	»	»
Ι. Γ. Φορμάκης Γαζετᾶς Τζηρτζηλῆ Χάνη ἀριθ. 65	»	»
Ἰωάννης Ἰωαννίδης	»	»
Διὰ ἐπισ. τοῦ Κ. Δ. Βυζ. ἀ. κανονάρ. τοῦ Α. Τ. Μετ.	»	»
Χ. Π. Ἀθανάσιος Προεστὼς	»	»
Κωνστ. Γ. Χρυσοκεραμίτης	»	»
Ν. Σ. Ψάρας Ἀλληλοδάκτης	»	»
Κομνηνὸς Ἀντωνίου β'. Καν. τοῦ Α. Τ. Μετ.	»	»

Γ. Κωνσταντινιάδης Ἑλληνοδιδάσκαλος	Σώμ.	1
Εὐγένιος Γεωρ. Ἀλιφ. ἐκ Συσανίου	»	»
Σωφρ. Γεωρ. ἀπὸ Ἐντρινὲ Καπὶ	»	»
Θεόδ. Ἐμμ. γ'. Κανον. τῆς Μ. Ἐκκλησίας	»	»

ΟΙ ΕΝ ΤΗΣ ΦΑΝΑΡΙΩ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.

Ὁ ἄρχων Λαμπαδάριος Γεώργ.	»	1
Ὁ Μουσικοδιδάσκαλος Κ. Ἰωάσαφ καίσαρ.	»	»
Β. Παπαδόπουλος.	»	»
Γερμανὸς Ἱεροδ. Βυζάντιος	»	»
Πολύκαρπος Ἱεροδ. Ψεσιμέλης.	»	»
Χαραλάμπης Προδρόμου β'. ψαλ. Μοχλιοῦ	»	»
Σωτήριος Ἰω. Βλαχόπουλος	»	»
Γεώργιος Ἀναστασιάδης Σμυρναῖος	»	»
Παῦλος Γ. Λέσβιος	»	»
Γ. Ἰω. Κεῖβελ.	»	»
Παντολέων Μ. Μεστούσης ἐκ Χίου.	»	»
Καλλίνικος Ἱεροδ. Κωνσταντινιάδης.	»	»
Δαβὶδ Ἰωσαφίδης ἐκ Φαναρίου.	»	»
Ἀθέριος Ἱεροδιάκονος Βοριώτης	»	»
Χαραλάμπης Θεοδωρόπουλος.	»	»
Τ. Σοφοκλῆς.	»	»
Ἀμβρόσιος Κωνσταντινίδης	»	»
Ν. Κ. Πασπίκι	»	»
Α. Λαμπρινὸς	»	»
Π. Μιχαηλίδης	»	»
Ν. Βασιλειάδης Γραμ. τοῦ Ἀγ. Κασανδρείας	»	»

ΟΙ ΕΙΣ ΜΕΤΟΧΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ.

Ἰωάσαφ ἱερομ. Χίος	»	1
Κωνστάντιος ἱεροδ. Σάμιος	»	»
Προκόπιος ἱερομ. Λέσβιος	»	»

ΣΥΝΑΗΤΑΙ.

Σώμ.

Ἀρχιμ. Κωνστάντιος	»	1
Προτοσύγγελος Κορνίλιος Κοσμίδης	»	»
Ἀρχιεπ. Πορφύριος Παυλίδης	»	»
Ἀρχιμαν. Παρθένιος	»	»

ΖΟΥΜΠΑΛΗ.

Ἀρχιμαν. Δωρόθεος Εὐδοξιάδης	»	1
Νύμφων Θ. Μεγασπηλιώτης	»	»
Ἱερομ. Φιλόθεος Σερέος	»	»

ΟΙ ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ὁ Κύριλος Ἀρχιμ.	»	1
Ὁ Ἐφημέριος ἱερόθεος Καλύμνιος.	»	1

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἀργυρουπόλεως Ἀθανάσιος	»	»
Ἱερεὺς Νικόλαος Κεφαλήν	»	»
Γεράσιμος Ἱεροδ.	»	»
Σωφρόνιος ἱεροδ. Φωτόπουλος	»	»
Γερμανὸς Ἱερομόναχος	»	»

ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΦΑΤΙΑΝΗ.

Ἀναστασιουπόλεως Κύριλλος	»	»
Μιχ. Ἱερεὺς προεστὸς Ἐντερνὲ Καπὶ	»	»
Ἰωὴλ προεστὸς Πρικονήσιος	»	»
Δ. ἱερ. Χίος Καλυμκτούσης	»	»
Συμεὼν ἐκ Σπάρτης πησιδίας ἀ. ψάλτης	»	»
Ὁ τῆς ἱερᾶς ἐκκλ. τῆς Παν. β'. ψάλτ. διὰ τοὺς υἱοὺς του Ἀλ. Σεῶρ. Ν. Καστρινὸς	»	1
Σταυρὴς Πιτζόλης Χίος Μελετούσης	»	1
Ν. Χουρμούζη χρυσοχόος	»	1

290 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Λουκᾶς Θ. Κεσαρεὺς	Σώμ.	1
Ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱερ. Μ. Κύκνου Σωφρόνιος	»	1

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΝ.

Ὁ Παμφίλου Διονύσιος	»	1
Ἀρχιμ. Νεόφυτος	»	1
Ὁ ἱερ. Ἀθανάσιος ἐξ Ἀργυροκάστρου	»	1
Ὁ ἱερ. Νικόλαος Χίος.	»	1
Ὁ ἱεροδ. Γ. Χρυσόπουλος	»	1
Ὁ ἱεροδ. Ἀνθιμος Ῥίσιος	»	1

Ἡ ΣΧΟΛΗ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ.

Ἀμβρόσιος Κωνσταντινίδης	»	1
Γ. Σοφοκλῆς	»	1
Σ. Σατενίδης	»	1
Ν. Κ. Παπίκη	»	1
Α. Λαμπρινίδης	»	1
Π. Μιχαηλίδης	»	1
Ἡρακλῆς Σταματίου Βολάκης	»	1
Στέφανος Παναγιώτου	»	1
Θεμιστοκλῆς Δ. Βυζάντιος	»	1

ΟΙ ΕΝ ΤΑΤΑΥΛΑ.

Ὁ Πρεσλάδας Βενιαμὴν	»	1
Ἀρχιμ. Νεόφυτος	»	1
Προτέκδικος Π. Στέφανος Χίος	»	1
Ζαχαρίας Πρωτόπαπας	»	1
Παπᾶ Ἀπόστολος	»	1
Ὁ ἱερ. Ἰ. Χίος	»	1
Ἀρχιμ. Χρῦσανθος	»	1
Διὰ ἐπ. τοῦ Π. Κυρ. Ἱεροθέου Οἴκου. Καλυμνίου	»	1
Π. Ν. Χίος	»	1
Αρχιμ. Φώτιος	»	1

Ἀρχιμ. Ἱερόθεος	Σώμ.	1
Χρύσανθος Ἱερομ.	»	1
Ἀγαθάγγελος Ἱερ.	»	1
Δημ. Κωνσταττίνου	»	1
Ἀνέστης Ἐλευθερίου	»	1
Παῦλος Ἰω.	»	1
Συμεών Χ. Μεταξῆς	»	1

ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ.

Ἀρχιμ. Ἀγάπιος Σερέως	»	1
Βασίλειος Ἱερεὺς Καρπάθιος	»	1
Παπᾶ Μιχ. Ψαρός Χίος Βολισσότης	»	1
Ν. ἱεροδ. ἐκ Βολισσοῦ Χίου	»	1
Ὁ ἱεροδ. Μητροφάνης	»	1
Γρηγόριος Ἱερομ.	»	1
Ν. Ἱερομ. μονῆς Χίος Δαφνούσης	»	1
Χ. παπᾶ Μ. Βυζάντιος	»	1
Ὁ Πανος. Ἀμβρόσιος Π. Καράπελος Χίος	»	1
Ὁ Πανος. Ἀγαθάγγελος	»	1
Ν. ἱερεὺς προεστὸς τοῦ ἁγίου Νικ.	»	1
Βισαρίων Ἀλωνιάτης Νάξιος Σύγγελος	»	1
Ὁ Μέγας Λογοθέτης Σ. Ἀριστάρχης	»	3
Κονεμένος Βένης	»	2
Λουκία Καρὰ Θεοδωρίδης	»	1
Ἀλ. Καρὰ Θεοδωρίδης	»	1
Συμ. Ππαλταῆς	»	»
Δ. Πασπαλῆς	»	»
Ν. Ἰωαννίδης ἀ. ψάλτης	»	»
Σ. Ἐμμανουήλ	»	»
Ἰω. Π. Μιχαηλίδης.	»	»
Κυριακὴ Σακαδάκη τῆς ἐν νεοχωρίῳ σχολῆς	»	25
Σοφία Θεοδοσιάδου	»	»
Ν. Θωμαΐδης	»	»

N. Λεονάρδου	Σώμ.	1
M. Βελισάρι	»	»
Ἰωαννίδης Κεφαλὴν	»	»
Ἀδὰμ. Ἐλευθερίου	»	»

ΜΕΓΑ ΡΕΥΜΑ.

Ὁ Σεβαστίας Παῖσιος Βυζάντιος	»	1
Ἀρχιμ. Γενάδιος Βυζάντιος	»	»
Κύριλλος προεστὸς Βυζάντιος	»	»
Παπᾶ Χρῖστος Πρωτοπαπᾶς	»	»
Ἀνθιμος ἱεροδ.	»	»
Παπᾶ Γρηγόριος πνευματικὸς ῥίσιος	»	»
Νικηφόρος Παυλίδης ἐν Ξηροκρίνῃ	»	»
X. Παπᾶ Μισερλῆς Κρινέως	»	2
Παπᾶ Παῦλος Ἰκονιεύς	»	1
Ἀντωνάκης Σκυριδῶνου Σοφατζόγλου	»	»
Ἀθηνᾶ X. Χριστίδου	»	»
Δημήτριος Παντολεωνίδης	»	»
Ὁ Ἑλληνοδιδάσκαλος K. Βακαλόπουλος	»	»
Ὁ ἐν Βεκίῳ Ἱερομ. Ἀνθιμος	»	»
Γ. Παναγιωτίδης μουσικὸς ἐκ Δάκτυλος	»	»
Δ. Σάββα Σάμιος κανδηλάπτης	»	»
Γ. Δ. κανονάρχος ἀ.	»	»
Χρῖστος Κανδηλάπτης Κουρσούμπεη	»	»

ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΩΣ.

Θεόκλητος ἱεροδ. Ζωγραφίδης	»	»
Α. Κ. Σιδωρίδης	»	»
Δανιὴλ Κ. ἑλληνοδιδάσκαλος	»	»
Α. Ἰωαννίδης ἱατρὸς	»	»
X. Γιαννάκος Θεοφάνου Μαδιατιανὸς σοβατζῆς	»	»
Γεώργιος Τραννηκίδης ἱατρὸς	»	»
Γεώρ. Α. Ἐντιναρλεύς	»	»

Γιάνκος Γ. Παπαδάτος Γανοχώρα Μυριώφτου	Σώμ.	1
Δ. Ν. Ψαρόπουλος	»	»
Χ. Ίων. Χ. Ἀναγνώστου	»	»
Κ. Δ. Μαρινούδης	»	»
Γεώρ. Μορφιάδης	»	»
Πέτρος Ν. Σκαμπάνου	»	»
Γεώρ. Καμτζόγλους	»	»
Δ. Χριστοδούλου Καραμπουρίδης	»	»
Β. Χ. Ιωάννου	»	»
Π. Παπαδόπουλος	»	»
Λ. Φωντῶν Πρόξενος Δαρδανέλια Ῥωσσίας	»	»
Γεώργιος Βατῆς Ἑλλην Πρόξενος	»	»
Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαθάγγελος ἀρχιερ. ἐπίτροπος	»	»
Γαβριήλ ἱερομ. Ἀντωνιάδης	»	»
Γεώργιος Καραμμαλῆς	»	»
Σακελ. παπ. Στέφανος πνευμ. Ἰωάν. Καλαριάδης	»	»
Ἐμμανουὴλ παπᾶ Ζαφειρόπουλος	»	»
Γεώργιος Χαντζῆ Ἀποστόλου	»	»
Νικ. Γεωρ. Ῥάλλης	»	»
Γεώρ. Ἰωάν. Κατόλιας	»	»
Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος	»	»
Δημήτριος Γαβριήλ	»	»
Ἀθανάσιος Ἀθανασίου	»	»
Κωστῆς Γαβριήλ	»	»
Γρηγόριος Παναγῆς	»	»
Νικόλαος Πισσίας	»	»
Κ. Κουτζουδέλι	»	»
Γ. Ν. Δοπροβίτζι	»	»
Θεόδωρος Σαχαλέρου	»	»
Ἐμμανουὴλ Καραμχλί	»	»
Π. Σοφοκλέος	»	»
Δημήτριος Καλμούκος	»	»
Χ. Φίλιππος Ἀθανασίου	»	»

Χαραλάμπης Ν. Μιριτζής	Σώμ.	1
΄Ραφαήλ Καβαλάρης	»	»

ΜΑΔΥΤΟΣ.

Ἡ ἐνορία τοῦ Χριστοῦ	»	»
Ἐνορία τῆς κάτω Παναγίας	»	»
Ἐνορία Χρυσῆς Παναγίας	»	»
Ἐνορία τῶν Ταξιαρχῶν	»	»
Ἐνορία τοῦ ἁγίου Γεωργίου	»	»
Ἐνορία τοῦ ἁγίου Δημητρίου	»	»
Ἡ ἐλληνικὴ σχολὴ	»	2
Εὐστάθιος Μακρίδης ἐλληνοδ.	»	1
Σ. Στεφανίδης	»	»
Σπυρίδων Λαζάρου ἱατρὸς	»	»
Μιχαὴλ Τριανταφυλίδης καὶ ἡ μετ' αὐτοῦ συντρ.	»	»
Σ. Λαζάρου μαθητὴς τῆς ἐλλ. σχολῆς	»	»
Χαραλάμπης Χ. Λεωνταρέγγου	»	»
Κ. Α. Παγονιάδης	»	»
Ι. Παπᾶ Συμεῶν	»	»
Ν. Γ. Παξιμαδᾶ	»	»
Ν. Γ. Τερζῆ	»	»
Φ. Δημητριάδης	»	»
Γεώρ. Καβουρίδης	»	»

ΟΙ ΕΝ ΤΕΝΕΔΩ.

Ὁ αἰδεσιμώτατος Παπ. Ἀντ. οἰκονόμος	»	1
Κυριακὸς Παναγῆς	»	»
Ν. Κωνσταντινίδης	»	»
Παναγιώτης Χριστοδούλου	»	»
Κ. Χ. Σπύρου	»	»
Μηνᾶς Νικολάου	»	»
Ν. Βλάχος	»	»
Δημ. Χ. Μήτρου	»	»

Μιχ. Ἡλία	Σώμ.	1
Ἀλέξανδρος Χ. Κωνσταντίνου.	»	»
Κωνσταντίνος Χριστοφῆ	»	»

ΟΙ ΕΝ ΜΥΤΙΑΗΝῃ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

† Ὁ Μυτιλήνης Μεθόδιος		10
† Ὁ Μακαριώτατος πρῶην Ἀλεξανδρείας Καλ- λίνικος	»	40
Ὁ τοῦ Ἀγίου Μυτιλήνης Ἀρχ. Βενιαμίν	»	4
Μελέτιος Π. Παναγιώτου	»	»
Πρωτοσύγγελος Ἰωακείμ	»	»
Παπ. Ἰω. Λεωντίδης	»	»
Χρῦσανθος Ἱερεὺς	»	»
Χαραλάμπης Ἱεροδιάκονος	»	»
Παναγῆς Β. Καλαθέλης	»	»
Παναγῆς Κ. Ζωγράφος	»	»
Χ. Δανιήλ Ζωγράφος Βιβλιοδέτης	»	»
Ν. Χρυσόπουλος	»	»
Εὐστ. Π. Δημ. ἐκ Γέρας	»	»
Παναγ. Δ. Βαμβούρης	»	»
Κ. Χατζῆ Ἀντωνίου	»	»
Π. Νικοδ. Σπανόπουλος	»	»
Ἰω. Ἀλτσατζῆς	»	»
Ἰω. Ζ. Γιαννάκης	»	»
Γρηγόριος Σ. Κούπα	»	»
Θεόδωρος Καρυοφύλης	»	»
Γ. Ἰ. Καμάτζου ἐκ Γέρας	»	»
Μπαλῆς Γ. Παπάζογλους ἐξ Ἑρισσοῦ	»	»
Μ. Κ. Κανδιλέλη ἐξ Ἀφαλῶνος	»	»
Ὅδυσσεὺς Συνόδη	»	»
Περικλῆς Ν. Κωδωνῆς	»	»
Ν. Χ. Ἀνδρέα	»	»

Εὐστ. Σάβ. Χ. Εὐστ. ἐκ Πολυχνίτου	Σώμ.	1
Βαϊάννης Χ. Βασιλείου	»	»
Π. Π. Ἀγιομαυρίτης	»	»
Δ. Ξένος	»	»
Ν. Φωτίου	»	»
Εὐανθία Φιλίππου	»	»
Φωτῆς Δ. Μιμάρι	»	»
† Παπ. Δ. Μόσχου Γ.	»	»
Θεόφραστος Ἀργυριάδης	»	»
† Ζαχ. Ἱερομ. Λιναρδάτης Κεφαλὴν	»	»
Εὐθύμιος Τουσλοῦχος	»	»
† Παπ. Δ. Σίμου	»	»
Ἀναστάσιος Στεφ. ἐκ Πολυχνίτου	»	»
† Ὁ Πανοσιώτατος Γαβριὴλ Θεσσαλονικεὺς	»	»
Παναγιώτης Παπ. Νικολάου Χρυσοχοῦ	»	»
Γεώργ. Ἀποστολίδης	»	»
† Ὁ αἰδεσιμώτατος Παππᾶ Ἀντώνιος	»	»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΥΤΙΑΚΗΣ.

Χριστοφόρος Λαΐλιος	»	»
Γ. Π. Πιστιλαδῆς	»	»
Κ. Π. Ὑάκυνθος	»	»
Β. Ἰω. Μιχαηλίδης	»	»
Ἀκίνδυνος Χ. Ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Σοφοκλῆς Βουρνάζος	»	»
Γρηγόριος Δ. Φωτίου	»	»
Ἀριστίδης Ν. Λαμνί	»	»
Παλογοῦ Διδασκάλα	»	»
Σωτηρία Σ. Κουμενοπούλου ἐκ Παρακοίλων	»	»
Παπ. Παρθένιος Ἱερομ. Πλαγιώτης	»	»
Ἰω. Λεωντίδης Ἱερεὺς	»	»
Κ. Ε. Μεϊμάρι	»	»

Γ. Γρ. Μάνδρος	Σώμ.	1
Π. Δ. Κουκούλη ἐκ Παμφίλων	»	»
Ν. Ίω. Βαφεὺς	»	»
Θ. Γ. Κουκούλη	»	»
Χ. Προκόπιος Λαμπρινίδης	»	»
Ν. Μ. Βαγιανὸς ἐκ Παμφύλων	»	»
Σ. Οἰκονομόπουλος	»	»
Παπ. Νικόδημος Σπανόπουλος	»	»
Σπυρίδων Α. Γιαλούσης	»	»
Παναγιώτης Ν. Ἰγγλεζέλη.	»	»
Α. Δ. Φραντζῆς	»	»
Μιχαήλ Χ. Ξυρπάδης	»	»
Δ. Π. Γάμπας	»	»
Ἀναγνώστης Ἐλευθερίου ἐκ Λειῶς	»	»
Ίω. Οἰκονόμου Πρόξενος Ἑλλήν	»	»
Κ. Γ. Καλογερόπουλος Κορίνθιος	»	»
Εὐστράτιος Χ. Ίω. ἐκ Μανδαμάδων	»	»
Dollore E. Reteli neji Via	»	»
okrole d' Italia	»	»
Ξενοφῶν Κ. Γχορτζιώτη	»	»
Δημήτ. Ν. Βαγιανοῦ ἐκ Παμφύλου	»	»
Παναγιώτης Γ. Χ. Αποστόλου	»	»
Γεώργιος Γρηγοριάδης	»	»
Φώτης Θεοδώρου Κουρεὺς	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΠΑΜΦΥΛΑ.

Παπᾶ Ἀντώνιος	»	»
Μιχαήλ Παρασκευᾶς ἐξ Ἀφαλῶνος	»	»
Στρατῆς Ίω. Μωραΐτης ἀπὸ Νεοχώριον	»	»

Η ΣΧΟΛΗ.

Γ. Ε. Κουστομίρης Ἀλληλοδιδάκτες	»	»
----------------------------------	---	---

298 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

N. Ίω. Χρυσόπουλος Σπετσιώτης	Σώμ.	1
N. Ευστρατίου	»	»
Παναγιώτης Έμμανουήλ	»	»
Παναγιώτης Άντωνίου Τζουρέλης	»	»
Ευστράτιος Α. Εὐαγγέλη	»	»
Ευστράτιος Π. Φραντζῆς	»	»
Χριστόφας Ν. Πλακωτοῦ	»	»
Κ. Χ. Άνδρέα	»	»
Παναγιώτης Γ. Αἰνίτης	»	»
Θ. Ι. Πουντουλέρης	»	»
Γαβριήλ Π. Εὐσταθίου	»	»
Εὐαγγέλης Άσπιχόλου	»	»
Γ. Άντ. Χ. Γεωργίου	»	»
Μιχαήλ Π. Πριχέλης	»	»
Ευστράτιος Δ. Κουτρομπῆ	»	»

ΚΩΜΟΠΟΛΙΣ ΠΛΟΥΜΑΡΙΟΥ.

Ό Πανοσιώτατος Κύρ. Άγαθάγγελος Άνδριος	»	»
Ό Άρχιερατικός Επίτροπος κ. Παρθένιος Ίεροδ.	»	»
Ό αἰδεσιμώτατος Παπ. Γεωργαντῆς	»	»
Παπ. Ν. υἱός Παπ. Παναγιώτου	»	»
Παπ. Δ. Γρασιᾶς	»	»
Δημήτριος Κ. Μπουλαᾶς	»	»
Μαριγῶ Β. Μιχαλάκη	»	»
Εὐλόγιος Μ. Ξυφτιᾶς	»	»
Ν. Εὐστρατιᾶδης ἐκ Πλαγιᾶς	»	»
Έμμ. Δ. Τσαμουργιέλης	»	»
Ίω. Π. Μαλῆς	»	»
Κ. Τζαγγόπουλος	»	»
Π. Στεφανίδης	»	»
Έμμ. Π. Μουχτούρης	»	»
Γ. Δ. Άμπελικιώτης	»	»

Γ. Α. Τυροπούλης	Σώμ.	1
Δ. Εύστρ. Γιαντζής	»	»
Παν. Τζουβαλά	»	»
Μιχαήλος Μ. Τράγατζέλη από Τρίγωνα	»	»
Δ. Κ. Κουλαλαί	»	»
Δημ. Ν. Θεοδωρίδης	»	»
Σαρανδινός Μελανδινού	»	»
Μ. Γ. Πρωτόλη	»	»

ΠΟΛΥΧΗΤΟΥ ΜΥΤΙΑΗΝΗΣ.

Δι' ἐπιστασίας Χρυσάνθου Ἱεροδιακόνου.

Ὁ αὐτός	»	2
Εὐστράτιος Ἱερεὺς	»	1
Προκόπιος Δ. ἐκ Μελίτης Βιτωλίων	»	»
Ἀρχιμ. Πολύκαρπος ἐκ Παρακοίλων	»	»
Σκευοφύλαξ Παππᾶ Δ. Σαράντου	»	»
Πρωτοσύγγελος Χρυσάνθος ἐξ Ἀγ. Μαρίνας	»	»
Σακελάριος Παππᾶ Παναγιώτη	»	»
Γ. Εὐαγγελίδης Ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Βασιλ. Χριστόφα Ἀθανάσιος ἐκ Πρόγρης	»	»
Χαραλάμπης Δ. Μανόλα	»	»
Παρασκευᾶς Χ. Παναγιώτου	»	»
Ἰονάρι Κυρατζίδης	»	»
Εὐστρ Χ. Πατζατζή	»	»
Δ. Ν. Χριστιανοῦ	»	»
Χ. Γ. Σπύρου	»	»
Σεβαστὸς Ἀποστόλου	»	»
Γ. Δ. Ἐμμανουήλ	»	»
Γ. Δ, Καρασταμάτη	»	»
Στρατηγὸς Γ. Πασιλινᾶ	»	»
Χ. Εὐστρατ. Κουστομύρης	»	»
Παναγ. Α. Καζάνης	»	»

Χαραλάμπης Π. Παππᾶ Δημητρίου	Σώμ.	1
Εὐστρ Δούκα Καζάζης	»	»
Γ. Εὐστρατίου Καλδῆ	»	»
† Ὁ τοῦ Ἀγίου Μιθύμνης ἀνεψιὸς Ἀναστά- σιος Χρυσοστόμου	»	2
.Η Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Λυμῶνος	»	2
Πρωκόπιος Ἱεροδιάκων Ἀγιασώτης	»	1
Παπ. Εὐγένιος ἐκ Παρακοίλων	»	»
Χαρ Χ. Ἰω ἐκ Μανδαμάδων	»	»
Στυλιανὸς Δημ. ἐκ Μανδαμάδων	»	»
Ἰγνατίος Χ. Σάββας ἐκ Παρακοίλων	»	»
Στέφανος Μ. ἐκ Μανδαμάδων	»	»
Χαραλάμπος Δούκα ἐκ Πολυχνίτου	»	»

ΟΙ ΕΝ ΑΓΙΑΣΩ.

Ἡ Ἱερὰ Ἐκκλησία	»	3
Πρωτοσύγγελος Παρθένιος	»	1
Πρωτοσύγγελος Κωνστάντιος	»	»
Παππᾶ Ἐλπιδιφόρος	»	»
Παππᾶ Εὐστράτιος Χ. Ἐμμ.	»	»
Ἰ. Πανοσιώτατος Κ. Πανάρετος	»	»
Ὁ Ἱεροδ. Παρθένιος	»	»
Γρηγ. Ξενοφοτινὸς	»	»
Χαραλάμπης Ἰω. Καρὲς	»	»
Ἰωάννης Νικορέτσου	»	»
Βλάσιος Δ. Συγγελέλης	»	»
Παναγιώτης Γ. Τραπεζοδέλη	»	»
Παναγιώτης Μιχ. Χ. Προχοπίου	»	»

ΟΙ ΕΝ ΣΚΟΥΝΤΑ.

Ἡ Ἱερὰ Ἐκκλησία	»	»
Σωφρόνιος Ἱερομ.	»	»

Ἰωάσαφ Ἱερομ.	Σώμ.	1
Ὁ αἰδεσιμώτατος Παππᾶ Ἑμμ. Χίος	»	»
Χαραλάμπης Γ. Βαμβακέλη	»	»
Ἰω. Ἀθανασίου	»	»
Ἀναγνώστης Γεωρ. Χ. Γιαννάκης	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΣΚΟΠΕΛΟΥ.

Ὁ Ἀλληλοδιδάκτης Πέτρος Παππαδόπουλος	»	»
Ἰω. Ἀνδριανός	»	»
Εὐστράτιος Σ. Ἀρίδα	»	»
Χ. Στυλιανός Χ. Ν.	»	»
Κ. Ἑμμανουήλ	»	»
Χαραλάμπης Χ. Βασιλείου	»	»
Γ. Δ. Ἀξιιώτης	»	»
Δ. Πέτρου	»	»
Ἀντ. Χ. Γιαννάκη	»	»
Κ. Χ. Γιαννάκη	»	»
Δ. Π. Ἀνδριανός	»	»
Β. Μπιτζακτζής	»	»
Στυλ. Β. Συγιακτσής	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΠΑΠΑΔΩΝ

Μ. Θεοφανέλλης Μιτυλιναῖος	»	»
Παναγῆς Ν. Καραμπελος	»	»
Προκόποιος Ε. Χ. Ἐλευθερίου	»	»
Γ. Δ. Γάκας	»	»
Ὁμηρος Μπαλασάκης	»	»
Θ. Ἀποστόλου	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΠΛΑΚΑΔΟΥ.

Ὁ αἰδεσιμώτατος Παππᾶ Ἰω.	»	»
Π. Ν. Κολυμβᾶς	»	»

Χριστόφορος Λογλὸρ ἐκ Σκοπέλου	Σώμ.	4
Εὐστρ. Π. Μ. Γιαννάκης	»	»
Γ. Μ. Νικόλαος	»	»
Ν. Μ. Κωνσταντίνου	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΜΕΣΑΓΡΑ.

Γ. Παππᾶ Ἰω.	»	»
Προκόπιος Π. Παράσχου	»	»
Ἰω. Κ. Καμάτζου	»	»
Μ. Ἀντωνίου	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΜΟΡΙΑ.

Ἰγνάτιος Β. Καλαθέλης	»	»
Παν. Γ. Βασιλείου	»	»
Ναππᾶ Δ. Χίος Ἀγιοργούσης	»	»
Ἰω. Γ. Ἀδάμου	»	»
Γ. Κυριακοῦ	»	»
Ἀντ. Μ. Ἀργυριάδου	»	»
Δημ. Α. Κασκαμπᾶ	»	»

ΟΙ ΕΝ ΜΑΝΔΑΜΑΔΟΙΣ.

Οἱ ἐν Ἑλληνικῇ Σχολῇ	»	»
Κωνστ. Εὐστρατιάδης διδάσκαλος	»	»
Ἰγνάτιος Ἱερεὺς ἐξ Ἀγίας Παρασκευῆς	»	»
Χρυσόστομος Ἱεροδιάκονος	»	»
Στυλιανὸς Ἀποστόλου Ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Γιαννῆκος Γεωρ. Πηλουργοῦ	»	»
Χ. Σταυράκης	»	»
Ἀνθιμος Ἱερομόναχος ἐκ Παρακοΐλου	»	»
Δημήτρ. Ἀποστολίδης Ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Εὐστράτιος Ἀναγνώστου	»	»
Ἀθανάσιος Ἰω. Ἱατροῦ	»	»

ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΑ.

† 'Ο Μοσχονησίων Κύριλλος	Σώμ.	40
† 'Ο 'Αγαθονικίας Γρηγόριος	»	10
'Ο Πρώην Καθηγούμενος Κ. Εύστρ. Βαμβακάς	»	4
'Ο Καθηγούμενος Παΐσιος 'Η Λέκας	»	»
'Ο Καθηγούμενος Κύριος Σωφρόνιος	»	»
Παπ. Εύτρ. Σταμπουλής	»	»
'Ο Πανοσιώτατος Κύριος 'Ιωαννίκιος	»	»
'Ο Αιδεσιμώτατος Παπᾶ Χρίστος	»	»
'Ο Πανοσιώτατος Κ. Γρηγόριος	»	»
Σωφρόνιος 'Ιεροδιάκονος	»	»
Λεωνίδας Εύστρατίου	»	»
Παναγιώτης Ζάκχος	»	»
'Αλέξανδρος Μαυριδόγλου	»	»
Μόσχος Β. μουσικός	»	»
Στυλιανός Μεταξά 'Ελληνοδιδάσκαλος	»	»
Δημ. Σακουλάς	»	»
'Ιω. Θεοχάρη	»	»
Φραντζέσκος 'Ελευθερίου	»	»
Εύστρ. Χ. Διαμαντή	»	»
Κωνστ. Γρηγοριάδης	»	»
Μηλτιάδης 'Ιω. Μαυριδόγλου	»	»
Στέφανος Κουζινάδης	»	»
Δημ. Καβουρά 'Αλληλοδιδάκτης	»	»
'Εμμανουήλ Μαυριδόγλου	»	»
'Αντώνιος 'Ιω. Καλαφάτης	»	»
'Αντώνιος 'Ιω. Μπουτούρη	»	»
'Ιωάννης Δούκα Γόδα	»	»
'Αριστείδης Κ. Σκουδουμπέκης Κομνηνοῦ	»	»
'Αναγνώστης Π. Σκουδουμπέκης	»	»
Παν. Παρ. Κουτζινάρης	»	»
'Αντώνιος Εύστρ. Μπουτούρης	»	»

304 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἀναστάσιος Μαυρομάτης	Σώμ.	»
Ἐμμανουήλ Βαφειάδης	»	»
Ἐπαμεινώνδας Γ. Μαύρου	»	2
Ἀγγελῆς Χ. Ἰωαννου	»	»
Αναστάσιος Ἰω. Σκορδούλα	»	»
Εὐστρ. Παππᾶ Χ. Ἐμμανουήλ	»	»
Ἰω. Παππᾶ Στυλιανοῦ μουσικὸς	»	»
Ἰω. Μαυρομάτης	»	»
Ἀναγνώστης Π. Χιώτης	»	»
Εὐστρ. Ἐλευθερίου	»	»
Ἀντώνιος Καμπέσος	»	»
Παρασκευᾶς Π. Ἀναστασίου	»	»
Γεωρ. Π. Μαυρομάτης	»	»
Νικ. Χρυσόχοῦ	»	»
Νικ. Β. Γεροντῆ	»	»
Ἀπόστολος Ἰω. Ἀνταλῆ	»	»
Νικ. Φωτίου Λυμναίου	»	»
Νικ Β. Μπουνηζῶου	»	»
Ἀναγνώστης Παρασκευᾶ	»	»
Δημ. Κατακουζινὸς	»	»
Ἀπόστολος Β. Μπουνηζῶου	»	»
Θεμιστοκλῆς Ἀνταλίου	»	»
Στυλιανὸς Κ. Κορφίου	»	»
Ἀναγνώστης Εὐστρ. Μπουρέκας	»	»
Ἡ Ἑλληνικὴ Σχολὴ τῶν Μοσχονησίων	»	»
Δημοσθένης Εὐαγγελῆς Γεωργακάκης	»	»
Ν. Φωτίου	»	»
Ὁ αἰδεσιμώτατος Παππᾶ Στέφανος	»	»
Κωνστ. Νικολαΐδης	»	»
Ἀπόστολος Ἰω. Χριστίδης	»	»
Ν. Β. Μπουνηζῶου	»	»
Γ. Παρασκευᾶ Ντουραμάνη	»	»

Καπετάν Β. Φωτίου	Σώμ.	2
Ή Παρασκευᾶς Γ. Σταμούλου	»	»
Αλέξανδρος Θεοδοσίου	»	»
Παναγιώτης Ζάχχος	»	»
Στυλιανὸς Μ. Καλιγαρίδης	»	»
Γ. Γεωργαντῇ	»	»
Γ. Παναγιώτ. Ῥίζου	»	»
Λουκίδης ἀλληλοδάκτης Κυθωνιεύς	»	»
Κ. Ἀποστόλου ἀσπρομούστακου	»	»
Ἰωάν. Θ. Κωλυφέτης	»	»
Ν. Γ. Χρυσοφοῦ	»	»
Γ. Π. Ντουραμάνης	»	»
Σπυρίδων Ἐμμανουήλ	»	»
Δημ. Ν. Γαγλῆς	»	»
ΚΥΔΩΝΙΑΣ.		
† Ὁ Ἐρέσου Παῖσιος	»	10
† Ὁ Ἐριθρόν Διονύσιος ἐκ Σκοπέλου	»	140
Παναγῆς Ἰωαννίδης	»	4
Ὁ Ἐξαρχος Δανιὴλ Ζαγορέως	»	»
Σύγγελος Ἀνθιμος	»	»
Παπ. Γ. Σαμαρτζίδης	»	»
Σακελᾶριος Π. Ἀντώνιος	»	»
Κύριλλος Ἱερομ. Δανακλῆς	»	»
Ἀνασπάσιος Ἱερεὺς Π. Δ.	»	»
Παπ. Εὐστρ. Χαριτιάδης	»	»
Παπ. Εὐγένιος Σταυρίδης	»	»
Παπ. Ἰω. Παπαδόπουλος	»	»
Σταυράκης Α. Ἀναγνώστης	»	»
Ν. Δ. Πεταλᾶς	»	»
Ἀντώνιος Καραγιάννης	»	»
Ἐμμ. Γ. Κλιματιανὸς	»	»
Φασόλης Σπυρίδ. Δημοδιδάσκαλος	»	»

Κύριλλος Ἱεροδιδάσκαλος	Σώμ.	1
Εὐστράτιος Γ. Κολιόπουλος	»	»
Γέρων Ν. μουσικὸς Μοσχονήσιος	»	»
Κ. Γονατᾶς	»	»
Ἰωάν. Ἰωαννίδης πρόξενος ἑλλήν	»	»
Ὁ Πανοσιώτατος Μ. Σρογκύλης	»	»
Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Διονύσιος	»	»
Ὁ Σκευοφύλαξ Παΐσιος Γ. Κυπρίου	»	»
Ὁ Ἱεροδ. Πολύκαρπος Κατσαρὸς	»	»
Γ. Π. Οἰκονομίδης	»	»
Δ. Μακαρόνης Μουσικὸς	»	»
Χριστάκης Δ. Μουσικὸς	»	»
Ν. Λιποβίτσης Αὐστριακὸς Πρόξενος	»	»
Γ. Χ. Ἀγγελῆλη	»	»
Παΐσιος Ἱεροδιάκων	»	»
Ν. Στ. Καραπλιάς μουσικὸς	»	»
Δ. Π. Γ. Σαμαρτζῆς μουσικὸς	»	»
Ἀπόστολος Χρυσομυλᾶς	»	»
Π. Χ. Ἀγγελῆλη	»	»
Θεμιστοκλῆς Ἀνδρ. Γοργαλᾶς	»	»
Παν. Διαμαντῆς Λύμνιος	»	»
Στέφανος Καθηγούμενος τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς	»	»
Γ. Π. Ἰαχομόπουλος	»	»
Γ. Γρ. Πιτιᾶς	»	»
Ἰωαν. Κανταναδέλης	»	»
Π. Μαντσοιράνης	»	»
Γ. Καρσακλῆς	»	»
Ν. Γ. Βαλσαμάκης	»	»
Ὁ Ἐξοχώτατος Κ. Ἀγγελος Πεταλᾶς	»	»
Χριστόφορος Δ. Καταρόπουλος	»	»
Μελ. Ἱερομ. Σάμιος	»	»
Παρασκευᾶς Ἰω.	»	»
Ἀπόστολος Εὐστρ. Καρσακλῆς	»	»

Ν. Α. Μακρόγλου	Σωμ.	1
Χαραλάμπ. Ἱερεὺς Εὐτυχιάδης	»	»
Γ. Εὐστρατίου Καρσακλῆς	»	»
Δ. Μαλέλης	»	»
Α. Α. Ῥιζάκης	»	»
Τελέμαχος Δ. Σάλιας	»	»
Ἰω. Γ. Λαγοῦς	»	»
Ἰω. Δ. Κέκος	»	»
Κ. Χ. Ἀποστολιάδης	»	»
Δ. Χέλης	»	»
Ἰω. Πρικᾶς	»	»
Δ. Χ. Βασιλείου	»	»
Γεώρ. Προδρόμου Μαθητῆς	»	»
Γ. Χ. Γιακουμόπουλος	»	»
Μ. Π. Χριστόφας	»	»
Ἀλέξ. Κοντέλης	»	»
Μιλτιάδης Α. Ἀνδρονίκου	»	»
Γεώρ. Δ. Ἡλέλης	»	»
Κ. Δ. Κουμπῆς	»	»
Ἀπόστολος Ἰω. Κυρλλῆ	»	»
Κ. Ἰω. Κοντογιάννη	»	»
Ἰωάν. Σαρ Βαξαβάννη	»	»
Ἐλευθέριος Σακελαρίου	»	»
Ἀπόστ. Ν. Χριστίδης	»	»
Δ. Πυργολῆς	»	»
Ἰωακείμ Σακελαρίδης	»	»
Γ. Ἀθαν. Κανταρτζῆς	»	»
Δ. Γ. Ἱερούκης	»	»
Κ. Εὐστατ. Σαπουντζῆς	»	»
Δ. Ἰω. Μπουγιούκα	»	»
Γ. Μ. Ἀθαν. Κουγιάννης	»	»
Ἀθανάσιος Στεφάνου	»	»
Ἀθαν. Κ. Β. Γούναρης	»	»

308 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἀπόστολος Στεφάνου	Σωμ.	4
Γ. Καράβης	»	»
Μ. Ἰω. Κων. Γεροντιανός	»	»
Ἰω. Τιπαπῆς	»	»
Δ. Κυριαζῆς	»	»
Στέφανος Γ. Στεφανίδης	»	»
Κύριλλος Μ. Εὐστ. Μακαραζῆς	»	»
Ἑλλένη Κ. Γουναρέλη.	»	»
Ἀθαν. Ἰω. Σχορδοῦλα	»	»
Ἰωακείμ Εὐστρ. Σακελαρίδης	»	»
Δ. Μαρμουνῆς	»	»
Ἀντώνιος Δ. Μολαντώνη	»	»
Ἀντώνιος Ν. Κώτα	»	»
Ἐμμ. Κοντογεωργίου	»	»
Ἀργύρης Ῥουβίθης	»	»
Ν. Κ. Π. Κανταρζόγλου	»	»
Γ. Χριστίδης	»	»
Γ. Ἰωακείμ Δημόγλου	»	»
Παΐσιος Ἱεροδιάκων	»	»
Ἰω. Γιαναρόπουλος	»	»
Ἀθαν. Γ. Πανταζῆ	»	»
Κ. Δ. Ἀργιρέλη	»	»
Παράσχος Ματζούνης	»	»
Σωτήριος Καμλερῆς	»	»
Κωνστ. Πετρίδης	»	»
Κωνστ. Καρδαμίτζας	»	»
Ἀναστ. Ἐκκλησιαστικὸς τοῦ Ἀγ. Ν.	»	»
Θεμιστοκλῆς Εὐστρατίου	»	»
Ἀναστ. Β. Μπουτζούρη	»	»
Γ. Δ. Πλέλης	{	»
Δ. Μαρμουνῆς	»	»
Ν. Π. Ὑμβριος Μπαρπέρης.	»	»

ΣΜΥΡΝΗ.

Δε' ἐπιστάσις τοῦ Δευτερεύων Παΐσιου Κ. Ἱεροδιακόνου.

† Ὁ Σμύρνης Χρῦσανθος	Σώμ.	10
† Ὁ Ξανθοπόλεος Ἰγνάτιος	»	5
Ὁ Ἀρχιδιάκων ἱεροκήρυξ Σμ. Δορ. Χριστίδης	»	2
Ὁ πρωτοσύγ. Σμ. Νεόφ. Χουρμούζης	»	1
Ὁ Ἀρχιμ. Καλίνικος Καρακαλινὸς	»	»
Ὁ Ἱερομλ. Μακάριος Λογοθέτης	»	»
Ὁ Δικαιοφ. Διονύσιος	»	»
Παρθένιος ἱερομ. Ἐφημ. Σμύρ.	»	»
Νεόφυτος ἱερομ. Λεονταράκης	»	»
Ἰάκωβος Ἱερομ. Κυκώτης	»	»
Κύριλος Ἱερομόναχος ἐκ Ζαγουρᾶς	»	»
Ὁ πανοσ. Κ. Ἰωαννίκιος Τήνιος	»	»
Παρθένιος Ἱερομ. Ἐφημέριος Σμύρ.	»	»
Γρηγόριος Ἱερομ. Ἐφημ. Ἀγ. Δημ.	»	»
Κύριλλος Ἱερομόναχος	»	»
Παπᾶ Νικόλ. Καϊσ. Ἐφημ. τοῦ Ἀγ. Γεωρ.	»	»
Παπᾶ Νικόλ. Λέσβιος Ἐφημ. τοῦ Ἀγ. Γεωρ.	»	»
Ὁ ἐν Σμύρνη τοῦ Ἀγ. Ἀρχιμ. Ἱερόθεος	»	»
Ὁ προηγούμε. Ἀνθιμος Λαυριώτης	»	»
Ὁ Ἀρχιμ. Νάρκιος Χιλιανταρινὸς	»	»
Μακάριος ἱερομ. Σμυρναῖος	»	»
Σεραφεῖμ. Ἰω. Νικολαΐδης	»	»
Ὁ Ἱεροδ. καὶ ἐκκλησ. τοῦ ἁγ. Δ. Διον. Κατάξενος	»	»
Χρῦσανθος ἱεροδ. Λέσβιος	»	»
Χ. Πολύκαρπος ἱεροδ. Σάμιος	»	»
Κύριλλος Α. Ἀποστολίδης ἐκκλ. τοῦ ἁγ. Γεωρ.	»	»
Γεώρ. ἱεροδ. Πάτμιος Βαροῦχος	»	»
Γρηγ. ἱεροδ. Θάσιος	»	»
Ἰγνάτιος ἱεροδ. Πάτμιος	»	»
Ἰωακ. Κωρον. Αἰμπαδάριος τῆς ἁγ. Φωτεινῆς	»	»

310 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Κ. Μοσχοβίτης ά δομέστικος άγ. Φωτεινής.	Σώμ.	1
Ίωσήφ Οίκονομίδης του άγ. Γεωρ.	»	»
Δημ. Κονταξής ψάλ. τής άγ. Αϊκατερίνης	α	»
Χρ. Λαμπαδάριος 6' ψάλ. του άγ. Ίω. Προδρ.	»	»
Πολύκαρπος Μ. Ίδηρίτης	»	»
Σαφωῶ Αεοντιᾶς	»	»
Χαραλάμ. Ἀναστασιᾶδης	»	»
Ο Ἀθηνῶν Ζαχαρίας	»	»
Ίω. Πειστηματζόγλους	»	»
Ἀναστ. Βλέτας	»	»
Ἀναστασία Μ. Λαμπруνίδη	»	»
Ἀδελφός Εὐσταθίου Τζοχαζής	»	»
Ίω. Κλάπας	»	»
Ἐμμ. Ζαμπόν	»	»
Δημ. Πανολησσάκης	»	»
Χ. Παλαιολόγος Ἀποστόλου	»	»
Κ. Μερικᾶς	»	»
Παντελῆς Ζαχαρίου βιβλιοδέτης	»	»
Ν. Δ. Δαμιανός	»	»
Γ. Βαρκαρότης	»	»
Σπυρίδων Φῶρος	»	»
Χρυσάφης Συμεών	»	»
Δημ. Εὐστρ. Κασσημάτης	»	»
Π. Ψαλτάκης	»	»
Ἡρακλῆς Θεοδώρου	»	»
Ίω. Α. Σπανούδης Κανδηλάπτης τής άγ. Φωτ.	»	»
Γαβριήλ Σταματέλης Λέσβιος	»	»
Ἀλέξ. Σπυρόπουλος	»	»
Κ. Ῥαπτόπουλος	»	»
Γ. Λεούλας	»	»
Λυνάρδης Ἀργυροῦ	»	»
Μ. Στυλιανόπουλος	»	»
Πέτρος Γαλγιάδης	»	»

Γρηγ. ἱερομ. ἐφημ. τοῦ ἁγ. Δημ.	Σωμ.	4
Κύριλλος ἱερομ. ἐφημ. τοῦ ἁγ. Δημ.	»	»
Ἄγ Π. Ἀγγελόπουλος	»	»
Ἀγησίλαος	»	»
Ν. Δ. Κανησκήρη	»	»
Εὐστρ. Π. Δημητρίου Ἀνταλιεύς	»	»
Φ. Δημητριάδης	»	»
Γεώρ. Α. Ἀρμενάκης Χίος	»	»
Γ. Καβουρίδης	»	»
Γεώρ. Ἐμ. ἐκ Νέων Φωκῶν	»	»

ΒΡΥΟΥΛΑ.

Ὁ Ῥύμης Πανάρετος	»	2
Παπ. Ἀντ. Χίος ἀρχιερατ. ἐπίτροπος	»	1
Ἀρχιμ. Διονύσιος	»	»
Παπ. Ἰω. Χίος	»	»
Παπ. Μιχαήλ	»	»
Χ. παπᾶ Σταμάτης	»	»
Γεράσ. Ἱερομ. Τζεσιμελῆς	»	»
Ὁ μουσικοδιδ. Πολλύκαρπος ἱερ. ἐξ Ἀλατζίτων	»	»
Παπᾶ Κ. Χίος	»	»
Παπᾶ Δημ. Χριστίδης	»	»
Δ. Χ. Ν. Ψάλτης	»	»
Παπ. Σταμ. παπ. Ἀνδρέου Σάμιος	»	»
Γεωρ. Τενετζίδης	»	2
Παῖσιος Ἱεροδιάκονος	»	1
Ἀργύρης Μπαξελεῆς	»	1

ΟΙ ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

*Διὰ ἐπιστάσεως τοῦ Κ. Ἱεροδιακόνου Γεωργιάδου
Παπᾶ Κωνσταντ. Παγώνη Χίου.*

Ἡ αὐτοῦ ἱερολογιότης.	»	10
Ὁ αἰδεσμώτατος Παπ Ἀντ. τοῦ Νοσοκ.	»	1
Χατζ. Βασιλείος ἐκκλησιάρχης.	»	1

312 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Χ. Μισαήλ Ζερβόπουλος	Σώμ.	1
Εὐαγγ. Ζερβόπουλος	»	1
Λεωνίδας Χ. Παντελῆ	»	1
Δημ. Χ. Γαβριήλ Μειμάρογλου	»	1
Μιχαήλ Λουκίδης βακάλης	»	1
Ν. Μ. Ψωμᾶ	»	1
Ἀριστοτέλης Γεωρ. Βακάλης	»	1
Παναγ. Χ. Δ. Καπνοπώλης	»	1
Θεόδωρ. Χ. Σίδδα Βακάλης	»	1
Θεόδωρ. Ν. Ταδερνάρης	»	1
Κ. Δημ. Ταδερνάρης	»	1
Ἀναστ. Γεωρ. καπνοπώλης	»	1
Ἰω. Νικ. Βακάλης	»	1
Παῦλος Α. Παλαιολόγος	»	1
Κ. Ἰατροῦ Περγαμινὸς	»	1
Γεώρ. Κρητικὸς Ψαούσης	»	1
Παναγ. Κωνστ. Γεϊτάνογλου	»	1
Ἐμμίλιος Ἀλβέρτου	»	1
Κωνστ. Θ. Τζάκονας καπνοπώλης	»	1

ΟΙ ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ ΚΥΡΙΑΙ.

Χρυσῆ Σεβαστοῦ	»	1
Ἀθηνᾶ Γεωρ. Χίου	»	1
Καλλιόπη Σφυρῆ	»	»
Πινελώπη Ἰωάννου	»	»
Διὰ ἐπιστ. τοῦ Κ. Ἀντ. Π. Σ. Γερογιανοπούλου	»	10
Πανάρετος Σύγγελος Λέσβιος	»	1
Παπ. Δημ. Εὐημέριος	»	»
Ἀμβρόσιος Σύγ. Μαθᾶς Σαντορίνιος	»	»
Παπᾶ Δημ. Ἰω. Ἠπειρώτης	»	»
Ἀθ. Παπαδάκης Βωλιότης	»	»
Ἰω. Ν. Σμαλτάνος, ἐφέσιος	»	»
Ἐλένη Κωνστ. Διδασκάλισσα	»	»

Εὐαγγ. Χ. Ναούμ.	Σώμ.	2
Ναούμ. Βλάδος	»	1
Ἰω. Νικολαΐδης Κωνσταντινοπολίτης	»	»
Ἀθ. Νικολαΐδης	»	»
Κωνστ. Χαϊδευτόπουλος	»	»
Γεώργ. Πανταζής	α	»
Χρίστος Σαρίδης	»	»
Ἀθ. Ἰω. Διαμαντόπουλος	»	»
Χρίστος Πολυχρονιάδης	»	»
Μημίκος Β. Μειμάρου	»	»
Ἀντώνιος Χρυσίδης	»	»
Νικ. Γεωρ. Μελισσινός	»	»
Χ. Γεωρ. Θεοφίλου	»	»
Ἄνδρ. Γεωρ. Φωτιάδης	»	»
Θεμιστ. Καλονάριος	»	»
Νάννος Βασ. Χισιάπης	»	»
Γεώργιος Ἰω. Μακενίστρης	»	»
Λ. Ε. Παλαιολόγου	»	»
Νικόλαος Κυριακοῦ καπνοπώλης.	»	»
Χ. Ἐλευθέριος Γεωργίου	»	»
Γεώργιος Πέτρου Ταλακλόγλου	»	»
Ἀθανάσιος Δημητρίου Καζέζογλου	»	»
Μηνᾶς Κυθηρέου	»	»
Σταμάτης Γ. Βλαχόπουλος	»	»
Παῦλος Π. Ἰακώβου Καλλιγγέρης	»	»
Δημήτριος Κούτζης ἱατρὸς	»	»
Ἰωάννης Βλάχος Σπετζάρης	»	»
Δημήτριος Χ. Γεωργίου λυμπέρη	»	»
Χρίστος Ἰω. Παναγιωτόπουλος	»	2
Δημήτριος Γεωργίου Βαχάλης	»	»
Ἀναστάσιος Ἀθ. Γρεκόπουλος	»	»
Παναγιώτης Ἰ. Πετμεζᾶς	»	»
Χ. Κωστής Χρ. Ψωμᾶς	»	»

314 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Ἀναστ. Ἰ. Μαλιφατουργέρης	Σώμ.	1
Γεώργιος Βογιατζόγλου	»	1
Μιχαήλ Διαμαντόγλου	»	1
Κωνστ. Μεγαλοφώνου ταβ.	»	1
Ἀναστάσιος Ἰ. Ἡπειρώτης	»	1
Ν. Α. Τασσόπουλος Ζαχαροποιὸς	»	1
Χαρ. Α. Τασσόπουλος Ζαχαροποιὸς	»	1
Ἡλίαν παπᾶ Κῶστα	»	1
Ἀθ. Ἀγγελίδης Ρουμελιώτης	»	1
Σπυρίδων Κωνστ. Καλωτέος	»	1
Κωνστ. Γεωρ. Ἡπειρώτης Δοβρινίτης	»	1
Ἀναγνώστης Δ. Κ. ἐξ Ἡπείρου	»	1
Κωστῆς Νικολάου Βαχάλης	»	1
Ἰωακῆμ Θεοδοσίου Λέσβιος	»	1
Χρῖστος Π. Νικολάου	»	1
Γεώργιος Χρίστου	»	1
Ἀντώνιος Παμπουζόγλου	»	1
Ἀριστοτέλης Δημητρίου	»	1
Ἰωάννης Βελισαριάδης	»	1
Γεώργιος Δημητρίου	»	1
Δημ. Π. Ἰακώβου Τζεπρούδης Χίος	»	1
Γεώργιος Π. Δημητρίου	»	1
Παναγῆς Σμυρναῖος καφ.	»	1
Βασ. Χ. Παναγιώτου	»	1
Χ. Στυλ. Χ. Ἀποστόλου	»	1
Γεώργιος Δημητρίου Πλατανόπουλος	»	1
Παναγῆς Γεωργίου καπνοπώλης	»	1
Χαραλ. Χ. Δημ. Κανταρόγλου	»	1
Ἐμμ. Γεωρ. Κασαπόγλου	»	1
Ἀναστάσιος Στάμου ταβερνάρης	»	1
Νικόλαος Ἀντωνίου καπνοπώλης	»	1
Στυλιανὸς Δημητρίου Πετράς	»	1

Κωνστ. Ἰορδάνου καπνοπ.	Σώμ.	1
Χρῖστος Παπαδόπουλος Λέσβιος	»	1
Ἰωάννης Κουντουρόπουλος	»	1
Λάζαρος Π. Χ. Σάββα βακάλης	»	1
Ἡλίας Παναοῦ Πούρπολα	»	1
Ἀλέξιος Ῥάπτης Ταχταλόγλου	»	1
Ἀναστ. Γεωργίου ἐξ Ἰωαννίνων	»	1
Βασίλειος Νικ. Κατημαριζόγλου	»	1
Σπῦρος Θεοδώρου βαφεὺς	»	1
Χαραλάμ. Ἀναγνώστου Εὐστρ.	»	1

Αἴτινιον.

Ὁ Ἱερολογιώτατος Ἱερομνήμων Κ. Φιλόθεος	Σώμ.	1
Ὁ Πνευματικὸς Μ. Χῖος	»	1
Παπᾶ Γ. Χῖος	»	1
Ὁ Πνευματικὸς Κ. Ῥόδιος	»	1
Ὁ πανοσιώτατος Κύριλλος Χῖος	»	1
Ὁ Πανοσιώτατος Ἱερόθεος Σάμιος	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Συμ. Σάμιος	»	1
Ὁ Ἱεροδιάκων Αὐξέντιος Λέσβιος	»	1
Κ. Μ. Καζάκης	»	1
Γεώργ. Κ. Παπᾶ	»	1
Ματθαῖος Χ. Ζαχαρίου	»	1
Ἐμμ. Παναγ. Σάμιος	»	1
Πέτρος Ἰωάννου	»	1
Στέλιος Φωτιάδης	»	1
Χατζῆ Μ. Χ. Ν.	»	1
Ἰωάν. Χ. Χαραλάμπης	»	1
Χ. Ν. Φουρναράκης	»	1
Ἀντ. Χ. Ἰωάν. Τοῦρμε	»	1
Χατζῆ Ἀβραάμ Κουμουτζόγλου.	»	1
Κ. Χ. Ἀργύρης	»	1
Χ. Πέτρος Πουλούδης	»	1

316 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Χατζῆ Σπῦρος Καρέτλης	Σώμ.	1
Ἐμμ. Χατζῆ Γ.	»	1
Κ. Χ. Νικολάου	»	1
Ἀθανάσιος Ν. Σπυρίδης	»	1
Ἐμμ. Χατζῆ Δήμου	»	1
Κ. Ἐμμανουήλ	»	1
Ναθαναήλ Ἀθανασίου	»	1
Ἰωάν. Ἐμμανουήλ Καπαριάδης	»	1
Κ. Ἱεράμογλου	»	1
Στέφανος Ἀνδρέου.	»	1
Ἀναστ. Ἰωάν. Καρατῆλης	»	1

ΟΙ ΕΝ ΤΗ ΑΓΙΑ ΠΟΛΕΙ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Τὸ Κοινὸν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου	»	5
Ὁ Σεβ. Ἀρχ. Γάλλης καὶ ἐπίτρ. τῆς Α. Θ. Μ. Κ. Κ.		
Προκόπιος Λέσβιος	»	2
Ὁ Πανιερ. Ἀρχ. ἁγ. Λύδδης Κ. Κ. Νεόφ. Σάμιος	»	1
Ὁ Πενιερ. Ἀρχ. ἁγ. Συναίου Κ. Κ. Καλλίστρατος	»	2
Ὁ Πανιερ. Ἀρχ. ἁγ. Σεβαστείας Κ. Κ. Νίκηρ.	»	1
Ὁ Πανιερ. Ἀρχ. ἁγ. Φιλαδ. Κ. Κ. Ἰάσαρ Πελ.	»	»
Ὁ Πανιερ. Ἀρχ. ἁγ. Ἰορδ. Κ. Κ. Γρηγ. Σάμ.	»	»
Ὁ τοῦ Ἀλ. Θρόνου Μητ. ἁγ. Λιθύης Κ. Κ. Ἀθαν.	»	»
Ὁ Πανσσιολ. γέρων ἁγ. σκευοφύλαξ τοῦ Παναγίου		
Τάφου Κ. Σεραφεῖμ Λέσβιος	»	3
Ὁ Πανός. γέρ. ἁγ. Δραγουμᾶν Κ. Ἀνθ. Βηθινός	»	1
Ὁ Πανός. ἁγ. Ἀρχ. Κ. Ἀνθ. Λέσβιος	»	2
Ὁ Πανός. Μέγας Ἀρχ. τοῦ Ἀλεξ. Θρόνος Κ. Με-		
λέτιος Κύπριον	»	1
Ὁ Πανός. Ἀρχ. Κ. Ζ. Ζαχαρίας Σιναίτης Κρής	»	»
Ὁ Πανός. Ἀρχ. Κ. Δαμιανός Γανωχωρίτης	»	»
Ὁ Πανός. Καραμάσης τοῦ Π. Τάφου Κ. Πολύκαρπος		
Βηθινός	»	2
Ὁ Πανός. ἡγ. τῶν Ταξιαρχ. ἀρχιμ. Κ. Μόδεστος		
Κύπριος	»	1

Ὁ Πανος. ἡγ. τοῦ ἁγ. Δημ. πρωτος. Κ. Ἀθακοῦμ		
Ἀλατσατιανὸς	Σώμ.	1
Ὁ Πανος. ἡγ. τῆς ἁγ. Γεθτοιμανῆς πρωτοσύγ. Κ.		
Μητροφάνης Κύπριος	»	»
Ὁ Πανος. ἡγ. τοῦ ἁγ. Νικολάου Ἱερομ. Κ. Δανιήλ		
Πασχαλίδης	»	»
Ὁ Πανος. πρωτος. τῶν Ταξ. ἱερ. Κ. Γρηγόριος	»	»
Ὁ πανος. Ἱερομ. Κ. Ἀρσέν. Ἐφ. τοῦ Πατρ.	»	»
Ὁ πανος. Ἱερομ. Κ. Κύριλ. Ἐφ. τοῦ Πατρ.	»	»
Ὁ πανος. Ἱερομ. Δωρ. Ἐφημ. τοῦ Π. Τάφου	»	»
Ὁ πανος. Ἱερομ. Κ. Ἀνθιμος ἐκ Χαλδεΐας	»	»
Ὁ Ἱερολογ. Ἀρχιδ. τῆς Α. Θ. Μ. Κ. Παρ. Σάμ.	»	»
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. τῆς Α. Θ. Μ. Κ. Νικόδημος Βυθινὸς	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. τῆς Α. Θ. Μ. Κ. Μελ. Νιωτάκης Κρῆς	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. τῆς Α. Μ. Κ. Ἰωβ Σάμιος	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. τῆς Α. Μ. Κ. Ἀρσένιος Βηθινὸς	»	1
Ὁ Μουσικολογ. Πρωτοψάλ. τοῦ Η. Τ. Ἱεροδ. Κ. Κύριλλος	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. Κ. Βαρθολομαῖος Λέσβιος	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. Κ. Συμεὼν Βυθινὸς	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. Κ. Ζαχαρίας Κρῆς	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Κ. Εὐθύμιος ἐκ Δαρδανελίων	»	1
Ὁ τῆς Θ. Α. Μ. Πριμικήριος κ. Παῦλ. Νικολαΐδης Κύπριος.	»	1
Ὁ Ὀσιώτ. Κ. Κύρυλλος Μοναχ. Ἀρχοντάρης τοῦ Πατριάρ.	»	1
Ὁ Ὀσιώτ. Κ. Παΐσιος μοναχ. κηροπ. τοῦ Πατριάρ. Καλ.	»	1
Ὁ Ὀσιώτ. μον. Κ. Δαμασκηνὸς ἐκκλησιαρχῆς τοῦ Πα- τριαρχικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνστανταντίνου	»	1
Ὁ Ὀσιώτ. Μοναχὸς Παγκράτιος Κυδωνιεύς	»	1
Μάξιμος μοναχὸς Κρῆς	»	1
Ὁ τῆς Α. Μ. Καρετζῆς Νικόλ. Α. Βουτζᾶ	»	1
Ὁ λογιώτ. Κ. Ἀναστάσιος Μάρκου Κύπριος	»	1
Ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ Γ. Σκευοφύλακος Δημήτριος Ἀνδρίου	»	1
Ὁ Κ. Χ. Γεώργιος Κωνσταντίνου Ῥόδιος	»	1

318 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓ. ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡ-
ΧΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ. Σωμ.

Ὁ Πανοσιολ. Ἱερομ. Κ. Μιχαήριος Κικώτης Κύπριος	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδ. Κ. Γαβριήλ ἐκ Τάφου τῆς Κύπρου	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδ. Κ. Μιχαήριος Κύπριος	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Κ. Γρηγόριος Ἰταλός	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδ. Κ. Πολύκαρπος ἐξ Ἀλατζάνων	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδ. Κ. Ἀγαθάγγελος Ἀλατσανός	»	1
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδιάκ. Κ. Ματθαῖος ἐξ Ἀλατσαίων	»	1
Ὁ Λογιώτ. Κ. Κωνσταντῖνος Παππαδόπουλος Κύπριος	»	1
Ὁ Λογιώτ. Κ. Κωνσταντῖνος Παπᾶ Ἰωάν. Καλλιπολίτης	»	1

ΟΙ ΕΚ ΚΡΗΝΗΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

Ὁ Κρήνης Ἀμβρόσιος	»	10
Ν. Δ. Κουμαριανός πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος	»	2
Ὁ τοῦ ἁγίου Κρήνης Ἱεροδ. Καλλίνικος	»	1
Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος	»	1
Παπᾶ Θ. Ζήμαρης	»	1
Ἀγαθάγγελος Ἱεροδιάκων	»	1
Παπᾶ Ἰω. Χ. Παρασκευᾶ	»	1
Γεραμ. Ἀγγελίδης	»	1
Παπᾶ Κ. Λογοθέτου	»	1
Παπᾶ Κ.	»	1
Παπᾶ Δ. Σ. Κυρῶδης	»	1
Ἀρχιμ. Γρηγόριος	»	1
Ἀγάπιος Ἱεροδιάκων Καράμπολα	»	1
Μάρκος Ἰω. Κασαπάκης	»	1
Κ. Ν. Λογοθέτης	»	1
Ὁ τοῦ Ἀγίου Κρήνης Γραμματεὺς Ἀντώνιος Κωργιάδης	»	1
Ἰω. Μ. Λαγούρος.	»	1
Ἀναγν. Γ. Καπρατζόγλου	»	1
Ἀνέστης Βασιλείου	»	1
Ἰω. Μαυροκορδάτος	»	1
Ἐμμ. Μακρῆς	»	1
Σταμάτης Παπᾶ Παντελῆς	»	1

Γ' Ίω. Κώκαλης	Σώμ.	1
Ἀντώνιος Κ. Ξενουδάκης	»	1
Κυριακὸς Σαρίμπεης	»	1
N. Δ. Ψάλτης	»	1
N. Δ. Πανδαροδάκης	»	1
Θεόδωρος Φωτιάδης	»	1
Ἐμμ. Μακρῆς	»	1
Δ. Γ. Καρτσημᾶς	»	1
N. Ίω. Χ. Μπέης.	»	1
Σταμάτης Μ. Παντελάκης	»	1
Γ. Π. Στεφάνου.	»	1
Ίω. Γ. Κασαπάκης	»	1
Π. Μ. Βουμβούτζης	»	1

ΟΙ ΕΞ ΑΛΛΑΤΖΗΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

Διὰ τῆς ἐπιστασίας τοῦ Ἱερολογιωτάτου Κυρίου Ἰωακείμ.

Ὁ αὐτὸς	Σώμ.	1
Ὁ ἐλληνιδιδάσκαλος Σωφρ. Γρηγοριάδης	»	1
Ὁ Οἰκονόμος Χ. Π. Γεώργιος	»	1
Ὁ Σύγγελος Χ. Π. Μακάριος	»	1
Γ. Ἀθαν. Ἀλληλοδάκτης Σάμιος	»	1
Νεόφυτος Ἱερομόναχος	»	1
Παπᾶ Ἀντώνιος	»	1
Παπᾶ Ίω. Α. Κ. Θεοδώρου	»	1
Παπᾶ Δ. Βασιλάκης	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Ἀλλατζάτων	»	1
N. Κ. Φυριπιδάκης	»	1
Σοφοκλῆς Θ. Μπουζῆς	»	1
N. Ε. Ζωγράφου	»	1
M. Ίω. Βαλινάκης	»	1
K. Γιαμιαδάκης	»	1
K. καὶ Χ. Θ. Μηκεδάκης	»	1
Γ. Α. Μολαδακίδης	»	1
Γ. Γκύρτης	»	1
M. Γ. Π. Γεωργίου	»	1

320 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ν. Γ. Τζακαλάκης	Σώμ.	1
Κ. Σφυρτάκης	»	1
Κ. Μημηνίδης	»	1
Γ. Μ. Ἀρεντάκης	»	1
Χ. Ἰω. Κυλετζίης	»	1
Ν. Χ. Παπαῖ Ἱεροθέου	»	1
Κ. Νικολαΐδης	»	1
Ν. Γιαννουλάκης.	»	1
Ἰω. Γ. Πεντίκης	»	1
Χ. Κ. Θ. Κατημερτζής	»	1
Δ. Σταμάτης Γιωλαμᾶ.	»	1

ΟΙ ΕΝ ΚΑΤΩ ΠΑΝΑΓΙΑ

Διὰ ἐπιστάσις τοῦ Ἱερολογιωτάτου Κ. Μισαήλ Ἱεροδιακόνου

Ὁ αὐτός	Σώμ.	1
Παπα Κ. Ντουπάνος	»	1
Βαππα Ἀντώνιος Γεωρτεμῆς	»	1
Περικλῆς Πανταζίδης	»	1
Δ. Ζημαράκης	»	1
Ἰω. Ν. Φουντενακάκης	»	1
Σταμάτης Φαδιάκης	»	1
Γ. Κ. Ζωγράφος	»	1
Ἰω. Ἀλεξιάδης	»	1
Δ. Νικολαΐδης	»	1
Κ. Πιπέρης	»	1
Μ. Μαυροκορδάτος	»	1

Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.

Ἰω. Μ. Συρβιτζίδης	Σώμ.	1
Δ. Ἰω. Κουκιᾶς	»	1
Ἰω. Μ. Καραβιπέρης	»	1
Μάρκος Συρβιτζίδης	»	1
Ἰω. Α. Χ. Ἀργυροῦ	»	1
Θεόδωρος Π. Ἰω. Τζακίδης	»	1
Ἀνδρέας Ν. Ζαφείρης	»	1

ΧΩΡΑ ΧΙΟΥ.

Ὁ Χίου Γρηγόριος	Σώμ.	1
Ὁ τοῦ ἁγίου Χίου Ἀρχιδιάκ. Νικόδημος	»	1
Ὁ πρωτοψάλτης Χίου Ἰω. Καβάδας.		
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Φωτεινός	»	1
Ὁ Οἰκονόμος Π. Ἰω. ἐκ Καρδαμήλων	»	1
Γεώργιος Νικ. Καλέρης	»	1
Θεόδωρος Ἀποστολιάδης	»	1
Ἐμμ. Κορέντης	»	1
Ν. Ψωράκης	»	1
Α. Ζανίδης.	»	1
Σαράντης Πλατὺς	»	1
Γ. Τζελεπίδης	»	1
Λεωνίδας Ἰω. Σαρίκας	»	1
Δ. Κ. Φωκίδης πυτιοῦ	»	1
Βασιλικὴ Κυπούρου Ζουμπόλα	»	1
Φυλαρέτη Ρούχου Λεωνίδα	»	1
Μ. Ν. Πουλάκης	»	1
Σ. Μ. Παρᾶς	»	1
Σαράντης Πλατὺς	»	1
Κ. Δεβεντιάδης	»	1
Διὰ ἐπιττασίας τοῦ αἰδεσιμωτάτου Π. Δ.		
Ὁ αὐτός	»	3
Κύριλλος Ἱερομόναχος Τρεχάκης	»	1
Παπᾶ Δ. Αὐγουστῆς	»	1
Παπᾶ Μ. Καζάρης Βίκης	»	1
Ἰω. Παντελίδης ἐμπορομεσίτης	»	1
Θεμιστοκλῆς Δ. Φάκκης	»	1
Γερμ. Ἱερομόναχος Λέστας	»	1
Ἐμμ. Σίμου	»	1
Ν. Πουλάκης	»	1
Δ. Χ. Ν. Γούργου	»	1
Πέτρος Μισσολογίτης	»	1
Ὁ Β. Ψάλτης Βασιλειάδης	»	1
Χριστόδουλος Μπαρούρης	»	1

322 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Χ. Φαφαλιός	Σώμ.	1
Γ. Χαντακούσης	»	1
Κυριακός Ψαμαρδίνος	»	1
Ίω. Μπατῆς	»	1
Μηκὲς Μπουρλούδης	»	1
Ν. Ἀγγελίδης	»	1
Ἐμμ. Βαλάνας	»	1
Ἡλίας Ἱεροδ. Αὐγουστίδης	»	1
Γ. Χ. Ν. Γιούργα	»	1
Ίω. Μοῦνδρος	»	1
Ίω. Κουλούδης Σάμιος	»	1
Ζανῆς Πλουμάς	»	1
Δ. Ἐμμ.	»	1
Θωμᾶς Κρεατζέλας	»	1
Ἐμμ. Γεωρ.	»	1
Ίω. Α. Κουρουγένης	»	1
Ἀντών. Μπουρλούδης	»	1

Ἡ ἹΕΡΑ ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ.

Τὸ κοινὸν αὐτῆς	Σώμ.	2
Ὁ καθηγούμενος αὐτῆς Κ. Διονύσιος	»	2
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γρ. Φωτινός	»	1
Γαβριὴλ ἱεροδιάκων	»	1
Ἰωαννίκιος Δροσινός	»	1
Καλλίνικος Ἱερομόναχος	»	1
Ἰάκωβος Ταβρᾶς	»	1
Κωστῆς Βαβυλούσης	»	1
Ίω. Ἀντωνίου Πούλου Κ. Π. Ν. Γιαλουμάρης	»	1

ΒΡΟΝΤΑΔΩΝ

Παπᾶ Γ. Οἰκονόμος	Σώμ.	1
Παπᾶ Κ. Σκευοφύλαξ	»	1
Δ. Μ. Τελῆς	»	1
Φίλιππος Κ. Ζανάρας	»	1
Δ. Σ. Λεμάνης	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΧΑΛΚΕΙΩΝ.

Διὰ ἐπιστάσις τοῦ μουσικοδιδασκάλου

Ἰω Μ. Καβάδα	Σώμ.	1
Παντολέον Μ. Κολόνιος δημοδιδάσκαλος	»	1
Χ. Γ. Μαυράκης	»	1
Χ. Π. Κ. Βαβιλουσάκης	»	1
Μ. Σ. Στάμπας	»	1
Δ. Κωνσταντινίδης	»	1
Μηκὲς Ῥακίζης	»	1
Δ. Φωστέδες	»	1
Ἰγνάτιος Κοντογιάννης ἐκ Ν. Μονῆς	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Μαρμαρινός	»	1
Π. Ἐμμ. Μιμής	»	1
Γ. Ἰακώβου Σκόλυκα	»	1
Γ. Μ. Δόντας	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΘΥΜΙΝΑ.

Παπᾶ Κυριακὸς Πρωάκης	Σώμ.	1
Πλάτων Ἱερομόναχος	»	1
Θεόδωρος Ἱεροδ. Καρετζής	»	1
Παπᾶ Δημήτριος	»	1
Ἰατρός Ν. Ἀλπερτής	»	1
Μ. Ἀναγνώστης Κοκαλάκης	»	1
Ἰω. Μ. Ἰωαννίδης	»	1

ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ.

Παπᾶ Μ. Παπᾶ Βασιλείου	Σώμ.	1
Παπᾶ Φίλιππος Ἀρχων τῶν Ἐκκλησιῶν	»	1
Παπᾶ Παντολέον Μηκέδης	»	1
Μανοὴλ Λυπαρῆς Ἱεροδ.	»	1
Γ. Γεωργίου	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΚΑΛΔΙΜΑΣΙΑ.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Καλλιμασίας	Σώμ.	1
Τὸ Κοινὸν αὐτῆς	»	2
Ἡ Καθηγουμένη Κυρία Θεοφανώ	»	1

324 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἡ προηγουμένη Κυρία Ματρώνα Σεβαστοῦ	Σώμ.	1
Ὁ πρωτοπαπᾶς Ἀργυρὸς Κουμελᾶς	»	1
Ὁ Αἰδεσιμώτατος Κύριος Ἰσιδωρος	»	1
Ἀρχιμανδρίτης Ἀνθιμος Τζαμπαρλῆς Νεαμονούσης	»	1
Παπᾶ Ἰωάννου Κρουσουλούδης	»	1
Παναγ. Ἱεροδ. Συλλάλου	»	1
Μ. Χρίσης	»	1
Ἀναγν. Ν. Ἀνδριώτης	»	1
Μ. Γ. Ρυθιανός	»	1
Κ. Μπόλος	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΘΟΛΟΠΟΤΑΜΟΣ

Παπᾶ Μ. Πρωτοπαπᾶς Μακρῆς	»	1
Κ. Λεβεντιάδης διδάσκαλος	»	1
Παπᾶ Ἀνδρέας Μπατάκας	»	1
Ἰωάν. Ν. Τζαουστανάκης	»	1
Ἀντώνιος Π. Διψάκης	»	1
Παναγιώτης Μονέου Πουρίας	»	3
Ἰωάν. Μαθυώδης	»	1

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Παν. Ν. Γιαννακάκης	Σώμ.	1
Παν. Σταμάτης Ντέλας	»	1
Παν. Γ. Φουστάνας	»	1
Ὁ Ἱεροδιάκων Τζίκνης	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Χ. Ἰωάν. Τζοφλίας	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΔΑΥΝΟΝΑΣ

Χατζῆ Π. Γ. Χαρτοφύλαξ τῆς Ἱ.Μ.	»	1
Χατζῆ Παπᾶ Ἰωάν. Μαμούνας	»	1
Γ. Π. Μ.	»	1
Γ. Μυστριωτάκης	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΚΑΡΕΛΙΣ

Παπᾶ Ἰωάν. Βενέτος	»	1
Παν. Κ. Μαρῆς	»	1
Ἀθανάσιος Δημητριάδης διδάσκαλος	»	1

ΟΙ ΕΝ ΑΙΜΕΝΙ ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ.

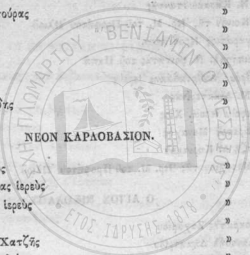
Ὁ Πανιερώτατος Σάμου Γαβριήλ	Σώμ.	10
Ἡ Α. Υ. Ὁ Σεβαστὸς Ἡγεμὼν Σάμου Παῦλος Μουσοῦρος	»	10
Ὁ Ἀρχιμ. Νεόφυτος Ψάθας	»	5
Κ. Γ. Λουὶ Μάρι Πρόξεν. Ἀγγλος	»	2
Κ. Πῶπ πρόξενος Ἑλλήν	»	2
Π. Δ. Οἰκονόμος	»	1
Α. Χ. Ἰωάν. Πευκιᾶδης βουλευτὴς	»	1
Γεώργ. ἐκ Σκουρέπκας βουλευτὴς	»	1
Στέφανος Φωτιάδης διευθυντὴς τοῦ Ἡγεμ. γραφείου	»	1
Παν. Κ. ΣΤ. Καραχριστοδούλου	»	1
Κ. Γεωργιάδης Καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου	»	1
Ἰω. Δ. Πρωτοπαπᾶς μουσικὸς	»	1
Ἰωαν. Γρηγοριάδης μουσικὸς	»	1
Ν. Παπαδάκης δημοδιδάσκαλος	»	1
Ὁ τοῦ Ἀγ. Σάμου Γαβριήλ ἱεροδ.	»	1
Σπυρίδων Ἰω. Φωκᾶς	»	1
Εὐστάθιος Καρατζὸς	»	1
Γ. Δ. Κατζαρός	»	1
Σ. Σταυρίδης	»	1
Σύγγελος Διονύσιος Πανούσος	»	1
Μ. Τζαγκιρογλίδης	»	1
Ἰω. Σ. Πανέρης	»	1
Βασιλειᾶδης ἐκ χώρας	»	1
Παναγιώτης Νικ.	»	1
Χαρίδημος Κνήτης	»	1
Ἀριστ. Ν. Μιχαλόπουλος	»	1
Δ. Καρμανλῶλας ἀξιωματικὸς Ἡγεμονίας	»	1
Ἰωάν. Γ. Σίδερης	»	1
Εὐθυμ. Κ. Τσαλαπάνης	»	1
Θεμιστ. Δ. Ἀνδρονίκου	»	1
Χ. Μ. Χριστοδουλίδης	»	1
Η. Ι. Μ. τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς	»	1
Γαλακτίων Μοναχὸς	»	1
Η. Ι. Μ. τῆς Ἀγίας Ζώνης	»	1

326 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ὁ Καθηγούμε. αὐτῆς Κύριλλος	Σώμ.	1
Ὁ προηγούμε. Δαμασκηνός	»	1
Γρηγ. Ἱερομόναχος	»	1
Δ. Ν. Καταβαινίδης	»	1
Πέτρος Ἰω. Ῥώσσοι	»	1
Παντελῆς Ἀντων. Καλιατζόγλου	»	1
Μιχ. Ν. Μάνδικα	»	1
Αεωνίδας Χ. Σκοπελίτου	»	1
Γεώργ. Π. Γεωργιάδης	»	1
Ἡ Ἱερὰ μονὴ τῆς νέας Ζωοδόχ. Πηγῆς	»	2
Ἀναγ. Ν. Χ. Θεοδ. ἐκ Κουμείκας	»	1
Μελέτιος Μοναχός	»	1
Κ. Νικόδημος Μοναχός	»	1
Ἵποκράτης Εὐθυμίου	»	1
Ἰωάν. Φωκάς ὑπάλληλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου	»	1
Μάνθος Ἀλεξανδρόπουλος	»	1
Διονόσιος Ῥαζῆς	»	1
Ἰω. Προκοπίου	»	1
Ν. Λουκάς	»	1
Ἰωάν. Σμυρνάκης	»	1
Θ. Μαράτος	»	1
Ἵποκράτης Φλετωρίδης	»	1
Ἵποκράτης Εὐθυμίου	»	1
Μανουὴλ Μ. Ζαμπούνης	»	1
Ν. Μ. Βουργάνας	»	1

ΟΙ ΤΗΣ ΚΟΜΟΠΟΛΕΩΣ ΒΑΘΕΩΣ.

Ἀνδρέας Ἰγγλέσης Ἱερεὺς	Σώμ.	1
Στυλιαν. Ἱερεὺς	»	1
Γ. Χαρίτζος Ἱερεὺς	»	1
Κ. Ἱερεὺς	»	»
Κ. Λαγκόνης δημοδιδάσκαλος	»	1
Παπᾶ Ν. Η. Βασιλείου	»	1
Ἄριστ. Δ. Ῥώσσοι	»	1
Ἰω. Χρ. Ῥώσσοι	»	1
Γ. Κεφάλας	»	1

Ἰω. Παπαῦ Ἐμμ.	Σώμ.	1
Ἰω. Χ. Ἐμμ.	»	1
Ἐμμ. Μάρκου	»	1
N. M. Βουργάνας	»	1
Δ. Χ. Φωτίου	»	1
Ἀναγνώστης Ἱερωνίκη	»	1
Κ. Ἀνεζίνης	»	1
Ἀγγελῆς Μανολιάδης.	»	1
Ἀναγνώστης Παρασκευᾶς.	»	1
Ἀναγνώστης Παπαῦ Ἀνδρέα	»	1
Ἰω. Σμυρνάκης	»	1
Ἰπποκράτης Φλετούρας	»	1
Θ. Μαρῖνος	»	1
Γ. Θωμᾶ	»	1
Ἀλέξης Δ.	»	1
Γ. Θεοδοσίου	»	1
Ἀλ. Μ. Φλετορίδης	»	1
		
Ἀρχιμ. Ματθαῖος	»	1
Κ. Μ. Καραβαίλας ἱερεὺς	»	1
Γ. Κατεβανίδης ἱερεὺς	»	1
Δ. Ἰω. Σαβῶν	»	1
Παναγιώτης Α. Χατζῆς	»	1
Γεώργιος Κ. Νικολάου	»	1
Ἀνανίας Ἱεροδιάκον. Συναίτης	»	1
Ἀπόστολος Δ. Ἀποστόλου	»	1
Γιαννακὸς Παπαῦ Δημητρίου	»	1
Ἰω. Κ. Δοῦζου	»	1
Κ. Ἀναγνώστου Παπαῦ Κωνσταντίνου	»	1
Ἰω. Γ. Χ. Ἰω. Δήμαρχος	»	1
Μ. Γ. Χ. Ἐμμ. Βίρηνοδίκης	»	1
Δημ. Λύγουστίνος	»	1
Ξενοφῶν Πανᾶς ἱατρός	»	1
Εὐριπίδης Πανᾶς	»	1

328 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ίάκωβος Γ. Σακελαρίου δημοδιδάσκαλος	Σώμ.	1
N. Γ. Σκοτίδης	»	1
Πυθαγόρας Πανέρης	»	1
Πασχάλης Μ. Γρυβελᾶς	»	1
Ίω. Βλιάμος	»	1
N. Δ. Κατεβαινίδης	»	1
Ή. Ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Ίω. τοῦ Θεολόγου.	»	1
Ίω. Βολανάκης	»	1
M. Γ. Καπουτζίδης	»	1
Δ. Γ. Βαλῆς γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικείου	»	1
N. Κ. Νικολάου	»	1
K. N. Καρακωσταντῆς	»	1
Τὸ Κοινὸν τῆς Ἱερ. Μ. τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ	»	1
Παγκράτιος Ἱεροδιάκον.	»	1
Θεμιστοκλ. Ν. φοιτητὴς τοῦ Πηπᾶ	»	1
Ἀνδρέας Ἀνδρεαδάκης Ἱερεὺς	»	1
K. Μ. Αἰκατερίνας	»	1
Σεραφεῖμ Ἱερομ. Χῖος	»	1
Πανάρετος Μοναχὸς	»	1
Χατζῆ Δ. Κυριακοῦ	»	1
Τὸ Ματόχιον τῆς Ἱερ. Μ. τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ	»	1

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.

Ἱπποκράτης Ζηχαρίου	Σώμ.	1
Ἐμμανουὴλ Δημητρίου	»	1
Κομνηνὸς Ἐλευθερίου	»	1
Χριστόδουλος Π. Μανταφούνης	»	1
Ἐμμ. Χ. Παναγιώτου	»	1
Νικ. Ίω. Δάρλας ἐκ Φούρκων	»	1
Ίωάν. Δ. Κατσιμᾶς	»	1
Βασίλειος Γεωργιάδης ἱατρὸς Σάμου	»	1
Χρῆστος Χ. Παναγιώτου	»	1
K. N. Κατεβαινίδης	»	1
N. Γ. Ζωγράφος	»	1
Ίω. Εὐστρατιάδης	»	1

Ἡ ἐνοριακὴ ἐκκλ. Κωντακεϊκῶν ἢ κοιμησις τῆς Θεοτ.	Σώμ.	1
Δ. Ἰω. Δημητρίου	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΛΕΚΑ.

Παπᾶ Δ. Χ. Ἀντωνίου	»	1
Παπᾶ Στυλιανὸς ἐκ Δρακείων	»	1
Δημοσθένης Παπᾶ Ἰω. Καπώλη	»	1
Γ. Γεωργιάδης δημοδιδάσκαλος	»	1
Ν. Ἐγκλέζου ἐκ Μ. Καρλοβασιῶν	»	1
Δ. Γεωργιάδης ἐκ Καστανίας	»	1
Δ. Σπύρου	»	1
Παπᾶ Ἰω. Ζυμάρη	»	1
Δ. Πανούσης	»	1
Χ. Ἀναγν. Λεκάτης	»	1

ΟΙ ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ ΣΑΜΟΥ.

Διὰ ἐπιστασίας τοῦ διδασκάλου Κ. Γ. Κωνσταντᾶ.

Ὁ αὐτὸς	Σώμ.	2
Ἡ ἐνορία τοῦ Χριστοῦ τῆς Βρίσεως	»	1
Ἡ Χοίμησις τῆς Θεοτόκου	»	1
Ἡ ἐκκλησία τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου	»	1
Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Δημητρίου	»	1
Ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τῆς Γλύστρας	»	1
Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου	»	1
Γεράσιμος Ῥαζῆς εἰρηνοδίκης	»	1
Κ. Σ. Κατεβαϊνίδης	»	1
Ἀρχιμανδρίτης Ἱερόθεος	»	1
Εὐστάθιος Καζακίδης ἐπίτρ. τῆς Κοιμήσεως	»	»
Κ. Χίου ἐπίτρ. τοῦ ἁγ. Δημ.	»	»
Παπᾶ Γ. Βασιλειάδης	»	»
Δ. Καρπούζης Δικαστῆς	»	»
Ν. Κ. Σταντούρης ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Παπ. Κ. Χριστοδούλου	»	»
Γ. Λεωντίδης	»	»
Ἐμμ. Μιχαλάκης	»	»
Μηρτέος Κ. Ἱατρός	»	»
Ἀναγν. Δρήνης	»	»

330 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ν. Λεωντίδης Ἱερεύς	Σώμ.	»
Γ. Δ. Ἀναστασιάδης	»	»

ΧΩΡΑ ΣΑΜΟΥ.

Διὰ ἐπιστασίας τοῦ Ν. Διδασκάλου

Ὁ αὐτός	»	1
Ἀλέξιος Σ. Ἀλεξίου	»	1
Ξενοφῶν Καραγιαννίδης	»	1
Σταῦρος Π. Κωνσταντίνου	»	1
Εὐαγγέλης Σίδερης	»	1
Παπᾶ Δ. Βεδῆς	»	1
Κ. παπᾶ Χ. Ν.	»	1
Μ. Σαμνιώτουγλος	»	1
Ι. Μ. Κτηνογιάννη	»	1
Ἐμμ. Μπεντῆς	»	1
Ἀναγν. παπᾶ Ν.	»	1
Παπᾶ Κ. Θέμελης	»	1
Ἀλεξ. Χρ. Γόγου	»	1
Κυριακὸς Βέρηνιδη	»	1
Γ. Σταματιάδης Ἀρ. Γαλατιανός	1	»

ΤΙΓΑΝΗ.

Λεωνίδας Ζωγράφος	»	1
Θ. Γιοκαρίνης	»	1
Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ τιμίου Σταυροῦ	»	2
Ἀρχιμ. Παρθένιος Ῥωμτζῆς	»	1
Χ. παπᾶ Παρθένιος Μαλαγάρης	»	1
Ὁ Ἱεροδιάκονος Ἰάκωβος	»	1
Ὁ Ἱεροφάτης Κύριλλος Ἱεροδιάκων	»	1

ΟΙ ΕΝ ΠΑΓΟΝΔΑ ΚΥΡΙΟΙ.

Διὰ ἐπιστασίας Κλεωμένης Ὁρφανίδου

Ὁ αὐτός	»	1
Ἀριστείδης Κ. Γεωργιάδης	»	1

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΓΩΝ. 331

Γ. Παντελίδης	Σώμ.	1
Ἀναγνώστης Κνήτης	»	»
Γ. Σουλτανῆς δημοδιδάσκαλος	»	»
Μιχαήλ Δ. Μάλης	»	α
Ἀλκιβιάδης Ἀγγελλόπουλος	»	»
Παπᾶ Ἐμμ. Καραθανάσης	»	α
Δ. Ἰω. Σπύρης	»	»
Α. Κ. Παπᾶ Ἐμμ.	»	»
Κλεάνθης Κεπετζάκος	»	»
Δ. Κνήτης	»	»
Κ. Μανολιάδης	»	»

ΟΙ ΕΝ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΩ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

Παπᾶ Γ. Ζαχαρίου	»	1
Παπᾶ Ἰω. Δ. Σκλαβοῦνος	»	»
Ἰσίδωρος Ἱερομόναχος	»	»
Νόμφων Μοναχός	»	»
Παπᾶ Ἰω. Κυκλοῦδης	»	»
Ἰω. Δ. Διπλάνος	»	»
Δ. Πλήτζης	»	α
Δ. Νικολῆ	»	»
Ἡλίας Ἀναγνώστου Σχολάρχης	»	»
Θωμᾶς Κύριος δημοδιδάσκαλος	»	»
Κ. Δ. Δυλάνος	»	1
Ἀλέξ. Καμνηάρης ἱατρός	»	1
Γ. Νικολαΐδης	»	1
Γ. Φρανγκονικολάου	»	1
Ἀρχιμ. Νεόφυτος Πῆλος	»	1
Μ. Γ. Βουμβάρης	»	1
Γ. Ζαχαρίου	»	1
Ἰωάν. Εὐσταθίου	»	1
Γ. Ἀλεξάνδρου	»	1
Μ. Δεσποτάκης	»	1
Κ. Δ. Κώστας	»	1
Διαμαντῆς Ῥάπτου	»	1

332 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Γ. Γ. Δαφνίτζας	Σόμ.	1
Γ. Δωροθέου	»	1
Γ. Δ. Λεχομούνη	»	1
Γ. Γιαννούτσος	»	1
Διὰ ἐπιστασίας τοῦ Πανος. Μαξίμου.		
Ὁ αὐτός	»	5
Δ. Ἰω. Σαντοριναίου	»	1
Σταμάτης Κωρούρης	»	1
Παπᾶ Δ. Σφύνης	»	1
Γ. Δ. Γιανούτζου	»	1
Γ. Ἰω. Σπανοῦ	»	1
Ἀλεξ. Ἰω. Σπανοῦ	»	1
Χ. Ἀνδρ. Μ. Σαπουνᾶ	»	1
Π. Γ. Παπᾶ Παναγιώτου.	»	1
Ἰω. Τριανταφύλλου Σχοινᾶ	»	1
Διαμαντῆς Σκριγιάννης	»	1
Δ. Κ. Δουλανᾶ	»	1
Ι. Κ. Φαρᾶ	»	1
Ἀλεξ Παπ. Βαυῖνη	»	1
ΧΩΡΙΟΝ ΠΛΑΤΑΝΟΣ		
Ὁ αὐτός	»	1
Παπᾶ Δωρόθεος	»	1
Γ. Κ. Ῥίγλη	»	1
Ἐμμ. Λαμπρινίδης	»	1
Ἠλίας Α. Χρίστος	»	1
ΧΩΡΙΟΝ ΚΟΥΜΕΪΚΑ.		
Ὁ αὐτός	»	1
Παρασκευᾶς Φωτεινίδης	»	1
Αναγν. Μ. Χ. Θεοδώρου	»	1
Θ. Ν. Χ. Θεοδώρου	»	1
Ἐμμ. Σύφνας	»	1
Ἰπποκράτης Μ. Κυρλῆ	»	1
Σταμάτης Κάπος	»	1
Μ. Χ. Νικολάου	»	1
Παπᾶ Νικόλας	»	1

Μ. Καταθέσσου	Σώμ.	4
Δ. Αμπρινίδης	»	1
Ίσιδωρος Κ. Ρύγη	»	1
Θεμιστ. Λάμπρου	»	1
Δ. Χριστοδούλου Νόου	»	1

ΝΕΟΧΩΡΙΟΝ.

Ό αυτός	»	1
Ν. Κοτζομάνος	»	1
Δ. Μ. Κουτσομάνης	»	1
Ι. Χ. Ιωάννου	»	1
Ι. παπ. Τριανταφύλλου	»	1
Κ. Άνδρέου	»	1
Κ. Γιαννούτσος	»	1
Κ. Ν. Μακρής	»	1
Ή Ίερ. Μονή τῆς Μεγ. Παναγ. τὸ κοινὸν αὐτῆς	»	2
Παπ. Κ. παπ. Άνδρέου ἐκ Κομοράδων	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΠΥΡΓΟΣ

Ό αυτός	»	»
Παπᾶ Άνδρέας	»	»
Παπᾶ Ίω. Άποστόλου	»	»
Έμμ. Ν. Πιτσόγλου	»	»
Γ. Σωτήριος	»	»
Παναγιώτης Βαρελιτζής	»	»
Σταμάτης Νικολάου	»	»
Αναγν. Άσλάνης	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΣΠΑΘΑΡΕΩΝ.

Ό αυτός	»	»
Διαμάντης Γεωργουλάς	»	»
Παπᾶ Ίω. Καραβοκυροῦ	»	»
Κυριακὸς Άντωνίου	»	»
Ν. Πατατούκης	»	»
Χρίστος Καραβοκυροῦ	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΣΚΟΥΤΡΕΪΚΑ.

Ὁ αὐτὸς	Σώμ.	1
Παπᾶ Θεόφιλος	»	»
Ἱπποκράτης Κατσομάνης δήμαρ.	»	»
N. Ἀναγνώστου.	»	»
Ἐμμ. Δημητρίου	»	»
Γ. Α. Χ. Γεωργίου	»	»

ΒΡΥΟΛΙΩΤΑΙ ΣΑΜΟΥ

Λιὰ ἐπιστασίς Ἰωακείμ Θεοδωρίδης δημοδιδασκάλου

Ὁ αὐτὸς	Σώμ.	2
Διονύσιος N. Τροβαθοῦ	»	1
Γ. Κ. Μανταφούνης ἀλληλοδιδάκτης	»	»
Ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐνοριακῆς Ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τῆς Κοιμήσεως Χρίστ. Γ. Γκίονης	»	»
M. Παπᾶ Δ. Τσακανιᾶ	»	»
Παπᾶ Σπυρίδων Ἰωάννου Βουγιούκα	»	»
Ἰωάν. Δράμεσσι γραμματεὺς εἰρηνοδικείου	»	»
Ὁ ἐπίτροπος τοῦ Θεολόγου Εὐαγγελινὸς Γ. Τρωβᾶς	»	»
Δημ. Ἀμυρσώνης	»	»
M. Σκυριδωνιάδης ἐκ Κουμειῶν	»	»
Γ. Ἀντωνιάδης γραμματεὺς δημορχίας	»	»
Ἀναγνώστης Χ. Ἀνδρέου	»	»
Ἰωάν. Ξερλῆς δημοδιδάσκαλος Μαν.	»	»
Κ. Τρωβᾶς	»	»
Ἱπποκράτης Γ. Τρωβᾶς.	»	»
Ἰωάννης Γεωργιάδης	»	»
Κ. Γεωργιάδης	»	»
Κ. Χ. Φωτίου	»	»
Παπᾶ Κ. Καραγεωργᾶς	»	»
Π Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Βροντᾶ	»	2
Ὁ Καθηγούμενος Κ. Ἰάκωβος	»	1
Δανιὴλ Γ. Ἰανογιάννης	»	»
Παπᾶ Χ. Σωφρόνιος	»	»
Κύριλλος Δημητριάδης	»	»

ΧΩΡΙΟΝ ΚΟΥΚΑΡΙ

Λάσκαρης Νικολαΐδης	Σώμ.	1
Γαβριήλ ιερομ. Γ. Τουρβάς	»	»
Ὁ πνευματικὸς Παπᾶ Γ. Βουγιελῆς	»	»
Ἡ Ἐκκλησίᾳ Κουκαρίου	»	»
Χριστόδουλος Γ. Λυμπέρι	»	»
Ἐλευθέριος Γαρουφαλῆς	»	»
Ἐμμανουήλ Ν. Γκέκης	»	»
Κ. Π, Γ. Ζωγράφου	»	»
Μ. Α. Ἀλησεβήτου	»	»

ΟΙ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΤΟΥ ΑΘΩ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΛΑΤΡΑΣ.

Τὸ κοινὸν αὐτῆς	Σώμ.	2
Ἀρχιμανδρίτης Βενιαμίν	»	2
Ὁ Προηγούμενος Στέφανος	»	1
Ὁ Προηγούμενος Νικόδημος	»	»
Ὁ ἐλληνοδιδασκαλὸς τῆς Ἀθωνιάδου σχολῆς Κ. Κοσμᾶς	»	»
Ὁ γραμματεὺς Κ. Σέργιος	»	»
Δανιὴλ ιερομόναχος Θάσιος	»	»
Γεράσιμος ιερομόναχος	»	»
Νεόφυτος ιερομόναχος Ζακύνθιος	»	»
Χατζῆ Παρθένιος ἐκ Δαρδανελλίων	»	»
Ἱεροδιάκων Μελέτιος Κυδωνιεύς	»	»
Κοσμᾶς Σταυρουδάς	»	»
Ἰωαννίκιος Μοναχὸς	»	»
Ἀγάθων Μοναχὸς	»	»
Προκόπιος Μ. Ζωγράφος Λέσβιος	»	»

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ

Γρηγόριος ιερομόναχος	»	»
Χ. Γ. Κερασότης	»	»
Ἰωάσαφ Ζωγράφος	»	»
Ῥαφαὴλ Μοναχὸς ἐκ Μορφονοῦ	»	»

336 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΤΗΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Η ΙΕΡΑ Μ. ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ.	Σώμ	3
Παΐσιος Κρής	»	1
Ἡ Σκήτη Βατοπεδίας Ἅγιος Δ.	»	»
Ἰγνάτιος Μ. Ἀνδριανουπολίτης	»	»
Βαρσανούφιος Μοναχός	»	»
Η ΙΕΡΑ Μ. ΤΩΝ ΙΒΗΡΩΝ.	»	3
Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ	»	2
Ἀρχιμ. Γρηγόριος	»	2
Ἀρχιμ. Δανιὴλ	»	3
Ὁ Προηγούμενος Κ. Δ. Καβουρίων	»	1
Ὁ Προηγούμενος Γ. Ὑμβριος	»	»
Ὁ Προηγούμενος Μισαήλ	»	»
Ὁ Προηγούμενος Γαβριήλ	»	»
Ὁ γραμματεὺς τοῖς τῶν Ἱερώων Ἱ. Μ. Κ. Δ.	»	»
Ὁ μουσικιστὴς Κ. Μάξιμος Λέσβιος	»	»
Ὁ Ἱεροδιακὼν Μελέτιος	»	»
Ἀθαν. Γέροντας	»	»
Ἰωαννίκιος Μοναχός Ὑμβριος	»	»
Ἀγάπιος Μοναχός Ὑμβριος	»	»
Τιμόθεος Βαγιανᾶς	»	2
Ἰγνάτιος Νκουστιανός	»	»
Ἀδακούμ Κηπουρός	»	1
Βικέντιος Μ. Ζωγράφος	»	»
Ἰωαννίκιος Μοναχός	»	»
Μελέτιος Κρής	»	»
Γεώρ. Σαπουνᾶς Χαλκεὺς Λέσβιος	»	»
Δημ. Γιαννοῦ Χαλκεὺς Λέσβιος	»	»
Ἀναστάσιος Νικολάου	»	»
Κ. Γ. Λέσβιος ἐκ Σκοπέλου	»	»
Ἀγγελῆς παπᾶ Χριστοφόρου χωρ. Κυουπλῆ	»	»
Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ξηροποτάμου	»	3
Οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς Ἀρχιμ. Διονύσιος	»	2
Ἀρχιμ. Ναθαναήλ	»	1
Ὁ προηγούμενος Μακκάριος	»	»
Σάββας Γέροντας	»	»

Ἀπόστολ. Μ. Παλοποννήσιος	Σεμ.	1
Ἡ Ἱρ. Μονὴ Χιλοθέου	»	1
Ἀρχιμ. Ἰγνάτιος	»	1
Εὐστράτιος Προηγούμενος	»	1
Ὁ Προηγούμενος Δωρόθεος	»	1
Ὁ Προηγούμενος Συμεὼν	»	1
Γαβριήλ Ἱερομ. Θεσσαλονικεὺς	»	1
Θεοφάνης Ἱερομόναχος	»	1
Προκόπιος Ἱερομόναχος	»	1
Καيسάριος Ἱερομ. Πελοποννήσιος	»	1

ΚΕΛΙΑ ΦΙΛΟΘΕΟΥ.

Γ. Μ. Κρῆς ἐκ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου	»	1
Κ. Μ. ἐκ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου	»	1
Γρ. Μ. ἐκ τῆς Ἀγίας Τριάδος	»	1
Νικήτας Μοναχὸς ἐκ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου	»	1

Ἡ Ἱρ. ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ.

Ἡ αὐτὴ	»	2
Ἀρχιμ. Ἀβέρκιος	»	1
Προηγούμενος Νικηφόρος	»	1
Ὀλιγιώτατος Χριστοφόρος Ἱεροδιάκων	»	1
Ἀμβρόσιος Μοναχὸς	»	1
Τὸ ἱερὸν Κοινόδιον Ξενοφώντος	»	2
Τὸ ἱερὸν Κοινόδιον τοῦ Σύμονος Πέτρου	»	2
Τὸ ἱερὸν Κοινόδιον τοῦ Διονυσίου	»	2
Τὸ ἱερὸν Κοινόδιον τοῦ Ἀγίου Παύλου	»	2

Ἡ ΝΕΑ ΣΚΗΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ἡ αὐτὴ	»	1
Ὁ Πανος. Κ. Εὐθύμιος Πνευματικὸς	»	1
Ὁ Προηγούμε. Κ. Ν. πρῶτην Γρηγοριάδης	»	1
Ὁ Πατὴρ Ἀντώνιος Πελοποννήσιος	»	1
Φιλάρετος Μ. Ἐξαγράφων	»	1
Δανιὴλ Μ. Λέσβιος	»	1
Δαβὶδ Μ. Λέσβιος	»	1

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ ΤΟΥ ΚΟΥΤΑΛΟΥΜΟΣΙΟΥ.

Τὸ αὐτὸ	Σὺμ	2
Ἡ Σκήπη τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος	»	1
Χ. Διονύσιος πνευματικὸς ἐκ Ῥοδοστοῦ	»	1
Ὁ Ἱεροδ. Ἰωάννης ὠρολογᾶς	»	1
Πανάρετος Μουσικὸς Πελοποννήσιος	»	1

ΟΙ ΕΝ ΚΑΡΕΑΙΣ.

Ὁ Γέρων Πνευματικὸς Παπᾶ Σάββας ἐκ Σκοπέλου	»	1
Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Λουκᾶς ζωγράφος ἐκ Σκοπέλου	»	1
Ὁ Πανοσιώτατος Κυρ. Ἰωάσαφ ἐκ Σκιάθου	»	1
Βιτάλιος Μ. Κελίων Γρηγοριτικῶν	»	1
Χαράλαμπος Μ. ὠρολογοποιὸς	»	1
Ὁ Ἱατρός Κασσιανὸς Κερκυραῖος Κουτλουμουσιανὸς	»	1
Θεόκλητος Ζωγράφος Πελοποννήσιος	»	1
Χαράλαμπος Ἱεροδ. ἐκ Μαδύτου	»	1
Ἰω. Γ. Σερέως	»	1
Γοσπονδῖνος ῥάπτης	»	1
Ἀπόστολος Παύλου Σερέως	»	1
Κ. Ἰωαννίδης ἐκ Βώλου	»	1
Γ. Κ. Μπούλιου Ζαγορέως	»	1
Ν. Παπᾶ Σταυριανὸς Σέρνιος	»	»
Στέργιος Ν. Σερέως	»	1
Σωτήριος Μάνος Κεφαλληνεύς	»	1

ΚΕΛΙΑ ΚΑΡΑΚΑΛΙΝΑ.

Ὁ Πανοσιώτατος Κ. Παντελεήμων Κ. Προδρόμου	»	1
Ὁ Πνευματικὸς Παπᾶ Ἰωσήφ	»	1
Γαλακτίων Μ. Τραπεζούντιος	»	1
Εὐγένιος Μοναχὸς κελ. ἁγ. τρεῖς Ἱεράρχαι	»	1
Χαράλαμπος Μοναχὸς Ἅγιος Γεώργιος	»	1
Ὁ Ὁσιώτατος Κ. Μισαήλ κελ. Ἅγιος Δημήτριος	»	1
Ἀνθιμος Μ. Σαντορινεὺς κελ. ἅγιος Ἀρχάγγελος	»	1
Ναθαναήλ πρώην Γρηγοριάδης ἐκ Σκοπέλου	»	1

ΟΙ ΕΝ ΘΑΣΩ ΚΥΡΙΟΙ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

Διὰ ἐπιστασίας τοῦ Παροσιωτάτου Παρθενίου

Τὸ Μ. τοῦ ἁγ. Νικολάου ἐν Λιμένη τῆς Παναγίας	»	1
Ἡ ἐν Κωμοπόλῃ Ἐκκλησία ἡ Κοίμησις τῆς Παναγίας	»	1
Ὁ Κύριος πρόεδρος Θάσου Δ. Κ.	»	2
Πανάρετος Ἱερομόναχος	»	1
Ν. Ἀναθνασιάδης	»	1
Σπυρίδων Βουλγαρέλης	»	1
Τριαντάφυλος Χριστοδούλου	»	1
Γ. Ἀθανασίου	»	1
Φίλιππος Γεωργίου	»	1
Κώστας Χριστοδούλου	»	1
Δ. Θεοδώρου	»	1
Γιαννάκης Σωτηρίου	»	1
Δ. Σ. Λαζίου ἐξ Ἠπείρου	»	1
Γ. Σωτηρίου	»	1
Ἀδελφοὶ Χ. Μιχαήλου	»	1
Ν. Α. Καστρινοῦ	»	1
Ἀγγελῆς Μιχαήλου	»	1
Ἰω. Χρυσάφη	»	1
Ζήσου Γ. Ταμάκης	»	1
Χριστόδουλος Παπαῖ Κωστῆ Ἠπειρώτης	»	1
Ν. Π. Οἰκονόμου	»	1
Μιχ. Ἰωαννίδης ἐξ Ἠπείρου	»	1
Κ. Παπαῖ Δημητρίου	»	1
Δημ. Ἠπειρώτης διδάσκαλος	»	1
Ἰω. Κωνσταντίνου	»	1
Δ. Γεωργίου	»	1
Γ. Χαρίση Χ. Μπόνια ἐκ Κοζίνης	»	1
Ν. Κλονάρι	»	1
Παπαῖ Δημήτριος	»	1
Ἀντώνιος Στεργίου	»	1
Παπαῖ Γ. Ἰωάννου	»	1
Ν. Οἰκονομίδης	»	1
Βαρσάμης Γεωργίου	»	1

340 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἀντώνιος Ξίον Ἡπειρώτης	Σώμ.	1
Χριστόφας Δημητρίου	»	1
Εὐστάθιος Γεωργίου Ἡπειρώτης	»	1
N. Παναγιώτου	»	1
N. Παπᾶ Κωνσταντίνου	»	1
M. K. Σκουτέρας Ἡπειρώτης	»	1
Δ. Ἀθανασίου	»	1
Γιαν. Ἰωάννου	»	1
Βασίλειος Γ. Ἡπειρώτης	»	1
Χριστόδουλος Γ. »	»	1
Γεώργιος Ἰωάννου	»	1
X. Ἰωάννου Ἡπειρώτης	»	1
Γ. Δήμου »	»	1
Παναγιώτης Γρηγορίου	»	1
A. Γεωρ. X.	»	1
K. Ἰωάννου X. Ἡπειρώτης	»	1
Γιαννακὸς N.	»	1
Γ. Θεοδώρου	»	1
Ἰω. Ἀθανασίου	»	1
Γεωρ. Ἀθανασίου	»	1
Κωστάκης Ἀναγνώστου	»	1
Ἀργυρόπουλος Ἰωάννου	»	1
Γ. Δημητρίου	»	1
Γ. Τριανταφύλλου	»	1
Φίλιππος Θεοδοσίου	»	1
Δημήτριος Ἀδάμ Πράξι	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΚΑΖΑΒΙΤΗ.

Ἀνθίμος Ἱερομόναχος	»	1
Παπᾶ Δημήτριος	»	1
Παῦλος M. Ξυροποταμηνός	»	1
Προτοσύγγελος Χρυσάνθος Ἀγιοταφίτης Σάμιος	»	2
Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων	»	1
Παπᾶ Φίλιππος	»	1
Κωνσταντῖνος	»	1

Γεωρ. Χ. Δημητρίου	Σώμ.	1
Σταυρόπουλος Ἰωάννου	»	1
Μυτηλινός Ξάνθου	»	1
Ἰωάν. Γεωργιάδης	»	1
Ἰω. Ἀργυρόπουλος Θεσσαλονικεύς	»	1
Δάμπρος Δαμόπουλος	»	1
Δημ. Διδάσκαλος Ἡπειρώτης	»	1
Α. Κωνστ.	»	1
Γ. Καλαβίτης	»	1
Ἰω. Δ. Καζαβίτη	»	1
Ἐκκλησία	»	1
Σύγγελος Παπᾶ Παναγιώτου	»	1
Δανιήλ Μ. Ξοροποταμινός	»	1
Κωνσταντῖνος Νικολάου	»	1

ΧΩΡΙΟΝ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγ. Δημητρίου	»	1
Παπᾶ Γ. Οἰκονόμου	»	1
Δημ. μουσικολογιώτατος	»	1
Παπᾶ Γεώργιος	»	1
Δημ. Κυριακοῦ	»	1
Κ. Κυριακοῦ	»	1
Κ. Δημητριάδης	»	1
Διαμαντής Ἀναγνώστου	»	1
Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς	»	1
Ἀναγνώστης Παπᾶ Δημητρίου	»	1
Δημ. Στεργιανοῦ	»	1

ΟΙ ΕΝ ΜΑΡΟΝΙΑ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ.

† Ὁ Μαρονίας Ἀνθιμος	»	2
Ὁ Πρωτοσύγγελος τοῦ Κ. Ἰωακείμ ὁρτ.	»	1
Ὁ τοῦ Ἀγ. Μαρονίας Ἱερ. Ἀνθιμος Ἡρακλινός	»	1
Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κλομουλτσίνης πόλεως	»	1
Παπᾶ Στέργιος Οἰκονόμος	»	1
Μαπᾶ Γεωργίου ἀπὸ Ὁρτάκοι	»	1
Ἡ Ἐκκλ. τοῦ Ἀγ. Γεωργίου	»	1

342 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Παπᾶ Σταυρῆς Σαμαθραιώτης	Σώμ.	1
Ἡ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως Μαρσσίας	»	1
Ὁ Οἰκονόμος Παπᾶ Ἰωάννου Ἰωαννίτης	»	1
Πρωτόπαπας Π. Μιχαήλ	»	1
Σακελάριος Π. Φιλ. ἀλληλοδιδάκτης	»	1
Ἡ Ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου Κουσλαουλή	»	1
Παπᾶ Ἐμμανουὴλ Θάσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλησίᾳ χωρίου Χαττελάρη	»	1
Παπᾶ Στυλιανὸς ἐκ Περιστάσεως	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Τζαδαρλῆ	»	1
Παπᾶ Σταῦρος καστοργιανὸς	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Καρχατζίου	»	1
Παπᾶ Κ. Ἰωαννίτης	»	1
Ἡ Ἐκκλησίᾳ χωρίου Καρακούρτσαλη	»	1
Π. Σταμάτης Θάσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Κλουτσοῦκιοι	»	1
Παπᾶ Θεόδωρος Σαμαθρακιώτης	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Πλατκιοι	»	1
Π. Ἀθανάσιος Ζαγορείσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλ. Καλαῖστι Σερὲ	»	1
Π. Θεόδωρος	»	1
Ἡ Ἐκκλ. Συσταλῆ	»	1
Π. Μ. Καστορβιανός.	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Μοναστήρι	»	1
Παπᾶ Γεώργιος	»	1
Ἡ Ἐκκλ. Χωρίου Ἐριζάν Ἀσάρ	»	1
Π. Λάζαρος Θάσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλησι. χωρίου Χιρκᾶ	»	1
Π. Χριστόδουλος Θάσιος	»	1

ΚΑΖΑΣ ΜΑΚΡΙΣ.

Ἡ Ἐκκλησι. τῆς πόλεως Μάκρης	»	1
Παπᾶ Δ. Σαμαθρακιώτης	»	1
Παπᾶ Θεόδωρος Μικρινὸς	»	1
Ἡ Ἐκκλ. Γενικιοι	»	1
Παπᾶ Εὐαγγέλης Ζαγορείσιος	»	1

Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Πόταμον	»	1
Παπᾶ Βαρσαμῆς Θάσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλ. χωρίου Τσουπάνηλοι	»	1
Παπᾶ Κώστας ἐντόπιος	»	1

ΚΑΖΑΣ ΤΩΝ ΦΕΡΩΝ.

Ἡ Ἐκκλ. τῶν Φερῶν	»	1
Ἡ Ἐκκλησ. Μαργαρίτης	»	1
Ἡ Ἐκκλησ. Ρουμτσούκοι	»	1
Ὁ Ἐφημέριος Παπᾶ Γεωργίου	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Ὁκοῦφη	»	1
Παπᾶ Δημήτριος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Πασματσῆ	»	1
Παπᾶ Κυριακός	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Καβατσίκη	»	1
Π. Ἀθανάσιος Σακελαρίδης	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Παλουκιοί	»	1
Παπᾶ Βασίλειος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Δουρπαλεκίοι	»	1
Παπᾶ Βασίλειος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Λουτσάτιοι	»	1
Παπᾶ Γεώργιος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Δουμουζῆ Δερὲ	»	1
Παπᾶ Δημητρίου Θάσιος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Δουγάν Ἀστῆρ	»	1
Π. Ἰωάννου ἀπὸ Παλήκιοι	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Δερβέντη	»	1
Παπᾶ Χρῆστος	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Πισματσῆ	»	1
Παπᾶ Ἰωάν. Ζαγορούσης	»	1
Ἡ Ἐκκλησία Ταχτατσίκη	»	1

Διὰ ἐπιστολὰς τοῦ Κ. Βασιλάμη Λαμπρυγίδη.

† Ὁ Αἶνου Μελέτιος

11

344 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Τιμόθεος Ἱερεὺς	Σώμ.	1
Βασίλμης Δαμπρυνίδης	»	1
Συρόπουλος Χρηστίδης	»	1
Ἰωάν. Παπαδόπουλος	»	1
Συμεὼν Ἀθαν. ἀλληλοδιδάκτης	»	1
Γ. Δαμπρυνίδης	»	1
Ν. Ἑμμανουήλ	»	1
Τιμόθεος Ἰσιδόρου	»	1
Ἀντώνιος Γ. Βαλάκης	»	1
Θεοδώριτος Ἱερομόνναχος	»	1
Μεθόδιος Στεφανίδης	»	1

ΔΑΡΔΑΝΕΛΙΑ.

Λ. Φωντῶν Πρόξενος Ῥωσσίας	»	2
Γ. Βατῆς Πρόξενος Ἑλλήν	»	2
Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος	»	1
Γαβριήλ Ἱερομ. Ἀντωνιάδης	»	1
Σακελάριος Παπᾶ Στέφανος Πνευματικὸς	»	1
Γ. Καραμανλῆ	»	1
Ἑμμ. Καραμανλῆ	»	1
Ἰω. Καλλαριάδης	»	1
Ἑμμ. Παπᾶ Ζηφειρόπουλος	»	1
Γ. Χ. Ἀποστόλου	»	1
Ν. Γ. Ῥάλλης	»	1
Γ. Ἰω. Κατόλικας	»	1
Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος	»	1
Δημ. Γαβριήλ	»	1
Ἀθανάσιος Ἀθανασίου	»	1
Κωστῆς Γαβριήλ	»	1
Γρηγόριος Παναγῆς	»	1
Νικ. Πισσίας	»	1
Κ. Κουτσομβέλης	»	1
Σ. Καλμούκος Τενέδιος	»	1
Χαρ. Ν. Μυριτσῆ	»	1
Γ. Ν. Δοπροβίτση	»	1

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ. 345

Θεόδωρος Σακελλαρίου	Σώμ.	1
Χ. Φίλιππος Ἀθηνασίου	»	1

ΝΗΣΟΣ ΣΑΜΑΘΡΑΚΗΣ.

Ἡ Ἐκκλησία αὐτῆς	»	1
Προηγούμενος Γεράσιμος Ἰερείτης	»	1
Παπᾶ Β. Οἰκονόμος	»	1
Πρωτοῖρεὺς Ῥαζῆς	»	1
Σακελλάριος Παπᾶ Γεωργίου	»	1

ΟΙ ΕΝ ΔΥΜΝΗ.

Παπᾶ Κλονάρης Ῥήγας	»	1
Παπᾶ Θεοφάνης	»	1
Παπᾶ Κ. Θάσιος Χ. Θεολόγου	»	1
Παπᾶ Δημητρίου Κασπασιανός	»	1
Γ. Σταύρου Αἰθαλιώτης	»	1
Ἀναστάσιος Νικολάου	»	1
Ἀντώνιος Ἀγγελῆ	»	1
Εὐαγγέλης Παντελῆ	»	1
Γ. Α. ἐξ Ὑδρας	»	1
Δ. Δ. Νέγκας Πειραιᾶ	»	1
Ἀγγελῆς Παναγιώτου	»	1

ΑΓΙΟΣΤΡΑΤΕΙΤΑΙ.

Ὁ αἰδεσιμότατος Παπᾶ Χαραλάμπος	»	»
Β. Ἰγκλέζου	»	1
Εὐστράτιος Χ. Κωνσταντῖνος	»	1
Κ. Νικολέτου	»	1
Κυπαρίσης Γ.	»	1
Παλαιολόγως Ἀντωνίου	»	1
Κ. Δ. Βαφεῶς	»	1
Γιαννάκης Λυθερίου	»	1

ΟΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ

† Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Οὐρόφιλος	Σώμ.	10
† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν Κύριλλος	»	2
† Ὁ Ἡθάκης Γεράσιμος	»	2

346 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

† 'Ο 'Ακαρνανίας Γεράσιμος Καλοκαιρινός	»	2
† 'Ο 'Αρχιεπίσκοπος Καλλίνικος Καστόρχης	»	2
† 'Ο 'Αρχιεπίσκοπος 'Αργολίδος Δανιήλ	»	2
† 'Ο Κυθήρων Γαβριήλ	»	2
Κ. Κοντογόνης καθηγητής τῆς θεολογικῆς σχολῆς	»	10
'Ο τῆς Μητροπόλεως 'Αθηνῶν 'Αρχιμανδρίτης καὶ πνευμα- τικός Χαράλαμπος Φωκᾶς	»	1
Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος 'Αρχιδιάκων 'Αθηνῶν	»	»
Α. Μακράκης	»	»
Σπυρίδων Λεκατσᾶς	»	»
Δημοσθένης 'Ισαακίδης	»	1
Σίμων 'Αδαγιανός πρωτοψάλτης τῆς Μητροπόλ. 'Αθηνῶν	»	1
'Ο προηγούμενος 'Αζαρίας ἐκ Σικοφοινήσσης	»	1
Χαράλαμπος πρωτοψ. τῆς ἀγίας Εἰρήνης	»	1
Εὐαγγελίδης 'Αναστασιάδης Κρῆς ὑποψ. 'Επισκ. Κυσάμου	»	1
Ν. Βλαχάκης ψάλτης τῶν 'Αγ. Θεοδώρων	»	1
Ν. Φόσκολος ψάλτης τοῦ ἁγ. Δημητρίου	»	1
'Αντ. Σπανός ἐκ Μάκρης μαθητῆς Γυμνασίου	»	1
'Ιωάννης Κούδελος στοιχειοθέτης	»	1
Νικ. 'Ρουσόπουλος	»	1
'Αλέξ. 'Εμμ. 'Ριζαρίτης	»	1
Δαμιανός Οἰκονόμου ἐφημέριος τῶν ἁγίων 'Αναργύρων	»	1
Π. Π. Ν. Οἰκονόμος ἱερεὺς τοῦ Σωτῆρος	»	1
Πέτρος Βούλγαρης ἐκ Λειβαδίας μαθητῆς 'Ριζαρίου	»	1
Βασίλειος Γράβαρης Πάριος καθηγητῆς	»	1
Κωνστ. Ν. Γούναρης φοιτητῆς πανεπιστημίου	»	1
Ν. Π. Π. Εὐσταθίου ἐν 'Αθήναις	»	1
'Ιω. 'Εμμ. Βελόνης Σάμιος	»	1
'Αναγνώστης Κλώντσας ἐκκλησιάρχης τῆς ἀγίας Εἰρήνης	»	1
'Ιωάν. 'Οθωναῖος ἐν 'Αθήναις	»	1
Καμβουσόπουλος μαθητῆς π. τεχνίου	»	1
'Ιωάν. Γιαννακόπουλος ἐκ Τριπόλεως ἀλωνίσταινας χωρίον	»	1
Κωνστ. Π. Π. Πανόπουλος ἀεροδιδάσκαλος ἐν 'Αθήναις	»	1
Δημ. 'Ιωάν. 'Ρίζων ἐκ Βοδινῶν φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς	»	1

Κωνστ. Δενδρινός Τήνιος ξυλουργός	»	1
Ἀναγνώστης Ἀλφέρτης ἐν Ἀθήναις	»	1
Χαράλ. Εὐσταθίου δικαστικ. κλητὴρ τοῦ ἐν Ἀθῆν. Πρωτ.	»	1
Χαράλ. Παυλίδης ἐκ Μάκρης μαθητὴς Γυμνασίου	»	1
Ἄγγελος Γ. Σεφάνης φοιτητὴς τῆς Θεολογίας	»	1
Μιλτιάδης Νικόπουλος φοιτητὴς νομικῆς	»	1
Ἱερεμίας Παΐσιος μαθητὴς πολυτεχνίου	»	1
Γ. Γιγακόπουλος ἐκ Τριπόλεως χωρίου Ῥιζῶν	»	1
Ἰωάν. Μακράτης μαθητὴς Γυμνασίου	»	1
N. Ἐλευθερίου ἐκ Κέου μαθ. Γυμνασίου	»	1
Ἰωάν. Ἐμμ. φοιτητὴς ἱατρικῆς ἐξ Ἀστυπαλαίας	»	1
Παναγ. παπᾶ Βασιλείου Μεσῆν. ἐκ πόλ. Ἀλαγονίας μαθητ.	»	1
Σπυρίδων Σαρρῆς ἐφημ. τοῦ ἁγίου Γεωργίου	»	1
Παναγ. Ῥαζῆς ἐκ Κεφαλληνίας ἰδιοτ. δημοδιδάσκαλος	»	1
Χατζῆ Κοσμάς Ῥαβελῆς ἐπιστ. σχολαρχ. Ἀθηνῶν	»	1
Παναγ. Γ. Πλάτων μαθητὴς γυμνασίου	»	1
Παναγῆς Παπᾶ Ἰορδάνης φοιτητ. Θεολογίας Πάριος	»	1
Ἐμμ. Ἰωάν. Ξάνθος Φραγκοράπτης	»	1
Διονύσιος Φραγκοράπτης	»	1
Γεώργιος Σ. Βαλάσης μαθητ. σχολαρχείου Καστελορίζιος	»	1
Κ. Σπυρίδης Καστελορίζιος μαθητὴς γυμνασίου	»	1
Σ. Κ. Κουτουπιδης Καστελορίζιος μαθητὴς σχολαρχείου	»	1
Ἐμμ. Περῆς Λέσβιος μαθητ. γυμνασίου	»	1
Ἰω. Νικολ. Συσίνης μαθητ. γυμνασ. ἐκ Γαστούνης τῆς Πελοποννήσου	»	1
Ἀθαν. Χατζῆ Ψαλτόπουλος ἐκ Διδυμοστοίχου Θράκης	»	1
Χρ. Ἀργυριάδης ἐκ χωρίου Κυπρί τῆς Θράκης μαθητ.	»	1
Κ. Χατζῆ Στεφάνου ἐξ Ὀττοῦν Κυπρί τῆς Θράκης	»	1
N. Ἰω. Νικολαΐδης ἐν Ἀθήναις	»	1
Ἀπόστ. Κυπριάδης φραγκοράπτης	»	1
Χρ. Γολιδῆς Μακεδὼν μαθ. γυμν. ἴου	»	1
Ἀρσένιος Γουμιοῦρος ἐν Ἀθήναις	»	1
Διονύσιος Τσουκαλᾶς ἐν Ἀθήναις	»	1
Θωμᾶς Α. Πασχιδῆς ἐκ Βουκουρεστίου	»	2
Μελέτιος Πρωτοσύγγελος ἐξ Ἰωαννίνων Σιναΐτης	»	1

348 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΓΩΝ.

Ἀθανάσιος Καραμάνος ἐν Ἀθήναις	Σώμ.	1
Σπυρίδων Εὐθυμιάδης Μακεδὼν ἐν Ἀθήναις	»	1
Βασίλειος Φιλιππίδης Ἱεροδιάκ. Κεσσαρεὺς ἐν Ἀθήναις	»	1
Ἀριστοφάνης Βάρδης λοχίας	»	1
Διὰ ἐπιστάσις Ἰωάννου Ματζαράκη Καλυμνίου		
Ὁ αὐτός	»	4
Ἰγνάτιος Ἀντ. ἱεροδιάκων Καλλύμνιος	»	1
Ἀθαν. Ζερβόπουλος ἱεροδιάκων Μεσσηνίος	»	1
Γ. Τζωανόπουλος Θράξ	»	1
Σκελλάριος Γ. Διαμαντῆς Καλλύμνιος	»	1
Ἰωάν. Π. Βλαχάκης μαθ. Ῥιζαρ. σχολῆς	»	1
Ἰάκωβ. Καλλισπέρης ἱερεὺς	»	1
Νικ. Συμεὼν Καλλύμνιος	»	1
Ἰωάν. Σκελληρόπουλος Πελοποννήσιος	»	1
Γ. Ἰω. Α. Βαρελᾶς	»	1
Ἀμβρόσιος Μ. Σάββας Χαλκίτης	»	1
Θεοφίλης Μπολίνης Καλλύμνιος	»	1
Ὁ μουσιολογιώτατος Χαρίτων Εὐαλείδης ἱεροδιάκων πρωτοψάλτης τῶν ἁγίων Θεοδώρων	»	
Κλεοπάτρα Δημητριάδου Βουτσινᾶ ἐκ Σύρου	»	2
Στυλιανὴ Βάρδη	»	1
Παναγ. Παναγιωτόπουλος ἐξ Ἀργεους	»	1
Ἠλίας Ἠλιάδης Καλλύμνιος	»	1
Ἱεροδιάκων Χρυσάνθος Τσουκαρῆς Ἀθηναῖος	»	1
Ν. Β. Νάκης Βιβλιοπώλης ἐν Ἀθήναις	»	1
Ἀναγνώστης Πυζάνιος Καλλύμνιος	»	1
Γ. Τρούγκας περιβολάρης	»	1
Παναγ. Κοντοπιθάρης ἐξ Ὑδρας	»	1
Καλλίνικος ἱεροδ. Κρής	»	1
Κ. Ν. Πονηροῦ ἱερεὺς	»	1
Βασίλειος Ι. Φλώρης ἐκ Βάρνης	»	1
Ἰω. Κ. παπᾶ ἐν Ἀθήναις	»	1
Ν. Δουλεφῆς Σκαμπανεύς	»	1
Βενιαμὲν ἱερομέν. Χρυσολάκης Κρής	»	1
Ι. Α. Παπαδόπουλος	»	2

